

ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנגד

לש"ס דף היומי מספכת נדרים

והוא: זוהר המחולק לשבע שנים
לכמוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

זוהר ספר שמות כרך ד'
לפי ספר זוהר 10 כרכים (70 כרכים) עמודים קמ"א-ש
[מפרשת תרוימה דף קמט. עד פרשת ביי תשא דף קפז:]

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד
דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע ויגמין כי כל דברי חז"ל
הקדושים הם סודות נוראים (הקדמות המהרה"י לעץ חיים), ובזה יזכה להכנס
לגן עדן העליון (זוהר החדש שיר השירים - כי בלי למוד הזוהר חוזר בגלגול [זוהר, תרמ"ק,
והאר"י]). וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס
בעו"ם הבא (פסבאר בהקדמה), יכולים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר
הסוד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זוהר תרוימה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זוהר
ובזה יכנסו בתבת נח להנצל מדור המבול ומפפצות אטום. וזוהי חובה על
כל מגידי השיעורים בדף היומי, לצרף את הלמוד הקדוש הזה דף היומי
זוהר ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פמוכבים לעו"ם
ועד (תפוזי זוהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ר ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר וש"ס בנחד הם מחריבים את העולם, כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשת בגדי אלמנותה ושק הושת פסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהכלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגרות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, כי הם מארזים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרבת את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור

פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמנו הללו-יה, כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה..

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חינם.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חינם.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור

כָּלֵל, וּבשְׂבִילֵם חֲזַר חִירָם
 לַהֲדוֹת לְשִׁלְמָה בְּכָל דְּבָרָיו.
 שְׁלֹמֹה הִמְלִיךְ הַתְּבוּנָה וְהָיָה רוֹאֵה,
 שֶׁהָיָה אֶפְלוּ בְּאוֹתוֹ דוֹר, שֶׁהָיָה
 שְׁלֵם מִכָּל הַדּוֹרוֹת הָאֲחֵרִים, לֹא
 הָיָה רְצוֹן הִמְלִיךְ הָעֲלִיּוֹן שֶׁתִּגְלֶה
 חֻכְמָה כָּל כֶּף עַל יָדוֹ, (ולא התגלתה)
 שֶׁתִּגְלֶה תוֹרָה שֶׁהָיְתָה נִסְתָּרָה
 בְּרֵאשׁוֹנָה, וּפְתַח לָהּ פְּתֻחִים. וְאָף
 עַל גַּב שֶׁפְּתַח, הֵם נִסְתָּרִים, פָּרַט
 לְאוֹתָם חֻכְמִים שֶׁזָּכוּ וּמִגְמָגְמִים
 בָּהֶם, וְלֹא יוֹדְעִים לְפַתַּח בָּהֶם פֶּה.
 וְהַדּוֹר הַזֶּה שָׂרְפִי שְׁמֵעוֹן שְׂרׁוּי
 בְּתוֹכוֹ, רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הוּא בְּשִׁבְלֵי רַבִּי שְׁמֵעוֹן,
 שִׁיתְּגַלוּ דְּבָרִים נִסְתָּרִים עַל יָדוֹ.
 אֲבָל תִּמְהַנֵּי עַל חֻכְמֵי הַדּוֹר אֵיךְ
 עוֹזְבִים אֶפְלוּ רַגַע אֶחָד מִלְּעֹמֶד
 לִפְנֵי רַבִּי שְׁמֵעוֹן לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה,
 בְּעוֹד שְׂרַפִּי שְׁמֵעוֹן עוֹמֵד בְּעוֹלָם,
 אֲבָל בַּדּוֹר הַזֶּה לֹא תִשְׁכַּח הַחֻכְמָה
 מִן הָעוֹלָם. אוֹי לַדּוֹר כִּשְׁהוּא
 יִסְתַּלַּק, וְהַחֻכְמִים יִתְמַעְטוּ,
 וְהַחֻכְמָה תִּשְׁתַּכַּח מֵהָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וַדַּאי כֶּף הוּא,
 שֶׁהָיָה יוֹם אֶחָד הַיְיָתִי הוֹלֵךְ עִמּוֹ
 בַּדֶּרֶךְ, וּפְתַח פִּי בַּתּוֹרָה, וְרֵאִיתִי
 עֹמֵד עֲנָן נֶעוֹץ מִמַּעַלָּה לְמַטָּה,
 וְזוֹהר אֶחָד זוֹהַר תוֹף הַעֲמוּד.
 פְּחַדְתִּי פָּחַד רַב וְאִמְרָתִי: אֲשַׁרִּי
 הָאִישׁ שֶׁכֶּף הַזְּדִמָּן לוֹ בְּעוֹלָם
 הַזֶּה.

מַה כְּתוּב בְּמִשְׁנָה? (שְׁמוֹת לז) וְרָאָה
 כָּל הָעָם אֶת עֲמוּד הָעֲנָן עוֹמֵד פְּתַח
 הָאֵהָל וְקָם כָּל הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ
 אִישׁ פְּתַח אֵהָלוֹ. נֹאֵה הוּא לְמֹשֶׁה,
 שֶׁהוּא נִבְיָא נְאֻמָּן עֲלִיּוֹן עַל כָּל
 נְבִיאֵי הָעוֹלָם, וְאוֹתוֹ דוֹר שֶׁקִּבְּלוּ
 תּוֹרָה עַל הַר סִינַי וְרָאוּ כַּמָּה נְסִים
 וּכְמָה גְבוּרוֹת בְּמִצְרַיִם וְעַל הַיָּם.
 אֲבָל כָּאֵן בַּדּוֹר הַזֶּה, הַזְּכוּת
 הָעֲלִיּוֹנָה שָׂרְפִי שְׁמֵעוֹן עֲשֶׂה -
 לְהֵרָאוֹת נְסִים עַל יָדוֹ.

אֲתֵהֲדֵר חִירָם לְאוֹדָאָה לְשִׁלְמָה בְּכָל מְלוֹי.
 שְׁלֹמֹה מִלְכָּא, אִסְתַּפַּל וְהָיָה חָמִי, דְּהָא אֶפְלוּ
 בְּהָהוּא דְרָא, דְּהָיָה שְׁלִים מִכָּל דְרִין
 אַחֲרָנִין, לֹא הָיָה רְעוּתָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה,
 דִּיתְגְּלִי חֻכְמָה כָּל כֶּף עַל יָדֵיהּ, (נ"א ולא התגליא)
 דְּאִתְגְּלִי אוֹרִייתָא דְּהָיָה סְתִימָא בְּקַדְמִיתָא,
 וּפְתַח לָהּ פְּתֻחִין. וְאָף עַל גַּב דְּפְתַח, סְתִימִין
 אֵינּוּן, בַּר לְאֵינּוּן חֻכְמִין דִּזְכוּ, וּמִתְגַּמְגְּמִי
 בְּהוּ, וְלֹא יָדְעִי לְמַפְתַּח בְּהוּ פּוּמָא. וְדָרָא דָּא
 דְרַבִּי שְׁמֵעוֹן שְׂרַיָּא בְּגִינְיָה, רְעוּתָא דִּיקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּגִינְיָה דְרַבִּי שְׁמֵעוֹן, דִּיתְגְּלִיין מְלִין
 סְתִימִין עַל יָדוֹי.

אֲבָל תּוֹוֹהֵנָּא עַל חֻכְמֵי דְרָא, הֵיךְ שֶׁבְּקִין
 אֶפְלוּ רַגַעֵא חָדָא, לְמִיָּקָם קָמִי דְרַבִּי
 שְׁמֵעוֹן לְמַלְעֵי בְּאוֹרִייתָא, בְּעוֹד דְרַבִּי שְׁמֵעוֹן
 קָאִים בְּעֵלְמָא, אֲבָל בְּדָרָא דָּא לֹא יִתְנַשֵּׁי
 חֻכְמָתָא מֵעֵלְמָא, וְוִי לְדָרָא כַּד יִסְתַּלַּק אִיהוּ,
 וְחֻכְמִין יִתְמַעְטוּן, וְחֻכְמָתָא יִתְנַשֵּׁי מֵעֵלְמָא.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וַדַּאי הָכִי אִיהוּ, דְּהָא יוּמָא
 חַד הוּינָא אֲזִיל עֲמִיָּה בְּאַרְחָא, וּפְתַח
 פּוּמִיָּה בְּאוֹרִייתָא, וְחֻכְמִנָּא עֲמוּדָא דְעֲנָנָא
 נְעִיץ מַעִילָא לְתַתָּא, וְחַד זִיְהֵרָא זְהִיר גּוּ
 עֲמוּדָא. דְּחִילָנָא דְּחִילוֹ סָגִי אֲמִינָא זְפָאָה
 אִיהוּ בַר נֶשׁ, דְּהָכִי אֲזַדְמָן לִיָּה בְּהָאִי עֵלְמָא.

מַה פְּתִיב בֵּיָּה בְּמִשְׁנָה, (שְׁמוֹת לב) וְרָאָה כָּל הָעָם
 אֶת עֲמוּד הָעֲנָן עוֹמֵד פְּתַח הָאֵהָל וְקָם כָּל
 הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אִישׁ פְּתַח אֵהָלוֹ. יְאוֹת הוּא
 לְמֹשֶׁה, דְּאִיהוּ נְבִיאָה מְהִימָנָא עֲלָאָה עַל כָּל
 נְבִיאֵי עֵלְמָא, וְדָרָא הָהוּא דְקִבְּלוּ אוֹרִייתָא עַל
 טוֹרָא דְסִינַי, וְחֻמוֹ כַּמָּה נְסִין וְכַמָּה גְבוּרָאן
 בְּמִצְרַיִם וְעַל יָמָא. אֲבָל הָכָא בְּדָרָא דָּא,
 זְכוּתָא עֲלָאָה דְרַבִּי שְׁמֵעוֹן קָא עֲבִיד,
 לְאַתְחִזָּאָה נְסִין עַל יָדוֹי. (דף קמ"ט ע"ב א.)

וּתְבַלְתָּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תְּכַלֵּת מֵהָהוּא
מֵאוֹתוֹ דָּג שֶׁל יָם גִּינוֹסָר, שֶׁהוּא
בְּגוֹרְלוֹ שֶׁל זְבוּלוֹן, וְהִצְטַרֵּף הַגּוֹן
הַזֶּה לְמַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן שִׁירָאָה הַגּוֹן
הַזֶּה.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי
מִבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. הִרְקִיעַ
הַזֶּה נִבְרָא בְשָׁנִי, שֶׁהַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה
הוּא מִצַּד הַשְּׂמָאל. וּבַיּוֹם הַשְּׁנִי
שֶׁהוּא צַד הַשְּׂמָאל, בּוֹ נִבְרָא
גִּיהֶנֶם שִׁיוֹצֵא מֵתוֹךְ הַתּוֹף הָאֵשׁ
שֶׁל הַשְּׂמָאל, וּבַיּוֹם נִצְבַּע בּוֹ גּוֹן
תְּכַלֵּת, שֶׁהוּא פֶסַח הַדִּין.

וְנוֹטֵר הַיּוֹם הַמַּיִם שֶׁהֵיוּ מִצַּד
הַיָּמִין, וְאוֹתָם הַמַּיִם שֶׁהֵיוּ מִצַּד
הַיָּמִין לֹא הִתְגַּלוּ אֶלָּא בַּיּוֹם שְׁנִי.
בַּיּוֹם שֶׁלֹּא הִתְגַּלָּה מַיִם, אֶלָּא
הִתְחַלֵּף, מִשּׁוּם שֶׁנִּכְלַל זֶה בְּזֶה
וְהִתְבַּסֵּם זֶה בְּזֶה. הָאוֹר שֶׁל הַיּוֹם
הִרְאֵשׁוֹן, הָאוֹר הִרְאֵשׁוֹן מִכָּל
שֵׁשֶׁת הָאוֹרוֹת הוּא. וְהָאוֹר הַזֶּה
הָיָה בְּצַד הָאֵשׁ, שְׂכַתוֹב (ישעיה י)
וְהָיָה אוֹר יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ. וְאוֹתוֹ
אוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל הָיָה מִצַּד הַיָּמִין,
נִכְלַל בְּאֵשׁ.

וְהַיּוֹם הִרְאֵשׁוֹן מֵאוֹתָם שֵׁשֶׁת
הַיָּמִים הוּא מַיִם, וְלֹא שֶׁמֶשׁ
מַעֲשֵׂה הַמַּיִם, אֶלָּא מַעֲשֵׂה הָאוֹר,
שֶׁהוּא מִצַּד הָאֵשׁ, שֶׁהוּא יוֹם שְׁנִי,
לְהִרְאוֹת שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא
בְּרָא אֶת הָעוֹלָם אֶלָּא עַל שְׁלוֹם,
וּבְדַרְךָ שְׁלוֹם הִפֵּל הֵיחָד. הַיּוֹם
הִרְאֵשׁוֹן, כָּל מֵה שֶׁעָשָׂה, מִצַּד
חִבְרוֹ עָשָׂה. הַיּוֹם הַשְּׁנִי בְּצַד יוֹם
הִרְאֵשׁוֹן עָשָׂה אוֹתוֹ אֶמֶן וְשִׁמְשׁ
בֵּה, שֶׁכָּל אֶחָד שִׁמְשׁ בְּמַעֲשֵׂה
חִבְרוֹ, לְהִרְאוֹת שֶׁהַכֹּל נִכְלָלוּ זֶה
בְּזֶה. הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָיָה בְּצַד שֶׁל
שְׁנֵיהֶם, וּבּוֹ הָיָה אֲרַגְמָן, וְעַל זֶה
כְּתוּב כִּי טוֹב כִּי טוֹב פְּעַמִּים בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי.

תְּבַלְתָּ, זֶה הַיּוֹם הַשְּׁנִי, נִצְבַּע
בְּשָׁנֵי גֹנִים - אָדָם וְשָׁחַר. וְתְּכַלֵּת

וּתְבַלְתָּ, (שמות כה) אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תְּכַלֵּת מֵהָהוּא
נוֹנָא דְיִמָּא דְגִינוֹסָר, דְּאִיהוּ בְּעַדְבֵיהּ
דְּזְבוּלוֹן. וְאַצְטַרֵּף גּוֹנָא דָּא לְעוֹבְדָא
דְּמִשְׁכָּנָא לְאַתְחַזָּאָה הַאי גּוֹן.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ
בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם.
הַאי רְקִיעַ אֲתַבְרִי בְשָׁנִי, דְּעוֹבְדָא דָּא מִסְטָרָא
דְּשְׂמָאֲלָא אִיהוּ. וּבַיּוֹמָא תְנַיִנָא דְּאִיהוּ סְטָר
שְׂמָאֲלָא, אֲתַבְרִי בֵיה גִּיהֶנֶם, דְּאִיהוּ נְפִיק מִגּוֹ
הַתּוֹכָא דְנוֹרָא דְשְׂמָאֲלָא, וּבַיּוֹמָא אֲצַטְבַּע בֵּיה
גּוֹן תְּכַלָּא, דְּאִיהוּ כּוֹרְסֵיָא דְדִינָא.

וְנוֹטֵר הַאי יוֹמָא מַיִם דְּהוּוּ מִסְטָרָא דִימִינָא,
וְאִינוֹן מַיִם דְּהוּוּ מִסְטָרָא דִימִינָא, לָא
אֲתַגְלוּ אֶלָּא בַּיּוֹם שְׁנִי. בַּיּוֹמָא דִּילִיָּה, לָא
אֲתַגְלִי מַיִם, אֶלָּא אֲתַחַלֵּף, בְּגִין דְּאַתְכַּלִּיל דָּא
בְּדָא, וְאַתְבַּסֵּם דָּא בְּדָא. אוֹר דְּיוֹמָא קְדַמָּאָה,
נְהִירוֹ קְדַמָּאָה מִכָּל שִׁיתָא נְהוֹרִין אִיהוּ. וְהַאי
אוֹר בְּסְטָרָא דְאֵשׁ הָוָה, דְּכַתִּיב, (ישעיה י) וְהָיָה
אוֹר יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ. וְהָהוּא אוֹר דִּישְׂרָאֵל
מִסְטָרָא דִימִינָא הָוָה, אֲתַכַּלִּיל בְּאֵשׁ.

וְיוֹמָא קְדַמָּאָה מֵאִינוֹן שִׁיתָא יוֹמִין, מַיִם אִיהוּ,
וְלֹא שֶׁמֶשׁ עוֹבְדָא דְמַיִם, אֶלָּא עוֹבְדָא
דְּאוֹר, דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְאֵשׁ, דְּאִיהוּ יוֹם שְׁנִי.
לְאַחַזָּאָה דְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָא בְּרָא עֲלֵמָא,
אֶלָּא עַל שְׁלוֹם, וּבְאַרְח שְׁלוֹם הָוָה כְּלָא. יוֹמָא
קְדַמָּאָה כָּל מֵה דְעַבְד, מִסְטָרָא דְחַבְרִיָּה עַבְד.
יוֹמָא תְנַיִנָא בְּסְטָרָא דִיּוֹמָא קְדַמָּאָה עַבְד
הָהוּא אוֹמְנָא, וְשִׁמְשׁ בֵּיה, דְּכָל חַד שִׁמְשׁ
בְּעוֹבְדָא דְחַבְרִיָּה, לְאַחַזָּאָה, דְּהָא אֲתַכַּלִּילוּ
דָּא בְּדָא. יוֹמָא תְלִיתָאָה, הָוָה בְּסְטָרָא
דְתַרוּוִיָּהוּ, וּבֵיה הָוָה אֲרַגְמָן, וְעַל דָּא כְּתִיב,
כִּי טוֹב כִּי טוֹב תְּרִי זְמַנֵּי בַיּוֹמָא תְלִיתָאָה.

תְּבַלְתָּ, דָּא יוֹמָא תְנַיִנָא, אֲצַטְבַּע בְּתַרִּין גּוֹנוֹן

האדם הוא שלו, מהיום השני ממש, כעין גון האש, וזהו אלהים, וירש גון הזהב, שהכל גון אחד. תכלת יוצאת מתוך אותו גון אדם, וכשיוֹרֵד לְמַטָּה, התרחק גון אדם, ונכנס לתוך אותו מקום, שהוא הים, ונצבע בגון תכלת. אותו אדם נכנס לתוך הים ונחלש גונו והופך לתכלת, וזהו אלהים, אבל אינו חזק כמו הראשון.

שחר, גון זה יוצא מהתוף האדם כשמתהפך ונחלש למטה בהתוף הזהמה, ויורד למטה, ויוצא מאותה זמה גון אדם, מהזהמה הקשה, ומתוף הזהמה הקשה הופך לשחר. והכל מאותו האדם הראשון (העליון) התהפך, וכל זה נברא בשני, וזה נקרא אלהים אחרים.

השחר הוא יותר חשוף, שלא נראה הגון שלו מתוף החושף. המנורה הקדושה כף אמר, שהגון השחר הזה החשוף, באיזה מקום נצבע? אלא כשאותו אדם מתהפך בתוף התכלת ומתערבים הגונים, מתהפך התוף הזהמה לתוף התהומות ונעשה משם רפש וטיט, כמו שנאמר (שם נז) ויגרשו מימיו רפש וטיט. ומתוף אותו טיט של התהומות יוצא אותו חושף, שהוא שחר, ולא שחר אלא יותר חשוף. זהו שכתוב וחושף על פני תהום. למה נקרא חושף? משום שהגון שלו חשוף ומחשיף את פני הבריות, וזהו אדם ושחר, ומשום זה לא כתוב בשני פי טוב.

ואם תאמר, והרי כתוב והנה טוב מאד, זה מלאך המות, וכאן אמרת שלא נאמר בגללו פי טוב - אלא סוד הסודות כאן, שהרי

סומק ואוכם. ותכלת, סומק איהו דיליה, מיומא תגנינא ממש, כעין גון אשא, ודא איהו אלהים, וירית גון דדהבא, דכלא גוונא חדא. תכלתא נפיק מגו ההוא גון סומק, וכד נחית לתתא, אתרחק גון סומק, ועאל גו ההוא אתר דאיהו ימא, ואצטבע גון תכלא. ההוא סומקא עייל גו ימא, ואתחלש גון דיליה, ואתהדר תכלא, ודא איהו אלהים, אבל לאו איהו תקיפא כקדמאה.

אוכם, גון דא נפיק מהתוכא דסומקא, כד אתהתף ואתחלש לתתא בהתוכא דזוהמא, ונחית לתתא, ונפיק מההוא זוהמא גון סומק, מזוהמא תקיפא, ומגו זוהמא תקיפא, אתהדר לאוכם. וכלא מההוא סומקא קדמאה (ס"א עלאה) אתהתף. וכל דא אתברי בשני, והאי אקרי אלהים אחרים.

האי אוכם איהו חשוף יתיר, דלא אתחזי גון דיליה מגו חשוכא. בוצינא קדישא הכי אמר, דהאי גון אוכם חשוף, באן אתר אצטבע. אלא כד ההוא סומקא אתהתף בגו תכלא, ואתערבו גוונין, אתהתף התוכא דזוהמא לגו תהומי, ואתעביד מתמן רפש וטיט. כמה דאת אמר (ישעיה נז) ויגרשו מימיו רפש וטיט. ומגו ההוא טינא דתהומי, נפק ההוא חשוף דאיהו אוכם, ולא אוכם אלא חשוף יתיר, הדא הוא דכתיב, (בראשית א) וחושף על פני תהום. אמאי אקרי חושף, בגין דגוון דיליה חשוף, ואחשיף אנפי בריין. ודא איהו סומק ואוכם, ובגין דא לא כתיב בשני כי טוב.

ואי תימא, והא כתיב (בראשית א) והנה טוב מאד דא מלאך המות, והכא אמרת דלא אתמר

בגיניה פי טוב. אלא רזא דרזין הכא, דהא ודאי מלאך המות איהו טוב

מלאך המות ודאי הוא טוב מאד. מה הטעם? משום שהרי כל בני העולם יודעים שימותו ויחזרו לעפר, ורבים הם שחוזרים בתשובה לרבונם משום פחד זה, ופחדים לחטא לפניו. רבים פוחדים מהמלך מתוך שתלויה רצועה לפניהם. כמה טובה אותה רצועה אל האדם, שעושה להם טובות ואמתות ומתקנים בדרךיהם פראוי. ועל זה והנה טוב מאד. מאד ודאי. (דף

ק"י ע"א)

סוד הסודות שלמדנו מתוך המנורה הקדושה, והנה טוב - זה מלאך החיים. מאד - זה מלאך המות, שהוא יותר. למה מלאך המות הוא טוב מאד? אלא כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, הכל היה מתקן טרם שברא אדם, שהוא המלך של העולם הזה. כיון שנברא אדם, עשה אותו מתקן בדרך אמת. זהו שכתוב (קהלת ז) אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים. עשה אותו ישר, ואחר כך סרח ונטרד מגן עדן.

גן העדן הוא נטוע בארץ באותן נטיעות שנטע אותו הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר (בראשית ב) ונטע ה' אלהים גן בעדן מקדם. הוא נטע אותו בשם שלם, כדגמת עליון שלמעלה. וכל הדיוקנאות העליונים כלם, מרקמים ומצירים בגן העדן הזה שלמטה, ושם הם הכרוכים. אינם חקוקים בחקיקות של בני אדם מזהב או מדבר אחר, אלא כלם אורות שלמעלה חקוקים ומצירים בציוור מרקם, מעשה ידי אמן של השם השלם של הקדוש ברוך הוא, וכלם חקוקים שם. וכל הדיוקנאות והציוורים של העולם הזה, כלם מצירים שם, וחקוקים ומתחקקים שם כלם כמו העולם הזה.

מאד. מאי טעמא. בגין דהא כל בני עלמא ידעי דימותון ויתהדרון לעפרא, וסגיאיין אינון דמהדרי בתיובתא למאריהון, בגין דחילו דא, ודחלי למחטי קמיה. סגיאיין דחלי מן מלפא, מגו דתליא רצועה לקמיהו. כמה טבא ההיא רצועה לגבי בני נשא, דעבדת לון טבין וקשיטין, ומתקנין בארחייהו כדקא יאות. ועל דא והנה טוב מאד. מאד ודאי. (דף

ר"א דרזין, דאוליפנא מגו בוצינא קדישא והנה טוב, דא מלאך חיים. מאד, דא מלאך המות, דאיהו יתיר. אמאי מלאך המות איהו טוב מאד. אלא כד ברא קדשא בריך הוא עלמא, פלא הוה מתתקן עד לא ייתי אדם, דאיהו מלפא דהאי עלמא. כיון דאתברי אדם, עבד ליה מתתקן בארץ קשוט, הדא הוא דכתיב, (קהלת ז) אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים, עבד ליה ישר, ולבתר סרח, ואטריד מגנתא דעדן. גן עדן איהו בארעא, נטיע באינון נטיען דנטע ליה קדשא בריך הוא, כמה דאת אמר (בראשית ב) ונטע יי' אלהים גן בעדן מקדם, איהו נטע ליה בשמא שלים, כגוונא עלאה לעילא. וכל דיוקנין עלאין פלהו, מרקמן ומתצירין בהאי גן עדן דלתתא, ותמן אינון פרוכים. לאו אינון גליפין בגליפוי דבני נשא מדהבא או ממלה אחרא, אלא כלהו נהורין דלעילא, גליפין ומתצירין בציורא מרקמא, עובדי ידי אומנא דשמא שלים דקודשא בריך הוא, וכלהו מחקקן תמן. וכל דיוקנין וציורין דהאי עלמא, פלהו מתצירין תמן, וגליפן ומתחקקן תמן, כלהו כגוונא דהאי עלמא.

ומקום זה הוא מדור לרוחות קדושות, בין אותן שבאו לעולם הזה, בין אותן שלא באו לעולם הזה והם עתידים לבא לעולם הזה. כלן רוחות מלבשות בלבושים וגופים ופרצופים כמו של העולם הזה, ומסתפלות שם בזיו פבוד רבונם, עד שבאות לעולם הזה.

בשעה שיוצאות משם לבא לעולם הזה, מתפשטות אותן רוחות מאותו גוף ולבוש של שם, ומתלבשות בגוף ולבוש של העולם הזה, ועושות מדורם בעולם הזה בלבוש וגוף הזה, שהוא מטפה סרוחה.

ובשמיני זמנו ללכת ולצאת מהעולם הזה, לא יוצא עד שמלאך המות הזה מפשיטו הלבוש של הגוף הזה. פיין שנפשט הגוף מאותה רוח על ידי אותו מלאך המות, הולך ומתלבש באותו גוף האחר שבגן עדן שממנו התפשט כשבא לעולם הזה, ואין שמחה לרוח פרט לאותו הגוף של שם, ושמח על שהתפשט מהגוף הזה של העולם הזה והתלבש בגוף אחר שלם כמו של (אותו) העולם הזה, ובו יושב והולך ומתבונן בסודות העליונים, מה שלא יכל לרדת ולהתבונן בעולם הזה בגוף הזה. ובשמתלבשת הנשמה באותו לבוש של אותו עולם, כמה עדונים וכמה כסופים שלה שם. מה גרם לגוף הזה להתלבש בו הרוח? הנה אומר, אותו מעשה שהפשיטו מהלבושים הללו. והקדוש ברוך הוא עושה טוב עם הבריות שלא מפשיט מהאדם הלבושים הללו עד שמתקין לו לבושים אחרים נכבדים וטובים מאלה.

ואתר דא איהו מדורא לרוחין קדישין, בין אינון דאתו להאי עלמא, בין אינון דלא אתו להאי עלמא, ואינון דזמינין למיתי להאי עלמא. פלהו רוחין מתלבשן בלבושין וגופין ופרצופין פגוונא דהאי עלמא, ומסתפלן תמן בזיו יקרא דמאריהון, עד דאתיין להאי עלמא.

בשעתא דנפקי מתמן, למיתי להאי עלמא, מתפשטין אינון רוחין, מההוא גופא ולבושא דתמן, ומתלבשין בגופא ובלבושא דהאי עלמא, ועבדין דיוריהון בהאי עלמא, בלבושא וגופא דא, דאיהו מטפה סרוחה.

וכד מטי זמניה למיהו ולנפקא מהאי עלמא, לא נפיק עד דהאי מלאך המות אפשיט ליה לבושא דגופא דא. פיין דאתפשט האי גופא מההוא רוחא, על ידי דההוא מלאך המות, אזלא ומתלבשא בההוא גופא אחרא דבגנתא דעדן, דאתפשט פד אתי להאי עלמא. ולית חדו לרוחא, בר בההוא גופא דתמן, וחדוי על דאתפשט מהאי גופא דהאי עלמא, ואתלבש בלבושא אחרא שלים, פגוונא דהאי (נ"א דהוא) עלמא, וביה יתיב ואזיל ואסתפל למנדע ברזין עלאין, מה דלא יכיל למנדע ולאסתפלא בהאי עלמא בגופא דא.

וכד אתלבשת נשמתא בההוא לבושא דההוא עלמא, כמה עדונין, כמה כסופין דילה תמן. מה גרים לגופא דא, לאתלבשא ביה רוחא. הוי אימא ההוא דאפשיט ליה לבושין אלין. וקודשא בריהו הוא עביד טיבו עם ברזין, דלא אפשיט ליה לבר נש לבושין אלין, עד דאתקין ליה לבושין אחרנין יקירין וטבין מאלין.

פָּרַט לְאוֹתָם רִשְׁעֵי הָעוֹלָם שְׁלֹא חִזְרוּ בְתִשְׁבּוּכָה שְׁלֵמָה לְרַבּוֹנָם, שְׁמַעְרֻטָּלִים בָּאוּ לְעוֹלָם הַזֶּה וּמַעְרֻטָּלִים יִשׁוּבוּ לְשָׁם, וְהִנְשָׂמָה הוֹלֶכֶת כְּבוֹשָׁה כְּלָפִי אַחֲרוֹת, כִּי אֵין לָהּ כָּלֵל לְבוֹשִׁים, וְנִדְוִנִית בְּאוֹתוֹ גִּיהֶנֶם שְׁפָאָרְץ מִתּוֹךְ אוֹתָהּ הָאֵשׁ שְׁלִמְעֵלָה. וְיֵשׁ מִהֶן שְׁמַצְפָּצוֹת וְעוֹלוֹת, וְאֵלוֹ הֵם רִשְׁעֵי הָעוֹלָם שֶׁחֻשְׁבוּ כְּלָבָם תְּשׁוּבָה וּמִתּוֹ, וְלֹא יִכְלוּ לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ. אֵלֶּה נִדְוִנִים שֶׁם בְּגִיהֶנֶם, וְאַחַר כֵּן מַצְפָּצִים וְעוֹלָים.

רָאָה כִּמָּה רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹתָיו, שְׁאִפְלוּ שֶׁהוּא רָשָׁע גְּדוֹל וְהִרְהַר תְּשׁוּבָה וְלֹא יִכַּל לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה וּמִתּוֹ, הָרִי וְדָאֵי מִקְּבֵל עֲנֵשׁ עַד שֶׁהוֹלֵךְ בְּלֵי תְּשׁוּבָה. אַחַר כֵּן אוֹתוֹ הִרְצוּן שֶׁשָׁם לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, לֹא זָז מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְקַן לְאוֹתוֹ רָשָׁע מְקוֹם בְּמִדּוֹר הַשְּׂאוֹל, וְשָׁם מַצְפָּצֵף תְּשׁוּבָה. שֶׁהִרִי אוֹתוֹ רְצוּן יוֹרֵד מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹבֵר כָּל הַשּׁוֹמְרִים (לְאַחַר שֶׁקָּבַל עָנְשׁוֹ, אוֹתוֹ רְצוּן טוֹב שֶׁהִינֵם אוֹתוֹ רָשָׁע לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, עוֹלָה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן, וְלֹא זָז מִשָּׁם עַד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְקַן לְאוֹתוֹ רָשָׁע מְקוֹם בְּמִדּוֹר הַשְּׂאוֹל, וְאִזּוֹ אוֹתוֹ רְצוּן יוֹרֵד מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹבֵר אֶת כָּל הַשּׁוֹמְרִים) שֶׁל שְׁעָרֵי מְדוּרֵי הַגִּיהֶנֶם, וּמַגִּיעַ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂאוֹת הַרָשָׁע שָׁם, וּמִכָּה בּוֹ וּמַעֲוֵרֵר אֶת אוֹתוֹ רְצוּן כְּמִקְדָּם. וְאִזּוֹ מַצְפָּצֵפֶת אוֹתָהּ נִשְׁמָה לַעֲלוֹת מִתּוֹךְ מְדוֹר הַשְּׂאוֹל.

וְאֵין רְצוּן טוֹב שֶׁנֶּאֱבָד מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וּמִשׁוּם כֵּן אֲשָׁרִי אוֹתוֹ מִי שֶׁמְהַרְהַר הַרְהוּרִים טוֹבִים לְרַבּוֹנוֹ, שְׂאָף עַל גֵּב שְׁלֹא יִכַּל לַעֲשׂוֹת אוֹתָם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲלָה אֶת רְצוֹנוֹ כְּאֵלוֹ עֲשֵׂה, וְזֶה לְטוֹב. אֲבָל רְצוּן לְרַע - לֹא, פָּרַט לְהַרְהוֹר שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים

בַּר לְאֵינוֹן חֲיִיבֵי עֲלָמָא, דְּלֹא אֶהְדְּרוּ בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא לְמֵאֲרִיהוֹן, דְּעֲרֻטִּילָאִין אָתוּ לְהֵאִי עֲלָמָא, וְעֲרֻטִּילָאִין יְתוּבוּן תַּמָּן. וְנִשְׁמְתָא אֲזֵלָא בְּכִסּוּפָא לְגַבֵּי אַחֲרָנִין, דְּלִית לָהּ לְבוֹשִׁין כָּלֵל, וְאַתְדַּנַּת בְּהֵוּא גִּיהֶנֶם דְּכֵאֲרַעָא, מַגּוּ הֵוּא אֲשָׂא דְלַעֲיָלָא. וְאִית מְנַהוֹן דְּמַצְפָּצִי וְסִלְקִי, וְאֵלִין אֵינוֹן חֲיִיבֵי עֲלָמָא, דְּחֻשְׁבֵי בְּלַבִּיּוּהוּ תְּשׁוּבָה, וּמִיתוּ, וְלֹא יִכְלוּ לְמַעַבְדַּ לָּהּ. אֵלִין אֲתַדְּנוּ תַמָּן בְּגִיהֶנֶם, וּלְבַתֵּר מַצְפָּצִי וְסִלְקִין.

חֲמֵי כִּמָּה רַחֲמָנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם בְּרִיּוּהֵי, דְאִפְלוּ דְאִיהוּ חֲיִיבָא יְתִיר, וְהִרְהַר תְּשׁוּבָה, וְלֹא יִכַּל לְמַעַבְדַּ תְּשׁוּבָה, וּמִית, הֵאִי בּוֹדְאֵי, מִקְּבֵל עוֹנֵשָׁא, עַד דְאֲזִיל בְּלֹא תְּשׁוּבָה. לְבַתֵּר הֵוּא רְעוּתָא דְשׁוּי לְמַעַבְדַּ תְּשׁוּבָה, לֹא אַעֲדִיאת מִקְּמֵי מְלָכָא עֲלָאָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַקִּין לְהֵוּא חֲיִיבָא דּוּכְתָא, בְּמִדּוֹרָא דְשְׂאוֹל, וְתַמָּן מַצְפָּצֵפֶת תְּשׁוּבָה. דְּהֵא הֵוּא רְעוּתָא נְחִית מִקְּמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתַבַּר כָּל גְּזִיזִין (ס"א) לְבַתֵּר דְּקָבִיל עוֹנֵשִׂיהּ הֵוּא רְעוּתָא טְבָא דְשׁוּי הֵוּא חֲיִיבָא לְמַעַבְדַּ תְּשׁוּבָה סִלְקָא קָמֵי מְלָכָא עֲלָאָה וְלֹא אַעֲדִיאת מִתַּמָּן עַד דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַקִּין לְהֵוּא חֲיִיבָא דּוּכְתָא בְּמִדּוֹרָת שְׂאוֹל וּבְרִין הֵוּא רְעוּתָא נְחִיתָא מִקְּמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְתַבַּרְת כָּל גְּזִיזִין) דְּתַרְעִי מְדוּרֵי גִיהֶנֶם, וּמְטִי לְהֵוּא אֲתֵר דְּהֵוּא חֲיִיבָא תַמָּן, וּבְטַש בֵּיהּ, וְאַתְעַר לִיהּ הֵוּא רְעוּתָא כְּמִלְקָדְמִין. וּכְדִין מַצְפָּצֵפֶת (דף ק"ג ע"ב) הֵוּא נִשְׁמְתָא, לְסִלְקָא מַגּוּ מְדוּרָא דְשְׂאוֹל.

וְלִית רְעוּתָא טְבָא דִּיתְאַבִּיד מִקְּמֵי מְלָכָא קְדִישָׁא. וּבְגִין כֵּן, זְכָאָה אִיהוּ מְאֵן דְמְהַרְהַר הַרְהוּרִין טְבִין לְגַבֵּי מְאֲרִיָה, דְאָף עַל גֵּב דְלֹא יִכַּל לְמַעַבְדַּ לּוֹן, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא סִלִּיק לִיהּ רְעוּתִיהּ כְּאִילוּ עַבִּיד. דָּא לְטַב. אֲבָל

ומזלות, והרי פְּרֻשָׁה חֲכָרִים.
 אוֹתָם שְׁלֵא הִרְהָרוּ תְּשׁוּבָה,
 יוֹרְדִים לְשָׂאוֹל, וְלֹא עוֹלִים מִשָּׁם
 לְדוֹרֵי דוֹרוֹת. עֲלֵיהֶם כְּתוּב (איוב ו)
 כָּלֵה עֲנָן וַיִּלֶךְ בֶּן יוֹרֵד שְׂאוֹל לֹא
 יַעֲלֶה. עַל הַרְאֻשׁוֹנִים כְּתוּב
 (שמואל א-ב) ה' מְמִית וּמַחֲיֶה מוֹרִיד
 שְׂאוֹל וַיַּעַל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דִּין שֶׁל עֲנָשִׁי
 הַגִּיהֶנֶם, הָרִי לְמַדְנֹו שֶׁהוּא לְדוֹן
 שָׁם אֶת הַרְשָׁעִים. עַל מֵה נְדוּנִים
 בְּאֵשׁ הַגִּיהֶנֶם? אֲלֵא גִיהֶנֶם הִיא
 אֵשׁ דּוֹלֶקֶת יָמִים וְלֵילוֹת, כְּמוֹ
 שֶׁהַרְשָׁעִים מִתְחַמְּמִים בְּאֵשׁ שֶׁל
 יֵצֵר הָרַע לַעֲבֹר עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה.
 בְּכָל חַמּוּם וְחַמּוּם שֶׁהֵם
 מִתְחַמְּמִים בַּיֵּצֵר הָרַע, כִּף בּוֹעֶרֶת
 אֵשׁ הַגִּיהֶנֶם.

פַּעַם אַחַת לֹא נִמְצָא יֵצֵר הָרַע
 בְּעוֹלָם, שֶׁהַכְּנִסוֹ אוֹתוֹ לְתוֹךְ
 חוֹתֶם בְּרוֹל בְּנֹקֵב תְּהוֹם רַבָּה, וְכָל
 אוֹתוֹ זְמַן כְּבֹתָהּ אֵשׁ הַגִּיהֶנֶם וְלֹא
 כְּעֶרֶה כִּלְלִי. חֲזוֹר יֵצֵר הָרַע לְמִקְוֹמוֹ
 - הַתְּחִילוֹ רֹשָׁעֵי הָעוֹלָם לְהִתְחַמֵּם
 בוֹ, וְהַתְּחִילָה אֵשׁ הַגִּיהֶנֶם לְכַעַר,
 שֶׁהָרִי הַגִּיהֶנֶם לֹא בּוֹעֵר אֲלֵא בַּחֶם
 שֶׁל תַּקָּף הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁל הַרְשָׁעִים.
 וּבְאוֹתוֹ הַחֶם אֵשׁ הַגִּיהֶנֶם בּוֹעֶרֶת
 יָמִים וְלֵילוֹת וְלֹא שׁוֹכֶכֶת.

שְׁבַעַה פְּתֻחִים הֵם לַגִּיהֶנֶם, וַיֵּשׁ
 שָׁם שְׁבַעַה מְדוֹרִים. שְׁבַעַה מִיְּנֵי
 רְשָׁעִים הֵם: רַע. בְּלִיעַל. חוּטֵא.
 רִשָּׁע. מִשְׁחִית. לֵץ. יְהִיר. וּכְנַגֵּד
 כָּלֶם יֵשׁ מְדוֹרִים לַגִּיהֶנֶם, כֹּל אֶחָד
 וְאֶחָד כְּרֵאוּי לוֹ. וְכַפִּי אוֹתָהּ מַעֲלָה
 שְׁחָטָא בַּהּ אוֹתוֹ הַרְשָׁע, כִּף
 נוֹתָנִים לוֹ מְדוֹר בְּגִיהֶנֶם.

וּבְכָל מְדוֹר וּמְדוֹר יֵשׁ מְלֶאֶךָ
 מְמַנֶּה עַל אוֹתוֹ מְקוֹם פְּתַח יָדוֹ
 שֶׁל דּוּמָה, וְכַמָּה אֲלֶף וְרַבּוּא עִמּוֹ
 שְׂדָנִים אֶת הַרְשָׁעִים, כֹּל אֶחָד

רַעוּתִיהָ לְכִישׁ, לֹא. בַּר הִרְהוּרָא דְפוֹכְכִים
 וּמְזוֹלוֹת, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבָרִיָּא.

אֵינּוֹן דְּלֹא הִרְהָרוּ תְּשׁוּבָה, נַחְתִּי לְשָׂאוֹל, וְלֹא
 סִלְקֵי מִתְּמָן לְדָרֵי דָרִין. עֲלִייהוּ כְּתִיב,
 כָּלֵה עֲנָן וַיִּלֶךְ בֶּן יוֹרֵד שְׂאוֹל לֹא יַעֲלֶה.
 עַל קְדָמָי כְּתִיב (שמואל א ב) יי' מְמִית וּמַחֲיֶה
 מוֹרִיד שְׂאוֹל וַיַּעַל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דִּינָא דְעוֹנְשֵׁי דְגִיהֶנֶם, הָא
 אוֹלִיפְנָא, דְּאִיהוּ לְמִידָן תְּמָן לְחִיִּיבָא,
 עַל מֵה אֲתַדְנֹו בְּנוֹרָא דְגִיהֶנֶם. אֲלֵא גִיהֶנֶם
 אִיהוּ נוֹר דְּלִיק יְמָמִי וְלֵילִי, כְּגוֹוְנָא דְחִיִּיבָא
 מִתְחַמְּמָן בְּנוֹרָא דִּיֵּצֵר הָרַע, לְמַעַבְר עַל פְּתַגְמֵי
 אוֹרִיָּיתָא. בְּכָל חַמּוּמָא וְחַמּוּמָא דְאֵינּוֹן
 מִתְחַמְּמָן בַּיֵּצֵר הָרַע, הָכִי אֲתוּקֵד נוֹרָא
 דְגִיהֶנֶם.

זְמָנָא חָדָא לֹא אֲשַׁתְּכַח יֵצֵר הָרַע בְּעֶלְמָא,
 דְּאֵעִילוֹ לִיָּה גּוֹ גּוֹשְׁפִּנְקָא דְפְרִזְלָא,
 בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא. וְכָל הַהוּא זְמָנָא, כְּבָה
 נוֹרָא דְגִיהֶנֶם, וְלֹא אֲתוּקֵד כִּלְלִי. אֲהַדָּר יֵצֵר
 הָרַע לְאַתְרֵיהּ, שָׂארוֹ חִיִּיבֵי עֲלָמָא לְאַתְחַמְּמָא
 בֵּיהּ, שְׂאָרֵי נוֹרָא דְגִיהֶנֶם לְאַתּוּקֵדָא, דְּהָא
 גִּיהֶנֶם לֹא אֲתוּקֵד אֲלֵא בְּחַמִּימוֹ דְתוּקֵפֵא דִּיֵּצֵר
 הָרַע דְחִיִּיבָא. וּבַהֵהוּא חַמִּימוֹ, נוֹרָא דְגִיהֶנֶם
 אֲתוּקֵד יְמָמִי וְלֵילִי, וְלֹא שְׁכִיף.

שְׁבַעַה פְּתֻחִין אֵינּוֹן לַגִּיהֶנֶם, וְשְׁבַעַה מְדוֹרִין
 אֵינּוֹן תְּמָן. שְׁבַעַה זֵינֵי חִיִּיבִין אֵינּוֹן:
 רַע. בְּלִיעַל. חוּטֵא. רִשָּׁע. מִשְׁחִית. לֵץ. יְהִיר.
 וְכִלְהוּ לְקַבְּלֵיהוּ אֵית מְדוֹרִין לַגִּיהֶנֶם, כֹּל חַד
 וְחַד בְּדָקָא חֲזִי לִיָּה. וְכַפּוּם הַהוּא דְרָגָא דְחָטָא
 בֵּיהּ הַהוּא חִיִּיבָא, הָכִי יַהֲבִין לִיָּה מְדוֹרָא
 בְּגִיהֶנֶם.

וּבְכָל מְדוֹרָא וּמְדוֹרָא, אֵית מְלֶאֶךָ מְמַנָּא עַל הַהוּא אֲתָר, תְּחוֹת יָדָא

ואחד פראוי לו באותו מדור
שהוא שם.

(אש הגיהנם שלמעלה מגיעה לגיהנם שלמטה)
אש הגיהנם למטה מגיעה מתוך
אש הגיהנם שלמעלה, ומגיעה
לגיהנם הזה שלמטה, ובווערת
באותה התעוררות החם של
הרשעים, שמתממים את עצמם
תוך יצר הרע, וכל אותם מדורים
דולקים שם.

מקום יש בגיהנם, ויש שם דרגות
שנקראו צואה רותחת, ושם היא
זהמת הנשמות, אותן
שמתלכלכות מפל הזהמה של
העולם הזה. ומתלבנות ועולות,
ונשאת שם אותה זמה, ואתן
דרגות רעות שנקראות צואה
רותחת התמנו על אותה זמה,
ואש הגיהנם שולטת באותה
זמה שנסארה.

ויש רשעים, אותם שמתלכלכים
בחטאיהם תמיד ולא מתלבנים
מהם, ומתו בלי תשובה, וחטאו
והחטיאו אחרים והיו תמיד קשי
ערף, ולא נשברו לפני רבונם
בעולם הזה. אלו נדונים שם
באותה זמה ובאותה צואה
רותחת שלא יוצאים משם
לעולמים. אותם שמשחיתים
דרךם על הארץ ולא חששו
לכבוד רבונם בעולם הזה, כל
אלה נדונים שם לדורי דורות ולא
יוצאים משם.

בשבתות ובחדשים ובזמנים
ובחגים, באותו מקום האש
שוכנת ולא נדונים, אבל לא
יוצאים משם כשאר הרשעים
שיש להם מנוחה. כל אותם
שמתלכלכים שבתות וזמנים ולא
חוששים לכבוד רבונם כלל כדי
לשמר אותם, אלא מחללים
בפרהסייה - כמו שהם לא שמרו

דוומה. וכמה אלה ורבו עמיה, דדיינין לון
לחייביא, כל חד וחד פמה דאתחזי ליה
בההוא מדורא דאיהו תמן.

(ס"א אשא דגיהנם דלעילא, מטי להאי גיהנם דלתתא) אשא דגיהנם
לתתא, מטי מגו אשא דגיהנם
דלעילא, ומטי להאי גיהנם דלתתא, ואתוקד,
בההוא אתערו דחמימו דחייביא, דקא
מתמי גרמייהו גו יצר הרע, וכל אינון
מדורין דליקין תמן.

אתר אית בגיהנם, ודרגין תמן דאקרון צואה
רותחת, ותמן איהו זזהמא דנשמתין,
אינון דמתלכלכן מפל זזהמא דהאי עלמא.
ומתלבנן וסלקין, ואשתארת ההוא זזהמא
תמן, ואינון דרגין בישין דאתקרון צואה
רותחת, אתמנן על ההוא זזהמא. ונורא
דגיהנם שלטא, בההוא זזהמא דאשתארת.

ואית חייבין, אינון דמתלכלכן בחובבייהו
תדיר, ולא אתלבנן מנייהו, ומיתו בלא
תשובה, וחטו והחטיאו אחרנין, והו קשי
קדל תדיר, ולא אתברו קמי מאריהון בהאי
עלמא. אלין אתדנו תמן בההוא זזהמא,
ובהאי צואה רותחת, דלא נפקין מתמן
לעלמין. אינון דמתבלין ארחייהו על ארעא,
ולא חששו ליקרא דמאריהון בהאי עלמא,
כל אינון אתדנו תמן לדרי דרין, ולא נפקי
מתמן.

בשבתתי ובירחי ובזמני ובחגי, בההוא אתר
נורא אשתכף, ולא אתדנו, אבל לא
נפקי מתמן, כשאר חייבין דאית להו נייחא.
כל אינון דמחללי שבתות וזמני, ולא חיישי
ליקרא דמאריהון כלל, בגין למטר לון, אלא
מחללי בפרהסיא, כמה דאינון לא נטרי שבתתי
וזמני בהאי עלמא, הכי נמי לא נטרין ליה בההוא עלמא, ולית לון נייחא.

שבתות וזמנים בעולם הזה, כך גם לא שומרים אותו בעולם הבא, ואין להם מנוחה.

אמר רבי יוסי, אל תאמר כך, אלא הם שומרים שבתות וזמנים שם בגיהנם בעל פרחם. אמר רבי יהודה, אלה אותם עובדי כוכבים ומזלות שלא הצטוו, שלא שמרו שבת בעולם הזה, שומרים אותה שם בעל פרחם.

בבב ערב שבת כשמתקדש היום, הפרושים הולכים בכל אותם מדורי הגיהנם: הסתלקו דיני הרשעים, שהרי הפלף הקדוש בא, והיום מתקדש, והוא מגן על הכל. ומיד מסתלקים הדינים ויש לרשעים מנוחה. (וכל אותם מחללי שבתות ומועדים בפרהסיא, דינים מסתלקים מעליהם) (ואפלו עובדי כוכבים ומזלות שלא נצטוו לשמר שבתות ומועדים, שם שומרים בעל פרחם) אבל אש הגיהנם לא שוככת מעל אלה שלא שמרו שבת לעולמים, וכל רשעי הגיהנם שואלים עליהם: מה שונים אלה שאין להם מנוחה מכל הרשעים של פאן? ואותם בעלי הדין משיבים להם: אלה הם הרשעים שפפרו בקדוש-ברוך-הוא ועברו על כל התורה. משום שלא שמרו שבת שם, לכן אין להם מנוחה לעולמים.

וכר אותם הרשעים יוצאים ממקומם, ונתנת להם רשות ללכת ולראות אותם. ומלאך אחד ששמו סנטריאל הולף ומוציא את אותו הגוף שלהם ומכניסו לגיהנם לעיני הרשעים, ורואים אותו שמעלה תולעים, ולנשמה אין מנוחה באש הגיהנם.

וכר אותם הרשעים ששם סובבים את אותו הגוף ומכרזים עליו: זהו פלוני הרשע שלא חשש לכבוד רבונו, וכפר בקדוש-ברוך-הוא, וכפר בכל התורה כלה. אוי לו! טוב שלא נברא

אמר רבי יוסי, לא תימא הכי, אלא נטרי שפתי וזמני תמן בגיהנם בעל פרחיהו.

אמר רבי יהודה, אלין אינון עובדי כוכבים ומזלות, דלא אתפקדו, דלא נטרי שבת בהאי עלמא, נטרי ליה תמן בעל פרחיהו.

בבב מעלי שבתא כד יומא אתקדש, כרוזין (דף קנ"א ע"א) אזלין בכל אינון מדורין

דגיהנם: סליקו דינא דחייביא, דהא מלפא קדישא אתיא, ויומא אתקדש, ואיהו אגין על פלא. ומיד דינין אסתלקו, וחייביא אית לון נייחא. (וכל אינון מחללי שבתות וזמני בפרהסיא דינין סלקון מנייהו)

(נ"א ואפילו עובדי כוכבים ומזלות דלא אתפקדו למישר שפתי וזמני תמן נטרין בעל פרחם) אבל נורא דגיהנם לא אשתפף, מעלייהו דלא נטרי שבת לעלמין. וכל חייבי גיהנם שאלי עלייהו, מאי שנא אלין דלית לון נייחא, מפל חייבין דהכא. אינון מאריהון דדינא תייבין לון, אלין אינון חייבין דפפרו ביה בקודשא בריך הוא, ועברו על אורייתא כלא, בגין דלא נטרו שבת תמן, בגין כף לית להו נייחין לעלמין.

ואינון חייבין פלהון, נפקין מדוכתייהו, ואתייביב לון רשו למיהף למחמי בהו. ומלאך חד די שמייה סנטריאל, אזיל ואפיק לההוא גופא דלהון, ועייל ליה לגיהנם, לעיניהון דחייביא, וחמן ליה דסלקא תולעין, ונשמתא לית לה נייחא בנורא דגיהנם.

וכר אינון חייביא דתמן, סחרין לההוא גופא, ומכריזי עליה, דא איהו פלנא חייבא, דלא חייש ליקרא דמאריה, כפר ביה בקודשא בריך הוא, וכפר בכל אורייתא כלא, ווי ליה,

חשש לכבוד רבונו, וכפר בקדוש-ברוך-הוא, וכפר בכל התורה כלה. אוי לו! טוב שלא נברא

טב דלא יתברי, ולא ייתי לדינא דא, ולכסופא דא, הדא הוא דכתיב, (ישעיהו טו) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר. פי תולעתם לא תמות, מן גופא. ואשם לא תכבה, מן נשמתא. והיו דראון לכל בשר, והיו די ראון, עד דכל חייבין דגיהנם דתמן, יימרון, די ראיה דא.

רבי יוסי אמר, ודאי הכי הוא, בגין דשבת איהו לקבל אורייתא כלא, ואורייתא איהי אש, בגין דעברו על אש דאורייתא, הא אש דגיהנם דליק, דלא שכיף מעלייהו לעלמין.

אמר רבי יהודה, לבתר פד נפיק שבתא, אתי ההוא מלאך, ומתדר ההוא גופא לקבריה, ואתדנו תרווייהו, דא לסטריה ודא לסטריה. וכל דא, בעוד דגופא קיימא על ברייה, דהא כיון דגופא אתאפל, לית ליה לגופא כל אלין דינין, וקודשא בריך הוא (תהלים עח) לא יעיר כל חמתו פתיב ביה.

כל חייבין דעלמא, בעוד דגופא שלים בכל שייפוי גו קברא, אתדנו גופא ורוחא, כל חד דינא כדקא חזי ליה. כיון דגופא אתעפל, דינא דרוחא אשתכח. מאן דאצטריך לנפקא, נפיק. ומאן דאצטריך למיהוי עלייהו נייחא, אית לון נייחא. ומאן דאצטריך למיהוי קטמא ועפרא תחות רגלי דצדיקייא. כל חד וחד, פדקא חזי ליה, אתעביד ליה.

וער דא, פמה טב לון, בין לצדיקי, בין לחייבי, למיהוי גופא דלהון דביק בארעא, ולא תעפלא גו עפרא לזמן קריב, ולא למיהוי בקיומא כל ההוא זמנא סגני, בגין לאתדנא גופא ונפשא ורוחא תדיר. (בבלי יומא) דהא לית לך כל צדיק וצדיק

ולא יבא לדין הזה ולבושה הזו! זהו שכתוב (ישעיהו טו) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר. פי תולעתם לא תמות - מן הגוף. ואשם לא תכבה - מן הנשמה. והיו דראון לכל בשר - והיו די ראון, עד שכל רשעי העולם של שם יאמרו די לראיה הזו.

רבי יוסי אמר, ודאי כן זה, משום ששבת היא פנגד כל התורה, והתורה היא אש - משום שעברו על אש התורה, הרי אש הגיהנם דולק, שלא שוכף מעליהם לעולמים.

אמר רבי יהודה, לאחר כשיוצאת שבת, בא אותו מלאך ומחזיר אותו גוף לקברו, ונדונים שניהם, זה לצדו וזה לצדו. וכל זה בעוד שהגוף קיים על בריו, שהרי כיון שהגוף נתעפל, אין לגוף את כל הדינים הללו, והקדוש ברוך הוא פתוב בו, ולא יעיר כל חמתו.

כל רשעי העולם, בעוד שהגוף שלם בכל איבריו בתוך הקבר, נדונים גוף ורוח, לכל אחד דין כראוי לו. כיון שהגוף נתעפל, דין הרוח שוכף. מי שצריך לצאת, יוצא. ומי שצריך להיות עליהם מנחה, יש להם מנוחה. ומי שצריך להיות עפר ואפר פחת רגלי הצדיקים, כל אחד ואחד כראוי לו נעשה לו.

וכן פמה טוב להם, בין לצדיקים בין לרשעים, להיות גופם דבוק בארץ ולהקרב בתוך העפר לזמן קרוב ולא להיות בקיום כל אותו זמן רב, כדי לזון גוף ונפש ורוח תמיד (בבלי טו). שהרי אין לך כל צדיק וצדיק בעולם שאין לו דין הקבר, משום שאותו מלאך

לאתדנא גופא ונפשא ורוחא תדיר. (בבלי יומא) דהא לית לך כל צדיק וצדיק

הממנה על הקברים עומד על הגוף ודן אותו בכל יום ויום. אם לצדיקים כף - על אחת כמה וכמה לרשעים.

ובזמן שהגוף נרקב ונבלה בעפר, הרי הדין שוכן מהכל, פרט לאותם חסידים העמודים של העולם שהם ראויים להעלות נשמתם לאותו מקום עליון שראוי להם, ומעטים הם בעולם. כל אותם המתים של העולם, כלם מתים על ידי המלאך המשחית, פרט לאותם שמתים בארץ הקדושה (ובלם מתים על ידי המלאך המשחית, שהוא מלאך המות, וכל אותם המתים שבארץ הקדושה) שלא מתים על ידו, אלא על ידי מלאך הרחמים ששולט בארץ.

אמר רבי יצחק, אם כן, מה השבח של משה ואהרן ומרים שכתוב בהם על פי ה', שאלה לא מתו על ידי אותו המלאך המשחית, ואתה אומר שכל העולם, אותם שמתו בארץ ישראל, לא מתים על ידי זה? אמר לו, כן הוא ודאי, והשבח של משה אהרן ומרים היה יותר מכל בני העולם שהם מתו מחוץ לארץ הקדושה. שמשה אהרן ומרים מתו מחוץ לארץ הקדושה, וכלם מתו על ידי אותו המשחית, פרט למשה אהרן ומרים שלא מתו אלא על ידי הקדוש ברוך הוא. אבל אותם שמתים בארץ הקדושה, לא מתים על ידי אותו המשחית, שהרי הארץ הקדושה אינה עומדת ברשות אחרת, אלא ברשות הקדוש ברוך הוא לבדו. וכן כתוב, (ישעיה כו) יחיו מתיד נבלתי יקומוץ הקיצו ורננו שכני עפר וגו'. יחיו מתיד - אלו

בעלמא, דלית ליה דינא דקברא. בגין דההוא מלאך דממנא על קברי, קאים על גופא, ודן ליה בכל יומא ויומא. אם לצדיקים כף, לחייבים על אחת כמה וכמה.

ובזמנא דגופא אתעפל ואתבלי בעפרא, הא דינא אשתכח מפלא, בר מאינון חסידי קיימין דעלמא, דאינון אתחזון לסלקא נשמתהון לההוא אתר עלאה דאתחזי לון, וזעירין אינון בעלמא.

כל אינון מתין דעלמא, בלהו מתין על ידי דמלאכא מחבלא, בר אינון דמתין בארעא קדישא, (ובלהו מתין על ידי דמלאכא מחבלא דאיהו מלאך המות, וכל אינון מתין די בארעא קדישא) לא מתין על ידוי, אלא על ידי דמלאכא דרחמי דשליט בארעא.

אמר רבי יצחק, אי הכי, מאי שבחא איהו למשה ולאהרן ומרים, דכתיב בהו על פי יי', דאלין לא מיתו על ידי דההוא מלאך מחבלא, ואת אמרת, דכולי עלמא אינון דמיתו בארעא דישראל, לא מתין על ידוי דדא.

אמר (דף קנ"א ע"ב) ליה, הכי הוא ודאי, ושבחא דמשה אהרן ומרים, הוה יתיר מכל בני עלמא, דאינון מיתו לבר מארעא קדישא, דמשה אהרן ומרים לבר מארעא קדישא מיתו, וכלהו מיתו על ידי דההוא מחבלא, בר אינון משה ואהרן ומרים, דלא מיתו אלא על ידי דקודשא בריה הוא. אבל אינון דמתין בארעא קדישא, לא מתין על ידי דההוא מחבלא, דהא ארעא קדישא לא קיימא ברשו אחרא, אלא ברשו דקודשא בריה הוא בלחודוי.

ועל דא כתיב, (ישעיה כו) יחיו מתיד נבלתי יקומוץ הקיצו ורננו שוכני עפר

שמתים בארץ הקדושה, שהם מתים שלו, ולא מאחר, שלא שולט שם הצד האחר כלל, ולכן כתוב מתיך. נבלתי יקומו - אותם שמתו בארץ נכריה אחרת על ידי אותו המשחית.

ולכן נקראו נבלה. מה נבלה מטמאה במשא - אף אותם שמתים מחוץ לארץ הקדושה מטמאים במשא (במגע). ולכן הם נבלה. כל שחיטה שנפסלה נקראת נבלה, משום ששחיטה זו היא מצד האחר, ומיד כשנפסל שורה עליו הצד האחר. ומשום שהיא שלו ושורה עליה נקרא נבלה. וסוד זה - (כשמו בן הוא) נבל הוא, ונבל שמו ונבלה עמו.

ולכן בכל מקום שהוא שורה נקרא נבלה. המנוול הזה לא שורה אלא במקום פסול, ולכן שחיטה שנפסלה היא שלו, ונקראת על שמו. ולכן המתים מחוץ לארץ הקדושה פחת רשות אחרת ושורה עליהם הצד האחר ונקראים נבלה.

הקיצו ורננו שוכני עפר. שוכני - דירים ישנים, ולא מתים. ומי הם? ישני חברון, שהם לא מתים, אלא ישנים. ולכן כתוב בהם גויעה, כמי שגווע ויש בו קיום להתנער. אף כף אותם ארבע זוגות של חברון ישנים הם ולא מתים, וככל עומדים בקיימם באותם הגופות שלהם, ויודעים סתרים גנוזים יותר משאר בני אדם. גנוזים היו שם תוך פתח הגן עדן אותם הגופים שלהם, ואלה הם שוכני עפר. ולכן כל אותם שיצאה נשמתם בארץ הקדושה, אינה יוצאת על ידי אותו המשחית, ולא שולט שם, אלא על ידי מלאך הרחמים, שהארץ הקדושה עומדת בגורלו.

קדישא קיימא בעדביה.

וגו'. יחיו מתיך, אליו דמתין בארעא קדישא, דאינון מתין דיליה, ולא מאחרא, דלא שלטא תמן סטרא אחרא כלל, ועל דא כתיב מתיך. נבלתי יקומו, אינון דמיתו בארעא נוכראה אחרא, על ידי דההוא מחבלא.

ועל דא אקרוין נבלה, מה נבלה מטמאה במשא, אוף אינון דמתין לבר מארעא קדישא, מטמאין במשא. (נ"א במגע) ועל דא אינון נבלה. כל שחיטה דאיפסיל, אקרי נבילה, בגין שחיטה הא איהי מסטרא אחרא, ומיד דאיפסיל שריא עלה סטרא אחרא. ובגין דאיהי דיליה, ושריא עלה אקרי נבלה. ורזא דא (ס"א כשמו בן הוא) נבל הוא, (שמואל א כה) ונבל שמו ונבלה עמו.

ועל דא בכל אתר דאיהו שריא, אקרי נבלה. מנוול דא לא שריא, אלא באתר פסילו, ועל דא שחיטה דאפסיל, הא דיליה הוא, ואקרי על שמייה. ובגין כן, מתין דאינון לבר מארעא קדישא, תחות רשו אחרא, ושריא עלייהו סטרא אחרא, אקרוין נבלה.

הקיצו ורננו שוכני עפר, שוכני, דיירין דמיכין, ולא מתין. ומאן אינון. דמיכין דחברון, דאינון לא מתין, אלא דמיכין. ועל דא כתיב בהו גויעה, כמאן דגווע, ואית ביה קיימא לאנערא. אוף הכי אינון ארבעה זוגי דחברון, דמיכין אינון ולא מתין, וכלהו קיימו בקיימיהו באינון גופין דלהון, וידעי סתרין גניזין, יתיר משאר בני נשא. גניזין הוו תמן גו פתחא דגן עדן אינון גופין דלהון, ואלין אינון שוכני עפר. ועל דא כל אינון דנפקו נשמתיהו בארעא קדישא, לא נפיק על ידי דההוא מחבלא, ולא שלטא תמן, אלא על ידי דמלאכא דרחמי, דארעא

יש מקום בישוב שלא שולט בו אותו משחית ולא נחנת לו רשות להפגס לשם, וכל אותם שדרים שם לא מתים, עד שיוצאים מחוץ לעיר. ואין לה אדם מפל הדירים שם שלא מתים, וכלם מתים כמו שאר בני אדם, אבל לא בעיר. מה הטעם? משום שלא יכולים תמיד לשבת בעיר, אלא אלה יוצאים ואלה נכנסים, ולכן פלם מתים. מה הטעם אין שולט שם אותו מלאך המשחית? אם תאמר שלא עומדת ברשותו, הרי ארץ הקדש שלא עומדת ברשות אחרת ומתים, באותו מקום למה לא מתים? אם תאמר משום קדשה - אין מקום בקדשה בכל הישוב כמו ארץ ישראל. ואם תאמר משום אותו איש שבנה אותו - כמה בני אדם היו שזכותם יתרה משלו. אמר רבי יצחק, אני לא שמעתי ולא אמר.

באו ושאלו את רבי שמעון. אמר להם, ודאי שאותו מקום לא שולט בו מלאך המות, והקדוש ברוך הוא לא רוצה שבאותו מקום ימות אדם לעולמים. ואם תאמר שקדם לכן באותו מקום טרם שנבנה מתו בו בני אדם - לא כן! אלא מיזם שנברא העולם התפתח אותו מקום לקיום, וסוד הסודות כאן לאותם המתבוננים בסוד החכמה.

בשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא אותו בסוד האותיות, והתגלגלו האותיות, וברא את העולם בחקיקות השם הקדוש. התגלגלו האותיות וסוכבו את העולם בחקיקות. וכשהתגלה והתפשט העולם ונברא, היו האותיות סוכבות פדי לברא. אמר הקדוש ברוך הוא שישתים ביו"ד. נשארה האות ט' (יתגלגלו האותיות, וסוכבו את העולם בחקיקת

אתר אית בישובא, דלא שלטא ביה ההוא מחבלא, ולא אתייהיב ליה רשו לאעלא תמן, וכל אינון דיירי תמן, לא מתין, עד דנפקין לבר מקרפא. ולית לה בר נש מפל דיירין תמן, דלא מתין, וכלהו מתין בשאר בני נשא, אבל לאו במתא. מאי טעמא. בגין דלא יכלין למיתב תדיר במתא, אלא אלין נפקין, ואלין עאלין, ועל דא כלהו מתין.

מאי טעמא לא שלטא תמן ההוא מלאך מחבלא. אי תימא דלא קיימא ברשותיה, הא ארעא קדישא דלא קיימא ברשו אחרא, ומתין, בההוא אתר אמאי לא מתין. אי תימא בגין קדשה, לית אתר בקדושה בכל ישובא כגוונא דארץ ישראל. ואי תימא, בגין ההוא גברא דבני לה. כמה בני נשא הוו דזכותיהון יתיר מדיליה. אמר רבי יצחק, אנא לא שמענא ולא אימא.

אתו שאילו ליה לרבי שמעון, אמר לון, ודאי ההוא אתר לא שלטא עליה מלאך המות, וקודשא ברוך הוא לא בעי דבההוא אתר ימות בר נש לעלמין, ואי תימא, דקדם לכן בההוא דוכתא, עד לא אתבני, מיתו ביה בני נשא, לאו הכי. אלא מיזמא דאתברי עלמא, אתתקן ההוא אתר, לקיומא, ורזא דרזין הכא, לאינון דמסתפלי ברזא דחכמתא. כד ברא קדשא ברוך הוא עלמא, ברא ליה ברזא דאתוון, ואתגלגלו אתוון, וברא עלמא, בגלופי דשמא קדישא. אתגלגלו אתוון, ואסחרו עלמא בגלופי וכד אתגלי ואתפשט עלמא ואתברי, והוו אתוון סחרן למברי, אמר קדשא ברוך הוא דיסתיים ביו"ד, אשתארת את ט' (כ"א יתגלגלו אתוון, ואסחרו עלמא בגלופי דשמא קדישא וכד אתגלגלו אתוון וסויו סחרן למברי, אמר קדשא

השם הקדוש. וכאשר התגלגלו האותיות והיו מסובכות לברא. אמר הקדוש ברוך הוא: די יסתים ביו"ד. נשארה אות ט' לבדה) באותו מקום תלויה באויר. כיון שאמר הקדוש ברוך הוא שיסתים באות יו"ד, נשארה אות טי"ת בלבדה תלויה באויר על גבי אותו מקום. טי"ת היא אות של אור החיים. ולכן מי שרואה טי"ת בחלומו, סימן טוב הוא לו וחיים נתקנו לו. ולכן, משום שהיתה ט' תלויה על אותו מקום, לא שולט בו המות.

בשרצה הקדוש ברוך הוא להעמיד עולם, זרק צרור אחד לתוך המים תקוק בסוד של ע"ב (של כ"ב) אותיות, ומשם התחיל ללכת אותו צרור, ולא מצא מקום לעמד בו פרט הארץ הקדושה (בבית המקדש), והמים היו הולכים אחריו, עד שהגיע אותו צרור פתח המזבח, ושם נשקע, והתקיים כל העולם.

ואם תאמר, אם כך שבאותו מקום שורים חיים, למה לא נבנה שם בית המקדש לתת חיים ליושביה? אלא פאן במקום הזה התקיים משום אות אחת ששורה עליו. בבית המקדש כל האותיות כלן שורות בו, ובהם נברא הוא לבדו כמו שכל העולם.

ועוד, שהארץ הקדושה (בית המקדש) נותנת חיים וכפרה ליושביה באותו העולם, ומקום זה לא כך - נותן חיים לאותו מקום בעולם הזה, ולא בעולם הבא. ובית המקדש בהפך משם, משום שיש חלק לישראל באותו עולם, ולא בעולם הבא. ולכן עומד בית המקדש לכפר חטאים ולזכות את ישראל לעולם הבא.

בא וראה, טי"ת אור של חיים בכל מקום, ולכן פתח בה הכתוב כי טוב, שכתוב (בראשית א) ויברא

ברוך הוא די יסתים ביו"ד, אשתארת את ט' בלחודקה) **בההוא דוכתא**, (דף קנ"ב ע"א) **תליא באוירא, כיון דאמר קדשא בריך הוא די יסתים ביו"ד, אשתארת את טי"ת בלחודקה תליא באוירא על גבי ההוא דוכתא: טי"ת, איהו את, דנהירו חייך, בגין כך, מאן דחמי טי"ת בחלמיה, סימנא טבא הוא ליה, וחיין אתתקנו ליה. ועל דא בגין דההו ט' תליא על גבי ההוא אתר, לא שלטא ביה מותא.**

כד בעא קדשא בריך הוא לקיימא עלמא, זריק חד צרורא גו מיא, גליף ברזא דשבועין ותריין (נ"א דכ"ב) אתוון, ומתמן שארי למיהך ההוא צרורא, ולא אשפח אתר לאתקיימא ביה, בר ארעא קדישא, (נ"א כ"ב מקדשא) ומיא הוו אזלין אבתריה, עד דמטא ההוא צרורא תחות המזבח, ותמן אשתקע, ואתקיים כל עלמא.

ואי תימא, אי הכי דבההוא אתר שריין חיים, אמאי לא אתבני תמן בי מקדשא, למיהב חייך ליתבהא. אלא הכא בהאי אתר אתקיים בגין את חד דשריא עליה. בבי מקדשא כל אתוון פלהו שראן ביה, ובהו אתברי איהו בלחודוי, פגוונא דכל עלמא.

ותו, דארעא קדישא (נ"א כ"ב מקדשא) יהיב חייך וכפרה ליתבהא בההוא עלמא, ואתר דא לאו הכי, יהיב חייך לההוא אתר בהאי עלמא, ולא בעלמא דאתי. ובי מקדשא בהפוכא מתמן, בגין דאית חולקא לישראל בההוא עלמא, ולא בעלמא דא. ועל דא קיימא בי מקדשא לכפרא חובין, ולמזפי לון לישראל לעלמא דאתי.

תא חזי, טי"ת נהירו דחייך בכל אתר, ועל דא פתח בה קרא כי טוב. דכתוב, (בראשית א)

אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. מֵהָאוֹת
 הַזֶּה (ממקום זה) בִּרְחַם מְלֹאךָ
 הַמְשֻׁחִית. אֵל תֹּאמֶר בִּרְחַם, אֲלֵא
 שְׁלֵא נִתְּנָת לֹו רְשׁוֹת לְהַכְנִס לְשֵׁם.
 הָאוֹת הַזֶּה מְשֻׁנָּה מֵהָאוֹת ק'. ק'
 לֹא מְתִישְׁבַת (מאות ח. ח' לא מתישבת)
 כָּלֵל בְּמָקוֹם בְּעוֹלָם, וְסִימְנָךְ -
 (תהלים קמ) אִישׁ לְשׁוֹן בַּל יְכוּן
 בְּאַרְץ. הָאוֹת טי"ת מְתִישְׁבַת בְּכָל
 מְקוֹם, וּמְתַקְנֶת לְשֻׁבַת פְּרָאוֹי,
 וְלִכְּן בְּכָל מְקוֹם שֶׁשֵׁם אוֹת ט',
 אֵין יֵשׁוּב לְאוֹת ק' שֶׁם לְהַתִּישֵׁב
 בוֹ. וְלִכְּן בְּמָקוֹם הַזֶּה לֹא שׁוֹלֵט
 כָּלֵל הַצַּד הָאֲחֵר, וְנוֹתֵן חַיִּים שֶׁל
 הָעוֹלָם הַזֶּה לְיוֹשְׁבֵים פֶּתַח הָאוֹת
 הַזֶּה, וְלֹא יֵצֵא הַחוּצָה. וּכְשִׁיּוּצֵא
 הַחוּצָה, יֵשׁ רְשׁוֹת לְצַד הָאֲחֵר
 לְשֹׁלֵט בוֹ. כְּמוֹ שְׁאוֹת זוֹ שׁוֹלֵטֶת
 בְּמָקוֹם זֶה, כִּף גַּם שׁוֹלֵטֶת אוֹת
 אַחֶרֶת בְּמָקוֹם הַגֵּיהֶנֶם. וּמִיָּהִי?
 הָאוֹת ק'.

וּבְסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְנוּנָא סְבָא, כָּאֵן
 הֵן שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת: ח', ט'. וְלִכְּן לֹא
 הָיוּ כְּתוּבוֹת בְּתוֹךְ אֲבָנֵי שְׁהֵם
 וְאֲבָנֵי מְלוֹאִים, וּמְשֻׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
 נִמְנָעוּ שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ, כְּדִי
 שֶׁלֹא רְשׁוֹם בְּתוֹכֵם ח"ט.

בְּמָקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ תְּלוּיִים כָּל
 אוֹתִיּוֹת הָאֶלְפָא בֵּיתָא בְּסוּדוֹת
 חֲקוּקִים שֶׁל שְׁמוֹת קְדוּשִׁים,
 קְשׁוּרִים, רְקוּמִים עֲלָיו, וְכָל
 הָעוֹלָם שֶׁלְמַעַלָּה וּמִטָּה, הַכֹּל
 בְּסוּד שֶׁל אוֹתִיּוֹת מְתַחַמְּוֹת
 (חֲקוּקוֹת) וּגְלוּפוֹת, וְסוּדוֹת הַקְּדוּשָׁה
 (הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ) הַעֲלִיּוֹנָה נִחְקַק עֲלֵיהֶם.

בְּמִשְׁכַּן נִחְקְרוּ וְהִצְטִירוּ
 הָאוֹתִיּוֹת פְּרָאוֹי, שֶׁהָרִי בְּצִלְאֵל
 הָיָה יוֹדֵעַ אֶת הַחֲכֻמָּה לְצַרֵּף
 אוֹתִיּוֹת שֶׁבֵּהֵן נִבְרָאוּ שְׁמַיִם
 וָאָרֶץ, וְעַל חֲכֻמָּתוֹ (ח) נִבְנָה
 הַמְשֻׁכָּן עַל יְדוֹ וְנִבְחַר מִכָּל עַם
 יִשְׂרָאֵל. וּכְמוֹ שֶׁהוּא נִבְחַר
 לְמַעַלָּה, כִּף רָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא שִׁבְחָר לְמִטָּה.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. מֵהָאֵי אֶת, (נ"א
 מֵאֶת דָּא) עָרִיק מְלֹאכָא מְחַבְּלָא. לֹא תִימָא עָרִיק,
 אֲלֵא דְלֹא אֲתִייהִיב לִיה רְשׁוֹ לְאַעְלָא תַּמָּן.

אֶת דָּא מְשֻׁנָּא מֵאֶת ק', ק' לֹא מְתִישְׁבָא (נ"א
 מֵאֶת ח, ח' לֹא מְתִישְׁבָא) כָּלֵל בְּדוּכְתָא בְּעֲלָמָא,
 וְסִימְנָךְ (תהלים קמ) אִישׁ לְשׁוֹן בַּל יְכוּן בְּאַרְץ אֶת
 טי"ת אֲתִישְׁבָא בְּכָל דוּכְתָא, וְאֲתַתְּקֶנָת
 לְאַתִּישְׁבָא כְּדָקָא יְאוֹת, וּבְגִין כִּף בְּכָל דוּכְתָא
 דָּאֵת ט' תַּמָּן, לִית יֵשׁוּבָא לְאֵת ק' תַּמָּן
 לְאַתִּישְׁבָא בֵּיה. וְעַל דָּא אֲתֵר דָּא לֹא שְׁלֵטָא
 בֵּיה כָּלֵל סְטָרָא אַחְרָא, וְיִהִיב חַיִּים דְּהָאֵי
 עֲלָמָא לִיתְבֵּי תְּחוּתִיה דָּאֵת דָּא, וְלֹא יִפּוּק
 לְבַר, וְכַד נְפִיק לְבַר, אֵית רְשׁוֹ לְסְטָרָא אַחְרָא
 לְשֹׁלֵטָא בֵּיה. כְּמָה דָּאֵת דָּא שְׁלֵטָא בְּאַתֵּר
 דָּא, הַכִּי נִמְי שְׁלֵטָא אֶת אַחְרָא בְּאַתֵּר דְּגִיְהֵנָם,
 וּמֵאֵן אֵיְהִי, אֶת ק'.

וּבְסִפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא, הֵכָא אֵינוּן תְּרִין
 אֲתוּוֹן: ח', ט'. וְעַל דָּא לֹא הוּו
 כְּתִיבִין גּוֹ אֲבָנֵי בּוּרְלָא, אֲבָנִין דְּאַשְׁלֵמוֹתָא,
 וְשֻׁבְטֵין דִּישְׂרָאֵל, תְּרִין אֲתוּוֹן אֵלִין אֲתַמְנָעוּ
 מִנֵּיהוּ, בְּגִין דְּלֹא יְהֵא רְשִׁים בְּגוּוּיְהוּ ח"ט.
 בְּאַתֵּר דְּבֵי מִקְדָּשָׁא תְּלִיין כָּל אֲתוּוֹן דְּאַלְפָא
 בֵּיתָא, בְּרִזִין גְּלִיפִין דְּשֻׁמְהֵן קְדִישִׁין,
 קְשִׁירִין, מְרַקְמֵן עֲלֵיהּ, וְכָל עֲלָמָא דְלַעֲיִלָא
 וְתַתָּא, כָּלֵא בְּרִזָא דְאַתוּוֹן מְתַחַמְּוֵן (נ"א מְתַחַמְּוֵן)
 וּגְלִיפָא, וְרִזִין דְּקְדָשָׁא (ס"א דְשֻׁמָא קְדִישָׁא) עֲלָאָה,
 עֲלִייהוּ אֲתַגְלִיף.

בְּמִשְׁכַּנָּא אֲתַגְלִיפוּ וְאַתְצִיירוּ אֲתוּוֹן כְּדָקָא
 חֲזִי. דְּהָא בְּצִלְאֵל הוּוּ יוֹדֵעַ
 חֲכֻמָּתָא, לְצַרְפָּא אֲתוּוֹן דְּאַתְבְּרִיאוּ בְּהוּ שְׁמִיא
 וְאַרְעָא. וְעַל חֲכֻמָּתָא דִּילֵיהּ, (נ"א דָּא) אֲתַבְּנִי
 מְשֻׁכְנָא עַל יְדֵיהּ, וְאַתְבְּרִיר מִכָּל עַמָּא
 דִּישְׂרָאֵל. וּכְמָה דְּאֵיהוּ אֲתַבְּרִיר לַעֲיִלָא, הַכִּי
 כְּעַא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיתְבְּרִיר לְתַתָּא.

לְמַעַנֶה כְּתוּב (שמות לא) רָאָה
קְרָאתִי בְשֵׁם בְּצַלְאֵל. לְמַטֵּה - (שם
לה) רָאוּ קְרָא ה' בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל.
וּשְׁמוֹ בְּסוּד עֲלִיּוֹן נִקְרָא כִּף
בְּצַלְאֵל - בְּצַל אֵל. וּמִיָּהוּ? זֶה
צְדִיק, שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בְּצַל אֵל, אוֹתוֹ
שֶׁנִּקְרָא אֵל עֲלִיּוֹן, וְהוּא יוֹשֵׁב כְּמוֹ
שְׁאוֹתוֹ אֵל. אוֹתוֹ אֵל נוֹטֵל שֶׁשֶׁה
צְדָדִים, אוֹתוֹ צְדִיק נוֹטֵל אוֹתָם.
אִךְ כִּף אוֹתוֹ אֵל מְאִיר לְמַעַלָּה,
וְהַצְדִּיק הַזֶּה מְאִיר לְמַטֵּה. אוֹתוֹ
הָאֵל כָּלֵל שֶׁל כָּל שֶׁשֶׁת הַצְדָדִים.
וְאוֹתוֹ צְדִיק הוּא כָּלֵל שֶׁל כָּל
שֶׁשֶׁת הַצְדָדִים.

בֶּן אוּרִי - בֶּן הָאוֹר הַרְאֵשׁוֹן שֶׁבְרָא
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה
בְּרָאשִׁית. בֶּן חוּר - הַבֶּן שֶׁל חֲרוֹת
הַכֵּל. דְּבַר אַחַר בֶּן חוּר - בֶּן חוּר
מִכָּל הַגְּנוּזִים. וְזֶה הַתְּמַנָּה לְמַטֵּה
יְהוּדָה, הַכֵּל כְּרָאוּי.

כָּל הַגְּנוּזִים טוֹבִים לְחֵלוֹם פְּרִט
לְתַכְלֵת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, מִשׁוּם
שֶׁהוּא כֶּסֶף לְדוֹן אֶת דִּינֵי
הַנְּשָׁמוֹת. וְהָרִי דְרָגָה זוֹ (אחת) הִיא
לְכַנֵּה. אֲלֵא בְּשַׁעַה שְׁעוֹמֶדֶת
בְּדִינֵי נִפְשׁוֹת, אִזְ הִיא גְּזוּן תַּכְלֵת,
וְהָרִי בְּאַרְנוּהָ.

בְּשַׁעַה שְׁרוּאָה אָדָם אֶת הַגְּזוּן
הַזֶּה, נִזְכָּר הָאָדָם לְעִשׂוֹת מַצּוֹת
רְבוּנוֹ. כְּמוֹ שֶׁנֶּחֱשׁ הַנְּחֻשֶׁת,
בְּשַׁעַה שֶׁהִיוּ רוֹאִים אוֹתוֹ, הִיוּ
פוֹחָדִים מִלִּפְנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְשׁוֹמְרִים אֶת עֲצָמָם מִכָּל
הַחֲטָאִים, וּבְשַׁעַה שְׁאוֹתוֹ הַפְּחַד
שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָה
עֲלֵיהֶם, מִיד נִרְפָּאִים. מִי גֵרָם לָהֶם
לְפַחַד מִלִּפְנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא?
אוֹתוֹ נֶחֱשׁ, אוֹתָהּ רְצוּעָה
שֶׁמִּסְתַּכְּלִים בָּהּ. אִךְ כִּף הַתַּכְלֵת
- (במדבר טו) וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם
אֶת כָּל מַצּוֹת ה'. מֵאוֹתוֹ הַפְּחַד
שָׁלוֹ. וְעַל זֶה תַּכְלֵת בְּמִשְׁכָּן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זֶה שְׁאֵמַר מוֹרְנוֹ
שֶׁתַּכְלֵת הִיא כֶּסֶף דִּין, וּכְשֶׁהִיא

לְעִיָּא כְּתוּב, (שמות לא) רָאָה קְרָאתִי בְשֵׁם
בְּצַלְאֵל. לְתַתָּא (שמות לה) רָאוּ קְרָא יְיָ
בְשֵׁם בְּצַלְאֵל. וּשְׁמִיָּה בְּרִזָּא עֲלָאָה אֶקְרִי הַכִּי
בְּצַלְאֵל: בְּצַל אֵל. וּמֵאֵן אִיהוּ. דָּא צְדִיק.
דְּאִיהוּ יְתִיב בְּצַל אֵל, הֵהוּא דְאֶקְרִי אֵל עֲלִיּוֹן.
וְאִיהוּ יְתִיב כְּגוֹנוֹנָא דְהֵהוּא אֵל. הֵהוּא אֵל נוֹטֵל
שִׁית סְטָרִין, הֵהוּא צְדִיק נוֹטֵל לוֹן. אוּף הַכִּי,
הֵהוּא אֵל אֲנַהִיר לְעִילָא, הֵאִי צְדִיק אֲנַהִיר
לְתַתָּא. הֵהוּא אֵל, כְּלָלָא דְכֻלְהוּ שִׁית סְטָרִין.
הֵהוּא צְדִיק, כְּלָלָא דְכֻלְהוּ שִׁית סְטָרִין.

בֶּן אוּרִי: בֶּן אוֹר קְדָמָאָה, דְּבְרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּעוֹבְדָא דְבְּרָאשִׁית. בֶּן חוּר: בֶּן חֲרוֹת
דְּכָלָא. דְּבַר אַחַר, בֶּן חוּר: בֶּן חוּר מִכָּל
גְּזוּזִין. וְדָא אֲתַמְנִי לְמַטֵּה יְהוּדָה, כְּלָא בְּדָקָא
יָאוּת.

כָּל גְּזוּזִין טְבִין לְחֵלְמָא, בַּר תַּכְלָא, כְּמָה
דְּאֲתַמַּר. בְּגִין דְּאִיהוּ כְּרִסְיָא, לְמִידָן
דִּינִין דְּנִשְׁמָתִין. וְהָא הֵאִי דְרָגָא (נ"א דָּא) תְּוֹרָא
אִיהוּ. אֲלֵא בְּשַׁעַתָּא דְקִיָּמָא בְּדִינֵי דְנִפְשָׁאן,
כְּדִין אִיהוּ גְזוּן תַּכְלָא. וְהָא (דף קנ"ב ע"ב)
אוּקִימָנָא.

בְּשַׁעַתָּא דְחָמִי בַר נָשׁ לְהֵאִי גְזוּן, אֲדַכֵּר בַּר
נָשׁ לְמַעַבַּד פְּקוּדִין דְּמֵאֲרִיָּה. כְּגוֹנוֹנָא
דְּנִחֻשׁ הַנְּחֻשֶׁת, בְּשַׁעַתָּא דְהוּוּ חֲמָאן לִיָּה, הוּוּ
דְחֵלִי מִקְמִי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִנְטָרָן
גְּרַמִּיָּהוּ מִכָּל חוֹבִין, וּבְשַׁעַתָּא דְהֵהוּא דְחֵלִלוּ
דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סִלְקָא עֲלֵיָּיהוּ, מִיד
אֲתַסְיִין. מֵאֵן גְּרִים לוֹן לְדְחֵלָא מִקְמִי קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, הֵהוּא נֶחֱשׁ, הֵהִיא רְצוּעָה
דְּמִסְתַּכְּלָן בָּהּ. אוּף הַכִּי תַּכְלֵת (במדבר טו) וּרְאִיתֶם
אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מַצּוֹת יְיָ. מֵהֵהוּא דְחֵלִלוּ
דִּילִיָּה, וְעַל דָּא תַּכְלֵת בְּמִשְׁכָּנָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הֵאִי דְאָמַר מוֹרְ מַר תַּכְלֵת כְּרִסְיָא

עומדת בגון הזה, אזי היא פסא לדון דיני נפשות. מתי היא ברחמים? אמר לו, בשעה שהכרוכים מחזירים פניהם זה עם זה ומסתכלים פנים בפנים. כיון שאותם כרוכים מסתכלים פנים בפנים, אז כל הגונים מתתקנים, ומתהפך גון תכלת לגון אחר. מתהפך גון ירק לגון זהב. (לכו).

ורבן בהפוך הגונים מתהפך מדין לרחמים, וכן מרחמים לדין, והכל בהפוך הגונים. כמו שמסדרים ישראל תקונייהם לקדוש ברוך הוא, כך הכל עומד וקף מסתדר. ולכן כתוב (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר, באותם גונים שפלולים זה בזה, היפי של כלם.

ועשית שלחן עצי שטים וגו'. רבי יצחק פתח, (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגו'. כמה צדיקים הם ישראל שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם וקרבם אליו מכל העמים, ובשביל ישראל נתן מזון ושבע לכל העולם, ואלמלא ישראל - לא נתן הקדוש ברוך הוא מזון לעולם, ועכשו שישאל בגלות, על אחת כמה וכמה שנוטלים מזון על אחד פי שנים.

בזמן שהיו ישראל בארץ הקדושה, היה יורד להם מזון ממקום עליון, והם נוהגים חלק תמצית לעמים עובדי פוכבים, וכל העמים לא נזונו אלא מהתמצית, ועכשו שישאל הם בגלות, התהפך לגון אחר.

משל למלך שהתקין סעודה לבני ביתו. כל זמן שהם עושים את רצונו, ואכלים סעודה עם המלך, ונותנים לפלבים חלק העצמות

דינא איה, וכד איהי קיימא בגוונא דא, כדין איהי פרסייא למידן דיני נפשאן. אימתי איהי ברחמי. אמר ליה, בשעתא דכרובים מהדרן אנפיהו דא עם דא, ומסתפלן אנפין באנפין. כיון דאינון פרוכים מסתפלן אנפין באנפין כדין כל גוונין מתתקנו, ואתהפך גוון תכלא לגוון אחרא. מתהפך גוון ירוק, לגוון זהב. (נ"א חנוך).

ועל דא, בהפוכא דגוונין, אתהפך מדינא לרחמי, וכן מרחמי לדינא, וכלא בהפוכא דגוונין. כמה דמסדרין ישראל תקונייהו לגבי קדשא בריך הוא, הכי קיימא פלא, והכי אתסדר. ועל דא כתיב (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר, באינון גוונין דכלילן דא בדא, שפירו דכלהו. (חסר כאן).

ועשית שלחן עצי שטים וגו'. (שמות כה) רבי יצחק פתח, (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגו', כמה זכאין אינון ישראל, דקודשא בריך הוא אתרעי בהו, וקריב לון לגביה מפל עמין, ובגינהון דישראל, יהיב מזונא ושבעא, לכל עלמא. ואלמלא ישראל, לא יהיב קדשא בריך הוא מזונא לעלמא, והשתא דישראל אינון בגלותא, על אחת כמה וכמה דנטלי מזונא על חד תרין.

בזמנא דהווי ישראל בארעא קדישא, הוה נחית לון מזונא מאתר עלאה, ואינון יחבי חולק תמצית לעמין עובדי כוכבים, ועמין פלהו לא אתזנו אלא מתמצית. והשתא דישראל אינון בגלותא, אתהפך בגוונא אחרא.

מתר למלפא, דאתקין סעודתא לבני ביתיה, כל זמנא דאינון עבדי רעותיה, אכלי סעודתא עם מלפא, ויהבי

סעודתא עם מלפא, ויהבי

לגרו. בשעה שבני ביתו לא עושים את רצון המלך, המלך נותן את כל הסעודה לכלבים, ומעלה להם את העצמות.

כמו זה, כל זמן שישאל עושים רצון רבונם, הם אוכלים על השלחן הזה של המלך, וכל הסעודות מתקנות להם. והם, מאותה שמחה שלהם, נותנים עצמות שהן תמצית לעובדי כוכבים. וכל זמן שישאל לא עושים רצון רבונם, הם הולכים לגלות, והסעודה הולכת לכלבים, ועולה להם התמצית. ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים, שהרי תמצית הגעל שלהם הם אוכלים. אוי לכן המלך שיושב ומצפה לשלחן העבד, ומה שנשאר מתוף השלחן הוא אוכל.

דוד המלך אמר, (תהלים כג) תערוף לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רוייה. תערוף לפני שלחן - זו סעודת המלך. נגד צורי - אותם הכלבים שיושבים לפני השלחן ומצפים לחלקת עצמות, והוא יושב עם המלך בענג של הסעודה בשלחן.

דשנת בשמן ראשי - זה ראש הסעודה. שכל שמן ושמנונית ותקון הסעודה נתנים בראשונה לאהוב המלך. מה שנשאר נתן אחר כך לכלבים ולאותם עובדי השלחן. כוסי רוייה - מלאה הפוס לפני אהוב המלך תמיד שלא יצטרף לבקש ועל סוד זה היו ישראל תמיד עם שאר העמים. רבי חייא היה הולך לרבי שמעון לטבריה, והיו עמו רבי יעקב בר אידי ורבי ייסא הקטן. עד שהיו הולכים, אמר רבי ייסא לרבי חייא, תמוה מה שכתוב (מלכים א-

לכלבי חולק גרמין למגרר. בשעתא דבני ביתיה לא עבדי רעותא דמלכא, מלכא יהיב כל סעודתא לכלבי, וסליק לון גרמי.

בגוונא דא, כל זמנא דישאל עבדי רעותא דמאריהון, הא על פתורא דמלכא אינון אכלי, וכל סעודתא אתתקן להון. ואינון, מההוא חדוה דלהון, יהבי גרמי דאיהו תמצית לעובדי כוכבים. וכל זמנא דישאל לא עבדי רעותא דמאריהון, אזלי בגלותא, והא סעודתא לכלבי, ואסתלק לון תמצית (יחזקאל ד) ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים, דהא תמצית דגעוליהון אכלי. ווי לברא דמלכא, דיתיב ומצפה לפתורא דעבדא, מה דאשתאר מגו פתורא איהו אכיל.

דוד מלכא אמר, (תהלים כג) תערוף לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רוייה. תערוף לפני שלחן, דא סעודתא דמלכא. נגד צוררי, אינון פלבי דיתבי קמי פתורא, מצפאן לחולק גרמין, ואיהו יתיב עם מלכא בענוגא דסעודתא בפתורא.

דשנת בשמן ראשי, דא רישא דסעודתא, דכל משחא, ושמנונא, ותקון סעודתא, אתיהיב בקדמיתא לרחימא דמלכא. מה דאשתאר, לבתר אתיהיב לכלבי, ולאינון פלחי פתורא. כוסי רוייה, מליא כסא קמי רחימא דמלכא תדיר, דלא יצטרף למשאל. ועל רזא דא, הווי ישראל תדיר, עם שאר עמין.

רבי חייא הוה אזיל לגבי דרבי שמעון לטבריה, והווי עמיה רבי יעקב בר אידי, ורבי ייסא זעירא, עד דהווי אזלי, אמר רבי ייסא לרבי חייא, תימה מה דכתוב,

ולבני ברזילי הגלעדי תעשה (מלכים א ב)

א ולבני ברזלי הגלעדי תעשה חסד והיו באכלי שלחנך וגו'. אם כך, כל טוב ואמת לאכל על שלחנו ולא יותר, משאמר כאן והיו באכלי שלחנך. ועוד, לא כבוד המלך הוא שיאכל איש אחר על שלחן המלך, ולא צריך זה אלא המלך לבדו, וכל הגדולים שלו סביבו למטה ממנו.

אמר רבי חייא, לא שמעתי בזה דבר, ולא אמר. אמר לו לרבי יעקב בר אידי, ואתה שמעת בזה הדבר? אמר לו, אתם שיונקים בכל יום מדבש שמן העליון לא שמעתם, כל שכן אני. שאל את רבי ייסא, ואתה שמעת בזה דבר? אמר לו, אף על גב שאני תינוק ומלפני מספר ימים באתי אליכם ולא זכיתי מקדם לזה - אני כן שמעתי.

פתח ואמר, (תהלים קלו) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. מה ראה דוד שבסיום ההלל הגדול סיים כך בפסוק הזה? אלא שלשה שליטים הם למעלה שהקדוש ברוך הוא נודע בהם, והם סוד נכבד שלו, ואלה הם: מוח ולב וכבד. והם בהפך של העולם הזה. למעלה המוח נוטל בראש, ואחר כך נותן ללב, והלב נוטל ונותן לכל אותם מקורות שלמטה, כל אחד ואחד כראוי לו. למטה הכבד נוטל בראש, ואחר מקרב הכל ללב, והלב נוטל את היפה של המאכל. כיון שנוטל ומתחזק מאותו כח ורצון שנוטל, נותן ומעורר אל המת. ואחר כך חוזר לכבד ומחלק מזון לכל מקורות הגוף. (ביום שהאדם מתעורר בתענית, מתעורר למעלה באותה דגמא ממש, וביום של שבע לא כך).

ביום של תענית, אדם מקריב

חסד והיו באוכלי שלחנך וגו'. אי הכי כל טיבו וקשוט, למיכל על פתוריה ולא יתיר, מדקאמר הכא והיו באוכלי שלחנך. ותו, לא יקרא דמלפא איהו, למיכל בר נש אחרא (דף קנ"ג ע"א) על פתוריה דמלפא, ולא אצטריך דא, אלא מלפא בלחודוי, וכלהו רברבנוהי סחרניה, לתתא מניה.

אמר רבי חייא לא שמענא בהאי מידי, ולא אימא. אמר ליה לרבי יעקב בר אידי, ואת שמעת בהאי מידי. אמר ליה, אתון דינקין בכל יומא מדבשא דמשחא עלאה, לא שמעתון, כל שפן אנא. אמר ליה לרבי ייסא, ואת שמעת מידי בהאי. אמר ליה אף על גב דאנא רביא ומיומין זעירין אתינא לגבייכו, ולא זכינא מקדמת דנא, אנא שמענא.

פתח ואמר (תהלים קלו) נותן לחם לכל בשר פי לעולם חסדו. מאי קא חמא דוד דסיום הללא רבא, סיים הכי בהאי קרא. אלא תלת שליטין אינון לעילא, דקודשא בריך הוא אשתמודעא בהו, ואינון רזא יקירא דיליה, ואלין אינון: מוחא, ולבא, וכבדא. ואינון בהפוכא דהאי עלמא. לעילא, מוחא נטיל ברישא, ובתר יהיב ללבא, ולבא נטיל ויהיב לכבדא, ולבתר כבדא יהיב חולק לכל אינון מקורין דלתתא, כל חד וחד בדקא חזי ליה. לתתא, כבדא נטיל ברישא, ולבתר איהו מקרב כלא ללבא, ונטיל לבא שפירו דמיכלא. כיון דנטיל, ואתתקף מההוא תקפא ורעו דקא נטיל, יהיב ואתער לגבי מוחא. ולבתר אהדר כבדא, ופליג מזונא לכל מקורין דגופא. (ביומא דבר נש אתער בתעניתא, אתער לעילא כגונא ההוא ממש, וביומא דשבועא, לאו הכי).

ביומא דתעניתא, בר נש מקרב מיכלא

מאכל ומשתה לכבוד העליון, ומה הוא מקריב? חלבו ודמו ורצונו. אותו כבוד נוטל הכל ברצון. פיון שהכל הוא אליו, נוטל ומקריב הכל לפני הלב, שהוא גדול ושולט עליו. פיון שהלב נוטל ומתחזק הרצון, מקריב הכל למח, שהוא שליט עליון על כל הגוף. אחר כך חוזר הכבוד ומחלק חלקים לכל אותם מקורות ואיברים שלמטה.

בזמן אחר, פאשר (כל) המח נוטל הכל בתחלה, ואחר כך נותן ללב, והלב נותן לכבד, והכבד נותן לכל המקורות והאיברים שלמטה, ואחר כך פשוטה לחלק מזון לעולם הזה, בראשונה נותן ללב, שהוא המלך שבארץ, ושלחן המלך מתעורר בראשונה מכל שאר בני העולם. אשריו מי שהיה בחשבון של שלחן המלך, שהרי ידוע הוא להיטיב לו באותו טוב שלמעלה. (ומשום כך) וזהו טוב ואמת שעשה דוד לבני ברזלי, שכתוב והיו באכלי שלחןך. ואם תאמר שבשלחן המלך אוכל אדם אחר פרט לו - לא! אלא המלך אוכל בראשונה, ואחר כך כל העם. ואותם שאוכלים עם המלך בשעה שהוא אוכל - אותם שחביבים עליו מכלם, והם נמנים משלחן המלך.

ואם תאמר, הרי כתוב (שמואל ב ט) על שלחן המלך תמיד הוא אכל - משום שכל מזונו לא עושה חשבון אחר, אלא על שלחן המלך, שמשם היה בא מזונו ומאכלו. וזהו על שלחן המלך תמיד הוא אכל. בא רבי חייא ונשקו על ראשו. אמר לו, תינוק אתה, וחכמה עליונה שורה

ומשתתא לגבי כבדא עלאה, ומאי איהו מקרב. חלביה ודמיה ורעותיה. ההוא כבדא נטיל פלא ברעותא. פיון דכלא איהו לגביה, נטיל ומקרב פלא לקמי לבא, דאיהו רב ושליט עליה. פיון דלבא נטיל ואתתקף ברעוא, מקרב פלא לגבי מוחא, דאיהו שליטא עלאה על כל גופא, לבתר אהדר כבדא ומפלג חולקין לכל אינון מקורין ושייפין דלתתא.

בזמנא אחרא, פד (ד"א בלא) מוחא נטיל בקדמיתא, ולבתר יהיב ללבא, ולבא יהיב לכבדא, וכבדא יהיב לכלהו מקורין ושייפין דלתתא, ולבתר פד בעי לפלגא מזונא להאי עלמא, פרישא יהיב ללבא, דאיהו מלפא די בארעא. ופתורא דמלפא, אתער בקדמיתא מפל שאר בני עלמא.

זבאה איהו, מאן דהוי בחושבנא דפתורא דמלפא, דהא אשתמודעא לאוטבא ליה בההוא טיבו דלעילא. (ובגני כך) ודא איהו טיבו וקשוט, דעבד דוד לבני ברזילי, דכתיב והיו באכלי שלחןך. ואי תימא דבשלחנא דמלפא, אכיל פר נש אחרא בר מניה. לא. אלא מלפא אכיל ברישא, ובתר פל עמא. ואינון דאכלי עם מלפא, בשעתא דאיהו אכיל אינון דחביבין עליה מפלהו, ואינון אתמנון משלחנא דמלפא.

ואי תימא, הא כתיב, (שמואל ב ט) על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. בגין דכל מזונא דיליה, לא עביד חשבנא אחרא, אלא על שלחן המלך, דמתמן הוה אתי מזונא ומיכלא דיליה. ודא איהו על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. אתא רבי חייא, ונשקיה על רישיה,

אמר ליה רביא אנת, וחכמתא עלאה שריא בלבך. אדהכי, חמו ליה לרבי

בלבד. בינתיים ראו את רבי חזקיה שְׁהִיָּה בא. אמר לו רבי חייא, ונדאי בחברות זו הקדוש ברוך הוא יתחבר עלינו, שְׁהָרִי דְּבָרִים חדושי תורה יתחדשו כאן. יִשְׁבוּ לְאָכַל. אמרו, כל אחד ואחד יאמר דברי תורה בפסעודה הזו. אמר רבי ייסא, סעודת עראי היא, ולכן נקראת סעודה. ולא עוד, אלא שזו נקראת סעודה שְׁנֵהֲנָה מִמְּנֵה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. ועל זה כתוב, זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה', שְׁהָרִי דְּבָרִי תוֹרָה יִקִּיפוּ אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה.

פְּתַח רַבִּי חֵיִיא וְאָמַר, (דברים ח) וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'. וכי עד לא אדם לשבעה ותתמלא כרסו לא יברך את הקדוש ברוך הוא? ! (אם כן) בְּמָה נִבְאָר וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ, וְאַחַר כֵּן וּבֵרַכְתָּ? אֵלָּא אִפְלוּ לֹא יֹאכַל אָדָם אֵלָּא בְּזֵית, וְרִצּוֹנוֹ עָלָיו, וְיִשִּׁים אֶת אוֹתוֹ הַמֶּאֱכָל עֵקֶר מֵאֲכָלוֹ - נִקְרָא שְׂבַעָה, שְׂפִתוֹב (תהלים קמה) פּוֹתַח אֶת יָדָךְ וּמִשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן. לא כתוב לְכָל חַי אֲכִילָה, אֵלָּא רִצּוֹן. אוֹתוֹ רִצּוֹן שֶׁשֵּׁם עַל אוֹתוֹ מֵאֲכָל נִקְרָא שְׂבַעָה, וְאִפְלוּ שְׂאִין לִפְנֵי הָאָדָם אֵלָּא אוֹתוֹ מְעַט בְּכִזִּית וְלֹא יוֹתֵר, הָרִי רִצּוֹן הַשְּׂבַע שֵׁם עָלָיו. וּמִשּׁוֹם כֵּן וּמִשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן. כתוב רִצּוֹן, וְלֹא אֲכִילָה. ועל זה וּבֵרַכְתָּ וְדַאי, וּמִתְחִיב הָאָדָם לְבָרֵךְ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּדֵי לְתַת שְׂמִחָה לַמַּעֲלָה.

פְּתַח רַבִּי חֵזְקִיָּה בְּפִסּוּק הַזֶּה אַחֲרָיו וְאָמַר, וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ. מִכָּאֵן שֶׁלְּשׁוֹר מִתֵּר לְבָרֵךְ בְּרַכַּת הַמְּזוּן, מֵה שְׂאִין בֶּן בִּתְפִלָּה. שְׂתַפְּלָה לֹא כֵּן, שְׁהָרִי תַפְּלָה מַעֲלָה הִיא בְּלֵי אֲכִילָה, מֵה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׂתַפְּלָה עוֹלָה לַמַּעֲלָה לַמַּעֲלָה, מְקוֹם שְׂאִין בּוֹ

חֵזְקִיָּה דְּהָהָה אָתִי. אָמַר לִיה רַבִּי חֵיִיא, וְדַאי בְּחִבְרוּתָא דָּא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְחַבֵּר עַלְנָא, דְּהָא מְלִין חֲדָתִין דְּאוּרִייתָא יִתְחַדְתּוּן הָכָא. יִתְבוּ לְמִיכַל. אָמְרוּ, כָּל חַד וְחַד לִימָא מְלֵי דְּאוּרִייתָא בְּהָאִי סְעוּדָתָא, אָמַר רַבִּי יִיסָא, סְעוּדַת עֲרָאִי אִיהִי, וְעַם כָּל דָּא סְעוּדָה אֲקָרִי. וְלֹא עוֹד, אֵלָּא דְּהָאִי אֲקָרִי סְעוּדָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵהֲנִי מִינָהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יי', דְּהָא מְלִין דְּאוּרִייתָא יִסְחָרוּן לְהָאִי אֲתֵר.

פְּתַח רַבִּי חֵיִיא וְאָמַר, (דברים ח) וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יי' אֱלֹהֶיךָ וְגו'. וכי עד לא אכיל בר נש לשבעא, ויתמלי כריסיה, לא יברך ליה לקודשא ברוך הוא, (ד"א ל"ג אי הכי) (דף קנ"ג ע"ב) בְּמָאִי נוֹקִים וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ, וּבֵתֵר וּבֵרַכְתָּ. אֵלָּא אִפְלוּ לֹא יִיכּוּל בַּר נָשׁ אֵלָּא כְּזֵית, וְרַעוּתִיהָ אִיהוּ עָלֶיהָ, וְיִשְׁוִי לִיה לְהֵהוּא מִיכְלָא עֵקֶרָא דְּמִיכְלִיהָ, שְׂבַעָא אֲקָרִי. דְּכְתִיב, (תהלים קמה) פּוֹתַח אֶת יָדֶיךָ וּמִשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן. לְכָל חַי אֲכִילָה לֹא כְּתִיב, אֵלָּא רִצּוֹן. הֵהוּא רַעוּתָא דְּשׁוּי עַל הֵהוּא מִיכְלָא, שְׂבַעָא אֲקָרִי, וְאִפְלוּ דְּלִית קָמִיהָ דְּבַר נָשׁ אֵלָּא הֵהוּא זְעִיר בְּכִזִּית, וְלֹא יִתִּיר הָא רַעוּתָא דְּשְׂבַעָא שׁוּי עָלֶיהָ. וּבְגִין כֵּן, וּמִשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן, רִצּוֹן כְּתִיב, וְלֹא אֲכִילָה. וְעַל דָּא וּבֵרַכְתָּ וְדַאי, וְאַתְחִיב בַּר נָשׁ לְבִרְכָּא לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין לְמִיָּהב חֲדוּהָ לְעִילָא.

פְּתַח רַבִּי חֵזְקִיָּה, בְּהָאִי קָרָא אַבְתְּרִיהָ וְאָמַר, וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ. מֵהָכָא, דְּשְׁפוֹר שְׂרִי לִיה לְבִרְכָּא בְּרַכַּתָּא דְּמִזּוֹנָא, מֵה דְּלִית הָכִי בְּצִלוּתָא. דְּצִלוּתָא לָאו הָכִי, דְּהָא צִלוּתָא מַעֲלִיא בְּלֹא אֲכִילָה אִיהִי, מָאִי טַעַמָא, בְּגִין דְּצִלוּתָא סְלִקָא לְעִילָא לְעִילָא, אֲתֵר דְּלִית בֵּיה

לא אכילה ולא שתיה. ועל זה שנינו, העולם הבא אין בו אכילה ושתיה וכו'.

אבר שאר הדרגות שלמטה יש. בכרפת המזון נמצא גון אחר ומעלה, אותה ברכה שנמצאת בשבע. משום שברכת המזון היא במקום שיש בו אכילה ושתיה, וממנו יוצאת מזון ושבע למטה, ועל זה צריך להראות לפניו שבע ושמחה. (ומשום כך יהו מקום שיש בו אכילה ושתיה, וממנו יוצא מזון למטה, וצריך להראות לפניו שבע ושמחה) במקום של תפלה לא פך, שהרי עולה יותר למעלה למעלה, ועל זה שכור לא תפלל תפלה.

בברכת המזון, שכור מתר לו לברך ברכת המזון. משמע מהפסוק הזה, שכתוב ואכלת ושבעת וברכת. ואכלת - זו אכילה. ושבעת - זו שתיה, שהרי שבע בנין מתרנה. יין שבע ודאי, וזהו שכור, שכתוב וברכת את דוקא, שמשמע שברכת המזון צריך שמחה ושבע. על הארץ הטובה. מה זה טובה? שבע, כמו שנאמר (ירמיה מד) ונשבע לחם ונהיה טובים. משום כך צריך שמחה ושבע.

פתח רבי ייסא ואמר, ועשית שלחן עצי שטים וגו'. השלחן הזה הוא עומד לתוך המשכן, והברכה שלמעלה שורה עליו, וממנו יוצא מזון לכל העולם. ושלחן זה לא צריך להיות בריקנות אפלו רגע אחד, אלא שיהיה עליו מזון, שהרי הברכה לא נמצאת במקום ריק. ולכן צריך להיות עליו תמיד לחם, שתהיה תמיד ברכה עליונה נמצאת בו, ומתוך אותו שלחן יוצאות ברכות ומזונות לכל שאר שלחנות העולם, שמתברכים בגללו.

לא אכילה ולא שתיה. ועל דא תנינן, עלמא דאתי לית ביה אכילה ושתיה וכו'.

אבר שאר דרגין דלתתא אית בכרפת מזונא, אשתכח גוונא אחרא ומעליא, ההוא ברכתא דאשתכח בשבעא. בגין דברכת מזונא, איהי באתר דאית ביה אכילה ושתיה, ומניה נפיק מזונא ושבעא לתתא, ועל דא אצטריך לאחזאה קמיה שבעא וחדוה. (ובגין כך האי איהו אתר דאית ביה אכילה ושתיה ומניה נפיק מזונא לתתא ואצטריך לאחזאה קמיה שבעא וחדוה) באתר דצלותא, לאו הכי, דהא סלקא תיר לעילא לעילא ועל דא, שכור לא יצלי צלותא.

בברכת מזונא, שכור שרי ליה לברכא ברכת מזונא. משמע מהאי קרא, דכתיב ואכלת ושבעת וברכת. ואכלת: זו אכילה. ושבעת: זו שתיה דהא שבעא, בחמרא איהי רוי. חמרא שבעא ודאי, ודא איהו שכור. דכתיב וברכת את דייקא, דמשמע דברכת מזונא אצטריך חדוה ושבעא. על הארץ הטובה. מאי טובה. שבעא. כמה דאת אמר, (ירמיה מד) ונשבע לחם ונהיה טובים בגין כך אצטריך חדוה ושבעא.

פתח רבי ייסא ואמר (שמות כה) ועשית שלחן עצי שטים וגו', שלחן דא איהו קיימא לגו במשפנא. וברכתא דלעילא שריא עליה, ומניה נפיק מזונא לכל עלמא. ושלחן דא לא אצטריך למהוי בריקניא, אפילו רגעא חדא, אלא למהוי עליה מזונא, דהא ברכתא לא אשתכח על אתר ריקניא. ובגין כך אצטריך למהוי עליה נהמא תדיר, דלהוי תדיר ברכתא עלאה משתפחא ביה, ומגו ההוא שלחן, נפקי ברפאן ומזוני לכל שאר פתורי דעלמא, דאתברכאן בגיניה.

השִׁחָתוֹן שֶׁל כָּל אֶדְם צָרִיף לְהִיּוֹת כֹּף לִפְנֵי בִשְׁעָה שֶׁמִּבְרַךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּדֵי שֶׁתִּשְׁרֶה עָלָיו בְּרַכָּה מִלְּמַעְלָה, וְלֹא יֵרָאֶה כִּרְקָנוּת, שֶׁהָרִי הַבְּרַכּוֹת שֶׁלְּמַעְלָה לֹא שׂוֹרוֹת בְּמִקּוֹם רִיק, שֶׁכְּתוּב (מַלְכִים ב-ד) הַגִּידִי לִי מַה יֵשׁ לָךְ בַּבַּיִת, וְהָרִי פָּרְשׂוּהוּ הַחֲבָרִים. שִׁחָתוֹן שֶׁלֹּא נֶאֱמָרוּ עָלָיו דְּבָרֵי תוֹרָה (ולא בָּרַךְ עַל אוֹתוֹ מִזּוֹן לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ הוּא), עָלָיו כְּתוּב (ישעיה כח) כִּי כָּל שִׁחָתוֹת מְלֹאוּ קִיא צֹאֵה בְּלִי מְקוֹם. וְאֲסוּר לְבָרַךְ עַל אוֹתוֹ שִׁחָתוֹן.

מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ שִׁחָתוֹן וְיֵשׁ שִׁחָתוֹן. שִׁחָתוֹן שֶׁהוּא מְסֻדָּר לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה וְעוֹמֵד תָּמִיד לְסֻדָּר בּוֹ דְּבָרֵי תוֹרָה וְלֹהֲכִלִּיל בּוֹ אוֹתוֹת שֶׁל דְּבָרֵי תוֹרָה, (וְהוּא בְּרַכַּת הַמִּזְוֵן. שֵׁשׁ פְּסוּקִים וְדְבָרֵי תוֹרָה וְאוֹתוֹן אוֹתוֹת שֶׁל דְּבָרֵי תוֹרָה נִכְלָלִים בּוֹ בְּאוֹתוֹ שִׁחָתוֹן) וְהוּא לּוֹקֵט אוֹתָם אֵלָיו וְכוֹלֵל אֶת כָּלָם לְתוֹכוֹ, וּבָהֶם מְשַׁתְּלֵם וְשֹׂמֵחַ וְיֵשׁ לוֹ שְׂמֵחָה. וְעַל שִׁחָתוֹן זֶה כְּתוּב (יחזקאל מא) זֶה הַשִּׁחָתוֹן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה', לִפְנֵי ה', וְלֹא מִלִּפְנֵי ה'. יֵשׁ שִׁחָתוֹן אַחֵר שֶׁאֵין בּוֹ חֵלֶק שֶׁל תוֹרָה, וְאֵין לוֹ חֵלֶק בְּקִדְשֵׁי הַתּוֹרָה. וְאוֹתוֹ שִׁחָתוֹן נִקְרָא קִיא צֹאֵה, וְזֶהוּ בְּלִי מְקוֹם, שֶׁאֵין לוֹ חֵלֶק בְּצַד הַקְּדוֹשָׁה כְּלוּם.

מִשּׁוּם כֵּן, שִׁחָתוֹן שֶׁלֹּא נֶאֱמָרוּ עָלָיו דְּבָרֵי תוֹרָה הוּא שִׁחָתוֹן שֶׁל קִיא צֹאֵה, הוּא שִׁחָתוֹן שֶׁל אֱלִיל אַחֵר. אֵין בְּאוֹתוֹ שִׁחָתוֹן חֵלֶק בְּסוּד הָאֱלוֹהִים הַעֲלִיּוֹן. שִׁחָתוֹן שֶׁדְּבָרֵי תוֹרָה נֶאֱמָרִים עָלָיו, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל אוֹתוֹ שִׁחָתוֹן וְשֵׁם אוֹתוֹ לְחֻלְקוֹ. וְלֹא עוֹד, אֶלֶּא סוּרֵי"א, הַמְּמַנֶּה הַגְּדוֹל, נוֹטֵל כָּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ, וְשֵׁם דִּיוֹקָן אוֹתוֹ הַשִּׁחָתוֹן לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכָל אוֹתָם דְּבָרֵי הַתּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמָרוּ עָלָיו

שִׁחָתוֹן דְּכָל בַּר נֶשׂ אֶצְטְרִיף לְמַהוּי הַכִּי קָמִיה, בְּשַׁעֲתָא דְקָא מְבַרַךְ לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, בְּגִין דִּתְשִׁרִי עָלֵיה בְּרַכָּתָא מְלַעֲיָלָא, וְלֹא יִתְחַזִּי כִּרְיָקָנְיָא, דְּהָא בְּרַכָּאן דִּלְעִילָא לֹא שְׂרִיין בְּאַתְרֵי רִיקָנְיָא, דְּכַתִּיב, (מַלְכִים ב-ד) הַגִּידִי לִי מַה יֵשׁ לָךְ בַּבַּיִת, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבָרִיָּא. שִׁחָתוֹן דְּלֹא אֶתְמַר עָלֵיה מְלִי דְאוּרִייתָא, (בס"א אינו, ולא בְּרוּךְ עַל הַהוּא מְזוּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא) עָלֵיה כְּתִיב, (ישעיה כח) כִּי כָּל שִׁחָתוֹת מְלֹאוּ קִיא צֹאֵה בְּלִי מְקוֹם. וְאֲסִיר לְבָרַכָּא עַל הַהוּא שִׁחָתוֹן.

מִאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִית שִׁחָתוֹן, וְאִית שִׁחָתוֹן. שִׁחָתוֹן אִיהוּ דְקָא מְסֻדָּרָא קָמִיה דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא לְעִילָא, וְאִיהוּ קִיָּמָא תְּדִיר לְסֻדָּרָא בִּיה פְּתַגְמֵי אוּרִייתָא, וְלֹא־כְלָלָא בִּיה אֲתוּוֹן דְּמְלִי דְאוּרִייתָא, (בס"א אינו, דָּא הוּא בְּרַכָּתָא דְּמְזוּנָא, דְּאִית פְּסוּקֵי וּמְלֵי דְאוּרִייתָא וְאֵינוֹן אֲתוּוֹן דְּמְלֵי אוּרִייתָא אֲתַכְלִילֵן בִּיה כַּהוּא שִׁחָתוֹן) וְאִיהוּ לְקִיט לֹוֹן לְגַבִּיָּה, וְכֻלִּיל כְּלָהוּ בְּגִיָּה, וּבָהוּ אֲשַׁתְּלִים, וְחַדִּי, וְאִית לִיה חֲדוּהָ. וְעַל שִׁחָתוֹן דָּא כְּתִיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשִּׁחָתוֹן אֲשֶׁר לִפְנֵי יי', לִפְנֵי יי', וְלֹא מִלִּפְנֵי יי'. שִׁחָתוֹן אַחֲרָא אִית, דְּלֹא אִית בִּיה חוּלְקָא דְאוּרִייתָא, וְלִית לִיה חוּלְקָא בְּקִדְוֶשָׁה דְאוּרִייתָא, וְהַהוּא שִׁחָתוֹן אֶקְרִי קִיא צֹאֵה, וְדָא אִיהוּ בְּלִי (ד' קנ"ג ד' ע"א) מְקוֹם, דְּלִית לִיה חוּלְקָא בְּסֻטְרָא דְקִדְוֶשָׁה כְּלוּם.

בְּגִין כֵּן, שִׁחָתוֹן דְּלֹא אֶתְמַר עָלֵיה מְלִי דְאוּרִייתָא, אִיהוּ שִׁחָתוֹן דְּקִיא צֹאֵה. אִיהוּ שִׁחָתוֹן דְּטַעוּא אַחֲרָא. לִית בְּהַהוּא שִׁחָתוֹן חוּלְקָא בְּרִזָּא דְאַלְהָא עֲלָאָה. שִׁחָתוֹן דְּמְלִי אוּרִייתָא אֶתְמָרוּ עָלֵיה, קִדְשָׁא בְרִיף הוּא נְטִיל הַהוּא שִׁחָתוֹן, וְשׂוּי לִיה לְחוּלְקִיָּה. וְלֹא עוֹד, אֶלֶּא סוּרֵי"א רַב מְמַנָּא, נְטִיל כָּל אֵינוֹן מְלִין, וְשׂוּי דִּיוֹקָנָא דִּיהוּא שִׁחָתוֹן קָמִי קִדְשָׁא בְרִיף

עולים על אותו שלחן, ומתעטר (ומזדמן) לפני המלך הקדוש. משמע שכתוב זה השלחן אשר לפני ה', שמתעטר (שמזדמן) לפני הקדוש ברוך הוא. שלחנו של אדם עומד לטהר את האדם מפל חטאיו. אשרי הוא מי שאלה השנים עומדים על שלחנו - דברי תורה, וחלק לעניים. מאתו שלחן.

בשמערים אותו שלחן מלפני אותו אדם, שני מלאכים קדושים מזדמנים לשם, אחד מימין ואחד משמאל. אחד אומר: זהו שלחן של המלך הקדוש שפלוגי מסדר לפניו, מסדר יהיה תמיד השלחן הזה בכרכות עליונות, ושמן ומשחה עליונה הקדוש ברוך הוא ישרה עליו. ואחד אומר: זהו השלחן של המלך הקדוש שפלוגי מסדר לפניו, זה שלחן שעליונים ותחתונים יכרכו אותו, מסדר יהיה שלחן זה לפני עתיק הימים בעולם הזה ובעולם הבא. רבי אבא, פשהיו מעלים את השלחן מלפניו, היה מכסה אותו והיה אומר: סלקו שלחן זה בצניעות, שלא יהיה בבושה לפני שלוחי המלך. השלחן שאדם זוכה לו לעולם הבא, וזוכה לו למזון של העולם הזה, ומזכה אותו להודע לטוב לפני עתיק הימים, ומזכה אותו להתוסף כח וגדל במקום שצריך. אשריו חלקו של אותו אדם בעולם הזה ובעולם הבא.

רבי יעקב אומר, כתוב (שמואל א' כ') ויהי כל יודעו מאתמול שלשם וגו', הגם שאול בנביאים. וכי שאול בחיר ה' מקדם לכן הנה, שכתוב הראיתם אשר בחר בו ה'. לא כתוב אשר בוחר בו, אלא אשר בחר בו, מקדם לכן. ובשעה

הוא. וכל אינון מלין דאורייתא דאתמרו עליה, סלקין על ההוא פתורא, ואתעטר (כ"א ואתעטר) קמי מלפא קדישא. משמע דכתיב זה השלחן אשר לפני יי' דאתעטר (כ"א ואתעטר) קמי קדשא ברוך הוא. שלחן דבר נש, קיימא לדכאה ליה לבר נש, מפל חובוי. זכאה איהו, מאן דאלין תרין קיימין על פתוריה. מלי דאורייתא. וחולקא למספנין, מההוא שלחן. כד סלקין ההוא פתורא מקמיה דבר נש, תרין מלאכין קדישין אזדמנן תמן, חד מימינא, וחד משמאלא. חד אמר דא איהו שלחן דמלפא קדישא, דפלוגא קא מסדר קמיה, מסדר יהא תדיר פתורא דא, בברכאן עלאין, ומשחא ורבו עלאה, קדשא ברוך הוא ישרי עלוי. וחד אמר, דא איהו שלחן דמלפא קדישא, דפלוגא קא מסדר קמיה, דא פתורא די עלאי ותתאי יברכו ליה, מסדר יהא האי פתורא קמי עתיק יומין, בהאי עלמא, ובעלמא דאתי.

רבי אבא, כד הוה סלקין פתורא מקמיה, הוה חפי ליה, והוה אמר סליקו האי פתורא בצניעו, דלא יהא בכסופא קמי שלוחי מלפא. שלחן דבר נש זכי ליה לעלמא דאתי, וזכי ליה למזונא דהאי עלמא, וזכי ליה לאשתמודעא לטב קמי עתיק יומין, וזכי ליה לאתוספא חילא ורבו באתר דאצטריך. זכאה איהו חולקיה דההוא בר נש, בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

רבי יעקב אומר, פתיב (שמואל א' כ') ויהי כל יודעו מאתמול שלשם וגו', הגם שאול בנביאים. וכי שאול בחיר יי' מקדמת דנא הוה, דכתיב, (שמואל א' כ') הראיתם אשר בחר בו יי', אשר בוחר בו לא כתיב, אלא אשר בחר

שָׁבַא וְנִכְנַס בֵּין הַנְּבִיאִים וְהַתְּנַבֵּא
בִּינֵיהֶם, לְמָה תִּמְהוּ?

אֲלֵא כְּשֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַתְּרַצָּה בּוּ, לֹא הַתְּרַצָּה בּוּ אֲלֵא
לְמַלְכוּת, אֲבָל לֹא לְנְבוּאָה. שְׁהָרִי
שְׁנֵי אֵלֶּה לֹא נִמְסְרוּ כֶּאֱחָד בְּאָדָם
בְּעוֹלָם, פָּרַט לְמִשָּׁה הַנְּאָמָן
הַעֲלִיּוֹן שֶׁזָּכָה לְנְבוּאָה וּמַלְכוּת
כְּאֶחָד, וְלֹא נִתַּן לְשׁוּם אָדָם אַחֵר
שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד.

וְאִם תֹּאמַר, הָרִי שְׁמוּאֵל שֶׁזָּכָה
לְשְׁנֵיהֶם, לְנְבוּאָה וּמַלְכוּת - לֹא
כֵּן! לְנְבוּאָה זָכָה, שְׁפָתוֹב (שם א)
וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדֶּן וְעַד בְּאֵר
שֶׁבַע כִּי נִאֲמָן שְׁמוּאֵל לְנְבִיא.
לְנְבִיא וְלֹא לְמֶלֶךְ. נְבִיא וְדִין הִיָּה.
שְׁאֵם מֶלֶךְ הִיָּה, לֹא שְׁאֵלוֹ יִשְׂרָאֵל
מֶלֶךְ. אֲבָל הוּא לֹא הִיָּה אֲלֵא נְבִיא
נִאֲמָן, וְהִיָּה דֵּן אֶת דִּינֵי יִשְׂרָאֵל,
שְׁפָתוֹב (שם ט) וְשִׁפְט אֶת יִשְׂרָאֵל.
וְלִכֵּן כְּשֶׁהִיָּה שְׁאוּל בְּנְבוּאָה,
תִּמְהוּ עֲלָיו.

וְאִם תֹּאמַר, לְמָה שְׁרַתָּה עֲלָיו
נְבוּאָה, הוֹאִיל וְזָכָה לְמַלְכוּת? -
אֲלֵא שְׁנֵיהֶם לֹא זָכָה בָּהֶם כְּאֶחָד,
(וּמְשׁוּם) שֶׁהַנְּבוּאָה) שֶׁהַמַּלְכוּת נִתַּן לוֹ הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְהוֹדָה לוֹ עֲלָיו בְּטָרַם הִיָּה מֶלֶךְ)
וּמְשׁוּם שְׁמַלְכוּת שֶׁתִּישְׁבָּה עַל
הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל רוּחַ הַקְּדוּשׁ, הִיָּה
בְּהַתְּעוֹרְרוֹת הַנְּבוּאָה קִדְּם לְכֵן.
אֲבָל כְּשֶׁעֲלָה לְמַלְכוּת, לֹא הִיָּתָה
בּוּ נְבוּאָה, אֲלֵא הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל
רוּחַ הַשָּׂכָל לְדוֹן אֲמַת הַתְּעוֹרְרָה
עֲלָיו, שֶׁכֵּן רֵאוּי לְמֶלֶךְ. וּבַעֲוֹד
שֶׁהִיָּה בְּתוֹךְ אוֹתָם נְבִיאִים שְׁרַתָּה
עֲלָיו נְבוּאָה, וְלֹא אַחֵר שֶׁנִּפְרַד מֵהֶם
לֹא הִיָּתָה בּוּ נְבוּאָה.

וְאִנִּי, מִי נִתַּן לִי הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל
רוּחַ הַקְּדוּשׁ לְהִיּוֹת בְּתוֹךְ נְבִיאִים
נִאֲמָנִים, תְּלַמִּידֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יִזְחָאִי, שְׁעֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים
חֲרָדִים מִפְּנֵי, כָּל שֶׁכֵּן אֲנִי לְהִיּוֹת
בִּינֵיכֶם.

פְּתַח וְאָמַר, וְעֲשִׂיתָ שְׁלַחַן וּגּוֹ'.

בּוּ מִקְדָּמַת דְּנָא. וּבְשַׁעֲתָא דְאַתָּא וְעָאֵל בֵּין
נְבִיאֵי וְאַתְנַבֵּי בִּינֵיהוּ, אֲמַאי תּוֹהוּ.

אֲלֵא, פַּד קַדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא אַתְרַעֵי בֵּיה, לֹא
אַתְרַעֵי בֵּיה אֲלֵא לְמַלְכוּ, אֲבָל לְנְבוּאָה
לֹא. דְּהָא תְרִין אֲלִין, לֹא אַתְמַסְרוּ כְּחֻדָּא בְּבַר
נֶשׁ בְּעַלְמָא, בַּר מְמִשָּׁה מְהִימְנָא עַלְאָה, דְּזָכָה
לְנְבוּאָה וּמַלְכוּ כְּחֻדָּא, וְלֹא אַתְיִיְהִיב לְבַר נֶשׁ
אַחְרָא תְרוּוִיְהוּ כְּחֻדָּא.

וְאִי תִימָא, הָא שְׁמוּאֵל דְּזָכָה לְתְרוּוִיְהוּ,
לְנְבוּאָה וּמַלְכוּ. לֹאוּ הִכִּי. לְנְבוּאָה זָכָה,
דְּכַתִּיב, (שְׁמוּאֵל א ג) וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדֶּן וְעַד בְּאֵר
שֶׁבַע כִּי נִאֲמָן שְׁמוּאֵל לְנְבִיא. לְנְבִיא וְלֹא
לְמֶלֶךְ. נְבִיא וְדִין הִיָּה, דְּאִי מֶלֶךְ הִיָּה, לֹא
שְׁאֵלוֹ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ. אֲבָל אִיהוּ לֹא הִיָּה אֲלֵא
נְבִיאָה מְהִימְנָא, וְהִיָּה דְּאִין דִּינְהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
דְּכַתִּיב, (שְׁמוּאֵל א ט) וְשִׁפְט אֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כַּד
הִיָּה שְׁאוּל בְּנְבוּאָה, תּוֹהוּ עֲלֵיהּ.

וְאִי תִימָא, אֲמַאי שְׁרָא עֲלֵיהּ נְבוּאָה, הוֹאִיל
וְזָכָה לְמַלְכוּ. אֲלֵא תְרוּוִיְהוּ לֹא זָכָה בְּהוּ

כְּחֻדָּא. (וּבְגִין) נ"א דְּנְבוּאָה) דְּמַלְכוּתָּהּ לִיב קַדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא וְאוּרִי לִיב
עֲלָה עַד לֹא הוּי מַלְכָּא) וּבְגִין דְּמַלְכוּ אַתְיִשְׁבַּ עַל
אַתְעֲרוּתָא דְרוּחַ קַדְשָׁא, הִיָּה בְּאַתְעֲרוּ דְּנְבוּאָה
קִדְּם לְכֵן. אֲבָל פַּד סְלִיק לְמַלְכוּ, לֹא הִיָּה בֵּיה
נְבוּאָה, אֲלֵא אַתְעֲרוּ דְרוּחַ סְכְּלַתְנוּ, לְמִידֵן
קְשׁוּט, אַתְעֲרַ עֲלֵיהּ, דְּהִכִּי אַתְחֲזִי לְמַלְכָּא.
וּבַעֲוֹד דְּהִיָּה גּוֹ אֵינוֹן נְבִיאֵי, שְׁרָא עֲלֵיהּ
נְבוּאָה, לְבַתֵּר דְּאַתְפָּרַשׁ מְנִיְהוּ, לֹא הִיָּה בֵּיה
נְבוּאָה.

וְאִנָּא, מָאן יְהִיב לִי אַתְעֲרוּתָא דְרוּחַ קַדְשָׁא,
לְמַהוּי בְּגוּ נְבִיאֵי מְהִימְנֵי, תְּלַמִּידֵי
דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יִזְחָאִי, דְּעַלְאִין וְתַתְּאִין זְעִין
מְנִיָּה, כָּל שֶׁכֵּן אֲנָא, לְמַהוּי בִּינֵיכֶוּ.

פְּתַח וְאָמַר, וְעֲשִׂיתָ (שְׁמוֹת כה) שְׁלַחַן וּגּוֹ'. שְׁלַחַן

שֶׁלֶחֶן זֶה הוּא לְמִטָּה לְשֵׁים עֲלֵיו
לֶחֶם הָאֲפִיָּה, מִי עֲדִיף זֶה מִזֶּה,
לֶחֶם אוֹ שֶׁלֶחֶן? אִם תֹּאמַר שֶׁהַכֹּל
הוּא אֶחָד - הֲרִי (אם תֹּאמַר לֶחֶם עֲדִיף,
שֶׁהֲרִי) שֶׁלֶחֶן מְסֻדָּר לְאוֹתוֹ לֶחֶם.
וְעוֹד, שֶׁלֶחֶן לְמִטָּה וְלֶחֶם עֲלָיו -
לֹא פָּךְ! אֲלֵא הַשֶּׁלֶחֶן הוּא הָעֵקֶר
בְּסֻדוֹר שְׁלוֹ לְקַבֵּל בְּרֻכּוֹת
שֶׁלְמַעֲלָה וּמְזוֹן לְעוֹלָם, וּמֵהַסּוּד
שֶׁל הַשֶּׁלֶחֶן הַזֶּה יוֹצֵא מְזוֹן לְעוֹלָם
כְּמוֹ שֶׁנִּתֵּן בּוֹ מִלְמַעְלָה.

וְאוֹתוֹ לֶחֶם הוּא פְּרִי וּמְזוֹן שִׁיּוּצָא
מֵהַשֶּׁלֶחֶן הַזֶּה, לְהִרְאוֹת שֶׁהֲרִי
מֵהַשֶּׁלֶחֶן הַזֶּה יוֹצֵאִים פְּרוֹת
וּמְזוֹנוֹת לְעוֹלָם. אִם לֹא נִמְצָא
כֶּרֶם - הַעֲנָבִים, שֶׁהֵם הַפְּרִי הַיּוֹצֵא
מִמֶּנּוּ, לֹא יִהְיוּ נִמְצָאִים. אִם
הָאֵילָן לֹא יִהְיֶה, לֹא יִמְצָא פְּרִי
בְּעוֹלָם, לְכֵן הַשֶּׁלֶחֶן הוּא הָעֵקֶר.
הַמְזוֹן שִׁיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ הוּא אוֹתוֹ
לֶחֶם הַפָּנִים.

וְהַכֹּהֲנִים הֵיוּ לוֹקְטִים פְּרִי הַשֶּׁלֶחֶן
מֵעֶרֶב שֶׁבֶת לְעֶרֶב שֶׁבֶת (מִשְׁבֶּת
לְשֶׁבֶת), לְהִרְאוֹת שֶׁהֲרִי מְזוֹן עֲלִיּוֹן
יוֹצֵא מִתּוֹךְ אוֹתוֹ שֶׁלֶחֶן. מִשּׁוּם
אוֹתוֹ לֶחֶם שֶׁהֵיוּ לוֹקְטִים הַכֹּהֲנִים,
הַתְּבַרְךְ כָּל מְזוֹן וּמְזוֹן שְׂאוּכָלִים
וְשׁוֹתִים שְׂלֵא יִקְטְרַג בָּהֶם יֵצֵר
הָרַע, שֶׁהֲרִי יֵצֵר הָרַע לֹא נִמְצָא
אֲלֵא מִתּוֹךְ מֵאֲכָל וּמִשְׁתָּה. זֶהוּ
שֶׁפְּתוּב (מִשְׁלִי ל) פֶּן אֲשַׁבַּע וְכַח שְׁתִּי
וְגו'. שֶׁמִּתּוֹךְ מֵאֲכָל וּמִשְׁתָּה, יֵצֵר
הָרַע מִתְגַּדֵּל בְּמַעֵי הָאָדָם.

לֶחֶם זֶה, מְזוֹן שִׁיּוּצָא מִתּוֹךְ
הַשֶּׁלֶחֶן, מְבַרְךְ אֶת מְזוֹן הַכֹּהֲנִים
שְׂלֵא יִמְצָא בָהֶם מְקַטְרַג לְקַטְרַג
לָהֶם, וְלַעֲבֹד בְּלֵב שֶׁלֵם לְקִדּוּשׁ-
בְּרוּךְ הוּא. וְזֶה צְרִיף לְפָנֵיהֶם
יִתֵּר מִכָּל הָעוֹלָם, וְלִכֵּן שֶׁלֶחֶן
הוּא עֵקֶר, וְהַפְּרִי וְהַמְזוֹן שִׁיּוּצָא
מִמֶּנּוּ הוּא אוֹתוֹ לֶחֶם.

דָּא אִיהוּ לְתַתָּא, לְשׁוּאָה עֲלִיָּה לֶחֶם דְּאֲפִיָּא
מֵאֵן עֲדִיף דָּא מִן דָּא, לֶחֶם אוֹ שֶׁלֶחֶן. אִי
תִּימָא דְכֻלָּא (דף קנ"ד ע"ב) אִיהוּ חֵד. הָא (ס"א א' תִּימָא
לֶחֶם עֲדִיף דָּהָא) שֶׁלֶחֶן מִתְסַדֵּרָא לְגַבֵּי הַהוּא לֶחֶם.
וְתוּ, שֶׁלֶחֶן לְתַתָּא וְלֶחֶם עֲלִיָּה. לְאוֹ הָכִי, אֲלֵא
שֶׁלֶחֶן אִיהוּ עֵקֶרָא, בְּסֻדוֹרָא דִּילִיָּה, לְקַבֵּלָא
בְּרַפָּאן דִּלְעִילָא וּמְזוֹנָא לְעֵלְמָא. וּמְרֻזָא דְהָאִי
שֶׁלֶחֶן, נְפִיק מְזוֹנָא לְעֵלְמָא כְּמָה דְאֲתִיָּהִיב
בֵּיה מִלְעִילָא.

וְהַהוּא לֶחֶם, אִיהוּ אִיבָא וּמְזוֹנָא דְקָא נְפִיק
מֵהָאִי שֶׁלֶחֶן לְאַחֲזָאָה דְהָא מִשֶּׁלֶחֶן
דָּא, נְפִיקי פְּרִין וְאִבִּין וּמְזוֹנָא לְעֵלְמָא. אִי לֹא
אֲשַׁתְּכַח פְּרִים, עֲנָבִין דְאִינוּן דְאִיבָא דְנְפִיקִי
מִנֵּיהּ, לֹא יִהְיוּ מִשְׁתַּפְּחִין. אִי אִילָנָא לֹא יִהְיֶה,
אִיבָא לֹא יִשְׁתַּפַּח בְּעֵלְמָא, בְּגִין כֵּךְ, שֶׁלֶחֶן
אִיהוּ עֵקֶרָא, מְזוֹנָא דְנְפִיק מִנֵּיהּ, אִיהוּ הַהוּא
לֶחֶם הַפָּנִים.

וְכַהֲנֵי הֵווּ לְקֻטֵי אִיבָא דְשֶׁלֶחֶן מֵעֶרֶב שֶׁבֶת
לְעֶרֶב שֶׁבֶת, (ר"א מִשְׁבֶּת לְשֶׁבֶת) לְאַחֲזָאָה דְהָא
מְזוֹנָא עֲלָאָה נְפִיק מִגּוֹ הַהוּא דְשֶׁלֶחֶן. בְּגִין
הַהוּא לֶחֶם דִּיהוּ לְקֻטֵי כַהֲנֵי, אֲתַבְּרַכָּא כָּל
מְזוֹנָא וּמְזוֹנָא דְאֲכָלִי וְשִׁתָּאן, דִּלָּא לְקַטְרַגָּא
בְּהוּ יֵצֵר הָרַע, דְהָא יֵצֵר הָרַע לֹא אֲשַׁתְּכַח,
אֲלֵא מִגּוֹ מִיכְלָא וּמִשְׁתָּיָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב,
(מִשְׁלִי ל) פֶּן אֲשַׁבַּע וְכַח שְׁתִּי וְגו', דְמִגּוֹ מִיכְלָא
וּמִשְׁתָּיָא יֵצֵר הָרַע מִתְרַבֵּי בְּמַעוֹי דְבַר נֶשׁ.

לֶחֶם דָּא, מְזוֹנָא דְקָא נְפִיק מִגּוֹ שֶׁלֶחֶן, מְבַרְךְ
מְזוֹנָא דְכַהֲנֵי, דִּלָּא יִשְׁתַּפַּח בְּהוּ
מְקַטְרַגָּא לְקַטְרַגָּא לוֹן, לְמַפְלַח בְּלֵבָא שְׁלִים
לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא. וְדָא אֲצִטְרִיף לְכַהֲנֵי יִתֵּיר
מִכָּל עֵלְמָא. וּבְגִין כֵּךְ, שֶׁלֶחֶן אִיהוּ עֵקֶרָא,
וְאִיבָא וּמְזוֹנָא דְקָא נְפִיק מִנֵּיהּ, אִיהוּ הַהוּא
לֶחֶם.

שֶׁלַחַן דָּא, אַצְטְרִיף סְדוּרָא דִּילִיָּה לְאַתְתְּקָנָא,
בְּסִטְרָא דְצָפוֹן, דְכֹתִיב וְהִשְׁלַחַן תִּתֵּן עַל
צָלַע צָפוֹן. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּמִתְמָן שִׁירוּתָא
דְּחֻדְוָה. שְׁמָא לָא נָטִיל מִימִינָא תְדִיר
בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתַּר אִיהוּ אֲתַעַר לְגַבֵּי נוֹקְבָא,
וּבְתַר קְרִיבַת לִיָּה יִמִּינָא לְגַבֵּיהּ, וְאַתְדַּבְּקַת
בֵּיהּ.

מִזֵּם אֵינוֹן מִימִינָא, וְאִיהוּ חֻדְוָה, מִיָּד יִהִיב
לְשְׁמָא לָא, וְאַתְדַּבְּקוּ בֵּיהּ אֵינוֹן מִזֵּם,
וְחֻדְאֵן לִיָּה. וּבְתַר אֲתַפְּלִיל אִיהוּ לִימִינָא,
וְאַתְעַר לְנוֹקְבָא בְּהֵוּא חֻדְוָה. וְסִימְנָהּ, מָאֵן
דְּנָטִיל מִיָּא בִּידֵיהּ יִמִּינָא בְּמֵאנָא, קַדְמָאָה
לְאַרְקָא מִיָּא בְּשְׁמָא לָא אִיהוּ, וְלָא מְשְׁמָא לָא
לִימִינָא, דְּהָא מִיָּא מִימִינָא נָטִיל לֹוֹן שְׁמָא לָא.
וּבְגִין כֶּף מִיָּא לָא אֲשַׁתְּכַחוּ, אֲלָא מִסְטְרָא
דְּשְׁמָא לָא. כִּיּוֹן דְּנָטִילוּ מִיָּא לְגַבֵּיהּ, הָא
אֲתַעַרו לְגַבֵּי נוֹקְבָא בְּאֵינוֹן מִזֵּם. וְעַל דָּא
גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים תְּנִינָן. וּבְגִין כֶּף וְהִשְׁלַחַן תִּתֵּן
עַל צָלַע צָפוֹן, דְּמַהֲהוּא סֵטֶר אִיבִין אֲשַׁתְּכַחוּ
בֵּיהּ יִתִיר, מִסְטְרָא אַחְרָא. בְּאַתְעַרו דְּחֻדְוָה
דִּילִיָּה בְּקַדְמִיתָא, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ב)

שְׁמָאלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי לְבַתֵּר וִימִינוּ תַחְבֵּקְנִי.
שֶׁלַחַן דְּבַר נֶשׁ אַצְטְרִיף לְאַשְׁתַּפְּחָא בְּנִקְיוּתָא
דְּגוּפָא, דְּלָא יִתְקַרֵּב לְמִיכַל מְזוּנָא
דִּילִיָּה, אֲלָא בְּנִקְיוּתָא דְּגִרְמִיָּה. וְעַל דָּא
אַצְטְרִיף בַּר נֶשׁ, לְפִנְאָה גִרְמִיָּה בְּקַדְמִיתָא, עַד
לָא יִיכוֹל מְזוּנָא דְּשִׁלְחָנָא דְּכִיָּא, דְּהֵוּא
מְזוּנָא דְּאַתְקִין לִיָּה, בֵּיהּ אֲתַרְעֵי קַדְשָׁא בְּרִיף
הוּא, בְּגִין דְּלָא יִתְקַרֵּב עַל הֵוּא שֶׁלַחַן קִיָּא
צוּאָה, דְּאִיהוּ מְרֻזָּא דְּסִטְרָא אַחְרָא וְסִטְרָא
אַחְרָא לָא יִקְבַּל מַהֲהוּא מְזוּנָא דְּשֶׁלַחַן דָּא
כְּלוּם.

שְׁמָאלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי לְבַתֵּר וִימִינוּ תַחְבֵּקְנִי.
בְּנִקְיוּתָא הַגּוּף, שְׁלָא יִקְרֵב לְאַכֵּל
אֶת מְזוּנוֹ אֲלָא בְּנִקְיוֹן עֲצָמוֹ. וְלִכְּן
צְרִיף הָאָדָם לְפָנוֹת עֲצָמוֹ בְּתַחֲלָה
טָרָם שִׂיאֵכֵל מְזוּן שֶׁל שֶׁלַחַן
טְהוּר, כִּי אוֹתוֹ מְזוּן שֶׁהַכִּין לוֹ,
בּוֹ רוּצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא, כְּדִי
שְׁלָא יִקְרֵב עַל אוֹתוֹ שֶׁלַחַן קִיָּא
צוּאָה, שֶׁהוּא מְסוּד הַצַּד הָאֲחֵר,
וְהַצַּד הָאֲחֵר לָא יִקְבַּל כְּלוּם
מֵאוֹתוֹ מְזוּן שֶׁל שֶׁלַחַן הַזֶּה.
אַחַר שְׁאֵכֵל אָדָם וְהַתְעַנֵּג, צְרִיף
לְתַת חֶלֶק שֶׁל תְּמַצִּית לְאוֹתוֹ

דְּבַתֵּר דְּאָכִיל בַּר נֶשׁ, וְאַתְעַנֵּג, אַצְטְרִיף לְמִיָּה בְּחוֹלְקָא דְּתַמְצִית לְהֵוּא

הצד, ומהו? מים אחרונים. אותם זממת הידים. שצריך לתת לאותו צד חלק שצריך לו. ולכן ודאי שהם חובה, חובה הם, ובמקום של חובה שורים, והוא חיוב על אדם לתת לו חלק זה. ולכן לא צריך לברך פלל, שהרי אין הברכה באותו הצד.

ולכן צריך אדם שלא יתן מזון שעל גבי שלחנו לאותו קיא צואה, וכל שכן במעיו, וכל שכן שהוא טהור (טוב) לאדם ובריאות ותקון הגוף שלו. ולכן השלחן הוא לאכל בו בטהרה, כמו שנתבאר.

שלחן זה שעומד בבית המקדש, כדי להמצא בו מזון ולהוציא ממנו מזון, ולכן אפילו רגע אחד לא צריך לעמד בריקנות. שלחן אחר הוא שלחן הריקנות, ולא צריך לתת לו מקום במקום קדוש. ולכן שלחן המקדש אפילו רגע אחד לא ישב בלי מזון, ויצטרף שלא ימצא במקום גרוע, שהרי הברכה שלמעלה לא נמצאת במקום גרוע. זה שלחן שלפני הקדוש ברוך הוא. שלחן שאדם מברך עליו את הקדוש ברוך הוא, אף כף לא צריך להיות בריקנות, שהרי אין הברכה במקום ריק.

הרחמים שעל גבי השלחן של הקדוש ברוך הוא הם שנים עשר. והרי בארנו סוד הלחמים, שהם סוד הפנים, ולכן נקרא לחם הפנים, שהרי מזון וספוק של העולם באים מאותם הפנים העליונים. ולכן לחם זה הוא פנימי של הכל, הוא בסוד עליון פראוי.

לחם הפנים - מאכל של אותם פנים, מזון וספוק שיוצא לעולם,

סטרא. ומאן איהו. מים אחרונים. ההוא זוהמא דידין, דאצטריך למיהב ליההוא סטרא, חולקא דאצטריך ליה. ועל דא ודאי אינון חובה, חובה אינון, ובאתר דחובה שריין. ואיהו חיובא על בר נש, למיהב ליה חולקא דא. ועל דא לא אצטריך לברכא כלל, דהא ברכה לאו איהו בההוא סטרא.

ובגין כן אצטריך בר נש, דלא יהיב מזונא דעל גבי פתוריה, ליההוא קיא צואה,

ופל שפן במעוי, ופל שפן דאיהו דכיו (כ"א טב) לבר נש ובריאו ותקונא דגופיה. ועל דא, שלחן איהו למיכל ביה בדכיו, כמה דאתמר.

שלחן דא דקיימא בבי מקדשא, בגין לאשתפחא ביה מזונא, ולאפקא

מניה מזונא, ועל דא אפילו (דף קנ"ה ע"א) רגעא

חדא, לא אצטריך לקיימא בריקניא. שלחן אחרא, איהו שלחן דריקניא, ולא אצטריך

למיהב ליה דוכתא באתר קדישא. ועל דא, שלחן דמקדשא, אפילו רגעא חדא לא יתיב

בלא מזונא. ויצטריך דלא ישתפח אתר גריע,

דהא ברכתא דלעילא לא משתפחא באתר גריע, דא שלחן דקמיה דקודשא בריך הוא.

שלחן דבר נש דקא מברך עליה לקודשא בריך הוא, אוף הכי לא אצטריך למהוי

בריקניא, דהא לית ברכתא באתר ריקניא.

נהמי דעל גבי שלחן דקודשא בריך הוא, אינון תריסר. והא אוקימנא רזא

דנהמי, דאינון רזא דפנים. ועל דא אקרי לחם הפנים, דהא מזונא וספוקא דעלמא, מאינון

פנים עלאין קאתיין. ובגין כן, לחם דא, איהו פנימאה דכלא, איהו ברזא עלאה, כדקא יאות.

לחם הפנים, מיכלא דאינון פנים, מזונא וספוקא דנפיק לעלמא, מנייהו

מהם בא, ושורה על אותו שלחן. ומשום ששלחן זה מקבל מזון וספוק מאותם פנים של מעלה, והיא מוציאה מזונות וספוקים מאותם פנים פנימיים, והמזון שמוציאה הוא אותו לחם, כפי שאמרנו, חם היה מתקרב, וחם היה מוסר משם, והרי פרשוהו, שכתוב ביום הלקחו, ומשום שלחן זה יש לאדם לשמר סודות שלחנו בכל אותם גוונים שאמרנו. רבי אלעזר פתח ואמר, (קהלת ט)

בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמך על ראשך אל יחסר. פסוק זה פרשוהו ונתבאר. אבל בא וראה, הקדוש ברוך הוא ברא את האדם בסוד החכמה, ועשה אותו באמנות רבה, ונפח באפיו נשמת חיים כדי לדעת ולהתבונן בסודות החכמה ולדעת בכבוד ובונו, כמו שנאמר (ישעיה מג) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו.

ולכבודי בראתיו דוקא, וסוד זה ולכבודי בראתיו למדנו, שהרי הפכוד שלמטה סוד הפסא הקדוש לא התתקן למעלה, אלא מתוך תקון בני העולם. כשאותם בני אדם צדיקים וחסידים ויודעים לתקן תקונם, וזהו שכתוב ולכבודי בראתיו. משום שכתובי הזה לתקן אותו בעמודים חזקים ולקשטו בתקון וקשוט שלמטה, בשביל שכתובי הזה יתעלה (בכבוד) בזכות הצדיקים שבארץ.

בשביב כף בראתיו, כמו הפכוד העליון שבו התקונים הללו. בריאה לצד שמאל, יצירה בימין, כמו שנאמר יוצר אור ובורא חשך. עשיה באמצע, כמו שנאמר אני ה' עשה כל, וכתוב עושה שלום ובורא רע, וכתוב עושה

אתי, ושריא על ההוא פתורא, ובגין דשלחן דא, מקבלא מזונא וספוקא מאינון פנים דלעילא, ואיהי אפיקת מזונין וספוקין מאינון פנים פנימאין, ומזונא דאפיקת, איהו ההוא לחם, כדקאמרן, חום הוה מתקרב, וחום הוה מתעדי מתמן, והא אוקמוהו, דכתיב, (שמואל א כא) ביום הלקחו ובגין שלחן דא אית לבר נש לנטרא רזין דשלחן דיליה בכל אינון גוונין כדקאמרן.

רבי אלעזר פתח ואמר, (קהלת ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמך על ראשך אל יחסר. האי קרא אוקמוהו ואתמר, אבל תא חזי, קדשא בריה הוא ברא ליה לבר נש ברזא דחכמתא, ועבד ליה באומנותא סגיי, ונפח באפוי נשמתא דחיי, למנדע ולאסתפלא ברזין דחכמתא, למנדע ביקרא דמאריה, כמה דאת אמר, (ישעיה מג) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו.

ולכבודי בראתיו דייקא, ורזא דא ולכבודי בראתיו אוליפנא, דהא כבוד דלתתא רזא דכורסייא קדישא לא אתתקן לעילא, אלא מגו תקונא דבני עלמא. כד אינון בני נשא, זכאין וחסידין, וידעי לתקנא תקוני, הדא הוא דכתיב ולכבודי בראתיו. בגין דהאי כבודי, לתקנא ליה בעמודין תקיפין, ולקשטא ליה בתקונא וקשוטא דלתתא, בגין דהאי כבודי יסתלק, (ביקרא) בזכו דצדיקיא די בארעא.

בגין כף בראתיו. כגוונא דכבוד עלאה, דתקונין אלין ביה. בריאה לסטר שמאלא יצירה בימינא כמה דאת אמר יוצר אור ובורא חשך. עשיה באמצעיתא כמה דאת אמר אני יי עשה כל וכתוב עושה שלום ובורא רע, וכתוב עושה שלום

במרומיו ועל דא בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, כתקונא עלאה. ועל דא, הואיל ואדם איהו בארעא, ואית ליה לתקנא ההוא כבודי עבדית ביה תקונין דכבוד עלאה, דאית ביה אוף הכי בריאה, ועל דא בראתיו.

בההוא כבוד עלאה, אית ביה יצירה, ועל דא יצרתיו, תקונא דא יתבית ביה באדם, למהוי איהו בארעא, כגוונא דההוא כבוד עלאה. בההוא כבוד עלאה, אית ביה עשייה, ועל דא אוף הכי כבר נש, פתיב עשיתיו, למהוי איהו כגוונא דההוא כבוד עלאה, דמתקן ובריה לכבוד תתאה. מנלן, דההוא כבוד עלאה אית ביה תלת אלין. דכתיב ביה, יוצר אור ובורא חשף עושה שלום. יוצר אור ובורא חשף עשה שלום. יוצר אור - הרי יצירה. ובורא חשף - הרי בריאה. עשה שלום - הרי עשייה. וזהו כבוד עליון, שהרי מתקן ומברך ומספק בכל צרכיו את הכבוד התחתון. כמו כן ברא אדם בארץ שהוא כמו אותו כבוד עליון, לתקן את הכבוד הזה ולהכליל מכל הצדדים. בכבוד העליון יש את שלשת אלה - באדם למטה יש את שלשת אלה. ולהתפלל אותו כבוד תחתון ממעלה וממטה, להיות שלם בכל הצדדים. אשרי האיש שזוכה במעשיו להיות כמו זה. ולכן פתוב, בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר.

מה לכבוד העליון לא נמנע אותו שמן משחת קדש מסוד העולם הבא - אף כף לאדם, שמעשיו מתלבנים תמיד, אותו שמן משחת קדש לא ימנע ממנו תמיד. במה זוכה אדם להתעדרן באותו עדון עליון? בשלחנו. כמו שהוא מעדן על שלחנו נפשות העניים, שפתוב (ישעיה נח) ונפש נענה תשביע, מה פתוב אחריו? אז

במרומיו ועל דא בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, כתקונא עלאה. ועל דא, הואיל ואדם איהו בארעא, ואית ליה לתקנא ההוא כבודי עבדית ביה תקונין דכבוד עלאה, דאית ביה אוף הכי בריאה, ועל דא בראתיו.

בההוא כבוד עלאה, אית ביה יצירה, ועל דא יצרתיו, תקונא דא יתבית ביה באדם, למהוי איהו בארעא, כגוונא דההוא כבוד עלאה. בההוא כבוד עלאה, אית ביה עשייה, ועל דא אוף הכי כבר נש, פתיב עשיתיו, למהוי איהו כגוונא דההוא כבוד עלאה, דמתקן ובריה לכבוד תתאה. מנלן, דההוא כבוד עלאה אית ביה תלת אלין. דכתיב ביה, יוצר אור ובורא חשף עושה שלום. יוצר אור ובורא חשף עשה שלום. יוצר אור - הרי יצירה. ובורא חשף - הרי בריאה. עשה שלום - הרי עשייה. וזהו כבוד עליון, שהרי מתקן ומברך ומספק בכל צרכיו לכבוד תתאה. כגוונא דא, ברא אדם בארעא, דאיהו כגוונא דההוא כבוד עלאה, לתקנא להאי כבוד, ולאתפלל לא מפל סטרין. כבוד עלאה אית ביה תלת אלין, אדם לתתא אית ביה תלת אלין. ולאתפלל לא ההוא כבוד תתאה, מעילא ומתתא, למהוי שלים בכל סטרין. זכאה איהו בר נש, דזכי בעובדוי למהוי כגוונא דא. ועל דא פתיב, (קהלת ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר.

מה לכבוד עלאה, ההוא משחא רבות קדשא לא אתמנע מגיה, מרזא דעלמא דאתי. אוף הכי לבר נש, דעובדוי מתלבנן תדיר, ההוא (דף קנ"ה ע"ב) משח רבות קדשא, לא יתמנע מגיה תדיר. במאי זכי בר נש, לאתעדנא בההוא עדונא עלאה. בשלחן דיליה. כמה דאיהו מעדן על פתוריה נפשאן דמסכני,

תתענג על ה' וגו', שאף כף הקדוש ברוך הוא מרוה אותו בכל אותם עדוניהם של שמן משחת קדש העליון שנשפפע ונמשך תמיד לאותו כבוד עליון. כתוב ונפש נענה תשביע. מה כתוב אחריו? אז תתענג על ה'. רבי יוסי ורבי חייא היו הולכים בדרך, והיה סוחר אחד מחמר אחריהם. אמר רבי יוסי לרבי חייא, יש לנו להתעסק ולהשתדל בדברי תורה, שהרי הקדוש ברוך הוא הולך לפנינו, (שהרי השכינה הולכת לפנינו שכתוב (תהלים פה) צדק לפניו יתלה) ולכן זמן הוא לעשות לו (לה) תקון עמנו בדרך זו.

פתח רבי חייא ואמר, (תהלים קיט) עת לעשות לה' הפרו תורתך. פסוק זה נתבאר ופרשוהו החכמים. אבל עת לעשות לה' - בכל זמן שהתורה מתקיימת בעולם ובני אדם משתדלים בה, כביכול הקדוש ברוך הוא שמח במעשי ידיו ושמח בכל העולמות, ושמים וארץ עומדים בקיומם.

ולא עוד, אלא הקדוש ברוך הוא מקבץ את כל הפמליה שלו ואומר להם: ראו את העם הקדוש שיש לי בארץ, שתורת מתעטרת בשבילם! ראו מעשי ידי שאתם אמרתם (תהלים ח) מה אנוש פי תזכרונו. והם, כשהם רואים את שמחת רבונם בעמו, מיד פותחים ואומרים, (שמואל ב ז) ומי כעמך בישראל גוי אחד בארץ. ובשעה שישאל מתבטלים מהתורה, כביכול תשש כחו, שכתוב צור ילך תשי. ואז כתוב, וכל צבא השמים עמדים עליו. ועל זה עת לעשות לה'. אותם (בני העולם) הצדיקים שנשארו, יש להם

דכתיב, (ישעיה נח) ונפש נענה תשביע, מה כתיב בתריה, אז תתענג על יי' וגו', דאוף הכי קדשא בריך הוא רוי ליה, בכל אינון עדוניה דמשח רבות קדשא עלאה, דנגיד ואתמשך תדיר לההוא כבוד עלאה, כתיב ונפש נענה תשביע, מה כתיב בתריה, אז תתענג על יי'.

רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי באורחא, והוה חד טייעא טעין אבתריהו, אמר רבי יוסי לר' חייא, אית לן לאתעסקא ולאשתדלא במלי דאורייתא, דהא קדשא בריך הוא אזיל לקמן, (נ"א דהא שכינתא אלא קמן דכתיב (תהלים פ"ה) צדק לפניו יתלה) ועל דא עידן הוא, למעפד ליה (נ"א לה) תקונא בהדן בהאי ארחא.

פתח רבי חייא ואמר (תהלים קיט) עת לעשות ליי' הפרו תורתך, האי קרא אתמר, ואוקמוה חברייא. אבל עת לעשות ליי', בכל זמנא דאורייתא מתקיימא בעלמא, ובני נשא משתדלן בה, כביכול, קדשא בריך הוא חדי בעובדי ידוי, וחדוי בעלמין פלהו, ושמיא וארעא קיימי בקיומיהו.

ולא עוד, אלא קדשא בריך הוא כניש כל פמליא דיליה, ואמר לון, חמו עמא קדישא דאית לי בארעא, דאורייתי מתעטרא בגיניהון. חמו עובדי ידי, דאתון אמרתון (תהלים ח) מה אנוש פי תזכרונו. ואינון פד חמאן חדוה דמאריהון בעמיה, מיד פתחי ואמרי, (שמואל ב ז) ומי כעמך בישראל גוי אחד בארץ. ובשעתא דישראל מתבטלי מאורייתא, כביכול, תשש חיליה, דכתיב, (דברים לב) צור ילך תשי. וכדין כתיב, (דברי הימים ב יח) וכל צבא השמים עומדים עליו, ועל דא עת לעשות ליי', אינון (בני עלמא) צדיקייא דאשתארן, אית לון לחגרא חרצין,

ולמעפד עובדין דכשראן, בגין דקודשא בריך הוא יתתקף בהו בצדיקייא,

לשנס מתנים ולעשות מעשים כשרים, כדי שהקדוש ברוך הוא יתחזק בהם בצדיקים ובמחנות ובהמונים שלו. מה הטעם?

משום שהפרו תורתך, ולא משתדלים בה בני העולם פראוי. אותו סוחר שהיה מחמר אחריהם, אמר להם, בכקשה מכס, שאלה אחת ברצוני לדעת. אמר רבי יוסי, ודאי שהדרך מתקנת לפנינו, שאל את שאלתך! אמר, הפסוק הזה אם פתוב יש לעשות או נעשה - הייתי אומר כף. מה זה עת? ועוד, לעשות לה, לפני ה' הנה צריך להיות! מה זה לעשות לה? אמר רבי יוסי, בכמה גונים הדרך מתקנת לפנינו; אחד - שהיינו שנים ועכשו הרי אנו שלשה, והשכינה פלולה עמנו. ואחד - שחשבתי שלא היית אלא כמו עץ יבש, ואתה רענן כמו זית. ואחד - שיפה שאלת, והואיל והתחלת את הדבר - אמור.

פתח ואמר, עת לעשות לה הפרו תורתך. עת לעשות לה, יש עת ויש עת. (קהלת א) עת לאהב ועת לשנא. עת היא למעלה, שאותה עת היא סוד האמונה. וזו נקראת עת רצון, וזהו שהתחייב אדם לאהב לה תמיד, כמו שנאמר (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך, ולכן עת לאהב, זהו עת שמחייב האדם לאהב. ויש עת אחרת שהיא סוד של אלהים אחרים, ומחייב האדם לשנא אותה ולא ימשך לבו אחריה, ועל זה עת לשנא, ולכן פתוב (ויקרא טז) דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש. (וכאן)

בזמן שישראל משתדלים בתורה ובמצוות התורה, אותה עת סוד האמונה הקדושה מתקנת בתקונייה ומתקשטת בשלמות פראוי. ובזמן שישראל מתבטלים מהתורה, כפיכול אותה עת אינה בתקונייה, ולא נמצאת בשלמות ולא באור, ואז עת לעשות

ומשריין ואוכלסין דיליה. מאי טעמא. בגין דהפרו תורתך, ולא משתדלי בה בני עלמא, פדקא יאות.

זהו טייעא דהוה טעין אבתרייהו, אמר לון במטו מנייכו, שאלתא חדא בעינא למנדע. אמר רבי יוסי, ודאי ארחא מתתקנא קמן, שאיל שאלתך. אמר, האי קרא, אי כתיב יש לעשות, או נעשה, הוה אמינא הכי. מאי עת. ותו, לעשות ליי, לפני יי' אצטריך, מאי לעשות ליי. אמר רבי יוסי, בכמה גוונין ארחא מתתקנא קמן. חד, דהוינן תריין, והשתא הא אנן תלתא, ושכינתא אתפלילת בהדן. וחד דחשיבנא דלא הוית אלא כאילנא נבשתא, ואנת רעננא כזיתא. וחד, דיאות שאלת, והואיל ושרית מלה, אימא.

פתח ואמר עת לעשות ליי הפרו תורתך. עת לעשות ליי, אית עת. ואית עת. (קהלת א)

עת לאהב ועת לשנא. עת איהו לעילא. דהוה עת, רזא דמהימנותא איהו. ודא אקרי עת רצון, והאי איהו דאתחייב בר נש למרחם ליי' תדיר, כמה דאת אמר (דברים ו) ואהבת את יי' אלהיך, ועל דא, עת לאהב, דא איהו עת דאתחייב בר נש לאהב. ואית עת אחרא, דאיהו רזא דאלהים אחרים, ואתחייב בר נש למשנא ליה, ולא יתמשך לביה אבתריה, ועל דא עת לשנא, ובגין כף פתיב (ויקרא טז) דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש. (והכא).

בזמנא דישראל משתדלי באורייתא, ופקודי אורייתא, ההוה עת רזא דמהימנותא קדישא, מתתקנא בתקונייה, ומתקשטא בשלימותא, פדקא יאות. ובזמנא דישראל

האמונה הקדושה מתקנת בתקונייה ומתקשטת בשלמות פראוי. ובזמן שישראל מתבטלים מהתורה, כפיכול אותה עת אינה בתקונייה, ולא נמצאת בשלמות ולא באור, ואז עת לעשות

לה'. מה זה לעשות? כמו שנאמר (בראשית א) אשר ברא אלהים לעשות. מה זה לעשות? שנשארו גופות השדים כשהתקדש היום ולא נעשו, ונשארו לעשות רוחות ללא גופים. אף כאן עת לעשות - נשארו בלי תקון וכלי שלמות. מה הטעם? משום שהפרו תורתך, משום שהתבטלו ישראל למטה מדברי התורה, משום שאותה עת כף עומדת או עולה או יורדת, בגלל ישראל.

באו רבי יוסי ורבי חייא ונשקוהו בראשו. אמר רבי יוסי, ודאי אינך כדאי לחמר אחרינו. אשרי הדרך הוה שזכינו לשמע את זה. אשרי הדור שרבי שמעון שרוי בתוכו, שאפלו בין ההרים נמצאת שם החכמה. ירדו רבי יוסי ורבי חייא, והלכו לשפתם בדרך.

פתח אותו הסוחר ואמר, (תהלים טו) ואני תפלתי לך ה' עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך. שנינו, אימתי נקראת עת רצון? בשעה שהצבור מתפללים. יפה הוא, וכך הוא ודאי. שהרי אז הצבור מסדרים ומתקנים את תקונם של העת הזאת, ואז הוא עת רצון וצריך לבקש בקשה, שכתוב אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך, שהרי אז יש לבקש את הבקשה. ואני תפלתי לך ה', הרי כאן סוד היחוד. ואני - זה דוד המלך, המקום שנקרא גאלה. תפלתי - זו תפלה. וכאן הוא סמיכה לגאלה, שהוא אחד. כשהוא עת סומך גאלה לתפלה, אזי הוא עת רצון. עת רצון - אף כף, כלל הוא כפאחד, עת אחד, רצון אחד,

גאולה לתפלה, פדין איהו

מתבטלי מאורייתא, כפיכול ההוא עת, לאו איהו בתקונהא, ולא אשתכחת בשלימו, ולא בנהורא וכדין עת לעשות ליי'. מאי לעשות. כמה דאת אמר (בראשית ב) אשר ברא אלהים לעשות. מאי לעשות. דאשתארו גופי דשידי, דאתקדש יומא, ולא אתעבדו, ואשתארו לעשות, רוחין בלא גופי. אוף הכא עת לעשות, אשתאר בלא תקונא, ובלא שלימו. מאי טעמא. משום דהפרו תורתך, בגין דאתבטלו ישראל לתתא מפתגמי אורייתא. בגין דההוא עת, הכי קיימא, או סלקא, או נחתא, בגיניהון דישראל.

אתו רבי יוסי ורבי (דף קנ"ו ע"א) חייא ונשקוהו ברישיה. אמר רבי יוסי, ודאי לית אנת כדאי, לטייעא אבתרן. זפאה ארחא דא, דזכינן למשמע דא, זפאה דרא דרבי שמעון שארי בגויה, דאפילו ביני טוריא, חכמתא אשתכחת תמן. נחתו רבי יוסי ורבי חייא, ואזלו תלתהון בארחא.

פתח ההוא טייעא ואמר (תהלים טו) ואני תפלתי לך יי' עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך, תנינן, אימתי אקרי עת רצון. בשעתא דצבור קא מצלאן. שפיר איהו, והכי איהו ודאי. דהא כדין צבורא מסדרי ומתקני תקונא דהאי עת, וכדין איהו עת רצון, ואצטריך למשאל שאלתא, דכתיב אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך דהא כדין אצטריך למשאל שאלתא.

ואני: תפלתי לך יי', הא הכא רזא דיהודא. ואני: דא דוד מלכא, אתר דאקרי גאולה. תפלתי: דא תפלה. והכא איהו סמיכא לגאולה, דאיהו חד. פד איהו סמיך

נכללו זה בזה ונהיו אחד. ודוד המלך רצה ליחד בפסוק הזה יחוד אחד.

ואם תאמר, למה התמנה הפסוק הזה בתפלת מנחה של שבת? נאה הוא להיות בשבת באותה תפלת מנחה ולא בתפלת חל, שודאי אין תפלת מנחה של שבת כמו חל. משום שהרי בחל, בשעת המנחה, תלוי הדין בעולם ואינו עת רצון, אבל בשבת כשכל הרגז הוסר והכל נכלל כאחד, ואף על גב שמתעורר דין, זו התבשמות, ולכן צריך פסוק של יחוד ליחד את כל הדרגות. שפשיש יחוד, הדין מתחבר ונכלל ברחמים והכל מתבסם, ואז כתוב עת רצון. עת רצון פולל הכל כאחד. והדין מתבסם באותו זמן, ויש שמחה בכל.

משה הסתלק מן העולם באותה שעת תפלת מנחה של שבת, בשעה שנמצאת עת רצון. ובאותה שעה רצון היה למעלה, וצער למטה, ועל זה ננעלו השערים בשבת משעת המנחה ומעלה. אילו שערים ננעלו? שערי בית המדרש, כדי להזכיר את משה הרועה הנאמן שהתורה התבטלה בגלותו.

באותו זמן בית מדרשו של משה בטל, כל שפן האחרים. מי רואה את שערי בית מדרשו של משה שננעלו, ושלא ינעלו כל האחרים? כשהתורה של משה עצובה עליו באותו זמן, מי לא עצוב? משום כך כל שערי בית המדרש ננעלו, והצטרכו כלם לצדק את הקדוש ברוך הוא בדרך שבת, ונהינו (תהלים לו) צדקתך פהררי אל.

עת רצון. עת רצון: אוף הכי, פללא איהו כחדא, עת חד, רצון חד, אתפלילו דא כדא, ונהו חד. ודוד מלפא בעא ליחדא בהאי קרא, יחודא חדא.

ואי תימא, אמאי אתמני האי קרא, בצלותא דמנחה דשבת. יאות איהו למהוי בשבת בהיא צלותא דמנחה, ולא בצלותא דחול, דודאי לאו צלותא דמנחה דשבת פחול. בגין דהא בחול בשעתא דמנחה, תליא דינא בעלמא, ולא איהו עת רצון. אבל בשבת, דכל רוגזא אתעד, וכלא אתפליל פחדא, ואף על גב דדינא אתער, אתבסמותא איהו, ועל דא אצטריף קרא דיחודא, ליחדא כל דרגין, דכד הוי יחודא, דינא אתחבר ואתפליל ברחמי, ואתבסם כלא, וכדין עת רצון פתיב. עת רצון, פליל כלא כחדא. ודינא אתבסם בההוא זמנא, ונהוי חדוה בכלא.

משה אסתלק מעלמא, בההיא שעתא דצלותא דמנחה דשבת, בשעתא דעת רצון אשתכח. ובההיא שעתא רעוא הוה לעילא, וצערא לתתא, ועל דא ננעלו תרעין בשבת, משעתא דמנחה ולעילא. מאן תרעין ננעלו. תרעין דבי מדרשא, בגין לאדפרא למשה רעיא מהימנא, דאורייתא אתבטלא בגיניה.

בההוא זמנא, בי מדרשא דמשה אתבטיל, כל שפן אתרנין. מאן חמי תרעין דבי מדרשא דמשה דננעלו, דלא ננעלו אתרנין פלהו. אורייתא דמשה עצובא עליה בההוא זמנא, מאן לא עצוב. בגין כך כל תרעין דבי מדרשי ננעלו, ואצטריכו כלא לצדקא ליה לקודשא בריהו הוא בארע שבחא, ונהינו (תהלים לו) צדקתך פהררי אל.

שְׁרֵשָׁה הֵם שֶׁהִסְתַּלְקוּ מִן הָעוֹלָם בְּזִמְנֵי הַזֶּה, וְכֵלָם פְּלוּלִים בְּמִשָּׁה. אֶחָד - מִשָּׁה הַנְּבִיא הַנְּאֻמָּן הָעֲלִיּוֹן, וְאֶחָד - יוֹסֵף הַצַּדִּיק, וְאֶחָד - דָּוִד הַמֶּלֶךְ. מִשּׁוּם כִּף לֹשׁ כִּפֵּן שֶׁלֹּשָׁה צַדִּיקֵי דִין. אֶחָד הוּא שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק קוֹדֵם לְכָל אֱלֹהִים, וְזֶהוּ צִדְקַתְךָ כְּהַרְרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה וְגו' . זֶה יוֹסֵף, שֶׁהוּא לְבַדּוֹ כְּהַרְרִי אֵל, כְּמוֹ כָּל הַהַרִים הָעֲלִיּוֹנִים. וְאֶחָד מִשָּׁה הַנְּבִיא הַנְּאֻמָּן, וְזֶהוּ שְׁכַתּוֹב (שם עא) וְצִדְקַתְךָ אֱלֹהִים עַד מְרוֹם אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ גְדוּלוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהוּא נוֹטֵל לְכָל הַצַּדִּיקִים, יְמִין וְשְׂמָאל. וְאֶחָד הוּא דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וְזֶהוּ שְׁכַתּוֹב (שם קיט) צִדְקַתְךָ צִדֵּק לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת. לְעוֹלָם - זֶה דָּוִד הַמֶּלֶךְ.

אִז מִתְכַּנֵּס הַכֹּל בְּזִמְנֵי הַזֶּה, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. וְעַל זֶה בְּזִמְנֵי הַזֶּה נִנְעָלוּ שְׁעָרֵי תּוֹרָה, וְנִנְעָלוּ שְׁעָרֵי כָּל הָעוֹלָם בְּזִמְנֵי הַזֶּה.

בְּשַׁעַר שְׁמַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, יָבֹשׁוּ הַמְּקוֹרוֹת וְהַמְּעִינּוֹת, וְכָל הַשְּׁבָטִים נִפְלוּ בְּגוּלוֹת. פִּתְחוּ הָעֲלִיּוֹנִים וְאִמְרוּ, צִדְקַתְךָ כְּהַרְרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה וְגו' . בְּשַׁעַר שְׁמַת מִשָּׁה, נִחְשַׁף הַשְּׁמַשׁ בְּצִהָרִים, וְנִנְעָלָה תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, הָאוֹר שֶׁל הָאֶסְפֶּקְלָרִיהַּ הַמְּאִירָה. בְּשַׁעַר שְׁמַת דָּוִד הַמֶּלֶךְ, כְּנֶסֶה הַלְּבָנָה אֶת אֹרְחָהּ, וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה כְּנֶסֶה אֶת אֹרְחָהּ. וּמֵאוֹתוֹ זִמְנֵי נִגְזְרוּ אוֹרוֹת הַתּוֹרָה, וְהַתְּרַבְּתָהּ הַמְּחַלְקַת עַל הַמְּשָׁנָה, וְהַחֲכָמִים בְּמַחְלָקַת, וְכָל חֲזָקֵי הַלֵּב בְּעַרְבוּבִיָּה. וְעַל זֶה אֵין שְׁמַחַת הַתּוֹרָה בְּאוֹתוֹ זִמְנֵי בְּכָל דּוֹרוֹת הָעוֹלָם.

וְיִמְחֵן חֲמֻרוֹת הַמְּעִינּוֹת שֶׁגָּזְרוּ רַבְּנֵי? כְּשִׁמְתָּ פְּלוּנֵי גָזְרוּ תְּעִינִית, כְּשֶׁהִיָּה כִּף גָּזְרוּ כִּף. (ע"ה שְׁהִיָּה) וְכִשְׁהִיָּה כְּנֹס יֵתֵר שֶׁל שְׁמַחַת

תְּתָרָא אֵינּוֹן דְּאֶסְתַּלְקוּ מִעֲלָמָא בְּהַאי זְמַנָּא, וְכִלְהוּ כְּלִילָן בְּמִשָּׁה. חַד, מִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימָנָא עֲלָאָה. וְחַד, יוֹסֵף צַדִּיקָא. וְחַד, דָּוִד מְלָכָא. בְּגִינֵי כִּף, תְּלַת צַדִּיקֵי דִינֵי הַכָּא, חַד אִיהוּ דִּיֹּסֵף זְפָאָה, קָדִים לְכָל הַנִּי, וְדָא אִיהוּ צִדְקַתְךָ כְּהַרְרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה וְגו' , דָּא יוֹסֵף, דְּאִיהוּ בְּלַחֲדוּי כְּהַרְרִי אֵל, כְּכִלְהוּ טוֹרִין עֲלָאִין. וְחַד מִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימָנָא, וְדָא אִיהוּ דְכַתִּיב, (תהלים עא) וְצִדְקַתְךָ אֱלֹהִים עַד מְרוֹם אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ גְדוּלוֹת, בְּגִין דְּאִיהוּ נָטִיל לְכָל סְטָרִין, יְמִינָא וְשְׂמָאלָא. וְחַד אִיהוּ דָּוִד מְלָכָא, וְדָא אִיהוּ דְכַתִּיב, (תהלים קיט) צִדְקַתְךָ צִדֵּק לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת, לְעוֹלָם: דָּא דָּוִד מְלָכָא. בְּדִין אֲתַפְנִישׁ פְּלָא בְּהַאי זְמַנָּא, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. וְעַל דָּא בְּהַאי זְמַנָּא נִנְעָלוּ תְּרַעֵי דְאוֹרֵייתָא, וְנִנְעָלוּ תְּרַעֵי דְכָל עֲלָמָא, בְּהַאי זְמַנָּא.

בְּשַׁעַר דְּמִית יוֹסֵף צַדִּיקָא, יָבֹשׁוּ מְקוֹרִין וּמְבוּעֵין, וְכִלְהוּ שְׁבָטִין נִפְלוּ בְּגוּלוֹתָא, פִּתְחוּ עֲלָאִי וְאִמְרוּ, צִדְקַתְךָ כְּהַרְרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה וְגו' .

בְּשַׁעַר דְּמִית מִשָּׁה, אֲתַחֲשַׁף שְׁמָשָׁא בְּטִיְהִירָא, וְאִנְעֵלַת תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, נְהוֹרָהָא דְּאֶסְפֶּקְלָרִיָּאָה דְּנְהִירָא.

בְּשַׁעַר דְּמִית דָּוִד מְלָכָא, כְּנִישַׁת סִיְהִירָא נְהוֹרָהָא (דף קנ"ו ע"ב) וְאוֹרֵייתָא דְּבַעַל פֶּה כְּנִישַׁת נְהוֹרָהָא. וּמַהֲהוּא זְמַנָּא אֲתַגְנִיזוּ נְהוֹרִין דְּאוֹרֵייתָא, וְאֶסְגִּיאוּ מַחְלוּקַת עַל מְשָׁנָה, וְחִפְיִמְיָא בְּמַחְלוּקַת, וְכִלְהוּ תְּקִיפֵי לְבָא בְּעַרְבוּבִיָּא. וְעַל דָּא, חֲדוּהַ דְּאוֹרֵייתָא לָאו אִיהוּ בְּהַהוּא זְמַנָּא, בְּכָל דְּרִין דְּעֲלָמָא.

וְיִמְחֵן אֵינּוֹן חוֹמְרֵי דְּתַעֲנִיּוֹת דְּגָזְרוּ רַבְּנֵי, כִּד מִית פְּלוּנֵי, גָּזְרוּ תְּעִינִית. כִּד הוּהוּ כִּף,

התורה שבכתב ותורה שבעל פה, באותו זמן על אחת כמה וכמה שצריך לנצל שערי התורה באותו זמן.

ורבן אומרם את אלו צדוקי הדין, כמו שנתבאר. שמחו רבי יוסי ורבי חייא ונשקוהו בראשו כמקדם, ואמרו, אשרי חלקנו בדרך הזה!

עוד פתח ואמר, (קהלת ב) החכמה תעז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר. החכמה תעז לחכם - זה משה. כשעלה להר סיני לקבל תורה, הודעו על כל אותם רקיעים וכל אותם מחנות עליונים, ואמרו לפניו: רבונו העולם, ומה כל טוב וכל שמחה שלנו אינה אלא בתורה, ואתה רוצה להורידה לארץ?! התקבצו על משה לשרפו באש. התחזק משה וכו', כמו שבארנו החברים, שאמר הקדוש ברוך הוא למשה וכו'.

אבל, החכמה תעז לחכם - כל מי שמתעסק בתורה ומשתדל בה לשמה, מתחזק בתורה בשעה שצריך לו תקף וחזק להגן עליו בשעה שצריך. ואותו תקף וחזק מאיזה מקום מתחזק? חזר ואמר, מעשרה שליטים. מאותן עשר אמירות שכתובות בתורה, שהם שליטים עליונים, שאדם מתחזק בהם בעולם הזה ובעולם הבא. כל סודות העולם וכל המצוות וכל החכמה שלמעלה ומטה תלויים בהם, ובהם הפל נכלל, והכל הוא בתורה. אשרי חלקו של מי שמתעסק בתורה להיות מתחזק בחזק לעולם הבא.

עשרה שליטים - עשרה מיני

גזרו כן. (ס"א דא דהנה) וכד הוה כנישו יתיר דחדוה דתורה דבכתב ותורה דבעל פה, בהווא זמנא, על אחת כמה וכמה דאצטריך למנצל תרעי דאורייתא בהווא זמנא.

ובגין כך אמרינן הני צדוקי דינא, כמה דאתמר. חזו רבי יוסי ורבי חייא, ונשקוהו ברישיה כמלקדמין, אמרו זכאיה חולקנא בהאי ארחא.

הו פתח ואמר. (קהלת ו) החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר. החכמה תעוז לחכם, דא משה, כד סליק לטורא דסיני לקבלא אורייתא, אזדעזעו כל אינון רקיעין, וכל אינון משריין עלאין, ואמרו קמיה, מאריה דעלמא, ומה כל טובא, וכל חדוה דילן, לאו איהו אלא באורייתא, ואת בעי לנחמא לה בארעא. אתפנישו על משה לאוקדיה בנורא, אתתקף משה וכו', כמה דאוקמוה חברייא, דקודשא בריך הוא אמר ליה למשה וכו'.

אבל החכמה תעוז לחכם, כל מאן דאתעסק באורייתא, ואשתדל בה לשמה, אתתקף בה באורייתא, בשעתא דאצטריך למהוי ליה תקפא וחילא, לאגנא עליה בשעתא דאצטריך. והווא תקפא וחילא מאן אתר אתתקף. הדר ואמר, מעשרה שליטים. אינון עשר אמירן דכתיבין בה באורייתא, דאינון שליטין עלאין, דבר נש אתתקף בהווא כהאי עלמא, ובעלמא דאתי כל רזין דעלמא, וכל פקודין, וכל חכמתא דעילא ותתא, בהו תליא, ובהו אתפליל פלא, וכלא איהו

באורייתא. זכאיה חולקיה מאן דאשתדל באורייתא, למהוי מתתקף בתקפא לעלמא דאתי.

עשרה שליטין, עשר זיני חכמתא אינון בה באורייתא, בעשר שמחן

חכמה הם בתורה, בעשרה שמות חקוקים, ונכללו בשם אחד של עשרים ושנים אותיות חקוקות, סודות העולם הבא, באותם זהרים, שאין העין שולטת לראות, ואפלו בשכל לדעת, ולהסתכל באותו עדון ותשוקה שהקדוש ברוך הוא הוריש לצדיקים לעולם הבא, כמו שנאמר (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים וזולתך יעשה למחכה לו. שדחנו של אדם מזכה אותו לאכל על שלחן אחר בעדון של אותו העולם, כמו שנאמר (שמואל ב ט) כי על שלחן המלך תמיד הוא אכל. ודוד המלך היה אומר, תערוך לפני שלחן נגד צררי, וזוהי עריכת השלחן באותו עולם, שהרי אז הוא עדון ותשוקה שהנשמה נהנית בהם בעולם הבא.

וכי שלחן יש לנשמות באותו עולם? כן. שהרי מזון וספוק ועדון אוכלים באותו עולם כמו שאוכלים מלאכים עליונים. וכי מלאכים עליונים אוכלים? כן. פמותם אכלו ישראל במדבר. ואותו מזון סוד הוא לטל ששופע ונמשך ממעלה מסוד העולם הבא, והוא מזון של אור שמן משחת קדש, ונשמות הצדיקים נהנות משם בגן עדן ונהנות שם, שהרי שם נשמות הצדיקים מתלבשות בגן עדן של מטה כמו שהעולם הזה.

ובשבתות ובזמנים מתפשטים ועולים לראות בכבוד רבונם ולהתעדן בעדון עליון פראוי, שפתוב (ישעיה סו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתתחות לפני אומר ה'. וכי כל בשר יבוא? לא כף היה לו לכתב, אלא כל רוח או כל נשמה. מהו כל בשר?

גליפין, ואתפלילו בשמא חד, דעשרין ותריין אתוון גליפין, רזין דעלמא דאתי, באינון זיהרין, דלא שלטא עינא למחמי, ואפילו בסכלתנו למנדע, ולאסתפלא בההוא עדונא, וכסופא, דקודשא בריך הוא אחסין לון לצדיקייא לעלמא דאתי. כמה דאת אמר (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים וזולתך יעשה למחכה לו. פתורא דבר נש, מזפי ליה למיכל על פתורא אתרא, בעדונא דההוא עלמא, כמה דאת אמר (שמואל ב ט) פי על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. ודוד מלפא הוה אמר, (תהלים כג) תערוך לפני שלחן נגד צוררי, ודא איהו אתסדרותא דפתורא בההוא עלמא, דהא כדין איהו עדונא וכסופא, דנשמתא אתהני בהו, בעלמא דאתי.

וכי פתורא אית לון לנשמתי ביההוא עלמא. אין. דהא מזונא וספוקא דעדונא, אכלי בההוא עלמא, פגוונא דמלאכי עלאי אכלי. וכי מלאכי עלאי אכלי. אין. פגוונא דלהון אכלו ישראל במדברא. וההוא מזונא, רזא איהו לטלא, דנגיד ואתמשך מעילא, מרזא דעלמא דאתי, ואיהו מזונא דנהירו משח רבות קדשא, ונשמתהון דצדיקייא אתזנו מתמן בגנתא דעדן, ואתהנון תמן. דהא תמן נשמתהון דצדיקייא, מתלבשן בגנתא דעדן דלתתא, פגוונא דהאי עלמא.

ובשבתוי ובזמני, מתפשטאן, וסלקין למחמי ביקרא דמאריהון, ולא אתעדנא בעדונא עלאה כדקא יאות, דכתיב, (ישעיה סו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתתחות לפני אומר יי'. וכי כל בשר ייתי, לאו הכי הוה ליה למכתב, אלא כל רוח או כל נשמה, מהו כל בשר?

אָרְאָה קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲבַד לִיה לְבַר נֶשׁ בְּהַאי
 עֲלֵמָא, פְּגוּוּנָא דִּיקְרָא דְכְבוּד עֲלָאָה
 לְעִילָא. הַהוּא כְבוּד עֲלָאָה, אִיהוּ רוּחַ לְרוּחַ,
 וְנִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָה, (דף קנ"ז ע"א) עַד דְּמָטִי לְחַד
 אֲתֵר לְתַמָּא דְאַקְרִי גּוּף, וּבְהַאי עֵייל חַד רוּחַ
 דְּמִקְרָא דְחַיִּים, דְּאַקְרִי כָל, בְּדָא אִיהוּ כָל
 טוּבָא, וְכָל מְזוּנָא, וְכָל סְפוּקָא, דְּהַהוּא גּוּף.
 וְרָזָא דָּא, (קהלת ה) וַיִּתְרוֹן אֲרִיץ בְּכָל הַיָּמָא
 בְּכָל הַיָּמָא הַאי פֶּל אִיהוּ רוּחַ לְהַהוּא גּוּף.
 פְּגוּוּנָא דָּא בַר נֶשׁ בְּהַאי עֲלֵמָא, אִיהוּ גּוּף,
 וְרוּחַ דְּשִׁלְטָא בֵּיה, פְּגוּוּנָא דְּהַהוּא רוּחַ עֲלָאָה,
 (כ"א דְּשִׁלְטָא עַל גּוּפָא דְאַקְרִי כָל) דְּאַקְרִי כָל, דְּשִׁלְט עַל
 גּוּפָא לְעִילָא, וְדָא הוּא דְאַקְרִי כָל בְּשֵׁר, וְעַל
 דָּא כְּתִיב, יָבֵא כָל בְּשֵׁר לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר
 יי'. עַל הַהוּא עֵדוּנָא פְּתִיב, (ישעיה סד) עֵינן לֹא
 רֵאָתָה אֱלֹהִים זּוּלְתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לּוּ.
 חֲדוּ חֲבַרְיָא בְּאַרְחָא. פַּד מְטוּ לְגוּ טוּרָא חַד
 אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא לְהַהוּא טַיִיעָא, מַה שְּׂמָךְ.
 אָמַר לִיה חֲנָן. אָמַר לִיה קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 יַחֲנִנְךָ, וַיִּשְׁמַע לְקוֹלְךָ בְּשַׁעֲתָא דְתַצְטְרִיךְ לִיה.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וַדַּאי הָא נָטִי שְׂמָשָׁא, וְהִכִּי
 בְּתֵר טוּרָא דָּא, אֵית פְּפֵר חַד עַל שְׂמָךְ, דְּאַקְרִי
 כְּפֵר חֲנָן, נְבִית תַּמָּן בְּגִין יְקָרָא דְשְׂמָךְ. פַּד מְטוּ
 לְהַתָּם, עָאלוּ לְבֵית אוּשְׁפִיזֵיהוּ, וְסִדְרוּ
 קַמֵּיהוּ פְּתוּרָא, בְּכַמְהָ זִינִין לְמִיכָל. אָמַר רַבִּי
 חֲזִיָּא, וַדַּאי פְּתוּרָא דָּא, פְּגוּוּנָא דְּעֲלֵמָא דְאַתִּי,
 וְאֵית לִן לְסִלְקָא הַאי פְּתוּרָא, וְלֹא עֲטָרָא לִיה
 בְּמַלְיִן דְּאוּרִייתָא.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (דברים ח) וְאֶכְלֶתְ וּשְׁבַעְתְּ
 וּבִרְכַתְ אֶת יי' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה
 אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. אִי בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל מְבַרְכִינָן,
 לְבַר מְאַרְעָא מְנַלָּן. דְּהַא בְּגוּוּנָא דָּא לֹא
 אֲצִטְרִיךְ. אָלָא, קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כַד בְּרָא עֲלֵמָא, פְּלִיג אֲרַעָא, יִשׁוּבָא

הקדוש ברוך הוא את העולם, חלק את הארץ. הישוב הוא לצד אחד, והתרכה היא לצד אחר. חלק את הישוב והקיף את העולם סביב נקדה אחת, ומי היא? הארץ הקדושה. הארץ הקדושה היא מרכז העולם, ובאמצע הארץ הקדושה היא ירושלים. אמצע ירושלים הוא בית קדש הקדשים. וכל הטוב וכל המזון של כל הישוב יורד לשם מלמעלה, ואין לה מקום בכל הישוב שלא נזון משם.

חלק את התרכה, ולא נמצא מקום חרב קשה בכל העולם פרט לאותו מדבר, ששברו ישראל כחו ותקפו ארבעים שנה, כמו שנאמר (דברים ח) המוליכך במדבר הגדל והנורא. באותו מדבר שולט הצד האחר, ובעל פרוו הלכו עליו ישראל ושברו כחו ארבעים שנים. ואם ישראל נמצאו צדיקים באותם ארבעים שנים, היה מעבר אותו הצד האחר מן העולם. ומשהרגיזו את הקדוש ברוך הוא כל אותן פעמים, התחזק אותו הצד האחר, ונפלו כלם תחת רשותו.

ואם תאמר, והרי משה שעלה על כל בני העולם איך מת שם? - לא כן, שהרי משה הנאמן לא היה ברשותו אלא בהר העברים. מה זה העברים? מחלקת. שנחלקו עליו שליטים עליונים שלמעלה, ולא נמסר בידי ממנה ושליט אחר, ונשאר כן, עד שבא משה העבד הנאמן ושלט עליו, ונקבר שם, ולא התעסק בקבורתו - רק הקדוש ברוך הוא לבדו, שכתוב (שם לד) ויקבר אותו בני.

ויקבר אותו, מי? אותו שכתוב בו בדרך נסתר (שמות כד) ואל משה אמר, ולא כתוב מי הוא. ויקרא אל משה, ולא כתוב מי הוא. אף

איהו לסטר חד, וחרבא איהו לסטר אחרא. פליג ישובא, ואסחר עלמא סחרניה דנקודה חדא. ומאן איהו, דא ארעא קדישא, ארעא קדישא אמצעיתא דעלמא. ובאמצעיתא דארעא קדישא, איהו ירושלים. אמצעיתא דירושלים איהו בית קדש הקדשים, וכל טיבו וכל מזונא דכל ישובא, תמן נחית מלעילא. ולית לה אחר בכל ישובא דלא אתון מתמן. פליג חרבא. ולא אשתכח חרבא תקיפא בכל עלמא, בר ההוא מדבר, דתברו חיליה ותקפיה ישראל ארבעים שנה, כמה דאת אמר (דברים ח) המוליכך במדבר הגדול והנורא. בהוא מדברא, שלטא סטרא אחרא, ובעל פרחיה אזלו ישראל עליה, ותברו חיליה, ארבעין שנין. ואי ישראל ישתכחו זכאין באינון ארבעין שנין, הוה מתעברא ההוא סטרא אחרא מעלמא, ומדקא ארגיזו ליה לקודשא בריך הוא כל אינון זמנין, אתתקף ההוא סטרא אחרא, ונפלו כלהו תמן תחות רשותיה.

ואי תימא, והא משה דסליק על כל בני עלמא, היך מית תמן. לאו הכי, דהא משה מהימנא לא הוה ברשותיה, אלא בהר העברים. מאי העברים. פלוגתא. דאתפלגו עליה שליטין עלאין דלעילא, ולא אתמסר בידי דממנא ושליטא אחרא, ואשתאר הכי, עד דאתא משה עבדא מהימנא, ושליט עליה, ואתקבר תמן, ולא אתעסק ביה בקבורתיה, בר קדשא בריך הוא בלחודוי, דכתיב, (דברים לד) ויקבר אותו בני.

ויקבר אותו, מאן. ההוא דכתיב ביה בארץ סתים, (שמות כד) ואל משה אמר, ולא כתיב מאן איהו. ויקרא אל משה, ולא כתיב

כאן ויקבר אתו, ולא כתוב מי הוא, אלא ודאי מקום זה ידוע הוא לחברים. ולכן באותו הר לא שלט עליו - רק משה לבדו, והוא נקבר שם. ובשביל להודיע לכל הדורות האחרים של העולם שאותם מתי מדבר יקומו, אותו הרועה שלהם השרה בתוכם, להיות כלם בהתעוררות העמידה לעולם הבא.

ואם תאמר, אם כך שאותו מדבר הוא תקף וכח הצד האחר, איך צוה הקדוש ברוך הוא על אותו שעיר לשלחו להר אחר שנקרא עזאזל? הנה להם לשלחו לאותו הר שהלכו בו ישראל במדבר. אלא, כיון שהרי הלכו בו ישראל ארבעים שנים, הרי נשבר תקפו. ותקפו התחזק במקום שלא עבר בו איש שם לעולמים, ובאותו הר הרי היה דיורם של ישראל שם ארבעים שנים.

אבר בשעיר הזה, אותו מקום הוא סלע חזק עליון, ותחת עמק אותו סלע, שאיש לא (אינו יכול להכנס לשם) נכנס שם, הוא שולט יותר לאכל טרפו, כדי שיעבר מעל ישראל ולא ימצא להם מקטרג עליהם בישוב.

שדמונו של סוד האמונה תוך מרפו הנקדה של כל (העולם) הארץ הקדושה בבית קדש הקדשים. ואף על גב שעכשו אינו בקיום, בזכותו נזון כל העולם, ומזון וספוק יוצאים משם לכל בכל מקום של צד הישוב. ולכן, אף על גב שישאל עכשו מחוץ לארץ הקדושה, עם כל זה, מכח וזכות הארץ נמצא מזון וספוק לכל העולם. ועל זה כתוב (דברים ח) וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטבה אשר נתן לך. על הארץ

מאן איהו. אוף הקא ויקבור אתו, ולא כתוב מאן איהו, אלא ודאי האי אתר ידיעא איהו לגבי חברייה. ועל דא, בההוא טורא לא שליט עליה, בר משה בלחודו, ואיהו אתקבר תמן. ובגין למנדע לכל דרין אתרנין דעלמא, דאינון מתי מדבר יקומו, ההוא רעיא דלהון אשרי ליה בגווייהו, למיהוי כלהו באתערוותא דקיומא לעלמא דאתי.

ואי תימא, אי הכי דההוא מדברא איהו תקפא דסטרא אתרא, היך פקיד קדשא בריך הוא, על ההוא שעיר, לשדרא ליה לטורא אתרא, דאקרי עזאזל, הנה לון (דף קנ"ז ע"ב) לשדרא ליה לההוא טורא דאזלי ישראל במדברא ביה. אלא, כיון דהא אזלו ביה ישראל ארבעין שנין, הא אתבר תקפיה. ותקפיה אתתקף באתר דלא עבר ביה גבר תמן לעלמין, ובההוא טורא, הא הנה דיוריהון דישראל תמן ארבעין שנין.

אבר בהאי שעיר, ההוא אתר איהו טנרא תקיפא עלאה, ותחות עמקא דההוא טנרא, דבר נש לא (ס"א לא יכול למיעל תמן) עייל תמן איהו שליט יתיר למיכל טרפיה, בגין דיתעבר מעלייהו דישראל, ולא ישתפח בהו מקטרגא עלייהו בישובא.

שולטנותיה דרזא דמהימנותא, גו אמצעיתא דנקודה דכל (עלמא) ארעא קדישא, בבי קדש הקדשים. ואף על גב דהשתא לאו איהו בקיומא, בזכותיה כל עלמא אתון, ומזונא וספוקא מתמן נפקא לכלא, בכל אתר סטרא דישובא. ובגין כך, אף על גב דישראל השתא לבר מארעא קדישא, עם כל דא מחילא וזכותא דארעא, אשתכח מזונא וספוקא לכל עלמא. ועל דא כתוב (דברים ח) וברכת את ה' אלהיך על הארץ

ויברכת את ה' אלהיך על הארץ

הטובה ודאי, שהרי בשבילה נמצא מזון וספוק לעולם.

מי שמתעדין על שלחנו ומתענג באותם מאכלים, יש לו להזכיר ולדאג על קדשת הארץ הקדושה ועל היכל המלך שחרב. ובשביל אותו עצב שהוא מתעצב על שלחנו באותה שמחה ומשחה של שם, הקדוש ברוך הוא חושב עליו כאלו בנה את ביתו ובנה את כל חרבות בית המקדש. אשרי חלקו!

בום של ברכה אינו אלא בשלשה, משום שהרי מסוד של שלשת האבות מתברך, ועל זה לא צריך כוס אלא בשלשה. כוס של ברכה צריך לתת אותה בימין ובשמאל ולקבלה בין שניהם, משום שנתנת בין ימין ושמאל. אחר כך ישאיר אותה בימין, שהרי משם מתברך.

עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה, וכלם הם פראוי, משום שתקוניו כוס של ברכה הם עשרה, והרי פרשוה החברים. כוס של ברכה צריך להשגיח בו בעין, משום שכתוב (שם יא) עיני ה' אלהיך בה, ולא צריך להשכח מהעין, אלא להשגיח בו.

בום של ברכה מתברך באותה ברכה שמכרף האדם את הקדוש ברוך הוא, משום (כך) שהוא סוד האמונה, וצריך לשמרו בשמירה עליונה, כמי שהוא חשיבות המלך, שהרי בשבילו נתברך שלחנו בשעת ברפת המזון שאותו אדם מכרף.

צריך ששלחנו לא יהיה ריקם, שהרי אין ברכה מצויה על שלחן ריק, כמו שבארוה, שכתוב (מלכים ב ד) הגידי לי מה יש לך בבית וגו'. ולכן שלחן לא צריך

הטובה אשר נתן לך. על הארץ הטובה ודאי, דהא בגינה מזונא וספוקא אשתכח בעלמא.

מאן דאתעדן על פתוריה ומתענג באינון מיכלין, אית ליה לאדכרא ולדאגא על קדשה דארעא קדישא, ועל היכלא דמלכא דקא אתחריב. ובגין ההוא עצבו דאיהו קא מתעצב על פתוריה, בההוא חדוה ומשתיא דתמן, קדשא בריך הוא חשיב עליה פאלו בנה ביתיה, ובנה כל אינון חרבי דבי מקדשא, זפאה חולקיה.

בום של ברכה, לא הוי אלא בתלתא. בגין דהא מרזא דתלת אבהן קא מתברכא, ועל דא לא אצטריך פוס אלא בתלתא. פוס של ברכה אצטריך למיהב ליה בימינא ובשמאלא, ולקבלא ליה בין תרווייהו, בגין דאתיהיב בין ימינא ושמאלא. ולבתר ישתיביק ליה בימינא, דהא מתמן אתברכא.

עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה, וכלהו הוו פדקא יאות, בגין דתקוני דכוס של ברכה עשרה אינון, והא אוקמוה חברי. פוס של ברכה אצטריך לאשגחא ביה בעינא, בגין דכתיב, (דברים יא) עיני יי' אלהיך בה, ולא אצטריך לאתנשי מעינא, אלא לאשגחא ביה. בום של ברכה, אתברך בההוא ברכתא, דקא מברך בר נש עליה לקודשא בריך הוא, בגין (כך) דאיהו רזא דמהימנותא, ואצטריך לנטרא ליה בנטירו עלאה, פמאן דאיהו חשיבותא דמלכא, דהא בגיניה, אתברך פתוריה, בשעתא דברפת מזונא, דההוא בר נש מברך.

פתוריה אצטריך דלא יהא בריקניא, דהא לית ברכתא משתפחא על פתורא ריקניא,

כמה דאוקמוה, דכתיב, (מלכים ב ד) הגידי לי מה יש לך בבית וגו'. ועל דא

להראות ריקם, שהרי הפרכות העליונות לא שורות אלא במקום שלם. וסוד זה - ובלב פל חכם לב נתתי חכמה, וכתוב (דניאל ב) נותן חכמה לחכמים. ועל סוד זה שלחן של לחם הפנים, שכתוב (שמות כח) ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד.

רעיא מהימנא

תנאים ואמוראים, התפנסו כלכם, שהרי הגיעה השעה לתקן בה פלי המלך, (להחזיר ולהתקן) להאיר להתתקן לפניו, שהן: משפן, מנורה, שלחן, מזבח, פיור וכנו, ארון וכפורת וכרובים. והכל בשקל. ומשום כך צוה את ישראל, זה יתנו.

עמד תנא אחד ואמר, רועה הנאמן, ודאי כך הוא, ואותך צוה לעשות את כלם, זהו שכתוב ועשית מנורת. ועשית שלחן. וכך בהכל, וראה ועשה, ומהכל לא התקשה לך לעשות אלא שלשה דברים רשומים באותיות שמך: מ"נורה, ש"קלים, ה"חדש. למה התקשו לך?

אמר לו, זקן זקן, אתם מוציאים קשיה זו שהתקשתה לי מן מקשה תיעשה המנורה. ודאי שהכלי של הקדוש ברוך הוא היא שכניה, שהיא כלי לשמש את בעלה, היא המנורה שלו שנאמר בה (תהלים קיט) שבע ביום הללתיך, שהם: הגדלה, והגבורה, והתפארת, והנצח, וההוד, יסוד ומלכות. בשבע כלולה.

משבע הדרגות הללו - שלשת קני המנורה מצדה האחד, גוף ושתי זרועות המלך, הוא גר מצוה להאיר בהם. ושלשת קני המנורה מצדה השני, הם שתי

פתורא לא אצטרך לאתחזאה בריקניא, דהא ברפאן עלאין לא שריין, אלא באתר שלים. ורזא דא (שמות לא) ובלב פל חכם לב נתתי חכמה, וכתוב (דניאל ב) יהב חכמתא לחכימין. ועל רזא דנא שלחן דלחם הפנים, דכתוב, ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד.

רעיא מהימנא

תנאין ואמוראין אתפנשו כלכו, דהא קא מטו שעתא, לתקנא ביה מאני מלפא, (ס"א לאתקנא ולאיתקנא) לאנהרא לאתקנא קמיה, דאינון: משפנא, מנרתא, פתורא, מדבחא, פיור, וכנו, ארון, וכפורת, וכרובים, וכלא בשקל. ובגין דא מני לישראל, זה יתנו.

קם תנא חדא ואמר, (ודא) רעיא מהימנא ודאי הכי הוא, ולך מני למעבד פלהו, הדא הוא דכתוב, ועשית מנורת. ועשית שלחן. והכי בכלא, וראה ועשה, ומכלא לא אתקשי לך למעבד, אלא תלת מלין דרשימין באתוון דשמך, מ"נורה, ש"קלים, ה"חדש. אמאי אתקשי לך?

אמר ליה, סבא סבא, אתוון מפיקין (דף קנ"ח ע"א) קושיא דא דאתקשי לי, מן מקשה תיעשה המנורה. ודאי מאנא דקודשא בריך הוא, איהי שכונתא, דאיהי מאנא לשמשא לבעלה, איהי מנרתא דיליה, דאתמר ביה, (תהלים קיט) שבע ביום הללתיך, דאינון: הגדולה, והגבורה, והתפארת, והנצח, וההוד, יסוד, ומלכות. שבע כלילא.

משבע דרגין אליון, שלשת קני מנורה מצדה האחד, גופא ותריין דרועי דמלפא.

איהו גר מצוה, לאנהרא בהון. ושלשה קני מנורה מצדה השנית, אינון

שוקים וברית, והוא נר מערבכי להאיר בהם. מנורת הפלך נקראת, והיא נר להאיר בו נר מצוה, שנאמר בו מצות ה' ברה מאירת עינים.

וכי ראש המנורה? בינה, ה' העליונה, שיש לה שלשה קנים, בדיוקן זה ה', שלש ווי"ס, שהם שלשת האבות. ה' השנייה, שלשה קנים, בדיוקן זה ה', (שלש ווי"ס) שהם גצח הוד יסוד. ו' המנורה של האמצע בן ז"ה. על שמו נקראת בינה. הוא פולל ו' קנים למטה בחשבון ו', בששת הקנים שלו.

ו' אשת חיל עטרת בעלה (משלי יב). כתר של ספר תורה כצורת ז' מצד של העולם הבא אינה כלי אליו, ולא משמשת לו אלא עטרה על ראשו. אבל בעולם הזה הוא כמו זה הוה"י, הוא כלי תחפיו. השמוש שלו בכל ספירה שלו, בכל איבר שלו, בכל מדה שלו. וכשום זה י' זו לפעמים היא תחפיו, לפעמים על ראשו לפעמים באמצע. על ראשו יהו"ה, (תהלים קיח) אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה. וזה (ויקרא כד) להעלות נר תמיד, שהוא י' על הו"ה מצד המנורה. באמצע מחצית השקל, זהו שפתוב (שמות ל) זה יתנו, כמו זה הו"ה. בסוף, במשכן, כמו זה הוה"י, חמש אמות ארך מצד הה' העליונה, וחמש אמות רחב מצד הה' התחתונה, ואמה ו'. וחצי האמה י'. והכל נרמז באות ו'.

וזוהו סוד (ישעיה כד) אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים, שנרמז בשם הזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י, וכל שם ששולט ה' על י' הוא נקבה מצד השמאל. ואף על

תרין שוקין, וברית. ואיהו נר מערבית, לאנהרא בהון. מנרתא דמלכא אתקריאת, ואיהי נר לאנהרא ביה נר מצוה, דאתמר ביה (תהלים יט) מצות יי' ברה מאירת עינים.

ומאן רישא דמנרתא, בינה ה' עלאה, דאית לה תלת קנין, בדיוקנא דא ה', תלת ווי"ן, דאינון תלת אבהן. ה' תנינא, תלת קנים תניינין בדיוקנא דא ה', (כ"א תלת ווי"ן) דאינון גצח הוד יסוד. ו' מנרתא דאמצעיתא בן ז"ה. על שמייה אתקרי בינה. איהו כליל ו' קנין לתתא, בחושבון ו', בו' קנין דיליה.

ו' (משלי יב) אשת חיל עטרת בעלה, תגא דספר תורה, כצורת ז' מסטרא דעלמא דאתי, לאו איהי מאנא לגביה, ולאו משמשא לגביה, אלא עטרה על רישיה. אבל בעלמא דין, איהי כגוונא דא, הוה"י איהו מאנא תחותיה, שמושא דיליה, בכל ספירה דיליה, בכל אבר דיליה, בכל מדה דיליה.

ובנין דא, י' דא, לזמנין איהי תחותיה, לזמנין על רישיה, לזמנין באמצעיתא. על רישיה יהו"ה (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. ודא (ויקרא כד) להעלות נר תמיד, דאיהו י' על הו"ה מסטרא דמנרתא. באמצעיתא, מחצית השקל, הדא הוא דכתיב, (שמות ל) זה יתנו, כגוונא דא הו"ה. בסופא, במשפנא, כגוונא דא הוה"י, חמש אמות ארך, מסטרא דה' עלאה, וחמש אמות רחב, מסטרא דה' תתאה. ואמה: ו'. וחצי האמה: י'. וכלא אתרמיז באת ו'.

ודא איהו רזא, (ישעיה כד) אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים דאתרמיז בהאי שמא, יו"ד ה"י וי"ו ה"י וכל שם דשליט ה' על י' נוקבא איהו, מסטרא דשמאלא. ואף על

גב דמסטרא דאת י' איהי

גב שמצדה של האות י' היא
בראש, אחר שבשני ההי"ן היא
בסוף, כמו זה ה"י ה"י ג' ו' ל' רב,
והיא נקבה. אלא י' על ה' (ה) הוא
כתר, תחת ה' - שמוש. כל שפן
תחת ו'.

ומשום שלא עשינו קצוץ ופרוד
ביחוד העליון, שהכל יחוד אחד,
התקשה לי לעשות. (או כתר, או
אמצעי, או שמוש) והקדוש ברוך הוא
שיודע כל המחשבות, אמר, אחר
שזה התפנו לטוב, שלא לעשות
קבוץ ופרוד, (שמות כה) ת"יעשה
המנ"ורה, תעשה מעצמה כמו
השכינה, תעשה מעצמו של
הקדוש ברוך הוא בלי פרוד. שאר
הפלים שבהם היא שכינה שמוש,
(שם לו) ויעש בצלאל.

ובכל מקום ששכינה תחתונה,
היא עטרה של העמוד האמצעי,
כשנטלת מבינה, שהיא העולם
הגא, ודאי אין הפרה לאדם
בקדוש ברוך הוא ולא בכל
מדותיו, עד שיכנס לשער הזה,
שנאמר עליו (תהלים קיח) זה השער
לה'.

באות ל', שהיא יי (י"י) היא כלולה
מכל ספירה ומכל האותיות של
השמות, מפרשים ונסתרים. היא
נקדה בכל אות ואות, שמוש תחת
בעלה. והיא עטרה על ראשו,
מהצד שלה של הטעמים, כמו
סגול נקודה תחת ברכי המלך,
(ישעיה טו) והארץ הים רגלי. והיא
באמצע עמו, מחצית השקל,
בשורק. והיא עטרה על ראשו
מצד הסגולתא.

ורקא מקף שופר הולך סגולתא.
באותו זמן היא כתר על ראש
המלך, כתר יתנו לך ה' אלהינו.
היא ידועה באותו שנאמר בו,
במפלא מקף אל תדרש ובמכסה
מקף אל תחקר. שבה הוא נודע
שהוא ראשון למעלה בכתר,

ברישא, כתר דבתרין ההי"ן איהי בסופא,
כגוונא דא ה"י ה"י, אתדן לרוב, ונוקבא
איהי. אלא י' על ה' (ג"א ו') תגא, תחות ה',
שמוש. כל שפן תחות ו'.

ובגין דלא עבידנא קצוץ ופרוד ביחודא
דלעילא, דכלא יחודא חד, נתקשה לי
למעבד. (או תגא, או אמצעי, או שמוש) וקודשא בריך
הוא ידע כל מחשבתין, אמר, כתר דדא
לטוב אתפון, דלא למעבד קצוץ ופרוד, (שמות
כה) ת"יעשה המנ"ורה, תיעשה מעצמה
כגוונא דשכינתא, תיעשה מעצמו דקודשא
ברוך הוא, בלא פרודא. שאר מאנין דבהון
איהי שכינתא שמושא, (שמות לו) ויעש בצלאל.

ובכל אתר דשכינתא תתאה איהי עטרא
דעמודא דאמצעיתא, כד נטילת מן
בינה, דאיהו עלמא דאתי, ודאי לית ידיעה
לבר נש. בקודשא ברוך הוא, ולא בכל מדות
דיליה, עד דיעול בהאי תרעא, דאתמר עלה
(תהלים קיח) זה השער לי'.

באות ל', דאיהי יי (י"י), איהי כלילא מכל
ספירה, ומכל אתון דשמהן,
מפורשים ונסתרים. איהי נקודה בכל את
ואת, שמושא תחות בעלה. ואיהי עטרה על
רישיה, מסטרא דילה דטעמי. כגון סגול
נקודה תחות ירכי מלפא, (ישעיה טו) והארץ הים
רגלי. ואיהי באמצעיתא, עמיה, מחצית
השקל, בשורק. ואיהי עטרה על רישיה,
מסטרא דסגולתא.

ורקא מקף, שופר הולך, סגולתא, בההוא
זמנא איהי כתר על רישא דמלפא, כתר
יתנו לך יי' אלהינו. איהי ידיעת ההוא דאתמר
ביה, במופלא מקף אל תדרש ובמכסה
מקף אל תחקר. דבה אשתמודע, דאיהו ראשון

שְׁהִינוּ סְגוּלָתָא, וְהוּא אַחֲרוֹן, בְּסִגּוּל. וּמִבְּלַעְדֵּי אֵין אֱלֹהִים, בְּשׁוּרָק. וְהַכֹּל בְּהַ נּוֹדַע (לְמַטָּה).

מִי שְׁנִדְבַק בְּהַ לְמַטָּה, הִיא מַעְלָה אוֹתוֹ לְמַעְלָה. וּמִי שְׁרוּצָה לְעֵלוֹת עָלֶיהָ לְהַשִּׁיג לְמַעְלָה מִמֶּנָּה, הִיא מְשַׁפִּילָה אוֹתוֹ לְמַטָּה מִמֶּנָּה וְאֵין לוֹ חֵלֶק בְּהַ. וּמִשׁוּם שֶׁיַּעֲקֹב נּוֹדַע בְּהַ, לְמַד אוֹתָהּ לְבִנּוּי, וְצוּהָ שְׁלֹא יִבְקָשׁוּ לְעֵלוֹת לְדַרְגָּה לְמַעְלָה מִמֶּנָּה, שֶׁהִיא הַכֹּל - מַעְלָה וּמַטָּה וְאֶמְצַע. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית מֵט) וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לְהֵם אֲבִיהֶם.

נְבִיא שְׁהִיהַ מִפִּיר אוֹתָהּ, צָוּחַ וְאָמַר לְכַעֲלֵי תוֹרָה חֻכְמִים בְּתוֹרָה וְעֲשִׂירִים בְּהַ וּשְׁמַחִים בְּחֻלְקָם. צָוּחַ אֲלֵיהֶם וְאָמַר, (יְרֵמִיָּה ט) כֹּה אָמַר ה' אֵל יִתְהַלֵּל וְגו', כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשֶּׁפֶל וְיִדַע אוֹתִי. דָּוִד שְׁהִיהַ מִפִּיר אוֹתָהּ

אָמַר, (תְּהִלִּים כו) אִם תִּחְנֶנּוּ עָלַי מִחְנֶנָּה וְגו', בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטֵחַ. וְיִרְמְיָה רָאָה אֶת אֲרֶךְ הַגְּלוּת, וְסָמְאַ"ל (כא) וְהִנָּחֵשׁ, וְכֹל הַמְּמַנִּים

שֶׁל שְׁבַעִים הָאֲמוֹת בְּרַבּוּא רִבְבוֹת שִׁיּוּרְדִים עַל יִשְׂרָאֵל, וְרָאָה אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה שֶׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, (וּיקְרָא כו) וְאָף

גַּם זֹאת בְּהִיוֹתֶם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגו'. אָמַר הַנְּבִיא, (אֵיכָה א) זֹאת אֲשִׁיב אֵל לְבִי עַל כֵּן אוֹחִיל. וְאֲשֶׁר לֹא שָׁת לְבוֹ גַּם לְזֹאת, עָלִיו נֶאֱמַר (תְּהִלִּים צב) וְכִסִּיל לֹא יִבִּין אֶת זֹאת.

(דְּבָרִים לג) וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמֶר שָׁמַע ה' קוֹל יְהוּדָה. מִשׁוּם שֶׁשָּׁמַר מֵהַ שְׁצִנְהוּ אֲבִיו, זָכָה לְמַלְכוּת. וְדָוִד בְּשִׁבְלָה עָלָה לְמַלְכוּת, שֶׁטָּרַח עָלֶיהָ כָּל יָמָיו. אָמַר הַמְּנַרְהַ הַקְּדוֹשׁ, עָלֶיהָ

נֶאֱמַר (שְׁמֹד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מִשֶּׁה וְגו'. בְּהַ הַזְּהֵרַת אֶת יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַת מִיתַתְדָּ, בְּהַ בְּרַכַּת אֶת

לְעֵילָא בְּתַגָּא, דְּהֵיִינוּ סְגוּלָתָא וְאִיהוּ אַחֲרוֹן, בְּסִגּוּל. וּמִבְּלַעְדֵּי אֵין אֱלֹהִים, בְּשׁוּרָק. וְכֹלָא בְּהַ אֲשַׁתְּמוּדַע. (לְתַתָּא).

מֵאֵן דְּאֲתַדְבַק בְּהַ לְתַתָּא, אִיהִי מְסַלְקָא לִיהַ לְעֵילָא. וּמֵאֵן דְּבַעֲי לְאֲסַתְלָקָא עָלָהּ לְאֲדַבְקָא לְעֵילָא מִינָּה, אִיהִי מְשַׁפִּילָתוֹ לְתַתָּא מִינָּה, וְלִית לִיהַ חוּלְקָא בְּהַ. וּבְגִין דִּיעַקֵּב אֲשַׁתְּמוּדַע בְּהַ, אוּלִיף (דף קנ"ח ע"ב) לָהּ לְבִנּוּי, וּמִנִּי דְלֹא יִבְקָשׁוּן לְסַלְקָא לְדַרְגָּא לְעֵילָא מִינָּה, דְּאִיהִי כֹלָא, עֵילָא וְתַתָּא וְאֶמְצַעִיתָא. הַדָּא הוּא דְכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית מֵט) וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לְהֵם אֲבִיהֶם.

נְבִיא דְהוּוּ אֲשַׁתְּמוּדַע בְּהַ, צָוּחַ וְאָמַר לְמֵאֲרִי תוֹרָה חֻכְמִים בְּאוּרִייתָא, וְעֲתִירִין בְּהַ, וּשְׁמַחִים בְּחֻלְקָם. צָוּחַ לְגַבִּייהוּ וְאָמַר, (יְרֵמִיָּה ט) כֹּה אָמַר יי' אֵל יִתְהַלֵּל וְגו', כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשֶּׁפֶל וְיִדַע אוֹתִי. דָּוִד דְּהוּוּ יָדַע בְּהַ אָמַר, (תְּהִלִּים כו) אִם תִּחְנֶנּוּ עָלַי מִחְנֶנָּה וְגו', בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטֵחַ. וְיִרְמְיָה חָזָא גְלוּתָא אֲרִיף, וְסָמְאַל (כ"א אֶתָּא) וְנָחֵשׁ וְכֹל מְמַנָּן דְּשַׁבְעִין אוּמִין בְּרַבּוּ רַבּוּוֹן, דְּנִחְתִּי עַל יִשְׂרָאֵל, וְחָזָא הַאי קָרָא דְאָמַר קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, (וּיקְרָא כו) וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתֶם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגו', אָמַר נְבִיא (אֵיכָה ג) זֹאת אֲשִׁיב אֵל לְבִי עַל כֵּן אוֹחִיל. וְאֲשֶׁר לְבוֹ גַּם לְזֹאת, עָלִיהַ אֲתַמַּר (תְּהִלִּים צב) וְכִסִּיל לֹא יִבִּין אֶת זֹאת. (דְּבָרִים לג) וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמֶר שָׁמַע יי' קוֹל יְהוּדָה, בְּגִין דְּנָטִיר מֵאִי דְמִנִּי לִיהַ אֲבִוי זָכָה לְמַלְכוּ. וְדָוִד בְּגִינָה אֲסַתְלַק לְמַלְכוּ, דְּטָרַח כָּל יוֹמוֹי עָלָהּ.

אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, עָלָהּ אֲתַמַּר, (דְּבָרִים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מִשֶּׁה וְגו'. בְּהַ אֲזַהֲרַת לְיִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעַת מִיתַתְדָּ. בְּהַ בְּרַכַּת לְיִשְׂרָאֵל, בְּכָל שַׁבָּט וּשְׁבֹט. הַדָּא הוּא

לְעֵילָא בְּתַגָּא, דְּהֵיִינוּ סְגוּלָתָא וְאִיהוּ אַחֲרוֹן, בְּסִגּוּל. וּמִבְּלַעְדֵּי אֵין אֱלֹהִים, בְּשׁוּרָק. וְכֹלָא בְּהַ אֲשַׁתְּמוּדַע. (לְתַתָּא).

ישראל בכל שבת ושבת. זהו שכתוב (שם ל) וזאת הברכה אשר ברוך משה וגו'. ומשום כך פרושה החברים בעלי המשנה, שכתוב (במדבר יט) זאת התורה אדם כי ימות באהל, ואמרו עליה, מה זה פי ימות? אלא אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ואין מיתה אלא עני, שעני חשוב כמת.

שהוא קרבן עולה ויורד. מצד של עשיר עולה ודאי, שמתעלה עליו. שכל העשירים, כל טוב שהם עושים, כלם (רמב) לזכותם לעולם הבא, ושם היא פתח על ראשם. הבינוני שעובד כדי לזכות בשני עולמות, הוא מחצית השקל עמו בעולם הבא, כמו המצב שגחלקת, חצייה תחת המפה לאפיקומן אחר הסעודה, וחצייה למצוה קדם סעודה. ומצד זה נאמר באסתר, (אסתר ה) מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש.

אבר מי שהוא עני, שממית את עצמו בשבילה, כמו שאתה הרוצה הנאמן, היא קרבן עולה ויורד תחתיך, ולמה? פי מי שמשפיל את עצמו בשביל שכינתו, הקדוש ברוך הוא יורד עליו. וזהו שאמר דוד, (תהלים קלח) פי רם ה' ושפל יראה. והנביא אמר, (ישעיה נג) פי כה אמר רם ונשא שכן עד וקדוש שמו וגו', ואת דכא ושפל רוח. שאף על גב שאני מרום וקדוש אשכון, בשביל אותו שנעשה דכא ושפל רוח בעבור שכינתי להעלותה משפלותה עטרה לראשו, אני ארד לדור עמו. ואחר שבעל השכינה יורד על האדם, היא יורדת מעל ראשו, ונחתת המקום של הראש לבעלה ויורדת לרגלי המלך. וסוד הדבר - (ישעיה סו)

דכתיב, (דברים לג) וזאת הברכה אשר ברוך משה וגו', ובגין דא אוקמוה חברייהא מארי מתניתין, דכתיב, (במדבר יט) זאת התורה אדם פי ימות באהל, ואמרו עליה כי ימות באהל, אלא אין התורה מתקיימת, אלא במי שממית עצמו עליה, ולית מיתה אלא עוני, דעני חשוב כמת.

דאיהו קרבן עולה ויורד. מסטרא דעשיר עולה ודאי, דאסתלק עליה. דכל עתירין, כל טיבו דעבדין, פלהון (כ"א רובא דלהו) לזכאה להון לעלמא דאתי, ותמן איהי תגא על רישיהו. בינוני, דפלא למזכי בתרין עלמין, איהו מחצית השקל עמיה בעלמא דאתי, כגון מצה דאתפליג, חצייה תחת המפה לאפיקומן בתר סעודה. וחצייה למצוה קדם סעודה. ומסטרא דא נאמר באסתר, (אסתר ה) מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש.

אבר מאן דאיהו עני, דממית גרמיה בגינה, כגוונא דילך רעיא מהימנא, איהו קרבן יורד תחותך, ואמאי. בגין דמאן דאשפיל גרמיה בגין שכינתיה, דקודשא בריך הוא איהו נחית עליה, והאי הוא דאמר דוד, (תהלים קלח) פי רם יי' ושפל יראה. והנביא אמר, (ישעיה נג) פי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו וגו' ואת דכא ושפל רוח. דאף על גב דאנא מרום וקדוש אשפון, בגין ההוא דאתעביד דכא ושפל רוח בגין שכינתי, לסלקא לה משפלותא דילה עטרא לרישיה, אנא נחית לדיירא עמיה. ובתר דבעלה דשכינתא נחית על בר נש, איהי נחיתת מעל רישיה, ויהיבת אתרא דרישא לבעלה, ונחיתת לרגלוי דמלכא. ורזא דמלה,

השמים כסאי והארץ הדום רגלי.
שמיים שירש אדם נשמה
שפלולה מהקדוש ברוך הוא
ושכינתו, מאותה שעה נקרא בן.
אמר תנא אחד, וכי מאותו יום
שירש אדם נשמה פלולה
מהקדוש ברוך הוא ושכינתו
נקרא בן? מנין לנו? מהפסוק הזה
שאמר דוד בספר תהלים, (תהלים
א) אספרה אל חק ה' אמר אלי בני
אתה אני היום ילדתיך.

אמר לו המנורה הקדושה, רועה
הנאמן, מה זה היום ילדתיך?
אלא בשבילך אמר דוד ברוח
הקדוש אני היום ילדתיך. הן עוד
היום גדול, באותו שנאמר בו
(דברים לד) ולא קם נביא עוד
בישראל כמשה. אתה קימת
בשכינה ואהבת את ה' אלהיך
בכל לבבך - שהינו הגוף, ובכל
נפשך - שהינו הנשמה, שחמשה
שמות יש לה: נשמה, רוח, נפש,
חיה, יחידה. ובכל מאדך - בכל
ממונך.

הקדוש ברוך הוא ושכינתו לא
יזוז ממך בכל אלו. אתה חשבת
שאפלו היו כל העולמות תחת
רשותך, היית נותן להקים שכינה
עם הקדוש ברוך הוא ולהמליכו
עם שכינתו על כל הממנים של
אמות העולם, ואחר כך להעלותו
ושכינתו - בדיוקנה פלולה מכל
המדות הטובות, בכל העולמות,
ובמחנות העליונים והתחתונים,
ועל כל ישראל.

מחשבה טובה הקדוש ברוך הוא
מצרפה למעשה. מאחר שאתה
בנו - על כל מה שחשבת לרבונו,
קנים על ידך ולא תזוז ממנו
לעולמים, אלא תהיה בדיוקנו
בכל, ואתה בגלות גנוז מבני
אדם, ואתה מהעולם הזה שליחו
של הקדוש ברוך הוא לומר
דברים אלו לפניך, ואני מצוה

השמים כסאי והארץ הדום רגלי.
דמיונא דירית בר נש נשמתא, פלילא
מקודשא בריך הוא ושכינתיה,
מההיא שעתא אתקרי בן. אמר חד תנא, וכי
מההוא יומא דירית בר נש נשמתא, פלילא
מקודשא בריך הוא ושכינתיה, יתקרי בריה
מנא לן. מהאי קרא דאמר דוד בספר תהלים,
(תהלים ב) אספרה אל חק יי' אמר אלי בני אתה
אני היום ילדתיך.

אמר ליה בוצינא קדישא, רעיא מהימנא,
מאי היום ילדתיך. אלא בגינה אמר דוד
ברוח קדשא, אני היום ילדתיך. הן עוד היום
גדול, בההוא דאתמר ביה, (דברים לד) ולא קם
נביא עוד בישראל כמשה. אנת קיימת
בשכינתא ואהבת את יי' אלהיך בכל לבבך,
דהיינו גופא. ובכל נפשך, דהיינו נשמתא.
דחמש שמען אית לה: נשמה. רוח. נפש.
חיה. יחידה. ובכל מאדך, בכל ממונא דילך.
קדשא בריך הוא ושכינתיה לא יזוז מינה בכל
אלין. אנת חשבת, דאפילו הוו כל
עלמין תחות רשותך, הוית יהיב לון לאקמא
לשכינתא בקודשא בריך הוא, ולאמלקא ליה
בשכינתיה על כל ממנן דאומין דעלמא,
ולבתר לסלקא ליה ושכינתיה. בדיוקנא דילך
פלילא מפל מדות טבין, בכל עלמין,
ובמשריין עלאין ותתאין, ועל כל ישראל.

מחשבה (דף קנ"ט ע"א) טובה הקדוש ברוך הוא
מצרפה למעשה. בתר דאנת בריה,
על כל דחשבת למרן, יקיים על ידך, ולא
תזוז מניה לעלמין, אלא תהא בדיוקניה
בכלא. ואתה בגלותא גניז מבני נשא. ואנא
מעלמא דא, שליחא דקודשא בריך הוא
למימר מלין אלין קדמך, ואנא מצווה מניה,

ממנו שלא לזוז ממך בכל עת ושעה שאתה רוצה, אני וכל התנאים והאמוראים של הישיבות. קום השלם מצוות רבונך.

פתח ואמר, ועשו ארון עצי שטים. ספר תורה, עמוד האמצעי. ארונו השכינה. מבית ומחוץ תצפנו, את הקדוש ברוך הוא בשכינתו, מבחוץ ומבפנים (שלו), והפל אחד. מה שאין פן בארון של העולם הזה, שתורה מבפנים מין אחד, והארון מין אחר. זה בכתיבת דיו, וזה עץ מצפה זהב. שנדאי התורה חביבה מהכל. זהו שפתוב, (איוב כח) לא יערכנה זהב וזכוכית.

ומצד אחר אפלו בעולם הזה מראה שהפל אחד, דיו ועץ. (שהדיו) מתפוחים שהם נעשו בעץ. (וכל דברי הדיו מעץ הם) ועוד, דיו שחר מבחוץ ולכן מבפנים. כך הם (חכמים בעלי תורה) בעלי תורה וחכמים - שחרים בעולם הזה, שהוא מבחוץ, ויפים באותו העולם הבא, שהוא מבפנים. ולכן דיו, לשון של דיו לעבד להיות כרבו. דיו: יו"ד יד"ו, חכמה ותבונה ודעת, שפתב אדם בידו בדיו. (ע"כ רעיא מהימנא).

פתח רבי יוסי ואמר, באינון רזין עלאין הסודות העליונים של המשפן פתוב, וראה ועשה בתבניתם וגו', וכתוב והקמת את המשפן כמשפטו וגו'. למדנו שאמר הקדוש ברוך הוא למשה כל התקונים וכל הדיוקנאות של המשפן, כל אחד ואחד פראוי לו, שהראה לו את מטטרו"ן שמשמש כהן גדול לפניו. ואם תאמר, הרי לא הוקם המשפן למעלה עד היום שהוקם המשפן למטה, ולא שמש אותו נער שלמעלה עד היום ששמשו למטה במשפן האחר הזה.

דלא למזוז מינה בכל עת ושעתא דאנת בעי. אנא וכל תנאין ואמוראין דמתיבתאן. קום אשלים פקודין דמרך.

פתח ואמר, (שמות כה) ועשו ארון עצי שטים. ספר תורה, עמודא דאמצעיתא. ארון דיליה, שכינתא. מבית ומחוץ תצפנו, לקודשא בריך הוא בשכינתיה, מלבר ומלגו (ד"א ל"ג דיליה) וכלא חד. מה דלאו הכי בארון דהאי עלמא, דאורייתא מלגו מין אחד, וארון מין אחרא. דא בכתיבת דיו, ודא עץ מצופה זהב. דודאי אורייתא חביבא מפלא, הדא הוא דכתיב, (איוב כח) לא יערכנה זהב וזכוכית.

ומסטרן אחרא אפילו בהאי עלמא, אחזי דכלא חד, דיו ועץ, (דדיו) מתפוחים, דאתעבידו בעץ אינון, (וכל מילין דדיו עץ אינון) ועוד, דיו אוכם מלבר, וחרור מלגו. הכי אינון (נ"א חכמים מארי תורה) מארי תורה וחכמים, אוכמים בהאי עלמא דאיהו לבר, שפירין בההוא עלמא דאתי, דאיהו מלגו. ובגין דא, דיו, לישנא דיו לעבד להיות כרבו. דיו: יו"ד יד"ו, חכמה ותבונה ודעת דכתב בר נש בידו בדיו. (ע"כ רעיא מהימנא).

פתח רבי יוסי ואמר, באינון רזין עלאין דמשפנא פתיב, (שמות כה) וראה ועשה בתבניתם וגו', וכתוב והקמת את המשפן כמשפטו וגו', אוליפנא דאמר ליה קדשא בריך הוא למשה, כל תקונין, וכל דיוקנין דמשפנא, כל חד וחד פדקא חזי ליה, דחמא ליה למטטרו"ן, דקא משמש לכהנא רבא לגו. ואי תימא, והא לא אתקם משפנא לעילא, עד יומא דאתקם משפנא לתתא, ולא שמש ההוא נער דלעילא, עד יומא דשמשו לתתא, בהאי משפנא אחרא.

אָרְא וְדַאי כִּף זֶה, שֶׁהָרִי הַמִּשְׁכָּן
לא הוּקַם לְמַעַלָּה עַד שֶׁהוּקַם
הַמִּשְׁכָּן לְמַטָּה, אֲבָל מִשֶּׁהָ רָאָה
אֶת כָּל מַרְאֵה הַמִּשְׁכָּן, וְלֹא הָיָה
מִסְתַּדֵּר בְּקִיּוּמֹו, עַד שֶׁהוּקַם
הַמִּשְׁכָּן לְמַטָּה, וְרָאָה אֶת
מִטְטְרוּ"ן מִשְׁמַש אַחַר כִּף. לֹא
שֶׁהוּא הָיָה מִשְׁמַש, אֲלֵא שֶׁהָיָה
מִשְׁמַש אַחַר כִּף, וְלֹא בְּאוֹתוֹ זְמַן.
אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשֶּׁהָ,
רָאָה אֶת הַמִּשְׁכָּן וְרָאָה אֶת הַנֶּעֱרַר,
הַכָּל מִתְעַכֵּב עַד שִׁיּוּקָם כָּאֵן
לְמַטָּה.

וְאִם תֹּאמַר, אִם כִּף, מִטְטְרוּ"ן
שֶׁהוּא הַמִּשְׁמַשׁ? אֲלֵא וְדַאי
שֶׁהַמִּשְׁכָּן הוּא שְׁלוֹ, וּמִיכָאֵל
הַכֶּהֱן הַגְּדוֹל הוּא שֶׁמִּשְׁמַשׁ בְּתוֹךְ
אוֹתוֹ מִשְׁכָּן שֶׁל מִטְטְרוּ"ן, כְּמוֹ
שֶׁמִּשְׁמַשׁ הַכֶּהֱן הַגְּדוֹל הַעֲלִיּוֹן
לְמַעַלָּה בְּתוֹךְ מִשְׁכָּן אַחַר הַנִּסְתָּר
שֶׁלֹּא הַתְּגִלָּה בְּסוּד הָעוֹלָם הֵבֵא.
שְׁנֵי מִשְׁכְּנוֹת הֵם; אֶחָד הוּא נִסְתָּר
לְמַעַלָּה, וְאֶחָד הַמִּשְׁכָּן הַזֶּה שֶׁל
מִטְטְרוּ"ן. שְׁנֵי כֶהֱנִים הֵם; אֶחָד
אוֹר רֹאשׁוֹן, וְאֶחָד מִיכָאֵל הַכֶּהֱן
הַגְּדוֹל לְמַטָּה.

מִכָּאֵן סוּדוֹת נִסְתָּרִים שֶׁל בֵּית
הַמִּשְׁכָּן מִפִּי הַמְּנוּרָה. הַמִּשְׁכָּן
הַעֲלִיּוֹן נִבְנָה עַל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
מַרְגְּלִיּוֹת, אִיבָרִים עֲלִיּוֹנִים, זְמִין
וּשְׂמָאֵל, שְׂמָאֵל וְזִמִּין.

שְׂרֵשֶׁה שְׂמוֹת הֵם פְּלוּלִים כְּאֶחָד,
וְזֶה נִכְנַס בְּזֶה, וְזֶה נִכְנַס בְּזֶה. א"ל
הִרְאִשׁוֹן וּמִסְתַּדֵּר בְּזִמִּין. א הִיא
רֹאשׁוֹנָה, שֶׁהִיא זְמִין, וּמִתְגַּשֵּׁם
וּמִצְטִיר בְּסוּד הַזְּמִין, וּכְשֶׁנִּכְנַס
וּמִשְׁמַשׁ בְּפָנִים, נֶאֱחָז עִם ל,
וְנִקְרָא בְּסוּדוֹ א"ל, שֶׁהָרִי ל' מִסוּד
שֶׁלְמַעַלָּה בְּתוֹךְ קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים
זְצֵא.

לֹא שֶׁשֵׁם הַתְּגַשֵּׁם, אֲלֵא וְדַאי
כְּשִׁי צֵא הַתְּגַשֵּׁם, כְּשֶׁאֵר הַאוֹתִיּוֹת
שֶׁכְּשִׁי צֵאוּ מִסוּד הָעוֹלָם הֵבֵא
הַתְּגַשֵּׁמוֹ וְהִצְטִירוֹ. אֵף כִּף הֵל'

אָרְא וְדַאי הָכִי הוּא, דְּהָא מִשְׁכְּנָא לָא אֲתַקַּם
לְעֵילָא, עַד דְּאֲתַקַּם מִשְׁכְּנָא לְתַתָּא, אֲבָל
חֲמָא מִשֶּׁהָ חִיזוּ דְכָל מִשְׁכְּנָא, וְלֹא הָוָה
מִתְסַדֵּר בְּקִיּוּמֵיהּ, עַד דְּאֲתַקַּם מִשְׁכְּנָא לְתַתָּא,
וְחֲמָא לִיהּ לְמִטְטְרוּ"ן מִשְׁמַשׁ לְבַתְרָא, לָאו
דְּהָוָה אִיהוּ מִשְׁמַשׁ, אֲלֵא דְּהָוָה מִשְׁמַשׁ לְבַתְרָא,
וְלָאוּ בְּהָוָה זְמַנָּא. אָמַר לִיהּ קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמִשֶּׁהָ, חֲמִי מִשְׁכְּנָא, וְחֲמִי נֶעֱרַר, כְּלָא מִתְעַכֵּב
עַד דִּיתַקַּם הָכֵא לְתַתָּא.

וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, מִטְטְרוּן אִיהוּ דְקָא
מִשְׁמַשׁ. אֲלֵא וְדַאי מִשְׁכְּנָא דִּילִיהּ אִיהוּ,
וּמִיכָאֵל כְּהֵנָּא רַבָּא, אִיהוּ דְקָא מִשְׁמַשׁ גּו
הֵהוּא מִשְׁכְּנָא דְמִטְטְרוּן. כְּגוּוֹנָא דְמִשְׁמַשׁ
כְּהֵנָּא רַבָּא עֲלָאָה לְעֵילָא, גּוּ מִשְׁכְּנָא אַחְרָא
סְתִימָא דְלָא אֲתַגְלִיָּא, בְּרֹזָא דְעֲלָמָא דְאֲתִי.
תְּרִין מִשְׁכְּנִין אֵינּוּן. חַד אִיהוּ סְתִימָא עֲלָאָה.
וְחַד הֵאֵי מִשְׁכְּנָא דְמִטְטְרוּן. תְּרִי כְּהֵנִי אֵינּוּן,
חַד אוֹר קֹדֶמָאָה. וְחַד מִיכָאֵל כְּהֵנָּא רַבָּא
לְתַתָּא.

מִכָּאֵן רְזִין סְתִימִין דְּבִי מִשְׁכְּנָא, מְפּוּמָּא
דְּבוּצִינָא. מִשְׁכְּנָא עֲלָאָה, אֲתַבְּנִי עַל
תְּרִיסַר מַרְגְּלִיטִין, שְׁיִיפִין עֲלָאִין, יְמִינָא
וּשְׂמָאֵלָא, שְׂמָאֵלָא וְיְמִינָא.

תִּלְתָּ שְׂמֵהֶן אֵינּוּן פְּלִילִין כְּחַדָּא, וְדָא עֵייל
בְּדָא, וְדָא עֵייל בְּדָא. א"ל, קֹדֶמָאָה
וְאֲתַסְדֵּר בִּימִינָא. א, אִיהוּ קֹדֶמָאָה דְאִיהִי
יְמִינָא, וְאַגְלִים וְאַתְצִיר בְּרֹזָא דִימִינָא, וְכַד
עֵייל וְקָא מִשְׁמַשׁ לְגוּ אֲתַאָחַד בְּהַדְיָה ל,
וְאַקְרִי בְּרֹזָא דִּילִיהּ א"ל, דְּהָא ל' מְרֹזָא
דְלְעֵילָא גּוּ קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים נִפְקַ.

לָאו דְתַמָּן אַגְלִים, אֲלֵא וְדַאי כַד נִפְקַ אַגְלִים,
כְּשֶׁאֵר אֲתוּוֹן, דְּכַד נִפְקוּ מְרֹזָא דְעֲלָמָא
דְאֲתִי, אַגְלִימוֹ וְאַתְצִירוֹ. אוּף הָכִי הֵאֵי ל',

הזו, אף על גב שהיא סוד שלמעלה, לא התגשמה עד שיצאה החוצה, ואז א"ל. וזהו סוד הימין.

השמואל כולל בתוכו את הימין ונטיל את השם הזה אליו ונכלל עמו, וכשנכלל עמו הוא נקרא אלהים. ואם תאמר, הרי הקדים השמואל בסוד העולם הבא. ודאי זה פך. אלא כשיצאו הדרגות בסוד האותיות מתוך העולם הבא, רצה השם הזה להראות ולהבנות, להראות על אותו מקום שיצאו משם, ונבנה שם זה כמו זה. א"ל בתחלה בצד הימין, נכלל בתוך השמואל, ונטיל אותו השמואל, ונקרא אלהים, וזהו סוד הימין (אמר לו בשם וכו') בשם של אלהים, ועל סוד זה, בכל מקום שהוא דין, שם הוא רחמים, שהרי הוא כולל דין, וזה נבנה ונראה.

אזוהו שיצא משם, אמצעי, נוטל את שניהם, ומשפלים, ונקרא אלהינו. הרי פאן השלמות שנראית מסוד העולם העליון, והכל נכלל זה בזה. פיון שהאמצע הזה השתלם, שורה עליו השם הקדוש, המפתח של הכל שנקרא יהו"ה, ואז נוטל את כל הצדדים, מעלה ומטה, ימין ושמואל, ולכל הצדדים האחרים. ולכן כשנשתלם מסוד שני הצדדים, מימין ושמואל, נקרא אלהינו. הרי פאן ימין ושמואל ואמצע בכלל השם הזה. וזה נראה ונבנה. הסוד שהאותיות יצאו משם, פך נבנה ונראה כל אחד ואחד.

הרי נכלל ימין בשמואל, ונטיל השמואל את שם הימין. איפה כלול הימין בתוך השמואל, שהימין יטל את סוד השמואל? אלא כשנכלל ימין בשמואל ונטיל השמואל את שם סוד הימין,

אף על גב דאיהו רזא דלעילא, לא אגלים, עד דנפק לבר, וכדין א"ל. ודא רזא דימינא.

שמואלא כליל בגייה לימינא, ונטיל האי שמא לגביה, ואתכליל בהדיה, וכד אתכליל (דף קנ"ט ע"ב) בהדיה אקרי איהו אלהים. ואי תימא, הא אקדים שמואלא ברזא דעלמא דאתי. ודאי הכי הוא. אלא, כד נפקו דרגין, ברזא דאתון מגו עלמא דאתי, בעא שמא דא לאתחזאה ולא תבני, לאתחזאה על ההוא אתר דנפקי מתמן, ואתבני שמא דא, כגוונא דא. א"ל בקדמיתא בסטרא דימינא, אתכליל גו שמאלא, ונטיל ליה שמאלא, ואקרי אלהים, ודא איהו רזא דימינא, (אמר ליה בשמא וכו') בשמא דאלהים, ועל רזא דא, בכל אתר דאיהו דינא, תמן איהו רחמי, דהא כליל איהו דינא, והא אתבני ואתחזי.

ההוא דנפק מתמן, אמצעיתא, נטיל לתרווייהו, ואשתלים, ואקרי אלהינו. הא הכא שלימו דאתחזי מרזא דעלמא עלאה, וכלא אתכליל דא בדא. פיון דהאי אמצעיתא אשתלים, שרא עליה שמא קדישא, מפתחא דכלא, דאקרי יהו"ה, וכדין נטיל לכל סטרין, עילא ותתא, ימינא ושמואלא, ולכל סטרין אחרנין. ועל דא, כד אשתלים מרזא דתרין סטרין מימינא ושמואלא, אקרי אלהינו, הא הכא ימינא ושמואלא ואמצעיתא בכללא דשמא דא. ודא אתחזי ואתבני. רזא דאתון נפקו מתמן, כגוונא דא אתבני ואתחזי, כל חד וחד.

הא אתכליל ימינא בשמואלא, ונטיל שמאלא שמא דימינא, ימינא מאן כליל בגייה שמאלא, למהוי נטיל ימינא רזא דשמאלא. אלא, כד אתכליל ימינא בשמואלא, ונטיל

הַיְמִין כּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ אֶת הַשְּׂמַאל,
הַשֵּׁם א"ל. וְהוּא הִי"ם.

רָמַה כֶּף? אֵלָא בְּשַׁעַה שְׁנַבְנָה
אוֹתוֹ מְקוֹם שְׂיִצְאוּ מִשָּׁם, נוֹטֵל
הַשְּׂמַאל שְׁתֵּי אוֹתֵיּוֹת. הַיְמִין נוֹטֵל
אֶחָת מִסוּד הָעוֹלָם הַבָּא. הַשְּׂמַאל
שְׁתֵּים, וְהוּא הִי"ם. אִזּוֹ הַיְמִין
כּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ אֶת הַשְּׂמַאל, וְנוֹטֵל
הָאוֹת הַאֲחֵרוֹנָה ׀, וְנוֹטֵל ׀
שְׁהִיְתָה בְּשְׂמַאל. ׀ הִיא בְּשִׁלְמוֹת
מ"ם, וְכִךְ נִבְנָה מ"ם בְּאוֹתוֹ ׀
שְׁנוֹטֵל יוֹתֵר. וְאִזּוֹ הַיְמִין כּוֹלֵל אֶת
הַשְּׂמַאל בְּתוֹכּוֹ.

אֲחֵר כֶּף נִבְנוֹת הָאוֹתֵיּוֹת. א'
שְׁהִיָּה בְּהַתְּחִלָּה בְּצַד הַיְמִין,
הוֹלִידָה וְהוֹצִיָּאָה אֶת הָאוֹת ש',
כּוֹלֵלָה בְּשִׁלְשָׁה צְדָדִים,
וּמִשְׁתַּפֵּט עִם הָאוֹת א', וְנַעֲשׂוֹת
אֲש. עוֹד זְזוֹת הָאוֹתֵיּוֹת הִלְלוּ תוֹךְ
הַפָּאָת שְׁנֵי הַצְּדָדִים הִלְלוּ
וּמִתְקַרְבִּים כְּאֶחָד בְּמַחְלָקָת,
וּמִתוֹךְ מַחְלָקָת זוֹ שֶׁל מִים בְּאֲש
וְאֲש בְּמִים, מוֹלִידִים אוֹתֵיּוֹת,
וּמוֹצִיָּאִים אוֹת ר' וְאוֹת ו' וְאוֹת
ח' וְנַעֲשִׂים רוּחַ. וְנִכְנַס בֵּין שְׁנֵי
צְדָדִים, וְאִזּוֹ מִתְיַשְׁבּוֹת הָאוֹתֵיּוֹת
הִרְאוּנוֹת בְּמִקְוֵן, כֹּל אֶחָת
וְאֶחָת בְּשִׁלְמוֹת.

עוֹד זְזוֹת הָאוֹתֵיּוֹת וּמִתְגַּלְגְּלוֹת
כְּאֶחָד, א' מוֹצִיָּאָה מ', שְׁהִיא
מִצְדוֹ בְּיָמִין, שְׁהִי בְּיָמִין
מִתְיַשְׁבֵּת. מ' מוֹצִיָּאָה ש', מִשׁוּם
שְׁהִי מ' הִיא כּוֹלֵלָה, בְּרִאוּשׁוֹנָה
הִיְתָה מִשְׂמַאל, וְנִכְלָלָת אֲחֵר כֶּף
בְּיָמִין וּמִשְׁתַּלְמָת בְּשְׁנֵי צְדָדִים.
כִּיּוֹן שְׁהַשְּׁתַּלְמָה, זְזוֹ וְהוֹלִידוֹ
כְּאֶחָד, וְנִכְלָלוּ בְּשְׁנֵי צְדָדִים.

הַתְּחִלָּה הָאוֹתֵיּוֹת אִמ"ש שֶׁלֵּש
אֵלָה, וְהַתְּעַבְרוּ וְהוֹלִידוֹ שֶׁלֵּש
אֲחֵרוֹת תוֹךְ הַגְּלִגּוּל. מ' הַתְּפַקְנָה
וְהַתְּעַבְרָה וְהוֹלִידָה ר'. א'
הַתְּעַבְרָה וְהוֹלִידָה ו'. ש'
הַתְּעַבְרָה וְהוֹלִידָה ח', וְהַכֹּל
נִתְקַן. עוֹד הַתְּעַבְרוּ הָאוֹתֵיּוֹת

שְׂמַאלָא שְׂמַא רְזָא דִימִינָא, יְמִינָא כְּלִיל בְּגוּיָה
שְׂמַאלָא, שְׂמַא א"ל. וְאִיהוּ הִי"ם.

אֲמַאי הָכִי. אֵלָא בְּשַׁעַתָּא דְאֲתַבְּנִי הָהוּא אֲתֵר
דְּנַפְקוּ מִתְּמָן, נוֹטִיל לְשְׂמַאלָא תְּרִין
אֲתוּון, יְמִינָא נוֹטִיל חַד, מְרָזָא דְעֵלְמָא דְאֲתִי.
שְׂמַאלָא תְּרִין, וְאִיהוּ הִי"ם. כְּדִין יְמִינָא כְּלִיל
בְּגוּיָה לְשְׂמַאלָא, וְנוֹטִיל לְאֵת בְּתֵרָאָה ׀, וְנוֹטִיל
׀ דְּהוּא בְּשְׂמַאלָא, ׀ אִיהוּ בְּשִׁלְמוֹ מ"ם,
וְאֲתַבְּנִי הָכִי מִים, בְּהָהוּא ׀ דְּנוֹטִיל יִתִּיר. כְּדִין
יְמִינָא כְּלִיל לִיָּה לְשְׂמַאלָא בְּגוּיָה.

לְבַתֵּר אֲתַבְּנוּן אֲתוּון, א' דְּהוּא כְּקִדְמִיתָא
בְּסֵטְרָא דִימִינָא, אוֹלִיד וְאֲפִיק אֶת ש',
כְּלִיל בְּתֵלַת סְטְרִין, וְאֲשַׁתְּתַף בְּאֵת א',
וְאֲתַעְבִּיד אֲש. תּוֹ אַעְדוּ אֲתוּון אֵלִין, גּוֹ בְּטִישׁוֹ
דְּתֵרִין סְטְרִין אֵלִין, וְאֲתַקְרִיבוּ כְּחֻדָּא
בְּמַחְלוּקָת, וּמַגּוֹ מַחְלוּקָת דָּא דְמִים בְּאֲש,
וְאֲש בְּמִים, אוֹלִידוּ אֲתוּון וְאֲפִיקוּ אֶת ר' וְאֵת
ו' וְאֵת ח' וְאֲתַעְבִּידוּ רוּחַ, וְעָאֵל בֵּין תְּרִין
סְטְרִין, וְכְדִין אֲתִישְׁבוּ אֲתוּון קְדָמַי
בְּדוּכְתִיָּהוּ, כֹּל חַד וְחַד בְּשִׁלְמוֹ.

תּוֹ אֲתוּון אַעְדוּ, וְאֲתַגְּלַגְּלוּ כְּחֻדָּא, א' אֲפִיק
מ', דְּאִיהוּ מְסֵטְרָא דִיָּלִיָּה בִימִינָא, דְּהָא
בִימִנָא אֲתִישְׁב. מ' אֲפִיק ש' בְּגִין דְּהָא מ'
כְּלִילָא אִיְהִי, בְּקִדְמִיתָא הוֹת מִשְׂמַאלָא,
וְאֲתַכְּלִיל לְבַתֵּר בִימִינָא וְאֲשַׁתְּלִים בְּתֵרִין
סְטְרִין, כִּיּוֹן דְּאֲשַׁתְּלִים, אַעְדוּ וְאוֹלִידוּ כְּחֻדָּא,
וְאֲתַכְּלִלוּ בְּתֵרִין סְטְרִין.

אֲתַתְּקִיבוּ אֲתוּון אִמ"ש תֵּלַת אֵלִין, וְאַעְדוּ
וְאוֹלִידוּ תֵּלַת אֲחֵרֵינִין, גּוֹ גְּלִגּוּלָא.

מ' אֲתַתְּקִין וְאַעְדִי וְאוֹלִיד ר'. א' אַעְדִי וְאוֹלִיד
ו'. ש' אַעְדִי וְאוֹלִיד ח', וְאֲשַׁתְּכִלֵּל כְּלָא. תּוֹ
אַעְדוּ אֲתוּון אֵלִין רְזָא אִמ"ש, וְאֲתַגְּלַגְּלוּ
כְּמִלְקָדְמִין, א' אַעְדִי וְאוֹלִיד וְאֲפִיק אֶת ב'

הללו סוד אמ"ש, והתגלגלו כמקדם. א' התעברה והולידה והוציאה את האות ב' בצד מערב, ואז היא מתישבת בצד הדרום. מ' התעברה והולידה והוציאה את האות ד' בצד הצפון, ואז היא מתעלה בין צפון ודרום ותלויה באויר. ש' התעברה והולידה והוציאה אות ג', ומתישבת בצד המזרח, ומתעלה בין מערב ומזרח ותלויה באויר. נמצאו שתי אותיות מ"ש תלויות באויר. א' שנשארה התעלתה במקומה, ועלתה למעלה, והתעטר בה י"ה. באלה התחזקה והתעברה והולידה ה"ו ועמדה במקומה. אז מתעטרת ומאירה ופושטת אור, ומולידה אור, והוציאה את האות ט', המכה שהכה והאיר סוד העולם העליון באור.

אז מתעלה א' ונוטלת מתוך האור את מ"ש, והתחברו עמה, ונהיות אמ"ש כמקדם, ומתישבת א' בצד דרום, ש' בצד מזרח, מ' בצד צפון. עולה ג' שהיתה בצד מזרח, ומתעברת ומולידה צ"ת. באה ב' שהיתה בצד מערב, ועולה ומתחברת בין צ"ת. עולות א' ו', זו מצד מערב (דרום) וזו מצד מזרח, ומתחברות שתיהן עם ב' בין צ"ת, ומאיר השם צבאות. כשמאיר השם הזה בתוך המשכן, מתעברות האותיות ומולידות ז' ב' (ג) נ. עולות אמ"ש כמקדם, ומתעברות ומולידות ס' ע' פ'.

נשארה ק' יחידה, ועולה ויורדת, ועומדת בתוך נקב תהום רבה. רואה אותה הקדוש ברוך הוא שמתערבבת בלי גוף ולא ציור ולא נכנסת למשכן, עשה אותה חפה וכסוי למשכן. ומיה? יריעות עזים לאהל על המשכן, כמו שנאמר ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן, לאהל ולא אהל. קו"ף ולא אדם.

בסטרא דמערב, פדין אתיישב איהו בסטר דרום. מ' אעדי ואוליד ואפיק את ד' בסטרא דצפון, פדין אסתלק איהו בין צפון ודרום, ותלוא באוירא. ש' אעדי ואוליד ואפיק את ג', ואתישב בסטרא דמזרח, ואיהו אסתלק בין מערב ומזרח, ותלוא באוירא. אשתכחו תרין אתוון מ"ש, תליין באוירא.

א' דאשתאר, אסתלק בדוכתיה, וסליק לעילא, ואתעטר ביה י"ה. באלין אתתקף, ואעדי ואוליד ה"ו, וקאים בדוכתיה, פדין אתעטר, ואנהיר, ופשיט נהירו, ואוליד נהירו, ואפיק את ט', בטישו דקא בטש ונהיר רזא דעלמא עלאה, (דף ק"ט ע"א) בנהירו.

בדין אסתלק א', ונטיל מגו אוירא מ"ש, ואתחברו בהדיה, והוו אמ"ש כמלקדמין, ואתישב א' בסטרא דדרום, ש' בסטרא דמזרח, מ' בסטרא דצפון. סלקא ג' דהוה בסטרא דמזרח, ואעדי ואוליד צ"ת. אתא ב' דהוה בסטר מערב, וסליק ואתחבר בין צ"ת. סליקו א' ו', דא מסטר מערב (נ"א דרום) ודא מסטר מזרח, ואתחברו תרווייהו בהדי ב' בין צ"ת, ואנהיר שמא צבאות. פד אתנהיר שמא דא גו משפנא, אעדו אתוון ואולידו ז' ב' (ג"א ג) נ'. סליקו אמ"ש כמלקדמין, ואעדו ואולידו ס' ע' פ'.

אשתאר ק' יחידאי, וסלקא ונחתא, קיימא גו נוקבא דתהומא רבא, חמא לה קדשא בריה הוא, דקא מתערבבא, בלא גופא ולא ציורא, ולא עייל למשפנא. עבד לה חופאה למשפנא. ומאי ניהו. יריעות עזים לאהל על המשכן, כמה דאת אמר, (שמות כו) ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן, לאהל ולא אהל. קו"ף ולא אדם.

עוד התגלגלו האותיות כמקדם בתוך מצוה המשפן, אמ"ש. ש' התגלגלה והתישבה בצד מזרח, ונשארה ג' תלויה באויר. מ' התגלגלה והתישבה בצד צפון, ויצאה ד' והתחברה בתוך ש' באותו צד. א' התגלגלה והתישבה ועלתה ל', ועלתה והחזיקה עמו ונטלה אותו, והתחברה בתוכו בחבור אחד שד"י. כשהשם הזה נתמקן בתוך המשפן, אז קיום ועמידה הוא מתוך המשפן שלמטה.

עוד התגלגלו האותיות כמקדם להתישב במשפן, ועלו האותיות - א' בראש, ת' אחר כך, א"ת. ב' בראש, ש' אחר כך. התחלפו האותיות אב"ג ית"ץ, התגלגלו בחקיקות קדש א' ק'. א' הוציאה ק' לשמר את המשפן. ק' הוציאה ר'. ר' הוציאה ע' קר"ע.

הסוד הזה - ואת ערת גדי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו. כמו זה, ועשית יריעת עזים לאהל על המשפן. שהרי החלק הזה הצטרף להראות בחוץ לשמר את אותו פנים. ועל סוד זה הלבישה את יעקב בחוץ. שט"ן קר"ע, אותן אותיות רשומות בחוץ בשביל שמירת המשפן, שהוא סוד הברית הקדושה, ונפרעה הערלה אחר כך על ידי הפסוי הזה.

עוד התגלגלו האותיות והוציאו א"ת ב"ש, שקוציית בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וגו'. בגלגול זה והארץ היתה תהו ובהו, באותיות קר"ע שט"ן. וחשף על פני תהום - ג' הוציאה ר', ד' ק'. עד כאן התגלגלו האותיות והפיו זו בזו לתקון בתוך המשפן. אותן אמ"ש הוציאו תולדות, (נ"א ת) ה' צ' ו' ה' אותיות

הו אתגלגלו אתוון כמלקדמין, גו עובדא דמשפנא, אמ"ש, ש' אתגלגלא ואתיישבא בסטר מזרח, ואשתאר ג' תלייא באוירא. מ' אתגלגלא ואתיישבא בסטר צפון, ונפק ד' ואתחבר גו ש' בהוא סטרא. א' אתגלגל ואתיישב וסליק לגבי י', וסלקא ואתתקפא בהדיה, ונטיל ליה, ואתחבר גו בחבורא חדא שד"י. פד שמא דא אתתקן גו משפנא, פדין קיומא וקיומא איהו מגו משפנא דלתתא.

הו אתוון אתגלגלו כמלקדמין, לאתיישבא משפנא, סליקו אתוון, א' ברישא, ת' לבתר, א"ת. ב' ברישא, ש' לבתר, אתחלפו אתוון, אב"ג ית"ץ, אתגלגלו בגלופי קדשא א' ק'. א' אפיק ק'. לנטרא משפנא. ק', אפיק ר'. ר' אפיק ע' קר"ע.

רזא דא, (בראשית כז) ואת עורות גדיי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו. פגוונא דא, ועשית יריעת עזים לאהל על המשפן. דהא חולקא דא, אצטרף לאחזאה לבר, לנטרא ההיא דלגאו, ועל רזא דא אלבישת ליה ליעקב לבר. שט"ן קר"ע, אתוון אינון רשימן לבר, בגין נטורא דמשפנא, דאיהו רזא דברית קדישא, ואתפרעא ערלה לבתר בחופאה דא.

הו אתגלגלו אתוון, ואפיק א"ת ב"ש, שקוציית בראשית ברא אלהים השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו וגו'. בגלגולא דא והארץ היתה תהו ובהו באתוון קר"ע שט"ן. וחשף על פני תהום ג' אפיק ר', ד' ק' עד הכא אתוון, אתגלגלו, ובטישו דא בדא לתקוונא גו משפנא. אינון אמ"ש אפיקו תולדין, (נ"א ת) ה' צ' ו' ה' אתוון דתליין גו

התלויות בתוך האויר, והפּו
באותן אחרות והוציאו את ציור
המשפּן ז' ע'. עד כאן עומד וחשף
על פני תהום, כלם בצדו, ח' באה
ס' והתחברה עמו, אז יהי אור
ויהי אור.

התנגלו האותיות כמקדם אב"ג
ית"ן, התעברו והולידו והוציאו
ציור תוך סודות המשפּן (בכללות)
התנגלו אחד בסוד א' ל' ב' ס',
שהרי האות א' התעברה והולידה
בסוד של פח ותקף את האות ל'.
התגבר בתקפו והתעלה בכבודו,
והוליד את האות ב'. אז התעברו
והולידו האותיות והתחברו
אחרות אלו, א' התחברה
בחקיקתה באות ב'. אז ט"ר
בחבור ט"ת, להיות האותיות
עולות למקומן, תוך צרוף של
סוד המשפּן. את הפיור ואת פנו.

יהי רקיע בתוך המים, דהא מיין סליקו ונחתו
ברזא דאתון א"ל. א' אפיק ו'. ו' אפיק
ק'. את ל' סליק אתגליפו אתון בגלופייהו,
בחבורא חדא, (תהלים כט) קול יי' על המים א"ל
וכו', אלין אתון א"ל, דהא אלין אעדו
ואולידו ואפיקו אתון, גו ציורין דמשפּנא.
אמ"ש אעדו ואולידו ואתגליפו בגלופי רזין
דאתון, לאפקא ציורין דמשפּנא, א' אפיק ג',
ש' (דף ק"ם ע"ב) אפיק ו', לחברא גו את ג' ברזא
גן. תדשא הארץ דשא עשב וגו'. אתגלגלו
אתון פמלקדמין אמ"ש, ברזא ב"ם באלין
פנישו מיא לאתר חד, דכתיב יקוו המים
מתחת השמים אל מקום אחד. (עד כאן מצאתי
בהעתק).

רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים
בדרך. עד שהיו הולכים, אמר רבי
יוסי, נפתח בעדוניהם (במלאכים
ובמנים) ונאמר דברי תורה. פתח
רבי יוסי בדברי קריאת שמע

אורא, ובטישו באינון אחרנין ואפיקו ציורא
דמשפּנא ז' ע'. עד הכא קיימא וחשף על פני
תהום ח' פלהו בסטרוי אתא ס' ואתחבר
בהדיה, פדין יהי אור ויהי אור.

אתגלגלו אתון פמלקדמין, אב"ג ית"ן,
אעדו ואולידו ואפיקו ציורא גו
רזין דמשפּנא, (ס"א בכללא) אתגלגלו חדא ברזא
א' ל' ב' ס', דהא את א' אעדי, ואוליד ברזא
דחילא ותוקפא, את ל'. אתגבר בתוקפיה,
ואסתלק ביקריה, ואוליד את ב', פדין אעדיאו
ואולידו אתון ואתחברו אחרנין אלין א'
אתחבר בגלופיה באת ב', פדין ט"ר בחבורא
ט"ת למהוי אתון סלקין באתרייהו, גו
צרופא דרזא דמשפּנא. (שמות לה) את הפיור ואת
פנו.

יהי רקיע בתוך המים, דהא מיין סליקו ונחתו
ברזא דאתון א"ל. א' אפיק ו'. ו' אפיק
ק'. את ל' סליק אתגליפו אתון בגלופייהו,
בחבורא חדא, (תהלים כט) קול יי' על המים א"ל
וכו', אלין אתון א"ל, דהא אלין אעדו
ואולידו ואפיקו אתון, גו ציורין דמשפּנא.
אמ"ש אעדו ואולידו ואתגליפו בגלופי רזין
דאתון, לאפקא ציורין דמשפּנא, א' אפיק ג',
ש' (דף ק"ם ע"ב) אפיק ו', לחברא גו את ג' ברזא
גן. תדשא הארץ דשא עשב וגו'. אתגלגלו
אתון פמלקדמין אמ"ש, ברזא ב"ם באלין
פנישו מיא לאתר חד, דכתיב יקוו המים
מתחת השמים אל מקום אחד. (עד כאן מצאתי
בהעתק).

רבי חייא ורבי יוסי היו אזלי בארְחא, עד
דהוו אזלי אמר רבי יוסי, נפתח
בעדיהנין, (כ"א בעירון ובעיריני) ונימא מלי דאורייתא.
פתח רבי יוסי במלי דקריאת שמע ואמר,

וְאָמַר, כְּתוּב (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. וְכָתוּב (שם כז) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם. וְכָתוּב (דברים ט) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עֵבֶר הַיּוֹם אֵת הַיִּרְדֵּן. כָּל הַשְּׁמַע שְׁמַע הַלְלוּ שְׁאָמַר מִשָּׁה לְשֵׁם מָה, שְׁהָרִי שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיַּחֲדוּד הוּא נְאֻם, (שְׁהָרִי לְדַרְשָׁה הוּא בֵּא) וְהָאֲחָרִים הַלְלוּ לְמָה?

אֲלֵא כֵּלָם בָּאִים לְדַרְשָׁה. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיַּחֲדוּד וְדָאֵי שְׁזָה בֵּא לְדַרְשָׁה, וְכַאֲן רְמוּז וְנִרְאָה הַיַּחֲדוּד שֶׁל הַחֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה. שְׁמַע - ע' הִיא מִהֲאֹתִיּוֹת הַגְּדוּלוֹת, לְמָה? אֲלֵא רְמִז הוּא רוּמִז בְּכֻלָּל אֶחָד, לְכָל מַעֲלָה וּמַטָּה כְּאֶחָד בַּיַּחֲדוּד אֶחָד. שְׁמַע - שֵׁם ע'. כַּאֲן נִכְלָל הַשֵּׁם הַזֶּה בְּאוֹתָם שְׁבַעִים שְׁמוֹת עֲלִיּוֹנִים לְהַכְלִילָם, שְׁהָרִי הַשֵּׁם מִתְבָּרָךְ מֵהֶם וְנִכְלָל בָּהֶם, וְצָרִיף לְהַכְלִילָם כְּאֶחָד בַּיַּחֲדוּד אֶחָד, וְלָשִׁים רְצוּנוֹ בָּהֶם.

שְׁהָרִי וְדָאֵי שְׁבַעִים שְׁמוֹת הֵם בְּסוּד הַמְרַכְבֵּה הַעֲלִיּוֹנָה, וּמִהַמְרַכְבֵּה הַעֲלִיּוֹנָה הִזוּ מִתְבָּרָךְ הַשֵּׁם הַזֶּה וְנִכְלָל בְּתוֹכָם, וְאַחַר כֵּן יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל. אֲבָל הָרִי שְׁנִינּוּ, זֶה יִשְׂרָאֵל סְבָא, לְהִיּוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל אֶחָד, אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל דְּבָקוּת הַכֹּל. וְעַל זֶה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. עֲכָשׁוּ נִדְבָקָה הָאֵשָׁה בְּבַעֲלָהּ, וְנִהְיָה הַכֹּל בְּכֻלָּל אֶחָד, וְזֶה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיַּחֲדוּד. (יִשְׂרָאֵל) אַחַר כֵּן מִיַּחַד שְׁלֹשָׁה צְדָדִים, ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד, לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל כָּל הַשְּׁאָר אֵינָם כְּמוֹ זֶה, אֲבָל כָּל הָאֲחָרִים בָּאוּ לְדַרְשָׁה, וְכֵלָם בְּמְקוֹם אַחַר נִדְבָקוּ. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עֵבֶר הַיּוֹם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם. וְכֵלָם בְּדַרְגָּה תַּחְתּוֹנָה נִדְבָקוּ.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ

כְּתוּב (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי' אֱלֹהֵינוּ יי' אֶחָד. וְכָתוּב (דברים כז) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם. וְכָתוּב (דברים ט) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עוֹבֵר הַיּוֹם אֵת הַיִּרְדֵּן. כָּל הַיּוֹם שְׁמַע שְׁמַע דְּקָאָמַר מִשָּׁה אֲמַאי. דְּהָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻודָא יְאוּת. (דְּהָא לְדַרְשָׁא קִמְתִּי) הַיּוֹם אַחֲרָנִין אֲמַאי.

אֲלֵא כֵּלָהוּ לְדַרְשָׁא קִמְתִּי, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻודָא וְדָאֵי הָאֵי לְדַרְשָׁא קָא אַתִּיא, וְהָכָא רְמִיז וְאַתְחִזִּי יַחֲוּדָא דְחֲכָמָתָא עֲלָאָה. שְׁמַע, ע' מֵאַתּוּן רַבְרַבִּין אִיהִי, אֲמַאי. אֲלֵא רְמִז קָא רְמִיז בְּכֻלָּל חָדָא, לְאַכְלִילָא עֵילָא וְתַתָּא כְּחָדָא בַּיַּחֲוּדָא חָדָא, שְׁמַע: שֵׁם ע'. הָכָא אַתְפְּלִיל הָאֵי שֵׁם בְּאִינוּן שְׁבַעִין שְׁמַהֲן עֲלָאִין, לְאַכְלִילָא לֹוֹן, דְּהָא שֵׁם אַתְבְּרָכָא מְנַיְיָהוּ, וְאַתְפְּלִיל בְּהוּ. וְאַצְטְרִיף לְאַכְלִילָא לֹוֹן כְּחָדָא בַּיַּחֲוּדָא חָד, וְלִשְׁוֹאָה רְעוּתִיָּה בְּהוּ.

דְּהָא וְדָאֵי שְׁבַעִין שְׁמַהֲן אִינוּן בְּרִזָּא דְרְתִיכָא עֲלָאָה, וּמִהֲאֵי רְתִיכָא עֲלָאָה, אַתְבְּרָכָא הָאֵי שֵׁם, וְאַתְפְּלִיל בְּגוּוּיְיָהוּ, וְלִבְתֵּר יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל. אֲבָל הָא תְּנִינָן, דָּא יִשְׂרָאֵל סְבָא, לְמַהוּי יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל חָדָא, הֵהוּא אַתְר דְּבִקוּתָא דְכֻלָּא. וְעַל דָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הַשְּׁתָּא אַתְדְּבַקַת אַתְתָּא בְּבַעֲלָהּ, וְהוּי כֻלָּא בְּכֻלָּל חָדָא, וְדָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻודָא. (יִשְׂרָאֵל) לְבַתֵּר קָא מִיַּחַד תֵּלַת סְטְרִין, יי' אֱלֹהֵינוּ יי' אֶחָד, לְמַהוּי כֻלָּא חָד.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּכֻלָּהוּ שְׁאָר, לָאו אִינוּן כֵּהָאֵי גְוּוּנָא, אֲבָל כֵּלָהוּ אַחֲרָנִין לְדַרְשָׁא קִמְתִּי, וְכֵלָהוּ בְּאַתְר אַחֲרָא אַתְדְּבַקוּ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עֵבֶר הַיּוֹם. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם. וְכֵלָהוּ בְּדַרְגָּא תַּתָּאָה אַתְדְּבַקוּ.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם, שְׁמַע

לְעַם - שְׁמַע יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר הוּא, אֲבָל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם מֵהוּ? הֲיֵה צְרִיף לְהִיּוֹת הַיִּיטָה! מֵה זֶה נִהְיִיתָ? אֵלֶּא בְּכָל מְקוֹם עִם, כְּשֶׁנִּשְׁבְּרוּ לְבוֹתֵיהֶם לְעַבּוּדָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (דְּנִיאל ח) נִהְיִיתִי וְנִחְלִיתִי. וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב שְׁמַעוּנִי אַחֵי וְעַמִּי. אִם אַחֵי, לְמָה עַמִּי? וְאִם עַמִּי, לְמָה אַחֵי? אֵלֶּא, אָמַר דָּוִד, אִם בְּרַצוֹן - אַתֶּם אַחֵי. וְאִם לֹא - אַתֶּם עַמִּי, לְשֹׁבֵר לְבַבְכֶם לְעַבּוּדָתִי. כִּף הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם - שְׁכַרְתָּ לְכַף לְעַבּוּדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עֲבַר הַיּוֹם אֶת הַיִּרְדֵּן, הַכֹּל הוּא בְּדִרְגָה תַּחְתּוֹנָה, וְשְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיַּחְוֵד הוּא בְּדִרְגָה עֲלִיּוֹנָה. מֵה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלֶּא אוֹתוֹ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיַּחְוֵד לֹא הֵיךְ בְּכֹלָם כְּמוֹ זֶה, שְׁתַּרְי הוּא הֵיךְ סוּד שֶׁל מַעֲלָה וּמַטָּה (כְּרֵאוּי), (וּבְכָל מְקוֹם חֲסוּד לְקַבֵּל) וְהוּא סוּד לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּכָל צַד, כְּדֵי שִׁצְטְרֵף לְאֲדָם לְהִיּוֹת מִזְמָן (בְּאוֹתוֹ שֶׁ) בְּאוֹתָהּ שַׁעָה לִיחַד אֶת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְקַבֵּל עֲלָיו עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם.

וּבְשַׁעָה שְׁבָא אֲדָם לְקַבֵּל עֲלָיו עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם, אִזּוֹ הַשְׁכִּינָה בְּאֶה וְשׁוֹרָה עַל רֵאשׁוֹ, וְעוֹמְדָת עֲלָיו כְּעַד לְהַעֲיֵד עֲדוּת לְפָנַי הַמְּלִיךְ הַקְּדוֹשׁ, שְׁזֵהוּ מִי שְׁמִיחַד שְׁמוֹ פְּעַמִּים בְּיוֹם, וְשְׁמוֹ מִתְיַחַד מַעֲלָה וּמַטָּה כְּרֵאוּי. וְלִכְן עַי מִשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הִיא מְהֵאוֹתִיּוֹת הַגְּדוּלוֹת, וְגַם ד' מְהֵאוֹתִיּוֹת הַגְּדוּלוֹת, לְהִיּוֹת עַד לְפָנַי הַמְּלִיךְ הַקְּדוֹשׁ. וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה, וְזֶהוּ סוּד הַיַּחְוֵד בְּשִׁלְשָׁה צְדָדִים, כְּמוֹ שְׁבָאוֹ הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְהַתְּעוֹרֵר בּוֹ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, וְאִין לָנוּ רְשׁוּת לְהַעֲיֵר בּוֹ יוֹתֵר.

יִשְׂרָאֵל יְאוֹת. הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם מֵהוּ. הֲיִיטָה מִיבְעֵי לֵיהּ, מְאִי נִהְיִיתָ. אֵלֶּא בְּכָל אֶתְרָ עִם, כַּד אֶתְבְּרוּ לְבִייהוּ לְפַלְחָנָא, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (דְּנִיאל ח) נִהְיִיתִי וְנִחְלִיתִי. וְדָא הוּא דְכַתִּיב, (דְּבָרֵי הַיָּמִים א כח) שְׁמַעוּנִי אַחֵי וְעַמִּי. אִי אַחֵי, לְמָה עַמִּי, וְאִי עַמִּי, לְמָה אַחֵי. אֵלֶּא אָמַר דָּוִד, אִי בְרַעוּתָא אַתּוֹן אַחֵי, וְאִי לָאו אַתּוֹן עַמִּי, לְתַבְרָא לְבִיִּיכוּ לְפּוֹלְחָנִי. כִּף הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם, תְּבַרְתָּ לְכַף לְפַלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עוֹבֵר הַיּוֹם אֶת הַיִּרְדֵּן, כְּלָא בְּדִרְגָא תַּתָּא, אִיהוּ, וְשְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻדָּא הוּא דְרִגָא עֲלָא. מֵה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֵלֶּא הַהוּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻדָּא, לֹא הוּי בְּכֹלְהוּ כְּהָאִי גְּוּוֹנָא, דְּהָא אִיהוּ הוּי רְזָא דְעֵילָא וְתַתָּא. (כְּרֵאָא יְאוֹת) (נ"א וּבְכָל אֶתְרָ רָאָ לְקַבֵּל וְכוּ) וְאִיהוּ רְזָא לְקַבֵּל עֲלֵיהוּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, בְּכָל סְטָרָא, בְּגִין דִּי צְטְרִיף לֵיהּ לְבַר נֶשׁ, לְמַהוּי זְמִין (כְּתוּבָא שְׁמָא) בְּהֵיא שְׁעַתָּא, לִיחַדָּא שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְקַבֵּל עֲלֵיהּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם.

וּבְשַׁעָתָא דְאַתִּי בַר נֶשׁ לְקַבֵּל עֲלֵיהּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, כְּדִין שְׁכִינְתָא אַתָּא וְשְׂרִיא עַל רִישֵׁיהּ, וְקָאִים עֲלֵיהּ כְּסֵהִיד, לְסֵהִדָּא סֵהִדוּתָא קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא, דְּהָאִי אִיהוּ דְקָא מְיַחַד שְׁמִיָה תְּרִי זְמַנִּי בְּיוֹמָא, וְשְׁמִיָה אַתְּיַחַד עֵילָא וְתַתָּא כְּדָקָא יְאוֹת. וְעַל דָּא עַי מִשְׁמַע יִשְׂרָאֵל מֵאַתְּוּוֹן רְבִרְבּוֹן, וְד' נְמִי מֵאַתְּוּוֹן רְבִרְבּוֹן, לְמַהוּי עַד קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא. וְהָא אוּקְמוּהָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה, וְדָא הוּא רְזָא דִּיחֻדָּא בְּתַלַּת סְטָרִין, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְאַתְעַר בֵּיהּ בְּכַמָּה דּוּכְתִי, וְלִית לָן רֵשׁוֹ לְאַתְעַרָא בֵּיהּ יְתִיר.

וְרֵא' הָאִישׁ הַזֶּה שְׁמִיחַד אֶת שֵׁם
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעַלָּה וּמְטָה
כְּרָאוּי, שְׁשִׁכְיָה בָּאָה וְשׁוּרָה עַל
רֵאשׁוֹ וּמְבָרַכַת אוֹתוֹ בְּשִׁבְעַ
בְּרָכוֹת, וְקוֹרְאָת עָלָיו, (ישעיה מט)
וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רְבִי חֲיִיא פֶתַח אֲבִתְרִיה וְאָמַר,
(דברים ד) אֶתָּה הָרֵאָת לְדַעַת פִּי ה' ^ה
הוּא הָאֱלֹהִים וְגו'. בְּפֶסוּק זֶה יֵשׁ
לְהִתְבּוֹנֵן, אֶתָּה הָרֵאָת - מָה
הָרֵאָת? אֵלָּא כְּשִׁיזְעָאוּ יִשְׂרָאֵל
מִמְצָרִים, לֹא הָיוּ מְפִירִים אֶת סוּד
הָאֱמוּנָה שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
כְּלוּם, מִשּׁוּם שֶׁכֻּלָּם הָיוּ עוֹבְדִים
עֲבוּדָה זָרָה בְּגִלוּת, וְשִׁכְחוּ אֶת כָּל
עֲקָר הָאֱמוּנָה שֶׁהָיָה בָּהֶם
בְּרֵאשׁוֹנָה, שִׁירְשׁוּ כָּל אוֹתָם שְׁנַיִם
עֶשֶׂר שְׁבָטִים מֵאֲבֵיהֶם יַעֲקֹב.

וּבְשִׁבְעָא מִשָּׁה וְלִמַּד אוֹתָם שִׁישׁ
אֱלוֹהַ עֲלִיוֹן בְּעוֹלָם, כְּמוֹ
שִׁבְעָרוּהָ, וְאַחַר כֵּן רָאוּ כָּל אוֹתָם
נִסִּים וְגִבּוּרוֹת עַל הַיָּם וְכָל הַנְּסִים
וְהַגִּבּוּרוֹת שֶׁעָשָׂה לָהֶם בְּמִצְרַיִם,
וְאַחַר כֵּן רָאוּ כְּמָה גִבּוּרוֹת בְּמִן
וּבַמַּיִם, וְנִתְּנָה לָהֶם תּוֹרָה, וְלִמְדוּ
אֶת דְּרָכֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד
שֶׁהִגִּיעוּ לְזִמְן הַזֶּה.

אָמַר לָהֶם מִשָּׁה: עַד כָּאֵן
הִצְטַרְכְּתִי לְלַמְדְכֶם כְּמוֹ
שֶׁמְלַמְדִים תִּינוּק. (מכאן ולהלאה)
וְזֶהוּ אֶתָּה הָרֵאָת לְדַעַת, וְלִמְדַת
עַד כָּאֵן לְדַעַת וְלִהְתְּבּוֹנֵן וְלִהְפָּגֵס
לְסוּד הָאֱמוּנָה, וּמַהי? כִּי ה' הוּא
הָאֱלֹהִים.

אִם תֹּאמַר, דְּבַר קִטָּן הוּא לְדַעַת
- הָרִי כְּתוּב, וְיַדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבֹתָ
אֵל לְבַבְךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים
בְּשִׁמִּים מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת
אֵין עוֹד. כָּאֵן תְּלוּי כָּל סוּד
הָאֱמוּנָה לְדַעַת מִתּוֹךְ זֶה סוּד כָּל
הַסּוּדוֹת, לְדַעַת סִתּוּר (סוד של כל) כָּל
הַנְּסִימִים, יְהוָה אֱלֹהִים שֵׁם
מְלֵא, וְהַכֹּל אַחַד. אֶתָּה הָרֵאָת

וְרֵא' הָאִישׁ בֵּר נֶשׁ, דְּקָא מִיחַד שְׁמָא (ד' קס"א ע"א)
דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָא וְתַתָּא כְּדְקָא
יְאוּת, שְׁכִינְתָּא אֶתְיָא וְשְׂרִיא עַל רִישִׁיהָ,
וּמְבָרַךְ לִיה בְּשִׁבְעַ בְּרָכָאן, וְקָרִי עָלֶיהָ, (ישעיה מט)
וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רְבִי חֲיִיא פֶתַח אֲבִתְרִיה וְאָמַר, (דברים ד) אֶתָּה
הָרֵאָת לְדַעַת פִּי יי' הוּא הָאֱלֹהִים וְגו',
הָאִישׁ קָרָא אִית לְאֶסְתְּפִלָּא בִּיה, אֶתָּה הָרֵאָת,
מָאי הָרֵאָת. אֵלָּא כִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים,
לֹא הָיוּ יַדְעֵי בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוּא כְּלוּם, בְּגִין דְּכִלְהוּ הָיוּ פְּלַחֵי פּוֹלְחָנָא
נוֹכְרָאָה בְּגִלוּתָא, וְאִנְשׁוּ כָּל עֲקָרָא
דְמַהִימְנוּתָא דְהוּא בְּהוּ בְּקַדְמִיתָא, דִּירִיתוּ כָּל
אֵינוּן תְּרִיסַר שְׁבָטִין מֵאֲבוּהוֹן יַעֲקֹב.

וְכַד אֶתָּא מִשָּׁה, אוֹלִיף לֹון דְאִית אֱלוֹהַ עֲלָאָה
בְּעֲלָמָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ. לְבַתָּר חֲמוּ כָּל
אֵינוּן נְסִין וְגִבּוּרָן דְעַל יְמָא, וְכָל נְסִין וְגִבּוּרָן
דְעַבְדַּ לְהוּ בְּמִצְרַיִם. לְבַתָּר חֲמוּ כְּמָה גִבּוּרָן,
בְּמָנָא וּבְמִיָּא וְאֶתְיְהִיבַת לֹון אוֹרִייתָא, וְאוֹלִיפוּ
אֶרְחֵי דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְמַטִּי לְעַדְנָא
דָּא.

אָמַר לֹון מִשָּׁה, עַד הַשְּׁתָּא אֲצַטְרִיכְנָא לְמִילְף
לְכוּ, כְּמָה דִילְפִין לְרַבִּיא. (מכאן ולהלאה) וְדָא
הוּא אֶתָּה הָרֵאָת לְדַעַת, וְאוֹלִיפַת עַד הָכָא,
לְדַעַת לְמַנְדַע וְלְאֶסְתְּפִלָּא וְלִמְיַעַל בְּרִזָּא
דְמַהִימְנוּתָא. וּמָאי אִיהִי. כִּי יי' הוּא הָאֱלֹהִים.

אִי תִימָא מְלָה זַעִירָא הִיא לְמַנְדַע, הָא כְּתִיב
וְיַדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבֹתָ אֵל לְבַבְךָ כִּי יי' הוּא
הָאֱלֹהִים בְּשִׁמִּים מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת
אֵין עוֹד. הָכָא תְּלוּיָא כָּל רִזָּא דְמַהִימְנוּתָא,
לְמַנְדַע מְגוּ דָּא, רִזָּא דְכָל רִזִּין, לְמַנְדַע סְתִימוּ
(כ"א רזא דכל וכו') דְכָל סְתִימִין, יְהוָה אֱלֹהִים
שֵׁם מְלֵא, וְכֹלָא חַד. אֶתָּה הָרֵאָת לְדַעַת,

לדעת - כאן סוד הסודות ליודעי
מדין.

אשריהם כל אלו שמשתדלים
בתורה, ובגלל שששברא הקדוש
ברוך הוא את העולם, התבונן
בתורה וברא את העולם, ובתורה
נברא העולם, כמו שבארנו,
שפתוב (משלי ח) ואהיה אצלו
אמון. אל תקרי אמון אלא אמון.
וכי התורה היתה אמון? כן. למלך
שרצה לעשות פלטרין. אם לא
שם אליו אמון, לא יכול לעשות
הפלטרין. כיון שנעשה הארמון,
לא עולה אלא בשמו של המלך.
באותם ארמונות שעשה המלך,
משקיע המלך מחשבה באותם
ארמונות.

כך הקדוש ברוך הוא רצה לברא
את העולם, הסתפל באמן. ואף
על גב שהאמן עשה את הארמון,
לא עולה אלא בשמו של המלך:
אלו הארמונות שעשה המלך;
ודאי המלך בנה הארמונות.
התורה צווחת: ואהיה אצלו
אמון, כי ברא הקדוש ברוך הוא
את העולם! שטרם (אלא עד) (לא
נברא) נברא העולם הקדימתו
התורה אלפים שנים לעולם,
וכשרצה הקדוש ברוך הוא לברא
את העולם, היה מתבונן בתורה
בכל דבר ודבר, ועשה כנגדה
אמנותו של עולם, משום שכל
הדברים והמעשים של כל
העולמות הם בתורה, ולכן
הקדוש ברוך הוא היה מתבונן
בה ובורא את העולם.

לא שהתורה בראה את העולם,
אלא הקדוש ברוך הוא
בהתבוננותו של התורה ברא את
העולם. נמצא שהקדוש ברוך
הוא הוא אמון, והתורה כנגדו
ואליו אמון, שנאמר ואהיה אצלו
אמון. ואהיה אמון לא כתוב,
אלא אצלו. הואיל והקדוש ברוך
הוא התבונן בה, אצלו היתה
אמן.

הכא רזא דרזין לאינון ידעי מדין.
זכאין אינון כל אינון דמשתדלי באורייתא.
ובגין דכד ברא קדשא בריך הוא
עלמא, אסתפל בה באורייתא, וברא עלמא,
ובאורייתא אתברי עלמא, כמה דאוקמוה,
דכתיב, (משלי ט) ואהיה אצלו אמון, אל תקרי
אמון אלא אומן.

וכי אורייתא אומנא הוה. אין. למלכא דבעי
למעבד פלטרין, אי לא שוי לגביה
אומנא, לא יכיל למעבד פלטרין. כיון
דפלטרין אתעבידו, לא סליק שמא, אלא
דמלכא. אליו פלטרין דעבד מלכא, מלכא
שוי באינון פלטרין מחשבה.

כך קדשא בריך הוא, בעי למברי עלמא,
אסתפל באומנא, ואף על גב דאומנא
עבד פלטרין, לא סליק שמא אלא דמלכא,
אליו פלטרין דעבד מלכא, ודאי מלכא בנה
פלטרין. אורייתא צווחת ואהיה אצלו אמון,
כי ברא קדשא בריך הוא עלמא, דעד (נ"א אלא
עד) (ס"א לא אתברי) אתברי עלמא, אקדימת
אורייתא תרין אלפי שנין לעלמא, וכד בעא
קדשא בריך הוא למברי עלמא, הוה מסתפל
בה באורייתא, בכל מלה ומלה, ועבד לקבלה
אומנותא דעלמא. בגין דכל מלין ועובדין
דכל עלמין, באורייתא אינון. ועל דא קדשא
ברוך הוא הוה מסתפל בה, וברא עלמא.

לאו דאורייתא ברא עלמא, אלא קדשא בריך
הוא, באסתפלותא דאורייתא ברא
עלמא. אשתכח דקודשא בריך הוא איהו
אומנא, ואורייתא לקבליה ולגביה אומנא,
שנאמר ואהיה אצלו אמון, ואהיה אמון לא
כתיב, אלא אצלו, הואיל וקודשא בריך הוא
אסתפל בה, אצלו הוה אומנא.

ואם תאמר, מי יכול להיות אמן אליו? אלא התבוננות הקדוש ברוך הוא בגון זה (נעשה הכל בלא עמל ויגיעה, שכתוב בדבר ה' שמים נעשו וגו'. בעזרה זו בהסתכלות שלו זו אמנות) בתורה, כתוב בה, (בראשית א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. הסתכל בדבר זה וברא את השמים. בתורה כתוב בה, ויאמר אלהים יהי אור - בדבר הזה התבונן וברא את האור. וכן בכל דבר ודבר שכתוב בתורה, התבונן הקדוש ברוך הוא ועשה אותו הדבר. ולכן כתוב ואהיה אצלו אמן. כמו כן נברא כל העולם.

ביון שנברא העולם בכל דבר ודבר, לא התקיים עד שעלה ברצון לברא אדם שיהיה משתדל בתורה, ובגללה התקיים העולם. כעת, כל מי שמסתכל בתורה ומשתדל בה, ככניול הוא מקיים את העולם. הקדוש ברוך הוא הסתכל בתורה וברא את העולם. אדם מתבונן בתורה ומקיים את העולם. נמצא שכל מעשה וקיומו של עולם היא התורה. משום כך אשרי האיש שמשתדל בתורה, שגרי הוא מקיים את העולם.

בשעה שעלה ברצונו של הקדוש ברוך הוא לברא את האדם, עמד לפניו בדמותו וקיומו כמו שהוא בעולם הזה. ואפלו כל אותם בני העולם, טרם בואם לעולם הזה, כלם עומדים בתקונם וקיימם כמו שעומדים בעולם הזה באוצר אחד ששם כל נשמות העולם מתלבשות בדמיותיהן. ובשעה שמזמנים לרדת לעולם הזה, קורא הקדוש ברוך הוא לממנה אחד שממנה הקדוש ברוך

ואי תימא מאן יכיל למהוי אומנא לגביה. אלא אסתכלותא דקודשא בריך הוא בגוונא דא, (ד"א אתעביד בלא בלא עמל ויגיעה דכתיב בדבר ה' שמים נעשו וגו'. בגוונא דא באסתכלותא דליה היא אומנא) באורייתא, כתיב בה, (בראשית א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, אסתכל בהאי מלה, וברא את השמים. באורייתא כתיב בה, ויאמר אלהים יהי אור, אסתכל בהאי מלה, וברא את האור. וכן בכל מלה ומלה דכתיב בה באורייתא, אסתכל קדשא בריך הוא, ועבד ההיא מלה, ועל דא כתיב ואהיה אצלו אמן. בגוונא דא כל עלמא אתברי.

ביון דאתברי עלמא, כל מלה ומלה לא הוה מתקיים, עד דסליק ברעותא למברי אדם, דיהוי משתדל באורייתא, ובגינה אתקיים עלמא. השתא (דף קס"א ע"ב) כל מאן דאסתכל בה באורייתא, ואשתדל בה, ככניול, הוא מקיים כל עלמא. קדשא בריך הוא אסתכל באורייתא, וברא עלמא. בר נש מסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא. אשתכח דעובדא וקיומא דכל עלמא, אורייתא איהי. בגין כך זכאה איהו בר נש דאשתדל באורייתא, דהא איהו מקיים עלמא.

בשעתא דסליק ברעותא דקודשא בריך הוא למברי אדם, קאים קמיה בדיוקניה וקיומיה, כמה דאיהו בהאי עלמא. ואפילו כל אינון בני עלמא, עד לא ייתון בהאי עלמא, פלהו קיימין בקיומיהו ובתקונייהו בגוונא דקיימין בהאי עלמא, בחד אוצר דתמן כל נשמתין דעלמא מתלבשן בדיוקנייהו.

ובשעתא דזמינין לנחתא בהאי עלמא, קרי

קדשא בריך הוא לחד ממנא, די מני קדשא בריך הוא ברשותיה

הוא ברשותו את כל הנשמות העתידות לרדת לעולם הזה, ואומר לו: לך תביא לי רוחו של פלוני. באותה שעה באה אותה נשמה מלבשת בדמות של העולם הזה, ואותו ממנה מראה אותה לפני הקדוש ברוך הוא. הקדוש ברוך הוא אומר לו ומשביע אותה, שכשתרד לעולם הזה, שתשפדל בתורה לדעת אותו ולדעת את סוד האמונה. שכל מי שהיה בעולם הזה ולא השפדל לדעת אותו - טוב לו שלא יבא. משום כך נראה לפני המלך הקדוש לדעת את העולם הזה, ולהשפדל בקדוש ברוך הוא בסוד האמונה.

זהו שכתוב (דברים ד) אתה הראת לדעת. הראית על ידי אותו הממנה לפני הקדוש ברוך הוא. לדעת - לדעת ולהסתפל בעולם הזה בסוד האמונה ובסוד התורה. וכל מי שהיה בעולם הזה ולא השפדל בתורה להפירו, טוב לו שלא נבא, שהרי בשביל זה הביאו הקדוש ברוך הוא את האדם לעולם הזה.

לדעת פי ה' הוא האלהים. זהו הפלל של כל סוד האמונה, (כלל) של כל התורה, כלל שלמעלה ומטה. וסוד זה הוא הפלל של כל סוד האמונה, וכך זה ודאי. הפלל של כל התורה זהו סוד התורה שבכתב, וזהו סוד התורה שבעל פה, והכל אחד, הפלל של סוד האמונה, בשביל שהוא שם מלא, שהוא סוד האמונה, ומיהו? ה' אחד ושמו אחד. ה' אחד - שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. זהו יחוד אחד. ושמו אחד, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד - הרי יחוד אחד להיות שמו אחד. וסוד

כל נשמתין דזמינין לנחמא להאי עלמא, ואמר ליה, זיל אייתי לי רוח פלוני. בההיא שעתא אתיא ההיא נשמתא, מתלבשא בדיוקנא דהאי עלמא, וההוא ממנא אחזי לה קמי מלפא קדישא.

קדשא בריך הוא אומר לה, ואומי לה, דכד תיחות להאי עלמא, דתשפדל באורייתא למנדע ליה, ולמנדע ברזא דמהימנותא. דכל מאן דהוי בהאי עלמא, ולא אשפדל למנדע ליה, טוב ליה דלא יתברי. בגין כך אתחזי קמי מלפא קדישא, למנדע בהאי עלמא, ולאשפדל ליה בקודשא בריך הוא, ברזא דמהימנותא.

הרא הוא דכתיב, (דברים ד) אתה הראת לדעת, אתחזיאת על ידא דההוא ממנא, קמי קדשא בריך הוא. לדעת למנדע ולאסתפלא בהאי עלמא, ברזא דמהימנותא, ברזא דאורייתא. וכל מאן דהיה בהאי עלמא, ולא אשפדל באורייתא למנדע ליה, טוב ליה דלא אתברי, דהא בגין דא אייתי ליה קדשא בריך הוא לבר נש בהאי עלמא.

לדעת פי יי' הוא האלהים. דא איהו כללא דכל רזא דמהימנותא, (נ"א כללא) דכל אורייתא, כללא דעילא ותתא, ורזא דא איהו כללא דכל רזא דמהימנותא, והכי הוא ודאי. כללא דכל אורייתא, דא איהו רזא דתורה שבכתב, ודא איהו רזא דתורה שבעל פה, וכלא חד, כללא דרזא דמהימנותא, בגין דאיהו שם מלא, דאיהו רזא דמהימנותא, ומאן איהו. ה' אחד ושמו אחד, יי' אחד שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד. דא איהו יחודא חד. ושמו אחד, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, הא יחודא אחרא למהוי שמייה חד.

ורזא דא (מלכים א יח) יי' הוא

זֶה - ה' הוא האֱלֹהִים, זֶה כְּתוּב
כְּשֶׁהֵם בִּיחוד אֶחָד.

וְאִם תֹּאמְרוּ, אִם כֵּן, כַּדְּגַמַת מַה
שְׁכַתוּב (זכריה יד) ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ
אֶחָד, לֹא הוּא ה' הוּא האֱלֹהִים,
שָׂאֵם הִיָּה כְּתוּב (ה' הוּא וְשִׁמּוֹ אֶחָד) ה'
אֶחָד וְשִׁמּוֹ הוּא אֶחָד, הִיִּיתִי אוֹמֵר
כִּף. אֲבָל לֹא כְּתוּב אֶלֶּא ה' אֶחָד
וְשִׁמּוֹ אֶחָד, וְצָרִיף לוֹמַר, כַּדְּגַמַת
זֶה ה' הוּא האֱלֹהִים הוּא, וְנִרְאָה
ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד.

אֲדָא הֲכַל אֶחָד. שְׁכַשְׁמַתִּיחֲדִים
שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת הִלְלוּ, זֶה בִּיחוד אֶחָד
וְזֶה בִּיחוד אֶחָד, אִז שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת
הִלְלוּ נַעֲשִׂים אֶחָד וְנִכְלָלִים זֶה
בְּזֶה, וְנִהְיָה הֲכַל שֵׁם שְׁלֹם בִּיחוד
אֶחָד, וּבִכֵּן ה' הוּא האֱלֹהִים,
שְׁהָרִי אִז הֲכַל נִכְלָל זֶה בְּזֶה לְהִיּוֹת
אֶחָד. וְטָרַם שְׁמַתִּיחֲדִים כֹּל אֶחָד,
זֶה בִּלְבָדוֹ וְזֶה בִּלְבָדוֹ, לֹא נִכְלָלִים
זֶה בְּזֶה לְהִיּוֹת הֲכַל אֶחָד.

הַבְּרָרָה שֶׁל כֹּל הַתּוֹרָה כִּף הוּא
וְדָאִי. שְׁהָרִי הַתּוֹרָה הִיא תּוֹרָה
שְׁבִכְתָּב וְהוּא תּוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה.
תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב, זֶהוּ שְׁכַתוּב ה'.
תּוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה, זֶהוּ שְׁכַתוּב
הָאֱלֹהִים. וּמִשּׁוֹם שֶׁהַתּוֹרָה הִיא
סוּד שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, נִקְרָאת כִּף
- תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב וְתּוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה,
זֶה כֹּלל וְזֶה פֶּרֶט. הַכֹּלל צָרִיף אֶת
הַפֶּרֶט, וְהַפֶּרֶט צָרִיף אֶת הַכֹּלל,
וּמִתִּיחֲדִים זֶה עִם זֶה לְהִיּוֹת הֲכַל
אֶחָד.

וְעַל זֶה הַכֹּלל שֶׁל הַתּוֹרָה הוּא
הַכֹּלל שֶׁל מַעֲלָה וּמַטָּה, מִשּׁוֹם
שֵׁשׁ זֶה לְמַעֲלָה וְשֵׁם זֶה לְמַטָּה
זֶה סוּד שֶׁל הַעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְזֶה
סוּד שֶׁל הַעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְעַל זֶה
כְּתוּב אַתָּה הִרְאָתָ לְדַעַת כִּי ה'
הוּא האֱלֹהִים. זֶהוּ הַכֹּלל שֶׁל הֲכַל,
וְזֶה צָרִיף אֲדָם לְדַעַת בְּעוֹלָם הַזֶּה.
וְאִם תֹּאמְרוּ, אֵיפֶה הֵן מַצּוֹת
הַתּוֹרָה כֵּאֵן בְּכֹלל הַזֶּה? אֶלֶּא זֶהוּ
זְכוֹר וְזֶהוּ שְׁמוֹר, וְכֹל מַצּוֹת

הָאֱלֹהִים, דָּא כְּתִיב, כִּד אֵינּוֹן בִּיחוד אֶחָד.
וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, כְּגוֹנוֹא דְכְּתִיב, (זכריה י"ד) יי'
אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד, לָאוּ אִיהוּ יי' הוּא
הָאֱלֹהִים, דָּאִי כְּתִיב (נ"א יי' הוּא וְשִׁמּוֹ אֶחָד) יי' אֶחָד
וְשִׁמּוֹ הוּא אֶחָד, הָוָה אֲמִינָא הָכִי. אֲבָל לָא
כְּתִיב, אֶלֶּא יי' אֶחָד, וְשִׁמּוֹ אֶחָד, וְאַצְטְרִיף
לְמִימַר כְּגוֹנוֹא דָּא יי' הוּא, הָאֱלֹהִים הוּא,
וְאַתְחִיזִי יי' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד.

אֲדָא כִּלְא חַד, דְּכִד מִתִּיחֲדִין תְּרִין שְׁמַהֲן
אֵלִין, דָּא בִּיחוד אֶחָד חַד, וְדָא בִּיחוד אֶחָד חַד,
כְּדִין תְּרִין שְׁמַהֲן אֵלִין אַתְעַבִּידוּ חַד,
וְאַתְפְּלִילוּ דָּא בְּדָא, וְהָוִי כִלְא שְׂמָא שְׁלִים,
בִּיחוד אֶחָד חַד, וּבִכֵּן יי' הוּא האֱלֹהִים, דְּהָא
כְּדִין אַתְפְּלִיל כִּלְא דָּא בְּדָא, לְמַהוּ חַד. וְעַד
דְּאַתִּיחֲדוּ כֹל חַד, דָּא בִּלְחודוֹי, וְדָא בִּלְחודוֹי,
לָא אַתְפְּלִילוּ דָּא בְּדָא, לְמַהוּ כִלְא חַד.

כְּלָרָא דְכֹל אוֹרִייתָא הָכִי אִיהוּ וְדָאִי, דְּהָא
אוֹרִייתָא אִיהִי תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב, וְאִיהוּ
תּוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה. תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב, דָּא אִיהוּ
דְכְּתִיב יי'. תּוֹרָה דְבַעֲלָ פֶה, דָּא הוּא דְכְּתִיב
הָאֱלֹהִים. וּבְגִין דְּאוֹרִייתָא אִיהוּ רְזָא דְשְׂמָא
קְדִישָׁא, אִקְרִי הָכִי תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב וְתּוֹרָה דְבַעֲלָ
פֶה, דָּא כֹּלל, וְדָא פֶּרֶט. כֹּלל אֲצְטְרִיף לְפֶרֶט,
וּפֶרֶט אֲצְטְרִיף לְכֹלל, וְאַתִּיחֲדוּ דָּא בְּדָא,
לְמַהוּ כִלְא חַד.

וְעַל דָּא, כִּלְלָא דְאוֹרִייתָא אִיהוּ כִלְלָא דְעִילָא
וְתַתָּא, בְּגִין דְשְׂמָא דָּא לְעִילָא, וְשְׂמָא דָּא
לְתַתָּא, דָּא רְזָא דְעִלְמָא עֲלָאָה, וְדָא רְזָא
דְעִלְמָא תַתָּאָה, וְעַל דָּא כְּתִיב, אַתָּה הִרְאָתָ
לְדַעַת כִּי יי' הוּא (דף קס"ב ע"א) הָאֱלֹהִים. דָּא אִיהוּ
כִּלְלָא דְכִלְלָא, וְדָא אֲצְטְרִיף כִּרְ נֶשׁ לְמַנְדַּע
בְּהָאִי עֲלָמָא.

וְאִי תִימָא, פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא אֵן אֵינּוֹן הֲכָא

התורה כלולים באלה, בסוד של זכור ושמור, והכל הוא אחד.

פתח רבי יוסי ואמר, זה ששנינו שתפלת ערבית חובה - חובה

היא ודאי, משום שקריאת שמע של ערבית חובה, והקדוש ברוך

הוא מתיחד בלילה כמו שמתמיד ביום, ומדת לילה נכללת ביום,

ומדת יום נכללת בלילה, ונעשה יחוד אחד. ומי שאמר רשות -

משום אמורים ופדרים שמתאכלים בלילה, והרי בארנו.

כתוב, (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו'.

פסוק זה בארנוהו ופרשוהו החברים, אבל יש לשאל, אם

ביחוד הזה של שמע ישראל נכלל הכל - ימין ושמאל, למה (כתוב)

אחר כך ואהבת, (שם יא) והיה אם שמוע, שהרי ביחוד נכללו? אבל

שם בכלל, וכאן בפרט, וכך צריך. ובסוד היחוד הזה הערנו בו,

היחוד הזה הוא כמו של התפלין של ראש ותפלין של זרוע. בתפלי

הראש ארבע פרשיות, והרי נתבאר, וכאן שלשה שמות הם.

שם בתפלין של ראש, ארבע פרשיות, כל אחת ואחת לבדה,

וכאן שלשה שמות. מה בין זה לזה?

אלא, אותן ארבע פרשיות הרי העירו בהן, אחת נקדה ראשונה

עליונה, ואחת סוד העולם הבא, ואחת זמין, ואחת שמאל. אלו

סוד תפלין של ראש. וכאן בסוד היחוד הזה שלשה שמות, והם

כמו שאותן ארבע פרשיות. ה' הראשון זו נקדה עליונה, ראשית

הכל. אלהינו - סוד העולם הבא. ה' האחרון - כלל של ימין ושמאל

פאחד בכלל אחד, ואלה הן

בכלל דא. אלא דא איהו זכור, ודא איהו שמור, וכל פקודי אורייתא בהני כלילין, ברזא דזכור וברזא דשמור, וכלא איהו חד.

פתח רבי יוסי ואמר, הא דתנינן דצלותא דערבית חובה, חובה איהי ודאי, בגין דקריאת שמע דערבית חובה, וקודשא בריך הוא אתיחד בליליא, פמה דאתיחד ביממא, ומדת ליליא אתפליל ביממא, ומדת יממא אתפליל בליליא, ואתעביד יחודא חדא. ומאן דאמר רשות, בגין אמורין ופדרין דמתאפלי בליליא והא אוקימנא.

כתוב (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו', האי קרא אוקימנא ליה, ואוקמוה חבריאי. אבל אית לשאלא, אי

בהאי יחודא דשמע ישראל, אתפליל כלא, ימינא ושמאלא, אמאי (כתוב) לבתר ואהבת

(דברים יא) והיה אם שמוע, דהא ביחודא אתפלילו. אבל התם בכלל, והכא בפרט, והכי

אצטריך.

וברזא דיחודא דא אתערנא ביה, יחודא דא איהו פגוונא דתפלין דרישא, ותפלין דדרועא. בתפלין דרישא ארבעה פרשיין,

והא אתמר, והכא תלת שמהן אינון. התם בתפלין דרישא, ארבעה פרשיין, כל חד וחד בלחודוי, והכא תלת שמהן, מה בין האי להאי.

אלא אינון ארבעה פרשיין, הא אתערו בהו, חד, נקודה קדמאה עלאה. וחד, רזא דעלמא דאתי. וחד, ימינא. וחד, שמאלא.

אלין רזא דתפלין דרישא. והכא, ברזא דיחודא דא, תלת שמהן, ואינון פגוונא דאינון ארבעה פרשיות. יי' קדמאה, דא

נקודה עלאה, ראשיתא דכלא. אלהינו רזא דעלמא דאתי. יי' בתראה,

נקודה עלאה, ראשיתא דכלא. אלהינו רזא דעלמא דאתי. יי' בתראה,

תפלין של ראש, וזהו היחוד הראשון.

תפלין של זרוע, הפלל של כל אלה כאחד, וזהו סוד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. כאן הפלל של אותן תפלין של ראש שנכללו בתוך תפלין של זרוע.

וסוד זה, ברוך - זה סוד הנקדה העליונה, שהוא ברוך, שכל הברכות נובעות משם. ואם תאמר, העולם הבא הוא שנקרא ברוך - לא כף! שהרי הנקדה העליונה היא זכר, העולם הבא נקבה. הוא ברוך והיא ברכה. ברוך זכר, ברכה נקבה. ולכן ברוך הוא נקדה עליונה. שם - זה העולם הבא, שהוא שם גדול, כמו שנאמר (יהושע ז) ומה תעשה לשמך הגדול. כבוד - זה הכבוד העליון שהוא ימין ושמאל.

ובכ"ם פלולים בתפלה זו של יד, שהיא מלכותו, ונוטלת הכל לתוכה. ובמלכותו הזו נכללים כל העולמות לזון אותם ולספק להם בכל מה שצריכים, ועל זה לעולם ועד.

וזהו היחוד של תפלין של ראש ותפלין של זרוע, וכמו שסוד היחוד של התפלין - כף הוא היחוד של הכל, וזהו ברור הדבר. והרי סדרנו היחוד הזה לפני המנורה הקדושה, ואמר לי, שהרי בארבעה גונים הסתדר היחוד, וזהו המבחר מפלם, וכף הוא ודאי, וכלם סוד האמונה. אבל סדור התפלין זהו היחוד העליון פראוי.

ובתוך שנכללו ימין ושמאל בסוד השם הקדוש בדרך פלל, צריך אחר כף להוציאם בדרך פרט, אבל לא בדרך יחוד, שהרי היחוד בפסוק הוא ראשון, להיות

פלל דימינא ושמאלא כחדא, בכללא חדא, ואלין אינון תפלין דרישא, ודא איהו יחודא קדמאה.

תפלין דדרועא, פללא דכל הני כחדא, ודא איהו רזא ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. הכא כללא דאינון תפלין דרישא, דאתפלילו גו תפלין דדרועא.

ורזא דא, ברוך: דא רזא דנקודה עלאה, דאיהו ברוך, דכל ברכאן נבעין מתמן. ואי תימא עלמא דאתי אקרי ברוך. לאו הכי, דהא נקודה עלאה איהו דכר, עלמא דאתי נוקבא. איהו ברוך ואיהי ברכה. ברוך דכר. ברכה נוקבא. ועל דא ברוך איהו נקודה עלאה, שם: דא עלמא דאתי, דאיהו שם גדול, כמה דאת אמר (יהושע ז) ומה תעשה לשמך הגדול. כבוד: דא כבוד עלאה, דאיהו ימינא ושמאלא.

וברהו פלין בהאי תפלה של יד, דאיהו מלכותו, ונטיל פלא בגויה, ובהאי מלכותו אתפלילין ביה עלמין פלהו, למיזן לזן, ולספקא לזן, בכל מה דאצטריכו ועל דא לעולם ועד.

ודא איהו יחודא דתפלין דרישא, ותפלין דדרועא, וכגוונא דרזא דיחודא דתפלין, הכי איהו יחודא דכלא, ודא איהו ברירא דמלה. והא סדרנא יחודא דא קמי בוצינא קדישא, ואמר לי, דהא בארבע גוונין אתסדר יחודא, ודא ברירא מפלהו, והכי איהו ודאי, וכלהו רזא דמהימנותא, אבל סדורא דתפלין, דא איהו יחודא עלאה, פדקא יאות. ומגו דאתפלילו ימינא ושמאלא ברזא דשמא קדישא בארז פלל, אצטריך לבתר לאפקא לזן בארז פרט, אבל לאו בארז יחודא, דהא יחודא בקרא

יְהוָה אֶחָד בְּתַפְלִין שֶׁל רֵאשׁ, וְשֵׁמוֹ אֶחָד בְּתַפְלִין שֶׁל זְרוּעַ, וְנִהְיָה הַפֶּל אֶחָד. כִּינּוּן שֶׁהַיְחִוּד הַזֶּה מְסַתֵּדֵר הַפֶּל בְּכָלֵל מִהֲרֵאשׁ שֶׁל הַנִּקְדָּה הַעֲלִיּוֹנָה, (שֶׁהוּא רֵאשִׁית הַכֵּל) צְרִיף אַחֵר כֶּף לְהַעִיר מִהֲרֵאשׁ (מִחֲסוּד) שֶׁל הָאוֹר הֲרֵאשׁוֹן, שֶׁהוּא רֵאשׁ הַכֵּל.

וְאַהֲבַת - זוֹ רֵאשִׁית הַיְמִין, לְאַהֲבַת אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא בְּאַהֲבָה שֶׁל הַדְּבָקוֹת שֶׁלוֹ, וּמִיְהוּ? (הָאַהֲבָה שֶׁל הַתְּעוֹרְרוֹת הַיְמִין) הַיְמִין, שֶׁהוּא מְעוֹרֵר הָאַהֲבָה. מִי שְׂאוּהֵב אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא, הוּא מַעִיר אֶת יְמִינוֹ אֵלָיו וּמְקַבְּלוֹ בְּאַהֲבָה. כָּל דְּבָרֵי הָעוֹלָם לֹא תְלוּיִים אֵלָא בְּרִצּוֹן, רוּחַ מְמַשִּׁיכָה רוּחַ וּמְבִיאָה רוּחַ, וְסִימְנָף זֶה - (אֵיבּוֹלֵד) אִם יֵשִׁים אֵלָיו לְבוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמַתּוֹ אֵלָיו יֵאָסֵף. בְּשִׁמְעוֹרֵר הָאֵדָם אַהֲבָה לְקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא, הַתְּעוֹרְרוֹת הַיְמִין לֹא נְעוּרָה אֵלָא בְּשִׁלְשָׁה גּוּנִים, כְּמוֹ שְׁנַאֲמֵר (דְּבָרִים ו') בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ. הָרִי כְּאֵן שִׁלְשָׁה גּוּנִים. שְׁלֹא תֹאמֵר אוֹ זֶה אוֹ זֶה, שֶׁהָרִי לֹא כְּתוּב אוֹ בְּכָל לְבָבְךָ אוֹ בְּכָל נַפְשְׁךָ אוֹ בְּכָל מְאֹדְךָ. אֵלָא צְרִיף אֶת כָּלֵם, לֵב וּנְפֶשׁ וּמְמוֹן. וְאֵז הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא מַעִיר אֶת יְמִינוֹ אֵלָיו, וּפּוֹשֵׁט אוֹתָהּ כְּנֻגְדוֹ וּמְקַבֵּל אוֹתוֹ.

וְעַל זֶה כְּתוּב, (תְּהִלִּים ק"ו) נָאֵם ה' לְאֹדְנֵי שֵׁב לִימִינִי. וְסוּד הַכְּתוּב הַזֶּה הָרִי הַעֲרֵנוּ בּוֹ, שְׁדוּד הַמְּלֻף עַל דְּרָגָתוֹ אֲמֵר, כְּשִׁנְקֶשֶׁר בְּיְמִין. שִׁלְשׁ עֶשְׂרֵה מְצוּוֹת כְּאֵן בְּיְמִין: וְאַהֲבַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ - הָרִי אַחַת. בְּכָל לְבָבְךָ - שְׁתֵּים. וּבְכָל נַפְשְׁךָ - שִׁלְשׁ. וּבְכָל מְאֹדְךָ - אַרְבַּע. וְשִׁנְנַתֶּם לְבַנְיָהּ - חֲמֵשׁ. וְדַבְּרַתְּ בָּם - הָרִי שֵׁשׁ. בְּשִׁבְתֶּךָ בְּבֵיתְךָ - הָרִי שִׁבְעָה. וּבְלִכְתֶּךָ בְּדֶרֶךְ - שְׁמוֹנֶה. וּבְשִׁכְבְּךָ - הָרִי תֵשַׁע. וּבְקוּמְךָ - הָרִי עֶשְׂרִים. וּקְשַׁרְתֶּם לְאוֹת עַל יַדְךָ

קְדָמָאָה אִיהוּ, לְמַהוּי יְהוָה אֶחָד בְּתַפְלִין דְּרִישָׁא, וְשֵׁמוֹ אֶחָד בְּתַפְלִין דְּזְרוּעָא, וְהוּי כְּלָא חַד. כִּינּוּן דְּיַחְוּדָא דָּא אֶתְסַדֵּר כְּלָא בְּכָלֵל מְרִישָׁא דְנִקְוּדָה עֲלָאָה, (כ"א דְאִיְהוּ רֵאשִׁיתָא דְכָלֵל) אֲצִטְרִיף לְבַתֵּר לְאַתְעָרָא מְרִישָׁא (כ"א מְרִיא) דְנִהוּרָא קְדָמָאָה, דְאִיהוּ רִישָׁא דְכָלֵל.

וְאַהֲבַת דָּא רֵאשִׁיתָא דִימִינָא, לְמַרְחֵם לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּרַחֲמֵי דְאַתְדְּבָקוּתָא דִילִיָּה, וּמֵאֵן אִיהוּ. (נ"א רַחֲמֵי דְאַתְעָר יְמִינָא) יְמִינָא, דְאִיהוּ אֶתְעָר רַחֲמֵי. מֵאֵן דְּרַחֲמֵים לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, אִיהוּ אֶתְעָר יְמִינָא דִילִיָּה לְגַבִּיָּה. וּמְקַבֵּל לִיָּה (דף קס"ב ע"ב) בְּרַחֲמֵי. כָּל מְלִין דְעֲלָמָא לֹא תְלִיין אֵלָא בְּרַעוּתָא, רוּחַ אֲמַשִּׁיף רוּחַ וְאִיְתִי רוּחַ וְסִימְנָף דָּא (אֵיבּוֹלֵד) אִם יֵשִׁים אֵלָיו לְבוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמַתּוֹ אֵלָיו יֵאָסֵף.

כִּד אֶתְעָר בֵּר נֶשׁ רַחֲמֵי לְגַבִּי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, אֶתְעָרוּתָא דִימִינָא לָא אֶתְעָר, אֵלָא בְּתַלַּת גּוּוּנִין, כְּמָה דְאַתְ אֲמֵר, (דְּבָרִים ו') בְּכָל לְבָבְךָ. וּבְכָל נַפְשְׁךָ. וּבְכָל מְאֹדְךָ. הָא תַּלַּת גּוּוּנִין הֲכָא. דְלָא תִימָא אוֹ הָאֵי אוֹ הָאֵי, דְהָא לָא כְּתִיב אוֹ בְּכָל לְבָבְךָ, אוֹ בְּכָל נַפְשְׁךָ, אוֹ בְּכָל מְאֹדְךָ. אֵלָא כְּלֵהוּ אֲצִטְרִיף, לְבָא וּנְפֶשׁא וּמְמוֹנָא. וּכְדִין קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אֶתְעָר יְמִינִיָּה לְגַבִּיָּה, וּפּוֹשֵׁט לִיָּה לְקַבְּלִיָּה, וּמְקַבֵּלָא לִיָּה.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (תְּהִלִּים ק"ז) נָאֵם יי' לְאֹדְנֵי שֵׁב לִימִינִי. וְרָזָא דְהָאֵי קְרָא, הָא אֶתְעָרְנָא בִיָּה, דְדוּד מְלֶפָא עַל דְרָגָא דִילִיָּה קְאֲמֵר, כִּד אֶתְקַשֵּׁר בִימִינָא. תְּלִיסֵר פְּקוּדִין הֲכָא בִימִינָא, וְאַהֲבַת אֶת יי' אֱלֹהֶיךָ, הָא חֲדָא. בְּכָל לְבָבְךָ, תְּרִין. וּבְכָל נַפְשְׁךָ, תַּלַּת. וּבְכָל מְאֹדְךָ, אַרְבַּע. וְשִׁנְנַתֶּם לְבַנְיָהּ, חֲמֵשָׁא. וְדַבְּרַתְּ בָּם, הָא שִׁיתָא. בְּשִׁבְתֶּךָ בְּבֵיתְךָ, הָא שִׁבְעָה. וּבְלִכְתֶּךָ בְּדֶרֶךְ, הָא תְּמוּנָא. וּבְשִׁכְבְּךָ, הָא תֵשַׁעָה.

- הרי אחת עשרה. והיו לטטפת בין עיניך - הרי שתיים עשרה. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך - הרי שלש עשרה.

ש"ש עשרה המצוות הללו תלויות בימין, והשמאל נכלל בימין, וכך צריך. ובכל זמן שמתעורר השמאל, הימין מתחיל בראש. ולכן אם יזכו, השמאל נכלל בימין. ואם לא, הימין נכלל בשמאל, ושולט השמאל. וסימן לזה, אם בראש, כמו אם בחקתי תלכו. ובכל מקום השמאל מתעורר באהבה בסוד הימין, אחר כך מתחזק דינו כמו שצריך. וכך צריך בכל מקום, וזה העירו החברים בדרברים הללו. בא רבי חייא ונשקו.

פתח ואמר, ואת המשפך תעשה עשר יריעות וגו'. הרי כאן סוד היחוד, שהרי תקונו של המשפך הוא מפמה דרגות, שכתוב בו והיה המשפך אחד. להראות שכל האיברים של הגוף פלם בסוד של גוף אחד. באדם יש כמה איברים עליונים ותחתונים, אלה פנימיים לפנים, ואלה בגלוי לחוץ, וכלם נקראים גוף אחד, ונקרא אדם אחד בחבור אחד. אף כך המשפך כל האיברים כמו שלמעלה, וכשפלם מתחברים כאחד, אז כתוב והיה המשפך אחד. (בדגמת

האדם).

מצוות התורה פלם איברים בסוד של מעלה. וכשפלם מתחברים כאחד, אז פלם עולים לסוד אחד. סוד המשפך, שהוא פרקים ואיברים, פלם עולים לסוד של אדם, כמו שמצוות התורה, שהרי מצוות התורה פלם בסוד של אדם, זכר ונקבה, שכשמתחברים כאחד הם בסוד של אדם.

מאן דגרע אפילו פקודא חדא

ובקומך, הא עשרה. וקשרתם לאות על ידך, הא חד סר. והיו לטטפת בין עיניך, הא תריסר. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, הא תליסר.

תליסר פקודין אלין, תליין בימינא, ושמאלא אתפליל בימינא, והכי אצטריך, ובכל זמנא דשמאלא אתער, ימינא שארי ביה ברישא. ובגין דא, אם יזכון, שמאלא אתפליל בימינא. ואי לאו, ימינא אתפליל בשמאלא, ושלטא שמאלא. וסימנא דא, אם ברישא, פגון (ויקרא כו) אם בחוקתי תלכו. ובכל אתר, שמאלא אתער ברחימו ברזא דימינא, ולבתר אתתקף דיניה, כמה דאצטריך. וכך אצטריך בכל אתר, והא אתערו חבריאי, בהגי מלין. אתא רבי חייא ונשקיה.

פתח ואמר (שמות כו) ואת המשפך תעשה עשר יריעות וגו', הא הכא רזא דיחודא, דהא תקונא דמשפנא מפמה דרגין איהו, דכתיב ביה והיה המשפך אחד. לאתחזאה דכל שייפין דגופא, פלהו רזא דגופא חד. כבר נש אית ביה כמה שייפין עלאין ותתאין, אלין פנימאין לגו, ואלין באתגליא לבר, וכלהו אקרון גופא חדא, ואקרי בר נש חד, בחבורא חדא. אוף הכי משפנא, פלהו שייפין פגוונא דלעילא, וכד אתחברו פלא כחדא, פדין כתיב והיה המשפך אחד. (נ"א כגוונא דאדם).

פקודי אורייתא, פלא שייפין ואברין, ברזא דלעילא. וכד מתחברין פלהו כחד, פדין פלהו סלקן לרזא חד. רזא דמשפנא, דאיהו אברין ושייפין, פלהו סלקין לרזא דאדם, פגוונא דפקודי אורייתא, דהא פקודי אורייתא, פלהו ברזא דאדם, דכר ונוקבא,

וכד מתחברין כחדא, אינון חד, רזא דאדם.

מי שפוגם אפלו מצוה אחת של התורה, כאלו פגם בדמות האמונה, שהרי כל הפרקים והאיברים בדמות אדם, ולכן הכל עולה בסוד היחוד. ועל זה ישראל הם גוי אחד, שכתוב (יחזקאל לד) ואתן צאני מארצתי אדם אתם. וכתוב (שמואל ב ז) מי כעמך פִּי־יִשְׂרָאֵל וגו'.

רבי יצחק היה מצוי לפני רבי אלעזר, אמר לו, ודאי שאהבת הקדוש ברוך הוא שאדם אוהב אותו לא מתעוררת אלא מהלב, משום שלב הוא התעוררות להעיר אליו אהבה. (והקדוש ברוך הוא רוצה את הלב) אם כך, למה כתוב בכל לבבך ואחר כך ובכל נפשך, שמשמע שהם שני גונים, אחד הלב ואחד הנפש? אם הלב עקר - מה צריך נפש? אמר לו, ודאי שלב ונפש הם שנים, ומתאחדים לאחד. שהרי לב ונפש וממון, כלם אחוזים זה בזה, והלב הוא עקר ויסוד הכל.

וזה שנאמר בכל לבבך, בשני לבבות הוא, שהם שני יצרים, אחד יצר טוב ואחד יצר רע. ושני אלה, כל אחד ואחד נקרא לב. זה נקרא לב טוב, וזה נקרא לב רע. ומשום כך הוא לבבך, שהם שנים, יצר הטוב ויצר הרע.

ובבב נפשך? ובנפשך היה צריך להיות! מה זה ובכל נפשך? הבכל הזה לשם מה? אלא להכליל נפש ורוח ונשמה. זהו ובכל נפשך, ובכל מאדך, שאוחזת הנפש הזו. ובכל ממון, אף כך כמה מינים הם של ממון, כלם משנים אלה מאלה, ועל זה כתוב בכל. אהבת הקדוש ברוך הוא למסר לו כל זה, לאהב אותו בכל אחד ואחד.

ואם תאמר, ביצר הרע איך אדם יכול לאהב אותו, שהרי יצר הרע

דאורייתא, פאלו גרע דיוקנא דמהימנותא, דהא כלהו שייפין ואברין בדיוקנא דאדם, ובגין כך כלא סלקא ברזא דיחודא. ועל דא, ישראל אינון גוי אחד, דכתיב, (יחזקאל לד) ואתן צאני מארצתי אדם אתם. וכתוב (שמואל ב ז) מי כעמך פִּי־יִשְׂרָאֵל וגו'.

רבי יצחק היה שכח קמיה דרבי אלעזר, אמר ליה, ודאי רחימו דקודשא בריך הוא, דבר נש רחים ליה, לא אתער אלא מלבא, בגין דלבא איהו אתערוותא לאתערא לגביה רחימו, (ורחמנא לבא בעי) אי הכי, אמאי כתיב בכל לבבך, ולבתר ובכל נפשך. דמשמע דתרין גוונים אינון, חד לבא, וחד נפשא, אי לבא הוא עקרא, מאי בעי נפשא. אמר ליה, ודאי לבא ונפשא תרין אינון, ואתאחדן לחד. דהא לבא ונפשא וממונא, כלהו אתאחדן דא בדא, ולבא איהו עקרא ויסודא דכלא.

והא דאתמר בכל לבבך, בתרין ליבן איהו, דאינהו תרין יצרין, חד יצרא טבא, וחד יצרא בישא, ותרין אלין כל חד וחד אקרי לב, דא (דף קס"ג ע"א) אקרי לב טוב, ודא אקרי לב רע. ובגין כך איהו לבבך, דאינון תרין, יצר הטוב ויצר הרע.

ובבב נפשך, ובנפשך מיבעי ליה, מאי ובכל נפשך, האי בכל אמאי. אלא לאכללא נפש ורוח ונשמה, דא איהו ובכל נפשך, בכל מה דאחיד האי נפש. ובכל מאדך, אוף הכי כמה זינין אינון דממונא, כלהו משניין אלין מאלין, ועל דא כתיב בכל. רחימו דקודשא בריך הוא, לממסר ליה כל דא, למרחם ליה בכל חד וחד.

ואי תימא, ביצר הרע היך יכול בר נש למרחם ליה, דהא יצר הרע מקטרגא איהו, דלא

הוא מקטרג שלא יקרב אדם לעבודת הקדוש ברוך הוא, ואיך יאהב אותו בו? אלא זוהי עבודת הקדוש ברוך הוא יותר, כשהיצר הזה נכנע לו משום האהבה שאוהב את הקדוש ברוך הוא. שפשיצר הרע הזה נכנע והאדם הזה שוכר אותו, זוהי אהבת הקדוש ברוך הוא, משום שיוצא לקרב את אותו יצר הרע לעבודת הקדוש ברוך הוא.

באן הוא סוד לבעלי הדין. כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא מעלה ומטה, הכל הוא פדי להראות כבודו, והכל הוא לעבודתו. וכי מי ראה עבד שמקטרג את אדונו, ובכל מה שרצון אדונו נעשה הוא מקטרג! רצון הקדוש ברוך הוא הוא שיהיו האנשים תמיד בעבודתו וילכו בדרך אמת פדי לזכותם בכמה טובות. הואיל ורצונו של הקדוש ברוך הוא בזה, איך בא עבד רע ונמצא מקטרג מתוך רצון אדונו ומסטה את בני האדם לדרך רעה, ודוחה אותם מדרך טובה, ועושה להם שלא יעשו את רצון אדונם ומסטה את בני האדם לדרך רעה?

א"א ודאי שרצון אדונו הוא עושה. למלך שהיה לו בן חידי והיה אוהב אותו ביותר, וצוה עליו באהבה שלא יקריב את עצמו לאשה רעה, משום שכל מי שקרב אליה, אינו כדאי להפנס להיכל המלך. הודה לו אותו הבן לעשות רצון אביו באהבה.

בבית המלך בחוץ היה זונה אחת נאה למראה ויפת תאר. לימים אמר המלך, אני רוצה לראות את רצונו של בני אלי. קרא לאותה הזונה ואמר לה: לכי ותפתי את

בחיזו, ושפירא בריוא. ליומין אמר מלפא, בעינא למחמי

יקרב בר נש לפולחנא דקודשא בריך הוא, והיך ירחים ליה ביה. אלא, דא איהו פולחנא דקודשא בריך הוא יתיר, פד האי יצר הרע אתפפיא ליה, בגין רחימו דקא מרחם ליה לקודשא בריך הוא. דכד האי יצר הרע אתפפיא, ותבר ליה ההוא בר נש, דא איהו רחימו דקודשא בריך הוא, בגין דידיע לקרבא לההוא יצר הרע, לפולחנא דקודשא בריך הוא.

הבא איהו רזא למארי מדין. פל מה דעבד קדשא בריך הוא עילא ותתא, פלא איהו בגין לאחזאה יקרא דיליה, וכלא איהו לפולחניה. וכי מאן חמי עבדא, דלהוי מקטרגא דמאריה, ובכל מה דרעותיה דמאריה, אתעביד איהו מקטרגא, רעותיה דקודשא בריך הוא, דיהון בני נשא תדיר בפולחניה, ויהכון בארץ קשוט, בגין למזפי לון בכמה טבין, הואיל ורעותיה דקודשא בריך הוא בהאי, היך אתיא עבדא בישא, ואשתכח מקטרגא מגו רעותיה דמאריה, ואסטי לבני נשא לארץ ביש, ואדחי לון מארץ טב, ועביד לון דלא יעבדון רעותא דמאריהון, ואסטי לבני נשא לארץ ביש.

א"א, ודאי רעותיה דמאריה עביד. למלפא דהוה ליה בר יחידאי, והוה רחים ליה יתיר, ופקיד עליה ברחימו, דלא יקרב גרמיה לאתתא בישא, בגין דכל מאן דיקרב לגבה, לאו כדאי איהו לאעלא גו פלטרין דמלפא. אודי ליה ההוא ברא, למעבד רעותיה דאבוי ברחימו.

בביתא דמלפא, לבר, הות חדא זונה, נאה בחיזו, ושפירא בריוא. ליומין אמר מלפא, בעינא למחמי

בני, כְּדֵי לְרֹאוֹת אֶת רִצּוֹן בְּנֵי אֱלֹי.
 מִה עֲשֵׂתָה אוֹתָהּ זֹנָה? הֲלֹכָה
 אַחַר בֶּן הַמֶּלֶךְ וְהִתְחִילָה לְחַבֵּק
 וּלְנַשֵּׁק אוֹתוֹ וּלְפָתוֹתוֹ בְּכַמָּה
 פְּתוּיִים. אִם אוֹתוֹ בֶּן זָאֵה וּמְצִיַת
 לְמִצּוֹת אָבִיו - גּוֹעֵר בָּהּ וְלֹא מְצִיַת
 לָהּ וְדוֹחָה אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ. וְאִז אָבִיו
 שָׂמַח בְּבָנָהּ וּמְכַנִּסוֹ לְתוֹךְ הַפְּרָגוֹד
 שֶׁל הַיְכָלוֹ, וְנוֹתֵן לוֹ מִתְּנוּת
 וְאוֹצְרוֹת וְכְבוֹד רַב. מִי גָרַם אֶת
 כָּל הַכְּבוֹד הַזֶּה לְבֶן הַזֶּה? הֲוָה
 אוֹמֵר, אוֹתָהּ הַזֹּנָה.

וְאוֹתָהּ הַזֹּנָה יֵשׁ לָהּ בְּזֵה שְׂבַח
 אוֹ לֹא? וְדַאי שֵׁישׁ לָהּ שְׂבַח מִכָּל
 הַצְּדָדִים. אַחַד - שֶׁעֲשֵׂתָה אֶת רִצּוֹן
 הַמֶּלֶךְ. וְאַחַד - שֶׁגָּרַמָּה לְאוֹתוֹ
 הַבֶּן כָּל אוֹתוֹ הַטּוֹב וּלְכָל הָאֲהָבָה
 הַזֹּה שֶׁל הַמֶּלֶךְ אֵלָיו. וְעַל זֶה כְּתוּב
 (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וְהִנֵּה
 טוֹב - זֶה מִלֵּאף הַחַיִּים. מְאֹד -
 זֶה מִלֵּאף הַמּוֹת, שֶׁהוּא וְדַאי טוֹב
 מְאֹד לְמִי שֶׁמְצִיַת לְמִצּוֹת רַבּוֹנוֹ.
 וְכֹא רָאָה, אִם לֹא יִהְיֶה הַמְּקַטְרֵג
 הַזֶּה, לֹא הָיוּ יוֹרְשִׁים הַצְּדִיקִים אֶת
 הַגְּנוּזִים הָעֲלִיוֹנִים הַלָּלוּ,
 שֶׁעֲתִידִים לְרִשֵׁת עוֹלָם הַבָּא.

אֲשֶׁרֵיהֶם שֶׁפָּגְשׁוּ בַּמְּקַטְרֵג הַזֶּה,
 וְאֲשֶׁרֵיהֶם שֶׁלֹּא פָּגְשׁוּ בוֹ.
 אֲשֶׁרֵיהֶם שֶׁפָּגְשׁוּ בוֹ וְנִצְלוּ מִמֶּנּוּ,
 שֶׁבִשְׂבִילוֹ יוֹרְשִׁים כָּל אוֹתָן
 טוֹבוֹת וְכָל אוֹתָם עֲדוּנִים וְכָל
 אוֹתָן תְּשׁוּקוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא,
 שֶׁעֲלִיו כְּתוּב (ישעיה טד) עֵינַי לֹא
 רָאִיתָ אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ.

וְאֲשֶׁרֵי אוֹתָם שֶׁלֹּא פָּגְשׁוּ בוֹ,
 שֶׁבִשְׂבִילוֹ יוֹרְשִׁים גִּיהֶנֶם וְנִטְרְדוּ
 מֵאֶרֶץ הַחַיִּים, שֶׁהָרִי אוֹתָם
 הַרְשָׁעִים שֶׁפָּגְשׁוּ אוֹתוֹ, הָיוּ
 מְצִיַתִּים לוֹ וְנִמְשְׁכוּ אַחֲרָיו, וְעַל
 זֶה יֵשׁ לְצְדִיקִים לְהִחְזִיק לוֹ טוֹבָה,
 שֶׁהָרִי בְּגִלְלוֹ יוֹרְשִׁים כָּל אוֹתָן
 הַטּוֹבוֹת וְעֲדוּנִים וְתְשׁוּקוֹת
 לְעוֹלָם הַבָּא.

רְעוּתִיהָ דְבָרֵי לְגַבְאֵי. קָרָא לָהּ לְהֵיחֵא זֹנָה,
 וְאָמַר לָהּ זִילִי וְתַפְתִּי לְבָרִי, לְמַחְמֵי רְעוּתִיהָ
 דְבָרֵי לְגַבְאֵי. הֵיחֵא זֹנָה מְאִי עַבְדָּתָא, אֲזִלְתָּ
 אֲבַתְרִיהָ דְבָרִיהָ דְמִלְפָּא שְׂרָאָת לְחַבְּקָא לִיָּה
 וּלְנַשֵּׁקָא לִיָּה, וּלְפַתִּי לִיָּה בְּכַמָּה פְּתוּיִין. אִי
 הֵהוּא בְּרָא יְאוֹת, וְאֲצִיַת לְפְקוּדָא דְאָבוּי, גְּעַר
 בָּהּ, וְלֹא אֲצִיַת לָהּ, וְדַחֵי לָהּ מִנִּיהָ. כְּדִין אָבוּי
 חֲדַי בְּבָרִיהָ, וְאֲעִיל לִיָּה לְגוֹ פְּרָגוּדָא
 דְהֵיכָלִיהָ, וְיִהִיב לִיָּה מִתְּנָן וְנִבְזָבְזָא וְיִקָּר
 סְגִיָּא. מֵאֵן גָּרִים כָּל הָאִי יִקָּר לְהָאִי בְּרָא, הָוִי
 אִימָא הֵיחֵא זֹנָה.

וְהֵיחֵא זֹנָה אִית לָהּ שְׂבַחָא בְּהָאִי אוֹ לָאו.
 וְדַאי שְׂבַחָא אִית לָהּ מִכָּל סְטָרִין. חַד,
 דְעַבְדָּתָא פְּקוּדָא דְמִלְפָּא. וְחַד, דְגִרְמָתָא לִיָּה
 לְהֵהוּא בְּרָא, לְכָל הֵהוּא טִיבוֹ, לְכָל הָאִי
 רַחִימוֹ דְמִלְפָּא לְגַבִּיהָ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית א)
 וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וְהִנֵּה טוֹב, דָּא מִלֵּאף חַיִּים.
 מְאֹד, דָּא מִלֵּאף הַמּוֹת, דְאִיהוּ וְדַאי טוֹב מְאֹד,
 לְמֵאֵן דְאֲצִיַת פְּקוּדֵין דְמֵאֲרִיהָ. וְתָא חֲזִי, אִי
 לֹא יֵהָא הָאִי מְקַטְרֵגָא, לֹא יִרְתוֹן צְדִיקָא הַנִּי
 גְּנֻזִיא עֲלֵאִין, דְזַמִּינִין לִירְתָא לְעֵלְמָא דְאֲתִי.
 וְכַאֲוִן אֵינוֹן דְאֲעֲרֵעוּ בְּהָאִי מְקַטְרֵגָא, וְזַפְאִין
 אֵינוֹן דְלֹא אֲעֲרֵעוּ בֵּיהּ. וְזַפְאִין אֵינוֹן
 דְאֲעֲרֵעוּ בֵּיהּ, וְאֲשִׁתְּזִיבוּ מִנִּיהָ, דְבְּגִינִיהָ יִרְתִּין
 כָּל אֵינוֹן טְבִין, וְכָל אֵינוֹן עֲדוּנִין, וְכָל אֵינוֹן
 פְּסוּפִין דְעֵלְמָא דְאֲתִי, דְעֵלִיהָ כְּתִיב (ישעיה טד)
 עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ.

וְזַכְאִין אֵינוֹן דְלֹא אֲעֲרֵעוּ בֵּיהּ, דְבְּגִינִיהָ יִרְתִּין
 גִּיהֶנֶם, וְאֲטְרְדוּ מֵאֶרֶץ הַחַיִּים, דְהָא
 אֵינוֹן חֲזִיבִיא דְאֲעֲרֵעוּ בֵּיהּ, הוּוּ צִיַתִּין לִיָּה,
 וְאֲתַמְשְׁכוּ אֲבַתְרִיהָ. וְעַל דָּא אִית לְצְדִיקָא
 לְמַחְזֵק לִיָּה טְבִין דְהָא בְּגִינִיהָ יִרְתִּין כָּל אֵינוֹן
 טְבָאן וְעֲדוּנִין וְכְסוּפִין לְעֵלְמָא דְאֲתִי.

מרו תועלתו של המקטרג הזה כְּאִשֶּׁר הִרְשָׁעִים מְצִיִּיתִים לוֹ? אֵלָּא אֵף עַל גַּב שְׂאִין בּוֹ תוֹעֵלֶת, מְצִוֹת אֲדוֹנוּ הוּא עוֹשֶׂה. וְעוֹד, שֶׁהָרִי מִתְחַזֵּק בְּשִׁבִּיל זֶה. הוּאִיל וְהוּא רַע, הוּא מִתְחַזֵּק כְּשֶׁהוּא עוֹשֶׂה רַע. הִרְשָׁע אֵינוֹ מִתְחַזֵּק, עַד שֶׁהוֹרֵג אָדָם. כִּיֵּן שֶׁהִרְג בְּנֵי אָדָם, אִזּוּ מִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ וַיֵּשׁ לוֹ נַחַת. כִּף אוֹתוֹ מְקַטְרֵג שְׁנֹקְרָא מִלְּאַף הַמּוֹת לֹא מִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ, עַד שֶׁמִּסְטָה אֶת בְּנֵי הָאָדָם וּמְקַטְרֵג לָהֶם וְהוֹרֵג אוֹתָם, וְאִזּוּ יֵשׁ לוֹ נַחַת וּמִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ.

כְּמוֹ שֶׁמִּתְחַזֵּק צַד הַחַיִּים כְּשֶׁבָּנִי אָדָם הֵם טוֹבִים וְלוֹכּוּ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, אֵף כִּף הַמְּקַטְרֵג הַזֶּה מִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר כְּשֶׁהִרְשָׁעִים מְצִיִּיתִים לוֹ, וְהוּא שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם. הִרְחַמְן יִצְיִלְנוּ. וְאֲשֶׁרֵי אוֹתָם שְׁזוֹכִים לְנִצְחוֹ וְלִהְיֵנָה וְלִזְכוּת בְּשִׁבִּילוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, וּמִתְחַזֵּק אָדָם בְּמִלְךָ הַקְּדוֹשׁ תְּמִיד. עַל זֶה וְדַאי נֶאֱמַר, (תהלים פד) אֲשֶׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ כִּף מְסֻלוֹת בְּלִבָּם. אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חִיָּיא הֵיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. פָּגַשׁ בְּהֵם רַבִּי אֶלְעָזָר. עַד שֶׁרָאוּ אוֹתוֹ, יָרְדוּ כֻלָּם מִן הַחֲמוּרִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי פְּנֵי הַשְּׂכִינָה רְאִיתִי, שֶׁהָרִי כְּשֶׁרֹאָה אָדָם צְדִיקִים אוֹ זַכָּאִים שֶׁבְּדוֹר וּפּוֹגֵשׁ בְּהֵם, וְדַאי הֵם פְּנֵי הַשְּׂכִינָה. וְלָמָּה נִקְרְאוּ פְּנֵי הַשְּׂכִינָה? מִשּׁוּם שֶׁשְּׂכִינָה מְסַתְּרַת בְּתוֹכָם, הִיא בְּסֵתֵר, וְהֵם בְּגִלּוּי. מִשּׁוּם שֶׁהֵם קְרוֹבִים שֶׁל הַשְּׂכִינָה, הֵם נִקְרְאִים פְּנֵים שְׁלָה. וּמִי הֵם? אוֹתָם שֶׁהִיא הַתְּתַקְנָה עִמָּם לְהִרְאוֹת אֶצֶל הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן. וְהוּאִיל וְאֵתָם כָּאֵן,

תוֹעֵלֶתָא דְהָאֵי מְקַטְרֵגָא. כִּד חִיִּיבִיא צִיִּיתִין לִיה (דף קס"ג ע"ב) מָאֵי אִיהִי. אֵלָּא, אֵף עַל גַּב דְּלִית לִיה תוֹעֵלֶתָא, פְּקוּדָא דְמֵאִרִּיה אִיהוּ עֶבֶיד. וְתוּ, דְהָא אֲתַתְּקָא בְּגִין הָאֵי, הוּאִיל וְאִיהוּ רַע, אֲתַתְּקָא כִּד עֶבֶיד בִּישׁ. חִיִּיבָא לָא אֲתַתְּקָא עַד דְקָטִיל בַּר נֶשׁ, כִּיֵּן דְקָטִיל בְּנֵי נְשָׂא, כִּדִּין אֲתַתְּקָא וְאֲתַגְבֵּר בְּחִילִיה, וְאִית לִיה נִיּוּחָא. כִּף הֵהוּא מְקַטְרֵגָא, דְאֲתַקְרִי מִלְּאַף הַמּוֹת, לָא אֲתַגְבֵּר בְּחִילִיה, עַד דְאֲסִי לְבַנֵּי נְשָׂא, וּמְקַטְרֵג לוֹן, וְקָטִיל לוֹן, כִּדִּין אִית לִיה נִיּוּחָא, וְאֲתַתְּקָא וְאֲתַגְבֵּר בְּחִילִיה.

בְּמָה דְאֲתַתְּקָא סְטָרָא דְחַיִּים, כִּד בְּנֵי נְשָׂא טְבִין, וְיִהְיוּן בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל. אוּף הַכִּי, הָאֵי מְקַטְרֵגָא אֲתַתְּקָא וְאֲתַגְבֵּר, כִּד חִיִּיבִיא צִיִּיתִין לִיה, וְשִׁלִּיט עֲלֵיהוּ. רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן. וְזַכָּאִין אֵינוֹן דְזַכָּאֵן לְנִצְחָא לִיה, וְלֹאֲכַפֵּיא לִיה, לְמִזְפֵי בְּגִינָה לְעִלְמָא דְאַתִּי, וְאֲתַתְּקָא בַר נֶשׁ בְּמִלְכָא קְדִישָׁא תְּדִיר, עַל דָּא וְדַאי אֲתַמַּר, (תהלים פד) אֲשֶׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ כִּף מְסֻלוֹת בְּלִבָּם, זַכָּאִין אֵינוֹן בְּהָאֵי עִלְמָא וּבְעִלְמָא דְאַתִּי.

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חִיָּיא, הָווּ אֲזִלִּי בְּאַרְחָא, פָּגַע בְּהוּ רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד דְחָמוּ לִיה, נַחְתּוּ מִן חֲמָרֵי כְּלָהוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי אֲנָפִי שְׂכִינְתָא חֲמִינָא, דְהָא כִּד חֲמִי בַר נֶשׁ צְדִיקָיא, אוֹ זַכָּאִין דִּי בְּדָרָא, וְאַעֲרַע בְּהוּ, וְדַאי אֵינוֹן אֲנָפִי שְׂכִינְתָא. וְאֲמָאֵי אֶקְרוּן אֲנָפִי שְׂכִינְתָא. בְּגִין דְשְׂכִינְתָא אֲסַתְּרַת בְּגוּוּיָהוּ, אִיהִי בְּסִתִּימוּ, וְאֵינוֹן בְּאַתְגְּלִיא. בְּגִין דְשְׂכִינְתָא אֵינוֹן דְקָרִיבִין לָהּ, אֶקְרוּן פְּנִים דִּילָהּ. וּמֵאֵן אֵינוֹן. אֵינוֹן דְאִיהִי אֲתַתְּקַנְתָּ בְּהַדְרִיָּהוּ, לְאַתְחַזָּא לְגַבֵּי מִלְכָא עֲלָאָה. וְהוּאִיל וְאֵתָן הָכָא, וְדַאי

בְּהַדְרִיָּהוּ, לְאַתְחַזָּא לְגַבֵּי מִלְכָא עֲלָאָה. וְהוּאִיל וְאֵתָן הָכָא, וְדַאי

שְׂכִינְתָּא אֲתַתְּקַנְתָּ עֲלֵיכּוֹ, וְאֲתוֹן פְּנִים דִּילָהּ.

(ס"א) וְאֲעֲרַע בְּהוּ וְדַאי חֲמֵי אֲנִפִי שְׂכִינְתָּא כְּגִין דְּשְׂכִינְתָּא אֲסַתְמַר כְּגִוּוּיָהּוּ אִיהִי כְּסִתִּימוּ וְאִינִן בְּאֲתַגְלִיָּיא וְאִיהִי אֲתַתְּקַנְתָּ בְּתַרְיָהּוּ לְאֲתַחְזָאָה קֲמִי מִלְכָּא וְהוּאִיל וְאֲתוֹן הֵכָא תִלְתָּא וְדַאי שְׂכִינְתָּא אֲתַתְּקַנְתָּ עֲלֵיכּוֹ וְשִׁרְיָא כְּגִוּוּיָכוֹ).

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית לג) קַח נָא אֶת בְּרַכְתֵי אֲשֶׁר הוֹבָאת לָךְ וְגו', פֶּד חֲמָא יַעֲקֹב לְסַמְאֵל, מְקַטְרָא בְּהוּא לִילְיָא, חֲמָא לִיה בְּהוּא דִּיוֹקְנָא דְעֵשׂוֹ, וְלֹא אֲשַׁמּוּדַע בִּיה עַד דְּסָלִיק צַפְרָא. כִּיּוֹן דְּסָלִיק צַפְרָא, וְאֲשַׁגַּח בִּיה, חֲמָא לִיה בְּאַנְפִּין סְתִימִין וְאֲתַגְלִיָּין. אֲסַתְּפַל בְּהוּא דִּיוֹקְנָא, דְּהוּה כְּדִיוֹקְנָא דְעֵשׂוֹ, מִיד אֲשַׁגַּח וְיַדַּע דְּהוּה מְמַנָּא דְעֵשׂוֹ. אֲתַקִּיף בִּיה מַה כְּתִיב, (בראשית לב) וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִי עָלָה הַשָּׁחַר. וְחִבְרִיָּיא אֲתַעְרוּ, דְּכִגִּין דְּמַטָּא זְמַנִּיה לְזַמְרָא וְלְשַׁבְּחָא לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא כִי עָלָה הַשָּׁחַר.

וְהָכָא אִית לְאֲסַתְּפֵלָא, דְּוִדַּאי שְׁלַטְנוּתָא דִּילִיה לָאו אִיהוּ אָלָא בְּלִילְיָא, גּוּ חֲשׂוּכָא, וְרָזָא דָּא (שיר השירים ג) מִפְּחַד בְּלִילוֹת דָּא פְּחָדָא דְגִיּהֶנָּם. וּמַה דְּאָמַר בְּלִילוֹת. רְצוּנוּ לְאָמַר אִיהוּ וְנוֹקְבִיָּהּ. וּבְגִינֵי כֶּךָ לָא שְׁלִיט אָלָא בְּלִילְיָא.

וְדַאי דְּאָמַר וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִי עָלָה הַשָּׁחַר. מָאִי כִי עָלָה הַשָּׁחַר. בְּגִין דְּכֹד אֲתִי צַפְרָא, וְאֲתַעְבְּר שְׁלַטְנוּ דְּחֲשׂוּכָא דְלִילְיָא, פְּדִין עָאל אִיהוּ וְאוּכְלוּסִיָּה בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, דְּלִסְטֵר צַפּוֹן, עַד דְּעָאל לִילְיָא, וְאֲשַׁתְּרוּ פְּלַבִּי, וְשְׁלִטִי וּמְשַׁטְטִי בְּלִילְיָא, (ר"א בעלמא) עַד דְּאֲתִי צַפְרָא. וְעַל דָּא הוּה דְּחִיק לֹמַר, שְׁלַחֲנִי כִי עָלָה הַשָּׁחַר, דְּהָא לָא שְׁלִיט בִּימָמָא.

כְּמוֹ זֶה גְלוּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא בְּלִילְיָה וְנִקְרָאת לִילְיָה. מִלָּךְ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת רָשָׁע שׁוֹלֵט עַל

וְדַאי שְׂשִׁכְנִיה הִתְתַּקְנָה עֲלֵיכֶם וְאֲתֵם פְּנִיָּה. (ופגש בהם ודאי רואה פני השכינה, משום שהשכינה מסתתרת בתוככם, היא בסתר והם בגלוי, והיא נתקנת עמם להראות לפני המלך. והואיל ואתם כאן שלשה, ודאי שהשכינה נתקנה עליכם ושורה בתוכם).

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית לג) קַח נָא אֶת בְּרַכְתֵי אֲשֶׁר הוֹבָאת לָךְ וְגו'. כְּשֶׁרָאָה יַעֲקֹב אֶת סַמְאֵל מְקַטְרָג בְּאוֹתוֹ לִילְיָה, רָאָה אוֹתוֹ בְּדַמוֹת עֵשׂוֹ, וְלֹא הִפִּיר בּוֹ עַד שֶׁעָלָה הַבֶּקֶר. כִּיּוֹן שֶׁעָלָה הַבֶּקֶר וְהַשְּׂגִיחַ בּוֹ, רָאָה אוֹתוֹ בְּפָנִים נִסְתָּרִים וּגְלוּיִים. הַתְּבוּנָה בְּאוֹתָהּ דְמוֹת שְׁהִיְתָה כְּדַמוֹת עֵשׂוֹ, מִיד הַשְּׂגִיחַ וְיַדַּע שֶׁהִיא מְמַנָּה שֶׁל עֵשׂוֹ וְהַחֲזִיק בּוֹ. מַה כְּתוּב? (שם לד) וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִי עָלָה הַשָּׁחַר. וְהַחֲבָרִים הַעִירוּ, שְׁבַשְׁבִּיל שֶׁהִגִּיעַ זְמַנוּ לִזְמַר וּלְשַׁבַּח אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה כִּי עָלָה הַשָּׁחַר.

וְכַאן יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, שְׁוֹדַאי שְׁלַטְנוּ אוֹיְנוּ אֵלָּא בְּלִילְיָה בְּתוֹף הַחֲשֻׁכָה, וְסוּד זֶה - מִפְּחַד בְּלִילוֹת, זֶה פְּחַד הַגִּיּהֶנָּם. וּמַה שֶׁאָמַר בְּלִילוֹת, רְצָה לִזְמַר הוּא וּנְקַבְתּוּ. וּבְשַׁבִּיל כֶּךָ לָא שׁוֹלֵט אָלָא בְּלִילְיָה.

וְזֶה שֶׁאָמַר וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִי עָלָה הַשָּׁחַר. מַה זֶה כִּי עָלָה הַשָּׁחַר? מִשּׁוֹם שֶׁכְּשֶׁמִּגִּיעַ הַבֶּקֶר וְעוֹבֵר שְׁלַטְנוּ שֶׁל הַחֲשֶׁךְ שֶׁל הַלֵּילָה, אֵז נִכְנָס הוּא וְאוּכְלוּסִיו בְּנֹקֵב תַּהוֹם רַבָּה שֶׁלְצַד צַפּוֹן, עַד שֶׁנִּכְנָס הַלֵּילָה, וְנִשְׁאָרִים הַכְּלָבִים, וְשׁוֹלֵטִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּלִילְיָה (בעולם) עַד שֶׁבָּא הַבֶּקֶר. וְלָכֵן הִזְיָה דוֹחֵק לִזְמַר, שְׁלַחֲנִי כִי עָלָה הַשָּׁחַר, שֶׁהִרִי לָא שׁוֹלֵט בְּיוֹם.

כְּמוֹ זֶה גְלוּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא בְּלִילְיָה וְנִקְרָאת לִילְיָה. מִלָּךְ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת רָשָׁע שׁוֹלֵט עַל

ישראל, עד שיבא הבקר ויאיר להם הקדוש ברוך הוא ויעבר שלטונם, ועל זה פי עלה השחר. דחוק היה בידו ותשש כחו, שהרי עבר הלילה. ועל זה יעקב החזיק בו וראה דיוקנו פדיוקנו של עשו, אבל לא כל כך בגלוי, ואז הודה לו על הברכות.

מה פתוב אחרי זה? (שם ל) כי על כן ראיתי פניך פראת פני אלהים ותרצני. שראה באותם הפנים של עשו פדמות שנראה לו סמאל ממש, שהרי בכל מקום שאדם נקשר, כך נראים פניו. ואתם קדושים עליונים, שכינה עמכם, ופניכם כאותם הפנים שלה, אשריכם! אמר, אם בדרך הזו הייתי הולך עמכם, הייתי יושב עמכם. כעת שאתם לדרךכם ואני לדרךי, אפרד מכם בדרך תורה. פתח ואמר, (תהלים קכז) שיר המעלות לשלמה אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. וכי שלמה אמר התשבחת הזו כשבנה את בית המקדש? לא כך, שהרי דוד המלך אמר לו בשביל שלמה בנו, כשבא נתן אצלו ואמר לו על שלמה שהוא יבנה את בית המקדש. ואחר כך דוד המלך הראה לשלמה בנו את דיוקן בית המקדש. פיון שראה דוד את דיוקן בית המקדש וכל תקוניו, אמר שירה על שלמה בנו, ואמר אם ה' לא יבנה בית וגו'.

דבר אחר שיר המעלות לשלמה - למלך שהשלום שלו. ושירה זו היא שירה ותשבחת על כל שאר השירה, ושירה זו עולה על כלן. אם ה' לא יבנה בית - שראה דוד המלך את כל אותם שבצעת העמודים שהבית הזה עומד עליהם שעומדים שורות שורות

ומזלות חייבא שלטא עליהו דישאל, עד דייתי צפרא וננהיר לון קדשא בריך הוא, ויתעבר שלטניהון, ועל דא כי עלה השחר, דחיק הוה בידיה, ותשש חיליה, דהא אתעבר ליליא ועל דא אתתקף יעקב ביה, וחקא דיוקניה פדיוקנא דעשו, אבל לא באתגליא כל כך. וכדין אודי ליה על ברפאן.

מה פתיב לבתר, (בראשית לג) כי על כן ראיתי פניך פראות פני אלהים ותרצני. דחקא באינון אנפין דעשו פדיוקנא דאתחזי ליה סמאל ממש, דהא בכל אתר דבר נש אתקשר, הכי אתחזי באנפוי. ואתון קדישי עליונין שכינתא בהדיכו, ואנפין דלכון פאינון אנפין דילה, ופאין אתון. אמר אי ארחא חדא הוינא אזלי בהדיכו, הוינא נתבי עמכון, השתא דאתון לארחיכו, ואנא לארחי, אתפרש מנייכו במילי (דף קס"ד ע"א) דאורייתא.

פתח ואמר (תהלים קכז) שיר המעלות לשלמה אם יי' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו אם יי' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. וכי שלמה אמר תושבחתא דא כד בנה בי מקדשא. לאו הכי, דהא דוד מלפא אמר ליה בגין שלמה מלפא בריה, כד אתא נתן לגביה, ואמר ליה על שלמה דאיהו יבני בי מקדשא. ולבתר דוד מלפא אחזי לשלמה בריה דיוקנא דבי מקדשא. פיון דחקא דוד דיוקנא דבי מקדשא, וכל תקוניו, אמר שירתא על שלמה בריה, ואמר אם יי' לא יבנה בית וגו'.

דבר אחר שיר המעלות לשלמה, למלפא דשלמא דיליה. והאי שירתא איהו שירתא ותושבחתא על כל שאר שירתא, ושירתא דא סלקא על פלהו. אם יי' לא יבנה בית, דחקא דוד מלפא, כל אינון עמודין

לכנות את הבית הזה. מעל כלם עומד בעל הבית שהולך על גביהם, ונותן להם כח ותקף לכל אחד ואחד כראוי.

ועד זה אמר דוד, אם המלך הזה שכל השלום שלו, שהוא בעל הבית, לא בונה את הבית הזה - שוא עמלו בוניו בו, אותם עמודים שעומדים לכנות על הבית הזה. אם ה' לא ישמר עיר - זה המלך שכל השלום שלו. שוא שקד שומר - זהו עמוד אחד שהעולם התפקן עליו, ומיהו? צדיק, שהרי הוא שומר את אותה העיר.

המושכן שעשה משה, תמיד היה יהושע עומד ושומר אותו, שהרי אין שמירתו - רק בזה שנקרא נער, שכתוב (שמות לג) ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. אחר כך משפן זה לא היה שמור אלא בשביל נער אחר, שכתוב (שמואל א-ג) והנער שמואל משרת. (והיה מסדר שם) משום שאין שמירת המשפן אלא בנער. (אבל בית המקדש אינו כך, שאין שמירתו אלא בקדוש ברוך הוא, שכתוב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר) ומיהו השומר הזה? אותו השומר המשפן שנקרא כך: נער מטטרון.

אבל אתם קדושים עליונים, אין שמירתכם כמו שמירת המשפן, אלא שמירתכם כשמירת בית המקדש, הקדוש ברוך הוא לבדו, שכתוב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. שהרי בכל זמן שצדיקים הולכים בדרך, הקדוש ברוך הוא שומר אותם תמיד, שכתוב ה' ישמר צאתך ובוואף. הלבנו אחריו, ולונו אותו שלשה מילים, ומזרו לדרפם. קראו עליו, (תהלים צא) כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך, על פפים

שבועה, דהאי בית קאים עלייהו, דאינון קיימי שורין שורין, למבני האי בית. לעילא מפלהו קיימא מאריה דביתא דאזיל על גבייהו, ויהיב לון חילא ותוקפא, לכל חד וחד פדקא יאות. ועד דא אמר דוד, אי האי מלפא דשלמא כלא דיליה, דאיהו מאריה דביתא, לא בני להאי ביתא, שוא עמלו בוניו בו, אינון (פ) עמודים קיימין דקיימין למבני על האי ביתא. אם יי' לא ישמר עיר, דא מלפא דשלמא כלא דיליה. שוא שקד שומר, דא איהו חד קיימא דעלמא אתתקן עליה, ומנו. צדיק, דהא איהו נטיר לה להאי עיר.

משכנא דעבד משה, יהושע הוה קאים תדיר ונטיר ליה, דהא לית נטירו דיליה פר ביה דאקרי נער, דכתיב, (שמות לג) ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. לבתר האי משכנא לא הוה נטיר, אלא בגין נער אחרא, דכתיב, (שמואל א ג) והנער שמואל משרת, (והנה מסדר תמו) בגין דלית נטירו דמשכנא, אלא בנער. (אבל כי מקדשא לאו הכי ולא נטירו דיליה אלא בקודשא ברוך הוא דכתיב אם יי' לא ישמר עיר שוא שקד שומר) ומאן איהו שומר דא. ההוא דנטיר משכנא דאקרי הכי נער מטטרון.

אבל אתון קדישי עליונים, לאו נטירו דלכון בנטירו דמשכנא, אלא נטירו דלכון בנטירו דכי מקדשא, קדשא בריך הוא בלחודוי, דכתיב אם יי' לא ישמר עיר שוא שקד שומר, דהא בכל זמנא דצדיקיא אזלי בארשא, קדשא בריך הוא נטיר לון תדיר, דכתיב, (תהלים קכא) יי' ישמר צאתך ובוואף.

אזלו אבתריה, ואזופוהו תלת מלין, ואהדרו לארחייהו קרו עליה, (תהלים צא) כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך, על פפים

יִשְׁאוּנֶה וְגו' (משלי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ
וְאִמָּךָ וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ.

וְאֵת הַמְשָׁפֵן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעַת
וְגו' רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (שם יד) בָּרַב
עִם הַדֶּרֶת מְלֶךְ וּבִכְאֶפֶס לֹאִם
מִחַתֶּת רְזוּן. בָּרַב עִם הַדֶּרֶת מְלֶךְ
- אֵלֶּה הֵם יִשְׂרָאֵל, שְׁכַתוּב בָּהֶם
(דברים י) כִּי עִם קְדוּשׁ אֶתָּה לַה'
אֱלֹהֶיךָ. וְהֵם עִם שְׁעוּלִים לְכַמָּה
אֲלָפִים וּלְכַמָּה רַבּוּת, וּכְשֶׁהֵם
רַבִּים בְּחֻשְׁבוֹנָם, זֶהוּ כְבוֹדוֹ שֶׁל
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהָרִי עֲלִיּוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים מְשַׁבְּחִים אֶת שְׁמוֹ שֶׁל
הַמְּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן וּמְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ
בְּשִׁבְלֵי הָעַם הַקְּדוּשׁ הַזֶּה. זֶהוּ
שְׁכַתוּב (שם ד) רַק עִם חֲכָם וְנִבּוֹן
הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה.

וְאִם תֹּאמְרוּ, הָרִי כְתוּב (שם י) כִּי
אַתֶּם הַמַּעֲט מִכָּל הָעַמִּים - אֲלֵא,
מִכָּל הָעַמִּים וְדָאִי, אֲבָל מֵעַם אֶחָד
הֵם יוֹתֵר רַבִּים. שֶׁהָרִי אֵין עִם כָּל
הָעוֹלָם גָּדוֹל וְרַב כִּי־יִשְׂרָאֵל. וְאִם
תֹּאמְרוּ, הָרִי בְּנֵי יִשְׁמַעֵאל וְהָרִי בְּנֵי
אֲדוּם הָרִי כְּמָה הֵם - וְדָאִי כֶּף
רַבִּים הֵם, אֲבָל כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים,
כָּלֵם מְעַרְבִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה, בְּנִים
יֵשׁ לָעַם זֶה בְּעַם זֶה, וּלְאֵלֶּה בְּנִים
בְּעַם אֶחָד וּלְאֵלֶּה בְּאֶחָד. וּמִשּׁוּם
כֶּף אֵין עִם כָּל הָעוֹלָם גָּדוֹל וְרַב
כִּי־יִשְׂרָאֵל, עִם נִבְחָר וַיְחִידֵי, אֵלֶּה
בְּאֵלֶּה בְּלֵי עַרְבוּבֵיָה אַחֲרַת כָּלֵל,
שְׁכַתוּב כִּי עִם קְדוּשׁ אֶתָּה לַה'
אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר ה', וְעַל זֶה בָּרַב
עִם הַדֶּרֶת מְלֶךְ, הַדּוֹר הוּא לְמֶלֶךְ
הַעֲלִיּוֹן בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

עוֹד, בְּזִמְנֵן שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּאֵ לְבֵית הַכְּנֶסֶת (שְׁהוּא מְקֻדָּשׁ מֵעַט)
וְכָל הָעַם הוֹלְכִים כְּאֶחָד
וּמִתְפַּלְלִים וּמוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים אֶת
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲזַי הוּא הַדּוֹר
שֶׁל מְלֶךְ, שְׁמֶלֶךְ סֵתָם זֶה מְלֶךְ
הַקְּדוּשׁ (הַמְשִׁיחַ), שֶׁהִתְתַּקֵּן בִּיפִי
וְתִקּוֹן לַעֲלוֹת לְמַעְלָה.

יִשְׁאוּנֶה וְגו' (משלי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמָּךָ וְתִגַּל
יוֹלְדֶתְךָ.

וְאֵת הַמְשָׁפֵן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעַת וְגו' (שמות כו)
רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (משלי יד) בָּרַב עִם הַדֶּרֶת
מְלֶךְ וּבִכְאֶפֶס לֹאִם מִחַתֶּת רְזוּן. בָּרַב עִם הַדֶּרֶת
מְלֶךְ, אֵלֵין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב בְּהוּ (דברים י)
כִּי עִם קְדוּשׁ אֶתָּה לַיְי' אֱלֹהֶיךָ. וְאֵינוֹן עֲמָא
דְּסִלְקִין לְכַמָּה אֲלָפִין, וּלְכַמָּה רַבּוּן, וְכַד
אֵינוֹן סְגִיאִין בְּחוּשְׁבִּיָהוֹן, יִקְרָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ. דְּהָא עֲלָאִין וְתַתָּאִין מְשַׁבְּחִין
שְׁמִיָה דְּמִלְּפָא עֲלָאָה, וּמְשַׁבְּחִין לִיהַ בְּגִין עֲמָא
קְדִישָׁא דָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (דברים ד) רַק עִם
חֲכָם וְנִבּוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב, (דברים י) כִּי אַתֶּם הַמַּעֲט
מִכָּל הָעַמִּים, אֲלֵא, מִכָּל הָעַמִּים וְדָאִי,
אֲבָל מֵעַמָּא חַד יִתִּיר סְגִיאִין אֵינוֹן. דְּהָא לִית
עֲמָא כָּל עֲלָמָא רַב וְסְגִי כִי־יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא
הָא בְּנֵי יִשְׁמַעֵאל, וְהָא בְּנֵי אֲדוּם, הָא כְּמָה
אֵינוֹן. וְדָאִי הָכִי סְגִיאִין אֵינוֹן, אֲבָל כָּל שְׂאֵר
עַמִּין כִּלְהוּ מִתְעַרְבֵי אֵלֵין בְּאֵלֵין, בְּנִין אִית
לָעַם דָּא, בְּעַם דָּא, וּלְאֵלֵין בְּנִין בְּעַם אַחֲרָא,
וְאֵלֵין בְּאַחֲרָא. וּבְגִין כֶּף לִית עֲמָא כָּל עֲלָמָא,
רַב סְגִי כִי־יִשְׂרָאֵל, עֲמָא בְּרִירָא וַיְחִידָאָה, אֵלֵין
בְּאֵלֵין, בְּלֵא עַרְבוּבֵיָה אַחֲרָא כָּלֵל, דְּכַתִּיב כִּי
עִם קְדוּשׁ אֶתָּה לַיְי' אֱלֹהֶיךָ, וּבְךָ בָּחַר יְי', וְעַל
דָּא בָּרַב עִם הַדֶּרֶת מְלֶךְ, הַדּוֹרָא אִיהוּ דְּמִלְּפָא
עֲלָאָה קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא.

הוּוּ בְּזִמְנָא (דף קס"ד ע"ב) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתִי
לְבִי כְּנִישְׁתָּא, (דְּאִיהוּ מְקֻדָּשׁ מֵעַט) וְכָל עֲמָא אֶתִינִין
כְּחַדָּא, וּמְצִלָּאִין, וְאוֹדוֹן, וּמְשַׁבְּחִין לִיהַ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדִין הַדּוֹרָא דְּמֶלֶךְ אִיהוּ,
דְּמֶלֶךְ סֵתָם דָּא מִלְּפָא קְדִישָׁא. (ר"א מְשִׁיחָא)
דְּאֶתְתַּקֵּן בְּשִׁפְרוֹ וּבְתַקּוּנָא לְסִלְקָא לְעִילָא.

ובאפס לאם מחפת רזון - וכשהוא מקדים לבית הנכנסת והעם לא באים להתפלל ולשבח את הקדוש ברוך הוא, אז כל אותו שלטון שלמעלה וכל אותם ממנים ומחנות עליונים, כלם נשברים (מעברים) מאותו עלוי שמתקנים בתקוני אותו המלך. מה הטעם? משום שבאותה שעה שישראל למטה מסדרים תפלותיהם ובקשותיהם ומשבחים את המלך העליון, כל אותם מחנות עליונים מסדרים שבחים ומתקנים באותו תקון קדוש, משום שכל המחנות העליונים כלם חברים עם ישראל למטה לשבח את הקדוש ברוך הוא כאחד, להיות עליתו של הקדוש ברוך הוא מעלה ומטה כאחד.

ובשהם מזדמנים להיות חברים עם ישראל, וישראל למטה לא באים לסדר תפלתם ובקשתם ולשבח את אדונם - כל המחנות הקדושים של השלטון העליון נשברים (מעברים) מתקוניהם, שהרי לא עולים בעליה ולא יכולים לשבח את רבונם כראוי. משום ששבחי הקדוש ברוך הוא צריכים להיות כאחד מעלה ומטה, עליונים ותחתונים בשעה אחת, ועל זה מחפת רזון ולא מחפת מלך.

ואפילו שלא התרכבו בבית הנכנסת אלא עשרה, באותם העשרה מזדמנים המחנות העליונים להיות עמקם חברים. מה הטעם? משום שכל תקוני אותו המלך הם בעשרה, ולכן די בעשרה, אם אינם יותר.

ובא ראה, במשכן מה פתוב? ואת המשכן תעשה עשר יריעות. עשר, משום שתקון המשכן (השכינה) הוא בעשרה להיות כראוי. עשר, מה

ובאפס לאם מחפת רזון, וכד איהו אקדים לבי כנישתא, ועמא לא אתיין לצלאה ולשבחא ליה לקודשא בריה הוא, פדין כל ההוא שלטנותא דלעילא, וכל אינון ממנן ומשריין עלאין, כלהו אתברו (ס"א אתעברו) מההוא עלויא דמתקני בתקוני ההוא מלך. מאי טעמא. בגין דבההיא שעתא, דישראל לתתא קא מסדרי צלותהון ובעותהון, ומשבחן למלכא עלאה. כל אינון משריין עלאין, מסדרין שבחין, ומתתקנן בההוא תקונא קדישא, בגין דמשריין עלאין כלהו חברין אינון בישראל לתתא, לשבחא לקודשא בריה הוא כחדא, למהוי סלוקא דקודשא בריה הוא עילא ותתא כחדא.

וכד אינון מזדמנן למהוי חברים בהו בישראל, וישראל לתתא לא אתיין לסדרא צלותהון ובעותהון ולשבחא למאריהון, כלהו משריין קדישין, שלטנותא עלאה אתברו (אתעברו) מתקונייהון, דהא לא סלקין בסלוקא, ולא יכלין לשבחא למאריהון כדקא יאות. בגין דשבחי דקודשא בריה הוא, אצטריף למהוי כחדא עילא ותתא, עלאין ותתאין בשעתא חדא, ועל דא מחפת רזון ולא מחפת מלך.

ואפילו דלא אסגיאו בבי כנישתא, אלא עשרה, באינון עשרה מזדמנן משריין עלאין, למהוי עמהון חברים. מאי טעמא בגין דכל תקוני דההוא מלך, אינון בעשרה, ועל דא די בעשרה, אי לאו אינון יתיר.

ותא חזי במשכן מה כתיב, (שמות כו) ואת המשכן תעשה עשר יריעות, עשר: בגין דתקונא דמשכנא, (נ"א דשכינתא) בעשרה איהו,

הטעם עֶשֶׂר וְלֹא עֶשְׂרֵה? אֵלֶּא עֶשֶׂר בְּכֹל מְקוֹם הוּא בְּלִי שְׂכִינְהָ, שְׂאִינְהָ בְּחֻשְׁבוֹן, כְּגוֹן זֶה (מלכים א-ז) עֲמַד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר. הַשְׂכִּינְהָ אֵינְהָ בְּחֻשְׁבוֹן, שְׁהִרִי הִיא עוֹמֶדֶת לְמַעַלָּה, שְׂפָתוֹב (שם) וְהִים עֲלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה. וּבְמִקְוֹמוֹת הַלְלוּ שֶׁל רְמִזִּים לְסוּד שְׁלֹמְעֵלָה שְׁחָסַר מֵהֶם (ה), הִרִי שְׂכִינְהָ יִתְרָה עַל אוֹתוֹ חֻשְׁבוֹן, שְׂאִינְהָ בְּחֻשְׁבוֹן. לְצַד הָאֲחֵר נוֹתְנִים חֻשְׁבוֹן יוֹתֵר. וְהִיא בְּמִנְיָן בְּגִרְעוֹת, (לֹא תֹאמַר חֻשְׁבוֹן יוֹתֵר, אֵלֶּא תוֹסֶפֶת אוֹת, וְהַחֻשְׁבוֹן בְּגִרְעוֹת) כְּמוֹ עֲשָׂתִי, וְהִרִי פְרִשׁוּהָ. וּבְכֹל מְקוֹם שְׁנוֹסְפוֹת אוֹתִיּוֹת כְּגוֹן זֶה, זֶה לְגִרְעוֹת. כְּמוֹ הָאֲמִינוֹן אַחִיד, שְׁמִסְפִּיק אֲמִינוֹן. וּבְצַד הַקְּדוּשָׁה גוֹרַע אוֹת, וְהִיא תוֹסֶפֶת.

רַבִּי חֲזִיא פִּתַח וְאָמַר, (תהלים קד) עֵטָה אוֹר כְּשִׁלְמָה נוֹטָה שְׁמַיִם כְּפִרְיָעָה. פְּסוּק זֶה פְּרִשׁוּהוּ, שְׁכֻשְׁבָרָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הָעוֹלָם, הַתְּעַטֵּף בְּאוֹתוֹ אוֹר קְדָמוֹן וּבְרָא בּוֹ שְׁמַיִם.

וּבֹא רָאָה, אוֹר וְחֻשְׁף (לֹא) הָיוּ כְּאֶחָד. אוֹר מְצַד הַיָּמִין, וְחֻשְׁף מְצַד הַשְּׂמָאל. מֵה עֲשֵׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? שְׁתַּפֵּם כְּאֶחָד וּבְרָא מֵהֶם שְׁמַיִם. מֵה זֶה שְׁמַיִם? אֵשׁ וּמַיִם שְׁתַּפֵּם כְּאֶחָד וְעֲשֵׂה שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם. וּכְשֶׁנִּתְקַנוּ כְּאֶחָד וּמִתַּח אוֹתָם, מִתַּח אוֹתָם פְּרִיָעָה וְעֲשֵׂה מֵהֶם אוֹת ו', וְזוֹ נִקְרָאת יְרִיעָה. יְרִיעוֹת, שְׁהִרִי מֵאוֹת זֶה הַתְּפִשֵׁט אוֹר וְנַעֲשׂוּ יְרִיעוֹת. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֵׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת. וְשִׁבְעָה רְקִיעִים הֵם מְתוּחִים, גְּנוּזִים בְּגִיזָה עֲלִיוֹנָה, כְּמוֹ שְׂבָאוֹהָ, וְרְקִיעַ אֶחָד שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם. וְלֹאוֹתוֹ רְקִיעַ אֵין גּוֹן וְאֵין

לְמַהוּי כְּדָקָא יְאוֹת. עֶשֶׂר, מְאִי טַעְמָא עֶשֶׂר, וְלֹא עֶשְׂרֵה. אֵלֶּא עֶשֶׂר, בְּכֹל אֲתֵר אִיהוּ בְּלֹא שְׂכִינְתָא, דְּלֹאוּ אִיהִי בְּחוּשְׁבָנָא כְּגוֹוֵנָא דָא (מלכים א ז) עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר, שְׂכִינְתָא לָאוּ אִיהִי בְּחוּשְׁבָנָא, דְּהָא אִיהִי קְיַימָא לְעֵילָא, דְּכִתִּיב, (מלכים א ז) וְהִים עֲלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה. וּבְאֵלִין הוֹכְתִי דְרַמִּיזִי לְרִזָא דְלְעֵילָא דְחָסַר מְנַהוֹן, (ס"א ה) הָא שְׂכִינְתָא יִתִּיר עַל הַהוּא חֻשְׁבָנָא, דְּלֹאוּ אִיהִי בְּחוּשְׁבָנָא.

לְסַטְרָא אַחְרָא, יְהִיבִי חֻשְׁבָנָא יִתִּיר, וְאִיהִי בְּמִנְיָנָא בְּגִרְעוֹ, (ר"א לֹא תִימָא חֻשְׁבָנָא יִתִּיר אֵלֶּא תוֹסֶפֶת אֵת וְחוּשְׁבָנָא בְּגִרְעוֹ) כְּגוֹן עֲשָׂתִי, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְכֹל אֲתֵר דְאֲתוּוֹן אֲתוּסְפֵן, כְּגוֹוֵנָא דָא, אִיהוּ לְגִרְעוֹתָא. כְּגוֹן (שמואל ב יג) הָאֲמִינוֹן אַחִיד, דְּסִגְיָא אֲמִינוֹן. וּבְסַטְרָא דְקְדוּשָׁא, גִרַע אֵת וְאִיהוּ תוֹסֶפֶת.

רַבִּי חֲזִיא פִּתַח וְאָמַר, (תהלים קד) עוֹטָה אוֹר כְּשִׁלְמָה נוֹטָה שְׁמַיִם כְּפִרְיָעָה. הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ, דְכַד בְּרָא קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא עֲלֵמָא, אֲתַעֲטֵף בְּהוּא אוֹר קְדָמָאָה, וּבְרָא בֵיהַ שְׁמַיִם.

וְהָא חֲזִי, אוֹר וְחֻשְׁף (ר"א לֹאוּ) כְּחֶדָא הוּוּ. אוֹר מְסַטְרָא דִימִינָא, וְחֻשְׁף מְסַטְרָא דְשְׂמָאלָא. מְאִי עֲבַד קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא, שְׁתַּף לּוֹן כְּחֶדָא, וּבְרָא מְנַהוֹן שְׁמַיִם. מְאִי שְׁמַיִם. אֵשׁ וּמַיִם. שְׁתַּפֵּן כְּחֶדָא, וְעֵבִיד שְׁלֹם בֵּינֵיהוּ. וְכַד אֲתַפְּלִילוּ כְּחֶדָא, וּמִתַּח לּוֹן, פְּרִיָעָה מִתַּח לּוֹן, וְעֵבִיד מְנַהוֹן אֵת ו' וְדָא אַקְרִי יְרִיעָה. יְרִיעוֹת, דְּהָא אֵת דָא אֲתַפְּשִׁיט מְנִיָה נְהִירוֹ, וְאֲתַעֲבִידוּ יְרִיעוֹת, הֵדָא הוּא דְכִתִּיב וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֵׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת.

וְשִׁבְעַ רְקִיעִין אֵינוֹן מְתִיחִין, גְּנִיזִין בְּגִיזוֹ עֲלָאָה, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ. וְחַד

לו מקום בגלוי, ולא עומד להתבונן בו (אלא בתבונה), והרקיע הזה גנוז ומאיר לכלם, ומסיע אותם למסעיהם, כל אחד ואחד כראוי לו. אלא עומד בהשכל. מהרקיע הזה והלאה אין מי שידע וישגיח, ויש לאדם לסתם פיו ולא לדבר ולהתבונן בהשכל. מי שיסתכל חוזר לאחור, שאין מי שיכול לדעת.

עשר יריעות הן, שהם עשרה רקיעים. ומי הם יריעות המשפן שהן עשר ועמודות להודיע לחכמי הלב? מי שידע בהן, מסתכל בחכמה רבה ובסודות של העולם, ומסתכל למעלה באותו מקום, שכל אחד ואחד נדבק בו, פרט לשני אלה שעומדים בימין ובשמאל, והם גנוזים עם השכינה.

רבי יוסי אמר, תשעה רקיעים הם, ושכינה היא עשירית. שאם תאמר בשביל שכתוב עשר - הוא חוץ מהשכינה. אם כן, השכינה היא אחת עשרה שעומדת על עשר. אלא ודאי שתשע הן, והם תשעה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, והיא העשירית. כמו זה המשפן הוא עשר יריעות. אותם עשרה רקיעים סוד הסודות שלא נמסר, רק ליודעי החכמה, והכל הוא בסודות של המנוחה הקדושה, שהוא גלה סוד כל רקיע ורקיע, והם שמשים שממשים בכל אחד ואחד. שבעה רקיעים הם למעלה, ושבעה רקיעים הם למטה, כמו שלמעלה. שבעה רקיעים הם שבהם פוכבים ומזלות להנהיג העולם הזה כפי דרכו וכמו שצריך לו.

אינון לתתא, פגוונא דלעילא. שבע רקיעין אינון, דבהו ככביא ומזלי לאנהגא עלמא דא כפום ארחיה, כמה דאצטריך ליה.

רקיעא דקיימא עליהו, ויהוא רקיע לית ביה גוון, ולית ליה אתר באתגליתא ולא קיימא לאסתפלא ביה, (ס"א אלא בסוכלתנו) והאי רקיע איהו גניז, ונהיר לכלהו, ונטיל לון במטלניהו, כל חד וחד פדקא חזי ליה. אלא קיימא בסוכלתנו.

מהאי רקיע ולהלאה, לית מאן דינדע וישגח, ואית ליה לבר נש למסתם פומיה, ודלא למללא ולאסתפלא בסוכלתנו. מאן דיסתפל אהדר לאחורא, דלית מאן דיכיל למנדע.

עשר יריעות אינון, דאינון עשרה רקיעין. ומאן אינון יריעות דמשפנא דאינון עשר. וקיימן למנדע לחכמי לבא. מאן דינדע בהו, אסתכל בחכמתא סגיא, וברזין דעלמא, ואסתפל (דד קס"ה ע"א) לעילא בההוא אתר, דכל חד וחד אתדבק ביה, בר תרין אינון דקיימן בימינא ובשמאלא, ואינון גניזין בהדי שכינתא.

רבי יוסי אמר תשע רקיעין אינון, ושכינתא איהי עשיראה. דאי תימא בגין דכתיב עשר, בר משכינתא איהו. אי הכי, שכינתא חד סרי איהי דקיימא על עשר. אלא ודאי תשע אינון, ואינון תשע יומין שבין ראש השנה ליום הכפורים, ואיהי עשיראה. פגוונא דא, משפן איהו עשר יריעות.

אינון עשר רקיעין רזא דרזין דלא אתמסר בר לאינון דינדעי חכמתא, וכלא איהו ברזין דבוצינא קדישא, דאיהו גלי רזא דכל רקיעא ורקיעא, ואינון שמשין דמשמשי בכל חד וחד. שבע רקיעין אינון לעילא, שבע רקיעין אינון לתתא, פגוונא דלעילא. שבע רקיעין אינון, דבהו ככביא ומזלי לאנהגא עלמא דא כפום ארחיה, כמה דאצטריך ליה.

בְּכֹהֵן הַשְּׂבִיעִי עֲדִיף, חוץ מן השמיני שמנהיג את כלם ועומד על כלם. פתוב סלו לרכב בערבות. מי רוכב בערבות, ומי הן הערבות? אלא ערבות זה הרקיע השביעי, ולמה נקרא ערבות? על שהוא כלול מאש ומים כאחד, ומצד הדרום, ומצד הצפון, והוא מערב משני צדדים. ואם תאמר, אם כן, שתי הערבות שמתחברות בלולב, ושנינו ערבות? זהו שכתוב (תהלים סח) סלו לרכב בערבות. אם כן, מי נותן ירכים בגוף, או גוף ברכים? שהרי זה עושה פרות ונצנים, וזה לא עושה פרות ונצנים.

אלא ודאי שהכל הוא סוד של ערבות שבלולב. אותם ערבות שבלולב, אחד אש ואחד מים. בסוד הזה של כלם, והוא שביעי, הוא אש ומים כלולים כאחד בסוד אחד, ומשום שערבות הוא סוד הכלל של כל ששת האחרונים, הוא סוד המרכבה העליונה, והקדוש ברנף הוא רוצה ברכיע הזה יותר מכל הרקיעים, ותשוקתו תמיד לתקן אותו הרקיע ביפי עליון. ועל זה סלו לרכב בערבות, לאותו שרוכב בערבות, ומיהו? אותו הרקיע טמיר וגנוז שעומד על גב החיות, שהוא רוכב בערבות.

ועליו לפניו. לא כתוב מלפניו, אלא לפניו, שהרי אין מי שידע בו פלום. אבל לפניו, מי שנוכנס אצל הרקיע הזה, צריך להכנס בשמחה ולא בעצב כלל, משום שהרקיע הזה גורם, ששם לא שורה עצב ורגז כלל, שהרי שם הכל בשמחה.

ועל זה, פהן גדול שעומד לפניו לא היה נכנס לבית הקדש - רק

בְּכֹהֵן שְׂבִיעָה עֲדִיף, בר תמינאה, דקא מדבר לכלהו, וקיימא על פלהו.

פתיב (תהלים סח) סלו לרוכב בערבות, מאן רוכב בערבות, ומאן אינון ערבות. אלא, ערבות דא רקיעא שביעאה, אמאי אתקרי ערבות. על דאיהו כליל מאשא ומיא כחדא, ומסטרא דדרום, ומסטרא דצפון, ואיהו מעורב מתרין סטריין.

ואי תימא, אי הכי, שתי ערבות דקא מתחברין בלולב, ותניין ערבות, הדא הוא דכתיב סלו לרוכב בערבות. אי הכי, מאן יהיב ירפין בגופא, או גופא בירפין, דהא דא עביד פריין ואיבין, ודא לא עביד פריין ואיבין.

אלא, ודאי כלא הוא רזא דערבות דבלולב, אינון ערבות דבלולב, חד אש, וחד מים. ברזא דא דכלהו, ואיהו שביעאה איהו אש ומים כליל כחדא, ברזא חדא, ובגין דערבות איהו רזא כללא דכלהו שית אתרנין, איהו רזא דרתיכא עלאה, וקודשא ברין הוא אתרעי בהאי רקיעא, יתיר מפלהו רקיעין, ותיאובתיה תדיר לאתקנא לההוא רקיעא, בשפירו עלאה. ועל דא, סלו לרכב בערבות לההוא דרכב בערבות. ומאן איהו. ההוא רקיע טמיר וגניז, דקיימא על גבי חיותא, דאיהו רכב בערבות.

ועליו לפניו. מלפניו לא כתיב, אלא לפניו, דהא לית מאן דינדע ביה פלום. אבל לפניו, מאן העייל לקמיה דהאי רקיע, אצטריך למיעל בחדוה, ולא בעציבו כלל, בגין דהאי רקיעא גרים, דתמן לא שריא עציבו ורוגזא כלל, דהא תמן פלא איהו בחדוה.

ועל דא, פהן גדול דקיימא לקמיה, לא הוה עאל לבי קדשא, בר בחדוה,

בשמחה ולהראות שמחה, שהרי המקום גורם. ועל זה כתוב (תהלים ק) עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה. שהרי צריך שלא להראות בו עצב.

ואם תאמר, אם כן, מי שהוא בצער ודחק, שלא יכול לשמח את לבו, ומתוך דחקו יש לו לבקש רחמים לפני המלך העליון. אם כן, לא יתפלל תפלה כלל, ולא יפגס בעצב כלל, שהרי לא יכול לשמח את לבו ולהפגס לפניו בשמחה. מה התקון שיש לאדם הזה?

א"ר ודאי הרי שנינו, כל השערים ננעלו ונסגרו, ושערי דמעות לא נסגרו, ואין דמעה אלא מתוך צער ועצב, וכל אותם הממנים על אותם השערים, כלם משברים חתיכות קשות ומנעולים ומכניסים אותן דמעות, ואותה תפלה נכנסת לפני המלך הקדוש.

ואי לאותו מקום יש דחק מאותו עצב ודחק של אותו אדם, כמו שנאמר (ישעיה טו) בכל צרתם לא יצו. תשובת אותו העולם העליון למקום הזה, פזר שתשובתו תמיד אל הנקבה. כשנכנס המלך לגבירה ומוציא אותה בעצב, אז כל מה שהיא רוצה, נמסר בידיה, ואותו אדם ואותה תפלה לא חוזרת ריקם, והקדוש ברוך הוא חס עליו. אשרי חלקו של אותו אדם ששופך דמעות לפני הקדוש ברוך הוא בתפלתו.

כמו זה בשבת, מי שישב בתענית בשבת, מתוך צערו מראה עצב, ובשבת שולט אותו רקיע עליון, אותו שנראה בשמחה, שהוא שמחה ומשמח

ולאחזקה חדוה, דהא אתרא גרים. ועל דא כתיב, (תהלים ק) עבדו את יי' בשמחה באו לפניו ברננה. דהא אצטריך דלא לאחזקה בה עציבו.

ואי תימא, אי הכי, האי מאן דאיהו בצערא ובדוחקא, דלא יכיל למחדי לפיה, ומגו דוחקיה אית ליה למתבע רחמין, קמי מלפא עלאה, אי הכי, לא יצלי צלותא כלל, ולא ייעול בעציבו כלל, דהא לא יכיל למחדי לפיה, ולא עלא קמיה בחדוה, מאי תקוונא אית ליה להאי בר נש.

א"ר ודאי הא תגינן, כל תרעין ננעלו ואסגירו, ותרעין דדמעין לא אסגירו, ולית דמעה אלא מגו צערא ועציבו. וכל אינון דממנן על אינון תרעין, בלהו מתברין גזיזין ומנעולין, ועיילין אינון דמעין, וההיא צלותא עאלת קמי מלפא קדישא.

בדין ההוא אתר אית ליה דוחקא, מההוא עציבו ודוחקא דההוא בר נש, כמה דאת אמר (ישעיה טו) בכל צרתם לא צר. תיאובתיה דההוא עלמא עלאה, לגבי האי אתר, פדכורא דתיאובתיה תדיר לגבה דנוקבא. פד מלפא עאל לגבי מטרוניתא, אשפח לה בעציבו, כדין כל מה דאיהי בעאת, בידיה אתמסר, וההוא בר נש, וההיא צלותא, לא אהדר בריקניא, וקודשא בריך הוא חיים (דף קס"ה ע"ב) עליה. זפאה חולקיה דההוא בר נש, דאושיד דמעין קמי קדשא בריך הוא, בצלותיה.

בגוונא דא בשבת, מאן דיתב בתעניתא בשבת, מגו צעריה אחזי עציבא, ובשבת שלטא ההוא רקיעא עלאה, ההוא דאתחזי בחדוה, ואיהו חדוה וחדי לכלא. ההוא דיתב בעציבו, בגין

לכל. אותו שישב בעצב, משום שהוא שולט, מוציא את אותו האדם מאותו הענש שנגזר עליו, והרי נאמר סלו - הבו כבוד ורוממות לאותו שרוכב בערכות, שהוא שמחה ומשמח לכל, הרקיע שעל גבי החיות בי"ה שמו ודאי, שהרי באותו מקום השם הזה נכלל. ועלזו לפניו - משום שלא צריך להראות לפניו עצב, כמו שנתבאר.

רבי אלעזר אמר, פסוק זה כף צריך לומר: סלו לרכב על ערכות. מה זה בערכות? ביה שמו, ביה הוא היה צריך להיות! מה זה שמו? אלא פסוק זה על נסתר כל הנסתרים, עתיק כל העתיקים נאמר, אותו שלא התגלה ולא נודע כלל שהוא רוכב בערכות. ואם תאמר שהוא בא ורוכב בו, אם כן, אף על גב שהוא נסתר, במקום הזה עומד להתגלות.

א"ל סלו לרכב בערכות, זהו עתיק של כל העתיקים, נסתר כל הנסתרים, שלא ידוע. ובמה הוא רוכב? בערכות, בי"ה, שהוא סוד קדמון שיצא לפניו (ממנו), וזהו שמו. מאותו נסתר שלא ידוע שמו הוא י"ה. לא שהוא הוא, אלא הוא הוא, בשביל שאותה פרכת שנופרסה ויצאה מלפניו. אבל הפרכת הזו היא שמו, וזוהי מרפבתו, ולא נודע כלל.

וזהו שמו הגדול, משום שיש שמו שאינו כל כף גדול כמו זה אף על גב שיש בו תוספת אותיות. זהו השם הגדול, ולכן בשם הזה אנו מוציאים אמן, שהוא מנו. בזה הולך אמן בכל הזמן, ובשם אחר לא כן.

אמן יהא שמיה רבא מברך, שפאשר השם הזה מתתקן - הכל

דאיהו שלטא, אפיק לההוא בר נש מההוא עונשא דאתגזר עליה, והא אתמר, סלו: הבו יקר, ורוממו לההוא דרוכב בערכות, דאיהו חדרה וחדדי כלא, רקיעא על גבי חיותא בי"ה שמו ודאי, דהא בההוא אתר שמא דא אתפליל. ועלזו לפניו, בגין דלא אצטרין לאחזאה קמיה עציבו, כמה דאתמר.

רבי אלעזר אמר, האי קרא, הכי אצטרין למימר, סלו לרוכב על ערכות, מאי בערכות. ביה שמו, ביה הוא מיבעי ליה, מאי שמו. אלא האי קרא, על סתימא דכל סתימין, עתיקא דכל עתיקין אתמר. ההוא דלא אתגליא, ולא אתידע כלל, דאיהו רוכב בערכות. ואי תימא, דאיהו אתיא ורכיב ביה, אי הכי, אף על גב דסתים הוא באתר דא קיימא לאתגליא.

א"ל סלו לרוכב בערכות, דא איהו עתיקא דכל עתיקין, סתימא דכל סתימין, דלא ידיע. ובמה איהו רוכב, בערכות, בי"ה, דאיהו רזא קדמאה דנפיק קמיה (ר"א מניה) ודא איהו שמיה, מההוא סתימא, דלא ידיע, שמא (ויקרא כ"ט) דיליה הוא י"ה. לאו דאיהו הוא, אלא איהו הוא, בגין דההוא פרוכתא דאתפרסא ונפיק מקמיה. אבל האי פרוכתא איהו שמו, ודא איהו רתיכא דיליה, ולא אתידע כלל.

ו"א איהו שמו הגדול, בגין דאית שמיה דלאו איהו כל כף גדול, כהאי אף על גב דאית ביה תוספת אתוון. דא איהו שמא רבא, ועל דא כהאי שמא, אגן מפיקין אמן, דאיהו מגיה. כהאי אזלא אמן בכל זמנא, ובשמא אחרא לאו הכי.

אמן יהא שמיה רבא מברך, דכד האי שמא אתתקן, כלא איהו בשלימו,

בשלמות, וכל העולמות שמחים בשמחה. בשם הזה כלולים עליונים ותחתונים. בשם הזה כלולים שש מאות ושלש עשרה מצוות של התורה שהן הפלל של כל הסודות העליונים והתחתונים. הפלל של עולם הזכר למעלה, והפלל של עולם הנקבה למטה.

וכך המצוות כולן פרקים ואיברים, להראות בהן את סוד האמונה. מי שלא ישיג ולא יתבונן בסודות של מצוות התורה, לא ידע ולא יתבונן איך מתקנים האיברים בסוד עליון. כל איברי הגוף מתקנים על הסוד של מצוות התורה, ואף על גב שיש איברים שהם גדולים ועליונים, כלם קטנים וגדולים, אם נטל מהם אחד, אפלו הקטן ביותר של האדם, הוא נקרא בעל מום. כל שכן וכל שכן אותו שפוגם אפלו מצוה אחת מאותן מצוות התורה, שמטיל מום במקום שלא צריך.

בא וראה מה כתוב, (בראשית ב) ויקח ה' אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. ושינונו לעבדה ולשמרה - אלו קרבנות, והכל אחד. אבל הסוד הזה של מצוות התורה, לעבדה - אלו רמ"ח איברים עליונים. ולשמרה - אלו שלש מאות וששים וחמשה איברים תחתונים. אלה העליונים של זכור, ואלה התחתונים של שמור, והכל אחד.

אשרי מי שזוכה להשלים אותם. מצוות התורה גורמות לאדם להשלים רוחו ונשמתו בעולם הזה ובעולם הבא. התורה מזכה את האדם לרשת שני עולמות, עולם הזה ועולם הבא. כל מי שמשתדל בתורה, משתדל בחיים. חיים בעולם הזה, וחיים

וכל עלמין חדאן בחדו. בהאי שמה, פלילן עלאין ותתאין. בהאי שמה, פלילן שית מאה ותליסר פקודי אורייתא, דאינון פללא דכל רזין עלאין ותתאין. פללא דעלמא דזכורא לעילא, וכללא דעלמא דנוקבא לתתא.

ובלחזו פקודין, פלהו שייפין ואברין, לאתחזאה בהו רזא דמהימנותא. מאן דלא ישגח ולא אסתפל ברזין דפקודי אורייתא, לא ידע, ולא אסתכל, היך מתתקנון שייפין ברזא עלאה. שייפין דגופא כלהו, מתתקנון על רזא דפקודי אורייתא, ואף על גב דאית שייפין, דאינון רברבין ועלאין, פלהו זעירין ורברבין, אי אתנטיל חד מנייהו, אפילו זעירא דבר נש, אקרי מאריה דמומא, כל שפן וכל שפן ההוא דגרע אפילו חד פקודא מאינון פקודי אורייתא, דאטיל מומא באתר דלא אצטריך.

תא חזי, מה כתוב, (בראשית ב) ויקח יי' אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. ותנינו, לעבדה ולשמרה אלין קרבנין, וכלא חד. אבל דא רזא דפקודי אורייתא, לעבדה: אלין רמ"ח שייפין עלאין. ולשמרה: אלין תלת מאה ושתיין וחמש שייפין תתאין. אלין עלאין דזכור. ואלין תתאין דשמור, וכלא חד.

זבאה איהו מאן דזכי לאשלמא לון. פקודין דאורייתא, גרים לבר נש לאשלמא רוחיה ונשמתיה בהאי עלמא, ובעלמא דאתי. אורייתא מזכה לבר נש, לאחסנא תרין עלמין, עלמא דא ועלמא דאתי. כל מאן דאשתדל באורייתא, אשתדל בחיים. חיים בהאי עלמא, וחיים בעלמא דאתי. אשתזיב מפל עונשין בישינ, דלא יכלין לשלטאה עליה. אי

בעולם הבא. נצול מכל הענשים הרעים שלא יכולים לשלט עליו. אם בהשתדלות פך, כל שכן מי שעושה מעשה.

רבי חייא ורבי אבא היו שרויים בבית מארחיהם, וקמו בתצות הלילה להשתדל בתורה. בת המארח קמה והאירה להם נר, ואחר כך עמדה אחריהם לשמע דברי תורה.

פתח רבי יוסי ואמר, (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. כי נר מצוה - כל מי שמתעבדל בעולם הזה באותן מצוות התורה, מסתדר לפניו בכל מצוה ומצוה נר אחד להאיר לו באותו העולם. ותורה אור - מי שמתעסק בתורה, זוכה לאותו אור עליון שנדלק ממנו הנר, שהרי נר בלי אור אינו כלום. אור בלי נר אף כף לא יכול להאיר. נמצא שכלם צריכים זה את זה. צריך מעשה לתקן הנר, וצריך ללמד תורה להאיר הנר. אשרי מי שמתעסק בה באור ובנר.

ודרך חיים תוכחות מוסר - דרך חיים להכנס בה לעולם הבא, אותן תוכחות שמקבל אדם להסיר את עצמו מדרך רעה וללכת בדרך טובה. עוד ודרך חיים - אותם תוכחות מוסר, שמביא הקדוש ברוך הוא על האדם לטהרו מחטאיו באותן תוכחות. אשרי מי שמקבל אותן ברצון הלב.

דבר אחר כי נר מצוה - (תקון הנר) זה נר המנורה של דוד, שהוא נר מצוה תורה שבעל פה, שצריכה להתפזר תמיד, ואינה מאירה אלא מתוך תורה שבכתב, שהרי אין לתורה שבעל פה אור אלא מתוך תורה שבכתב, שהיא האור להאיר.

באשתדלותא הכי. כל שכן מאן דעביד עובדא.

רבי חייא ורבי אבא, שרו בכי אושפיזיהו, קמו בפלגות ליליא, (דף קס"ו ע"א) לאשתדלא באורייתא. ברתיא דאושפיזיא, קמת ואנהירת לון שרגא, ולכתר קיימת אבתרייהו למשמע מלין דאורייתא.

פתח רבי יוסי ואמר, (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. כי נר מצוה, כל מאן דאשתדל בהאי עלמא, באינזון פקודין דאורייתא, אתסדר קמיה בכל פקודא ופקודא חד שרגא, לאנהרא ליה בההוא עלמא. ותורה אור, מאן דאתעסק באורייתא, זכי לההוא נהורא עלאה, דאדליקת שרגא מגיה, דהא שרגא בלא נהורא לא כלום. נהורא בלא שרגא, אוף הכי לא יכיל לאנהרא. אשתכח דכלא דא לדא אצטריף. אצטריף עובדא לאתקנא שרגא. ואצטריף למלעי באורייתא, לאנהרא שרגא. זכאה איהו מאן דאתעסק בה בנהורא ובשרגא.

ודרך חיים תוכחות מוסר, ארח חיים לאעלא ביה לעלמא דאתי, אינזון תוכחות, דמקבל פר נש לאעדאה גרמיה מארח ביש, ולמיהו בארחא טבא. תו ודרך חיים, אינזון תוכחות מוסר, דאייתי קדשא בריף הוא עליה דבר נש, לדכאה ליה מחובוי באינזון תוכחות. זכאה איהו מאן דקביל להו ברעו דלפא.

דבר אחר כי נר מצוה, (תקונו דשרגא) דא שרגא בוצינא דדוד, דאיהו נר מצוה אורייתא דבעל פה, דאצטריף לאתתקנא תדיר, ואיהי לא נהרא אלא מגו תורה שבכתב, דהא אורייתא דבעל פה לית לה נהירו, אלא מגו תורה שבכתב, דאיהי אור לאנהרא.

הסתבר לאחוריו וראה את בת המארח עומדת מאחריהם. אמר, פי נר מצוה, מה זה נר? זה הנר שהיא מצוה שנשים זוכות בה, והיא נר שבת. שאף על גב שנשים לא זוכות בתורה, הרי הגברים זוכים בתורה ומאירים את הנר הזה שהנשים מתקנות במצוה הזו. הנשים בתקון של הנר הזה - והגברים בתורה להאיר לנר הזה, תקון המצוה שהנשים התחייבו בהם.

שמעה אותה אשה ובכתה. בין כך קם אבי האשה שהיה שם ונכנס ביניהם, וראה את בתו עומדת מאחריהם ובוכה. שאל אותה אביה, והיא סחה לו (רבי אבא) את המעשה. התחיל אבי האשה אף הוא לככות. אמר לו רבי יוסי, אולי חתנך בעלה של בתך לא זכה בתורה? אמר לו, ודאי כך זה, ועל זה ודאי אנו בוכים אני ובתי תמיד.

ובשביל שראיתי אותו יום אחד שמדלג מהעליה הזו לשמע קדיש עם הצבור, עלה ברצוני לתת לו את בתי, ותכף שהצבור יצא מבית הפנסת נתתי לו את בתי. שאמרתי, שבדלוג הזה שבא לשמע קדיש, הוא יהיה אדם גדול בתורה, ואף על גב שהוא תינוק ולא הכרתי אותו מקדם לכן. ועכשו אפלו ברפת המזון אינו יודע, ולא יכלתי ללמד עמו בין הגברים שילמד קריאת שמע או ברפת המזון.

אמר לו, העבירנו באחר, או אולי יוליד בן שיהיה איש גדול. בינתיים הוא קם ודלג עליהם וישב לפניהם. הסתפל בו רבי יוסי, אמר, ודאי אני רואה בילד הזה שאור התורה יצא ממנו לעולם, או בן שיקום ממנו. צחק אותו ילד ואמר,

אשגח אבתריה, וחקמא ברתיה דאושפיזא קיימת אבתריהו, אמר פי נר מצוה, מאי נר. דא נר דאיהי מצוה דנשין זכין ביה, ואיהי נר דשבת, דאף על גב דנשין לא זכאן באורייתא, הא גוברין זכין באורייתא, ונהרין להאי שרגא, דנשין מתתקנן בהאי מצוה. נשין בתקונא דהאי נר. גוברין באורייתא, לאנהרא להאי נר, תקונא דמצוה דנשין אתחייבו בהו.

שמעת ההיא אתתא ובכאת, אדהכי קם אבוה דאתתא, דהות תמן, ועאל בינייהו, וחקמא ברתיה קיימת אבתריהו ובכאת, שאיל לה אבוה. סחת ליה (רבי אבא) עובדא. שארי אבוה דאתתא אוף איהו ובכה. אמר ליה רבי יוסי, דילמא חתנך בעלה דברתיך, לא זכה באורייתא. אמר ליה ודאי הכי הוא, ועל דא ודאי פכינן, אנא וברתי תדיר.

ובגין דחמינא, ליה יומא חד, דדליג מאגרא דא, למשמע קדיש בהדי צבורא, סליק ברעותא דילי, למיהב ליה ברתי, ותכף דנפקו צבורא מבי פנישתא, זיהבנא ליה ברתי. דאמינא בדלוגא דא דאתא למשמע קדיש, גברא רבא ליהוי באורייתא, ואף על גב דאיהו רביא, ולא ידענא ביה מקדמת דנא. והשתא אפילו ברפת מזונא לא ידע, ולא יכילנא בהדיה למלעי בין חבריאי, דיוליף קריאת שמע, או ברפת מזונא.

אמר ליה אעפר ליה באחרא, או דלמא ברא יוליד דלהוי גברא רבא. אדהכי קם איהו, ודלג עלייהו ויתיב לקמייהו. אסתפל ביה רבי יוסי, אמר, ודאי אנא חמינא בהאי רביא, דנהורא דאורייתא יפוק לעלמא מניה. או ברא דיוקים מניה. חייף ההוא

רבותי, אמר לפניכם דבר אחד. פתח ואמר, (איוב לב) צעיר אני לַיָּמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, על כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא מַחֲוֹת דְּעֵי אַתְכֶם. בפסוק זה העירו עמודי עולם, אֲבָל אֵלֶיהוּא שְׁכָתוּב בּוֹ מִמְשַׁפַּחַת רָם, הָעִירוּ, שְׁהָרִי מִזְרַע אֲכָרְהֶם הוּא בָּא, וְיִפְהֵ. אֲבָל אֵלֶיהוּא הִיָּה כְּהֵן, וּמִזְרַעוֹ שֶׁל יְחִזְקָאֵל הִנְבִּיא הִיָּה. כְּתוּב כֵּן בְּרַכָּאֵל הַבּוּזִי, וְכְתוּב שֵׁם (יחזקאל א) יְחִזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי הַכְּהֵן.

וְאִם תֵּאמַר, מִשּׁוּם שְׁכָתוּב בּוּזִי, בּוּז מְשַׁפְּחוֹת הִיָּה - לֹא כֵּן! חֲזַר וְאָמַר מִמְשַׁפְּחַת רָם, עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל. לָמָּה נִקְרָא בּוּזִי? עַל שְׁכָבְזָה עֲצָמוֹ לְמִי שְׁגָדוּל מִמֶּנּוּ, וְלָכֵן עָלָה בְּשֵׁם עֲלִיּוֹן. בּוּזִי - זֶה שְׁנִקְרָא אָדָם שֶׁלֹּם כִּפֹּל מֵה שְׁלֹא נִקְרָא כֵּן אָדָם אַחֵר. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְאַתָּה בֶּן אָדָם, וְעַל שְׁעָלָה בְּשֵׁם הַזֶּה נִקְרָא רָם, עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל.

וְעַד זֶה אָמַר צָעִיר אֲנִי לַיָּמִים. לַיָּמִים, מִיָּמִים הִיָּה צָרִיף לְהִיּוֹת! מֵה זֶה לַיָּמִים? אֵלֶּא אָמַר, צָעִיר אֲנִי וְהִקְטַנְתִּי עֲצָמִי לַיָּמִים, לְגַבִּי אָדָם שֵׁישׁ לוֹ יָמִים רַבִּים. מֵה הַטֵּעַם? מִשּׁוּם שְׁאֲמַרְתִּי שְׂיָמִים יִדְבְּרוּ, וְעַל זֶה אֲנִי צָעִיר וְהִקְטַנְתִּי אֶת עֲצָמִי אֶל יָמִים. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, רְאִיתִי אַתְכֶם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא. וְאִירָא מַחֲוֹת דְּעֵי אַתְכֶם. אִף אֲנִי אֲמַרְתִּי יָמִים יִדְבְּרוּ וְרַב שָׁנִים יִדְעוּ חֲכָמָה, וְדַאִי. אֲכֵן רוּחַ הָיָה בְּאֲנוּשׁ וְנִשְׁמַת שְׂדֵי תְּבִינָם. וְלָכֵן מִשּׁוּם שְׁאֲנִי יֵלֵד, שְׁמַתִּי בְּרַצוֹנִי שְׁלֹא לְדַבֵּר עַד שְׁנֵי חֲדָשִׁים, וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה הֵם נִשְׁלָמוּ. וְעַכְשָׁו שְׁאֲתֶם כֵּאֵן, יֵשׁ לְפָתַח בְּתוֹרָה לְפָנֶיכֶם.

פְּתַח וְאָמַר, (משלי ו) כִּי נָר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹר וְדָרָף חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. כִּי נָר מִצְוָה - זֹהֵי מִשְׁנֵה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שמות כד) וְהַתּוֹרָה

רַבִּיא, וְאָמַר, רַבּוֹתִי אֵימָא קְמִיִּכּוּ חַד מְלָה. פְּתַח וְאָמַר (איוב לב) צָעִיר אֲנִי לַיָּמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא מַחֲוֹת דְּעֵי אַתְכֶם. הָאִי קָרָא אַתְּעָרוּ בֵּיה עֲמוּדֵי עֲלָמָא. אֲבָל אֵלֶיהוּא דְכָתִיב בֵּיה מִמְשַׁפַּחַת רָם, אַתְּעָרוּ, דְּהָא מִזְרַעָא דְאַבְרָהָם קָאֲתָא. וְשְׁפִיר. אֲבָל אֵלֶיהוּא כְּהֵנָּא הוּא, וּמִזְרַעָא דִּי־יְחִזְקָאֵל נְבִיאָה הוּא, כְּתִיב הֵכָּא בֶּן בְּרַכָּאֵל הַבּוּזִי, וְכְתִיב הָתָם (יחזקאל א) יְחִזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי הַכְּהֵן.

וְאִי תֵימָא כְּגִין דְכָתִיב בּוּזִי, (איוב לא) בּוּז מִשְׁפָּחוֹת הוּא. לָאוּ הֵכִי, הָדָר וְאָמַר מִמְשַׁפְּחַת רָם, עֲלָאָה עַל כֹּלָּא. אֲמַאי אֲקָרִי בּוּזִי. עַל דְּמַבְזָה גְרַמִּיה לְגַבִּי מֵאֵן (דף קס"ו ע"ב) דְּגָדוּל מַנְיָה, וְעַל דָּא סְלִיק בְּשֵׁמָא עֲלָאָה, בּוּזִי, דָּא דְאַקְרִי אָדָם שְׁלִימָא כְּכֹלָּא, מֵה דְלָא אֲקָרִי הֵכִי בַר נֶשׁ אַחֲרָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (יחזקאל ב) וְאַתָּה בֶּן אָדָם, וְעַל דְּסְלִיק בְּשֵׁמָא דָּא, אֲקָרִי רָם, עֲלָאָה עַל כֹּלָּא.

וְעַד דָּא אָמַר צָעִיר אֲנִי לַיָּמִים. לַיָּמִים, מִיָּמִים מִיבְעֵי לֵיה, מָאִי לַיָּמִים. אֵלֶּא אָמַר צָעִיר אֲנִי, וְאַזְעִירְנָא גְרַמִּי לַיָּמִים, לְגַבִּי בַר נֶשׁ דְּאִית לֵיה יוֹמִין סְגִיֵּאִין. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְאַמְרַתִּי דִיָּמִים יִדְבְּרוּ, וְעַל דָּא צָעִיר אֲנִי, וְאַזְעִירְנָא גְרַמִּי לְגַבִּי יָמִים. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, חֲמִינָא לְכוּ יְשִׁישִׁים. עַל כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא מַחֲוֹת דְּעֵי אַתְכֶם. אוּף אֲנָא, אֲמַרְתִּי יָמִים יִדְבְּרוּ וְרַב שָׁנִים יִדְעוּ חֲכָמָה. וְדַאִי. אֲכֵן רוּחַ הָיָה בְּאֲנוּשׁ וְנִשְׁמַת שְׂדֵי תְּבִינָם. וְעַל דָּא כְּגִין דְאַנָּא רַבִּיא, שְׁוִינָא בְרַעוּתִי דְלָא לְמַלְלָא עַד תְּרִין יָרְחִין, וְעַד יוֹמָא דָּא אֲשַׁתְּלִימוּ. וְהַשְׁתָּא דְאַתּוֹן הֵכָּא, אִית לְמַפְתַּח בְּאוּרִיִּיתָא קְמִיִּכּוּ. פְּתַח וְאָמַר, (משלי ו) כִּי נָר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹר וְדָרָף חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. כִּי נָר מִצְוָה

דא איהי משנה, פמה דאת אמר (שמות כד) והתורה והמצוה. והתורה: זו תורה שבכתב. והמצוה: זו משנה. דאיהי נר שרגא, דקיימא לאדלקא.

נר אמאי אקרי נר. אלא כד מקבלא מבין תרין דרועין, רמ"ח שייפין עלאין, איהי פתחת לגבייהו תרין דרועין דילה, כדין אתפלילו אלין תרין דרועין בהו, ואקרי נר. ותורה אור, דקא נהיר להווא נר ואדליקת מניה מסטרא דאור קדמאה, דאיהו ימינא. דהא אורייתא מההוא סטרא דימינא דאור קדמאה אתיהיבת, דכתיב, (דברים לג) מימינו אש דת למו, מסטרא דימינא אתיהיבת, אף על גב דאתפליל ביה שמאלא, דהא כדין איהו שלימו דכלא.

אור דא אתפליל במאתן ושבעה עלמין, דאינון גניזין בסטרא דההוא אור, ואתפשט בכלהו. תחות פורסטיא עלאה טמירא, שריין אינון עולמות, מסטרא דההוא ימינא. תלת מאה ועשר אינון, מאתן ושבע, אינון בסטרא דימינא. מאה ותלת, אינון בסטרא דשמאלא. ואינון תלת מאה ועשר. ואלין אינון דקודשא בריהו הוא מתקן תדיר לצדיקיא, ומאלין מתפשטין פמה וכמה אוצרי חמדה, וכלהו גניזין לאתעדנא מנהון צדיקיא לעלמא דאתי ועל אלין כתיב (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא ועל אלין פתח (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'.

י"ש: אלין, תלת מאה ועשר עולמות, גניזין תחות עלמא דאתי, (ועל) אינון מאתן ושבע דאינון מסטרא דימינא, אקרון אור קדמאה. בגין דאפילו אור שמאלא אקרי אור. אבל אור קדמאה איהו זמין למעבד תולדין

והמצוה. והתורה - זו תורה שבכתב. והמצוה - זו משנה, שהיא נר שעומד להדלקה.

נר, למה נקרא נר? אלא כשמקבל מבין שתי זרועות, רמ"ח איברים עליונים, היא פותחת אליהם שתי זרועות שלה, ואז נכללות שתי הזרועות הללו בהם ונקראים נר. ותורה אור, שמאיר לאותו נר ונדלקת ממנו מצד האור הראשון שהוא זמין, שהרי התורה נתנה מאותו צד הזמין של האור הראשון, שכתוב (דברים לג) מימינו אש דת למו, שנתנה מצד הזמין, ואף על גב שנכלל בה שמאל, שהרי אז היא שלמות הכל.

האור הזה נכלל במאתים ושבעה עולמות שגנוזים בצד של אותו האור ומתפשט בכלם. תחת הפסא הטמיר העליון שורים אותם עולמות מצד אותו הזמין. שלש מאות ועשרה הם. מאתים ושבעה הם בצד הזמין, ומאה ושלושה הם בצד השמאל. והם שלש מאות ועשרה. ואלו הם שמתקן הקדוש ברוך הוא תמיד לצדיקים. ומאלה מתפשטים פמה וכמה אוצרות החמדה, וכלם גנוזים כדי להתעדן מהם הצדיקים בעולם הבא, ועל אלה כתוב (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, ועל אלה כתוב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'.

י"ש - אלה שלש מאות ועשרה עולמות שגנוזים תחת העולם הבא, (ועל) אותם מאתים ושבעה שהם מצד הזמין נקראים אור ראשון, משום שאפלו אור השמאל נקרא אור. אבל האור הראשון עתיד לעשות תולדות לעולם הבא. ואם תאמר, לעולם

לעלמא דאתי. ואי תימא

הבא ולא יותר? אלא אפלו בכל יום יום שאם האור הזה לא היה, העולם לא יוכל להתקיים, שכתוב (תהלים פט) אמרתי עולם חסד בנה. האור הזה זרע אותו הקדוש ברוך הוא בגן עדנו, ועשה אותו שורות שורות על ידי הצדיק הזה, שהוא הגנן של הגן, ונטל את האור הזה וזרע אותו זרע אמת, ועשה אותו שורות שורות בגן, והוליד והצמיח ועשה פרות, ומתם גזון העולם. זהו שכתוב אור זרע לצדיק וגו'.

וכתיב, (ישעיה סא) וכגנה זרועיה תצמיח. מי הם זרועיה? אלה הם הזרעים של האור הראשון שהוא תמיד זרוע, ועכשו מוליד ועושה פרות, ועכשו הוא זרוע. כראשונה, בטורם שאיכל העולם את הפרי הזה, הוליד הזרוע הזה ונותן פרי ולא שוכף. ולכן כל העולמות נזונו בספוקו של אותו הגנן שנקרא צדיק, שאינו שוכף ולא פוסק לעולמים.

פרט לזמן שישאל בגלות. ואם תאמר, בזמן הגלות כתיב, (איוב יד) אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש, ואיך עשה תולדות? אלא כתיב זרע, והוא תמיד זרוע, ומיזם שפסק אותו נהר לא נכנס לגן (בגן) אותו הגנן. ואותו אור שהוא תמיד זרוע, עושה פרות, וממנו ומעצמו נזרע ככראשונה ולא שוכף תמיד, כמו גן שעושה תולדות, ומאותו הזרוע נופל בו במקומו, ומעצמו עושה תולדות ככראשונה. ואם תאמר שאותם תולדות ופרות היו כמו שהיה בזמן שהגנן שם - לא כן, אבל לא נמנע הזרוע הזה לעולמים. כמו זה ותורה אור. התורה שנתנה מצד אותו האור הראשון,

לעלמא דאתי ולא יתיר. אלא אפילו בכל יומא ויומא דאי לא הוי האי אור, עלמא לא יכיל למיקם, דכתיב, (תהלים פט) אמרתי עולם חסד בנה.

האי אור זרע ליה קדשא בריך הוא בגנתא דעדנו, ועביד ליה שורין שורין, על ידוי דהאי צדיק, דאיהו גננא דגנתא, ונטיל להאי אור, וזרע ליה זרועא דקשוט. ועביד ליה שורין שורין בגנתא ואוליד ואצמח ועביד פריין, ומנייהו אתון עלמא, הדא הוא דכתיב, (תהלים צז) אור זרע לצדיק וגו'.

וכתיב (ישעיה סא) וכגנה זרועיה תצמיח. מאן זרועיה. אלין זרועי דאור קדמאה, דאיהו זרוע תדיר, השתא אוליד ועביד איבין, והשתא זרוע איהו, בקדמיתא, עד לא ייכול עלמא איבא דא, אוליד זרועא דא ויהיב איבא ולא שכיף. ועל דא, כל עלמין אתזנו בספוקא דההוא גננא, דאקרי צדיק, דלא שכיף ולא פסיק לעלמין.

בר בזמנא דישאל בגלותא. ואי תימא בזמנא דגלותא כתיב, (איוב יד) אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש, הין עביד תולדין. אלא כתיב זרוע, זרוע איהו תדיר, ומיזמא דאפסיק ההוא נהר. גנתא (ס"א בגנתא) לא עאל (דף קס"ו ע"א) ביה ההוא גננא. וההוא אור דאיהו זרוע תדיר, עביד איבין ומנייה ומגרימיה אזרע בקדמיתא, ולא שכיף תדיר. כגנתא דעביד תולדין, ומההוא זרוע נפיל ביה באתריה, ומגרימיה עביד תולדין כדבבדמיתא. ואי תימא, דאינון תולדין ואיבין הוו כמה דהנה בזמנא דגננא תמן. לאו הכי. אבל לא אתמנע זרוע דא לעלמין.

בגננא דא ותורה אור, אורייתא דאתיהיבת מסטרא דההוא אור קדמאה,

כף נזרע תמיד בעולם ועושה תולדות ופרות ולא שוכף לעולמים, ומאותו הפרי שלו נזון העולם.

ודרך חיים תוכחות מוסר. שני דרכים הם, אחד דרך החיים, ואחד בהפך ממנו. מהו הסימן של דרך חיים? תוכחות מוסר. שכאשר רצה הקדוש ברוך הוא לשמר את דרך החיים הזו, הוא שם עליו אותו המלקה ועושה תוכחות מוסר לבני אדם, ומיהו? זה שפתוב (בראשית א) ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך החיים. ולכן דרך חיים היא תוכחות מוסר. ומי שיש בו תוכחות, ודאי שמעירים אותו ללכת באותה דרך חיים ששם מתחיל תוכחות מוסר.

הפסוק הזה אין ראשו סופו, ואין סופו ראשו, אלא הפל הוא סוד האמונה של הפסוק הזה. כי נר מצוה - זה סוד של שמור. ותורה אור - זה סוד של זכור. ודרך חיים תוכחות מוסר - אלה גזרות וענשים של התורה, והפל סוד האמונה. וצריך זה את זה, ולהיות סוד של הפל פראוי.

ועל הסוד הזה של האור הזה שדולק ומאיר לנר הזה, כתוב בו באהרן (במדבר ח) בהעלתך את הנרות, משום שהוא בא מצד האור הזה. באור הזה כתוב (בראשית א) יהי אור ויהי אור. פינן שאמר יהי אור, למה כתוב ויהי אור, שהרי בויהי כן מספיק? אלא יהי אור - זה האור הראשון, שהוא ימין, והוא לקץ הימין. ויהי אור - שממין יוצא שמאל, ומסוד הימין יוצא שמאל, ועל זה ויהי אור, זה שמאל.

מבאן שיהי הראשון של התורה היה בצד השמאל, ולכן אינו סימן ברכה. מה הטעם? משום שבו

הכי אזדרע תדיר בעלמא, ועביד תולדין ואיבין, ולא שכין לעלמין, ומיהו איבא דיליה אתזן עלמא.

ודרך חיים תוכחות מוסר. תרין ארחין אינון, חד ארח חיים, וחד בהפוכא מניה. סימנא דארח חיים מאן איהו. תוכחות מוסר. דכד בעא קדשא בריך הוא לנטרא להאי ארח חיים, שני עליה ההוא דאלקי, ועביד תוכחות מוסר לבני עלמא. ומאן איהו. האי דכתיב, (בראשית ג) ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים ועל דא, דרך חיים איהו תוכחות מוסר. ומאן דאית ביה תוכחות, ודאי דמתערי ליה למהך בההוא ארח חיים, דשארי תמן תוכחות מוסר.

האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה. אלא פלא רזא דמהימנותא דהאי קרא. פי נר מצוה, דא רזא דשמור. ותורה אור, דא רזא דזכור, ודרך חיים תוכחות מוסר, אלין גזרין ועונשין דאורייתא, וכלא רזא דמהימנותא. ואצטריך דא לדא, ולמהוי רזא דכלא בדקא יאות.

ועל רזא דא דהאי אור, דדליק ונהיר להאי נר, כתיב ביה באהרן, (במדבר ח) בהעלותך את הנרות, בגין דהוא אתי מסטרא דהאי אור. אור דא כתיב ביה, (בראשית א) יהי אור ויהי אור. פינן דאמר יהי אור, אמאי כתיב ויהי אור, דהא בויהי כן סגיא. אלא, יהי אור, דא אור קדמאה, דאיהו ימינא, ואיהו לקץ הימין. ויהי אור, דמימינא נפיק שמאלא, ומרזא דימינא נפיק שמאלא, ועל דא ויהי אור, דא שמאלא.

מבאן דויהי קדמאה דאורייתא, בסטרא דשמאלא הנה. ובגין כן לאו איהו

סימן ברכה. מאי טעמא. בגין דביה (נ"א דמגויה) נפק ההוא חשך דאחשיך אנפי עלמא. וסימנא דא כד אתגלי רזא דעשו ועובדוי, בהאי ויהי הנה, דכתיב (בראשית כה) ויהי עשו איש יודע ציד. אתקיים בויהי איש יודע ציד, לפתאה בני עלמא, דלא יתרון בארץ מישר. וירא אלהים את האור כי טוב, דא איהו עמודא דקאים באמצעיתא, וקאים ואחיד בסטרא דא, ובסטרא דא. כד הוה שלימו דתלת סטרין, פתיב ביה כי טוב, מה דלא הוה בהני אחרנין, בגין דלא הוה שלימו עד אור תליתאה, דאשלים לכל סטרין, וכיון דאתא תליתאה דא, פדין אפריש מחלוקת דימינא ושמאלא, דכתיב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך.

(שממנו) יצא אותו חשך שהחשיך את פני העולם. וסימן זה כאשר התגלה הסוד של עשו ומעשהו, זה היה בויהי הנה, שכתוב (שם כה) ויהי עשו איש ידע ציד. התקיים בויהי איש ידע ציד, לפתות את בני העולם שלא ילכו בדרך ישרה.

וירא אלהים את האור כי טוב - זהו העמוד שעומד באמצע, ועומד ואוחז בצד זה ובצד זה. כשהיתה שלמות של שלשת הצדדים, כתוב בו כי טוב, מה שלא היה באחרים הללו, משום שלא היתה שלמות עד האור השלישי שהשלים את כל הצדדים, וכיון שבא השלישי הזה, אז הפריד מחלקת של ימין ושמאל, שכתוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך.

ועל דאינון חמש דרגין, דאתפרשו ואתמשכו מהאי אור קדמאה, פתיב אור חמש זמנין, וכלהו הוו מסטרא דימינא, ואתפלילו ביה, וכד אתפלילו בסטר שמאלא, אתפלילו ברזא דמים, דנטיל בימינא (ס"א מימינא), ובגין כן פתיב מים חמש זמנין. וכד אשתלימו ברזא דאמצעיתא, פתיב רקיע חמש זמנין, ועל דא תלת אינון אור. מים. רקיע. לקבל תלת דרגין אלין, דכלהו חמש דרגין אתפלילו בהו, ועל דא בכלהו פתיב חמש זמנין, בכל חד וחד. הבא רזא דרזין, באלין תלתא, אתציר ואתגליף בגלופי רזא דיוקנא דאדם, דאיהו אור בקדמיתא, לבתר מים, לבתר אתפשט בגווייהו רקיע, דאיהו גליפא דגליפו דיוקנא דאדם.

ועל שהן חמש דרגות שנפרדו ונמשכו מהאור הראשון הנה, כתוב חמש פעמים אור, וככלם היו מצד הימין ונכללו בו. וכשנכללו בצד שמאל, נכללו בסוד של מים שנוטל בימין (מימין), ולכן כתוב מים חמש פעמים. וכשנשלמו בסוד האמצע, כתוב רקיע חמש פעמים, ועל זה שלשה הם: אור, מים, רקיע. כנגד שלש הדרגות הללו, שפלן חמש דרגות נכללו בהם, ועל זה בכלם כתוב חמש פעמים בכל אחד ואחד.

כאן סוד הסודות באלו השלשה, הצטיר ונחקק בחקוקי הסוד של דמות האדם, שהוא אור בראשונה, ואחר כך מים. ואחר כך מתפשט בתוכם רקיע, שהוא חקוק של חקיקת דמות האדם. כמו שחקוק ציור של דמות אדם בתולדתו, שהרי בתולדת האדם בהתחלה זרע, שהוא אור, שהרי

בגוונא דגליפו ציורא דדיוקנא דאדם בתולדתיה. דהא בתולדתא דבר נש,

בקדמיתא זרע, דאיהו אור, דהא נהירו דכל שייפי גופא, איהו ההוא זרע,

ובגין כן איהו אור, ויהוה אור אקרי זרע, דכתיב אור זרוע, ההוא זרע ממש. לבתר ההוא זרע דאיהו אור אתפשט ואתעביד (ד) קס"ז ע"ב) מים, בלחותא דיליה, אגליף יתיר, ואתפשט פשיטו גו אינון מים, פשיטו דגופא לכל סטרין. פיון דאתציר, ואגליף ציורא ודיוקנא דגופא, אקריש ההוא פשיטו, ואקרי רקיע. ודא איהו רקיע בתוך המים. ולבתר דאקריש, כתיב ויקרא אלהים לרקיע שמים. דהא אקריש ההוא לחותא (ד"א דאנגיד ואשתאר ההוא פסולת) דגופא, דהוה גו אינון מים.

ביון דאבריר גופא, ואנקי בנקיו, ההוא לחותא דאתנגיד ואשתאר, הוה פסולת דקא אתעביד גו התוכא, ואינון מים הרעים עכורין, ומנהון אתעביד פסולת, מקטרגא לכל עלמא, דכר ונוקבא. לבתר פד נחתו אינון מים עכורין, ואתהתכו לתתא בסטר שמאלא, נפקו (ס"א דאתנגיד ואשתאר אתעביד פסולת מקטרגא לכל עלמא דכר ונוקבא ואינון מים הרעים עכורין. לבתר פד נחתו אינון מים עכורין אתהתכו לתתא בסטר שמאלא ונפקו) לקטרגא כל עלמא. זכאה איהו מאן דאשתזיב מנהון.

ביון דנפיק מקטרגא, כתיב יהי מארת חסר ו' ואתמשכא אספרה ברביי, וחסר נהורא דסיהרא. לבתר והיו למאורות, בשלימו תרווייהו כחדא. במאן. בההוא רקיע השמים, דהא כד סלקא ואתחברא בההוא רקיע השמים, פדין והיו למאורות, נהורין שלימין תרווייהו כחדא דלא פגימי כלל.

שאר חייך האי רבינא וחדוי. אמר לון האי דאמינא דאתבריר הכא רזא דאדם, באור דההוא (ד"א דאיהו) זרע, ולבתר אתעביד מים, ומגו אינון מים, אתפשט רקיע, דיוקנא

האור של כל איברי הגוף הוא אותו זרע, ולכן הוא אור, ואותו אור נקרא זרע, שכתוב אור זרע, אותו זרע ממש. אחר כך אותו זרע, שהוא אור, מתפשט ונעשה מים, בלחות שלו נחקק יותר, ומתפשט התפשטות בתוך אותם המים התפשטות הגוף לכל הצדדים. פיון שמצטיר ונחקק ציור ודמות הגוף, נקרשה אותה התפשטות ונקראת רקיע, וזהו רקיע בתוך המים. ואחר שהקריש, כתוב ויקרא אלהים לרקיע שמים. שהרי הקרישה אותה הלחות (שהשפיע ונשארה אותה הפסולת) של הגוף שהיה בתוך אותם המים.

ביון שנברר הגוף והתנקה בנקיון, אותה לחות ששפעה ונשארה, היתה פסולת שנעשתה תוך ההתוך, והם מים הרעים העכורים, וממה נעשה פסולת, מקטרג לכל העולם, זכר ונקבה. אחר כך פשיירו אותם מים עכורים והתהתכו למטה בצד שמאל, יצאו (ששפע ונשארה נעשה פסולת מקטרג לכל העולם, זכר ונקבה, והם המים הרעים העכורים. ואחר כך כאשר ירדו אותם מים עכורים והתהתכו למטה בצד שמאל ויצאו) לקטרג לכל העולם. אשרי מי שנצל מהם.

ביון שיוצא המקטרג, כתוב יהי מארת חסר ו', ונמשכה אספרה לתינוקות, וחסר אור הלבנה. אחר כך, והיו למאורת, בשלמות של שניהם כאחד. במי? באתו רקיע השמים, שהרי כשעולה ומתחברת באתו רקיע השמים, אזי והיו למאורת, אורות שלמים שניהם כאחד שלא פגומים כלל. התחיל לצחק הילד הזה ושמת. אמר להם, זה שאמרתי שנברר כאן סוד של אדם באור של אותו

(שהוא) הנרע, ואחר כך נעשה מים, ומתוך אותם המים מתפשט רקיע, דיוקן של אדם, כמו

שְׁעוֹרְרָנוּ. מִילָא כְּשֶׁנָּה נַעֲשֶׂה
בְּתוֹךְ מְעֵי הָאִשָּׁה, שְׁהָרִי לֹא
מַצְטִיר הַזֶּרַע אֶלָּא בְּתוֹךְ מְעֵי
הַנְּקֵבָה לְהַתְּפַשֵּׁט בָּהּ דִּיּוֹקָן שֶׁל
אָדָם, וְכֵּן אִם אֵלֶּה חֲמֵשׁ דְּרָגוֹת
הֵם דִּיּוֹקָן שֶׁל אָדָם, בְּאִיזָה מְקוֹם
מַצְטִיר וּמִתְּפַשֵּׁט הַדִּיּוֹקָן הַזֶּה
בְּתוֹךְ הַמַּיִם הַלְלוּ?

אִם תֹּאמַר בְּתוֹךְ הַנְּקֵבָה הֵם הַיּוֹ, זֶה הָעוֹלָם הַבָּא - לֹא כֵּן! שְׁהָרִי לֹא הַצְטִיר צִיּוֹר וּדְמוּת עַד שִׁיּוּצָאוֹת הָאוֹתִיּוֹת לַחֲזוֹן, וְאַחֵר כֵּן נִגְלָמוּ. וְעוֹד, שְׁהָרִי הָעוֹלָם הַבָּא הִיָּה הָאֵמֶן, שְׁכַתּוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ. הָרִי הָאֵמֶן הוּא הִיָּה.

אִם תֹּאמַר בְּנְקֵבָה שְׁלֵמָטָה - לֹא כֵּן, שְׁהָרִי טָרַם הִיָּתָה! וְכַשִּׁי צִאָה דְמוּת אָדָם, נִקְבְּתוּ יֶצְעָה עִמּוֹ. הָרִי לֹא הַצְטִיר דִּיּוֹקָן שֶׁל אָדָם בָּהּ. אִם כֵּן, בְּאִיזָה מְקוֹם הַצְטִיר וְנִחְקַק הַזֶּרַע הַזֶּה לְהִיּוֹת חֲקִיקָתוֹ שֶׁל דְמוּת אָדָם? אֶלָּא זֶה סוּד עֲלִיּוֹן. אָדָם הִרְאִשׁוֹן הַצְטִיר וְנִחְקַק כְּלֵי נְקֵבָה. הָאָדָם הַשְּׁנִי מִכַּח וְזֶרַע שֶׁל זֶה נִחְקַק וְהַצְטִיר בְּתוֹךְ הַנְּקֵבָה.

אָדָם הִרְאִשׁוֹן, חֲקִיקָה שֶׁל צִיּוֹר וּדְמוּת הַגּוֹף, לֹא הִיָּה בְּנְקֵבָה, וּבְלֵי צִיּוֹר כָּלֵל הִיָּה. וְהַצְטִיר וְנִחְקַק לְמַטָּה מִהָעוֹלָם הַבָּא, כְּלֵי זָכָר וּבְלֵי נְקֵבָה, אוֹתָן אוֹתִיּוֹת נִגְלָמוּ בְּתוֹךְ הַמַּדָּה, וְהַצְטִיר וְנִחְקַק כְּהֵן סוּד שֶׁל אָדָם. וְהָאוֹתִיּוֹת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּסִדּוֹר שְׁלֵהֵן, מִסוּד שֶׁל הָאוֹר הִרְאִשׁוֹן, הַתְּחִילוֹ לְהַחְקִיק וְלְהַצְטִיר (אוֹתִיּוֹת), וְנִזְרַע הָאוֹר הַזֶּה בְּתוֹכּוֹ תוֹךְ הַמַּדָּה. כְּשֶׁהִגִּיעַ לְתוֹךְ הַמַּדָּה וְהַפֶּךְ לְמִים בְּתוֹךְ מַיִם, הַתְּפַשֵּׁט הַרְקִיעַ בְּצִיּוֹר שֶׁל אָדָם דְמוּת כְּרִאוּי.

לְאַחַר שֶׁהִתְקַשְׁטָה הַנְּקֵבָה אֵלֶי

דָּאָדָם כְּמָה דְאַתְעֲרָנָא. תִּינַח כַּד אֲתַעְבִּיד דָּא לְגוּ מְעוּי דְאַתְתָּא, דְהָא לֹא אֲתַצְיִיר זֶרַע, אֶלָּא כְּגוּ מְעוּי דְנוֹקְבָא, לְאַתְפְּשֵׁט בָּהּ דִּיּוֹקָנָא דְאָדָם, וְהֵכָא אִי אֵלִין חֲמֵשׁ דְרָגִין, אֵינּוֹן דִּיּוֹקָנָא דְאָדָם, בְּאֵן אֲתֵר אֲתַצְיִיר וְאַתְפְּשֵׁט הָאִי דִּיּוֹקָנָא, כְּגוּ אֵינּוֹן מַיִם.

אִי תִימָא גוּ נוֹקְבָא הוּו, דָּא עֲלָמָא דְאַתִּי, לָאו הֵכִי, דְהָא לֹא אֲתַצְיִיר צִיּוֹרָא וְדִיּוֹקָנָא, עַד דְנִפְקוּ אֲתוּוֹן לְבָר, וְלִבְתֵּר אֲתַגְלִימוּ. וְתוּ דְהָא עֲלָמָא דְאַתִּי הוּוּ אוּמְנָא, דְכַתִּיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ, הָא אוּמְנָא הוּוּ.

אִי תִימָא כְּנוֹקְבָא דְלִתְתָא, לָאו הֵכִי, דְהָא עַד לֹא הָיוֹת, וְכַד נִפְקָ הָאִי דִּיּוֹקָנָא דְאָדָם, נוֹקְבִיָּה נִפְקַת בְּהִדְיָה. הָא לֹא אֲתַצְיִיר דִּיּוֹקָנָא דְאָדָם בָּהּ. אִי הֵכִי, בְּאֵן אֲתֵר אֲתַצְיִיר וְאַתְגְּלִיף הָאִי זֶרַע, לְמַהוּי גְלִיפּוֹ דִּיּוֹקָנָא דְאָדָם. אֶלָּא דָּא רְזָא עֲלָאָה, אָדָם קְדַמָּאָה אֲתַצְיִיר וְאַתְגְּלִיף בְּלֹא נוֹקְבָא. אָדָם תְּנַיִנָא, מַחִילָא וְזֶרַע דְהָאִי, אֲגִלִּיף וְאַתְצִיר גוּ נוֹקְבָא.

אָדָם קְדַמָּאָה, גְלִיפּוֹ דְצִיּוֹרָא וְדִיּוֹקָנָא דְגוֹפָא, לֹא הוּוּ בְּנוֹקְבָא, וּבְלֹא צִיּוֹרָא כָּלֵל הוּוּ. וְאַתְצִיר וְאַגְלִיף לְתַתָּא מְעֲלָמָא דְאַתִּי, בְּלֹא דְכוּרָא, וּבְלֹא נוֹקְבָא, אֵינּוֹן אֲתוּוֹן אֲגִלִּימוּ גוּ מְשַׁחְתָּא, וְאַתְצִיר וְאַגְלִיף בְּהוּ רְזָא דְאָדָם. וְאַתוּוֹן בְּאֵרַח מִיִּשְׂרָאֵל, בְּסִדּוֹרָא דְלְהוֹן, מְרִזָּא דְאוֹר קְדַמָּאָה, שְׂרִיאוּ לְאַתְגְּלִיפָא וְלְאַתְצִירָא, (אֲתוּוֹ) וְאַזְדַּרַע הָאִי אוֹר בְּגוּיָה גוּ מְשַׁחְתָּא. כַּד מְטָא גוּ מְשַׁחְתָּא, אֲתַהֲדֵר מִיָּא, גוּ מִיָּא, אֲתַפְּשֵׁט רְקִיעַ צִיּוֹרָא דְאָדָם, דִּיּוֹקָנָא כְּדָקָא חֲזִי.

לְבַתֵּר דְאַתְקַשְׁטָת נוֹקְבָא לְגַבִּיָּה, וְאַתְהֲדֵרוּ אֲנִפִּין בְּאַנְפִּין, הָאִי דִּיּוֹקָנָא דְאָדָם,

וחזרו להיות פנים בפנים, הדמות
 חזו של אדם נכנסה בתשוקה אצל
 הנקבה, ושם נחקק והצטייר כמו
 הצורה שלו, ועליו כתוב (בראשית
 ה) ויולד בדמותו כצלמו וגו'. זה
 הצטייר בתוך הנקבה מה שלא
 היה אותו הראשון, שהצטייר
 אותו ראשון בתוכו במדידה
 בתוך המדה, כמו שנתבאר.

כמו זה למטה. מה כתוב למטה?
 (שם ב) והאדם ידע את חוה אשתו
 ופתה ותלד את קין. התחילה
 להוליד קוף במעיה בכח וסיוע
 של אדם, אחר שקבלה והמה
 מהקוף הזה, ולכן לא כתוב כאן
 ויולד, אלא ידע ופתה ותלד,
 ויצאה הפסלת בתוך הנקבה.
 ותוסף ללדת את אחיו את הבל,
 ובה גם לא כתוב ויולד, ואף על
 גב שמצד הזכר הוא היה. אבל
 המקטרג תשש ושבר את פחו,
 שהרי באות קוף התחילו
 האותיות להוליד.

ביון שנבררה הפסלת, התחילו
 האותיות להוליד מסוד האות
 ש"ת תקון של זכר ונקבה
 בהספמה כאחד. ואז כתוב, ויולד
 בדמותו כצלמו ויקרא את שמו
 שת, ולא כתוב ותקרא. ויקרא
 הוא, ולא היא. הוא קרא שמו
 שת. תקון זכר ונקבה כאחד שהיו
 בהספמה אחת.

עוד התגלגלו האותיות, וחזרו
 להוליד אלף של אדם, והם
 אותיות במקום שהוא הסיוס של
 שמו, ומיהו? נ'. ואחר כך ו' ולא
 ה', שהרי התעברה (הולידה) בהבל.
 ולכן נטל אות אחרת אחריו ו',
 סים בראשית של שת ש', ונקרא
 אנוש.

אנוש, מה בין השם הזה לשם של
 אדם? אלא אנוש לא היה בתקף,
 הוא היה בתקונם של הראשונים,
 (תהלים ח) מה אנוש כי תזכרנו.

עאל בתיאובתא לגבי נוקבא, ותמן אגליף
 ואתציר בגוונא דיליה, ועליה כתיב (בראשית ה)
 ויולד בדמותו כצלמו וגו', האי אתציר גו
 נוקבא, מה דלא הוה ההוא קדמאה, דאתציר
 (ר"א ל"ג יג) ההוא קדמאה בגויה במדידו גו
 משחתא כמה דאתמר.

בגוונא דא לתתא. לתתא מה כתיב, (בראשית ד)
 והאדם ידע את חוה אשתו ופתה
 ותלד את קין, שריאת קוף לאולדא, במעאה,
 בחילא וסיועא דאדם לבתר דהא קבילת
 זוהמא מגו האי קוף. ועל דא לא כתיב הכא
 ויולד, אלא ידע ופתה ותלד, ונפק פסולת גו
 נוקבא.

ותוסף ללדת את אחיו את הבל, ובהאי נמי
 לא כתיב ויולד, ואף על גב דמסטרטא
 דדכוורא הוה. אבל מקטרגא תשש ותבר
 חיליה, דהא באת קוף שריאו (דף קס"ח ע"א)
 אתוון לאולדא.

ביון דאתבריר פסולת, שריאו אתוון לאולדא
 מרזא דאת ש"ת. תקוונא דכר ונוקבא.
 באסתפמותא כחדא. וכדין כתיב ויולד
 בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת, ולא
 כתיב ותקרא. ויקרא איהו, ולא איהי. איהו
 קרא שמה שת, תקוונא דכר ונוקבא כחדא,
 דהוה באסתפמותא חדא.

תו אתגלגלו אתוון, ואהדרו לאולדא אלף
 דאדם, ואינון אתוון באתר דאיהו סיוס
 שמה. ומאן איהו. נ', ולבתר ו' לא ה', דהא
 אתעדיאת (נ"א אתיילדת) בהבל. בגין כן נטיל את
 אחרא אבתריה ו', סיים בשירותא דשת ש',
 ואקרי אנוש.

אנוש מה בין שמה דא לשמה דאדם. אלא
 אנוש לאו איהו בתקפא הוה, תקוונא

וְכָתוּב (איוב ז) מָה אָנוּשׁ כִּי תִגְדְּלוּנוּ וְגו', וּתְפַקְדְּנוּ לְבַקְרִים לְרֹגְעִים תִּבְחָנֵנוּ. וְעַל זֶה כָּתוּב (ישעיה נג) וְהָ חֶפֶץ דְּכָאוּ הַחֲלִי, שֶׁבַר הַגּוֹף וְכַח הַנֶּפֶשׁ הוֹרִישׁ שֵׁת לְאָנוּשׁ יִרְשָׁה שְׁהִיְתָה לוֹ לְקַבֵּל. וְאָף הוּא הוֹרִישׁ לְבָנוּ כֶּךָ.

עוֹד הַתְּגַלְגְּלוֹת הָאוֹתִיּוֹת לְתַקֵּן אֶת הָעֵקֶם, וְחֲזְרוּ לְהוֹלִיד אֶת קִינָן, זֶה הַתְּקוּן שֶׁל קִינָן וְהַתְּמַקֵּן תְּחִיבֵי, וְחֲזְרוּ הָאוֹתִיּוֹת לְבִשָּׁם אֶת הָעוֹלָמוֹת מִהַעֲקִימוֹת שְׁהִיְתָה. מִהֶלְלָאֵל, מ' סוּף שֶׁל אוֹתִיּוֹת אָדָם, ה' וּל' תְּקוּן שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַבַּל, וּמִשׁוּם שֶׁלֹּא הִרְשִׁיעַ כְּמוֹ קִינָן, לֹא הִתְחַלְפוּ הָאוֹתִיּוֹת מִשְׁמוֹ פֶּרֶט לְאַחַת, שֶׁבְמִקּוֹם ב' הִיְתָה א' לְהִיּוֹת תְּקוּן יוֹתֵר.

עַד כָּאן הַתְּבַשֵּׁם הָעוֹלָם וְהַתְּמַקֵּן הָעֵקֶם מִהֶרָאשִׁית שֶׁל אָנוּשׁ, פֶּרֶט לְחֻטְאוֹ שֶׁל אָדָם שֶׁלֹּא הִתְבַּשֵּׁם עַד שֶׁעֲמְדוֹ יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי. אֲבָל הַתְּקוּן שֶׁל הָעֲקִימוֹת שֶׁל קִינָן וְהַבַּל הַתְּמַקֵּן וְהַתְּבַשֵּׁם, אֲבָל הָעוֹלָם הִזֵּה בְּצַעַר וְעִצְבוֹן עַד שֶׁבָּא נֹחַ, שֶׁכָּתוּב (בראשית ה) זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִמַּעֲשֵׂנוּ יִדְּוּנוּ מִן הָאָדָמָה אֲשֶׁר אֲרָרָה ה'. וְחֻטְאוֹ שֶׁל אָדָם לֹא הִתְבַּשֵּׁם עַד שֶׁעֲמְדוֹ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי וְקִבְלוּ תוֹרָה, וְכַשֵּׁיִשְׂרָאֵל קִבְלוּ תוֹרָה, אֲזַי הִגִּיר וְהָאֹר הַתְּמַקֵּן כְּאַחַד.

וְעַכְשָׁנוּ רְבוּתִי, אֲנִי מִבְּכַל, וּבָנוּ שֶׁל רַב סִפְרָא אֲנִי, וְלֹא זִכְיִי לְהוֹדֵעַ לְאַבִּי, וְנִטְרַדְתִּי לְכָאן וּפְחַדְתִּי, שְׁהָרִי יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת הֵם אֲרִיּוֹת בַּתּוֹרָה, וְקִבְלְתִּי עָלַי שֶׁלֹּא אִמְר דְּכָרִי תוֹרָה לְפָנַי אִישׁ עַד שְׁנֵי חֲדָשִׁים, וְהַיּוֹם הַזֶּה הֵם נִשְׁלָמוּ. אֲשֶׁרִי חֲלָקִי שֶׁנִּפְגַּשְׁנוּ פַּה. הַרִים רַבִּי יוֹסִי אֶת קוּלוֹ וּבִכָּה, וְקָמוּ כֻלָּם וּנְשָׁקוּהוּ

דְּקַדְמָאֵי הָוָה, (תהלים ח) מָה אָנוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ. וְכָתִיב (איוב ז) מָה אָנוּשׁ כִּי תִגְדְּלוּנוּ וְגו', וּתְפַקְדְּנוּ לְבַקְרִים לְרֹגְעִים תִּבְחָנֵנוּ. וְעַל דָּא כָּתִיב (ישעיה נג) וַיְיָ חֶפֶץ דְּכָאוּ הַחֲלִי, תְּבִירוֹ דְּגוּפָא, וְתַקְפָּא דְּנַפְשָׁא, אוֹרִית שֵׁת לְאָנוּשׁ יִרוּתָא דְּהָוָה לִיה לְקַבְּלָא. וְאִיהוּ אוּף הָכִי אוֹרִית לְבָנוּ.

הוּ אֶתְגַּלְגְּלוֹ אֶתוּן לְאַתְקֵנָא עֲקִימָא, וְאַתְהִדְרוּ לְאוּלְדָא. קִינָן. הַאי תְּקוּנָא דְּקִינָן, וְאַתְמַקֵּן תְּחוּמֵיהּ, וְאַתְהִדְרוּ אֶתוּן לְבִסְמָא עֲלֵמָא מִעֲקִימוֹ דְּהָוָה. מִהֶלְלָאֵל מ' סוּפָא דְּאַתּוּן דְּאָדָם. ה' וּל' תְּקוּנָא דְּאַתּוּן דְּהַבַּל, וּבְגִין דְּלֹא הָוָה חִיבָא כְּקִינָן, לֹא אֶתְחַלְפוּ אֶתוּן מִשְׁמֵיהּ פֶּר חַד. דְּבִאֲתֵר ב' הָוָה א' לְמַהֲוֵי תְּקוּנָא יִתִּיר.

עַד הֵכָא אֶתְבַּסֵּם עֲלֵמָא, וְאַתְמַקֵּן עֲקִימָא מִשִּׁירוּתָא דְּאָנוּשׁ. פֶּר חוּבָא דְּאָדָם, דְּלֹא אֶתְבַּסֵּם, עַד דְּקִימֵי יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְּסִינַי, אֲבָל תְּקוּנָא דְּעֲקִימוֹ דְּקִינָן וְהַבַּל אֶתְמַקֵּן וְאַתְבַּסֵּם, אֲבָל עֲלֵמָא הָוָה בְּצַעֲרָא וְעִצְבוֹנָא, עַד דְּאַתָּא נֹחַ דְּכָתִיב, (בראשית ה) זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִמַּעֲשֵׂנוּ יִדְּוּנוּ מִן הָאָדָמָה אֲשֶׁר אֲרָרָה יי'. וְחוּבָא דְּאָדָם לֹא אֶתְבַּסֵּם, עַד דְּקִימֵי יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינַי, וְקִבְלוּ אוֹרֵייתָא, וְכַד יִשְׂרָאֵל קִבְלוּ אוֹרֵייתָא, כְּדִין נִר וְאוֹר אֶתְמַקֵּן בְּחָדָא.

וְהַשְׁתָּא רְבוּתִי, אֲנָא מִבְּכַל, וּבָרָא דְּרַב סִפְרָא אֲנָא, וְלֹא זִכְיָנָא לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לְאַבָּא, וְאַטְרִידְנָא הֵכָא, וְדַחֲלִינָא, דְּהָא יִתְבִּי אֲרַעָא דָא, אִינּוֹן אֲרִיּוֹן בְּאוֹרֵייתָא, וְשׁוּינָא עָלַי דְּלֹא אִימָא מִיִּלִּי דְּאוֹרֵייתָא קָמִי פֶּר נֶשׁ, עַד תְּרִין יַרְחִין, וְיוּמָא דָא אֶשְׁתְּלִימוּ. זְכָאָה חוֹלְקֵי דְּאַתְעֲרַעְתּוּן הֵכָא. אָרִים רַבִּי יוֹסִי קָלִיָּה וּבִכָּה, וְקָמוּ כֻלָּהוּ וּנְשָׁקוּהוּ

בראשו. אמר רבי יוסי, אשרי חלקנו שזכינו בדרך הזה לשמע דברי עתיק הימים מפיך, מה שלא זכינו לשמע עד עכשו.

ישבו כלם. אמר להם, רבותי, משראתי את הצער של חמי ובתו שדחוקים ומצטערים בנפשם שלא ידעתי את ברכת המזון, אמרתי להם, שעד שאדע את ברכת המזון לא אתחבר עם אשתי בדרך כל העולם, ואף על גב שיכלתי לשמש בה בלי חטא, איני רוצה לעבר על דעתם, הואיל ולא יכלתי לומר דבר עד שני חדשים. שמחו רבי חייא ורבי יוסי ורחמי ובתו, ובכו מרב שמחה. אמר רבי יוסי, בבקשה ממך, כיון שהתחלת, האר לנו את היום. אשרי חלקנו בדרך הזה!

פתח אותו ילד בברכת המזון ואמר, כתוב אחד אומר ואכלת לפני ה' אלהיך, וכתוב אחד אומר (דברים ט) ושמת לפני ה' אלהיך. הפסוקים הללו כשישראל היו שרויים בארץ הקדושה ונראו לפני הקדוש ברוך הוא בבית המקדש, היו מתקיימים. עכשו איך מתקיימים? מי יכול לאכל לפני ה' ולשמת לפני ה'?

אלא ודאי כף הוא. בראשונה כשישב אדם על שלחנו לאכל, מברך על הלחם המוציא. מה הטעם המוציא ולא מוציא, שהרי כתוב בורא השמים, ולא כתוב הבורא. עושה ארץ, ולא כתוב העושה ארץ. מה הטעם כאן המוציא?

אלא כל הדברים שהם מסוד העולם העליון הנסתר, מסתתרת ה' משם, להראות שהרי מעולם גנוז ונסתר הוא. וכל הדברים שהם מהעולם התחתון שנתגלה

ברשיה. אמר רבי יוסי זכאה חולקנא דזכיןא בהאי ארחא, למשמע מלי דעתיק יומין מפומך, מה דלא זכיןן למשמע עד השתא.

יתיבו פלהו, אמר לון רבותי, מדחמינא צערא דהאי חמי וברתיה, דדחקי ומצטערי בנפשיהו, דלא ידענא ברפת מזונא. אמיןא לון, דעד דאנדע ברפת מזונא, לא אתחבר באנתתי, כארח כל בני עלמא, ואף על גב דיכילנא לשמשא בה בלא חובה, לא בעינא למעבר על דעתיהו, הואיל ולא הוינא יכיל למימר מדי, עד תרין ירחין. חדו רבי יוסי ורבי חייא ורחמי וברתיה, ובכו מסגיאו חדוה. אמר רבי יוסי, במקטו מינה, כיון דשריאת, אנהיר לן ימא, זכאה חולקנא בארח דא.

פתח ההוא רביא בברכת מזונא ואמר, כתוב אחד אומר (דברים יד) ואכלת לפני יי' אלהיך, וכתוב אחד אומר (דברים כז) ושמת לפני יי' אלהיך. הני קראי כד ישראל הו שראן בארעא קדישא, ואתחזון קמי קדשא בריך הוא כבי מקדשא, הו מתקיימי. השתא היך מתקיימי, מאן יכיל למיכל לפני יי' ולמחדי לפני יי'.

אלא ודאי הכי הוא, בקדמיתא כד יתיב בר נש על פתוריה למיכל, מברך על נהמא המוציא. מאי טעמא המוציא, ולא מוציא, דהא כתיב (ישעיה מב) בורא השמים, ולא כתיב הבורא. (ירמיה י) עושה ארץ, ולא כתיב העושה ארץ. מאי טעמא הכא המוציא.

אלא כל מלין דאינון מרזא דעלמא עלאה סתירא, אסתתרא ה' מתמן, לאתחזאה

דהא מעלמא גניזא וסתירא איהו. (ד קס"ח ע"ב)

וכל מלין דאינון מעלמא תתאה דאתגלית יתיר, כתיב בה', דכתיב, (ישעיה

יותר כְּתוּב בְּה', שְׁכַתוּב (ישעיה מ)
הַמוֹצֵיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, (עמוס ט)
הַקָּרָא לְמִי הֵיטָּם. כָּלֶם הֵם מִסוּד
הָעוֹלָם הַתְּחַתּוֹן, וְאִם נִכְתָּב בְּשֵׁם
הוּא בְּה', כְּמוֹ הָאֵל הַגָּדוֹל. וְכֵאֵן
שֶׁהוּא בְּדִרְוֹ נִסְתָּר (בגלות) מִסוּד
הָעוֹלָם הַתְּחַתּוֹן הוּא, כִּיּוֹן
שֶׁמְבַרְךָ אָדָם, שְׁכִינָה בָּאָה לִפְנֵינוּ.
וְזֵה שֶׁאָמַר וְאֶכְלֶתָּ לִפְנֵי ה'
אֱלֹהֶיךָ, כֵּאֵן נִכְלָל לְדַבֵּר בְּדַבְרֵי
תוֹרָה, שֶׁכֶּף צָרִיךְ, הוּאִיל וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא לִפְנֵינוּ, לְקַיֵּם אֵת
הַפְּתוּב, (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחֵן
אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'. וְכַתוּב (דברים יד)
וְאֶכְלֶתָּ שֵׁם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ.
הוּאִיל וְעוֹמֵד אָדָם לִפְנֵי רַבּוֹנוּ,
צָרִיךְ גַּם לְרַחֵם עַל הַעֲנִיִּים, לְתַת
לָהֶם כְּמוֹ שֶׁהוּא נִתֵּן לוֹ לֶאֱכֹל, (ומי
שְׁאוּכַל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ צָרִיךְ) כְּמִי
שֶׁאוּכַל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ,
וְצָרִיךְ שְׁלֵא יִמְצָא בְּלִעָן עַל
שְׁלַחְנוֹ, שֶׁהָרִי בְּלִעֲנוֹת הִיא מֵהַצַּד
הָאֲחֵר, וְסוּד זֶה - (בראשית כה)
הַלְעִיטְנִי נָא, דְרַךְ בְּלִעֲנוֹת, וְכֶף
צָרִיךְ לְצַד הָאֲחֵר, וְכַתוּב (משלי יג)
וּבִטָּן רְשָׁעִים תִּחְסָר. וְעַל זֶה
וְאֶכְלֶתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ כְּתוּב, וְלֹא
לִפְנֵי הַצַּד הָאֲחֵר. וְצָרִיךְ שְׁלֵא
יִתְעַסֵּק בְּדַבְרֵים בְּטָלִים וּבְצָרִי
סְעוּדָה (פסח), וְצָרִיךְ לְהִתְעַסֵּק
בְּדַבְרֵי תוֹרָה, שֶׁהָרִי כְּשֶׁדַבְּרֵי
תוֹרָה נֶאֱמָרִים עַל שְׁלַחֵן, נוֹתֵן
אוֹתוֹ הָאָדָם פֶּחַ לְרַבּוֹנוּ.
וְשִׁמְחָתָ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ - זוּהִי
כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה. כְּשֶׁמְבַרְךָ אָדָם
כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, צָרִיךְ לְשַׂמַּח
וּלְהִרְאוֹת שִׂמְחָה וְלֹא עֲצֹב כָּלֶל.
כִּיּוֹן שְׁנוּטֵל אָדָם כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה,
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹמֵד עַל גְּבוּ,
וְהוּא צָרִיךְ לְעַטֵּף רֹאשׁוֹ בְּשִׂמְחָה
וּלְכַרְךָ עַל הַכּוֹס בְּמוֹשֵׁב שְׁלִשָּׁה:
נְכַרְךָ שֶׁאֶכְלָנוּ מִשְׁלוֹ.

מ) הַמוֹצֵיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם (עמוס ה) הַקָּרָא לְמִי
הֵיטָּם, כָּלֶהוּ מִרְזָא דְעַלְמָא תַּתְּאָה אִיהוּ, וְאִי
אֶכְתִּיב בְּשֵׁמָא אִיהוּ בְּה', כְּגוֹן הָאֵל הַגָּדוֹל,
וְהָכָא דְאִיהוּ בְּאַרְח סְתִים (נ"א בְּאַתְגְּלוּא) מִרְזָא
דְעַלְמָא תַּתְּאָה אִיהוּ, כִּיּוֹן דְמְבַרְךָ בְּרַ נָשׁ,
שְׁכִינְתָא אֲתִיא קָמִיהָ.

וְזֵה דְאָמַר וְאֶכְלֶתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ. הָכָא
אֲתַפְלִיל לְמַלְלָא בְּמַלְי דְאֹרִייתָא, דְהִכִּי
אֶצְטְרִיךְ הוּאִיל וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָמִיהָ,
לְקִיּוּמָא דְכְּתִיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחֵן אֲשֶׁר לִפְנֵי
יְיָ. וְכַתִּיב (דברים יד) וְאֶכְלֶתָּ שֵׁם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ.
הוּאִיל וְקָאִים בְּרַ נָשׁ קָמִי מְאָרִיָה, אֶצְטְרִיךְ נְמִי
לְמִיחֵן לְמִסְפְּנִי, לְמִיחֵן לוֹן, כְּמָה
דְאִיהוּ יְהִיב לִיָּה לְמִיכָל. (ס"א וְכֵאֵן דְאֶכִּיל קָמִיָּה מְלָכָא
קְדוּשָׁא אֶצְטְרִיךְ וְכו') כְּמֵאֵן דְאֶכִּיל קָמִי מְלָכָא קְדוּשָׁא
וְאֶצְטְרִיךְ דְלֹא יִשְׁתַּכַּח בְּלִעָן עַל פְּתוּרִיָה, דְהָא
בְּלִעָנוּ מִסְטָרָא אֲחֵרָא הוּי, וְרִזָּא דָא (בראשית כה)
הַלְעִיטְנִי נָא, אֲרַח בְּלִעָנוּ, וְהִכִּי אֶצְטְרִיךְ
לְסְטָרָא אֲחֵרָא, וְכַתִּיב (משלי יג) וּבִטָּן רְשָׁעִים
תִּחְסָר. וְעַל דָּא וְאֶכְלֶתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ כְּתִיב,
וְלֹא לִפְנֵי סְטָרָא אֲחֵרָא. וְאֶצְטְרִיךְ דְלֹא יִתְעַסֵּק
בְּמַלִּין בְּטָלִין, וּבְצָרִי סְעוּדָה (שפיר) וְאֶצְטְרִיךְ
לְאַתְעַסְקָא בְּמַלִּין דְאֹרִייתָא, דְהָא כַּד מַלִּין
דְאֹרִייתָא אֲתַמְרוּ עַל פְּתוּרָא, יְהִיב הַהוּא בְּרַ
נָשׁ תְּקַפָּא לְמְאָרִיָה.

וְשִׁמְחָתָ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ, דָּא אִיהוּ בְּכּוֹס שֶׁל
בְּרָכָה, כֶּד בְּרִיךְ בְּרַ נָשׁ בְּכּוֹס שֶׁל
בְּרָכָה, אֶצְטְרִיךְ לְמַחְדֵי וּלְאַחְזָאָה חֲדוּה וְלֹא
עֲצִיבוּ כָלֶל, כִּיּוֹן דְנִטִּיל בְּרַ נָשׁ כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה,
קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאִים עַל גְּבִיָה, וְאִיהוּ
אֶצְטְרִיךְ לְאַעֲטָפָא רִישִׁיָה בְּחֲדוּה. וּלְבְּרָכָא עַל
הַכּוֹס בְּמוֹתָב תְּלַתָּא, נְכַרְךָ שֶׁאֶכְלָנוּ מִשְׁלוֹ.
וְכַתוּב חִינּוּ, דָּא אֶצְטְרִיךְ רְעוּתָא לְעִילָא

וּבְכּוֹס חִינּוּ, זֶה צָרִיךְ רְצוֹן
לְמַעַלָּה אֶל עֲתִיק הַעֲתִיקִים, וְעַל

זֶה הַיָּא בְּדִרְךָ נִסְתָּר. וּבִטְוִבוֹ, וְלֹא מְטוּבוֹ. וּבִטְוִבוֹ, זֶה הַיָּמִין (מנינו) הַעֲלִיּוֹן, וּמְטוּבוֹ זֶה דְרָגָה אַחֲרַת שְׂבָאָה מִצַּד הַיָּמִין, וְהִיא דְרָגָה לְמִטָּה מִמֶּנּוּ, מִשּׁוּם שְׂבָאוֹתוֹ הַטּוֹב נִבְנְהָ הָעוֹלָם וְכוּ נִזְוֵן.

לְמָה נִקְרָא טוֹב וְלְמָה נִקְרָא חֶסֶד? הַטּוֹב הוּא כְּשִׁכּוֹלֵל הַכּל בְּתוֹכוֹ וְלֹא מִתְפַּשֵּׁט לְדַדַּת לְמִטָּה. חֶסֶד - כְּשִׁיּוֹרֵד לְמִטָּה וְעוֹשֶׂה טוֹב בְּכָל הַבְּרִיּוֹת, בְּצַדִּיקִים וּבִרְשָׁעִים, וְלֹא חוֹשֵׁשׁ, וְאֵף עַל גַּב שְׂדֵרְגָה אַחַת הִיא. מִנֵּין לָנוּ? שְׂפָתוֹב (תהלים סג) אֵף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי. אִם טוֹב, לְמָה חֶסֶד? וְאִם חֶסֶד, לְמָה טוֹב, שְׁהָרִי בְּאַחַד מִסְפִּיק? אֲלֵא טוֹב כּוֹלֵל הַכּל בְּתוֹכוֹ, וְלֹא הִתְפַּשֵּׁט לְמִטָּה. חֶסֶד יוֹרֵד וּמִתְפַּשֵּׁט לְמִטָּה וְזֵן לְכָל הַצַּדִּיקִים וְהַרְשָׁעִים כְּאַחַד.

וְכֹאן, פִּינּוֹן שְׂאֵמֵר וּבִטְוִבוֹ חִינּוֹ, חִזּוֹר וְאֵמֵר, הַזֵּן אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּטוּבוֹ בְּחֶסֶד, זֶהוּ שְׂכָתוֹב (תהלים קלד) נוֹתֵן לְחֵם לְכָל בֶּשֶׂר פִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ. וְעַל זֶה הַזֵּן אֶת הַכּל, לְצַדִּיקִים וְלִרְשָׁעִים, לְכָל. זֶה נִקְרָא בְּרַפְת יָמִין. הַשְּׂמָאל אֵינוֹ בְּבִרְפַת הַמְּזוֹן, וְלִכֵּן שְׂמָאל לֹא תִסִּיעַ לְיָמִין.

שְׂבִינּוֹן שְׂבִרְךָ בְּרָכָה, יָמִין (ב"א טו), צָרִיךְ לְדַבֵּק אֶת אֶרֶץ הַחַיִּים בְּיָמִין, לְהַזְזִין מִשָּׁם וּלְפָרְנֵס וְלִתַּת מְזוֹן לְכָל, וְלִכֵּן הַשְּׂנִיָּה בְּרַפְת הָאֶרֶץ, וְצָרִיךְ לְהַזְכִּיר בַּה בְּרִית וְתוֹרָה: וְעַל בְּרִיתְךָ שְׂחַתְמַתְךָ בְּכַשְׂרָנוּ, וְעַל תּוֹרַתְךָ שְׂלַמְדַתְנוּ. לְהַרְאוֹת שְׂמָאוֹתוֹ טוֹב נִזְוֵן בְּרִית וְתוֹרָה, שֶׁהוּא הַתְּקוּן שֶׁל הַטּוֹב הַזֶּה.

מִכָּאן לְמַדְנֵנו שְׂנָשִׁים פְּטוּרוֹת מִבְּרַפְת הַמְּזוֹן לְצַאת יְדֵי חוּבָה, שְׁהָרִי אֵין בְּהֵן תּוֹרָה וּבְרִית. וְלַחֲתֵם עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמְּזוֹן, זֶה שְׂדַבְקוֹת כְּאַחַד בְּחֶסֶד. עַל הָאֶרֶץ

לְגַבֵּי עֲתִיקָא דְעֲתִיקוֹן, וְעַל דָּא אִיהִי בְּאַרְחָ סְתִים. וּבִטְוִבוֹ, וְלֹא מְטוּבוֹ, וּבִטְוִבוֹ: דָּא יָמִינָא (ד"א ויגה) עֲלָאָה. וּמְטוּבוֹ: דָּא דְרָגָא אַחֲרָא, דְאֵתִי מְסִטְרָא דִימִינָא, וְאִיהוּ דְרָגָא לְתַתָּא מַנִּיָּה, בְּגִין דְּבַהֲהוּא טוֹב אֶתְבְּנִי עֲלֵמָא, וּבִיָּה אֶתְזָן.

אַמַּאי אַקְרִי טוֹב וְאַמַּאי אַקְרִי חֶסֶד. טוֹב אִיהוּ, כִּד כְּלִיל כְּלָא בְּגוּיָה, וְלֹא אֶתְפַּשֵּׁט לְנַחֲתָא לְתַתָּא. חֶסֶד כִּד נַחֲתָא לְתַתָּא. וְעַבִּיד טִיבוֹ כְּכָל בְּרִיּוֹן, בְּצַדִּיקִי וּבִרְשָׁעִי וְלֹא חִיּוּשׁ, וְאֵף עַל גַּב דְּדִרְגָא חַד הוּא. מְנַלְן דְכַתִּיב, (תהלים כג) אֵף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי, אִי טוֹב לְמָה חֶסֶד, וְאִי חֶסֶד לְמָה טוֹב, דְּהָא בְּחַד סָגִיא אֲלֵא טוֹב כְּלִיל כְּלָא בְּגוּיָה, וְלֹא אֶתְפַּשֵּׁט לְתַתָּא. חֶסֶד נַחֲתִית וְאֶתְפַּשֵּׁט לְתַתָּא, וְזֵן כְּלָא צַדִּיקִי וְרְשָׁעִי כְּחַדָּא.

וְהָכֵא פִינּוֹן דְאֵמֵר וּבִטְוִבוֹ חִינּוֹ, הָדָר וְאֵמֵר הַזֵּן אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּטוּבוֹ בְּחֶסֶד, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים קלו) נוֹתֵן לְחֵם לְכָל בֶּשֶׂר פִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ. וְעַל דָּא הַזֵּן אֶת הַכּל, לְצַדִּיקִי וְלִרְשָׁעִי לְכָלָא. דָּא אַקְרִי בְּרַפְת יָמִין. שְׂמָאל לֹאוֹ אִיהוּ בְּבִרְפַת מְזוֹנָא. וּבְגִין כֵּן שְׂמָאלָא לֹא תִסִּיעַ לְיָמִינָא.

דְּבִינּוֹן דְּבִרְיָךְ בְּרָכָה. יָמִין (ב"א טו), אַצְטְרִיךְ לְדַבְקָא אֶרֶץ הַחַיִּים בְּיָמִין, לְאֶתְזָנָא מִתְמָן, וּלְפָרְנֵסָא וּלְמִיָּהֵב מְזוֹנָא לְכָלָא, וְעַל דָּא תְנִינָא בְּרַפְת הָאֶרֶץ, וְאַצְטְרִיךְ לְאֶדְרָפָא בַּה בְּרִית וְתוֹרָה, עַל בְּרִיתְךָ שְׂחַתְמַתְךָ בְּכַשְׂרָנוּ, וְעַל תּוֹרַתְךָ שְׂלַמְדַתְנוּ, לְאַחֲזָאָה דְמַהֲהוּא טוֹב אֶתְזָן בְּרִית וְתוֹרָה, דְאִיהוּ תְקוּנָא דְהָאִי טוֹב.

מִכָּאן אֹולִיפְנָא, דְנָשִׁים פְּטוּרוֹת מִבְּרַפְת מְזוֹנָא לְאֶפְקָא יְדֵי חוּבָה, דְּהָא לִית בַּהוּ תּוֹרָה וּבְרִית. וְלַחֲתוּם עַל הָאֶרֶץ וְעַל

- זוהי ארץ החיים. ועל המזון
- זהו חסד. הרי כלולים זה בזה
בדבקות אחת.

התפשטות הטוב היא הודאה
שנקראת חס"ד, ועל זה הוא
אומר נודה לך על כף ועל כף
נסים ואותות שנעשו מצד
הטוב. ואם תאמר, והרי כתוב
נעמות בימיך נצח, זהו מצד
הימין - לא כף, אלא כל אחד
ואחד מראה על אותו מקום
שיצא ממנו.

ואם תאמר, נצח בימין - הרי
כתוב נעמות, וכתוב (שמואל ב-כג)
ונעים זמרות ישראל, (בימין נצח)
וזה שמאל, וכל שמאל נכלל
בסוד הימין. אבל הודאה, מודה
על הימין, להראות שהרי ממנו
יצא, וזו התפשטות הטוב
שהתפשט בארץ החיים.

מה הטעם אין כאן שמאל?
משום שאין לו חלק לצד האחר
במזונם של ישראל. ואם
מתעורר שמאל, יתעורר עמו
הצד האחר, והרי הוא מכר
בכורתו וחלקו ליצקב אבינו.
והרינו נותנים לו חלקו לאותו
מקטרג בזהמה של מים
אחרונים, ואם אין זהמה, הרי
חלקו באותו מאכל שקרבו בו
ידיים.

ורבן אין לו חלק עמנו. והואיל
ואין לו חלק עמנו, שהרי נטל
חלקו, אין לנו להעיר השמאל
כלל, שלא יתעורר המקטרג
לטל שני חלקים, אחד למטה
ואחד למעלה, כמו בכור. שהרי
מכר את בכורתו ליצקב אבינו
- חלקו למטה, ואין לו למעלה
כלום. ישראל נוטלים למעלה,
ועשו נוטל למטה, ועל זה לא
יקרב השמאל כלל בכרפת
המזון.

המזון, הא דדבקותא כחדא בחסד, על הארץ
דא איהי ארץ החיים. ועל המזון דא איהו
חסד, הא כלילו דא בדא בדבקותא חדא.

אתפשטותא דטוב איהו הודאה דאקרי
חס"ד, ועל דא איהו אומר,
נודה לך, על כף ועל כף נסין ואותין דאתעבידו
מסטרא דטוב. ואי תימא והא פתיב (תהלים טז)
נעמות בימיך, נצח, הא איהו מסטרא דימין.
לאו הכי, אלא כל חד וחד אחזי על ההוא אתר
דנפיק מניה.

ואי תימא נצח בימין, הא כתיב נעמות, וכתיב
(שמואל ב כג) ונעים זמירות ישראל, (ד"א בימין נצח)
ודא שמאלא. (דף קס"ח ע"א) וכל שמאלא אתכליל
ברזא דימינא. אבל הודאה אודי על ימינא,
לאחזאה דהא מניה נפקא, ודא פשיטו דטוב,
דאתפשט בארץ החיים.

מאי טעמא לית הכא שמאלא, בגין דלית
חולקא לסטרא אחרא במזונא דישראל.
ואי אתער שמאלא, סטרא אחרא יתער עמיה,
והא איהו זבין בכרותיה וחולקיה ליצקב
אבונא. והא אנן יהיבנא ליה חולקיה, לההוא
מקטרגא בזיהמא דמיין בתראין, ואי לית
זיהמא, הא חולקא דההוא מיכלא, דקריבו
ביה ידין.

ועל דא לית ליה חולקא בהדן. והואיל ולית
ליה חולקא בהדן, דהא נטל חולקיה, לית
לן לאתערא שמאלא כלל. דלא יתער מקטרגא
ויטול תרין חולקין, חד לתתא, וחד לעילא,
פככור. דהא זבין בכרותיה ליצקב אבונא.
חולקיה איהו לתתא, ולית ליה לעילא כלום.
ישראל נוטלי לעילא, ועשו נוטל לתתא, ועל
דא לא יתקרב שמאלא כלל, בכרפת מזונא.

בין שמתברכת האי ארץ החיים הזו מצד הימין ומקבלת מזון, אזי מבקשים רחמים על הכל. רחם ה' אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך וגו'. שהרי מאותו מזון וספוק של ארץ החיים נזכה בה אנחנו ובית המקדש, שיבנה בית המקדש למטה באותם רחמים.

ובשבת, פשהדין לא נמצא להיות נצח והוד כלל הסודים, אומר רצה והחליצנו, להיות שניהם, (ישעיה נד) חסדי דוד הנאמנים, ועל זה אל תהי צרה ויגון וכו', שהרי רצה ומודים הם חסדי דוד, ושים שלום שאמרנו בתפלה בברכת עושה שלום במרומי הוא ברחמי יעשה שלום עלינו.

הטוב והמטיב, שהכל בא מצד הימין ולא מצד השמאל כלום. מי שמברך ברפת המזון, הוא נוטל ברכות בראשונה מכלם, ומתברך בכלל של ברפת המזון, ועל זה יש לו ארץ חיים. מי שנוטל כוס של ברכה ומברך עליו, כתוב (תהלים קטז) כוס ישועות אשא. מי הישועות? זה הימין, שהוא מושיע מכל המקטרגים של העולם, שכתוב (הושיעה לו ימינו) ותושע לו ימינו, וכתוב (תהלים ס) הושיעה ימינך וענני.

בין כף האיר היום, קמו כלם ונשקוהו. אמר רבי יוסי, ודאי יום משתה הוא היום הזה, ולא נצא מכאן עד שיעשה משתה לכל העיר. זהו משתה שהקדוש ברוך הוא רוצה בו. לקחו את אשתו וברכו אותה בכמה ברכות. עשו שאביה יתקן בית אחר לשמחה, כנסו את כל אנשי העיר לאותה שמחה, וקראו לה פלה, ושמו עמם כל אותו היום, והוא שמח עמם בדברי תורה.

בין דמתברכא האי ארץ החיים מסטרא דימינא, ומקבל מזונא, כדין בעינן רחמין על פלא. רחם יי' אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך וגו', דהא מההוא מזונא וספוקא דארץ החיים, נזכי בה אנו ובי מקדשא. דיתבני בי מקדשא לתתא באינון רחמים.

ובשבת דלא אשתכח דינא, למהוי נצח והוד כלל הסודים, אומר רצה והחליצנו למהוי תרוייהו, (ישעיה נה) חסדי דוד הנאמנים, ועל דא אל תהי צרה ויגון וכו', דהא רצה ומודים, אינון חסדי דוד, ושים שלום דקאמרן בצלותא, בברכת עושה שלום במרומי הוא ברחמי יעשה שלום עלינו.

הטוב והמטיב, דכלא אתי מסטרא דימינא, ולא מסטר שמאלא כלום. מאן דמברך ברפת מזונא, איהו נטיל ברקאן בקדמיתא מפלהו, ואתברך בכלל ברפת מזונא, ועל דא אית ליה ארפא דחייין. מאן דנטיל כוס של ברכה, וקא מברך עליה, כתיב (תהלים קטז) כוס ישועות אשא. מאן ישועות דא ימינא, דאיהו מושיע מכל מקטרגין דעלמא, דכתיב (נ"א הושיעה לו ימינו) ותושע לו ימינו, וכתוב (תהלים ס) הושיעה ימינך וענני.

אדהכי הוה נהיר יממא, קמו כלהו ונשקוהו. אמר רבי יוסי, ודאי הלולא איהו יומא דא, ולא ניפוק מהכא, עד דיתעביד הלולא בכל אנשי מתא, דא הוא הלולא דקודשא בריך הוא אתרעי ביה. נטלו לה לאנתתיה, ובריכו לה בכמה ברכאן, עבדו דאבוה יתקן ביתא אחרא לחדוה, כנישו כל אנשי מתא לההיא חדותא, וקראו לה פלה. וחדו עמהון כל ההוא יומא, ואיהו חדי עמהון במלי דאורייתא.

פְּתַח אִיהוּ עַל פְּתוּרָא וְאָמַר, (שמות כו) וְעֲשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכַּן עֲצֵי שֹׁטִים עֲמֻדִים. כְּתוּב פָּאן עֲמֻדִים, וְכְתוּב שֵׁם (ישעיהו) שְׂרָפִים עֲמֻדִים. מַה לְהֵלֵן שְׂרָפִים, אִף כָּאן גַּם שְׂרָפִים. אֵלּוּ הַקְּרָשִׁים עֲמֻדִים בְּתַקּוּנֵי כֹּלָה וְסוּבְבֵי סָבִיב הַחֲפָה, לְהַשְׁרוֹת בְּאוֹתָהּ חֲפָה רוּחַ עֲלִיּוֹנָה (סוד עֲלִיּוֹן). כְּמוֹ כֵן הַכֹּלָה לְמִטָּה צְרִיף לְתַקֵּן חֲפָה לְכַסּוֹתָהּ בְּתַקּוּנֵי יָפִי לְכַבּוֹד כֹּלָה אַחֲרֵת שְׂבָאָה לְשֵׁרוֹת שֵׁם בְּשִׁמְחָה לְכֹלָה הַתַּחְתּוֹנָה.

וּמִשּׁוֹם כְּבוֹד אוֹתָהּ הַכֹּלָה הַעֲלִיּוֹנָה צְרִיף לְעֲשׂוֹת כְּסוּי שֶׁל יָפִי בְּכָל תַּקּוּנֵי יָפִי, לְזַמֵּן אֶת הַכֹּלָה הַעֲלִיּוֹנָה לְאוֹתָהּ שְׂמֵחָה. כְּמוֹ זֶה בְּכָל מִלָּה שֶׁל הַבְּרִית לְמִטָּה צְרִיף לְתַקֵּן כְּסֵא אַחַר בִּיּוֹי לְבַעַל הַקְּנָאָה שֶׁל אוֹת הַבְּרִית שְׂבָא לְשֵׁם. אִף כָּאן בְּכָל חֲפָה צְרִיף תַּקּוּנֵי יָפִי לְכַסּוֹת אֶת הַחֲפָה לְכַבּוֹד הַכֹּלָה סֵתֵם.

שְׁחַרְיֵי זוֹ כְּמוֹ שֶׁזוֹ עֲמֻדָתָהּ. זוֹ עוֹלָה בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת, וְזוֹ עוֹלָה בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת. וְכִשְׁעוֹלָה בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת, אִזְ נִקְרָאת כֹּלָה. וְלִכֵּן אֲסוּר לְשַׁמֵּשׂ בָּהּ עַד שֶׁנִּכְלָלַת בְּאוֹתָן שְׁבַע בְּרָכוֹת כְּמוֹ שֶׁלְמַעַלָּה.

אוֹתָן שְׁבַע בְּרָכוֹת יוֹרֶשֶׁת הַכֹּלָה מִרוּחַ (מסוד) עֲלִיּוֹנָה, מְקוּם שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת שׁוֹפְעוֹת מִשֵּׁם. שֵׁשׁ בְּרָכוֹת הֵן שֶׁהַכֹּלָה מִתְבַּרְכֶת מֵהֵן, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ שֶׁהֵן שְׁבַע? אֵלּוּ הַשְּׁבִיעִית הִיא שְׂמֵחָתָה אֶת כָּלֵן. רַב הַבְּרָכוֹת עַל הַיֵּינן לְמָה? אֵלּוּ שֶׁהוּא הַצַּד שֶׁמִּשְׁמַח אֶת הַכֹּל עַל אוֹתוֹ יֵינן שְׂמֵשֶׁמֶר בְּעַנְבּוּי תְּמִיד. וּמִשּׁוֹם כִּף הַבְּרָכָה הִרְאֵנוּהָ שֶׁל אוֹתָן הַשְּׁבַע הִיא סוּד שֶׁל הַיֵּינן, יֵינן עוֹשֶׂה פְּרִי (שְׂמֵחָה) בֵּינן לְמַעַלָּה בֵּינן לְמִטָּה. גִּפְּן נוֹטְלַת הַכֹּל,

פְּתַח אִיהוּ עַל פְּתוּרָא וְאָמַר, (שמות כו) וְעֲשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכַּן עֲצֵי שֹׁטִים עֲמֻדִים.

כְּתוּב הֵכָא עֲמֻדִים. וְכְתוּב הֵתֵם (ישעיהו) שְׂרָפִים עֲמֻדִים. מַה לְהֵלֵן שְׂרָפִים, אוֹף הֵכָא נְמִי שְׂרָפִים. אֵלּוּ קְרָשִׁים קִיּוּמָן בְּתַקּוּנֵי דְכֹלָה, וְסִחְרָן סִחְרָנָא דְחוּפָה, לְמִשְׁרֵי בַּהֵיּא חוּפָה רוּחַ עֲלָאָה, (נ"א רוא עלאה) כְּגוּוֹנָא דָּא כֹּלָה לְתַתָּא, אֲצִטְרִיף לְתַקֵּנָא חוּפָה לְחוּפָאָה בְּתַקּוּנֵי שְׂפִירוֹ, לִיקְרָא דְכֹלָה אַחְרָא, דְּאֲתִּיא לְמִשְׁרֵי תַמָּן בְּחֻדוּהָ, לְכֹלָה תַתָּאָה.

וּבְגִין יִקְרָא דִּהֵיּא כֹּלָה עֲלָאָה, אֲצִטְרִיף לְמַעַבְדַּת חוּפָאָה דְשְׂפִירוֹ, בְּכָל תַּקּוּנֵי דְשְׂפִירוֹ, לְזַמֵּנָא לְכֹלָה עֲלָאָה, לְהֵיּא חֻדוּהָ. כְּגוּוֹנָא דָּא בְּכָל גְזִירוֹ דְבְרִית לְתַתָּא, אֲצִטְרִיף לְאֲתַקֵּנָא כְּסֵא אַחְרָא בְשְׂפִירוֹ, לְמִאֲרֵי קְנָאָה דְבְרִית קִיּוּמָא דְאֲתִי תַמָּן. אוֹף הֵכָא בְּכָל חוּפָה, אֲצִטְרִיף תַּקּוּנֵי שְׂפִירוֹ, לְחוּפָאָה לְחוּפָה לִיקְרָא דְכֹלָה סֵתֵם.

דִּהֵּא דָּא, כְּגוּוֹנָא דְדָּא קִיּוּמָא. דָּא סִלְקָא בְּשִׁבְעַת בְּרָכָאן, וְדָּא סִלְקָא בְּשִׁבְעַת בְּרָכָאן. וְכַד סִלְקָא בְּשִׁבְעַת בְּרָכָאן בְּרָכָאן. וְעַל דָּא אֲסִיר לְשַׁמְשָׂא בָּהּ עַד דְּאֲתַפְּלִילַת בְּאֵינוּן שְׁבַע בְּרָכָאן, כְּגוּוֹנָא עֲלָאָה.

אֵינוּן שְׁבַע בְּרָכָאן, יִרְתָּא כֹּלָה, מִרוּחָא (נ"א מרוא) עֲלָאָה, (דף קס"ט ע"ב) אַתְרֵי דְכָל בְּרָכָאן נְגִידֵין מִתַּמָּן. שִׁית בְּרָכָאן אֵינוּן דְכֹלָה אַתְבְּרָכָא מִנְיָהּ, וְאַתְּ אֲמַרְתָּ דְאֵינוּן שְׁבַע. אֵלּוּ שְׁבִיעָאָה אִיהוּ דְקָא מְקִיִּים כֹּלָה.

רוּבָא דְבְרַפְאָן עַל הַיֵּינן אֲמַאי. אֵלּוּ דְאִיהוּ סִטְרָא דְחֻדֵי לְכֹלָה, עַל הַהוּא יֵינן דְאֲתַנְטִיר בְּעַנְבּוּי תְּדִיר. וּבְגִין כִּף הַבְּרָכָה

קְדַמָּאָה דְאֵינוּן שְׁבַע, אִיהוּ רְזָא דְיֵינן, יֵינן עֲבִיד

פְּרִי (כ"א חידו) בֵּינן לְעִילָא בֵּינן

לתתא. גפן נטיל כלא, ואפיק איבא לעלמא, ואתערו דחדוה שמאלא איהו, דכתיב, (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי ולבתר וימינו תחבקני. והוא אילנא דחיי עביד פירין ואיבין (כ"א כהנא גפן) באתערותא דא, ודא איהי ברכה קדמאה דכלא. (בורא פרי הגפן).

תנינא שהכל ברא לכבודו, רזא דברית קדישא, חדוה דחבורא, דנטיל כל ברקאן מרזא דימינא, למעפד איבין בההוא גפן, דהא בקדמיתא ההוא פרי (נ"א חידו) נחית מלעילא, ארזא שייפין, ונגיד לברית קדישא, לנגדא ליה בההוא גפן, ודא מסטרא דימינא, דהא לית איבא משתכחא אלא בימינא. שמאלא אתער וימינא עביד.

דבתר פליל שמאלא בימינא, וימינא בשמאלא, למיהוי רזא דאדם. ובגין כך תליתאה איהו יוצר האדם. ועל דא יעקב, דאיהו עמודא דאמצעיתא, דיוקנא דאדם הוה.

רביעאה, איהו עמודא חדא, דירפא ימינא. חמישאה, שוש תשיש ותגל עקרה דביתא, בחדוה בקבוץ וכנישו דבנהא, מארבע סטרי עלמא, ודא רזא דירפא אתרא, דאתחבר בירכא שמאלא, למיזל ולמיכנש לכל סטרין, וכנישו דבנין, ורחימו, למיעל לון בין ברפין.

ובאינון תרין, דנביאים שריין בגווייהו, חדוה דעקרא דביתא. מאי טעמא. בגין דהא שתי ערבות, לא עבדין איבא ופירין, וכנישו דבנין לגבייהו, אינון פירין ואיבין דלהון, ולא אתערו כנישו דבנהא לגבהא, פר פנביאים.

שתיתאה שמח תשמח רעים האהובים, אתר

ומוציאה פרי לעולם, והתעוררות של שמחה היא משמאל, שכתוב (שיר ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. ואותו עץ חיים עושה פרות ונצנים (באותה גפן) בהתעוררות הזו, וזוהי הברכה הראשונה של הכל. (בורא פרי הגפן). השניה, שהכל ברא לכבודו, הסוד של הברית הקדושה, שמחת החבור, שנוטל את כל הברכות מסוד הימין לעשות פרות באותה גפן, שהרי בראשונה אותו פרי (שמחה) יורד מלמעלה דרך האיברים, ושופע לברית הקדושה להשפיעה באותה הגפן, וזה מצד הימין, שהרי אין פרי נמצא אלא בימין. השמאל מתעורר והימין עושה. אחר כך נכלל השמאל בימין והימין בשמאל להיות סוד של אדם, ולכן השלישית היא יוצר האדם. ועל זה יעקב, שהוא עמוד האמצעי, דמותו של אדם הוא היה.

הרביעית היא עמוד אחד של ירף ימין. החמישית - שוש תשיש ותגל עקרת הבית בשמחה בקבוץ וכנוס בניה מארבעת צדדי העולם, וזה סוד של ירף אחרת שמתחברת בירף שמאל ללכת ולכנס את כל הצדדים, וכנוס הבנים, ואהבה להכניסם בין הברכים.

ובאותם השנים שהנביאים שורים בתוכם, שמחת עקרת הבית. מה הטעם? משום שהרי שתי ערבות לא עושות נצנים ופרות, וכנוס הבנים אליהם הם פרות ונצנים שלהם, ולא מעירים פנוס של בניה אליה, רק פנביאים.

ברכה ששית - שמח תשמח רעים האהובים, מקום של רצון ושמחה ואחנה נמצאים, העמוד

של כל העולם שנוקרא צדיק, וצדיק וצדק הם רעים ואהובים שלא זזים זה מזה. עד כאן שש ברכות שפלה מתברכת מהן.

הברכה השביעית מקימת הכל, ומהשביעית הזו הכל מתברכים ודאי, כלל של עשר אמירות, משום שזו כוללת מעלה ומטה, ולכן כלולים בזו עשרה מיני שמחה: ששון, שמחה, חתן, (וכלה, גילה, דיצה, אהבה ואהבה שלום) וכלה, אהבה, אהבה, גילה, רנה, דיצה, חדוה, שלום ורעות. להיות הפלה שלמות הכל.

אשריהם ישראל שהם זכו למטה כמו שלמעלה, עליהם כתוב (שמואל ב' 1) ומי כעמך פישראל גוי אחד בארץ. שמחו כלם כל אותו יום בדברי תורה, וכל בני העיר עשו אותו ראש עליהם. ליום אחר קמו רבי יוסי ורבי חייא, וברכו אותם והלכו לדרפם.

בשהגיעו לרבי שמעון, הרים עיניו וראה אותם. אמר, מסתכל הייתי בכם היום הזה, וראיתי אתכם שני ימים ולילה שהייתם במשכנו של אותו נער מטטרון, ואותו נער היה מלמד אתכם סודות עליונים בשמחת התורה. אשרי חלקכם בני!

סדרו כלם את הדברים לפניו, וסחו לו את המעשה. אמר להם, אשריכם ואשרי חלקי, שהריני נזכר יום אחד שהיה הולך עמי בדרך רב ספרא אביו, וברכתי אותו כאשר נפרד ממני שיהיה לו בן אריה בתורה, ולא ברכתי אותו שהוא יזכה בו. אשרי חלקכם בני, עליכם כתוב (ישעיה נד) וכל בניו למודי ה'.

דבר אחר וכל בניו למודי ה' - וכי כל הבנים שהם של ישראל,

דרעותא וחדוה ואהבה אשתכח, עמודא דכל עלמא דאקרי צדיק, וצדיק וצדק רעים ואהובים אינון, דלא אתעדון דא מן דא. עד הקא שית ברקאן, דכלה אתברכת מנייהו.

שביעאה איהו מקיים פלא, ומהאי שביעאה מתברקאן פלא ודאי, פללא דעשר אמירן, בגין דדא, פליל עילא ותתא. ועל דא כליל בהאי, י' זיני דחדוה, ששון, שמחה, חתן, (כ"א וכלה, גילה, דיצה, אהבה, ואהבה שלום), וכלה, אהבה, אהבה, גילה, רינה דיצה, חדוה, שלום ורעות, למיהוי כלה שלימו דכלא.

זכאין אינון ישראל, דאינון זכו לתתא, פגוונא דלעילא. עלייהו כתיב, (שמואל ב' 1) ומי כעמך פישראל גוי אחד בארץ. חדו כלהו כל ההוא יומא במלין דאורייתא, וכל בני מתא עבדו ליה רישא עלייהו. ליומא אחרא, קמו רבי יוסי ורבי חייא וברכו לון, ואזלו לארחייהו.

כד מטו לגביה דרבי שמעון, זקף עינוי וחמא לון. אמר לון מסתכל הוינא בכו יומא דא, וחמינא לכו תרין יומין וחד ליליא, דהויתון לגבי משפנא דההוא נער מטטרון, וההוא נער הוה אוליה לכו רזין עלאין בחדוה דאורייתא, זכאה חולקכון בני.

סדרו מלין פלהו קמיה, וסחו ליה עובדא, אמר לון זכאין אתון, וזכאה חולקי, דהא אדפרנא יומא חד דהוה אזיל עמי בארחא רב ספרא אבוי, ובריכית ליה כד אתפרש מני, דיהא ליה בר אריא באורייתא, ולא בריכית ליה דאיהו יזפי ביה. זכאה חולקיוכון בני, עליכו פתיב (ישעיה נד) וכל בניו למודי יי'.

דבר אחר וכל בניו למודי יי'. וכי כל בניו דאינון דישראל, פלהו אוליה

את כלם מלמד הקדוש ברוך הוא תורה? כן. שהרי בשעה שאותם תינוקות לומדים תורה, השכינה באה ונותנת להם כח וחזק ללמד תורה. שאלמלא סיועו של הקדוש ברוך הוא, אין אותם התינוקות יכולים לסבל.

רבי שמעון היה מצוי יום אחד ליד הפתח של לוד, ורבי חייא עמו. פגש בו תינוק אחד. אמר רבי שמעון, ודאי שהקדוש ברוך הוא מתרצה (יעורר) בעולם עכשו לזימים מצטים גלגול גדול למלכי הארץ אלה באלה. ודאי שבעוד שהם מציקים אלה לאלה, ישאל יחיו בתוך רוחה.

אמר אותו תינוק, והרי ביום זה התחילה התעוררות זו, שהרי ביום זה דמים רבים נשפכים בעולם. אמר לו רבי חייא, מנין לו לזה התינוק? אמר רבי שמעון, לפעמים נבואה נופלת בפי התינוקות ומתנבאים יותר מאחד הנביאים.

אמר אותו תינוק, וכי תמיהה היא שתהיה לתינוקות נבואה?! והרי הוא פסוק שלם. מנין לנו? שפתוב וכל בניך למודי ה'. הם ודאי למודי ה', ונבואה יוצאת מהם, מה שאין כן לכל העולם, אלא לישראל לבדם, שפתוב בהם וכל בניך למודי ה', ומשום כך יוצאת מהם נבואה. בא רבי שמעון ונשקו. אמר, מימי לא שמעתי את זה, רק עכשו.

זו מצות הקדוש ברוך הוא למשה, ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עמדים. (הבל כדגמא העליונה) (פתח רבי יצחק) וכתוב (ישעיהו) שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים וגו'. מעשה המשכן באותם קרשים כמו אותם השרפים, (במקום זה) אלה עומדים ואלה עומדים.

לון קדשא בריך הוא אורייתא. אין. דהא בשעתא דאינון נוקי לעאן באורייתא, שכינתא אתיא ויהיב לון חילא ותקפא למלעי באורייתא, דאלמלא סיועא דקודשא בריך הוא, לא יכלין אינון נוקי למסבל.

רבי שמעון הוה שכיח יומא חד גבי פתחא דלוד, ורבי חייא בהדיה, פגע ביה חד ינוקא, אמר רבי שמעון ודאי דקודשא בריך הוא אתרעי (נ"א אתער) בעלמא השתא ליומין זעירין, גלגולא רבא למלכי ארעא אלין באלין. (דף ק"ע ע"א) ודאי בעוד דאינון מקטרגין אלין על אלין, ישראל יהון גו רוחא.

אמר ההוא ינוקא, והא ביומא דא שארי אתערותא דא, דהא בהאי יומא דמין סגיאין אושדין בעלמא. אמר ליה רבי חייא, מנא ליה להאי ינוקא. אמר רבי שמעון, לזמנין נבואה נפיל בפום ינוקן, ומתנבאי יתיר מחד נביאה.

אמר ההוא ינוקא, וכי תוהא איהו בינוקי למהוי לון נבואה, והא קרא שלים איהו. מנלן. דכתיב וכל בניך למודי יי'. אינון ודאי למודי יי', ונבואה מנהון נפקא, מה דלית הכי לכל עלמא, אלא לישראל בלחודוי, דכתיב בהו וכל בניך למודי יי', ובגיני כך מנהון נפקא נבואה. אתא רבי שמעון ונשקיה אמר מיומאי לא שמענא דא, בר השתא.

דא פקודא דקודשא בריך הוא למשה: (שמות כו) ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים. (בלא כגוונא עלאה) (ד"א ל"ג פתח רבי יצחק) וכתוב (ישעיהו) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגו', עובדא דמשפנא באינון קרשים, כגוונא דאינון שרפים, (בהאי אתר) אלין עומדים, ואלין עומדים.

ואם תאמר, והרי כל חילות השמים כלם עומדים, כמו שנאמר ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה, וכתוב וכל צבא השמים עומדים עליו וגו', שהרי כל המחנות העליונים אין להם פרעים, וכלם עומדים בקימה? אלא ודאי כלם עומדים, ולפעמים אלה נקראים שרפים, ולפעמים עולים בשם אחר, אבל אלה כלם עומדים בשם אחד.

ופסוק זה פשוטהו, (רבי יצחק פתח) כתוב (תהלים כג) מזמור לדוד ה' רעי לא אחסר. הרי נתבאר, מה בין מזמור לדוד ובין לדוד מזמור? וכאן שכינה קדמה ובאה ושרתה עליו בראשונה. ה' רעי, וכי למה שכינה קדמה לכאן, והרי דוד צריך להקדים (לעורר) בראשונה, הואיל ומבקש מזונו מעם הקדוש ברוך הוא?

א"א ודאי שכינה קדמה ובאה ושרתה עליו והעידה אותו לשבח למלך את השבח הזה ולבקש מזונות מלפני המלך, שהרי כף צריך על דבר של מזון שהיא רוצה והרצון שלה, שכל בני העולם יבקשו מזונות. משום שפאשר הקדוש ברוך הוא רוצה להוריד מזונות לעולם, היא נוטלת בראשונה, ועליה יורדים מזונות לכל העולמות. ומשום כף היא הקדימה לדבר זה של מזונות, ושרתה על דוד.

ה' רעי - ה' הרועה שלי. פרועה הזה שמנהיג צאנו במקום של דשאים ועשבים שלא חסרו דבר, אף כף הקדוש ברוך הוא הוא הרועה שלי לזון אותי בכל מה שאני צריך. דבר אחר ה' רעי - שנינו שקשים מזונות של אדם לפני הקדוש ברוך הוא כמו קריעת ים סוף. כאן הם שני גוונים, ושניהם בדרך אמת.

ואי תימא, והא כל חילי שמיא אינון עומדים כלהו, כמה דאת אמר (זכריה ג) ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, וכתוב (מלכים א כב) וכל צבא השמים עומדים עליו וגו', דהא כלהו משריין עלאין לית להו קפיצין, וכלהו קיימי בקימה. אלא ודאי כלהו קיימין, ולזמנין אלין אקרון שרפים, ולזמנין סלקין בשמא אחרא, אבל אלין כלהו בחד שמא קיימי.

והאי קרא אוקמוהו, (נ"א רבי יצחק פתח) כתיב (תהלים כג) מזמור לדוד יי' רעי לא אחסר. הא אתמר, מה בין מזמור לדוד, ובין לדוד מזמור. והכא, שכינתא קדמא ואתיא, ושראת עליה בקדמיתא. יי' רעי, וכי אמאי שכינתא קדמא הכא, והא דוד אצטריך לאקדמא (ס"א לאתערא) איהו בקדמיתא, הואיל ובצעי מזונייה מעם קדשא בריך הוא.

א"א, ודאי שכינתא קדמא ואתיא, ושראת עליה, ואתערת ליה לשבחא למלכא שבחא דא, ולמבעי מזוני מקמי מלכא, דהא הכי אצטריך על מלה דמזונא דבעיא איהי ורעותא דילה, דכל בני עלמא יבעון מזוני בגין דכד קדשא בריך הוא בעי לנחתא מזוני לעלמא, איהי נטלא בקדמיתא, ועלה נחתה מזוני לעלמין כלהו. ובגייני כף איהי אקדימת למלה דא דמזוני, ושראת עליה דדוד.

יי' רעי, יי' רעיא דילי, פהאי רעיא דמדבר עאנא דיליה באתר דדשאין ועשבין, דלא מחסר ביה כל מדעם. אוף הכי קדשא בריך הוא, הוא איהו רעיא דילי, למיזן לי בכל מה דאנא אצטריך. דבר אחר יי' רעי, תגינן, דקשין מזונותיו דבר נש קמי קדשא בריך הוא, בקריעת ים סוף. הכא תרין גוונים אינון, ותרווייהו בארז קשוט.

אָחַד בְּשָׁבִיל שְׁכַל מַעֲשָׂיו שֶׁל
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדִין וְאֵמֶת,
וְעַל הַדִּין וְהָאֵמֶת מִתְקַיֵּם כָּל
הָעוֹלָם, וּבְכָל יוֹם וְיוֹם וּבְכָל זְמַן
וּזְמַן דֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּדִין, אֵת
הַצְדִּיקִים וְאֵת הָרָשָׁעִים וְאֵת כָּל
בְּנֵי הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים יא)
כִּי צְדִיק ה' צְדָקוֹת אֱהָב. וְכִשְׁהוּא
דֵּן בְּנֵי אָדָם וְרוֹאֶה בְּנֵי אָדָם כְּמָה
רָשָׁעִים וְכְמָה חַטָּאִים לְפָנָיו, אִזּוֹ
קָשָׁה בְּעֵינָיו לְתַתּ לָהֶם מְזוֹן בְּכָל
זְמַן, כִּי יֵשׁ לוֹ לְזוֹן אֵת הָרָשָׁעִים
וְאֵת אוֹתָם שְׁחוּטָאִים.

וְהוּא עוֹשֶׂה עִמָּהֶם לְפָנִים מְשׁוּרֵת
הַדִּין, וְזֶן וּמְפָרְגֵס אוֹתָהּ כְּפִי
הַחֶסֶד הָעֲלִיּוֹן שֶׁנִּמְשָׁךְ וְנִשְׁפָּע עַל
כָּל (הַעֲמִים וּבְנֵי) בְּנֵי הָעוֹלָם, וְכוּ הוּא
זֶן וּמְפָרְגֵס אֶת הַכֹּל, אֵת הַצְדִּיקִים
וְאֵת הַחֲסִידִים וְאֵת הָרָשָׁעִים, וְאֵת
כָּל אוֹתָם בְּנֵי הָעוֹלָם, וְאֵת כָּל
הַחַיּוֹת וּבַהֲמוֹת הַשָּׂדֶה וְעוֹפּוֹת
הַשָּׁמַיִם, מְקַרְנֵי רְאֵמִים וְעַד בִּיצֵי
כְּנִים, וְלֹא נִשְׁאָר בְּעוֹלָם מִי שֶׁאִינוֹ
זֶן וּמְפָרְגֵס אֶת הַכֹּל, אִף עַל גַּב
שְׁקָשָׁה לְפָנָיו, לְפִי מַעֲשֵׂי בְנֵי
הָעוֹלָם, כְּקָרִיעַת יַם סוּף.

וְכִי קָרִיעַת יַם סוּף קָשָׁה לְפָנָיו,
וְהָרִי כְּתוּב (נחום א) גּוֹעַר בְּיָם
וַיִּבְשָׁהוּ, (עמוס ט) הַקָּרָא לְמִי הַיָּם
וַיִּשְׁפְּכֶם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ, וְהָרִי כִּיּוֹן
שֶׁעָלָה רְצוֹן לְפָנָיו, הַכֹּל לְפָנָיו
כְּאִין הוּא חָשׁוּב, וְאִתָּה אֵמֶרֶת
שְׁקָרִיעַת יַם סוּף קָשָׁה לְפָנָיו? !
אֲלֵא, בְּזִמְן שִׁישְׂרָאֵל עָבְרוּ לַיָּם
וְרָצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַרֵּעַ
לָהֶם אֵת יַם סוּף, כֹּא רַהֵב, אוֹתוֹ
מְמַנֶּה עַל מְצָרִים, וּבְקָשׁ דִּין
מִלְּפָנָיו הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֵמֶר
לְפָנָיו, רַבּוֹן הָעוֹלָם, לְמָה אִתָּה
רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת דִּין עַל מְצָרִים
וְלְקַרֵּעַ אֶת הַיָּם לִישְׂרָאֵל, הָרִי כָּלֵם
רָשָׁעִים לְפָנָיו, וְכֹל דְּרָכָךְ בְּדִין

חַד בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל עוֹבְדוֹי בְּדִינָא
וּקְשׁוּט, וְעַל דִּינָא וּקְשׁוּט אֲתַקִּיִּים כָּל
עֲלָמָא. וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וּבְכָל זְמַנָּא וְזְמַנָּא,
דֵּן כָּל עֲלָמָא בְּדִינָא לְצְדִיקֵי וְלְרָשָׁעֵי וְלְכָל
בְּנֵי עֲלָמָא, כְּמָה דְּאֵת אֵמֶר (תהלים יא) כִּי צְדִיק יִי
צְדָקוֹת אֱהָב. וְכַד אִיהוּ דֵּן בְּנֵי נֶשְׂאָ, וְחַמֵּי בְּנֵי
נֶשְׂאָ כְּמָה חַיִּיבִין, וְכְמָה חַטָּאִין קָמִיהּ, כְּדִין
קָשָׁה בְּעֵינָיו לְמִיָּהֵב לוֹן מְזוֹנָא בְּכָל זְמַנָּא,
בְּגִין דְּאִית לֵיהּ לְמִיזֵן חַיִּיבָא, וְלֵאִינוֹן
דְּחַטָּאִין.

וְאִיהוּ עָבִיד עֲמָהוֹן לְגוּ מְשׁוּרֵת הַדִּין, וְזֶן
וּמְפָרְגֵס לוֹן כְּפּוּם חֶסֶד עֲלָאָה,
דְּאֲתַמְשָׁךְ וְאֲתַנְגִּיד עַל כָּל (ס"א עֲמִין וּבְנֵי) בְּנֵי
עֲלָמָא, וּבִיָּה אִיהוּ זֶן וּמְפָרְגֵס לְכָלֵא, לְצְדִיקֵי
וְלְחֲסִידֵי וְלְרָשָׁעֵי, וְלְכָל אִינוֹן בְּנֵי עֲלָמָא,
וְלְכָל חַיּוֹן וּבְעִירֵי חַקְלָא, וְעוֹפֵי שְׁמַיָא, מְקַרְנֵי
רְאֵמִים עַד בִּיצֵי כְּלָמִי, וְלֹא אֲשַׁתָּאֵר בְּעֲלָמָא,
דְּאִיהוּ לֹא זֶן וּמְפָרְגֵס לְכָלֵא, אִף עַל גַּב דְּקָשָׁה
קָמִיהּ, לְפּוּם עוֹבְדֵי דְּבְנֵי עֲלָמָא, כְּקָרִיעַת יַם
סוּף.

וְכִי קָרִיעַת יַם סוּף קָשָׁה קָמִיהּ, וְהַכְּתִיב (נחום א)
גּוֹעַר בְּיָם וַיִּבְשָׁהוּ, (עמוס ה) הַקָּרָא לְמִי הַיָּם
וַיִּשְׁפְּכֶם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ, וְהָא כִּיּוֹן דְּסָלִיק (דף ק"ע
ע"ב) רְעוּתָא קָמִיהּ, כְּלֵא קָמִיהּ כְּאִין הוּא
חַיִּיב, וְאֵת אֵמֶרֶת דְּקָרִיעַת יַם סוּף קָשָׁה
קָמִיהּ.

אֲלֵא בְּזְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל אֲעַבְרוּ לְגַבֵּי יַמָּא, וּבְעָא
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמְקַרֵּעַ לוֹן יַמָּא דְּסוּף,
אֲתָא רַהֵב הַהוּא מְמַנֶּה דְּעַל מְצָרִים, וּבְעָא
דִּינָא מְקָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֵמֶר קָמִיהּ,
מֵאֲרִיָּה דְּעֲלָמָא, אֵמֶרֶת אֵת בְּעֵי לְמַעַבְדַּ דִּינָא
עַל מְצָרִים, וְלְמְקַרֵּעַ יַמָּא לִישְׂרָאֵל, הָא כְּלָהוּ
חַיִּיבִין קָמָךְ, וְכֹל אֲרַחָךְ בְּדִינָא וּקְשׁוּט. אֵלִין פְּלַחֵי כּוֹכְבִים וּמְזָלוֹת וְאֵלִין

פְּלַחֵי כּוֹכְבִים וּמְזָלוֹת וְאֵלִין פְּלַחֵי כּוֹכְבִים וּמְזָלוֹת וְאֵלִין

ואמת? אלה עובדי כוכבים ומזלות, ואלה עובדי כוכבים ומזלות. אלו בגלוי עריות, ואלו בגלוי עריות. אלו שופכי דמים, ואלו שופכי דמים.

באותה שעה היה קשה לפניו לעבר על דרך הדין. והרי ישראל היו נוסעים על הים, שפתוב (שמות ד) ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו. והיה קשה לפניו לעבר על הדין ולקרע להם את ים סוף, ואלמלא שהשגית הקדוש ברוך הוא בזכות אברהם, דאקדים למעבד לעשות מצות רבוננו ורצוננו, כפתוב (בראשית כב) וישכם אברהם בבקר - כלם היו אובדים בים, משום שבכל אותו הלילה היה הקדוש ברוך הוא בדין על ישראל.

ששנינו, מה שפתוב ולא קרב זה אל זה כל הלילה, מלמד שבאו מלאכים עליונים לשפח באותו לילה לפני הקדוש ברוך הוא, ואמר להם: וכי (בני) מעשי ידי טובעים בים ואתם משפחים לפני? ! מיד - ולא קרב זה אל זה כל הלילה. מה פתוב? ויהי באשמרת הבקר. השגית הקדוש ברוך הוא בזכות אברהם שהקדים בבקר לעשות רצון רבוננו, כפתוב וישכם אברהם בבקר. אז חזר הים, וברחו המים מלפני ישראל.

שפתוב, וישב הים לפנות בקר לאיתנו. ושנינו, לאיתנו - לתנאו, לאותו תנאי שהתנה עמו הקדוש ברוך הוא כשברא את העולם. לאיתנו, פתוב כאן לאיתנו, וכתוב שם (תהלים פט) משפיל לאיתן האזרחי, ועל זה לפנות בקר, באותו זמן שהקדים אברהם לעשות רצון רבוננו אז נקרע הים, (כאן ויהם את מחנה מצרים) ולכן קשה היה לפניו קריעת ים סוף.

פלחי כוכבים ומזלות. אלין בגלוי עריות, ואלין בגלוי עריות. אלין אושדי דמין, ואלין אושדי דמין.

בההיא שעתא הוה קשה קמיה, למעבר על ארץ דינא. והא ישראל הוה נטלי על ימא, דכתיב, (שמות יד) ויאמר יי' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו, והוה קשה קמיה למעבר על דינא, ולמקרע לון ימא דסוף, ואלמלא דאשגח קדשא בריהו הוא בזכות אברהם, דאקדים בצפרא למעבד פקודא דמאריה, ורעותא דיליה, כדכתיב (בראשית כב) וישכם אברהם בבקר, כלהו אתאבידו בימא, בגין דבכל ההוא ליליא, בדינא הוה קדשא בריהו הוא עליהו דישראל.

דתנינן, מאי דכתיב ולא קרב זה אל זה כל הלילה. מלמד דאתו מלאכי עלאי לשפחא בההוא ליליא קמי קדשא בריהו הוא, אמר לון, וכי (ס"א בני) עובדי ידי טבעין בימא, ואתון משבחן קמאי, מיד ולא קרב זה אל זה כל הלילה. מה כתיב, ויהי באשמרת הבקר, אשגח קדשא בריהו הוא בזכותא דאברהם, דאקדים בצפרא למעבד רעותיה דמאריה, כדכתיב וישכם אברהם בבקר. פדין אהדר ימא, וערקו מיין קמיהו דישראל.

דכתיב וישב הים לפנות בקר לאיתנו, ותנינן, לאיתנו: לתנאו. לההוא תנאי דהתנה עמיה קדשא בריהו הוא, כד ברא עלמא, לאיתנו, פתיב הכא לאיתנו, וכתיב התם (תהלים פט) משפיל לאיתן האזרחי, ועל דא לפנות בקר, בההוא זמנא דאקדים אברהם למעבד רעותא דמאריה, פדין אתקרע ימא, (הכא ויהם את מחנה מצרים) ועל דא קשה הוה קמיה קריעת ים סוף.

כמו כן קשים הזווגים לפני הקדוש ברוך הוא כקריעת ים סוף. מה קריעת ים סוף הרג את אלה בצד הנה, וקם את אלה בצד ההוא - אף כאן בזווגים, כתוב (תהלים סח) מוציא אסירים בכושרות, ושנינו - בכי ושירות. ממת את זה, ונותן את אשתו לזה, ולפעמים לרשע מזדמנת אשה מעלה. אבל סודות נסתרים הם בכל, והכל הוא בדין. ומה שהעירו החכמים בזה, ודאי כף הוא.

ומה שהעירו לפני ולא מלפני - לפני אותו שעומד לפני, לפניו של הקדוש ברוך הוא, ושמש לפניו. ועל כף לא אמרו שקשים הזווגים לקדוש-ברוך-הוא, וכן קשים מזונותיו של אדם לקדוש-ברוך-הוא, אלא לפני, ולזה קשים כל אלה, שהרי לא ברשותם הם עומדים. אף על גב שהוא עושה, (אבל אף על גב שהוא

עושה) ברשות אחרת הוא עושה. כתוב (ויקרא כב) ונכרתה הנפש ההיא מלפני. מה זה מלפני? אלא זה העולם הבא, שהוא שפל החיים עומדים שם. דבר אחר, זה צנור עליון, נהר שאין מימיו פוסקים לעולמים, והכל אחד. וזהו שנוטל את כל העדונים של העולם הבא, ומאותם עדונים עליונים תתפלה (הנפש חיה), ממקום ששם אותו נעם ה', וזהו מלפני.

ואם תאמר, אם כן, הרי כתוב (יונה א) ויקם יונה לברח תרשישה מלפני ה'. פי ידעו האנשים פי מלפני ה' הוא ברח. ושנינו, מה הטעם הלך יונה וברח? וכי מי יכול לברח מלפני הקדוש ברוך הוא?! אלא היה הולך ובורח לצאת מהארץ הקדושה, שהרי השכינה אינה שורה מחוץ לארץ ישראל, ומשום שלא תשרה עליו

בזווגא דא, קשין זווגין קמי קדשא בריך הוא כקריעת ים סוף, מה קריעת ים סוף קטיל לאלין בהאי סטרא, ומקיים לאלין בהאי סטרא, אוף הכא בזווגין, פתיב (תהלים סח) מוציא אסירים בכושרות, ותנינן בכי ושירות, מיית האי, ויהיב אתתיה להאי, ולזמנין לחייבא מזדמנא ליה אתתא מעליא. אבל רזין סתימין אינון בכלא וכלא הוא בדינא, ומה דאתערו חבריאי בהא, ודאי הכי הוא.

ומה דאתערו לפני, ולא מלפני, לפני ההוא דקאים לפני, קמיה דקודשא בריך הוא, ושמש קמיה, ועל דא לא אמרו דקשין זווגין לקודשא בריך הוא. וכן קשין מזונותיו של אדם לקודשא בריך הוא, אלא לפני, ולהאי קשיין כל הגני, דהא לאו ברשותיה קיימי, אף על גב דאיהו עביד, (ד"א ל"ג אבל אף על גב דאיהו עביד) ברשותא אחרא עביד.

כתיב (ויקרא כב) ונכרתה הנפש ההיא מלפני. מאי מלפני. אלא דא עלמא דאתי, ההוא דכל חיינ קיימין תמן. דבר אחר, דא צנורא עלאה, נהר דלא פסקין מימיו לעלמין. וכלא חד, ודא איהו דנטיל כל עדונין דעלמא דאתי. ומאינון עדונין עלאין תשתצי, (האי נפש) מאתר דההוא נעם יי' תמן, ודא איהו מלפני. ואי תימא, אי הכי, הא כתיב, (יונה א) ויקם יונה לברוח תרשישה מלפני יי' פי ידעו האנשים פי מלפני יי' הוא ברח, ותנינן מאי טעמא אזל יונה וברח, וכי מאן ייכול למברח מקמי קדשא בריך הוא, אלא הוה אזיל וברח לנפקא מארעא קדישא, דהא שכינתא לא שריא לבר מארעא דישראל, ובגין דלא תשרי עלוי שכינתא, הוה ברח מארעא קדישא, דהא שכינתא איהי שריא תמן, כמה דאת

השכינה, הנה בורח מארץ הקדש, שהרי השכינה שורה שם, כמו שנאמר (תהלים קכח) אשתך כגפן פריה בירפתי ביתך. גפן פריה - זו שכינה. מה שכינה היתה נסמרת בתוף בית קדשי הקדשים, אף כף אשה צנועה לא יוצאת משער ביתה החוצה. ומשום כך הנה בורח יונה מחוץ לארץ הקדושה, והרי כאן כתוב מלפני, ולא כתוב לפני.

אָלָא וְדאי כף הוא - מלפני, שהרי רוח נבואה לא באה מתוף שכינה אלא מלפני. אותן שתי דרגות הנביאים ששורים על השכינה, ומאותו מקום פחד להיות שם בארץ הקדושה, ועל זה מלפני. פי מלפני ה' הוא ברח, ולא לפני ה', שהרי הנה יודע שנבואה לא היתה באה אלא מלפני.

ומשום כך קשים זוגים, קשים מזונותיו של אדם לפני הקדוש ברוך הוא, ולכן דוד המלך תלה מזונותיו למעלה, משום שלמעלה לא פוסק לעולמים. אבל כאן פוסק, שהרי לא תלויים בו מזונות. למעלה הם. ועל זה כתוב (תהלים כג) ה' רעי לא אחסר, לא יפסקו מזונות ממני לעולמים, משום שאותו נהר ששופע ויוצא מעדן לא פוסק לעולמים, ומשום זה קודמת שכינה על זה.

בא וראה, בשעה שאותו מקום מקבל מזונות מלמעלה, כל המקדשים את רבונם, כלם מתעדינים ומתעוררים ומעלים כנפים כשבאה שכינה עם אותו מזון, כדי שלא יסתכלו בה.

ואותן שלש מחנות בעליה אחת קוראים ואמרים קדוש. אלה קוראים למחנה שני, ומעלים כנפים אלה הראשונים ואלה השניים, ואמרים השניים הללו קדוש. אלה קוראים למחנה

אָמַר (תהלים קכח) אַשְׁתָּךְ כַּגֶּפֶן פֹּרִיָה בִירְפָתִי בֵיתְךָ. גֶּפֶן פֹּרִיָה דָא שְׂכִינְתָא, מַה שְׂכִינְתָא הָוָה סְתִימָא לְגוּ בְבֵית קִדְשׁ הַקְּדָשִׁים, (דף קע"א א"ו) אוף הכי אתתא צניעא, לא נפקא מתרעא דביתה לבר. ובגיני כך הוה ברח יונה לבר מארעא קדישא, והא הכא כתיב מלפני, ולא כתיב לפני.

אָלָא וְדאי הכי הוא, מלפני, דהא רוח נבואה לא אתיא מגו שכינתא, אלא מלפני. אינון תרין דרגין דנביאים, דקא שריין על שכינתא, ומיהווא אתר דחיל למהוי תמן בארעא קדישא, ועל דא מלפני. פי מלפני יי' הוא בורח, ולא לפני יי', דהא הוה ידע דנבואה לא הוה אתי אלא מלפני.

ובגיני כך קשין זוגין, קשין מזונותיו של אדם לפני הקדוש ברוך הוא, ועל דא דוד מלכא תלי מזונותיו לעילא, בגין דלעילא לא פסיק לעלמין. אבל הכא פסיק, דהא לא תליין ביה מזונות. לעילא אינון. ועל דא כתיב, (תהלים כג) יי' רעי לא אחסר, לא יפסקון מזונות מני לעלמין, בגין דהווא נהר דנגיד ונפיק מעדן לא פסיק לעלמין, ובגין דא קדמא שכינתא על דא.

תא חזי, בשעתא דהאי אתר מקבלא מזונא מלעילא, פלהו דמקדשי למאריהון, פלהו מתעדנין, ומתעריין, וסלקין גרפין, פד אתיא שכינתא בהווא מזונא, בגין דלא יסתכלון בה.

ואינון תלת משריין בסליקו חד, קראן ואמרי (ישעיה ו) קדוש. קראן אלין למשרייתא תננינא, וסלקין גרפין אלין קדמאי, ואלין תנניני, ואמרי אלין תנניני קדוש. קראן אלין למשרייתא תליתאה, וסלקין גרפין תלת

שלישי ומעלים כנפים שלש
המחנות כאחד, וכלם אומרים:
קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ
כבודו. ועל זה כלם משלבים זה
בזה, אלה נכנסים לתוך אלה,
ואלה נכנסים לתוך אלה,
משלבים זה בזה, כמו שנאמר
משלבת אשה אל אחתה פן
תעשה לכל קרשי המשכן.

הקרשים עומדים תמיד בקיימם
ולא מתכופפים, כמו שהם
עומדים, שלא מתכופפים, שאין
להם כרעים, ועומדים תמיד בלי
ישיבה, ועל זה כתוב בקרשים,
עמדים.

מה כתוב? שתי ידות לקרש
האחד. אף כף בשני גונים הם
פלולים כל אחד ואחד מהם, אותו
שלו ושל חברו, וחברו אף כף יש
בו, ועל זה משלבים זה עם זה.

(זה נוטל שלו ושל חברו, וזה נוטל שלו ושל
חברו).

בדגמת זה כתוב בתורה, (משלי א)
פי טוב סחרה מסחר פסוף ומחרוץ
תבואתה. זה מלמד לזה, וזה
מלמד לזה. נעשו משלבים זה עם
זה. זה נוטל שלו ושל חברו, וזה
נוטל שלו ושל חברו, ומשלבים
זה בזה.

כתוב, בנאות דשא ירביצני על
מי מנחות ינהלני. נאות דשא -
אלה הם המקורות העליונים שכל
המזון וההספקה באים מהם.
הנאות הללו נקראים נאות יעקב,
נאות דשא, משום שיש נאות
בחוץ שנקראים נאות מדבר, ועל
זה בנאות דשא. ואם תאמר, הרי
כתוב תדשא הארץ דשא, שהרי
הוא למטה? אלא דשא מאותן
נאות בא, שנולד וצומח מהם,
ועל זה בנאות דשא ירביצני.

על מי מנחות ינהלני - אלו המים
של מנוחה, ששופעים מאותו
מקום ששופע ויוצא מעדן,

משרין כחדא, וכלהו אמרי קדוש יי' צבאות
מלא כל הארץ כבודו. ועל דא כלהו משלכן
דא בדא, אלין עאלין לגו אלין, ואלין עאלין
לגו אלין, משלכן דא בדא, כמה דאת אמר
משולבות אשה אל אחותה פן תעשה לכל
קרשי המשכן.

קרשים קיימי תדיר בקיומיהו, ולא מתכפפי,
כגוונא דאינון עומדים, דלא מתכפפי
דלית לון קפיצי, וקיימי תדיר בלא ישיבה,
ועל דא כתיב בקרשים עומדים.

מה פתיב, שתי ידות לקרש האחד, אוף הכי,
בתרי גווגי אינון פלילן כל חד וחד
מנייהו, ההוא דיליה ודחבריה, וחבריה אוף
הכי ביה, ועל דא משלכן דא עם דא. (דא נטיל
דיליה ודחבריה, ודא נטיל דיליה ודחבריה).

בגוונא דא כתיב באורייתא, (משלי ג) פי טוב
סחרה מסחר פסוף ומחרוץ תבואתה,
דא אוליה לדא, ודא אוליה לדא, אתעבדו
משלכן דא עם דא. דא נטיל דיליה ודחבריה,
ודא נטיל דיליה ודחבריה, ומשלכן דא בדא.
כתיב בנאות דשא ירביצני על מי מנחות
ינהלני. נאות דשא, אלין אינון מקורין
עלאין, דכל מזונא וספוקא אתיא מנייהו.
נאות אלין אקרון (איכה ב) נאות יעקב. נאות
דשא, בגין דאית נאות לבר דאקרון (יואל ב)
נאות מדבר, ועל דא בנאות דשא. ואי תימא
הא כתיב תדשא הארץ דשא, דהא איהו
לתפא. אלא דשא מאינון נאות אתיא
דאתיליד ואצמח מנייהו, ועל דא בנאות
דשא ירביצני.

על מי מנחות ינהלני, אלין מיין דנייהא,
דקא נגדין מההוא אתר דנגיד ונפיק
מעדן, ואינון מיין אקרון מי מנחות. נפשי

ואותם המים נקראים מי מנחות. נפשי ישוב - זוהי נפש דוד, ולא רצה דוד לתקן אלא את אותה הדרגה שלו כראוי. במי המנחות הללו עתידים הצדיקים לנחם לעולם הבא, שכתוב (ישעיה נח) ונחף ה' תמיד וגו'.

ועשית קרסי נחשת חמשים וגו'. רבי אלעזר ורבי אבא היו יושבים לילה אחד. כשירד הלילה, נכנסו לתוך גן שעל ים טבריה, ובין כף ראו שני פוככים שנוסעים, זה מכאן וזה מכאן, ונפגשו זה בזה והסתתרו.

אמר רבי אבא, כמה גדולים מעשיו של הקדוש ברוך הוא בשמים מלמעלה ובארץ מלמטה. מי יכול לדעת בשני הפוככים הללו שיצאו אחד מכאן ואחד מכאן, ונפגשו זה בזה והסתתרו. אמר לו רבי אלעזר, וכי לא ראינו אותם?! הרי השגחנו בהם והשגחנו בכמה מעשים אחרים שהקדוש ברוך הוא עושה תמיד.

פתח ואמר, (תהלים קמז) גדול אדונינו רב כח וגו'. גדול רב ועליון הוא הקדוש ברוך הוא. וכי לא ידענו שהקדוש ברוך הוא הוא גדול רב כח, מאי שבחא דדוד הכא.

א"ל בכל אתר איהו אמר (תהלים קמה) גדול יי', והכא אמר גדול אדונינו. מאי טעמא. אלא התם דאיהו אמר גדול יי' ומהלל מאד. בדרגא עלאה קאמר. והכא דכתיב גדול אדונינו בדרגא תתאה קאמר, דאיהו אדון כל הארץ. מה כתיב לעילא מהאי קרא, מונה מספר לפוככים לכלם שמות יקרא. אי כל בני עלמא מיומא דאתברי אדם, יתפנשו ל ממני ככביא, לא יכלין לממני, כמה דאת אמר (בראשית טו) וספור הפוככים אם תוכל לספור אותם. וקודשא בריך הוא מה כתיב ביה,

ישובב דא הוא נפש דוד, ולא בעא דוד לאתקנא אלא לההוא דרגא דיליה פדקא יאות. באלין מי מנחות, זמינין צדיקיא לנייהא לעלמא דאתי, דכתיב, (ישעיה נח) ונחף יי' תמיד וגו'.

ועשית קרסי נחשת חמשים וגו'. (שמות כו) רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי ליליא חד. פד רמש ליליא, עאלו גו גנא דעל ימא דטבריא. אדהכי, חמו תרין ככביא דנטלי, דא מהכא, ודא מהכא, ואערעו דא בדא ואטמרו. אמר רבי אבא, כמה רברבן עובדי דקודשא בריך הוא, בשמיא מלעילא, ובארעא מלרע. מאן יכיל למנדע באלין תרין ככביא, דנפקו חד מהכא, וחד מהכא ואערעו דא בדא, ואטמרו. אמר ליה רבי אלעזר וכי לא חמינא לון, הא אשגחנא בהו, ואשגחנא בכמה עובדין אתרנין (דף קע"א ע"ב) דקודשא בריך הוא עביד תדיר.

פתח ואמר (תהלים קמז) גדול אדונינו רב כח וגו'. גדול רב ועלאה איהו קדשא בריך הוא. וכי לא ידענא דקודשא בריך הוא גדול איהו ורב כח, מאי שבחא דדוד הכא.

א"ל בכל אתר איהו אמר (תהלים קמה) גדול יי', והכא אמר גדול אדונינו. מאי טעמא. אלא התם דאיהו אמר גדול יי' ומהלל מאד. בדרגא עלאה קאמר. והכא דכתיב גדול אדונינו בדרגא תתאה קאמר, דאיהו אדון כל הארץ. מה כתיב לעילא מהאי קרא, מונה מספר לפוככים לכלם שמות יקרא. אי כל בני עלמא מיומא דאתברי אדם, יתפנשו ל ממני ככביא, לא יכלין לממני, כמה דאת אמר (בראשית טו) וספור הפוככים אם תוכל לספור אותם. וקודשא בריך הוא מה כתיב ביה,

אם תוכל לספר אותם. והקדוש ברוך הוא מה פתוב בו? מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא. מה הטעם? משום שכתוב גדול אדונינו רב פח וגו'. כמו שאין מספר לכוכבי השמים פרט אליו, אף כף הוא פתוב בו, ולתבונתו אין מספר.

בא וראה, פתוב (ישעיה מ) המוציא במספר צבאם וגו'. את כל החילות והמחנות והכוכבים הוציא הקדוש ברוך הוא בשם כל אחד ואחד, ולא גרע אפלו אחד. בכל הכוכבים והמזלות של כל הרקיעים נתמנו שרים ופקידים לשמש את העולם כל אחד ואחד כראוי לו, ואין לך עשב קטן בכל העולם שלא שולט עליו מזל וכוכב ברקיע, ועל אותו כוכב מונה אחד שמשמש לפני הקדוש ברוך הוא, כל אחד ואחד כראוי לו.

בר הכוכבים שברקיעים, כלם משמשים על העולם הזה, וכלם מפקדים לשמש כל דבר ודבר לאותם שבעולם הזה, ולא צומחים ולא מגדלים עשבים ואילנות ודשאים ועשבי השדה, רק למראה הכוכבים שעומדים עליהם ונראים עליהם פנים בפנים, כל אחד ואחד כמו שראוי לו.

רב המחנות של הכוכבים והמזלות, כלם יוצאים בראשית הלילה עד שלש שעות חסר רבע. משם והלאה לא יוצאים, רק מעטים. וכל אותם הכוכבים לא משמשים לבטלה ולא נראים לבטלה. ויש כוכבים שמשמשים כל לילה פדי להצמיח ולגדל את כל אותם דברים שהצטוו עליהם. ויש כוכבים שמשמשים עד חצות הלילה, וצומחים ומגדלים מראשית הלילה עד אותה שעה

מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא. מאי טעמא. בגין דכתיב גדול אדונינו ורב פח וגו'. כמה דלית מספר לכוכבי שמיא, בר מניה. אוף הכי איהו כתיב ביה, ולתבונתו אין מספר.

תא חזי, פתיב (ישעיה מ) המוציא במספר צבאם וגו', פלהו חייילין ומשרייין וככביא, קדשא בריך הוא אפיק לון בשמא, כל חד וחד, ולא גרע אפילו חד. בכל ככביא ומזלי דרקיעין פלהו, אתמנון נגידין ופקידין לשמשא עלמא, כל חד וחד פדקא חזי ליה. ולית לך עשפא זעירא בכל עלמא, דלא שלטא עליה ככבא ומזלא ברקיעא, ועל ההוא ככבא ממנא חד, דקא משמש קמיה דקודשא בריך הוא, כל חד וחד פדקא חזי ליה.

בר ככביא דברקיעין פלהו משמשי על האי עלמא, וכלהו פקידין לשמשא כל מלה ומלה, לאינון דבהאי עלמא, ולא צמחין ולא מגדלין עשבין ואילנין ודשאין, ועשבי ברא, בר בחיזו דככביא דקא קיימי עלייהו, ואתחזון עלייהו אנפין באנפין, כל חד וחד כמה דאתחזי ליה.

רוב משרייין דככביא ומזלי, פלהו נפקין בראשיתא דליליא, עד תלת שעתא חסר רביעא. מתמן ולהלאה לא נפקין בר זעירין. ואינון ככביא כלהו לא משמשי לבטלה, ולא אתחזון לבטלה. ואית ככביא דקא משמשי כל ליליא, בגין לאצמחא ולגדלא כל אינון מלין דאתפקדו עלייהו. ואית ככביא דקא משמשי עד פלגות ליליא, וצמחין ומגדלין מראשיתא דליליא, עד ההיא שעתא, כל אינון מלין דאתפקדו עלייהו. ואית ככביא

כל אותם דברים שהפקדו עליהם. ויש כוכבים שמשמשים מעט מהלילה, שפיון שנראה עם אותו העשב או אותו הדשא, מיד השלים שמושו, ולא צריך יותר באותו לילה, והרי הם אינם עומדים לבטלה. פיון שהשלימו את שמושם, אינם נראים יותר בעולם הזה, ונכנסים למקומם. בספר החכמה העליונה של בני קדם אומרים על כל אותם כוכבי השרכיט, שמשלחים שרכיט ברקיע, אומרים שהעשבים הם בארץ מאותם שנקראים סמי החיים, ואבני יקר יש בארץ, וזהב שחוט של המגדל בתוף הרים רמים במעט המים שמכסים עליהם, ולא מכסה, אלא ששופע עליו, ושולטים על כל אלה אותם כוכבי השרכיט ומגדלים הללו בשבילם.

וכר תקונם ונגדלתם אינו אלא במראה ונגה של אותו שרכיט ששולח אותו הכוכב לתוף הרקיע, ואז מתתקנים ומתגדלים כל אותם דברים.

מחלות יש בבני אדם כמו ירקים וחולי רוח, שהרפואה שלהם לא תלויה כי אם במראה אחד של ברזל קליל הנוצץ לעינים, ויש לו לבעל החלי להסתפל בו. ולא (שוכר) שיף (נרפא) בזה, עד שעובר אותו מראה לצד זה ולצד זה כמו השרכיט שיושיט התנוצצות של ברק לפניו. ובאותה הושטה של ברק שנוצץ לעינים, באה לו הרפואה. אף כן כל אותם ששולטים עליהם אותם כוכבים, אין להם תקון ונגדלה במה שנראה, פרט לאותה התפשטות השרכיט, ובזה מתתקנים במראה, בגון, בפח, כמו שנראה. ויפה הוא, שהרי כמו זה רמוז בספרו של שלמה המלך בחכמת

דקא משמשי זעיר מליליא, דכיון דאתחזי בהדי ההוא עשבא, או ההוא דשא, מיד אשלים שמושיה, ולא אצטרין יתיר בההוא ליליא. והא אינון לא קיימין לבטלה, פיון דאשלימו שמושיהו, לא אתחזון יתיר בהאי עלמא, ועיילין לאתרייהו.

בספרא דחכמתא עלאה דבני קדם, אמרי על כל אינון ככביא דשרביטא, דקא משדרי שרכיטא ברקיעא, אמרי דעשבין אינון בארעא, מאינון דאקרון סמי דחיי, ואבנין יקירן אית בארעא, וזהב שחוט דמגדלא גו טורי רמאי, בזעיר מיין דחפיא עליה, ולא חפיא אלא דנגיד עליה, ושלטאן על כל אלין אינון ככביא דשרביטא, ומגדלי אלין בגינייהו.

וכר תקונא ונגדולא דלהון, לאו איהו אלא בחיזו ונגהא דההוא שרכיטא, דקא משדר ההוא ככבא, גו רקיעא, וכדין אתתקנן ומתגדלן כל אינון מלין.

מרעין אית בבני נשא, כגון ירוקין וקסטירין. דאסוותא דלהון לא תלי, אלא בחד מראה דפרזלא קליל נציץ לעיינין, ואית ליה למאריה דמרע לאסתפלא ביה. ולא (נ"א שכיף) שייף (ס"א אחסי) בהאי עד דאעבר ההוא מראה לסטרא דא ולסטרא דא, כגוונא דשרביטא, דיושיט נציצו דברק לאנפוי, ובההוא אושיטו דברק דקא נציץ לעיינין, אתי ליה אסוותא. אוף הכי, כל אינון דשלטי עלייהו אינון ככביא, לית לון תקונא ונגדולא במה דאתחזי, פר בההוא פשיטו דשרביטא, ובהאי מתתקני, בחיזו, (דף קע"ב ע"א) כגוון, בחילא, כמה דאתחזי.

ושפיר איהו, דהא כגוונא דא, רמיז בספרא

הַאֲבָנִים הַיְקָרוֹת, שְׁאֵם חֶסֶד מֵהֶם נִגְהַ שֶׁל הַתְּנוּצָצוֹת וְלֵהִט הַפּוֹכְכִים הַיְדוּעִים, לֹא מִגְדִּילִים וְלֹא (מִתְתַקְּנִים לְעוֹלָמִים) מִתְקַנֵּי אוֹתָם לְעוֹלָמִים, וְהַפֵּל תִּקְּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַקּוֹן הָעוֹלָם, כְּמוֹ שְׁנֵאֵמַר (בְּרֵאשִׁית א) לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ, בְּכֹל מָה שֶׁצָּרִיךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה לְתַקְּן אוֹתוֹ.

כְּתוּב וְעִשִׂתְּ קִרְסֵי נַחֲשֵׁת חֲמֻשִׁים, וְכְתוּב וְעִשִׂתְּ חֲמֻשִׁים קִרְסֵי זָהָב, וְשֵׁנִינּוּ, מִי שֶׁלֹּא רָאָה אוֹתָם הַקִּרְסִים בְּמִשְׁפָּן, לֹא רָאָה אוֹר שֶׁל פּוֹכְכִים בְּרִקִיעַ, מִשׁוּם שֶׁבְּאוֹתוֹ מֵרָאָה וּבְאוֹתוֹ גִּוֵּן דוֹמִים לְכֹל מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בָּהֶם.

יֵשׁ פּוֹכְכִים בְּרִקִיעַ, שְׁאֵלָה יוֹצְאִים מֵאוֹתוֹ הַרְקִיעַ שֶׁכֹּל הַפּוֹכְכִים הַדּוֹקִים שָׂם. בְּאוֹתוֹ הַרְקִיעַ יֵשׁ מֵאָה חֲלוֹנוֹת שְׁקוּפִים, מֵהֶם לְצַד מִזְרַח, וּמֵהֶם לְצַד דְּרוֹם, וּבְכֹל חֲלוֹן וְחֲלוֹן יֵשׁ פּוֹכְכֵי אֶחָד.

וּבְשֵׁהֲשֻׁמַּשׁ הוֹלֶכֶת בְּאוֹתָם חֲלוֹנוֹת וְשְׁקוּעִים שֶׁבְּרִקִיעַ, הוּא נוֹצֵץ בְּהַתְּנוּצָצוֹת, וְהַפּוֹכְכִים הַלְלוּ יוֹצְאִים לְהַתְּנוּצֵץ מֵאוֹתָהּ הַתְּנוּצָצוֹת שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ וּנְצַבְעִים, מֵהֶם אֲדָמִים כְּגוֹן הַנַּחֲשֵׁת, מֵהֶם יְרָקִים כְּגוֹן הַזָּהָב, וְלִכְּן אֵלֶּה אֲדָמִים וְאֵלֶּה יְרָקִים. חֲמֻשִׁים הֵם בְּאוֹתָם חֲמֻשִׁים חֲלוֹנוֹת, (חֲמֻשִׁים הֵם בְּאוֹתָם הַחֲלוֹנוֹת) הָאֲחֵרִים. שֶׁל צַד מִזְרַח הֵם יְרָקִים, שֶׁל צַד דְּרוֹם הֵם אֲדָמִים, בָּהֶם אַחַז סִיּוּם הַמִּשְׁפָּן. בְּכָר אוֹתָם הַפּוֹכְכִים שְׂיוּצְאִים מֵאוֹתוֹ רִקִיעַ מִתְעַרְבִים אוֹתָם פּוֹכְכִים בְּלִילָה, וְנוֹצְצִים וְלוֹהֲטִים וְשׁוֹלְטִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, מֵהֶם עַל נַחֲשֵׁת, מֵהֶם עַל זָהָב יְרָקִק, וּמִתְתַקְּנִים וּגְדִילִים עַל הַפֶּח שֶׁלָּהֶם.

אֵלֶּה הַפּוֹכְכִים שׁוֹלְטִים בְּכִ"ה וְחֻצֵי הַנְּקֻדּוֹת שֶׁל הַלִּילָה, שֶׁהֵם רִגְעִים שֶׁל שְׁעָה, וְהֵם שְׁמִגְדִּילִים

דְּשִׁלְמָה מִלְפָּא, בְּחֻכְמַתָּא דְאַבְנֵי יְקִירִין, דְּאֵי חֶסֶד מְנַהוּן נִגְהַא דְנִצְיָצוֹ וְלֵהִיטוּ דְכִכְבִּיא יְדִיעֵן, לֹא מִגְדִּילִין, וְלֹא (ס"א מִתְתַקְּנִין לְעוֹלָמִין) מִתְקַנֵּי לֹא לְעוֹלָמִין, וְכֹלֵא אֲתַקִּין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַקּוּנָא דְעוֹלָמָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בְּרֵאשִׁית א) לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ, בְּכֹל מָה דְאַצְטְרִיךְ בְּהַאי עוֹלָמָא לְתַקְּנָא לִיה.

בְּתִיב (שְׁמוֹת כו) וְעִשִׂתְּ קִרְסֵי נַחֲשֵׁת חֲמֻשִׁים, וְכְתִיב וְעִשִׂתְּ חֲמֻשִׁים קִרְסֵי זָהָב, וְתִנְיִנּוּ, מָאן דְלֹא חֲמָא אִינוּן קִרְסִים בְּמִשְׁפָּנָא, לֹא חֲמָא נְהִירוּ דְכִכְבִּיא בְּרִקִיעָא, בְּגִין דְּבַהֲהוּא חִיזוּ, וּבַהֲהוּא גְוֹנָא, דְמִיִּין לְכֹל מָאן דְאַסְתַּפֵּל בְּהוּ.

בְּכִבִּיא אֵית בְּרִקִיעָא, דְאַלִּין נְפְקֵי מֵהֵהוּא רִקִיעָא, דְכֹל כִּכְבִּיא אִדּוּקִין תַּמָּן. בַּהֲהוּא רִקִיעָא אֵית מֵאָה חֲלוֹנֵי מִשְׁקוּפִין, מְנַהוּן לְסִטְרַ מִזְרַח, וּמְנַהוּן לְסִטְרַ דְּרוֹם. וּבְכֹל חֲלוֹנָא וְחֲלוֹנָא כְּכָא חַד.

וְכַד שְׁמֻשָׁא אֲזִיל בְּאִינוּן חֲלוֹנֵין וּמִשְׁקוּפִין דִּי בְּרִקִיעָא נִצִּיץ בְּנִצְיָצוֹ, וְאַלִּין כִּכְבִּיא נְפְקֵי לְאַתְנַצְצָא מֵהֵהוּא נִצְיָצוֹ דְשְׁמֻשָׁא וְאַצְטְבָּעוּ, מְנַהוּן סוּמְקִין כְּגוֹנָא דְנַחֲשֵׁת, וּמְנַהוּן יְרוּקִין כְּגוֹנָא דְזָהָב, וְעַל דָּא, אֵלִין סוּמְקִין, וְאַלִּין יְרוּקִין. חֲמֻשִׁים אִינוּן בְּאִינוּן חֲמֻשִׁים חֲלוֹנֵין, (נ"א וְחֻמְשִׁים אִינוּן בְּאִינוּן חֲלוֹנֵין) אֲתַרְנִין. דְלְסִטְרַ מִזְרַח אִינוּן יְרוּקִין, דְלְסִטְרַ דְּרוֹם אִינוּן סוּמְקִין, בַּהוּ אֲתַאֲחַד סִיּוּמָא דְמִשְׁפָּנָא.

בְּכָר אִינוּן כִּכְבִּיא דְנְפְקֵי מֵהֵהוּא רִקִיעַ, מִתְעַרְבֵי אִינוּן כִּכְבִּיא בְּלִילָא, וְנִצְצֵי וּמְלַהֲטֵי וְשִׁלְטֵי בְּהַאי עוֹלָמָא. מְנַהוּן עַל נַחֲשֵׁת, מְנַהוּן עַל זָהָב יְרָקִק, וְאַתְתַּקְּנוּ וּמִגְדִּילֵן עַל חִילָא דְלֵהוּן.

אֵלִין כִּכְבִּיא שְׁלִטֵי בְּכִ"ה וּפְלִגָּא נְקוּדִין

נחשת, שהם אדמים ולוהטים ונוצצים. וכשמושיטים שלש פעמים התנוצצות לצד המזרח, או חמש או שבע, מלכי העמים יבאו על אותו צד, וכל העשר והזהב יסתלק מאותו מקום. ואם התנוצצות אחת, שמים, ארבע, שש, זו אחר זו, אימה נפחד יפל וישרה על אותו הצד. מכה ההתנוצצות ושוככת, מכה ההתנוצצות ושוככת - יתעוררו קרבות ולא יעשו (בעולם באותו צד), שהרי באותו זמן התעוררות למעלה היא לפני הקדוש ברוך הוא באותם הממנים של העולם ששולטים על שאר העמים, וכן כמו זה בצד אחר.

פתח ואמר, (דניאל ב) יהי שם האלוה מברך מן העולם ועד העולם, שהחכמה והגבורה שלו היא. והוא משנה ענינים וזמנים. והכל הוא ברשותו, והוציא את עמו הקדוש מהכח והרשות של פוכבים ומזלות, משום שהם אלילים אחרים, ולא באלה חלקו של יעקב, פי אם ביוצר הכל הוא. רקיע יש למעלה על כל הרקיעים הללו, והוא טמיר וגנוז, וחותם טבעת המשכן שולט על הרקיע הזה, והרקיע הזה נקרא החדר של המשכן, וברקיע הזה כל אותם חלונות מצד זה ומצד זה, ואוחז את כל אותם הסדורים של המשכן. ששה חלונות הם גדולים מכלם, ואחד נסתר ששולט עליהם.

חלון אחד נקרא חלון הזהר, ובו יוצא פוכב אחד שנקרא לחכמים י"ד, וזהו התוף שמהתף למטה בשלטון של יהודה. לא שאין לו חלק בו, שהרי אין לשבטי ישראל חלק ונחלה בהם, אלא ששבט יהודה שולט על זה, ואינו עליו.

דלילא, דאינון רגעי שעטא, ואינון דמגדלי נחשת דאינון סומקי ולהטי ונצצי. וכד אושיטו תלת זמנין נציצו לסטרא דמזרח, או חמש, או שבע, מלכי עמין ייתון על ההוא סטרא, וכל עתרא ודהבא יסתלק מההוא סטרא. ואי נציצו חד, תרין, ארבע, שית, דא בתר דא, אימתא ופחדא יפול, וישרי על ההוא סטרא. בטיש נציצו ושכיף, בטיש נציצו ושכיף, יתערו קרבי, ולא יתעבידו, (ד"א בעלמא כההוא סטרא) דהא כההוא זמנא, אתערוותא הוא לעילא קמי קדשא בריך הוא, באינון ממנן דעלמא דשלטין על שאר עמין, וכן פגוונא דא בסטרא אחרא.

פתח ואמר, (דניאל ב) להוא שמיה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא דיליה היא. והוא מהשנא עדנניא וזמנניא. וכלא איהו ברשותיה, ואפיק לעמיה קדישא, מחילא ורשותא דככביא ומזלי, בגין דאינון טעוון אחרן ולא באלין חולקא דיעקב, פי אם (דמיה י) ביוצר הכל הוא.

רקיע אית לעילא, על כל אלין רקיעין, ואיהו טמיר וגניז, וחותמא דגושפנא דמשפנא שלטא על האי רקיע, והאי רקיע אקרי אדרא דמשפנא, ובהאי רקיע כל אינון חלונין, מסטרא דא, ומסטרא דא, ואחיד כל אינון סדורין דמשפנא. שית חלונין אינון רברבין על פלהו, וחד סתים לשלטא עליהו. חלונא חד, אקרי חלון זהרא, וביה נפקא ככבא חדא, דאקרי לחפמי י"ד, ודא איהו התוכא דקא מהתף לתתא בשלטנותא דיהודה. לאו דאית ליה חולקא ביה, דהא לית לשבטין דישראל חולקא ואחסנא בהו, אלא שבטא דיהודה שלטא על האי, ולא איהו עליה.

וּבְשֵׁהִסְטוּ בְּנֵי יְהוּדָה אֶת־מִבְּתֵר קִדְשָׁא
 מֵאַחֲרֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִלְכוּ
 לְדַעַת אַחֵר הַחֲלוּן הַזֶּה וְהַפּוֹכֵב
 הַזֶּה, וְאָמְרוּ (שְׁהָרִי יֵדַע) שֶׁזוּ הַיָּד
 הַמְּנַצַּחַת אֶת שְׂאֵר הַעַמִּים,
 שְׁפָתוֹב בּוֹ (בְּרֵאשִׁית מִט) יָדָךְ בַּעֲרָךְ
 אֵיבִיךָ, וְהִלְכוּ אַחֲרָיו וְעוֹשִׂים לוֹ
 שְׁמוּשׁ וּפְלִחָן, וְעַל זֶה כְּתוּב,
 (מְלָכִים א יד) וַיַּעַשׂ יְהוּדָה הָרַע בְּעֵינַי

ה'.

בְּשֵׁהִפּוֹכֵב הַזֶּה יוֹצֵא, פּוֹשֵׁט יָד
 אַחַת בְּחֻמֶשׁ אֲצַבְעוֹת, מֵאִיר
 וְנוֹצֵץ בְּאוֹתוֹ חֲלוּן. בְּעֲלֵי
 הַקְּסָמִים וְהַכְּשָׁפִים פּוֹחֲדִים
 מִהַמְּקוֹם הַזֶּה, מִשּׁוּם שֶׁבִּשְׂעָה
 שָׁזָה שׁוֹלֵט, כָּל הַקְּסָמִים
 וְהַכְּשָׁפִים מִתְּבַלְּבָלִים וְלֹא
 מְצַלִּיחִים בִּידֵיהֶם.

וְאִם תֹּאמְרוּ, הוֹאִיל וְהַרְקִיעַ הַזֶּה
 טָמִיר, וְאִיךָ יוֹדְעִים אוֹתוֹ? אֵלָא
 סִימָן חִיצוֹן יֵשׁ לָהֶם, וְיודְעִים
 שְׁהָרִי שׁוֹלֵט הַפּוֹכֵב הַזֶּה,
 וּפּוֹחֲדִים תָּמִיד מִמֶּנּוּ, וְלֹא
 מְצַלִּיחִים בִּידֵיהֶם אוֹתָם קְסָמִים
 וּכְשָׁפִים. וְלָכֵן יֵשׁ פְּעָמִים
 שְׁמַצְלִיחִים בּוֹ בְּנֵי אָדָם, וְיֵשׁ
 פְּעָמִים שֶׁלֹּא מְצַלִּיחִים בּוֹ. וְלָכֵן
 אוֹתָם בְּעֲלֵי קְסָמִים וּכְשָׁפִים
 מִתְּמַעְטִים מִהַעוֹלָם, כִּי הֵם לֹא
 יוֹדְעִים אֶת הַעֶקֶר לָמָּה לֹא מְצַלִּיחַ
 בִּידֵיהֶם. וְעַל זֶה אוֹתָם הֵרָאשׁוּנִים
 הֵיוּ יוֹדְעִים וּמְסַתְּפָלִים בַּחוּץ
 בְּאוֹתוֹ סִימָן שְׁיִוְדְעִים.

חֲלוּן שְׁנֵי נִקְרָא חֲלוּן הַצִּפְרָן,
 מִשּׁוּם שֶׁהוּא כְּעֵין הַצִּפְרָן, וּבוֹ
 יוֹצֵא כּוֹכֵב אֶחָד שֶׁנִּקְרָא לַחְכָּמִים
 צִפְעוֹן, שְׁהָרִי זֶה שׁוֹלֵט בְּשִׁלְטוֹן
 חֲזָק בְּדִין בְּרֵאשׁ וְזָנָב, יֵשׁ לוֹ כְּמוֹ
 צִפְעוֹן אוֹרֵב לַהֲרֹג.

מֵאוֹתוֹ חֲלוּן יוֹצֵאִים שֵׁשׁ מֵאוֹת
 אֶלֶף רְבוּאָה שֶׁל רוּחוֹת שְׁשׁוֹלְטוֹת
 עַל אוֹתָן הַצִּפְרָנִים שֶׁל בְּנֵי אָדָם
 כְּשֶׁהֵן נִזְרָקוֹת בְּגִלּוּי, וּבְזָה עוֹשִׂים
 כְּשָׁפִים וּקְסָמִים כָּל אוֹתָם

וְכֹר אֶסְטוּ בְּנֵי יְהוּדָה אֶרְחִייהוּ מִבְּתֵר קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, אֲזָלוּ לְמַנְדַּע בְּתֵר חֲלוּנָא דָא,
 וְהָיִ כְּכָבֵא. וְאָמְרוּ (ס"א דְהָא יֵדַע) דְּהָיִ יָדָא דְקָא
 מְנַצַּח לְשְׂאֵר עַמִּין, דְּכְתִיב בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית מִט) יָדָךְ
 בַּעֲרָךְ אֵיבִיךָ, וְאֲזָלוּ אֲבַתְרִיהּ וְעַבְדוּ לֵיהּ
 שְׁמוּשָׁא וּפְלִחָנָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (מְלָכִים א יד)
 וַיַּעַשׂ יְהוּדָה הָרַע בְּעֵינַי יי'.

הָיִ כְּכָבֵא כַד נָפִיק פְּשִׁיט חַד יָד בְּחֻמֶשׁ
 אֲצַבְעָאן, נְהִיר וְנִצִּיץ בְּהוּא חֲלוּן. (דף
 קע"ב ע"ב) מְאִרְיֵהוּן דְּקוּסְמִין וְחֲרָשִׁין, דְּחֲלִי
 מֵהָיִ אֲתֵר, בְּגִין דְּבִשְׂעָתָא דְהָיִ שְׁלֵטָא,
 כְּלָהוּ קְסָמִין וְחֲרָשִׁין מִתְּבַלְּבָלִי, וְלֹא אֲצִלַּח
 בִּידֵיהוּ.

וְאִי תִימָא, הוֹאִיל וְאִיהוּ הָיִ רְקִיעַ טָמִירָא,
 הֵיךְ יוֹדְעֵי לֵיהּ. אֵלָא סִימָנָא אִית לֹון לְבָר,
 וְיודְעֵי דְהָא שְׁלֵטָא כְּכָבֵא דָא, וְדְחֲלִי תְדִיר
 מִנִּיהּ, וְלֹא אֲצִלַּח בִּידֵיהוּן, אֵינּוּן קְסָמִין
 וְחֲרָשִׁין. וְעַל דָּא אִית זְמָנִין דְּאֲצִלְחוּ בֵּיהּ בְּנֵי
 נְשָׂא, וְאִית זְמָנִין דְּלֹא אֲצִלְחוּ בֵּיהּ. וּבְגִין דָּא
 אֵינּוּן מְאִרֵי קוּסְמִין וְחֲרָשִׁין מִתְּמַעְטֵי
 מְעֵלְמָא, בְּגִין דְּלֹא יוֹדְעִין עַקְרָא, כַּד חֲמָאן
 דְּלֹא אֲצִלַּח בִּידֵיהוּ. וְעַל דָּא אֵינּוּן קְדָמָי הוּוּ
 יוֹדְעֵי, וּמְסַתְּפָלָן לְבָר בְּהוּא סִימָנָא, דְּקָא
 יוֹדְעֵי.

חֲלוּנָא תְנִינָא, אִקְרִי חֲלוּן טוּפְרָא, בְּגִין
 דְּאִיהוּ כְּגוּוּנָא דְטוּפְרָא, וּבֵיהּ נְפָקָא
 כְּכָבֵא חַד, דְּאִקְרִי לַחְכָּמִין צִפְעוֹן, דְּהָא דָא
 שְׁלֵטָא בְּשׁוֹלְטָנָא תְקִיף בְּדִינָא בְּרִישָׁא וְזָנָבָא,
 אִית לֵיהּ כְּצִפְעוֹן כְּמִין לְקִטְלָא.

מִתְּהוּא חֲלוּן, נְפָקִי שִׁית מְאָה אֶלֶף רְבוּאָה
 רוּחִין, דְּשִׁלְטִין עַל אֵינּוּן טוּפְרִין
 דְּבְנֵי נְשָׂא, כַּד אֲזִדְרָקוּן בְּאַתְגְּלִיָּא. בְּהָיִ עַבְדֵי
 חֲרָשִׁין וּקְסָמִין, כָּל אֵינּוּן יוֹדְעֵי לֹון. בְּהָיִ

שִׁמְפִירִים אוֹתָם. בְּאוֹתָהּ שֶׁעָה שֶׁהַכּוֹכֵב הַזֶּה שׁוֹלֵט, כָּל אוֹתָם שְׁזוֹרְקִים צְפָרְנִים, (אם עֲשֶׂה) אוֹ עוֹשִׂים בָּהֶם כְּשִׁפְּיִם, גּוֹרְמִים מוֹת לְכָל הָעוֹלָם, וְהַכְּשָׁפִים עוֹלָיִם בְּיַדֵּי אוֹתָם שְׁעוֹשִׂים אוֹתָם.

הַחֲלוֹן הַשְּׁלִישִׁי נִקְרָא חֲלוֹן הַחֶשֶׁן, וְבוֹ יוֹצֵא פּוֹכֵב אֶחָד שְׁנִקְרָא נִגְה"ה דְּבוֹסִי"נָא (אור הַגֵּר). זוֹהִי הַתְּנוּצָצוֹת שְׁנוּצָצוֹת וְעוֹמְדוֹת עַל כָּל רוֹחַ, וּמְנוּחָה וְהַצְלָה (וטוב) בָּהּ, אֵין בָּהּ כָּלֵל קְטָרוּג. כְּשֶׁהוּא שׁוֹלֵט, כָּל הַמְּנוּחָה וְכָל הָאֹר שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם, שְׁלוֹה וְשִׁבְע, וְהַכֵּל שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם.

חֲלוֹן רְבִיעִי הוּא חֲלוֹן שְׁנִקְרָא גְבִיעַ, וְבוֹ יוֹצֵא פּוֹכֵב אֶחָד שְׁנִקְרָא לְחַכְמִים אֲשֶׁכּוֹל הַכֶּפֶר, מִשׁוּם שֶׁכֶּף יוֹצֵא כְּמוֹ אֲשֶׁכּוֹל, נוֹצֵץ וְנִצְוָצִים כְּמוֹ עֲנָבִים בְּכֶפֶר, וּבְזֶה הַתְּעוֹרְרוֹת הַרְחִמִים מִתְּעוֹרְרִים בְּעוֹלָם, מְרַחֵק וּמְקַרֵּב, תּוֹלְדוֹת רַבּוֹת מִתְּרַבּוֹת בְּעוֹלָם, וּבְנֵי הָעוֹלָם לֹא מְקַפְּדִים כְּשֶׁצָּרִיכִים זֶה אֶת זֶה, שְׁלוֹם וְשִׁמְחָה מִתְּעוֹרְרִים בְּעוֹלָם.

חֲלוֹן חֲמִישִׁי הוּא חֲלוֹן שְׁנִקְרָא בְּאֵר עַל שֵׁם הַכּוֹכֵב שִׁיּוֹצֵא בוֹ, נִכְנָס וְיוֹצֵא וְשׁוֹאֵב כְּדָלִי, לֹא שׁוֹכֵף לְעוֹלָמִים. בְּזֶה חֲכָמֵי הַלֵּב לֹא יְכוּלִים לַעֲמֹד בְּדַרְךְ אֲמֵת, מִשׁוּם שֶׁאֵינּוּ עוֹמְדֵי בְּקִיּוּם וְלֹא שׁוֹכֵף לְעוֹלָמִים, וְעַל כֵּן דוֹחֲקִים אֶת עֲצָמָם לַעֲיֹן בְּמִקּוֹם הַזֶּה וְלָדוֹן דִּין.

חֲלוֹן שְׁשִׁי הוּא חֲלוֹן שְׁנִקְרָא נִגְה, וְיוֹצֵא בוֹ פּוֹכֵב אֶחָד שְׁנִקְרָא גְזָרוֹן, מִשׁוּם שֶׁכְּפֹאֶשֶׁר זֶה שׁוֹלֵט, הָעוֹלָם עוֹמֵד בְּדִין בְּכַמָּה גְזָרוֹת וּבְכַמָּה עֲנָשִׁים, וּבְכָל יוֹם וְיוֹם מִתְּחַדְּשׁוֹת גְזָרוֹת עַל הָעוֹלָם, וְטָרָם שְׁאֵלָה מְסִימּוֹת, מִתְּחַדְּשׁוֹת אַחֲרוֹת, וְזֶה לֹא כָּף שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם.

שֶׁעָתָה דְּהָאֵי כְּכָבָא שְׁלֵטָא, כָּל אֵינּוֹן דְּזוֹרְקֵי טוֹפְרֵי, (ס"א א' עב"ד) אוֹ עַבְדֵי חֲרָשִׁין בְּהוֹן, גְּרִים מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא, וְסָלִיק חֲרָשִׁין בְּיַדֵּיהוּ דְּאֵינּוֹן דְּעַבְדֵי לוֹן.

חֲלוֹנָא תְּלִיתָאָה, אִקְרִי חֲלוֹן חוֹשְׁנָא, וּבִיָּה נִפְקָא כְּכָבָא חֲדָא, וְאִקְרִי נִגְה"ה דְּבוֹסִי"נָא, (נ"א דְּבוֹצִינִי) הָאֵי אִיהוּ נְצִיצוֹ דְּנְצִיץ, וְקִיִּמָּא עַל כָּל רוּחָא, וְנִיִּיחָא וְשִׁיזְבוּתָא (נ"א וְשִׁיבוּתָא) בִּיָּה. לִית בִּיָּה קְטָרוּגָא כְּלָל, כִּד אִיהוּ שְׁלֵטָא, כָּל נִיִּיחָא, וְכָל נְהִירוֹ שְׁלֵטָא בְּעֲלָמָא, שְׁלוֹה שְׁבַעָא וְכָלָא שְׁלִיט בְּעֲלָמָא.

חֲלוֹנָא רְבִיעֵאָה, אִיהוּ חֲלוֹן דְּאִקְרִי גְבִיעַ, וּבִיָּה נִפְקָא כְּכָבָא חֲדָא, דְּאִקְרִי לְחַכְמִיִן אֲשֶׁכּוֹל הַכֶּפֶר, בְּגִין דְּהָכִי נִפִּיק בְּאֲשֶׁכּוֹל, נְצִיץ נְצִיצִין כְּעֲנָבִין בְּכוֹפְרָא, בְּהָאֵי אֲתַעְרוּ דְּרַחֲמֵי אֲתַעַר בְּעֲלָמָא, מְרַחֵק וּמְקַרֵּב, תּוֹלְדִין סְגִיִּיִן אֲסִגִּיִּיִן בְּעֲלָמָא. בְּנֵי עֲלָמָא לֹא קִפְדֵי כִּד אֲצִטְרִיכוּ דָּא לְדָא, שְׁלָמָא וְחֻדְדָּה אֲתַעַר בְּעֲלָמָא.

חֲלוֹנָא חֲמִישָׁאָה, אִיהוּ חֲלוֹן דְּאִקְרִי בְּאֵר, עַל דִּי כְּכָבָא דְּנִפִּיק בִּיָּה, עָאֵל וְנִפִּיק שְׁאִיב כְּדָלִי, לֹא שְׁכִיף לְעֲלָמִין. בְּהָאֵי חֲפִימֵי לְבָא לֹא יְכַלִּין לְמִיקָם בְּאַרְחָ קְשׁוּט, בְּגִין דְּלֹא קָאִים בְּקִיּוּמָא, וְלֹא שְׁכִיף לְעֲלָמִין. וְעַל דָּא אֲתַדְּחֻקֵן גְּרַמִּיָּהוּ, לְעֵינָא בְּהָאֵי אֲתַר, וְלִמִּידִן דִּינָא.

חֲלוֹנָא שְׁתִּיתָאָה, אִיהוּ חֲלוֹן דְּאִקְרִי נִגְהָא, וְנִפְקָא בִּיָּה כְּכָבָא חֲדָא, דְּאִקְרִין גְזָרוֹן, בְּגִין דְּכִד הָאֵי שְׁלֵטָא, עֲלָמָא קָאִים בְּדִינָא, וּכְמָה גְזָרִין, וּבְכַמָּה עוֹנָשִׁין, וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא מִתְּחַדְּשֵׁן גְזָרִין עַל עֲלָמָא, וְעַד לֹא יְסִימּוֹן אֵלִין, הָא אֲחֲרַנִּין מִתְּחַדְּשִׁין, וְהָאֵי לֹא שְׁלֵטָא כָּל כֶּף בְּעֲלָמָא.

אָבֵר סְמוּךְ לְיוֹמֵי מְשִׁיחָא, יִשְׁלוּט הָאֵי
חַלּוּנָא, בְּהָאֵי כְּכָא, עַל עֲלָמָא. וְעַל
דָּא יִשְׁלֹטוּן חֵיוֹן וּמְרַעִין בִּישִׁין עַל עֲלָמָא,
וְיִתְחַדְתּוּן זִינִין בִּישִׁין, דָּא בְּתַר דָּא, וְיִשְׂרָאֵל
יְהוֹן בְּעָאקוּ. וְכַד יִתְדַחְקוּן גּוֹ חֲשׂוּכָא
דְּגֵלוּתָא, כְּדִין יִנְהַר לֹון קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
נְהִירוֹ דִּימָמָא, וְיִקְבְּלוּן מַלְכוּתָא קַדִּישִׁי
עֲלִיוֹנִין, וְיִתְבַטְּל מַלְכוּתָא מִיָּדָא דְעַמְמִין
עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, וְיִשְׁלֹטוּן עֲלֵיהוּ יִשְׂרָאֵל,
וְיִתְקַיֵּים (ישעיה ל) וְהָיָה אֹר הַלְבָנָה וְגו'.

וְכַדִּין חַלּוּנָא שְׂבִיעָאָה יִתְפַתַּח בְּכָל עֲלָמָא,
וְכַכְבָּא דִּילִיה אִיהוּ כְּכָא דִּיעֵקֵב, וְהָאֵי
אִיהוּ דְקָאמֵר בְּלַעַם, (במדבר כד) דְּרַךְ כְּכָב מִיעֵקֵב,
וְכַכְבָּא דָּא יְהָא נְהִיר (נ"א ד' יומין וד' לילין) אַרְבַּעִין
יוֹמִין. (וארבעין לילין) וְכַד יִתְגַּלִּי מַלְפָּא מְשִׁיחָא,
וְיִתְפַנְשׁוּן לְגַבֵּי מַלְפָּא מְשִׁיחָא כָּל עַמְמִין
דְּעֲלָמָא, כְּדִין יִתְקַיֵּים קָרָא דְכְּתִיב, (ישעיה יא)
שָׂרֵשׁ יִשִּׁי אֲשֶׁר עוֹמֵד לְגַס עַמִּים אֱלִיוֹ גוֹיִם
יְדַרְשׁוּ וְהִיתָה מְנוּחָתוֹ כְּבוֹד.
פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (איוב לה)
וְלֹא אָמַר אֵיךְ אֱלֹהֵי עֲשִׂי נִתְּן
זְמִירוֹת בְּלִילָה. הַפְּסוּק הַזֶּה
פִּרְשׁוּהוּ וְנִתְבָּאֵר, אֲבָל עֲשִׂי! ?
עוֹשִׂי הִיךְ צְרִיךְ לְהִיטִי! מַה זֶה
עֲשִׂי? אֵלֵא שֵׁם הָאֱלֹהֵי הוּא שֵׁם
כְּלוּל שְׁנַרְאָה הוּא וּבֵית דִּינֹו. זְהוּ
שֵׁם שְׁלָם שְׁכוּלָל זְכָר וְנִקְבָּה: א"ל
ו"ה, וּמְשׁוּם כֶּף עֲשִׂי.

נִתְּן זְמִירוֹת בְּלִילָה, מְשׁוּם שְׁזָהוּ
שְׁמַשְׁבַּח תְּמִיד אֵל הַמְּלִיךְ
שְׁהַשְׁלוּם שְׁלוֹ, כְּמוֹ שְׁהַמְנוּרָה לֹא
שׁוֹקֵט תְּמִיד לְקַבֵּל אֹר הַשְּׁמִחָה
הַעֲלִינָה מֵרַב הַשְּׁמִחָה שְׁלוֹ, וְלִכְּן
נִתְּן זְמִירוֹת בְּלִילָה.

כֶּף אוֹתָם כּוֹכְבִים שְׁמַאֲרִים
בְּרַקִּיעַ, כְּלָם מוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים
לְקַדוּשׁ - בְּרוּךְ - הוּא בְּכָל אוֹתוֹ
זְמַן שְׁנַרְאִים בְּרַקִּיעַ, מְשׁוּם

אָבֵר סְמוּךְ לְיוֹמֵי מְשִׁיחָא, יִשְׁלוּט הָאֵי
חַלּוּנָא, בְּהָאֵי כְּכָא, עַל עֲלָמָא. וְעַל
דָּא יִשְׁלֹטוּן חֵיוֹן וּמְרַעִין בִּישִׁין עַל עֲלָמָא,
וְיִתְחַדְתּוּן זִינִין בִּישִׁין, דָּא בְּתַר דָּא, וְיִשְׂרָאֵל
יְהוֹן בְּעָאקוּ. וְכַד יִתְדַחְקוּן גּוֹ חֲשׂוּכָא
דְּגֵלוּתָא, כְּדִין יִנְהַר לֹון קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
נְהִירוֹ דִּימָמָא, וְיִקְבְּלוּן מַלְכוּתָא קַדִּישִׁי
עֲלִיוֹנִין, וְיִתְבַטְּל מַלְכוּתָא מִיָּדָא דְעַמְמִין
עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, וְיִשְׁלֹטוּן עֲלֵיהוּ יִשְׂרָאֵל,
וְיִתְקַיֵּים (ישעיה ל) וְהָיָה אֹר הַלְבָנָה וְגו'.

וְכַדִּין חַלּוּנָא שְׂבִיעָאָה יִתְפַתַּח בְּכָל עֲלָמָא,
וְכַכְבָּא דִּילִיה אִיהוּ כְּכָא דִּיעֵקֵב, וְהָאֵי
אִיהוּ דְקָאמֵר בְּלַעַם, (במדבר כד) דְּרַךְ כְּכָב מִיעֵקֵב,
וְכַכְבָּא דָּא יְהָא נְהִיר (נ"א ד' יומין וד' לילין) אַרְבַּעִין
יוֹמִין. (וארבעין לילין) וְכַד יִתְגַּלִּי מַלְפָּא מְשִׁיחָא,
וְיִתְפַנְשׁוּן לְגַבֵּי מַלְפָּא מְשִׁיחָא כָּל עַמְמִין
דְּעֲלָמָא, כְּדִין יִתְקַיֵּים קָרָא דְכְּתִיב, (ישעיה יא)
שָׂרֵשׁ יִשִּׁי אֲשֶׁר עוֹמֵד לְגַס עַמִּים אֱלִיוֹ גוֹיִם
יְדַרְשׁוּ וְהִיתָה מְנוּחָתוֹ כְּבוֹד.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (איוב לה) וְלֹא אָמַר אֵיךְ
אֱלֹהֵי עֲשִׂי נִתְּן זְמִירוֹת בְּלִילָה. הָאֵי
קָרָא אוּקְמוּיָהּ וְאִתְמַר, אֲבָל עוֹשִׂי, עוֹשִׂי מִיבְעִי
לִי, מָאן עוֹשִׂי. אֵלֵא שְׁמָא דְאֱלֹהֵי שְׁמָא
כְּלוּל אִיהוּ דְאִתְחַזִּי הוּא וּבֵי דִינִיה. דָּא שְׁמָא
שְׁלָים אִיהוּ, דְכְּלוּל דְכָר וְנִקְבָּא: א"ל ו"ה
וּבְגִינֵי כֶּף עוֹשִׂי.

נִתְּן זְמִירוֹת בְּלִילָה, בְּגִין דְדָא אִיהוּ דְקָא
מְשַׁבַּח תְּדִיר לְגַבֵּי מַלְפָּא דְשְׁלָמָא
דִּילִיה, כְּגוֹוֹנָא דְבוּצִינָא דְלֹא שְׁכִיךְ תְּדִיר,
בְּגִין לְקַבְּלָא נְהוּרָא חֲדוּהָ עֲלָאָה, מְסַגִּיאוֹת (ד)
קע"ג ע"א) חֲדוּהָ דִּילִיה. וְעַל דָּא נִתְּן זְמִירוֹת
בְּלִילָה.

כֶּף אֵינוֹן כְּכָבִיא דְקָא מְנַהֲרֵן בְּרַקִּיעָא, כְּלָהוּ וּמְשַׁבְּחֵן לְקוּדְשָׁא

שְׁהַמְלֵאכִים הַעֲלִיּוֹנִים כָּל־
מִוּדִים וּמִשְׁבָּחִים אֲשֶׁמִּוּרוֹת
אֲשֶׁמִּוּרוֹת, בְּשִׁלְשֵׁת חֲלָקֵי הַלֵּילָה.
בְּרִיָּה נְחֻלְקִים כַּמָּה צְדָדִים.
בְּרֵאשִׁית הַלֵּילָה, כְּשִׁיּוֹרֵד

הַלֵּילָה וּמְחַשֵּׂהוּ, כָּל אוֹתָן
רוּחוֹת רְעוֹת וּמִיָּנִים רְעִים, כָּל־
מִתְפַּזְרִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּכָל
הָעוֹלָם, וְנוֹפְרֵד הַצַּד הָאֲחֵר,
וְתוֹכְעִים דְּרָכֵי בֵּית הַמֶּלֶךְ מִכָּל
אוֹתָם הַצְּדָדִים הַקְּדוּשִׁים.

בֵּינן שְׁמַתְעוֹרֵר אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר,
כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם טוֹעֲמִים טַעַם
הַמָּוֶת, (הַשְּׂנָה) אַחַת מְשֻׁשִׁים בְּמִוֶּת,
וְשׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם. אִזְ בֵּינן שֶׁהַטְּמָאָה
נִפְרָדָה מִלְּמַעְלָה וְשׁוֹלֵטֶת וַיּוֹרֶדֶת
לְמַטָּה, אִזְ נִפְרָדִים שְׁלֹשָׁה מַחְנוֹת
לְשַׁבַּח אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּשִׁלְשָׁה צְדָדִים (מִשְׁמֵרוֹת) שֶׁל
הַלֵּילָה, כְּמוֹ שֶׁהַעִירוֹ בְּזֶה
הַחֲבָרִים.

בְּעוֹד שֶׁהֵם מְשַׁבְּחִים אֶת הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, הַצַּד הָאֲחֵר הוֹלֵךְ
וּמְשׁוֹטְט לְמַטָּה בְּכָל צְדָדֵי
הָעוֹלָם. וְעַד שֶׁהַצַּד הָאֲחֵר אֵינוֹ
עוֹבֵר מִשָּׁם, הֵם לֹא יְכוּלִים
לְהִתְיַחֵד עִם רְבוּנָם.

סוֹד לְחַכְמִים, מְלֵאכִים עֲלִיּוֹנִים
וַיִּשְׂרָאֵל לְמַטָּה, כָּל־
דוֹחֲקִים בְּאוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר. כְּשֶׁרוֹצִים
הַמְּלֵאכִים הַעֲלִיּוֹנִים לְהִתְיַחֵד עִם
רְבוּנָם, לֹא יְכוּלִים, עַד שֶׁדוֹחִים
אוֹתוֹ הַחוּצָה, מֵה עוֹשִׂים? יוֹרְדִים
שְׁשִׁים רְבוּא שֶׁל מְלֵאכִים קְדוּשִׁים
וּמְפִילִים שָׁנָה עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם.
בֵּינן שֶׁהִיא יוֹרֶדֶת, שְׁדוּחִים אוֹתָהּ
הַחוּצָה, וְנוֹתְנִים לָהּ כָּל הָעוֹלָם
הַזֶּה בְּאוֹתָהּ שָׁנָה, אִזְ הִיא שׁוֹלֵטֶת
עֲלֵיהֶם וּמְקַבְּלִים מִמֶּנּוּ טְמָאָה,
פָּרַט לְאַרְצָן יִשְׂרָאֵל לְבִדָּה שְׁשִׁים
אֵינָה שׁוֹלֵטֶת. בֵּינן שֶׁנִּפְרָדָה מֵהֶם,
הֵם נִכְנָסִים לְרְבוּנָם, וּמְשַׁבְּחִים
וּמוֹדִים לְפָנָיו.

בְּרִיךְ הוּא, בְּכָל הַהוּא זְמַנָּא דְּאַתְחַזְזוּן
בְּרִקְיעָא, בְּגִין דְּמְלֵאכִי עֲלָאי, כְּלָהוּ אוֹדָאן
וּמְשַׁבְּחָן אֲשֶׁמִּוּרוֹת אֲשֶׁמִּוּרוֹת, בְּתַלְתַּת פְּלָגֵי
דְּהוּי לֵילָא.

בְּרִיָּא אֲתַפְּלֵגֵן כַּמָּה סְטָרִין. בְּרֵאשִׁיתָא
דְּלֵילָא, כַּד רַמַּשׁ לֵילָא וְאַתְחַשְׂףָהּ,
כָּל אֵינּוֹן רוּחִין בִּישׁוּן וְזִינִין בִּישׁוּן, כְּלָהוּ
מִתְבַּדְּרָן וּמְשׁוֹטְטִי בְּכָל עֲלָמָא. וְאַתְפַּרְשַׁת
סְטָרָא אַחְרָא, וְתַבְעֵי אַרְחֵי דְּבֵי מְלָכָא, מִכָּל
אֵינּוֹן סְטָרִין קְדִישִׁין.

בֵּינן דְּהַהוּא סְטָרָא אַחְרָא אַתְעַר, כָּל בְּנֵי
עֲלָמָא טַעֲמֵי טַעֲמָא דְּמוֹתָא, (נ"א דְּשִׁנָּה) חַד
מִשְׁתִּין בְּמוֹתָא, וְשִׁלְטָא עֲלֵיהּ. כְּדִין בֵּינן
דְּמִסְאָבוּ אַתְפַּרְשָׁא מְלַעֲיָלָא, וְשִׁלְטָא וְנַחְתָּא
לְתַתָּא, כְּדִין אַתְפַּרְשָׁן תַּלְתַּת מְשַׁרְיָין לְשַׁבְּחָא
לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּתַלְתַּת סְטָרִין (נ"א מְפָרִין)
דְּלֵילָא, כַּמָּה דְּאַתְעַרוּ בְּהַאי חֲבָרָא.

בְּעוֹד דְּאֵינּוֹן מְשַׁבְּחִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, סְטָרָא
אַחְרָא אֲזֵלָא וּמְשׁוֹטְטָא לְתַתָּא, בְּכָל סְטָרֵי
עֲלָמָא, וְעַד דְּסְטָרָא אַחְרָא לֹא אַתְעַבְרַת מִתַּמָּן, לֹא
יְכַלִּין אֵינּוֹן לְאַתְיַיְחֵדָא בְּמַאֲרִיהוּן.

רְזָא לְחַפְיָמִין, מְלֵאכִי עֲלִיּוֹנִין, וַיִּשְׂרָאֵל
לְתַתָּא, כְּלָהוּ דְּחַקֵּי בְּהַהוּא סְטָרָא
אַחְרָא. מְלֵאכִין עֲלָאִין כַּד בְּעָאן לְאַתְיַיְחֵדָא
בְּמַאֲרִיהוּן, לֹא יְכַלִּין עַד דְּדַחֲזִין לָהּ לְבַר. מַה
עֲבָדִין, נַחְתִּין שִׁיתִין רְבוּא דְּמְלֵאכִי קְדִישִׁי,
וְאִפִּילוּ שִׁינְתָא עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, בֵּינן דְּאִיהִי
נַחְתָּא, דְּקָא דַחֲזִין לָהּ לְבַר, וַיְהִי לָהּ כָּל
עֲלָמָא דָּא בְּהַהוּא שִׁינְתָא, כְּדִין אִיהִי שִׁלְטָא
עֲלֵיהּ, וּמְקַבְּלִין מִסְאָבוּ מִינָהּ. בַּר בְּאַרְעָא
דְּיִשְׂרָאֵל בְּלַחוּדָהּ, דְּלֹא שִׁלְטָא תַּמָּן. בֵּינן
דְּאִיהִי אַתְפַּרְשָׁא מְנִיָּהּ, עֲאֲלִין לְקָמֵי
מַאֲרִיהוּן, וּמְשַׁבְּחָן וְאוֹדָאן קָמִיהּ.

כמו זה ישראל למטה לא יכולים להתיחד עם רבונם עד שדוחים אותו הצד האחר מהם, ונותנים לו חלק במה שיתעסק, ואחר כך הם מתקרבים לרבונם, ולא נמצא מקטרג למעלה ולמטה.

ואם תאמר, מילא למטה, אבל למעלה מה הקטרוג שם? אלא למעלה, משום שהיא רוח טמאה והם רוחות קדושות, עד שמשלחים רוח טמאה מביניהם לא יכולים לקרב אל רבונם, שהרי קדשה בתוך טמאה לא מתערבות לעולמים. וכן כמו זה ישראל למטה לא מתערבים באמות עובדי כוכבים ומזלות של העולם. ושני צדדים, עליונים ותחתונים, כשרוצים לקרב למלך הקדוש, דוחים אותה החוצה.

ורבן כשנכנס הלילה, ומלאכים קדושים עליונים כשנסתדרים שורות שורות לקרב (לשבת) לרבונם, דוחים את אותו צד החוצה בראשונה, ואחר כך נכנסים לקדש. (ועל זה כשנכנס הלילה כל רוחות רעות ומינים רעים ורוחות טמאה נדחות לחוץ, ושמי המלך נכנסים לתוך הקדשה).

למלך שהיו לו אבנים יקרות בתבה אחת חקוקה בהיכלו, ואותו מלך היה חכם, וכדי שלא יתקרב כל מי שרוצה לאותה תבה של אבנים יקרות ומרגליות של שם, נטל בחכמתו נחש חזק אחד וכרף אותו סביב אותה תבה. כל מי שרוצה להושיט ידו לתבה, הרי הנחש קופץ עליו והורגו. אהוב אחד היה למלך. אמר לו המלך, כל פעם שאתה רוצה להכנס ולהשתמש בתבה, תעשה כך וכך לאותו נחש, ותפתח את

בגוונא דא ישראל לתתא, לא יכלין לאתיחדא במאריהון, עד דדחיין לה הוא סטרא אחרא מנייהו, ויהבי לה חולקא במה דאתעסקת, ולבתר, אינון מתקרבי לגבי מאריהון, ולא אשתכח מקטרגא עילא ותתא.

ואי תימא תינח לתתא, אבל לעילא מאי קטרוגא תמן. אלא לעילא, בגין דאיהו רוח מסאבא, ואינון רוחין קדישין, עד דמשדרי רוחא מסאבא מבינייהו, לא יכלין לקרבא לגבי מאריהון, דהא קדשא גו מסאבא, לא מתערב לעלמין. וכן בגוונא דא, ישראל לתתא, לא מתערבין באומין עובדי כוכבים ומזלות דעלמא. ותרין סטרין, עלאין ותתאין, פד בעיין לקרבא לגבי מלפא קדישא, דחייין לה לבר.

ועל דא, פד עייל ליליא, ומלאכין קדישין עלאין, פד מסתדרן שורין שורין לקרבא (נ"א לשבתא) לגבי מאריהון, דחייין ליה לה הוא סטרא לבר בקדמיתא, ולבתר עאלין בקודשא. (נ"א ועל דא, פד עייל ליליא כל רוחין בישין ונינון בישין ורוחי מסאבי אתדחיין לבר ושמי מלפא עיילין לנו קדשא).

למלכא, דהוה ליה אבנין יקירין בחד תיבותא, מתגלפא בקוסטרוי. וההוא מלפא הוה חפים. בגין דלא יתקרב כל מאן דבעי לגבי ההוא תיבותא דאבנין יקירן ומרגלן דתמן, נטל בחכמתיה, חד חוּיא תקיפא, ופריף ליה סחרגיה דההוא תיבותא, כל מאן דבעי לאושטא ידיה לגבי תיבותא, הא חוּיא דליג עליה, וקטיל ליה.

חד רחימא הוה ליה למלפא, אמר ליה מלפא, פל זמנא דאת בעי לאעלא ולאשתמשא בתיבותא, תעביד כך וכך לגבי ההוא חוּיא,

ותפתח תיבותא, ותשמש

התבה ותשתמש בגנזים שלי. כף הקדוש ברוך הוא כרוך נחש סביב הקדשה, באים מלאכים עליונים לתוך הקדשה - הרי הנחש שם, ופוחדים להטמא בו. (ואם תאמר, זה

בלם אש, ואש לא מקבלת טמאה)

בא וראה, כתוב (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט. עשה מלאכיו רוחות - אלו המלאכים שעומדים בחוץ. משרתיו אש להט - אלו מלאכים שעומדים בפנים. הוא רוח טמאה, והם רוח. רוח עם רוח לא נכנסות זו בזו. רוח טמאה ברוח קדשה לא מתערבות זו בזו. ומשום כך אותם שנקראו רוח לא יכולים להפגס לפנים משום אותה רוח טמאה. אותם שבפנים הם אש, ואותה אש דוחה את אותה רוח טמאה שלא נכנסת לפנים. ומשום כך הכל דוחים את הטמאה החוצה שלא תתערב עמם, ולכן המלאכים העליונים משבחים את הקדוש ברוך הוא אחר שדוחים את הטמאה החוצה.

שדש אשמורות הן בלילה כנגד שלש מחנות שנחלקים לשבח את הקדוש ברוך הוא, כמו שנתבאר. ועל זה זה הרבון של כלם, הוא נר (נ"א כינור) דוד שלא שוכף לעולמים, אלא תמיד מודה ומשבח את המלך העליון, ועל זה (איוב לה) נתן זמרות בלילה.

דבר אחר ולא אמר איה אלוה עשי - כמו שנתבאר, משום שהרי האדם נכלל ממעלה וממטה, ונעשה כמו שהוא גוף משני צדדים, מתוך זכר ונקבה. אף כף הרוח, הרוח כלולה מתוך זכר ונקבה, ועל הסוד הזה מתפקד אדם בתקיותיו בגוף וברוח, ומשום שהוא כלול בסוד זה ובמעשה זה כמו שנתבאר, לכן

בגניזין דילי. כף קדשא בריך הוא, כריך חוץ סחרניה דקדשא, אתאן מלאכין עלאין לאעלא גו קדשא, הא חוץ תמן, ודחלי לאסתאבא ביה. (ואי תימא זה אכולהו אשא, ואשא לא מקבלא מסאבא).

תא חזי, כתיב (תהלים קד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט, עושה מלאכיו רוחות, אלין מלאכין דקיימין לבר. משרתיו אש להט, אלין מלאכין דקיימין לגו, איהו רוחא מסאבו, ואינון רוח. רוח ברוח לא עייל דא בדא. רוח מסאבו ברוח קדשא לא (דף קע"ג) אתערבי דא בדא. ובגין כך אינון דאקרון רוח, לא יכלין לאעלא לגו, בגין ההוא רוחא מסאבו. אינון דלגו, אינון אש, וההוא אש דחי לההוא מסאבו דלא עייל לגו. ובגין כך פלא דחייין ליה לבר למסאבו, דלא יתערב בהדיהו. ועל דא, מלאכי עלאי קא משבחין ליה לקודשא בריך הוא, בטר דדחייין ליה למסאבו לבר.

תלת אשמורות אינון בלילה, לקבליהון תלת משריין, דקא מתפלגי לשבחא לקודשא בריך הוא, כמה דאתמר. ועל דא האי רבון דכלהו, איהו נר (נ"א כינור) דדוד דלא שכיף לעלמין, אלא תדיר אודי ומשבח ליה למלאכא עלאה, ועל דא (איוב לה) נותן זמירות בלילה.

דבר אחר, ולא אמר איה אלוה עושי, כמה דאתמר, בגין דהא מעילא ומתתא אתפליל בר נש, ואתעביד, כמה דאיהו גופא מתרין סטריין, מגו דכר ונוקבא, אוף הכי רוחא. רוח איהו כליל, מגו דכר ונוקבא. ועל רזא דנא אתתקן בר נש בגליפוי, בגופא ורוחא. ובגין דאיהו כליל ברזא דא, ובעובדא דא, כמה דאתמר, על דא (נד"א) כתיב, (בראשית א)

(דאי) כתוב (בראשית א) ויאמר
אלהים נעשה אדם בצלמנו
כדמותנו, והרי נתבאר.

בַּיְלִיאָה הָאֵל אִמְרַתְּ, דְּהָא בְּרֵאשִׁיתָא דְּלִילְיָא,
כָּל אֵינּוֹן זִינִין וְרוּחִין בִּישׁוּן מִתְעַרְי
בְּעֵלְמָא, הֵיךְ אִיהוּ יְכִיל לְמַהוּי, דְּאִי הָכִי, הָא
תְּנִינָן, דְּמִסְטָרָא דְּצִפּוֹן נִפְקִי כָּל הַגִּי זִינִין
בִּישׁוּן, וְאֵת אִמְרַת (ס"א וְאִתְמַר) דְּכַד אִתְעַר רוח
צִפּוֹן בְּפִלְגּוֹת לִילְיָא, דְּהָא כְּדִין כָּל אֵינּוֹן
רוּחִין בִּישׁוּן, וְסִטְרִין בִּישׁוּן, אִתְפְּנְשׁוּ
מִעֵלְמָא, וְעֵאלִין גּוֹ נּוֹקְפָא דְּתַהוּמָא רַבָּא, אִי
הָכִי הָא בְּסִטְרָא דְּדְרוּם דְּאִיהוּ יְמִינָא, אִמְמֵי
מְשֻׁטְטֵי אֵינּוֹן זִינִין בִּישׁוּן בְּרִישׁ לִילְיָא, דְּקָא
שְׁלֻטָא רוח דְּרוּם.

אִתְּרָא וְדֵאִי, אֲלִמְלָא הֵהוּא סִטְרָא דְּדְרוּם, דְּקָא
מְעַכְבּ וְדַחֲיֵיא לְהֵהוּא סִטְרָא בִּישׂא, הָוָה
מִטְשֻׁטְשׁ פּוּלִי עֵלְמָא, וְלֹא יְכִיל עֵלְמָא
לְמִסְבַּל. אָבַל כַּד אִתְעַר הֵהוּא סִטְרָא אִתְרָא,
לֹא אִתְעַר אֲלֵא בְּסִטְרֵי רוח מְעַרְב, דְּקָא שְׁלֻטָא
בְּרִישׁ לִילְיָא, וְעֵלְמָא אִיהוּ כְּלָא כְּנִישׁ. וְעַל דָּא
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲקֵדִים אֲסוּתָא לְעֵלְמָא,
בְּגוּוֹנָא דָּא כְּמָה דְּאִתְמַר. זְכָאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל
בְּהֵאִי עֵלְמָא וּבְעֵלְמָא דְּאִתִּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אִתְרַעֵי בְּהוּ מְכַל שְׂאֵר עַמִּין דְּעֵלְמָא.
עֵאלְוֹ לְבֵיתָא רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אָבָא. כַּד
אִתְפְּלַג לִילְיָא, קָמוּ לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא.
אָמַר רַבִּי אָבָא, הִשְׁתָּא וְדֵאִי אִיהוּ עֵידֵן רְעוּתָא
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָא זְמַנִּין סְגִיֵּאִין
אִתְעַרְנָא הָאִי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשַׁעֲתָא
דְּאִתְפְּלַג לִילְיָא, עֵאל גּוֹ אֵינּוֹן צְדִיקֵיא בְּגִנְתָּא
דְּעַדְוִן, וְאִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ. זְכָאֵה אִיהוּ מָאן
דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא, בְּהֵהִיא זְמַנָּא.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא דְּאִשְׁתַּעֲשַׁע קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא גּוֹ צְדִיקֵיא בְּגִנְתָּא דְּעַדְוִן, הֵיךְ

נְכַנְסוּ לְבֵית רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי
אָבָא. כְּשִׁנְחַלְק הִלְיָהּ בְּחִצּוֹת,
קָמוּ לְעַסְק בְּתוֹרָה. אָמַר רַבִּי
אָבָא, עֲכָשׁוּ וְדֵאִי הִיא עַת רְצוֹן
לְקוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהָרִי פְעָמִים
רְבוֹת הִעֲרַנּוּ אֵת זֶה, שֶׁהַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּשַׁעֲה שְׁנַחְלַק הִלְיָהּ,
נְכַנְסוּ לְתוֹךְ אֹתָם הַצְּדִיקִים בְּגִן
עַדְוִן וּמִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהֵם. אֲשֶׁרִי מִי
שֶׁמִּשְׁתַּדַּל בְּתוֹרָה בְּאוֹתוֹ זְמַן.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה שֶׁמִּשְׁתַּעֲשַׁע
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ הַצְּדִיקִים

בגן עדן, איך משתעשע? אלא באותו זמן שנחלק הלילה, הקדוש ברוך הוא מתעורר באהבה של השמאל אל כנסת ישראל, שהרי אין אהבה אלא מצד השמאל. ולכנסת ישראל אין דורון לקרב אל המלך או חשיבות מעלה אלא באותן רוחות הצדיקים שהקדוש ברוך הוא רואה אותן מעטרות בכמה מעשים טובים ובכמה זכיות שעשו באותו יום, ולקדוש-ברוך הוא נוח מפל הקרבנות והעולות, שהקדוש ברוך הוא מריח בהם ריח נוח שעושים ישראל.

אז מאיר אור, וכל עצי הגן עדן אומרים שירה, והצדיקים מתעדנים שם באותם עדונים של העולם הבא. כשמתעורר אדם באותה שעה לעסק בתורה, נוטל חלקו עם הצדיקים שבגן עדן. שם אחד של שלשים ושתים אותיות חקוק (מתעורר) מתעטר בהם שם, והוא בתוך סודות הצדיקים.

פתח רבי אלעזר ואמר, (תהלים קיא) הללויה אודה ה' בכל לבב וגו'. הללויה, הרי נתבאר והתעוררו בו החברים, וכך הוא, שזהו שבח שעולה על כל אותן השירות והתשפחות שאמר דוד בעשרה מיני תשפחות שאמר, משום שהוא פולל שבח ושם באחד, והוא פלל של השם הקדוש העליון.

אודה ה' בכל לבב. בכל מקום שאמר דוד המלך סוד של אלפא ביתא, הוא סוד האותיות

דעלמא ביתא, דעלמא (ס"א עלאה) היב לעלמא) תתאה.

אודה יי' בכל לבב: ביצרא טבא וביצרא בישא דאיהו שרי בגויה. דהא

אשתעשע. אלא בההוא זמנא דאתפלג ליליא, קדשא בריך הוא אתער ברחימו דשמאלא, לגבי כנסת ישראל, דהא לית רחימו אלא מסטרא דשמאלא. וכנסת ישראל ליה לה דורנא למקרב לגבי מלכא, או חשיבו מעליא, אלא באינן רוחין דצדיקיא, דקודשא בריך הוא חמי לון מתעטרן, בכמה עובדין טבין, ובכמה זכייין דעבדו בההוא יומא, וקודשא בריך הוא ניחא ליה מפל קרבנין ועלוון, דקודשא בריך הוא ארח בהו ריח נוח, דקא עבדי ישראל.

ברין נהירו אתנהיר, וכל אילנין דגנתא דעדן אמרי שירתא, וצדיקיא מתעטרן תמן באינן עדונין דעלמא דאתי. פד אתער בר נש בהיא שעתא למלעי באורייתא, נטיל חולקיה עמהון דצדיקיא די בגו גנתא, חד שמא גליפא דתלתין ותריין אתוון, (ס"א אתער) אתעטר בהו תמן, ואיהו גו רזין דצדיקיא.

פתח רבי אלעזר ואמר, (תהלים קיא) הללויה אודה יי' בכל לבב וגו', הללויה, הא אתמר ואתערו ביה חבריא, והכי איהו, דדא איהו שבחא דקא סלקא על כל אינן שירין ותושבחן דאמר דוד, בעשר זיני תשבחן דאיהו אמר, בגין דאיהו כליל שמא ושבחא בחד, ואיהו כללא דשמא קדישא עלאה.

אודה יי' בכל לבב, בכל אתר דאמר דוד מלכא, רזא דאלפא (דף קע"ד ע"א) ביתא, איהו רזא דאתוון גליפן, דנפקין בגלופי דתלתין ותריין שבילין. ואית אתוון עלאין, מרזא דעלמא עלאה. ואית אתוון אתרנין, דאינן אתוון זעירין. והכא איהו רזא דאלפא ביתא, דעלמא

על כלא אית לאודא ליה לקודשא בריך הוא, ביצרא טבא וביצרא בישא. דהא מסטרא דיצרא טבא אתי טוב לבר נש, ואית לברכא ליה לקודשא בריך הוא הטוב והמטיב. ובסטרא דיצרא בישא, אתי קטרוגא לבר נש, ואית לאודא לקודשא בריך הוא, (ביצרא טבא וביצרא בישא) בכל מה דאתי על בר נש, מסטרא דא ומסטרא דא.

בסוד ישרים ועדה, בסוד ישרים: באינון (ס"א מלאכין עלאין קדישין) דרזא דקודשא בריך הוא אינון ידעי. דהא כל רזין דקודשא בריך הוא אינון ידעי, ואינון רזא דיליה, ועל דא בסוד ישרים. ועדה: אלין אינון ישראל, פד מתפנשי בעשרה, לאודא ליה לקודשא בריך הוא, ובגין כך, אית לאודא ליה לקודשא בריך הוא, על טב ועל בישא, ולפרסמא קמי כלא. דאי תימא הא איהו ידע, אמאי אצטריך לפרסמא. אלא בדא, אתייקר קדשא בריך הוא בעלמא לפרסמא נסא. ועל דא קדשא בריך הוא כתיב ביה, (יחזקאל לח) והתגדלתי והתקדשתי וגו'.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים קג) כל הנשמה תהילל יה. תנא, כל נשמתין אתו מהאי גופא קדישא, ואתערו בבני נשא. ומאן אתר. מההוא אתר דאקרי יד. (ס"א י"ח) מאן אתר דא אמר רבי יהודה דכתיב, (תהלים קד) מה רבו מעשיך יי' כלם בחכמה עשית. תנא, מהאי חכמתא דמבועוי נפקין לתלתין ותריין שבילין, אשתכלל כלא, וכל מה דאית לעילא ותתא, והוא אתקרי רוחא קדישא, דכל רוחין אשתכללו ביה.

מעשיך ה' כלם בחכמה עשית. שנינו, מהחכמה הזו שמבועיה יוצאים לשלשים ושנים שבילים הפל נתקן, וכל מה שיש למעלה ולמטה, והיא נקראת רוח קדושה שכל הרוחות נתקנו בה.

התקנות שיוצאות בתקיות של שלשים ושנים שבילים. ויש אותיות עליונות מסוד העולם העליון, ויש אותיות אחרות שהן אותיות קטנות. וכאן הוא סוד של אלפא ביתא של העולם (העליון נותן לעולם) התחתון.

אודה ה' בכל לבב - ביצר הטוב וביצר הרע שהוא שורה בתוכו. שהרי על הכל יש להודות לקדוש-ברוך הוא - ביצר הטוב וביצר הרע. שהרי מצד של יצר הטוב בא טוב לאדם, ויש לברך את הקדוש ברוך הוא הטוב והמטיב. וביצר של יצר הרע בא קטרוג לאדם, ויש להודות לקדוש-ברוך הוא (ביצר הטוב וביצר הרע) בכל מה שבא על האדם מצד זה ומצד זה.

בסוד ישרים ועדה. בסוד ישרים - באותם (מלאכים עליונים קדושים) שאת סוד הקדוש ברוך הוא הם יודעים, שהרי את כל סודות הקדוש ברוך הוא הם יודעים, והם הסוד שלו. ולכן בסוד ישרים ועדה - אלה הם ישראל, כשמתכנסים בעשרה להודות לקדוש ברוך הוא. ומשום כך יש להודות לקדוש ברוך הוא על טוב ועל רע ולפרסם לפני הפל. שאם תאמר, הרי הוא יודע, אז למה צריך לפרסם? אלא בזה מתכבד הקדוש ברוך הוא בעולם לפרסם את הנס, ועל זה כתוב בקדוש-ברוך הוא, (יחזקאל לח) והתגדלתי והתקדשתי וגו'.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים קג) כל הנשמה תהילל יה. שנינו, כל הנשמות באו מהגוף הקדוש הזה ומתעוררות בבני אדם. ומאיזה מקום? מאותו מקום שנקרא יד (י"ח). מאיזה מקום זה? אמר רבי יהודה, שכתוב (שם קד) מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית. שנינו, מהחכמה הזו שמבועיה יוצאים לשלשים ושנים שבילים הפל נתקן, וכל מה שיש למעלה ולמטה, והיא נקראת רוח קדושה שכל הרוחות נתקנו בה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּיוֹם שֶׁהָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן מְפָרֵשׁ דְּבַר זֶה, הָיוּ עֵינָיו נוֹבְעוֹת מִיָּם, וְהָיָה אוֹמֵר: כָּל גְּנוּזֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן נִמְסְרוּ בְּמִפְתָּח אֶחָד, וּמִתְגַּלֶּה בְּהִיכְלוֹת הַמְצַרִּים הָעֲלִיּוֹנִים הַחֲקוּקִים.

אָרְאָא כִּף שְׁנִינּוּ, מִי יִכּוֹל לְדַעַת וְלֵהֲכַלֵּל מַה שְׁגִנּוּזוּ בְּמַבּוּעַ הַנְּהָה, שְׁהָרִי מִשָּׁה לֹא גָלָה אֶת זֶה בְּיָמָיו כְּשֶׁהָיָה מְגַלֶּה סוּד הָעַמֶּק לְיִשְׂרָאֵל, וְאָף עַל גַּב שֶׁהַכֹּל הָיָה מִתְגַּלֶּה עַל יְדוֹ. אֲלֵא בְּאוֹתָהּ שַׁעַה שֶׁרָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲלוֹתוֹ לְיִשְׁבִּיבָה הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה וְלֵהֲטַמִּינּוּ מִבְּנֵי אָדָם, שְׁכַתּוֹב (דְּבָרִים ל"א) בֵּין מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֲנֹכִי הַיּוֹם. הַיּוֹם מִמָּשׁ. שְׁאוֹתוֹ יוֹם נִשְׁלַמוּ יָמָיו לְהַתְקַרֵּב לְמַקּוֹם הַנְּהָה, שְׁכַתּוֹב (שם) הֵן קָרְבוּ יָמֶיךָ, קָרְבוּ מִמָּשׁ.

שְׁשִׁנּוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִשָּׁה לֹא מֵת. וְאִם תֹּאמְרוּ, הָרִי כְּתוּב (שם ל"ה) וַיָּמָת שָׁם מִשָּׁה? כִּף בְּכָל מַקּוֹם לְצַדִּיקִים קוֹרֵא בָהֶם מֵיִתָּהּ. מַה הַמֵּיִתָּה? מֵהַצַּד שֶׁלָּנוּ זֶה נִקְרָא כִּף. שְׁשִׁנּוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְכֵן שָׁנָה, שְׁמִי שֶׁהוּא בְּשִׁלְמוֹת, שְׁהָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה תְלוּיָהּ בּוֹ - לֹא תְלוּיָהּ בּוֹ מֵיִתָּהּ וְלֹא מֵת. כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּיַעֲקֹב שְׁהָאֲמוּנָה הַשְּׁלָמָה הֵיִתָּה בּוֹ.

שְׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (בְּרַאשִׁית ל"ה) לֹא יִקְרָא שְׁמַךְ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמַךְ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל. מַה זֶה יִשְׂרָאֵל? שְׁלֵמוֹת הַכֹּל, שְׁכַתּוֹב (יִרְמִיָּה מ"ו) וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעַךְ מִרְחוֹק וְאֵת זְרַעְךָ מֵאֶרֶץ שָׁבִים וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִכָּאֵן, כִּי אֲתָךְ אֲנִי, דְּוָקָא. אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שְׁרַבּוֹנוּ אָמַר לוֹ כֵּן. לֹא כְּתוּב כִּי אֲתִי אֲתָה, אֲלֵא כִּי אֲתָךְ אֲנִי, שְׁרַבּוֹנוּ כֹּא לְחַבְרָא אֶת דִּינורוֹ עֲמוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּיוֹמָא דְהוּהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּרִישׁ מְלָה דָא, עֵינָיו נִבְעִין מֵיָא, וְהוּהוּ אָמַר, כָּל גְּנוּזֵיָא דְמִלְפָא עֲלָאָה, אֲתַמְסְרִין בְּחַד מִפְתָּחָא, וְאַתְגַּלִּיָּא בְּקִזְפִּיטָן דְקוֹרְדִיטֵי גְלִיפִין עֲלָאִין.

אָרְאָא הָכִי תֵאנָא, מָאן יִכִּיל לְאַשְׁתַּמוּדְעָא וְלֹא תִפְלֵלָא מַה דְגִנּוּזֵי בְדָא מְבוּעָא.

דְהָא מִשָּׁה לֹא גְלִי דָא בְּיוֹמוֹי, כִּד הוּהוּ גְלִי רִזָּא עֲמִיקְתָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאָף עַל גַּב דְכֻלָּא הוּהוּ מִתְגַּלִּיָּא עַל יְדוֹי. אֲלֵא בְהֵיָא שַׁעַתָּא דְבַעָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְסַלְקָא לִיָּה לְמִתִּיבְתָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, וְלְטַמְרָא לִיָּה מִבְּנֵי נְשָׂא, דְכַתִּיב, (דְּבָרִים ל"א) בֵּין מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֲנֹכִי הַיּוֹם. הַיּוֹם מִמָּשׁ, דְהֵהוּא יוֹמָא אֲשַׁתְּלִימוּ יוֹמוֹי, לְאַתְקַרְבָּא לְאַתְרֵךְ דָּא, דְכַתִּיב, (דְּבָרִים ל"א) הֵן קָרְבוּ יָמֶיךָ, קָרְבוּ מִמָּשׁ.

דְתַנָּיָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִשָּׁה לֹא מֵיִתָּה. וְאִי תִימָא הָא כְּתִיב (דְּבָרִים ל"א) וַיָּמָת שָׁם

מִשָּׁה. כִּף בְּכָל אֲתָר לְצַדִּיקֵיָא קָרִי בְהוּ מֵיִתָּה. מָאִי מֵיִתָּה. מִסְטָרָא דִילָן אֲקָרִי הָכִי. דְתַנָּיָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְכֵן תֵּנָא, דְמָאן דְאִיְהוּ בְשְׁלִימוֹתָא דְמֵהֵיִמְנוּתָא קְדִישָׁא תְלוּיָא בֵיָה, לֹא תְלוּיָא בֵיָה מֵיִתָּה וְלֹא מֵיִתָּה. כְּמָה דְהוּהוּ בְיַעֲקֹב דְמֵהֵיִמְנוּתָא שְׁלִימְתָא הוּהוּ בֵיָה.

דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (בְּרַאשִׁית ל"ה) לֹא יִקְרָא שְׁמַךְ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמַךְ,

וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל. מָאִי יִשְׂרָאֵל. שְׁלִימוֹתָא דְכֻלָּא. דְכַתִּיב, (יִרְמִיָּה ל') וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעַךְ מִרְחוֹק וְאֵת זְרַעְךָ מֵאֶרֶץ שָׁבִים וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִהֲכָא, (יִרְמִיָּה ל') כִּי אֲתָךְ אֲנִי, דְיִיקָא, זַפְאָה חוּלְקִיָּה, דְמֵאֲרִיָּה אָמַר לִיָּה כֵּן. כִּי אֲתִי אֲתָה לֹא כְּתִיב, אֲלֵא כִי אֲתָךְ אֲנִי, דְמֵאֲרִיָּה אֲתִי לְאַתְחַבְרָא דִינורִיָּה עֲמִיָּה.

אמר רבי שמעון, יפה אמר רבי אבא, שאמר ושב יעקוב ושקט ושאנן ואין מתריד. ושב יעקוב - להקרא בשם אחר, שכתוב לא יקרא שמך עוד יעקב פי אם ישראל.

דבר אחר ושב יעקב - למקום שנקט משם. ושקט - בעולם הזה. ושאנן - בעולם הבא. ואין מתריד - ממלאך המות. שמשמע שהכל היה בו. רבי יצחק אמר, הרי פרשה החברים, שכתוב ואת זרעך מארץ שבנים, מה זרעו בחיים, אף הוא בחיים.

והברית התיכון בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה. רבי יהודה פתח, (קהלת ט) אשריך ארץ שמלפך בן חורים ושריך בעת יאכלו. וכתוב, אי לך ארץ שמלפך נער ושריך בבקר יאכלו.

(במה בארנו את הפסוקים הללו) אוי לעולם שלא משגיחים בעבודת רבונם, שהרי רבונם משגיח בגללם להטיב להם, שהניח לפניהם דברי תורה, ולא משגיחים.

ששנינו, שלשה דברים צריך אדם לעשות לבנו: מילה, ופדיון, ולהשיאו אשה. והכל עשה הקדוש ברוך הוא לישראל. מילה - שכתוב (יהושע ה) ושוב מל את בני ישראל שנית, וכתוב (בראשית יז) ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר. פדיון - שכתוב (דברים יז) ויפדך (ה) אלהיך מבית עבדים) מיד פרעה מלך מצרים. להשיאו אשה - שכתוב (בראשית א) וזכר ונקבה ברא אתם, וכתוב ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו. עוד, נשא אותם כמו הנשר הזה שמטיל את בנו על פתפיו, שכתוב (שמות יט) ואשא אתכם על כנפי נשרים.

אמר רבי יוסי, הפל הוא נאה, אבל התורה חזרה לפני ישראל ולמדה אותם יותר מהפל. בא

אמר רבי שמעון שפיר קאמר רבי אבא דאמר (ירמיה ל) ושב יעקוב ושקט ושאנן ואין מתריד. ושב יעקוב: לאתקרי בשמא אתרא, דכתיב לא יקרא שמך עוד יעקב פי אם ישראל.

דבר אחר ושב יעקב, לאתר דאתנסיב מתמן. ושקט, בעולם הזה. ושאנן, בעולם הבא. ואין מתריד ממלאך המות. דמשמע דכלא הוה ביה. רבי יצחק אמר, חברייהא הא אוקמוה, דכתיב ואת זרעך מארץ שבנים, מה זרעו בחיים, אף הוא בחיים. (דף קנ"ד ע"ב).

והברית התיכון בתוך הקרשים מברית מן הקצה אל הקצה. רבי יהודה פתח

(קהלת ט) אשריך ארץ שמלפך בן חורים ושריך בעת יאכלו. וכתוב, אי לך ארץ שמלפך נער ושריך בבקר יאכלו.

(במאי אוקמוהא הני קראי) ווי לעלמא דלא משגחן בפולחנא דמאריהון, דהא מאריהון אשגח בגיניהון לאוטבא להו, דאנח קמייהו פתגמי אורייתא, ולא משגחן.

דתנינן, תלת מלין בעי בר נש למעבד לבריה, מילה, ופדיון, ולנסבא ליה אנתו.

וכלא עביד קדשא בריך הוא לישראל. מילה: דכתיב, (יהושע ה) ושוב מול את בני ישראל שנית. וכתוב (בראשית יז) ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר. פדיון. דכתיב, (דברים טו) ויפדך

(אלהיך) (ס"א דברים ז) מבית עבדים) מיד פרעה מלך מצרים. לנסבא ליה אנתו: דכתיב, (בראשית א)

זכר ונקבה ברא אותם, וכתוב ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו. תו, אטיל להו כהאי נשרא, דאטיל לבנוי על גדפוי, דכתיב, (שמות יט) ואשא אתכם על כנפי נשרים.

אמר רבי יוסי, כלא הוא יאות, אבל אורייתא

נשרים.

וְרָאָה, אֵין שְׂבַח שֶׁל אָדָם בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא כְּמוֹ הַשְּׂבַח שֶׁל
הַתּוֹרָה, שְׂכָתוֹב בָּהּ (משלי ח) בִּי
מְלָכִים יִמְלְכוּ.

שְׁהָרִי שְׁנֵינוּ, כְּשֶׁעָלָה רַב הוֹנָא
לְשָׁם, מָצָא אֶת הַחֲכָמִים
שְׁעוֹסְקִים בְּפִסּוּק הַזֶּה שְׂכָתוֹב,
(ירמיה נא) וּפְקַדְתִּי עַל כָּל בְּכַבֵּל
וְהִצַּאתִי אֶת בַּלְעוּ מִפִּיו וְלֹא יִנְהָרוּ
אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם. וְרַב הוֹנָא לֹא הָיוּ
מִשְׁגִּיחִים בּוֹ, שְׁהָרִי לֹא הִכִּירוּ
אוֹתוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה, מִשּׁוּם שֶׁהָיָה
קָטָן. נִכְנַס לְבֵית הַמְדַרְשׁ, וּמָצָא
אֶת הַחֲכָמִים שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים
שְׁבִפְסוּק הַזֶּה יֵשׁ לְהַתְּבַנֵּן, אִם
יִרְאֶתוּ וְאֵלִילוּ שֶׁל נְבוּכַדְנֶצַּר הָיָה
שָׁמוּ כָּל - הָרִי כְּתוּב בּוֹ, (דניאל ד)
וְעַד אַחֲרֵים נִכְנַס דְּנִיָּאל שֶׁשָּׁמוֹ
בְּלִטְשָׁאֲצַר כְּשֶׁם אֱלֹהֵי? וְעוֹד, מָה
זֶה וְהוֹצֵאתִי אֶת בַּלְעוּ מִפִּיו?

עָמַד רַב הוֹנָא בֵּין הַיְסוּדוֹת שֶׁל
הָעַמּוּדִים וְאָמַר, אֵלֹו הֵייתִי
בְּמִקּוּמִי, הֵייתִי דוֹרֵשׁ אֶת הַפְּסוּק
הַזֶּה. לֹא הִתְּבַנְּנוּ בּוֹ. קָם שְׁנֵית
וְאָמַר דְּבַר זֶה. בָּא רַבִּי יוֹדָאי בַּר
רַב וְהוֹשִׁיבוֹ לְפָנָיו. אָמַר לוֹ, אָמַר
בְּנִי, אָמַר, שְׂכָדְרֵי תוֹרָה כְּתוּב
בָּהֶם (משלי א) בְּרֵאשׁ הַמִּיּוֹת תִּקְרָא
וְגו'.

פָּתַח וְאָמַר, כֶּף שְׁנֵינוּ, בְּיָמִים
הִרְאֵשׁוּנִים טָרַם בָּא יַעֲקֹב, הָיָה
אָדָם שֶׁלּוֹ בְּבֵיתוֹ. הִגִּיעַ זְמַנּוֹ - מֵת
כָּלִי מַחְלוֹת. פִּיּוֹן שְׂפָא יַעֲקֹב,
בְּקֶשׁ לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְאָמַר לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, אִם נוֹחַ
לְפָנֶיךָ, שְׁיַפֵּל אָדָם בְּבֵית חָלּוֹ
שְׁנֵים אוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְאַחַר כֶּף
יִתְכַנַּס לְעַמּוֹ, וַיִּצְוֶה אֶת בֵּיתוֹ
וַיָּשׁוּב מִחֲטָאָיו. אָמַר לוֹ: יָפֵה,
וְאַתָּה תִּהְיֶה סִימָן בְּעוֹלָם. בָּא
וְרָאָה מָה כְּתוּב בּוֹ, (בראשית מח) וַיְהִי
אַחֲרָי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּאמֶר
לְיוֹסֵף וַיִּזְכַּר הַנְּהָ אָבִיךָ חֲלָה. כְּתוּב

דְּאַהֲדָר קְמִיִּיהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְאוֹלִיף לוֹן, יִתִּיר
מִכָּלָּא. תָּא חֲזִי, לֵית שְׂבַחָא דְּבַר נֶשׁ בְּהָאֵי
עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאַתִּי, כְּשְׂבַחָא דְּאוֹרִיִּיתָא
דְּכְתִיב בָּהּ (משלי ה) בִּי מְלָכִים יִמְלְכוּ.

(מדרש הנעלם הוא) דְּהָא תְּנִינָן כַּד סָלִיק רַב הוֹנָא
לְהַתָּם, אֲשַׁכַּח רַבְּנָן דִּהוּוּ עֲסָקֵי בְּהָאֵי
קָרָא, דְּכְתִיב, (ירמיה נא) וּפְקַדְתִּי עַל כָּל בְּכַבֵּל
וְהוֹצֵאתִי אֶת בַּלְעוּ מִפִּיו וְלֹא יִנְהָרוּ אֵלָיו
עוֹד גּוֹיִם. וְרַב הוֹנָא לֹא הָיוּ מִשְׁגִּיחִין בֵּיהּ,
דְּהָא לֹא אֲשַׁתְּמוּדְעָן לֵיהּ בְּקַדְמֵיתָא, בְּגִין
דְּהוּוּ זְעִיר. עָאֵל לְבִי מְדַרְשָׁא, וְאַשְׁכַּח
רַבְּנָן דִּהוּוּ אַמְרֵי, הָאֵי קָרָא אֵית לְאַסְתְּפִלָּא
בֵּיהּ, אֵי טְעוּתִיהּ וְדַחֲלֵתִיהּ דְּנְבוּכַדְנֶצַּר הָוָה
שְׁמִיהּ כָּל, הָא כְּתִיב בֵּיהּ, (דניאל ד) וְעַד
אַחֲרִין עַל קְדָמֵי דְּנִיָּאל דֵּי שְׁמָהּ בְּלִטְשָׁאֲצַר
כְּשֶׁם אֱלֹהֵי. וְעוֹד, מָאֵי וְהוֹצֵאתִי אֶת בַּלְעוּ
מִפִּיו.

קָם רַב הוֹנָא בְּיָמֵי דְּעַמּוּדֵי, וְאָמַר אֵילוֹ
הוֹינָא בְּאַתְרֵי, דְּרִישְׁנָא לֵיהּ לְהָאֵי פְּסוּקָא.
לֹא אֲשַׁגְּחוּ בֵּיהּ. קָם תְּנִינָנוּת, וְאָמַר מְלָה דָּא.
אַתָּא רַבִּי יוֹדָאי בַּר רַב, וְאוֹתְבִיָּה קְמִיהּ. אָמַר
לֵיהּ, אֵימָא בְּרִי אֵימָא, דְּמַלִּי אוֹרִיִּיתָא כְּתִיב
בָּהּ, (משלי א) בְּרֵאשׁ הַמִּיּוֹת תִּקְרָא וְגו'.

פָּתַח וְאָמַר, הָכִי תְּנִינָן, בְּיוֹמֵי קְדָמָי עַד לֹא
אַתָּא יַעֲקֹב, הָוָה בַּר נֶשׁ שֶׁלּוֹ בְּבֵיתִיהּ,
מְטָא זְמַנִּיהּ, מֵית בְּלֹא מְרַעִין, פִּיּוֹן דְּאַתָּא
יַעֲקֹב, כְּפָעַא קְמִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר
לֵיהּ, מְרִי דְּעָלְמָא, אֵי נִיחָא קְמָךְ, דְּלִנְפּוּל בַּר
נֶשׁ בְּבִי מְרַעִיהּ, תְּרִין אוֹ תְּלַת יוֹמִין, וְלִבְתַּר
יִתְכַנַּשׁ לְעַמִּיהּ, וַיִּפְקֵד לְבֵיתִיהּ, וַיִּתּוֹב מְחוּבּוֹי.
אָמַר לֵיהּ שְׁפִיר. אֶתְּ הוּא סִימָנָא בְּעָלְמָא. תָּא
חֲזִי, מָה כְּתִיב בֵּיהּ (בראשית מח) וַיְהִי אַחֲרָי הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה וַיֵּאמֶר לְיוֹסֵף הַנְּהָ אָבִיךָ חֲלָה. חֲלָה

חלה, מה שלא היה לאדם מקדם לכן.

אחר שנפטר, לא היה אדם שהיו לו מחלות שלא מת, עד שבא חזקיהו. מה פתוב בו? (ישעיה לח) בימים ההם חלה חזקיהו למות וגו'. בא וראה מה פתוב, ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'. אמר לו: אם נוח לפניך שיתרפאו בני אדם מבית חלים ויודו לשמך, וכיירו וישובו אחר כך בתשובה שלמה, וימצאו בני העולם צדיקים לפניך. אמר לו הקדוש ברוך הוא: נאה הוא, ואתה תהיה סימן לזה בעולם, וכך הוא מה שלא היה מקדם לכן. זהו שכתוב (שם) מכתב לחזקיהו מלך יהודה בחלתו ויחי מחליו. ושנינו, אותו יום חזרה השמש עשר דרגות.

ושנינו, מרודך בלאדן היה אוכל כל יום בארבע שעות וישן עד תשע שעות, ואותו יום ישן עד תשע שעות. כשהתעורר, ראה ששמש עומדת בארבע שעות. אמר, מה זה? בהריגת הכעס קנטור קשרתם עלי? אמרו לו, למה? אמר, שישנתי יום אחד ושליש יום. אמרו לו, לא כך, אלא אלהי חזקיהו עשה היום הזה שני נסים: רפא את חזקיה מבית חליו, והחזיר את השמש לזמן הזה. אמר, וכי יש בעולם אלוה גדול יותר חונן מאלהי? אמרו, אלהי חזקיהו.

עמד וכתב כתבו: שלום לחזקיהו מלך יהודה ושלום לאלהיו ושלום לירושלים עיר הקדש. אחר כך נמלך, וקם מכסאו, ופסע שלש פסיעות וכתב אחרים: שלום לאלוה הגדול שבירושלים ושלום לחזקיהו מלך יהודה ושלום לירושלים עיר הקדש.

אמר ליה קדשא בריך

כתוב מה דלא הוה לבר נש מן קדמת דנא. בתר דשכיב, לא הוה בר נש דהוה ליה מרעין, דלא מית. עד דאתא חזקיה,

מה כתיב ביה, (ישעיה לח) בימים ההם חלה חזקיהו למות וגו'. תא חזי, מה כתיב ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יי', אמר ליה, אי ניחא קמך דיתסון בני נשא מבי מרעיהון, ויודון שמך, וישתמודעון, ויתובון לבתר בתיובתא שלימתא, וישתפחון בני עלמא זפאין גדמך. אמר ליה קדשא בריך הוא, יאות הוא, את תהא סימנא בעלמא, וכך הוא, מאי דלא הוה מקדמת דנא. הדא הוא דכתיב, (ישעיה לח) מכתב לחזקיהו מלך יהודה בחלותו ויחי מחליו. ותאנא, ההוא יומא אתחזר שמשא עשר דרגין.

ותאנא, מרודך בלאדן הוה אכיל כל יומא בד' שעתין, ונאים עד תשע שעתין, וההוא יומא נאים עד תשעה שעתין, פד אתער חמא שמשא דקאים בארבע שעתין, אמר מאי האי, בקטולא דקונטרס קונטרסי אנקטרתון. אמרו (דף קע"ה ע"א) ליה למה. אמר, דנאימנא יומא חד, ותלתות יומא. אמרו ליה, לאו הכי, אלא אלהא דחזקיהו עבד יומא דין תרין ניסין. אסי לחזקיה מבי מרעיה, ואחזר שמשא לעדנא דא. אמר וכי אית בעלמא אלהא רבא בר מאלהי. אמרו, אלהא דחזקיהו.

קם וכתב כתבו, שלום לחזקיהו מלכא דיהודה ושלום לאלהיה ושלום לירושלם קרתא קדישא. לבתר אמליך וקם מפרסיה, ופסע תלת פסיעון, וכתב אחרנין, שלום לאלהא רבא דבירושלם ושלום לחזקיהו מלכא דיהודה ושלום לירושלם קרתא קדישא.

אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַתָּה פְּסַעְתָּ בְּשִׁבִיל כְּבוֹדֵי שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת, חֵידָךְ מִמֶּךָ יֵצְאוּ שְׁלֹשָׁה מְלָכִים שְׁלִיטִים רוֹזְנִים וּמִצְבֵּי־אִים שְׁשׁוּלְטִים בְּכָל הָעוֹלָם, וְרֵאשׁוֹן מֵהֶם הִיָּה נְבוּכַדְנֶצַּר.

בֹּא וּרְאֵה מָה אָמַר לוֹ דְּנִיָּאל, (דניאל ב) אַתָּה הוּא רֵאשׁ הַנְּהָב, וְאַחֲרָיֶךָ תִּקּוּם מְלָכוֹת אַחֲרֵת רַעְיָה מִמֶּךָ וּמְלָכוֹת שְׁלִישִׁית אַחֲרֵת. מָה כְּתוּב? (שם א) הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶצַּר עָשָׂה צָלָם שֶׁל זָהָב. גָּבְהוּ שְׁשִׁים אַמּוֹת וְרָחְבוּ שֵׁשׁ אַמּוֹת. אָמַר נְבוּכַדְנֶצַּר, הַצָּלֵם שְׂרָאִיתִי הִיָּה רֵאשׁוֹ שֶׁל זָהָב, מַעֲיּוֹ שֶׁל כֶּסֶף. אֲנִי אֶעֱשֶׂה הַכָּל שֶׁל זָהָב, וְשִׁתְּהִיָּה עֲטֻרַת זָהָב בְּרֵאשׁוֹ.

וְשָׁנִינוּ, אוֹתוֹ יוֹם כְּנִס אֶת כָּל הָאֻמּוֹת וְהַעַמִּים וְהַלְשׁוֹנוֹת לַעֲבֹד לְאוֹתוֹ הַצָּלָם, וְלָקַח כָּלִי מִכְּלֵי הַמִּקְדָּשׁ שָׁבוּ הִיָּה חֲקוּק הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ וְהַכְּנִיסוֹ בְּפִי אוֹתוֹ צָלָם. וּבְכַוָּנָה שָׁעָה הִיָּה מְדַבֵּר גְּדוּלוֹת, עַד שֶׁבָּא דְּנִיָּאל וְקָרַב לְאוֹתוֹ הַצָּלָם וְאָמַר: אֲנִי שְׁלִיחַ שֶׁל הַרְבוֹן הָעֲלִיוֹן, גּוֹזֵר אֲנִי עָלֶיךָ לְצַאֵת מִכָּאֵן. הַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ, וַיֵּצֵא אוֹתוֹ כָּלִי, וּנְפֹל הַצָּלָם וּנְשַׁבֵּר. הִיָּנוּ מֵה שִׁכְתוּב, וְהַצֵּאתִי אֶת בָּלְעוֹ מִפִּי וְלֹא יִנְהַרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם. קָם רַבִּי יְהוּדָה וַיִּנְשָׁקוּ עַל רֵאשׁוֹ. אָמַר, אִם לֹא שְׁקַרְבָּתִי אוֹתָךְ לְחִבּוּרָה כְּאֵן, לֹא הַכְּרַנּוּ אוֹתָךְ. וּמֵאוֹתוֹ יוֹם הָיוּ פּוֹחָדִים מִפְּנֵיו.

שָׁנִינוּ, (קהלת י) אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׁמֶלְכָךְ בֵּין חוֹרִים וְשָׁרֶיךָ בְּעַת יֹאכְלוּ. רַבִּי יוֹסִי בְּאֵר אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה בְּמִשְׁעָה בְּשַׁעָה שֶׁהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְעָשָׂה אוֹתָם בְּנֵי חוֹרִין וְשָׁרֶיךָ בְּעַת יֹאכְלוּ, שִׁכְתוּב (שמות יב) וְאִכְלָתֶם אֹתוֹ בַּחֲפֹזוֹן פֶּסַח הוּא לֵה'.

הוּא, אַנְתָּ פְּסַעְתָּ בְּגִין יִקְרִי תֵּלֶת פְּסִיעַן, חֵידָךְ מִיָּנֶךָ יִפְקוּן תֵּלֶת מְלָכִין שְׁלִיטִין, קִסְטִירִין רוֹפִינִין דְּשְׁלִיטִין בְּכָל עֲלָמָא, וְקַדְמָאָה מְנִיִּיהוּ נְבוּכַדְנֶצַּר הָוָה.

תָּא חֲזִי, מָאי אָמַר לִיה דְּנִיָּאל, (דניאל ב) אַנְתָּ הוּא רֵאשָׁה דִּי דְהָבָא. וּבִתְרָךְ תִּקּוּם מְלָכוֹ אַחֲרֵי אַרְע מִיָּנֶךָ וּמְלָכוֹ תְּלִיתָאָה אַחֲרֵי וְגו'.

מָה כְּתִיב (דניאל א) נְבוּכַדְנֶצַּר מְלָכָא עֲבַד צָלָם דִּי דְהָב וְרוֹמִיָּה אֲמִין שְׁתִּין פְּתִיָּה אֲמִין שִׁית. אָמַר נְבוּכַדְנֶצַּר צָלָמָא דְחִמִּינָא, הָוָה רִישָׁא דִּי דְהָבָא, מַעוּי דְכֶסֶף, אֲנָא אֶעֱבִיד כְּלָא דְדְהָבָא, דְלֵהוּי קִזְפִּירָא דְדְהָבָא בְּרִישָׁא.

וְתֵאנָא, הַהוּא יוֹמָא כְּנֵשׁ כָּל אוֹמִיָּא וְעַמִּיָּא וְלִישְׁנֵיָּא לְמַפְלַח לְהַהוּא צָלָמָא, וְנִטְל מָאנָא מִמָּאנִי מִקְדָּשָׁא, דְהָוָה גְּלִיף בֵּיה שְׁמָא קְדִישָׁא, וְעֵייל לִיה בְּפוּמִיָּה דְהַהוּא צָלָמָא, וּבְהַהִיא שַׁעָתָא הָוָה מְמַלֵּל רַבְרָבִין, עַד דְּאֵתָא דְנִיָּאל, וְקָרִיב גַּבִּי דְהַהוּא צָלָמָא, וְאָמַר אֲנָא שְׁלִיחָא דְמֵאָרָא עֲלָאָה, גּוֹזְרֵי עָלְךָ לְמַפְק מֵהָכָא. אֲדַפֵּר שְׁמָא קְדִישָׁא, וְנַפְק הַהוּא מָאנָא, וְנַפֵּל צָלָמָא וְאֵתְפֵר. הִיָּינוּ דְכְּתִיב וְהוֹצֵאתִי אֶת בָּלְעוֹ מִפִּי וְלֹא יִנְהַרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם. קָם רַבִּי יְהוּדָה וַיִּנְשָׁקִיה עַל רִישִׁיה, אָמַר אִי לֹא דְקָרִיבָנָא בְּקוּטְפִיָּא הָכָא, לֹא אֲשַׁתְּמוּדְעָנָא בְּךָ. וְהוּוּ דְחֲלִין קַמִּיָּה מֵהַהוּא יוֹמָא.

תָּאנָא (קהלת י) אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׁמֶלְכָךְ בֵּין חוֹרִים וְשָׁרֶיךָ בְּעַת יֹאכְלוּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹקִים לְהֵאִי קָרָא, בְּמִשְׁעָה, בְּשַׁעָתָא דְאִפִּיק לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְעֲבַד לוֹן בְּנֵי חוֹרִין. וְשָׁרֶיךָ בְּעַת יֹאכְלוּ, דְכְּתִיב, (שמות יב) וְאִכְלָתֶם אוֹתוֹ בַּחֲפֹזוֹן פֶּסַח הוּא לֵי'.

אמר רבי שמעון בן יוחאי, וכי לא אמינא דמלוי דשלמה מלפא, דכלהו בגו, לגו היכלא קדישא הו. והאי דאמריתו כלא שפיר הוה, ולדרשא הוא דאתא, אבל האי קרא, לעילא בהיכלא קדישא הוא.

תאנא, אשריך ארץ שמלפך בן חורים. מאי ארץ. ארץ סתם. דתניא, מהו דכתיב, השליך משמים ארץ תפארת ישראל. (איכה ב) אלא האי ארץ, היא רזא, בגו כתיב מלפא קדישא, דכתיב ביה (בראשית ב) ביום עשות יי' אלהים ארץ ושמים. והאי ארץ, וכל מה דיניק ואתון, מההוא אתר דאקרי שמים הוא, ולא אתונת ארעא דא, אלא משלימותא קדישא, דאקרי שמים.

ובשעתא דבעא קדשא בריך הוא לאחרכא ביתיה דלתתא, וארעא קדישא דלתתא, אעבר להאי ארעא קדישא דלעילא בקדמיתא, ונחית ליה מההוא דרגא דהוה ינקא משמים קדישא, ולכתר חריב להאי דלתתא, הדא הוא דכתיב השליך משמים ארץ בקדמיתא, ולכתר ולא זכר הדום רגליו. דתניא, כף ארחוי דקודשא בריך הוא, פד בעי למידן עלמא, בקדמיתא עביד דינא לעילא, ולכתר אתקיים לתתא, דכתיב, (ישעיה כד) יפקוד יי' על צבא המרום במרום, בקדמיתא, ולכתר ועל מלכי האדמה על האדמה.

אמר רבי שמעון, אשריך ארץ שמלפך בן חורין, דין לך בסגיאנות כלא, בלא דחילו דאחרא, ומההוא מלפא עלאה אתון פלא. ושריף בעת יאכלו, כמה דאת אמר (במדבר כג) בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, אי לך ארץ שמלפך נער כמה דאת אמר (ישעיה שמלפך נער - כמו שנאמר (ישעיה א) ונתתי נערים שריהם. שאוי לארץ כשיונקת משמאל. ושריף

שנינו, אשריך ארץ שמלפך בן חורים. מה זה ארץ? ארץ סתם, שלמדנו, מהו שכתוב (איכה ב) השליך משמים ארץ תפארת ישראל? אלא הארץ הזו היא סוד בתוך כתיב המלך הקדוש, שכתוב בו (בראשית ב) ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. והארץ הזו וכל מה שיונק ונזון, הוא מאותו מקום שנקרא שמים, ולא נזונת הארץ הזו אלא משלמות הקדשה שנקראת שמים.

ובשעה שרצה הקדוש ברוך הוא להחריב את ביתו שלמטה והארץ הקדושה שלמטה, העביר בראשונה את הארץ הקדושה שלמעלה, והורידה מאותה דרגה שהיתה יונקת מהשמים הקדושים, ואחר כך החריב את זו שלמטה. והו שכתוב השליך משמים ארץ - בראשונה, ואחר כך - ולא זכר הדום רגליו. ששנינו, כף דרכו של הקדוש ברוך הוא: כשרוצה לדון את העולם, בראשונה עושה דין למעלה, ואחר כך מתקיים למטה, שכתוב (ישעיה כד) יפקוד ה' על צבא המרום במרום - בראשונה, ואחר כך - ועל מלכי האדמה על האדמה.

אמר רבי שמעון, אשריך ארץ שמלפך בן חורין, דין לך בסגיאנות כלא, בלא דחילו דאחרא, ומההוא מלפא עלאה אתון פלא. ושריף בעת יאכלו, כמה דאת אמר (במדבר כג) בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, אי לך ארץ שמלפך נער כמה דאת אמר (ישעיה שמלפך נער - כמו שנאמר (ישעיה א) ונתתי נערים שריהם. שאוי לארץ כשיונקת משמאל. ושריף

אמר רבי שמעון, אשריך ארץ שמלפך בן חורין, דין לך בסגיאנות כלא, בלא דחילו דאחרא, ומההוא מלפא עלאה אתון פלא. ושריף בעת יאכלו, כמה דאת אמר (במדבר כג) בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, אי לך ארץ שמלפך נער כמה דאת אמר (ישעיה שמלפך נער - כמו שנאמר (ישעיה א) ונתתי נערים שריהם. שאוי לארץ כשיונקת משמאל. ושריף

בבקר יאכלו - באותה קדרות,
ועד שלא מאיר ולא שולט מה
ששולט.

שנינו, אמר רבי שמעון, והבריח
התיכן בתוך הקרשים מברח מן
הקצה אל הקצה - זהו יעקב
הקדוש השלם, כמו שבארנו,
שכתוב (בראשית כה) ויעקב איש תם
ישב אהלים. לא כתוב יושב אהל,
אלא ישב אהלים, שנים, שאוחז
את זה ואוחז את זה. אף כאן
כתוב והבריח התיכן בתוך
הקרשים מברח מן הקצה אל
הקצה, שאוחז את זה ואוחז את
זה.

ששנינו, מהו איש תם? כתרגומו
- שלם. שלם מהפל, שלם לשני
צדדים, לעתיקא קדישא ולזעיר
אפיו. שלם לחסד עליון ולגבורה
עליונה, ומשלים לזה ולזה.

אמר רבי שמעון, ראיתי שהרי
החכמה הפלל של הכל. וחסד
עליון יוצא מחכמה. גבורה שהיא
דין הקשה יוצאת מבינה. יעקב
משלים לשני הצדדים, והאבות
פלל הפל, ויעקב פלל של האבות.
שנינו, הכה החכמה בשביל שלו,
וכנס ברוח (מים), והתכנסו המים
למקום אחד, ונפתחו חמשים
שערי בינה. מהשבילים הללו
יוצאים עשרה כתרים בקרנים
זוהרות, ונשארו עשרים ושנים
שבילים. הכתה אותה רוח
באותם שבילים, ונפתחו חמשים
שערי בינה, ונחלקו עשרים
ושנים בחמשים שערי היובל,
ונתעטרו בשבעים ושפים
אותיות של השם הקדוש. אלו
נפתחו לצדדיו.

והתעטרו עשרים ושנים כתרי
הרוחמים שכלולים בעתיק הימים
(כתרי) שמאיר להם כל אחד בצדו.

וְנַתַּתִּי נְעָרִים שְׂרִיָּהֶם. דְּוִי לְאַרְעָא כַּד יִנְקָא
מִשְׁמָאלָא. וְשִׁרְיָךְ בְּבִקְרָךְ יֵאָכְלוּ, (דף קע"ה ע"ב)
בַּהֲהוּא קְדֻרְתָּא, וְעַד לָא נְהִיר, וְלֹא שְׁלֻטָּא
מָה דְשְׁלֻטָּא.

תָּנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (שמות כו) וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכּוֹן
בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקְּצֵה אֶל
הַקְּצֵה, דָּא הוּא יַעֲקֹב קְדִישָׁא שְׁלִימָא, כְּמָה
דְּאוּקִימָנָא, דְּכְתִיב, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם
יּוֹשֵׁב אַהֲלִים. יּוֹשֵׁב אַהֲלֵי לָא כְּתִיב, אֲלֵא יּוֹשֵׁב
אוֹהֲלִים, תְּרִי, דְּאַחִיד לְהֵאִי וְאַחִיד לְהֵאִי. אָף
הֲכֵא כְּתִיב, וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכּוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים,
מִבְּרִיחַ מִן הַקְּצֵה אֶל הַקְּצֵה, דְּאַחִיד לְהֵאִי
וְאַחִיד לְהֵאִי.

דְּתַנִּין, מָאִי אִישׁ תָּם. כְּתַרְגּוּמוֹ, שְׁלִים. שְׁלִים
מִפְּלָא, שְׁלִים לְתַרִּין סְטְרִין, לְעַתִּיקָא
קְדִישָׁא, וְלְזַעִיר אָפִין. שְׁלִים לְחֻסְדָּא עֲלָאָה
וְלַגְבוּרָה עֲלָאָה, וְאַשְׁלִים לְהֵאִי וְלְהֵאִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲמִינָא דְהָא חֲכָמָתָא כְּלָל
פְּלָא. וְחֻסְדָּא עֲלָאָה נְפָקָא מִחֲכָמָה.
גְבוּרָה, דְּהוּא דִּינָא תְקִיפָא, נְפָקָא מִבִּינָה.
יַעֲקֹב אֲשְׁלִים לְתַרִּין סְטְרִין וְאַבְהֵן כְּלָל פְּלָא,
וַיַּעֲקֹב כְּלָל אַבְהֵתָא.

תָּאנָא בְּטַשׁ חֲכָמָה בְּשְׁבִילֵי, וְכִנְיָ בְּרוּחָא
(ס"א ל"א), וְאַתְפְּנֹפוּ מִיָּא לְאַתְרַּה חַד,
וְאַתְפְּתַחוּ חֲמִשִּׁין תְּרַעִין דְּבִינָה. מְאַלִּין
שְׁבִילִין, נְפָקִי עֲשָׂרָה כְּתַרִּין, בְּקַרְנֵיטֵי זְהִירִין,
וְאַשְׁתָּארוּ עֲשָׂרִין וְתַרִּין שְׁבִילִין. בְּטַשׁ הוּא
רוּחָא בְּאִינוֹן שְׁבִילִין, וְאַתְפְּתַחוּ חֲמִשִּׁין
תְּרַעִין דְּבִינָה, וְאַתְגְּלִיפוּ עֲשָׂרִין וְתַרִּין,
בְּחֲמִשִּׁין תְּרַעִין דְּיּוֹבְלָא, וְאַתְעַטְרוּ בְּשַׁבְעִין
וְתַרִּין אַתְוּוֹן דְּשְׁמָא קְדִישָׁא. אֵלִין אַתְפְּתַחוּ
לְסְטְרוּי.

וְאַתְעַטְרוּ עֲשָׂרִין וְתַרִּין כְּתַרִּין דְּרַחֲמֵי, דְּכְלִילִין בְּעַתִּיק יוֹמִין, דְּנְהִיר לּוֹן

התעטרו חמשים חקיקות במ"ב אותיות קדושות של השם הקדוש, שבהן נבראו שמים וארץ. ונחקקו בחקיקותיהם שמונה שערים, שהן שמונה אותיות הרחמים, שכתוב (שמות לד) ה' ה' אל רחום וחנון, שיוצא מהעתיק הקדוש לזעירא, ומתחברים בפתרים הקדושים הללו, חכמה ובינה העליונים שעולים. יוצא חסד עליון מצד זה, ודין הגבורה מצד זה. באה זכות של יעקב ומשלימה את שניהם ואוחזת אותם, שהרי היא השלמות העליונה.

שנינו, אמר רבי שמעון, משום כך נקרא ישראל. ששנינו, יעקב הפחתון, ישראל העליון. יעקב אינו שלמות, ישראל שלמות הפל. וכן שנינו, נאם דוד בן ישי - דוד אינו שלמות, שהרי אחרון הוא. ישי יסוד עליון הוא ושלמות. והינו מה ששנינו, לא גלו ישראל מארצם עד שפפרו בקדוש-ברוך-הוא ובמלכות בית דוד, שכתוב (שמואל ב-ב) אין לנו חלק בדוד ולא נחלה בכך ישי איש לאהלו ישראל. מה זה איש לאהלו? מקום שעובדי כוכבים ומזלות שורה בתוכם, הינו לאלהיו.

אמר רבי יהודה, פשמתחילה חכמה לחקק חקיקות בכל הפתרים, מאיזה פתח מתחילה? מאותה שנקראת בינה. בבינה הכל נכלל, ומשום כך נפתחו בה חמשים שערים, ונמצא שהכל נחקקו בחכמה. זהו שכתוב (תהלים לד) כלם בחכמה עשית.

שנינו, כתוב (ישעיה מ) מי מדד בשעלו מים וגו'. בשעלו מים, מה המים? זהו בינה. רבי אלעזר שונה כך, זה חסד. אמר לו רבי שמעון, הכל עולה (נתקן) במשקל

כל חד בסטרוי. אתעטרו חמשין גליפין, במ"ב אתון קדישין דשמא קדישא, דבהון אתברי שמא וארעא. ואתגלפו בגלופיהון, תמניא תרעין, דאינון תמניא אתון דרחמי, דכתיב, (שמות לד) יי' יי' אל רחום וחנון, דנפקא מעתיקא קדישא, לזעירא, ומתחברן באלין פתרין קדישין, חכמה ובינה עלאין דסלקין. נפקא חסד עלאה מהאי סטרא, ודינא דגבורה מהאי סטרא, אתא זכותיה דיעקב, ואשלים אתרווייהו ואחיד לון. דהא הוא שלימותא עלאה.

תאנא אמר רבי שמעון, בגין כך ישראל אתקרי. דתאנא יעקב תתאה. ישראל עלאה. יעקב לאו שלימותא, ישראל שלימותא דכלא. וכן תאנא, (שמואל ב-ב) נאם דוד בן ישי, דוד לאו שלימותא, דהא בתראה הוא. ישי יסוד עלאה הוא, ושלימותא. והיינו דתנינן, לא גלו ישראל מארצם עד שפפרו בקודשא בריך הוא, ובמלכותא דבית דוד, דכתיב, (שמואל ב-ב) אין לנו חלק בדוד ולא נחלה בכך ישי איש לאהלו ישראל. מאי איש לאהלו. אתר דעבודת כוכבים ומזלות שריא בגוייהו, היינו לאלהיו.

אמר רבי יהודה, פד שריא חכמתא לגלפא גליפין בכלהו כתרין, מאן פתרא שארי מההוא דאתקרי בינה. בבינה אתפליל פלא. ובגין כך אתפתחון בה חמשין תרעין, ואשתכח דכלא בחכמה אתגלפו, דהא הוא דכתיב, (תהלים קד) כלם בחכמה עשית.

תאנא, פתיב (ישעיה מ) מי מדד בשעלו מים וגו'. בשעלו מים. מאן מים. דא הוא בינה. רבי אלעזר מתני הכי, דא חסד. אמר ליה רבי שמעון, פלא בחד מתקלא סלקא. (ס"א מתתקון)

אחד. וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תַּכְּנֵן, מִי הַשָּׁמַיִם? תַּפְּאֵרֶת, שְׁכֵתוֹב תַּפְּאֵרֶת יִשְׂרָאֵל. וְכֹל בְּשִׁלְשׁ עֶפֶר הָאָרֶץ - זוֹהִי גְבוּרָה. וְשָׁקֵל בַּפֶּלֶס הָרִים - אֵלֶּה הֵם שְׁאֵר הַכְּתָרִים שֶׁנִּקְרָאִים הָרִי אֶפְרַסְמוֹן וְזָף. וְגִבְעוֹת בְּמֵאזְנַיִם - אֵלֶּה שְׁאֵר הַמְּרַכְבוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת מֵהֶם.

בֵּא וְרֵא, בְּשַׁעְלוֹ, מַה זֶה בְּשַׁעְלוֹ? זוֹ רוּחַ חֲכָמָה. שְׁכָף שְׁנִינֹו, שֶׁעַל הַסְּכָף בְּאֶפְרַיִם שְׁקוּעִים. וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תַּכְּנֵן, מִי הַזֶּרֶת? אֵלֶּה אוֹתָם (חֲמִשִּׁים) שְׁעָרִים שֶׁנִּפְתְּחוּ וְהַתְּפָזְרוּ לְכֹל הַצְּדִידִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְזִרְתִּי פָּרַשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגו'. וְכֹל בְּשִׁלְשׁ, מִי הַשְּׁלִישׁ? רַחֲמִים, שְׁלֵמוֹת הַכֹּל. וְשָׁקֵל בַּפֶּלֶס, מַה זֶה פֶּלֶס? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁכֵתוֹב מֵאזְנֵי צְדָק. אֲבָנֵי צְדָק. עוֹד אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַדְּבָרִים הַלְלוּ בְּשַׁעוֹר שֶׁל יוֹצֵר הַכֹּל בְּאֶרְצוֹ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִזֶּה נִשְׁמַע שְׁיַעֲקֹב יָצָא מִתּוֹךְ דִּין קָשָׁה, שְׁהָרִי יִצְחָק דִּין קָשָׁה אֲחֻז לְחִלְקוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְזֶה הוּא לְבָדוּ? וְהָרִי יִצְחָק יָצָא מִתּוֹךְ חֶסֶד, וְכֹף פֶּלֶס, דִּין יוֹצֵא מִתּוֹךְ רַחֲמִים, וְרַחֲמִים מִדִּין. אֲבָרְהָם יָרַשׁ יִרְשֵׁת חֶסֶד, וְיָצָא יִצְחָק בְּדִין מִתּוֹךְ חֶסֶד. יַעֲקֹב יָצָא בְּרַחֲמִים מִתּוֹךְ הַדִּין הַקָּשָׁה, וְכֹף הוּא לְמַעֲלָה זֶה מִזֶּה, וְיוֹנֵק זֶה מִזֶּה, עַד שֶׁנּוֹדַע שֶׁהַכֹּל הוּא אֶחָד, וּמֵאֶחָד תְּלוּיִים פֶּלֶס, וְהַכֹּל נִמְצָא אֶחָד. בְּרוּךְ שְׁמוֹ לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, נוֹדַע שְׁאִין שְׁלֵמוֹת אֵלֶּה בְּשֵׁאוּחֻז זֶה מִזֶּה, (וְאֶחָד) וְזֶה אוֹחֻז בְּשֵׁנִיָּהֶם לְשִׁכְלָל אֶת הַכֹּל, כְּמוֹ יַעֲקֹב, וְהִינֹו שְׁכֵתוֹב מְבָרַח מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה. שְׁנִינֹו, כֹּל זֶה לֹא נִקְרָא אֵלֶּה מִצַּד שְׁלֵנוֹ, וּמִצַּד שְׁלֵנוֹ הַכֹּל נוֹדַע. (שְׁהָרִי

יִשְׁעִיָּה מ) וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תַּכְּנֵן, מֵאֵן שָׁמַיִם. תַּפְּאֵרֶת. דְּכֵתִיב תַּפְּאֵרֶת יִשְׂרָאֵל. וְכֹל בְּשִׁלְשׁ עֶפֶר הָאָרֶץ. דָּא הוּא גְבוּרָה. וְשָׁקֵל בַּפֶּלֶס הָרִים, אֵלִין אֵינֹון שְׁאֵר כְּתָרִין, דְּאֶקְרוּן טוּרֵי אֶפְרַסְמוֹנָא דְכָּיָא. וְגִבְעוֹת בְּמֵאזְנַיִם, אֵלִין שְׁאֵר רְתִיכִין תַּפְּאִין מִנֵּיהוּ.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְלוֹ, מָאִי שַׁעְלוֹ. דָּא רוּחַ חֲכָמָתָא דְהָכִי תְּנִינֹון, שַׁעְלָא דְקִיטְרֵי בְּקִיזְפָּא שְׁקִיעֵן. וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תַּכְּנֵן, מֵאֵן זֶרֶת. אֵלִין אֵינֹון (חֲמִשִּׁין) תַּרְעִין דְּאֵתְּפָתְחוּ וְאֵתְּפָזְרוּ לְכֹל סְטָרִין, כְּמָה דְּאֵתְּ אָמַר (מֵלֵאכִי ב) וְזִרְתִּי פָּרַשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגו'. וְכֹל בְּשִׁלְשׁ, מֵאֵן שְׁלִישׁ. רַחֲמֵי. שְׁלֵימוֹתָא דְכֹלָא. וְשָׁקֵל בַּפֶּלֶס, מָאִי פֶּלֶס, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּכֵתִיב, (וַיִּקְרָא יט) מֵאזְנֵי צְדָק. אֲבָנֵי צְדָק. תּוֹ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָנִי מִיְלֵי בְּשִׁיעוּרָא (דף קנ"ו ע"א) דִּיוֹצֵר פֶּלָא אוֹקִימָנָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁמַע מִינָּה, דִּיעֲקֹב מִגּוֹ דִּינָא קִשְׂיָא נְפִיק, דִּהָא יִצְחָק דִּינָא קִשְׂיָא, אֲחִיד לְחוּלְקִיָּה. אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדָא הוּא בְּלַחֲדוּדֵי, וְהָא יִצְחָק מִגּוֹ חֶסֶד נְפִיק, וְהָכִי כְּלָהוּ, דִּינָא מִגּוֹ רַחֲמֵי נְפִיקָא, וְרַחֲמֵי מִדִּינָא. אֲבָרְהָם יָרִית אֲחִסְנָא דְחֶסֶד, נְפִיק יִצְחָק בְּדִינָא מִגּוֹ חֶסֶד. יַעֲקֹב נְפִיק בְּרַחֲמֵי, מִגּוֹ דִּינָא קִשְׂיָא, וְכֹף הוּא לְעִילָא, דָּא מִן דָּא, וְיִנְקָא דָּא מִן דָּא, עַד דְּאִשְׁתְּמוּדַע פֶּלָא דְהוּא חַד, וּמְחַד תְּלִיין כְּלָהוּ, וְכֹלָא אִשְׁתַּכַּח חַד. בְּרִין שְׁמִיָּה לְעֵלָם וְלְעֵלְמֵי עֲלָמִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִשְׁתְּמוּדַע, דְּלִית שְׁלֵימוֹתָא אֵלָא כַּד אֲחִיד דָּא מִן דָּא, (ס"א וסד) וְדָא אֲחִיד בְּתַרוּוּיָּהוּ, לְשִׁכְלָלָא כֹלָא, כְּגוֹן יַעֲקֹב, וְהִינֹו דְכֵתִיב מְבָרַח מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה. תָּאנָּא, כּוּלֵי הָאִי לָא אֵתְּקָרִי אֵלָא מִסְטָרָא דִילָן, וּמִסְטָרָא דִילָן אִשְׁתְּמוּדַע פֶּלָא.

בזה למעלה) וּלְמַעַלָּה הַכֹּל עוֹלָה
 בְּמִשְׁקַל אֶחָד, לֹא שׁוֹנֶה וְלֹא
 יִשְׁתַּנֶּה, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב (מלאכי א) אֲנִי
 ה' לֹא שְׁנִיתִי. אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה,
 כֹּל הַמְּנֹרֹת מְאִירוֹת מֵאֶחָד
 וּתְלוּיֹת מֵאֶחָד, וְהַמְּנֹרֹת הֵן
 הַכֹּל אֶחָד, שֶׁהָרִי לֹא רָצוּ לְהַפְרֹד,
 וּמִי שֶׁמְפָרֵדֵם כְּאִלוֹ נִפְרַד מִחַיֵּי
 הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתוּב (ישעיה א)
 וְנִתְתִּי נְעָרִים שְׂרִיהֶם וְתַעֲלוּלִים
 יִמְשְׁלוּ בָם, הֵינּוּ שִׁפְתוֹב (שמות כה)
 וְעִשִׂית שְׁנַיִם כְּרֹבִים זָהָב. כְּתוּב
 (שמואל ב-ו) יֵשֵׁב הַכְּרֹבִים, וְכֹתוּב
 (שם כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיַּעַף. יֵשֵׁב
 הַכְּרֹבִים - כְּשִׁשׁוּרָה לְהִתְיָשֵׁב
 בְּשִׁלְמוֹת, כְּתוּב יֵשֵׁב הַכְּרֹבִים.
 (כְּשִׁנְמִצָּא בְשִׁלְמוֹת) וְכִשְׁלֹא שׁוֹרָה וְלֹא
 מִתְיָשֵׁב הַמֶּלֶךְ בְּכֶסֶף, כְּתוּב
 וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב, אֶחָד, שֶׁלֹּא
 מִתְיָשֵׁב הַמֶּלֶךְ בְּכֶסֶף. יֵשֵׁב
 הַכְּרֹבִים - שְׁנַיִם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוֹי לְעוֹלָם
 כְּשִׁפְרוּב אֶחָד מִחִזְרוֹ פְּנֵי מַחְבְּרוֹ,
 שֶׁהָרִי כְּתוּב וּפְנִיָּהּ אִישׁ אֶל
 אָחִיו, כְּשֶׁהִיָּה שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, הָרִי שְׁנֵינּוּ, (ויקרא יח)
 עֲרוֹת אַבִּיךָ וְעֲרוֹת אִמֶּךָ לֹא תִגְלֶה.
 אוֹי לְמִי שֶׁמְגַלֶּה עֲרוֹתָם. כְּמוֹ זֶה
 כְּתוּב בַּיַּעֲקֹב, מִבְּרַח מִן הַקְּצֵה אֶל
 הַקְּצֵה. אֲשֶׁרִי חִלַּקְתָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל
 שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח
 בְּתִשְׁבַּחְתָּם כְּמוֹ שֶׁלְּמַעַלָּה,
 שִׁפְתוֹב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
 אֶתְפָּאֵר.

שְׁנֵינּוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּיָמִים
 הָרֵאשׁוֹנִים הָיָה אָדָם אוֹמֵר
 לְחֻבְרוֹ: אָמַר לִי דְבַר אֶחָד
 מִהַתּוֹרָה וְטַל מִגְּנֵה כֶּסֶף. עֲכָשׁוּ
 אוֹמֵר אָדָם לְחֻבְרוֹ: טַל מִגְּנֵה כֶּסֶף
 וְעַסֵּק בַתּוֹרָה. וְאִין מִי שִׁישְׁגִיחַ,
 וְאִין מִי שִׁירְכִין אֲנֹנוּ, פֶּרַט לְאוֹתָם
 מַעֲטִים (ירמיה) קְדוּשִׁים עֲלוּיִנִים
 שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח

(ס"א דְהָא בְּהָאֵי לְעִילָא) וּלְעִילָא כֹּלָא בְּחַד מִתְקַלָּא
 סְלִקָּא. לֹא שְׁנֵי, וְלֹא יִשְׁתַּנֵּי, כְּמָה דְכְּתִיב, (מלאכי
 א) אֲנִי יי' לֹא שְׁנִיתִי. אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, כִּלְהוֹן
 בּוֹצִינִין נְהִירִין מִחַד, וּמִחַד תְּלִיין, וּבוֹצִינִין
 אֵינְהוּ חַד כֹּלָא. דְּהָא לֹא בָּעוּ לְאַתְפָּרְשָׁא,
 וּמֵאֵן דְּפָרִישׁ לוֹן, כְּאִלוֹ אֶתְפָּרַשׁ מִן חַיֵּי
 עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (ישעיה א) וְנִתְתִּי נְעָרִים
 שְׂרִיָּהֶם וְתַעֲלוּלִים יִמְשְׁלוּ בָם, הֵינּוּ
 דְכְּתִיב, (שמות כה) וְעִשִׂית שְׁנַיִם כְּרוֹבִים זָהָב.
 כְּתִיב (שמואל א ד) יוֹשֵׁב הַכְּרוֹבִים, וְכְתִיב (שמואל ב כב)
 וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיַּעַף. יוֹשֵׁב הַכְּרוֹבִים, כִּד
 שְׂרִיא לְאַתְיִישְׁבָּא בְּשִׁלְמוֹתָא, כְּתִיב יוֹשֵׁב
 הַכְּרוֹבִים. (ס"א כִּד אֶשְׁתַּבַּח בְּשִׁלְמוֹתָא) וְכִד לֹא שְׂרִיא,
 וְלֹא אֶתְיִישְׁבָּא מִלְּפָא בְּכֶרְסִיא, כְּתִיב וַיִּרְכַּב
 עַל כְּרוֹב חַד, דְּלֹא אֶתְיִישְׁבָּא מִלְּפָא בְּכֶרְסִיָּיהָ.
 יוֹשֵׁב הַכְּרוֹבִים תְּרִי.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְוִי לְעֲלָמָא, כִּד חַד כְּרוֹב
 אֶהְדֵּר אֲנַפִּיָּה מִחֻבְרִיָּה, דְּהָא כְּתִיב
 וּפְנִיָּהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו, כִּד הוּי שְׁלָמָא בְּעֲלָמָא.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא תְּנִינִן (ויקרא יח) עֲרוֹת אַבִּיךָ
 וְעֲרוֹת אִמֶּךָ לֹא תִגְלֶה, וְוִי לְמֵאֵן דְּגִלִּי
 עֲרִייתְהוֹן. כְּגוֹוְנָא דָּא כְּתִיב בַּיַּעֲקֹב, מִבְּרַיַח מִן
 הַקְּצֵה אֶל הַקְּצֵה. זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח בְּתִשְׁבַּחְתִּיָּהוּ
 כְּגוֹוְנָא דְלְעִילָא, דְכְּתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

תֵּאנָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּיוֹמֵי קְדָמָאֵי, הָוָה בַּר
 נֶשׁ אָמַר לְחֻבְרִיָּה, אֵימָא לִי מְלָה חָדָא
 דְּאוּרִייתָא, וְטוֹל מִגְּנֵה כֶּסֶף. הַשְׁתָּא אָמַר בַּר
 נֶשׁ לְחֻבְרִיָּה, טוֹל מִגְּנֵה כֶּסֶף וְאַשְׁתַּדַּל
 בְּאוּרִייתָא, וְלִית מֵאֵן דִּישְׁגַּח, וְלִית מֵאֵן
 דִּירְכִין אוּדְנִיָּה, בַּר אֵינּוֹן זְעִירִין (כ"א ירמיה) קְדִישֵׁי

בָּהֶם, שְׁכָתוּב (שם ט) וְעַמּוּד כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מְטַעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאָר.

וְוֵי הַעֲמוּדִים וְחֻשְׁקֵיהֶם כְּסָף. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְוֵי הַעֲמָדִים - הָרִי אָמַרְנוּ, כָּל אוֹתָם שְׁנֵאֲחֻזִים מְקַשְׂרִים קִימִים עֲלִיּוֹנִים, נִקְרָאִים וְוֵי הַעֲמָדִים. וְכָל אוֹתָם שְׁלֵמָה תְּלוּיִים מֵאוֹתָם וְוִים. מַה זֶה וְוִים? שֵׁשׁ בַּתּוֹף שֵׁשׁ, וְנֵאֲחֻזִים וּמוֹשְׁקִים מִחוּט הַשְּׂדֵרָה שְׁעוּמָד עֲלֵיהֶם. וּבִסְפָר הַצְּנִיעוּת לְמַדְנוּ, וְוִים לְמַעְלָה, וְוִים לְמַטָּה, וְכָלֶם עוֹלִים בְּמִשְׁקֵל אֶחָד.

עֲלִיּוֹנִין, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְשַׁתְּבַח בְּהוּ, דְּכָתִיב, (ישעיה ט) וְעַמּוּד כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מְטַעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאָר.

וְוֵי הַעֲמוּדִים וְחֻשְׁקֵיהֶם כְּסָף. (שמות כז) רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְוֵי הַעֲמוּדִים, הָא אָמִינָא כָּל אֵינּוֹן דְּמִתְאַחֲדוּן מְקַטְרִי קִימִין עֲלֵאִין, אִקְרוּן וְוֵי הַעֲמוּדִים. וְכָל אֵינּוֹן דְּלִתְפָא, תְּלִיין מֵאֵינּוֹן וְוִים. מָאן וְוִים. שְׁתָּא בְּגוּ שְׁתָּא, וּמִתְאַחֲדוּן וּמִתְשַׁקִּיין מִחוּטָא דְשְׂדֵרָה, דְּקָאִים עֲלֵיהוּ. וּבִסְפָרָא דְצְנִיעוּתָא תֵּאנָא, וְוִים לְעֵילָא, וְוִים לְתַתָּא, וְכָלֶהוּ בְּמִתְקָלָא חַד סְלִקִין.

ספרא דצניעותא

מָאן צְנִיעוּתָא דְסְפָרָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲמִשָּׁה פְּרָקִין אֵינּוֹן דְּכָלִילִין בְּהִיכָל רַב, וּמְלִיין כָּל אֶרְעָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי כָלִילִין הֵנִי, מִפְּלֵהוּ עַדִּיפִי. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֵכִי הוּא, לְמָאן דְּעָאֵל וְנִפְק, וּלְמָאן דְּלָא עָאֵל וְנִפְק לָאו הֵכִי.

מִתְרָא, לְבַר נֶשׁ דְּהוּה דִּינִירָה בִּינֵי טוּרִין, וְלֵא יָדַע בְּדִינֵרֵי מִתָּא. זָרַע חֲטִיין וְאָכִיל חֲטִי בְּגוּפֵיהוּ. יוּמָא חַד עָאֵל לְמִתָּא, אִקְרִיבוּ לֵיה נְהִמָּא טָבָא. אָמַר הֵהוּא בַר נֶשׁ, דְּנָא לָמָּה. אָמַרוּ נְהִמָּא הוּא לְמִיכָל. אָכַל וְטָעַם לְחֻדָּא לְחִפְיָה. אָמַר וּמָמָה אֲתַעְבִּיד דָּא. אָמַרוּ מִחֲטִיין. לְבַתָּר אִקְרִיבוּ לֵיה גְּרִיצִין דְּלִישִׁין בְּמִשְׁחָא. טָעַם מִנִּיָּהוּ, אָמַר וְאֵלִין מָמָה אֲתַעְבִּידוּ. אָמַרוּ מִחֲטִיין. לְבַתָּר אִקְרִיבוּ לֵיה טְרִיקֵי מְלָכִין, דְּלִישִׁין בְּדוּבְשָׂא וּמִשְׁחָא. אָמַר וְאֵלִין מָמָה אֲתַעְבִּידוּ. אָמַרוּ מִחֲטִיין. אָמַר וְדָאִי אָנָּא מָאֵרִי דְכָל אֵלִין, דְּאָנָּא אָכִיל עִקְרָא דְכָל אֵלִין דְּאִיהוּ חֲטָה. בְּגִין (דף קע"ו ע"ב) הֵהוּא דְעָתָא מַעְדוּנֵי עֲלָמָא לָא יָדַע וְאֲתַעְבִּידוּ מִנִּיהּ. כִּף, מָאן דְּנָקִיט כְּלָלָא, וְלֵא יָדַע בְּכָלֶהוּ עַדוּנִין דְּמַהֲנִיין, דְּנִפְקִין מֵהֵהוּא כְּלָלָא

ספרא דצניעותא פרקא קדמאה

תֵּאנָא. סְפָרָא דְצְנִיעוּתָא, סְפָרָא, דְשָׁקִיל בְּמִתְקָלָא. (תֵּאנָא) דְעַד דְּלָא הָוָה מִתְקָלָא, לָא הָוּוּ מְשַׁגְּיַחִין אִפִּין בְּאִפִּין, וּמְלָכִין קְדָמָאִין מִיתוּ, וְזִיּוּנִיהוּן לָא אֲשַׁתְּפָחוּ, וְאֶרְעָא אֲתַבְּטְלָת. עַד דְּרִישָׁא דְכִסּוּפָא דְכָל כְּסוּפִין, לְבוּשֵׁי דִיקָר אֲתַקִּין, וְאַחֲסִין.

הָאִי מִתְקָלָא תְּלִי בְּאֲתָר דְּלָא הָוָה, אֲתַקְלוּ בֵּיה אֵינּוֹן דְּלָא אֲשַׁתְּפָחוּ.

מתקלא קאים בגופיה. לא אתאחד, ולא אתחזי. ביה סליקו, וביה סלקין
דלא הוו, והוו, ויהויין.

סתרא גו סתרא, אתתקן ואזדמן, בחד גולגלתא, מלייא טלא דכדולחא.
קרומא דאורא אזדכך וסתים, אינון עמר נקי תליין בשקולא.
רעוא דרעוין אתגליא בצלותא דתתאי. אשגחא פקיחא דלא נאים, ונטיר
תדירא. אשגחוא דתתא באשגחוא דנהירו דעלאה. תריין נוקבין
דפרדשקא, דאתער רוחא לכלא.

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ שיתא, בראשית ברא שית
עלייהו, פולהו לתתא, ותליין משבעה דגולגלתא עד יקירו
דיקירותא, והארץ תננינא לאו בחושפן והא אתמר. ומההיא דאתלטויא
נפקא, דכתיב (בראשית ה) מן האדמה אשר אררה יי'. היתה תהו ובהו וחשך
על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים. תליסר, תליין בתליסר
יקירו דיקירותא.

שיתא אלפי שנין, תליין בשיתא קדמאי, שביעאה עלייהו, דאתתקף
בלחודוי. ואתחריב פלא בתריסר שעתו, דכתיב היתה תהו ובהו
וגו'. תליסר יקים לון ברחמי, ומתחדשן בקדמיתא, וקמו (ס"ג קמו) כל אינון
שיתא. בגין דכתיב ברא, ולבתר כתיב היתה, דהא הות ודאי, ולבסוף תהו
ובהו וחשך, (ישעיה ב) ונשגב יי' לבדו ביום ההוא.

גלופי דגליפין פחיוזו דחויא אריה, ומתפשט לכאן ולכאן, זנבא ברישא.
רישא (אחורא) אחיד אכתפין, אעבר וזעים, נטיר וגניז. חד לאלף
יומין זעירין אתגלייא, (ג"א אתגלייא) קולטרא בקטרוי, סנפירא בעדבוי,
אתבר רישיה במיין דימא רבא, דכתיב (תהלים עד) שברת ראשי תנינים על
המים. תריין הוו, חד אתחזרי, תנינם פתיב חסר. ראשי, פמה דאת אמר
(יחזקאל א) ודמות על ראשי החיה רקיע.

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, היינו דכתיב (תהלים לג) פי הוא אמר ויהי,
הוא בלחודוי. לבתר אתחזרו חד יהו"י יהו"י ו"י ו"י בתראה
שכינתא לתתא. פמה דה' שכינתא אשתכח ובחד מתקלא אתקלו.

והחיות רצוא ושוב, דכתיב וירא אלהים את האור פי טוב. (ישעיה ג) אמרו
צדיק פי טוב. האי, במתקליה סלקא. קדמאה בלחודוי. וכלא
לחד אתחזרי. אחתא ומודעתא כלילן דא בדא ביו"ד ה"א, פתריין רחימין
דמתחבקן.

שיתא נפקין מענפא דשרשא דגופא, לישן ממלל רברבן. לישן דא, סתים
בין יו"ד וה"א, דכתיב (ישעיה מד) זה יאמר לה' אני וזה יקרא בשם

יעקב וזה יכתוב ידו ליי' ובשם ישראל יכנה (יבנה) ממש. זה יאמר לה' אני: אחתא. וכלא אתמר ביה"ו. כלא כלילין בלישן סתים לאימא. דהא אתפתחת ליה דנפיק מינה. אפא יתיב ברישא, אימא באמצעיתא, ומתפסייא מפאן ומפאן ווי למאן דגלי ערייתהון.

ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים, שליט דכר בנוקבא. (ס"י שלימו דכר ונוקבא) דכתיב (משלי י) וצדיק יסוד עולם, נהיר יו"ד בתרין, ונהיר ומעבר לנוקבא. אתיחד יו"ד בלחודוי, (וכתר בן) סליק בדרגוי לעילא לעילא. אתחשכא נוקבא, ואתנהירת אימא ומתפתחא (דף קע"ז ע"א) בתרעוי. אתא מפתחא דכליל בשית, ומכסיא פתחא, ואחיד לתתא להאי ולהאי, ווי למאן דגלי פתחא.

פרקא תניינא

דיקנא מהימנותא. (דיקנא) לא אדפר בגין דהיא יקירותא דכלא מאדנין נפקת, בסחרנהא דבסיטא, סליק ונחית חוטא חוורא. בתליסר מתפרש.

בנקרא דביקירותא ההיא, פתיב (ירמיה ב) לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם. אדם לבר הוא. אדם לא כליל הכא. כל שפן איש. בתליסר נביעין מבויעין מתפרשן, ארבע בלחודוי אסתמרו. תשעה אשקיון לגופא. (נ"א לנתחא).

(תיקנא קדמא) מקמי פתחא דאדנין, שארי יקירו לאתתקן, (תניינא) נחית בשפירו ברישא דשפון. מהאי רישא להאי רישא קאים. (תליחא) ארחא דנפיק תחות תרין נוקבין דפרדשקא, לאעברא חובה, דכתיב (משלי ט) ותפארתו עבור על פשע. (רביעא) תחות שפון אסחר שערא לרישא אחרא. (חמישא) ארחא אחרא נפיק תחותוי. (שתיחא) חפי תקרובתא דבוסמא, לרישא דלעילא. (שביעא) תרין תפוחין אתחזון לאנהרא בוצינין. (תמינא) מזלא דכלא, תלייא עד לפא, ביה תליין עלאין ותתאין.

(תשיעא) אינון דתליין לא נפקין דא מן דא. (עשירא) חפין זעירין על גרונא (חד סר) דיקירו. רברבין, מתשעירין בשיעורא שלים. (תריסר) (וכר) שפון אתפנון מפל סטרין, זפאה למאן דנשיק מאינון נשיקין. (תליסר) בההיא מזלא דכלא נגדין תליסר משיחין דאפרסמונא דכיא. כלא בהאי מזלא שכיח, וסתים.

בזמנא דמטא תשרי, ירחא שביעאה, משתכחי (נרתי) אלין תריסר (ס"א תליסר) בעלמא עלאה ומתפתחי תריסר (ס"א תליסר) תרעי דרחמי, בההוא זמנא (ישעיה נח) דרשו יי' בהמצאו כתיב.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשֵׁא הָאָרֶץ דְּשֵׂא עֵשֶׁב מִזְרִיעַ זֶרַע עַץ פְּרִי וְגו', (בראשית א)
הֵינֵנו דְּכַתִּיב (ויקרא טז) וְעֲנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בַּתְּשֻׁעָה לַחֲדָשׁ בַּעֲרֹב.
(בְּהַאי זְמַנָּא) (דבריים ג) אֲדַנְי יְהוּה אַתָּה הַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גְּדֻלְךָ.
יְהו"ה שְׁלִים בְּסִטְרוֹי. וְהִכָּא בְּרַחֲשׁוֹתָא דָּא דְאַרְעָא, לָא שְׁלִים.
יְהו"י לָא כְּתִיב, קְרִינֵן יו"ד עֲלָאָה יו"ד תַּתְּאָה, וַיִּצֵּר י' עֲלָאָה י' תַּתְּאָה,
(יהי) י' עֲלָאָה, י' תַּתְּאָה. ה' בְּגוּוֹיִיָּהּ. פְּלָלָא דְשְׁלִימוֹ. שְׁלִים, וְלָא לְכָל
סִטְר. אַתְּעַקֵּר מֵהַאי אֲתֵר שְׁמָא דָּא, וְאַשְׁתִּיל בְּאַחְרָא, כְּתִיב וַיִּטַּע יי'
אֱלֹהִים.

ה' בֵּין יו"ד לְיו"ד דִּיהָ"י, נִשְׁבָּא דְפִרְדִּשְׁקָא דְעֵתִיקָא, לְזַעֲרָא דְאַנְפִּין פְּלָא
רוּחָא לָא אַתְקִיִּים. בְּה"א, אֲשַׁתְּכַלֵּל ה"א עֲלָאָה ה"א תַּתְּאָה, דְכַתִּיב
(ירמיה א) אָהָה אֲדַנְי אֱלֹהִים.

בְּקִיטְפוֹי דְקִטְפוֹי, (צִירָא) בְּרוּחָא דְמִתְקַלִּין, יְהו"ו. י' עֲלָאָה דְאַתְעֵטֵר
בְּקִטְרָא (ס"א בְּעִשְׂרָא) דְעֵתִיקָא, הִיא קְרוּמָא עֲלָאָה דְאַזְדַּכְךָ וְסִתִּים.
ה"א עֲלָאָה, דְאַתְעֵטֵר בְּרוּחָא דְנוֹקְבִין דְפִרְדִּשְׁקָא, דְנִפְיָא לְאַחֲרֵיא. ו'
עֲלָאָה, בּוֹצִינָא דְקִרְדִּינוֹתָא דְאַתְעֵטֵר בְּסִטְרוֹי, (ס"א בְּעִשְׂרֵי) מִתְפַּשְׁטֵן אַתְוּוֹן
לְבַתֵּר, וְאַתְפְּלְלוּ בְזַעֲרָא דְאַפִּין. כְּמָה דְשְׂרִיא בְּגוּלְגֻלְתָּא, אֲשַׁתְּפַחוּ
מִתְפַּשְׁטֵן בְּכָל גּוּפָא, לְשַׁכְּלָלָא כְּלָא. בְּעֵמֶר נְקָא. פֶּד תְּלִי תְלִיִן אֲלִין
אַתְוּוֹן. פֶּד אַתְגְּלִי לְזַעֲרָא מִתְנִישְׁבֵן בֵּיה אֲלִין אַתְוּוֹן, וְאַתְקִרִי בְּהוֹן.
יו"ד דְעֵתִיקָא סִתִּים בְּעִטְרוֹי, בְּגִין שְׁמָא לָא אֲשַׁתְּכַח ה"א אַתְפַּתַּח בְּאַחְרָא
וְאַינְקִיב בְּתֵרִין נוֹקְבִין, וְאַשְׁתַּכַּח בְּתַקּוּנִין. ו'ו אַתְפַּתַּח בְּאַחְרָא,
דְכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) הוֹלֵךְ לְדוּדֵי לְמִישְׁרִים. בְּבוֹצִינָא דְקִרְדִּינוֹתָא לְמַכְסִּיא
פַּתְחָא.

ו' לְעִילָא ו' לְתַתָּא, ה' לְעִילָא ה' לְתַתָּא. י' לְעִילָא וְכָה לָא אֲשַׁתְּפַף אַחְרָא,
וְלָא סְלִיק בְּהַדְהָ, בַּר רְמִיזָא דְרְמִיז פֶּד אַתְגְּלִיִן תְרִין (בְּאוּרִיִּתָא) וּמִתְחַבְרֵן
בְּחַד דְרֵגָא, חַד רְגֵשָׁא בְּגִין לְאַתְפַּרְשָׂא, ו"ד פְּלִילֵן בְּיו"ד וְוִי כַד אֲסַתְּלַק
הַאי, וְאַתְגְּלִיִן.

אַיְנוֹן בּוֹסְמִין דְטִיפְסָא שְׂרִיקִין, לָא עֲבָרִי (ס"א עֲבָר) לָא מִתְעַפְכִי בְּדוּכְתָא,
וְהַחֲיִוֹת רְצוּא וְשׁוּב. בְּרַח לָךְ אֶל מְקוּמָךְ. אִם תִּגְבִּיָּה פִּנְשֵׁר וְאִם בֵּין
פּוֹכְכִים שִׁים קִנְיָ מִשָּׁם אֲוִרִידְךָ.

וְתוֹצֵא הָאָרֶץ (דף קע"ז ע"ב) דְשֵׂא. אִימְתִי, פֶּד שְׁמָא אַתְנַטַּע. וְכַדִּין אֲוִירָא
נְפִיק, וְנִצּוּצָא אֲזַדְמֵן. (תִּיקוּנָא קַדְשָׁא דְרִישָׁא) חַד גּוּלְגֻלְתָּא אַתְפַּשְׁט
בְּסִטְרוֹי, טְלָא מְלִי עֲלֵה, דְתֵרִי גּוּוֹנִי.

תַּלְתָּת חֲלָלִין דְאַתְוּוֹן רְשִׁימִין, אַתְגְּלִיִן בֵּיה. (תַּלְתָּאָה) אֲוִכְמִין (ס"א בְּעוּרְכָא)

פערבאָה תלגין על נוקבין עמיקין, דלא יכיל למשמע ימינא ושמאלא.
הכא חד ארחא לעילא דקיק.

(רביעאה) מצחא דלא נהיר, קטטותא דעלמא. פר פד רעוא אשגח ביה.
(חמישא) עיינין דתלת גוויני, למרתת קמייהו אתסחן בחלבא דנהיר.
פתיב (ישעיה לג) עיניך תראינה ירושלים נוה שאנן, וכתוב (ישעיה א) צדק ילין
בה. נוה שאנן, עתיקא דסתים, עינה פתיב.

(שתיאה) חוטמא פרצופא דזעירא, לאשתמודעא. תלת שלהובין מתוקדין
בנוקבוי. (שביעאה) דרגא עקימא, למשמע טב וביש. פתיב (ישעיה מב)
אני יי' הוא שמי. וכתוב (דברים לב) אני אמית ואחיה. וכתוב (ישעיה מו) ואני
אשא ואני אסבול. (תהלים ק) הוא עשנו ולו אנחנו. (איוב כג) והוא באחד ומי
ישכנו. הוא אקרי מאן דסתים ולא שכיח, הוא מאן דלא אזדמן לעינא.
הוא מאן דלא אקרי בשמא. (ה"א ח").

א' פליל (הוא) ו'. ו' פליל א' ולא כליל ה"ו. (ס"א ה") א' אזיל לאלף. אל"ף
אזיל ליו"ד, יו"ד אזיל ליו"ד, דסתים מכל סתימין, דלא מתחברן ביה
ו"ד. ווי כד לא נהיר י' בו"ד.

כד אסתלק י' מן ו"ד בחובי עלמא, ערייתא דכלא אשתכח, על דא כתיב
(ויקרא יח) ערות אביך לא תגלה. וכד אסתליק יו"ד מן ה"א, על דא כתיב
וערות אמה לא תגלה אמה היא לא תגלה ערותה. אמה היא ודאי, (משלי ב)
פי אם לפניך תקרא וגו'.

ברקא תליתאה תשעה תקונין יקירין אתמסרו לדיקנא כל מה דאתטמר
ולא אתגלייא עלאה ויקירא אשתכח. (והוא) והא (ס"א דיקנא) גנזיה (ס"א
יקירא) קרא.

תיקנא קדמאה דדיקנא, נימין על נימין מקמי פתחא דאדנין עד רישא
דפומא. (תנינא) מרישא האי, עד רישא אחרא אשתכח. (תליתאה)
מתחות תרין נוקבין ארחא מלייא דלא אתחזייתא. (רביעאה) עלעין אתחפזין
מהאי גיסא ומהאי גיסא. (חמישא) בהו אתחזיין תפוחין סומקין פוורדא.
(שתיאה) בחד חוטא תלגין אוכמין תקיפין עד חדוי. (שביעאה) שפון סומקין
פוורדא אתפנון.

(חמיאה) זעירין נחתין בגרונא, ומחפזין קדלא. (תשיעאה) רברבין וזעירין
כגידין (ס"א נגידין) (ס"א נחתין) בשקולא. באלין אשתכח גיבר ותקיף מאן
דאשתכח.

פתיב (תהלים קיח) מן המצר קראתי יה. תשעה אמר דוד עד כל גוים סבבוני,
לאסחרא ולאגנא עלוי. ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו

וְעַץ עוֹשֶׂה פְּרִי אֲשֶׁר זָרְעוּ בוֹ לְמִינֵהוּ. תִּשְׁעָה אֲלֵיִן אֲתַעְקְרוּ מִשְׁמַא שְׁלִים, וְאֲשַׁתִּילוּ לְבָתֵּר בְּשְׁמַא שְׁלִים, דְּכְתִיב וַיִּטַּע יי' אֱלֹהִים. תְּקוּנֵיִן דְּדִיקְנָא בְּתַלְיָסָר אֲשַׁתְּפָחֵן אִיהִי, דְּהִיא עֲלָאָה. תַּתְּאָה, בְּתִשְׁעָה אֲתַחֲזוּן. כ"ב אֲתוּוֹן אֲתַגְּלִיפוּ בְּגוּוֹנִיָּהוּן (ס"א כְּגִינְהוּן).

עַל הַאי, (ס"א על הַאי מֵאן דְּסוּי בְּחַלְמִיָּה דִּיקְנָא) חֲלָמָא דְאַחִיד דִּיקְנָא דְבַר נָשׁ עֲלָאָה בִּידִיָּה, (נ"א אוּ דְאוּשִׁיט נְדִיָּה לִיה וְנָדַע דְשְׁלִים בְּמֵאֲרִיָּה) שְׁלִים בְּמֵאֲרִיָּה. שְׁנֵאֵיִן תַּחֲוֹתוּי יִכְנַעוּן. כָּל שְׁפָן דִּיקְנָא עֲלָאָה דְנִהֲיָרָא (ס"א לְתַתְּאָה) בְּתַתְּאָה, דְעֲלָאָה רַב חֶסֶד אֲקָרִיָּה, בְּזַעֲרָא חֶסֶד סְתָם, כַּד אֲצַטְרִיךְ נִהֲירוּ אָנְהָר וְאֲקָרִי רַב חֶסֶד. (ס"א בִּידִיָּה הַא מְתַרְחִיץ דְהָא בְשִׁלְם עִם מֵאֲרִיָּה וְשְׁנֵאֵי וַיִּכְנַעוּן תַּחֲוֹתוּי וְדִין הוּא כְדִיל דְחֻזָּא בְּחַלְמִיָּה כָּל שְׁפָן אִם זָכָה לְאוּדְעָא מָה הִיא דִּיקְנָא עֲלָאָה דְהוּא נִהֲיר לְתַתְּאָה אֲרִים עֲלָאָה רַב בְּחֶסֶד אֲקָרִי בְּזַעֲרָא חֶסֶד סְתָם).

בְּתוֹב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שֶׁרִץ נֶפֶשׁ חַיָּה, כְּלוּמַר, (נ"א ח"י י"ה) וַי"ה אֲתַפְּשֵׁט נִהֲירוּ דָּדָא בְּדָא, כְּלָא אֲתַרְחִשׁוּן בְּזַמְנָא חֲדָא, מֵיִם טְבָאן מֵיִם בִּישָׁן. בְּגִין דְּאָמַר יִשְׂרָצוּ, אֲתַפְּלָלוּ דָּא בְּדָא. חַיָּה עֲלָאָה, חַיָּה תַּתְּאָה. חַיָּה (דף קע"ח ע"א) טְבָא. חַיָּה בִישָׁא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. הָאָדָם לָא כְּתוֹב, אֲלָא אָדָם סְתָם, לְאַפְקָא אָדָם דְלַעֲיָלָא דְאֲתַעֲבִיד בְּשְׁמַא שְׁלִים. כַּד אֲשַׁתְּלִים דָּא, אֲשַׁתְּלִים דָּא. אֲשַׁתְּלִים דְכַר וְנוֹקְבָא לְאַשְׁלָמָא כְּלָא. יְהו"ה סְטָרָא דְדְכַר. אֱלֹהִים סְטָרָא דְנוֹקְבָא. אֲתַפְּשֵׁט דְכוּרָא, וְאֲתַתְּקַן בְּתַקוּנֵי כְּפֵאמָא, בְּפּוּמִיָּה דְאָמָה. מְלַכִּין דְאֲתַבְּטְלוּ, הֲכָא אֲתַקְיָמוּ.

דִּינֵין דְדְכוּרָא תְּקִיפִין בְּרִישָׁא, בְּסוּפָא גַּיְיַחִין. דְנוֹקְבָא בְּאִיפְכָא. וַי"ה קוּנְטִירִין דְקִיטוּרָא בְּעֵטְפוּי שְׁקִיעִין. י' זַעֲרָא בְּגוּוְהָא אֲשַׁתְּכַח. אִי אֲתַבְּסָמוּ דִינֵין, בְּעָא עֲתִיקָא. אָתָּא חוּיָא עַל נוֹקְבָא, וְקִינָא דְזוּהֵמָא אֲתַתְּקַן בְּגוּוְהָ, לְמַעַבְד מְדוּרָא בִישָׁא. דְכְתִיב וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן. קִינָא דְמְדוּרָא דְרוּחִין בִּישָׁן וְעֲלֵעוּלִין וְקִטְפוּרִין.

אֲתַתְּקִין בִּיה בְּהַאי אָדָם, בְּתַרִּין, בְּכָלֵל וּפְרֵט, אֲתַפְּלָלוּ בְּפֵרֵט וּכְלָל, שׁוּקִין וַיְדַרְוּעִין, יְמִינָא וּשְׁמַאֲלָא. דָּא אֲתַפְּלַג בְּסְטְרוּי אֲתַתְּקַן דְכַר וְנוֹקְבָא יְה"ו. י' דְכַר. ה' נוֹקְבָא. ו' כְּתוֹב זָכָר וְנִקְבָּה כְּרָאִם וַיְכַרְוּ אוֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם. דִּיוֹקְנָא וּפְרָצוּפָא דְאָדָם יְתִיב עַל כְּרִסְיָא, וְכְתוֹב (יְחֻזְקָאֵל א) וְעַל דְמוֹת הַפְּסָא דְמוֹת כְּמֵרָאָה אָדָם עֲלֵיו מְלַמְעָלָה.

דְכַר אַחַר יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם, תְּרַגּוּם יְרַחֲשׁוּן. כְּלוּמַר, כַּד מְרַחֲשִׁין בְּשַׁפְּוֹתִיָּה פְתַגְמֵי צְלוּתָא, בְּזַפּוּתָא, וּבְנִקְיוֹת דְעֵתָא, וּבְמֵינָא הוּוּה רַחֲשֵׁי נִפְשָׁא חַיָּתָא.

וְכַד בְּעֵי כַר נָשׁ לְסְדָרָא צְלוּתִיָּה לְמֵאֲרִיָּה, וְשַׁפְּוֹתִיָּה מְרַחֲשֵׁן בְּהַאי גּוּוְנָא מִתְּתָא לְעֵילָא,

לסלקא יקרא דמאריה, לאתר דשקיו דעמיקו דבירא, נגיד ונפיק. לבתר נגיד לאמשכא מלעילא לתמא, מההוא שקיא דנחלא, לכל דרגא ודרגא, עד דרגא בתרא לאמשכא נדבה לכלא מעילא לתמא. לבתר בעי לקשרא קשרא בכלא, קשרא דכונה דמהימנותא ונעבדון כל משאלוהי, בין שאלתא דצבורא, בין שאלתא דחידא.

ושאלתא דאית לבר נש לשאלא ממאריה, הן מסודרות בט' גווי, אית באלפא ביתא, ואית באדפר מכילוהי דקודשא בריך הוא, רחום וחנון וגו'. אית בשמהן יקרן דקודשא בריך הוא, כגון אהיה, יה, יהו, אל, אלהים, יי צבאות, שדי, אדני.

אית בעשר ספירות, כגון: מלכות, יסוד, הוד, נצח, תפארת, גבורה, חסד, בינה, חכמה, פתח. אית באדפר צדיקייא, כגון האבות והנביאים והמלכים. אית בשירי ובתושבתי, דאית בהון קבלה אמיתית. ועילא מנהון מאן דינע לתמן תקונין למאריה, כדקא יאות. ואית בידיעה סלקא מתמא לעילא, ואית מאן דינע להמשיך שפעא מעילא לתמא. ובכל ט' גווי אליו, צריכא כונה גדולה, ואי לא עליה קרא דכתיב, (שמואל א ב) ובזי יקלו.

ובכוננת אמן, דהוא כליל תרין שמהן יהו"ה אדני. והאחד גניז טוביה וברכוהי, באוצר הנקרא היכל, והוא רמוז בפסוק (חבקוק ב) וה' בהיכל קדשו הס מפניו ולדא רמזו רבותינו זכרונם לברכה, כל טוב האדם בביתו, שנאמר (במדבר יב) ככל ביתי נאמן הוא, ומתרגמינן בכל דעמי.

ואי מכון ככל חד וחד מט' גווי כדקא יאות, דא הוא בר נש דאוקיר לשמא דמאריה לשמא קדישא, ועל דא כתיב פי מכבדי אכבד ובזי יקלו, אכבד בעלמא דין, לקיים ולמעבד כל צרכוי. ויחזון כל עממי ארעא, ארי שמא דה' אתקרי עליה, וידחלון מניה. ובעלמא דאתי, יזפי למיקם במחיצת חסידים, אף על פי דלא קרי כל צורכיה, פיון דזכה לאשגחא ידיעת מאריה, ואיכוון ביה כדקא יאות.

מאי ובזי יקלו. דא הוא מאן דלא ידע לאחדא שמא קדישא, ולקשרא קשרא דמהימנותא, ולאמשכא לאתר דאצטריך, ולאוקיר שמא דמאריה טב ליה דלא אתפרי. וכל שפן מאן דלא אתפון באמן.

ועל דא, כל מאן דמרחיש בשפנותיה בנקיותא דלבא, במיא דמנקה, מאי כתיב בהדיה, ויאמר אלהים נעשה אדם, כלומר, בשביל אדם דינע לאחדא צלם ודמות כדקא יאות, וירדו בדגת הים. (ער כאן ד"א)

פרקא רביעאה. עתיקא, טמיר וסתים. זעירא דאנפין, אתגלייא ולא אתגלייא. דאתגלייא, באתוון פתיב. דאתפסטיא, סתים באתוון, דלא מתישבן באתרוי, כגין דאיהו לא אתיישבו ביה עלאין ותתאין. ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וגו', היינו

דְּכַתִּיב, (תהלים לו) אָדָם וּבִהֶמָּה תוֹשִׁיעַ יי'. חַד בְּכֻלָּא דְאַחְרָא מְשַׁתְּפָחָא.
בִּהֶמָּה בְּכֻלָּא דְאָדָם, (ויקרא א) אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן לַיי' מִן הַבִּהֶמָּה,
מְשׁוּם דְאַתְּפַלֵּל בְּכֻלָּא דְאָדָם.

בְּר נַחַת אָדָם דְלִתְתָא (דף קע"ח ע"ב) בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה, אֲשַׁתְּכַחוּ תְרִין רוּחִין
מִתְרִין סְטְרִין, דִּימִינָא וּשְׁמָאֲלָא כָּלִיל אָדָם. דִּימִינָא, נְשַׁמְתָא קְדִישָׁא.
דְשְׁמָאֲלָא נְפֶשׁ חַיָּה. חֵב אָדָם אֲתַפְּשֵׁט שְׁמָאֲלָא, וְאֲתַפְּשֵׁטוּ אִינוּן בְּלָא
גּוּפָא.

בְּר מִתְדַבְּקִין דָּא בְּדָא, אֲתִיילָדִין פְּהַאי חַיָּה דְאוּלִידַת (רוחין) סְגִיאִין בְּקִטְרָא
חֲדָא. כ"ב אֲתוּוֹן סְתִימִין, כ"ב אֲתוּוֹן אֲתַגְלִיין, י' סְתִים, י' גְּלִיָּא. סְתִים
וּגְלִיָּא, בְּמִתְקָלָא דְטַפְסִין, אֲתַקְלוּ.

י' נְפִקִין מִנִּיה דְכַר וְנוֹקְבָא ו"ד, בְּהַאי אֲתַר, ו' דְכַר, ד' נוֹקְבָא. בְּגִין דָּא,
ד"ו תְרִין. ד"ו דְכַר וְנוֹקְבָא. ד"ו תְרִין קְפִלִין. תְרִין י' בְּלַחֲדוּי דְכַר. ה'
נוֹקְבָא. ה' ד' הוֹת בְּקַדְמִיתָא, וּמִדְאַתְעַבְרַת בִּי בְּגוּיָה, (אוּלִידַת) אֲפִיקַת ו', (תְרִי
כִי בַה' אִית ד"ו וְכִית אִית ה"ה תְרִי ית"ו) אֲתַחֲזִי יו"ד בְּחֻזְוִיה פְּלָלָא דִיה"ו. מִדְאַפִּיקַת
יו"ד דְהוּא דְכַר וְנוֹקְבָא, אֲתִישְׁבַת לְבַתָּר, וּמְכַסִּיא לְאַמָּא.

וְיִרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם, (בראשית ו) הֵינִינוּ דְכַתִּיב, (יהושע ב) שְׁנַיִם
אֲנָשִׁים מְרַגְלִים חָרַשׁ לְאֹמֵר, מָאִי בְנוֹת הָאָדָם. דְכַתִּיב, (מלכים א ג) אֲז
תְבִאנָה שְׁתֵּים נָשִׁים זֹנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ. בְּגִינִיהוּן פְּתִיב, פִּי רָאוּ כִי חֲכַמַת
אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ וְגו'. אֲז תְבִאנָה וְלֹא בְקַדְמִיתָא. בְּקִיסְטְרָא דְקִיטוּרִי
דְפִיגָאן, תְרִין מִתְחַבְּקִין הוּוּ לְעִילָא, לְתַתָּא נַחַתוּ יִרְתוּ עַפְרָא, אֲבָדוּ חוּלְקָא
טְבָא דְהוּה בְּהוּ. עֶטְרָא דְבוּמְלָא (ס"א דְחַמְלָא) וְאֲתַעֲטֵר בְּקוּסְטָא דְעִנְבָא.

וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה מַה תַּעֲשֶׂק אֵלַי. (שמות יד) אֵלַי דִּיִּיקָא. דְבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּסְעוּ. וַיִּסְעוּ דִּיִּיקָא. בְּמִזְלָא הוּה תְלִי, דְבַעָא לְאוּקִיר דְקִנְיָה. (שמות
טו) וְהִישָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהֶאֱזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וּשְׁמַרְתָּ כָּל חֻקָיו עַד כָּאֵן. פִּי
אֲנִי יי' רַפְאִידָה, לְהַאי דוּקָא.

פְּרָקָא חֲמִישָׁאָה (ישעיה א) הוּי גוּי חוּטָא עִם פְּכַד עוֹן זִרְע מְרַעִים בְּנִים וְגו'.
שְׁבַעָה דְרַגִין יו"ד ה"ה ו"ה ה"י ו"ו אֲפִיק ד' ה"ה הו"י, ה"ה
אֲפִיק ו"ו ד"ו לְבַר אֲסֵתִיר אָדָם דְכַר וְנוֹקְבָא דְאִינוּן ד"ו דְכַתִּיב בְּנִים
מְשַׁחִיתִים.

בְּרִאשִׁית בְּרָא. בְּרִאשִׁית מְאֹמֵר. בְּרָא חֲצִי מְאֹמֵר. אָב וּבִן. סְתִים וּגְלִיָּא.
עֲדָן עֲלָאָה דְסְתִים וּגְנִיזוּ. עֲדָן תַּתָּאָה, נְפִיק לְמִטְלִטְלִי (ס"א לְמִטְלִי)
וְאֲתַגְלִיָּא יְהוּה. יְהוּה. אֱלֹהִים. אֲתַ. אֲדַנִּי אֲהִיָּה. יְמִינָא וּשְׁמָאֲלָא כְּחֲדָא
אֲשַׁתְּפּוּ, הַשְּׁמַיִם. וְאֲתַ, דְכַתִּיב, (דְבָרֵי הַיָּמִים א כט) וְהַתְּפָאֲרַת וְהַנְּצַח אִינוּן

פחדא אשתתפו. הארץ, דכתיב, (תהלים ח) מה אדיר שמך בכל הארץ. (ישעיה
 ו) מלא כל הארץ כבודו.

יהי רקיע בתוך המים להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים, עתיקא
 לזעירא, אתפרש, ואתדבק. לא אתפרש ממש פומא ממלל רברבן.
 אנתיק ואתעטר בכתרין זעירין, בחמשה זינין מים, וכתיב (במדבר יט) ונתן
 עליו מים חיים. (ירמיה י) הוא אלהים חיים ומלך עולם. (תהלים קטז) אתה לך
 לפני יי בארצות החיים. (שמואל א כה) והיתה נפש אדני צרורה וגו'. ועץ
 החיים בתוך הגן. י"ה, יו"ד ה"א, אהי"י בין מים למים. מים שלימין,
 ומים דלא שלימין. רחמין שלימין, רחמין דלא שלימין.

ויאמר יי לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר. (בראשית ו) ויאמר
 יי, פד אתיישבא בזעירא. מפאן (נ"א דכד אמר בשם אמרו) (לומר) דכר.
 דעתיקא סתים קאמר לא ידון רוחי באדם דלעילא, משום דבההוא רוחא
 דאתנשבא מתרין נוקבין דפרדשקא, משיך לתפאי.

ובגין כך פתיב (מי עולם) והיו ימיו מאה ועשרים שנה. יו"ד שלים ולא
 שלים. י' בלחודוי מאה. תרין אתנוון תרין זמנין, מאה ועשרים
 שנה. י' בלחודוי כד (דף קע"ט ע"א) אתגליא בזעירא, אתמשך בעשר אלפי
 שנין. מפאן פתיב, (תהלים קלט) ותשת עלי כפכה.

הנפילים היו בארץ, (בראשית ו) היינו דכתיב ומשם יפרד והיה לארבעה
 ראשים. מאתר דאתפרש גנתא, אקרי הנפילים, דכתיב ומשם
 יפרד. היו בארץ בימים ההם, ולא לבתר זמנא. עד דאתא יהושע, ובני
 האלהים אסטמרו.

עד דאתא שלמה ובנות האדם אתפללא, הדא הוא דכתיב, (קהלת ב)
 ותענוגות. תענוגת קארי (תענוגים לא קארי) בני האדם (נ"א דאתרמיזו) דאתרמיזו
 מהאי רוחין אחרנין, דלא אתפללו בחכמה עלאה, דכתיב, (מלכים א ה) ויי
 נתן חכמה לשלמה, וכתיב (מלכים א ה) ויחכם מפל האדם. משום דהני לא
 אתפללו באדם.

וי' נתן חכמה, ה' עלאה. ויחכם, דמינה אתחכם לתפא. המה הגבורים
 אשר מעולם, עולם דלעילא. אנשי השם, דאתנהגן בשמא. מאי
 שמא. שמא קדישא, דאתנהגן ביה דלא קדישין לתפא, ולא אתנהגן אלא
 בשמא. אנשי השם סתם, ולא אנשי הוי"ה. לאו מסתים סתימא, אלא
 גריעותא, ולא גריעותא אנשי השם סתם, מפללא דאדם נפקו, פתיב (תהלים
 מט) אדם ביקר בל ילין, אדם ביקר, ביקירו דמלפא, בל ילין, בלא רוחא.

תְּלִיסָר מְלָפֵי קָרְבָּא, בְּשִׁבְעָה. שְׁבַעַה. מְלָפִין בְּאַרְעָא, אֲתַחְזִיאוּ נַצְחֵי קָרְבָּא. תְּשַׁעַה דְּסַלְקִין בְּדַרְגִּין, דְּרַהֲטִין בְּרַעוּתֵהוּן, וְלִית דִּימְחֵי בִידֵיהוּן. חֲמִשָּׁה מְלָפִין קְיִימִין בְּבַהֲלוּ, לְקָמֵי אַרְבַּע לָא יִכְלִין לְמִיקָם. אַרְבַּע מְלָפִין נִפְקִין לְקַדְמוֹת אַרְבַּע, בְּהוּן תְּלִיין פְּעַנְבִין בְּאַתְפְּלָא צְרִיזִין בְּהוּ שְׁבַעַה רְהִיטִין. סְהַדִין סְהַדוּתָא וְלֹא קְיִימִין בְּדוּכְתִייהוּ. אֵילָנָא דְמַבְסָם יְתִיב בְּגוּ. בְּעַנְפוּי אַחִידִין וּמְקַנְנִין צְפָרִיין. תַּחוּתוּי תְּטַלֵּל חִיּוּתָא דְשְׁלִיטָא בְּהוּא אֵילָנָא בְּתָרֵי כְבִישִׁין, לְמִיָּהּ בְּשִׁבְעָה סְמִכִין סְחָרְגִיָּה, בְּאַרְבַּע חִיוּן, מְתַגְלָגְלִין בְּאַרְבַּע סְטָרִין.

חֲזִיָּא דְרַהֲיט בְּשׁׁע דְלוּגִין, דְּלִיג עַל טוּרִין, מְקַפֵּץ עַל גְּבַעְתָּא, דְּכַתִּיב, (שיר השירים ב) מְדַלַּג עַל הַהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבַעוֹת. זְנַבִּיָּה פּוֹמִיָּה,

בְּשָׁנוּי, נְקִיב בְּתָרִין גִּיסִין. פֶּד נְטִיל גִּיסְטָרָא אֲתַעְבִּיד לְתַלְת רֹוחִין. כְּתִיב וַיִּתְּהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים. וְכַתִּיב (משלי כב) חֲנוּךְ לִנְעָר עַל פִּי דְרַפּוּ. לִנְעָר הַיְדוּעַ. אֶת הָאֱלֹהִים, וְלֹא אֶת יְיָ. וְאֵינְנוּ, בְּשֵׁם זֶה, פִּי לְקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים לְהַקְרָא בְּשֵׁמוֹ. תַּלְת בְּתֵי דִינִין, אַרְבַּע אֵינּוּן. אַרְבַּע בְּתֵי דִינִין דְּלַעִילָא. אַרְבַּע לְתַתָּא. דְּכַתִּיב, (ויקרא ט) לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפַּט בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל וּבְמִשׁוּרָה. דִּינָא קְשִׁיא. דִּינָא דְלֹא קְשִׁיא, דִּינָא בְּשִׁקוּלָא, דִּינָא דְלֹא בְּשִׁקוּלָא. דִּינָא רְפִיא. (דִּינָא) דְּאַפִּילוּ לָא הָאֵי וְלֹא הָאֵי.

וְהָאֵי פִי הַחַל הָאָדָם לְרַב עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. הַחַל הָאָדָם לְרַב. הֵינּוּ דְכַתִּיב בְּשֵׁם וְגו', הָאָדָם דְּלַעִילָא. וְכַתִּיב עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. (שמות לד) וּמִשָּׁה לָא יָדַע פִּי קָרַן עוֹר פְּנִי, הֵינּוּ דְכַתִּיב, (בראשית ג) כְּתָנוּת עוֹר. קָרַן, דְּכַתִּיב, (שמואל א טז) וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת קָרַן הַשֶּׁמֶן. לִית מְשִׁיחָא אֶלָּא בְּקָרַן, (תהלים פט) וּבְשִׁמְךָ תָרוּם קִרְנֵנוּ. (תהלים קלב) שֵׁם אֲצַמִּיחַ קָרַן לְדוֹד. הֵינּוּ עֲשִׂירָאָה דְּמִלְפָּא. וְאַתְיָא מִן יוֹבְלָא דְהִיא אֵימָא, דְּכַתִּיב, (יהושע ו) וְהָיָה בְּמִשׁוּף בְּקָרַן הַיּוֹבֵל. קָרַן פְּיוֹבְלָא אֲתַעֲטָר עֲשִׂירָאָה בְּאֵימָא. קָרַן, דְּנְטִיל קָרַן וְרִיחַ לְאַתְבָּא רֹוחִיָּה לִיָּה.

וְהָאֵי קָרַן דִּיּוֹבְלָא הוּא. וְיּוֹבֵל ה'. וְה' נְשִׁיבָא דְרוּחָא לְכָלָא. וְכָלָא תִיַּיְבִין לְאַתְרֵייהוּ, דְּכַתִּיב, (ירמיה א) אָהָה יְיָ אֱלֹהִים, פֶּד אֲתַחְזִי ה' לֵה', יְיָ אֱלֹהִים אֲתַקְרִי שֵׁם מְלֵא וְכַתִּיב (ישעיה ב) וּנְשַׁגְּבִי יְיָ לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא. (ס"א פד אֲתַחְזוּר ה' לֵה' וְאִסְתַּלַּק י' פּוֹרְעֵנוּתָא אֲתִי לְעִלְמָא וְאִי לֹאֵו בְּשִׁבִיל אָדָם יַחֲוִי לֹא אֲתַקְנִים עִלְמָא וְכָלָא אֲתַתְרַב וְעַל דָּא כְּתִיב וּנְשַׁגְּבִי וְגו') עַל פִּן סְתִיִם וְאַתְעֲטָר צְנִיעוּתָא דְּמִלְפָּא, דְּהֵינּוּ סְפָרָא דְּצְנִיעוּתָא. זַפְּאָה (נ"א לְמֵאן דְּנִפְק וְנִדַע) לְמֵאן דְּעָאֵל וְנִפְק וְנִדַע שְׁבִילוּי וְאַרְחוּי.

פְּרֹשֶׁת תְּצַוֶּה

וְאֵתָהּ תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' (שמות כז) וְאֵתָהּ
הַקָּרֵב אֵלֶיךָ אֶת אֲהֲרֹן אַחִיךָ וְגו'. אָמַר
רַבִּי חֵיִיא, מָאֵי שְׁנָא הֵכָא מְבַכְּל אַתָּר, דְּכַתִּיב
וְאֵתָהּ הַקָּרֵב אֵלֶיךָ וְאֵתָהּ תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי
לְב. וְאֵתָהּ תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (שמות ל) וְאֵתָהּ
קַח לָךְ בְּשָׂמִים רֹאשׁ מֵר דְּרוּר. אֶלָּא כִּלְא בְּרִזָּא
עֲלָאָה אִיהוּ, לְאַכְלִלָּא שְׂכִינְתָא בְּהַדְיָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, נְהוּרָא עֲלָאָה, וְנְהוּרָא תַתָּאָה
כְּלִיל פְּחָדָא, אַקְרִי וְאֵתָהּ. פְּמָה דְאֵתָהּ
אָמַר (נחמיה ט) וְאֵתָהּ מְחִיָּה אֶת פְּלָם. וְעַל דָּא לָא
כְּתִיב, וְהַקָּרֵב אֶת אֲהֲרֹן אַחִיךָ. וְצוּיַת אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. וְדַבְּרַת אֶל כָּל חַכְמֵי לְב. בְּגִין דְּהָהוּא
זְמַנָּא שְׂרָיָא שְׂמֶשָׁא בְּסִיְהָרָא, וְאַשְׁתַּתַּף פְּלָא
כַּחְדָּא, לְשְׂרָיָא עַל אוּמְנֹתָא דְעוֹבְדָא. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, מְהָכָא, (שמות לו) אֲשֶׁר נָתַן יי' חֲכֻמָּה
וּתְבוּנָה בְּהֵמָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מְהָכָא, וְאֵתָהּ תְּדַבֵּר אֶל כָּל
חַכְמֵי לְב אֲשֶׁר מְלֵאתִיו רוּחַ חֲכֻמָּה. אֲשֶׁר
מְלֵאתִים מִיַּבְעֵי לִיָּה. אֶלָּא אֲשֶׁר מְלֵאתִיו,
לְהוּוּא לְבָא, מְלֵאתִיו רוּחַ חֲכֻמָּה. פְּמָה דְאֵתָהּ
אָמַר (ישעיה יא) וְנָחָה עָלֶיךָ רוּחַ יי' רוּחַ חֲכֻמָּה
וְגו' וְעַל דָּא אַצְטְרִיךְ אֲשֶׁר מְלֵאתִיו רוּחַ
חֲכֻמָּה, דְּשְׂרָיָא שְׂמֶשָׁא בְּסִיְהָרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא
דְּכִלְאָ, וְעַל דָּא אַתְרָשִׁים פְּלָא בְּכָל אַתָּר. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, אִי הָכִי הָנִי וְאֵתָהּ וְאֵתָהּ, הִיאָךְ
מְתִישְׁבֵן בְּקָרְאִי.

אָמַר לִיָּה, פְּלָהוּ מְתִישְׁבֵן נִינְהוּ. וְאֵתָהּ הַקָּרֵב
אֵלֶיךָ: לְיַחְדָּא בְּהַדְיָה, וְלְקָרְבָא בְּהַדְיָה,
רְזָא דְשְׂמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת. וְאֵתָהּ תְּדַבֵּר
אֶל כָּל חַכְמֵי לְב: בְּגִין דְּכִלְהוּ לָא אַתְיִין
לְמַעַבְדַּ עֲבִידְתָּא, עַד דְּרוּחַ קְדָשָׁא מְמַלְלָא
בְּגוּוּיָהּ, וְלַחֲשׁ לֹוֹן בְּלַחֲשׁוֹ, וּכְדִין עֲבַדִּי

פְּרֹשֶׁת וְאֵתָהּ תְּצַוֶּה

וְאֵתָהּ תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.
וְאֵתָהּ הַקָּרֵב אֵלֶיךָ אֶת אֲהֲרֹן אַחִיךָ
וְגו' (שמות כז). אָמַר רַבִּי חֵיִיא, מָה
שׁוֹנָה פָּאן מְבַכְּל מְקוּם, שְׂפַתּוּב
וְאֵתָהּ הַקָּרֵב אֵלֶיךָ, וְאֵתָהּ תְּדַבֵּר
אֶל כָּל חַכְמֵי לְב, וְאֵתָהּ תְּצַוֶּה אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, (שמות ל) וְאֵתָהּ קַח לָךְ
בְּשָׂמִים רֹאשׁ מֵר דְּרוּר? אֶלָּא הַכֵּל
בְּסוּד עֲלִיּוֹן הוּא, לְכִלְל הַשְׂכִּינָה
עֲמוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אוּר עֲלִיּוֹן וְאוּר
תַּחְתּוֹן כְּלוּלִים כְּפָאָד, נְקָרָאִים
וְאֵתָהּ, כְּמוֹ שְׁנָאָמַר (נחמיה ט) וְאֵתָהּ
מְחִיָּה אֶת פְּלָם. וְעַל כֵּן לָא כְּתוּב
וְהַקָּרֵב אֶת אֲהֲרֹן אַחִיךָ. וְצוּיַת
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְדַבְּרַת אֶל כָּל
חַכְמֵי לְב. מְשׁוּם שְׂבִיָּמֵן הָהוּא
מְאִירָה הַשְּׂמֶשׁ בִּירַח, וּמְשַׁתַּף
הַכֵּל כְּפָאָד, לְשֵׁרוּת עַל אֲמָנוּת
מַעֲשֵׂה הַמַּשְׁכֵּן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
מְכָאן (שמות לו) אֲשֶׁר נָתַן ה' חֲכֻמָּה
וּתְבוּנָה בְּהֵמָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מְכָאן, וְאֵתָהּ
תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לְב אֲשֶׁר
מְלֵאתִיו רוּחַ חֲכֻמָּה. אֲשֶׁר
מְלֵאתִים צְרִיף לֹוֹמֵר! אֶלָּא אֲשֶׁר
מְלֵאתִיו - לְלֵב הָהוּא מְלֵאתִיו רוּחַ
חֲכֻמָּה, כְּמוֹ שְׁנָאָמַר (ישעיה יא) וְנָחָה
עָלֶיךָ רוּחַ ה' רוּחַ חֲכֻמָּה וְגו'. וְעַל
זֶה צְרִיף אֲשֶׁר מְלֵאתִיו רוּחַ
חֲכֻמָּה, שְׁשׁוּרָה הַשְּׂמֶשׁ בִּירַח
בְּשִׁלְמוּת שֶׁל הַכֵּל, וְעַל כֵּן נִרְשְׁמוּ
הַכֵּל בְּכָל מְקוּם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
אִם כֵּן, אֵלוּ וְאֵתָהּ וְאֵתָהּ, אֵיךְ
מְתִישְׁבִים בְּפִסּוּקִים?

אָמַר לוֹ, פְּלָם מְתִישְׁבִים הֵם.
וְאֵתָהּ הַקָּרֵב אֵלֶיךָ - לְיַחְדָּא עֲמוּ
וְלְקָרֵב אֶצְלוּ סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ
כְּמוֹ שְׂצִרִיף. וְאֵתָהּ תְּדַבֵּר אֶל כָּל
חַכְמֵי לְב - לְפִי שְׂפָלָם לָא בָּאוּ
לְעִשׂוֹת מַעֲשֵׂה עַד שְׁרוּחַ הַקְּדוּשׁ
מְדַבְּרַת בְּתוֹכָם וְלוֹחֶשֶׁת לָהֶם
בְּלַחֲשׁ, וְאִזּוּ עוֹשִׂים עֲבוּדָתָם.

עבִידְתָּא. וְאַתָּה תְּצוּנָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: רוּחַ
 קִדְשָׁא פְקֻדָּא עֲלֵייהוּ, וְאַנְהִיר עֲלֵייהוּ, לְמַעַבְד
 עוֹבְדָא בְּרַעוּתָא שְׁלִים. וְאַתָּה קִח לָךְ: כְּמָה
 דְּאוּקִימְנָא. (דְּכַתִּיב) וְאַתָּה הִקְרַב אֵלַיךְ, וְהִנֵּי
 כְּלָהוּ, הִכָּא בְּעוֹבְדָא דְּמִשְׁפָּנָא. דְּכֻלָּא אֲתַעְבִּיד
 בְּרִזָּא דָא.

וְאַתָּה תְּצוּנָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - רוּחַ
 הַקִּדְשׁ מְצוּנָה עֲלֵיהֶם וּמֵאִירָה
 עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה בְּרִצּוֹן
 שְׁלֵם. וְאַתָּה קִח לָךְ - כְּמוֹ
 שֶׁפָּרְשָׁנוּ, (שְׁכַחֲנוּ) וְאַתָּה הִקְרַב
 אֵלַיךְ. וְאֵלֶּה כָּל־ם כָּאֵן בְּמַעֲשֵׂה
 שֶׁל הַמִּשְׁפָּן. שֶׁהַכֹּל נַעֲשֶׂה בְּסוּד
 זֶה.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (תַּהֲלִים כ"ב) וְאַתָּה יי' אֵל
 תִּרְחַק אֵילוּתַי לְעֲזַרְתִּי חוֹשֶׁה. וְאַתָּה יי'
 כֹּלָא חַד. אֵל תִּרְחַק: לְאַסְתַּלְקָא מִינֵן, לְמַהוּ
 סְלִיק נְהוּרָא עֲלָאָה מִתְּתַאָּה. דְּהָא כַד אֲסַתְּלַק
 נְהוּרָא עֲלָאָה מִתְּתַאָּה, פְּדִין אֲתַחֲשֹׁף כָּל
 נְהוּרָא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח כָּל־ל בְּעֵלְמָא.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תַּהֲלִים כ"ב)
 וְאַתָּה ה' אֵל תִּרְחַק אֵילוּתַי
 לְעֲזַרְתִּי חוֹשֶׁה. וְאַתָּה ה' - הַכֹּל
 אֶחָד. אֵל תִּרְחַק - לְהַתְּרַחַק
 מֵאֲתַנּוּ לְהִיּוֹת עוֹלָה הָאוּר הָעֲלִיּוֹן
 מִלְּמַטָּה. שֶׁהָרִי כְּאֲשֶׁר מִתְּעַלָּה
 הָאוּר הָעֲלִיּוֹן מִלְּמַטָּה, אֲזַי נַחֲשָׁף
 כָּל הָאוּר וְלֹא נִמְצָא כָּל־ל בְּעוֹלָם.
 וְעַל זֶה נִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּימֵי
 יְרֻמָּהוּ. וְאַף עַל גַּב שְׁנִבְנָה
 לְבַסוּף, לֹא חִזַּר הָאוּר לְמִקְוֹמוֹ
 כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף. וְעַל סוּד זֶה שֵׁם
 הַנִּבְיָא הַהוּא שֶׁהַתְּנַבֵּא עַל כַּף -
 יְרֻמָּהוּ. הָעֵלֶם שֶׁל הָאוּר הָעֲלִיּוֹן,
 שֶׁעָלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה וְלֹא חִזַּר
 לְהָאִיר לְבַסוּף כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף.
 יְרֻמָּהוּ - הַתְּעַלָּה וְלֹא חִזַּר
 לְמִקְוֹמוֹ, וְנִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
 וְנַחֲשָׁכוּ הַמְּאוּרֹת.

וְעַל דָּא אֲתַחֲרַב בִּי מִקְדְּשָׁא בְּיוֹמוֹי דְּיְרֻמָּהוּ.
 וְאַף עַל גַּב דְּאֲתַבְּנִי לְבִתְרִי, לֹא אֶהְדַּר
 נְהוּרָא לְאַתְרֵיהּ פְּדָקָא יְאוּת. וְעַל רִזָּא דָּא,
 שְׁמָא דְּהַהוּא נְבִיאָה דְּאַתְנַבִּי עַל דָּא, יְרֻמָּהוּ.
 אֲסַתְּלַקוּתָּא דְּנְהוּרָא עֲלָאָה, דְּאַסְתַּלְקַת לְעֵילָא
 לְעֵילָא, וְלֹא אֶהְדַּר לְאַנְהִירָא לְבִתְרִי פְּדָקָא
 יְאוּת. יְרֻמָּהוּ: אֲסַתְּלַק וְלֹא אֶהְדַּר לְאַתְרֵיהּ,
 וְאַתְחַרַב בִּי מִקְדְּשָׁא וְאַתְחַשְׁכוּ נְהוּרִין.

אֲבָר יִשְׁעֵיהוּ, הַשֵּׁם גּוֹרָם
 הַיְשׁוּעָה, וְלַהֲחִזִּיר הָאוּר הָעֲלִיּוֹן
 לְמִקְוֹמוֹ (יִשְׁעֵיהוּ לְהָאִיר הָאוּר הָעֲלִיּוֹן
 וְלַעֲשׂוֹת יְשׁוּעָה) וְלְבַנּוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
 וְכָל הַטּוֹבוֹת וְכָל הָאוּרוֹת יִחְזְרוּ
 כְּבָרְאִשׁוּנָה. וְעַל זֶה שְׁמוֹתֶם שֶׁל
 שְׁנֵי הַנִּבְיָאִים הָאֵלוֹ עוֹמְדִים זֶה
 לְעַמְתֵּי זֶה, בְּסַפַּת הַשֵּׁם שְׁגוֹרָם,
 וְצְרוּף הָאוּתִיּוֹת זֹו בְּזוֹ גּוֹרְמוֹת
 מַעֲשֵׂה, הֵן לְטוֹב וְהֵן לְרַע. וְעַל
 סוּד זֶה צְרוּף הָאוּתִיּוֹת שֶׁל
 הַשְּׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים, וְכֵן הָאוּתִיּוֹת
 בְּעֲצָמָן גּוֹרְמוֹת לְהִרְאוֹת סוּדוֹת
 עֲלִיּוֹנִים כְּדִגְמַת הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ,
 שֶׁהָאוּתִיּוֹת בְּעֲצָמָן גּוֹרְמוֹת סוּדוֹת
 עֲלִיּוֹנִים קְדוּשִׁים לְהִרְאוֹת בְּהֵם.
 סוּד הִרְאִשׁוֹן - יו"ד, נְקֻדָּה

אֲבָר יִשְׁעֵיהוּ, שְׁמָא גְרִים לְפוּרְקָנָא,
 וְלֹאֶהְדַּרָּא נְהוּרָא עֲלָאָה לְאַתְרֵיהּ,
 (יִשְׁעֵיהוּ לְאַנְהִירָא הַהוּא נְהוּרָא עֲלָאָה וְלְמַעַבְד פּוּרְקָנָא) וְלְמַבְּנֵי בִי
 מִקְדְּשָׁא, וְכָל טְבִין וְכָל נְהוּרִין, יִהְדְּרוּן
 פְּדַבְּקֵי מִיתָא. וְעַל דָּא, שְׁמֵהֶן דְּתָרִין נְבִיאִין
 אֵלִין, קִימִין דָּא לְקַבֵּל דָּא, בְּגִין דְּשְׁמָא גְרִים,
 וְצְרוּפָא דְּאַתְוּוֹן דָּא בְּדָא, גְרַמִּין עוֹבְדָא, הֵן
 לְטַב וְהֵן לְבִישׁ. וְעַל רִזָּא דָּא, צְרוּפָא דְּאַתְוּוֹן
 דְּשְׁמֵהֶן קְדִישִׁין, וְכֵן אֲתְוּוֹן בְּגְרַמִּיָּהוּ, גְרַמִּין
 לְאַתְחַזְּאָה רִזִּין עֲלֵאִין, כְּגוּוֹנָא דְּשְׁמָא קְדִישָׁא,
 דְּאַתְוּוֹן בְּגְרַמִּיָּהוּ, גְרַמִּין רִזִּין עֲלֵאִין קְדִישִׁין
 לְאַתְחַזְּאָה כְּהוּ.

רִזָּא קְדִמָּאָה, יו"ד, נְקֻדָּה קְדִמָּאָה (דף ק"פ ע"א)

ראשונה שעומדת על תשעה עמודים המעמידים אותה. והם עומדים לארבעת צדדי העולם, כמו שהסוף של המחשבה, נקדה אחרונה, עומדת לארבעת צדדי העולם. חוץ מזה שזה זכר, וזוהי נקבה.

זו עומדת בלי גוף, וכאשר עומדת בלבושים שמתלבשת בהם, היא עומדת על תשעה עמודים, בסוד של האות ם בלי עגול. ואף על גב שאות ס' היא בעגול ועומדת בעגול, אבל בסוד של אותיות החקוקות תוף נקדות של אורות של מעלה, הם ברבוע, ושל מטה הוא בעגול.

זה הרבוע הוא עומד בשעור של תשעה נקדות, שלש שלש לכל צד. והם בשעור של חשבון שמנה נקדות, והם תשע. ואלו הם שעומדים מסוד של הנה ברבוע בתשעה עמודים לאות יו"ד, נקדה אחת. ואלו התשעה הם שמונה בסוד של אות ם ברבוע, כמו זה: (ציור למעלה) שלש שלש לכל צד, וזהו סוד האות יו"ד, נקדה אחת. ואף אף גב שהיא נקדה אחת, הצורה שלה - ראש למעלה, וקוץ למטה. והשעור שלה שלש נקדות כדגמא זו: ועל פן התפשטותה לארבעה צדדים, שלש שלש לכל צד, היא תשע והיא שמונה. ואלו הם העמודים שיוצאים מסוד הנה להיות עמודים לאות יו"ד, ואלו נקראים מרכבה שלה. ולא עומדים בשם, רק בסוד תשע נקדות של התורה. ובסוד של ספרו של אדם נחלקו אלו התשע שהן שמונה, בצרופן האותיות של השם הקדוש, כדי לצרף אותן וליחד אותן בכל אלו הצורות כאשר נוסעות אלו השמונה שהן תשע, מאירות

דקיימא על תשע סמכין דסמכין לה. ואינון קיימין לארבע סטרי עלמא. כמה דסופא דמחשבה, נקודה בתראה, קיימא לארבע סטרי עלמא. בר דהאי דכר, ואיהי נוקבא.

והאי קיימא בלא גופא, וכד קיימא בלבושא, דאתלבש בהו, איהי קיימא על תשע

סמכין, ברזא דאת ם בלא עגולא. ואף על גב דאת ס' איהי בעגולא, וקיימא בעגולא. אבל ברזא דאתון חקיקן, גו נקודי, טהירין לעילא, אינון ברבועא, דלתתא איהו בעגולא.

האי ברבוע איהי קיימא בשיעורא דתשע נקודין, תלת תלת לכל סטר. ואינון

בשיעורא דחושבנא תמניא נקודין, ואינון תשע. ואלין אינון דקיימין מרזא דבוצינא

בריבועא בסמכין תשעה לאת יו"ד, נקודה חדא. אינון תשעה. אינון תמניא ברזא דאת ם

ברבועא, פגוונא דא :: תלת תלת לכל סטר ודא איהו רזא דאת יו"ד נקודה חדא, ואף על

גב דאיהי נקודה חדא, דיוקנא דילה, רישא לעילא, וקוצא לתתא, ושיעורא דילה תלת

נקודין פגוונא דא ועל דא אתפשטותא לארבע סטרין, תלת, תלת לכל סטר איהי

תשע ואיהי תמניא. ואלין אינון סמכין דנפקין מרזא דבוצינא, למיהוי סמכין לאת יו"ד,

ואלין אקרוין רתיכא דילה. ולא קיימין בשמא, בר ברזא דתשע נקודין דאורייתא.

וברזא דספרא דאדם, אתפלגו אלין תשע דאינון תמניא, בצרופא דאתון

דשמא קדישא, לצרפא לון וליחדא לון בכל אינון גוונין, פד נטלין אלין תמניא דאינון

תשע, נהרין בנהירו דאת ם ברבועא, ואפיק נהרין תמניא, (ס"א תמניא אתחיון) אתחזון ואתון

תשעה. ואתפלגן לתתא לנטלא כל משפנא. ואינון צרופא דשמא קדישא, ברזא דשבעין ותריין אתוון מחקקון, דנפקי מרזא דתלת גווינין, ימינא ושמאלא ואמצעייתא. וכלא מרזא דתלת נקודין, :::: שיעורא דאת יו"ד, דאיהי לד' סטריין, ואינון תמניא נקודין, ואינון תשע נקודין, ואינון תריסר נקודין עלאין. ג' ג' לכל סטר וסטר, ומחכא נחתין לתתא בתריסר לשית סטריין. וכד אתחקקון תריסר אלין בשית סטריין, אינון שבעין ותריין שמקון, רזא דשמא קדישא דשבעין ותריין דאינון שמא דא קדישא.

ובר"א איהו סליק ברעותא, דסמיכו דמחשבה באינון סמכין דאת יו"ד, ועל דא אתוון בצרופייהו, תלת תלת בכל צרופא דיליה, בגין לסלקא ברעותא דאת י', דתלת נקודין, פמה דאתמר, ועל דא לא אסתליק בסליקו דצרופא, אלא מעקרא ושרשא דרזא דאלין סמכין, דסמכין לאת י' רזא דאת ס' ברבועא, תשעה נקודין, תמניא נקודין, תריסר נקודין, שבעין ותריין נקודין. אשתכח, דכל רזא דשמא קדישא, קיימא באת י', וכלא רזא חדא, וקיימא ברזא דבוצינא, פמה דאתמר למעבד סמיכו לכל את ואת. ואינון סמכין אינון רתיכא דלהוון, דכל את ואת, פמה דאתמר.

רזא תננינא, את חמשה, דקיימא על חמשה סמכין, דסמכין לה, דנפקין מרזא דבוצינא, פד אתפנש לאסתלקא לעילא, מרזא דמשחתא. את דא היכלא קדישא אקרי, לגו, נקודה דקאמרן. וכלא איהו ברזא

מסוד המדה. אות זו נקראת היכל הקדוש, ובתוכה הנקדה

באור של אות ס ותומה ברבוע, ומוציא אורות שמונה (שמונה נראים) נראים ואותיות תשע. ומתחלקות למטה להנהיג את כל המשכן. ואילו הם צרוף של השם הקדוש בסוד של שבעים ושתים אותיות מחקקות שיוצאות מסוד של שלש צורות, ימין ושמאל ואמצע, והכל מסוד של שלש נקודות (ציור למעלה). שעור של אות יו"ד, שהיא לארבע צדדים, והן שמונה נקודות, והם תשע נקודות, והם שתיים עשרה נקודות עליונות, שלש שלש לכל צד וצד, ומכאן יורדות למטה בשתיים עשרה לששה קצוות. וכאשר נחקקות שתיים עשרה אלו בשש קצוות, הם שבעים ושתים שמות, סוד השם הקדוש של שבעים ושתים שהם השם הזה הקדוש.

והכל הוא עולה ברצון, שפמך המחשבה באלו שסומכים את האות יו"ד, ועל זה האותיות בצרופיהן - שלש שלש בכל צרוף שלו, בשביל לעלות ברצון של האות י' של שלש נקודות, כמו שאמרנו, ועל זה לא עולה בעלית הצרוף אלא מעקר ושרש של סוד של אלו הסומכים שסומכים לאות י', סוד של אות ס ברבוע, תשע נקודות, שמונה נקודות, י"ב נקודות, שבעים ושתים נקודות. נמצא שכל סוד של השם הקדוש נמצא באות י', והכל סוד אחד ועומד בסוד הנר, כמו שאמרנו, לעשות סמך לכל אות ואות. ואלו העמודים הם מקבכה שלהם, של כל אות ואות, כמו שאמרנו.

הסוד השני - אות חמישית שעומדת על חמשה עמודים שסומכים אותה, שיוצאים מסוד הנר, כאשר נאסף לעלות למעלה שאמרנו. והכל הוא בסוד שאמרנו

של אות ם בְּרַבּוּעַ. אֲבָל פֶּאֶן לֹא נִשְׁמַת, רַק אוֹת ה', וְהַמְרַכְּבָה שְׁלֵה חֲמִשָּׁה עֲמוּדִים שְׁאֲמַרְנוּ. וְכֹאֲשֶׁר מִכָּה אוֹר הֵנֵר בְּאוֹת י', מְאִירָה, וּמִהַהֲפָאָה הֵיחֵא נַעֲשׂוּ אוֹתָם תִּשְׁעָה עֲמוּדִים שְׁאֲמַרְנוּ. וּמִתּוֹךְ הָאוֹר שְׁמַאִיר אוֹת י', נִתְפָּשְׁטוּ הַשְּׁלֹשׁ נִקְדוֹת שֶׁל י'. שְׁתִּים לְמַעְלָה, שֶׁהֵן הָרֵאשׁ, וְאֶחָד לְמַטָּה, שֶׁהוּא קוֹץ הִי, כְּמוֹ זֶה שְׁאֲמַרְנוּ. כֹּאֲשֶׁר הִתְפָּשְׁטוּ שְׁתִּים, נַעֲשׂוּ שְׁלֹשׁ. אַחַת נַעֲשֶׂתָה שְׁתִּים. וְנִתְפָּשְׁטוּ וְנַעֲשָׂה הֵיכַל אֶחָד. זֶה הֵיכַל, לְאַחַר שֶׁנַּעֲשָׂה הֵיכַל לְנִקְדָּה אַחַת רֵאשׁוֹנָה, נַעֲשָׂה גְנוּז וּמִסְתָּר סוּד שֶׁל אוֹת זוּ, וְעוֹמְדָת עַל חֲמֵשׁ אַחֲרוֹת.

אַרְבַּע גְּנוּזוֹת הֵן בְּנִקְדָּה אַחַת שְׁעוֹמְדָת בִּתְּוֹךְ בְּאֲמָצַע, וְהֵן חֲמֵשׁ, וְהֵיא אוֹת ה'. כְּמוֹ שְׁאוֹת ה' שְׁלִמְטָה עוֹמְדָת עַל אַרְבַּע, וְהֵיא נִקְדָּה עַל אַרְבַּע וְעוֹמְדָת בִּתְּוֹךְ הָאֲמָצַע, כְּמוֹ כֵּן הוּא פֶּאֶן. וּמִהַ שְׁעוֹמְדָת עַל חֲמִשָּׁה עֲמוּדִים, כִּף הוּא וְדַאי, לְפִי שְׁזוֹ הַנִּקְדָּה הַעֲלִיּוֹנָה הֵיא עַל שְׁתֵּי בַחֲנִינּוֹת - אַחַת בַּעֲצָמָה, וְאַחַת בַּהֶעֱלָם.

וּבִסְפָר הַסּוּדוֹת שֶׁל חֲנוּךְ, אוֹת ה' וְדַאי עוֹמְדָת עַל חֲמִשָּׁה עֲמוּדִים שְׁיּוֹצְאִים מִתּוֹךְ הֵנֵר, וְאִזּוּ מוֹצֵיא חֲמִשָּׁה עֲמוּדִים אַחֲרִים, וְנִמְצְאָת אוֹת ה' הֵזוּ בְּסוּד הַעֲשָׂרָה. וְכֹאֲשֶׁר נִפְרְדָת, עוֹמְדָת אוֹת ה' הֵזוּ עַל עֲמוּדִים, וְאִלוֹ הֵן י"ג מִדּוֹת הַרְחָמִים בְּדִרְגָּה אַחַת שְׁנוֹסֶפֶת עֲלֵיהֶן.

וְאִלוֹ הֵם י"ב שְׁנִמְצָאִים בְּשֵׁשׁ. לְפַעְמִים הֵם אַרְבָּעִים וּשְׁתִּים, לְפַעְמִים שְׁבַעִים וּשְׁתִּים הֵן, אֲבָל יוֹרְדוֹת לְמַטָּה. וְכֹאֵן נִפְרְדִים שְׁבִילִים לְכָל צֶדֶד, וְהֵם שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם, נִשְׁאָר אַרְבָּעִים. וּשְׁתֵּי אִלוֹ אַרְבָּעִים וּשְׁתִּים אוֹתִיוֹת

דְּקֹאמְרֵן דָּאָת ם בְּרַבּוּעַ. אֲבָל הָכָא לֹא אֲתַרְשִׁים בַּר אֶת ה', וְרִתִּיכָא דִילָה חֲמִשָּׁה סְמִכִין דְּקֹאמְרֵן.

דְּכַד בְּטַשׁ נְהִירוֹ דְּבוּצִינָא בָּאָת י', אֲתַנְהִיר, וּמִהֵהוּא בְּטִישׁוּתָא, אֲתַעְבִּידוּ אֵינּוֹן תִּשְׁעֵ סְמִכִין דְּקֹאמְרֵן. וּמִגּוֹ נְהִירוֹ דְּאֲתַנְהִיר אֶת י', אֲתַפְּשְׁטוּ תְּלַת נִקְוֵדִין דִּי'. תְּרִין לְעִילָא, דְּאֵינּוֹן רִישָׁא. וְחַד לְתַתָּא, דְּאֵיהוּ קוּצָא דִי', כְּגוּוֹנָא דָּא דְּקֹאמְרֵן. כַּד אֲתַפְּשְׁטוּ, תְּרִין, אֲתַעְבִּידוּ תְּלַת. חַד אֲתַעְבִּיד תְּרִין. וְאֲתַפְּשְׁטוּ, וְאֲתַעְבִּיד חַד הֵיכְלָא. דָּא הֵיכְלָא, לְבִתָּר דְּאֲתַעְבִּיד הֵיכְלָא לְחַד נִקְוֵדָה קְדַמָּא, (ד' ק"ט ע"ב) אֲתַעְבִּיד כְּגוּוֹנֵיו טְמִיר רְזָא דָּאָת דָּא, וּקְיִימָא עַל חֲמֵשׁ אַחֲרָנִין.

אַרְבַּעָה גְּנִיזִין אֵינּוֹן, בְּחַד נִקְוֵדָה דְּקְיִימָא לְגוֹ בְּאֲמָצְעִיתָא, אֵינּוֹן חֲמֵשׁ. וְאֵיהִי ה'. כְּמָה דִּה"א דְּלְתַתָּא, קְיִימָא עַל אַרְבַּע, וְאֵיהִי נִקְוֵדָה עַל אַרְבַּע, דְּקְיִימָא כְּגוֹ אֲמָצְעִיתָא. אוֹף הָכָא נְמִי הֵיא. וּמִהַ דְּקְיִימָא עַל חֲמִשָּׁה סְמִכִין, הָכִי הוּא וְדַאי, בְּגִין דִּהֵיא נִקְוֵדָה עֲלָאָה, אֵיהִי עַל תְּרִין גְּוּוֹנִין, חַד בְּלַחֲוֹדוּי, וְחַד בְּטְמִירוֹ. וּבִסְפָרָא דְּרִזִין דְּחֲנוּךְ, ה' וְדַאי קְיִימָא עַל חֲמֵשׁ סְמִכִין דְּנִפְקִין מִגּוֹ בוּצִינָא. וְכַדִּין אֲפִיק חֲמֵשׁ קְיִימִין אַחֲרָנִין, וְאֲשַׁתְּכַחַת הֵיא ה' בְּרִזָּא דַעֲשָׂרָה. וְכַד אֲתַפְּרִשְׁת, קְיִימָא ה' דָּא, עַל סְמִכִין, וְאֵינּוֹן הוּוּ תְּלִיסַר מְכִילִין דְּרַחֲמִי, בְּחַד דְּרִגָּא דְּאֲתוּסָף עֲלֵיהוּ.

וְאִלִּין אֵינּוֹן תְּרִיסַר דְּקְיִימִין בְּשִׁית. זְמַנִּין אֵינּוֹן אַרְבַּעִין וְתְּרִין. זְמַנִּין שְׁבַעִין וְתְּרִין הוּוּ, אֲבָל נַחֲתִין לְתַתָּא. וְהָכָא אֲתַפְּרִשׁוּ שְׁבִילִין לְכָל סְטַר, דְּאֵינּוֹן תְּלַתִין וְתְּרִין, אֲשַׁתָּאֵר אַרְבַּעִין. וְתְּרִין אוּדְנִין יְמִינָא וּשְׁמַאלָא, הָא אֲזַנִּים יְמִין וּשְׁמַאל - הָרִי אַרְבָּעִים וּשְׁתִּים.

עליונות, שהן אותיות גדולות של התורה.

לפי שיש אותיות גדולות, ויש אותיות קטנות. אותיות גדולות הן למעלה, אותיות קטנות למטה, והכל למטה כדגמת למעלה. לפי שיש שמות קדושים עליונים שקיימים ברצון הרוח והלב ובלי דבור כלל.

ויש שמות קדושים תחתונים שעומדים בדבור ובהמשכת המחשבה והרצון עליהם. ויש שמות אחרים למטה, שהם מהצד ההוא האחר, שהוא מהצד הטמא, ואלה לא קיימים אלא ברצון של מעשה למטה, להעלות רצון של המעשה ההוא שלמטה אליו. לפי שהצד ההוא האחר אינו, אלא במעשים של זה העולם להטמא בהם, כמו בלעם ואותם בני קדם, וכל אותם שמתעסקים באותו הצד האחר.

ואלה לא עומדים באותיות רשומות מן שמים ועשרים של התורה, חוץ משמים, והן אות ח' ואות ק', וסומכים להם בסמיכות אותיות של שקר. אבל אלו הן נודעות אצלן יותר. ועל זה בתהלה לדוד, בכלם פתוב אות ו' בכל אות ואות, חוץ מאלו השמים שלא כתובה אות ו', שהרי אות ו' היא שמו של הקדוש ברוך הוא.

ובשבי"ד זה אלו הארבעים ושנים אותיות שהעולם הזה נברא בהן, נמצא שאות ה' העליונה הזאת להעלות לתשעים ושנים. תשעים הם חוץ משתי אוננים זמין ושמאל. וסוד זה (וסימנך) - (בראשית יז) ואם שרה הבת תשעים שנה תלד. אבל הוא בחשבון תשעים ושנים, וכאשר נוספת דרגה של סוד הברית, שהוא רקיע שמיני, ועומד לשמונה ימים, הרי מאה. ואלה

ארבעין ותריין, אלין ארבעין ותריין אתון עלאין, דאינון אתון רברבן דאורייתא.

בגין דאית אתון רברבן, ואית אתון זעירין. אתון רברבין אינון לעילא, אתון זעירין לתתא. וכלא לתתא כגוונא דלעילא. בגין דאית שמהן קדישין עלאין, דקיימין ברעו דרוחא ולבא בלא מלווא כלל.

ואית שמהן קדישין תתאין, דקיימין במלה, ובמשיכו דמחשבה ורעו עלייהו. ואית שמהן אחרנין לתתא, דאינון מההוא סטרא אחרא, דאיהו מסטרא דמסאבא, ואלין לא קיימין, אלא ברעו דעובדא לתתא, לסלקא רעו דההוא עובדא דלתתא לגביה. בגין דאיהו סטרא אחרא לאו איהו, אלא בעובדין דהאי עלמא, לאסתאבא בהון. כגוונא דבלעם, ואינון בני קדם, וכל אינון דמתעסקי בההוא סטרא אחרא.

ואלין, לא קיימי באתון רשימין מן תריין ועשרין דאורייתא, בר תריין, ואלין ח' וק', וסמכין לון בסמיכו אתון דשקר. אבל אלין אינון אשתמודעאן לגבייהו יתיר. ועל דא בתהלה לדוד, בכלהו כתיב ו' בכל את ואת, בר מאלין תריין, דלא פתיב ו', דהא ו' שמה דקודשא בריך הוא איהו.

ובגין כך אינון ארבעין ותריין אתון, דעלמא דא אתברי בהו, אשתכח האי ה' עלאה, לסלקא לתשעין ותריין, תשעין הוו, בר תריין אודנין ימינא ושמאלא. ורזא דא (ס"א וסימנך) (בראשית י"ז) ואם שרה הבת תשעים שנה תלד.

אבל איהו בחשבנא תשעין ותריין, וכד אתוסף דרגא דרזא דברית, דאיהו רקיעא תמינאה, וקיימא לתמינא יומין, הא מאה. ואלין ודאי מאה ברכאן בכל יומא דאצטריכא כנסת

וְדָאֵי מֵאָה בְּרֻכּוֹת בְּכָל יוֹם
שְׁצָרִיכָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְהִתְקַשֵּׁט
בָּהֶן. וְהִפְלֵל בְּסוּד אוֹת ה'.

אוֹת ה' זוּ הִיא צִיּוּר שְׁלֵה בְּשֵׁתִי
אוֹתִיּוֹת נ', סוּד שֶׁל מֵאָה, וְהֵם
חֲמִשָּׁה עֲמוּדִים וּמִרְכָּבוֹת
הַיּוֹצֵאִים מִתּוֹךְ הַנּוֹר, וְהֵם חֲמִשָּׁה
אַחֲרִים שְׂיוֹצֵאִים מִמֶּנֶּה. וְעַל זֶה
צִיּוּרָה כְּמוֹ זֶה: ז-ן. שְׁתֵּי נֹנִינִן,
וְנִקְדָּה שְׁעוֹמְדַת בְּאַמְצָע. וְעַל זֶה
אוֹת ו' עוֹמְדַת בִּינֵיהֶן תְּמִיד, כְּמוֹ
זֶה נוֹן, לְפִי שְׁכָאן הוּא מְקוּמָה
לְהִתְקַשֵּׁט, וְאַף עַל גַּב שְׁסוּדוֹת
אַחֲרִים הֵם בְּסוּד אוֹת ה', אֲבָל זֶה
הוּא בְּסוּדוֹת סִפְרוֹ שֶׁל חֲנוּךְ, וְכָף
הוּא בְּאַמְתָּ.

וְכֹאשֶׁר נִתְקַנְתָּ בְּאֵלוֹ הַחֲמִשִּׁים
לְבָדֶם, הִיא נִקְדָּה אַחַת שְׁעוֹמְדַת
בְּסוּד הָאוֹת נ', כְּמוֹ זֶה נ' - נו"ן.
וְנִקְדָּה אַחַת בְּאַמְצָע שֶׁהִיא
שׁוֹלְטַת עֲלֵיהֶם, וְהִפְלֵל בְּסוּד אַחַד.
אֲשֶׁרִי הֵם שְׂיוֹדְעִים דְּרַכֵּי הַתּוֹרָה
לְלַכֵּת בְּדַרְכֵיכֶם אֲמִתִּיּוֹת. אֲשֶׁרִיֶּהֱם
בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֲשֶׁרִיֶּהֱם בְּעוֹלָם
הַבָּא.

סוּד שְׁלִישִׁי - אוֹת ו'. אוֹת זוּ צִיּוּר
שֶׁל סוּד אָדָם, כְּמוֹ שְׁבִאֲרָנוּ. וְהָרִי
בְּאֲרָנוּ שְׁאוֹת זוּ עוֹמְדַת עַל י"ב
מִרְכָּבוֹת, וְכֹאשֶׁר נִפְרְדוֹת, הֵן
אַרְבַּע וְעֶשְׂרִים מִרְכָּבוֹת שְׁכָלוֹלוֹת
בְּאוֹת הַזֶּה, הַתְּפִשְׁטוֹת דְּמוֹת שֶׁל
אָדָם, כְּנֶגֶד זְרוּעוֹת וִירְכֵיכֶם וְגוֹף,
אִיבָרִים שְׁלֵהֶם אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים
הֵם שֶׁל זְרוּעוֹת וִירְכֵיכֶם וְגוֹף, הָרִי
לְמַדְנוּ, אֲבָל פֶּלֶם סְתוּמִים בְּגוֹף,
וְהַגּוֹף עוֹמֵד בְּכָל הָאַרְבָּעָה
וְעֶשְׂרִים, וְכָל הַמִּרְכָּבוֹת כְּלוּלוֹת
בְּגוֹף זֶה, וּמְשׁוּם שְׁכָלוֹלוֹת פֶּלֶן
בוֹ, עוֹמְדַת ו' בְּהַתְּפִשְׁטוֹת אַחַת.
נֹחַ אַחַד כְּלוּל בְּאַרְבַּע וְעֶשְׂרִים
מִרְכָּבוֹת, וְאַלֶּה הֵן: הָרֵאשׁ בְּשֵׁשׁ,
הַגּוֹף בְּשִׁמּוֹנֵה עֶשְׂרֵה. וְאַף עַל גַּב
שְׁכָל הַמִּרְכָּבוֹת הֵן (י"ג) (י"ד) שְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה לְכָל צַד - בְּכָל עוֹמֵד הַגּוֹף.

יִשְׂרָאֵל לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ. וְכֹלָא בְּרֻזָּא דְּה'.
הָאִי ה', אִיהִי דִּיּוֹקְנָא דִּילָהּ בְּתָרִין נֹנִינִן, רֻזָּא
דְּמֵאָה, וְאִינּוֹן חֲמִשׁ סְמִכִין רְתִיכִין,
דְּנִפְקִי מְגוּ בּוּצִינָא, וְאִינּוֹן חֲמִשׁ אַחְרָנִין
דְּנִפְקִין מִינָהּ. וְעַל דָּא דִּיּוֹקְנָהּ פְּגוּוֹנָא דָּא
ז-ן, תְּרִין נֹנִינִן, וְנִקְוֹדָה דְּקִיּוּמָא בְּאַמְצָעִיתָא.
וְעַל דָּא ו' קִיּוּמָא בִּינֵיהוּ תְּדִיר, פְּגוּוֹנָא דָּא
נוֹן, בְּגִין דְּהִכָּא אִיהוּ אַתְרֵיהּ לְאַתְעֵטְרָא, וְאַף
עַל גַּב דְּרִזִין אַחְרָנִין אִינּוֹן בְּרֻזָּא דְּה', אֲבָל דָּא
אִיהוּ בְּרִזִין דְּסִפְרָא דְּחֲנוּךְ, וְהָכִי הוּא וְדָאִי.

וְכֹד אַתְתְּקַנָּא בְּאִינּוֹן חֲמִשִּׁין בְּלַחֲוֹדֵיהוּ, אִיהוּ
נִקְוֹדָה חֲדָא דְּקִיּוּמָא בְּרֻזָּא דְּנ', פְּגוּוֹנָא דָּא
(ה) נ', נו"ן. וְחַד נִקְוֹדָה בְּאַמְצָעִיתָא דְּאִיהִי
שְׁלִטָּא עֲלֵיהוּ, וְכֹלָא רֻזָּא חֲדָא. זְכָאִין אִינּוֹן
דִּידְעֵי אַרְחוּי דְּאוּרִייתָא, לְמַהֲךְ בְּאַרְחֵי קְשׁוּט.
זְכָאִין אִינּוֹן בְּהָאִי עֲלִמָּא, וְזְכָאִין אִינּוֹן
בְּעֲלִמָּא דְּאִתִּי.

רֻזָּא תְּלִיתָאָה אֶת ו', הָאִי אֶת דִּיּוֹקְנָא דְּרֻזָּא
דְּאָדָם, פְּמָה דְּאַתְמַר. וְהָא אוֹקִימָנָא,
דְּהָאִי אֶת, קִיּוּמָא עַל תְּרִיסַר רְתִיכִין. וְכֹד
מִתְפָּרְשָׁאן, אִינּוֹן אַרְבַּע וְעֶשְׂרִין רְתִיכִין,
דְּכִלְיָן בְּהָאִי אֶת פְּשִׁיטוֹ דִּיּוֹקְנָא דְּבַר נֶשׁ,
לְקַבֵּל דְּרוּעִין וִירְכִין וְגוּפָא (דף קפ"א ע"א) שְׂיִפִין
דְּלֵהוֹן אַרְבַּע וְעֶשְׂרִין אִינּוֹן דְּדְרוּעִין, וִירְכִין,
וְגוּפָא, הָא אַתְמַר, אֲבָל כְּלֵהוּ סְתִימִין בְּגוּפָא,
וְגוּפָא קִיּוּמָא בְּכֵלֵהוּ אַרְבַּע וְעֶשְׂרִין, וְכֵלֵהוּ
רְתִיכִין כְּלִיָּן בִּיהּ בְּגוּפָא, וּבְגִין דְּכִלְיָן כְּלֵהוּ
בִּיהּ, קִיּוּמָא, ו' פְּשִׁיטוֹ חַד.

גוּפָא חַד כְּלִיָּל בְּאַרְבַּע וְעֶשְׂרִין רְתִיכִין, וְאַלִין
אִינּוֹן: רִישָׁא בְּשִׁית. גוּפָא בְּתַמְנַסַר, וְאַף
עַל גַּב דְּכָל רְתִיכִין אִינּוֹן (כ"א י"ג) (כ"א י"ח) תְּרִיסַר
לְכָל סֵטַר, בְּכֹלָא קִיּוּמָא גוּפָא. אֲבָל עֶשְׂרִים
וְאַרְבַּע אִינּוֹן שִׁית דְּרִישָׁא, דְּאִינּוֹן שְׂיִפִין

אָבַל עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע הֵן שֵׁשׁ שֵׁל הָרֵאשׁ, שֶׁהֵם אֵיבָרִים לְהַעֲלוֹת לְרֵאשׁ. שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה חֲלִיּוֹת שְׁמַעְמִידוֹת אֵת הָרֵאשׁ, וְעַמִּידַת הַגּוּף עֲלֵיהֶן.

וְכַלֵּם הֵם הַתְּפֹשְׁטוֹת אַחַת בְּרֵאשׁ וּבַגּוּף, וְאֵלּוּ הַשְּׂשִׁים כָּלֵם כּוֹלֵל אוֹתָם שֶׁהוּא סוּד שֵׁל שֵׁשׁ. וְעַל זֶה שְׁעוֹר שֶׁל הָאוֹת ו' - הָרֵאשׁ שְׁעוֹרוֹ בְּשֵׁשׁ נִקְדוֹת מִמֶּשׁ, הַגּוּף בְּשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה. כְּעֵין זֶה כָּל אֵלּוּ הַסּוּדוֹת מִתְּפָרְשִׁים, לְכַלֵּל אוֹתָם בַּגּוּף, לְפִי שֶׁהַזְרוּעוֹת וְהִירְכִיבִים כָּלֵם בְּהַעֲלֵם, וְעַל זֶה כָּלֵם נִכְלָלִים בְּסוּד הָאוֹת ו' וְצִיּוֹר שְׁלֵה.

וְכֹאֲשֶׁר שְׁלֵמוֹת שֶׁל אוֹת זוֹ נִרְאִית, אִזּוֹ כָּל הַצְּדָדִים הָרַעִים נִסְתָּמִים, וְנִפְרָדִים מִהַלְבֵּנָה וְלֹא מְכַסִּים, לְפִי שֶׁהִיא בּוֹקֶצֶת כָּל חֲלוֹנוֹת שֶׁל הָרַקִּיעִים וּמְאִירָהּ לָהּ, וְלֹא יְכוּל הַמְּקַטְרֵג לְהִרְעֵ כָּלֵל. וְכֹאֲשֶׁר זֶה מִסְתַּלֵּק, אִזּוֹ עוֹלָה וּמִסְטִין וּמִפְתָּה, וְיְכוּל לְקַטְרֵג עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, לְפִי שֶׁהוּא מְלֻךְ זָקֵן וְכַסִּיל, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

אוֹת ו' הִיא אוֹר שְׁמֵאִיר לְלִבְנָה, וְאַף עַל גַּב שְׁאוֹרוֹת רַבִּים נִכְלָלִים בּוֹ, אוֹר שְׁמֵאִיר לְשִׁכְיָנָה הוּא אֶחָד פְּשׁוּט לְמֵלֵאת אוֹתָהּ. וְהוּא סוּד הָאֵלֶף, רְשׁוּם בְּכָל אֵלּוּ הַסּוּדוֹת. וְכֹאֲשֶׁר מְאִיר לְשִׁכְיָנָה, בְּסוּד אוֹת ו' מְאִיר לָהּ.

וּבִסְפָרוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, בְּצִיּוֹר הָאוֹתִיּוֹת אוֹת ו' נִקְדָּה אַחַת לְמַעְלָה, וְחֲמֵשׁ נִקְדוֹת שְׁלֵמֻטָּה, וְכֵן שְׁעוֹר שְׁלֵה כְּעֵין זֶה - ו', וְכָל נִקְדָּה עוֹמֶדֶת בְּסוּד עֶשֶׂר, לְפִי שְׁאִין לָךְ נִקְדָּה שְׁלֵא נִשְׁלָמַת לְעֶשֶׂר, שְׁכָל נִקְדָּה יֵשׁ בָּהּ תִּשְׁעָה עֲמוּדִים מְרַכְּבוֹת, וְהַנִּקְדָּה הַחַיָּה מְשַׁלְּמָה לְעֶשֶׂר. נִקְדָּה יְמִנִית תִּשְׁעָה עֲמוּדִים, וּמְרַכְּבוֹת יֵשׁ לָהּ, וְהִיא עֶשְׂרֵה. וְכֵן לְשֵׁמָאל, וְכֵן לְכָל הַצְּדָדִים. וְעַל זֶה כָּל נִקְדוֹת

לְאַעֲלָאָה רִישָׁא. תְּמַנִּי סְרִי חוּלְיִין דְּקִיּוּמָא רִישָׁא, וְסַמְכָא גּוּפָא עֲלֵייהוּ.

וְכִלְהוּ פְּשִׁיטוֹ חַד, בְּרִישָׁא וּגּוּפָא, וְאִינוּן שִׁיתִין כְּלָהוּ כְּלִיל לֹוֹן, דְּאִיהוּ רְזָא דְשִׁית. וְעַל דָּא שִׁיעוּרָא דָּאֵת ו', רִישָׁא שִׁיעוּרָא בְּשִׁית נְקוּדִין מִמֶּשׁ, גּוּפָא בְּתַמְנֵי סְרִי. כְּגוּוּנָא דָּא כָּל אֵלִין רְזִין מִתְּפָרְשֵׁן, לְאַכְלָלָא לֹוֹן בְּגּוּפָא, בְּגִין דְּדְרוּעִין וְיִרְכִין כְּלָהוּ בְּגַנְיָזוּ, וְעַל דָּא כְּלָא אֲתַפְלִיל בְּרְזָא דָּאֵת ו' וְדִיוקְנָא דִילָהּ.

וְכַד שְׁלִימוֹ דָּאֵת דָּא אֲתַחְזִי, כְּדִין כָּל סְטָרִין בִּישִׁין אֲסַתְתָּמוּ, וְאֲתַפְרָשֵׁן מִסִּיהָרָא, וְלֹא אֲתַחְפִּיין, בְּגִין דְּאִיהוּ מְבַקֵּעַ כָּל מְשִׁקּוּפִין דְּרַקִּיעִין, וְאֲנַהִיר לָהּ, וְלֹא יְכָלָא מְקַטְרָגָא לְאַבְאָשָׁא כָּלֵל. וְכַד הִיא אֲסַתְלָק, כְּדִין סְלִיק וְאַסְטִי וּמִפְתִּי, וְיְכִיל לְקַטְרָגָא עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ מְלֻךְ זָקֵן וְכַסִּיל, וְהָא אוֹקִימָנָא.

ו' אִיהוּ נְהוּרָא דְנְהִיר לְסִיהָרָא, וְאַף עַל גַּב דְנְהִירִין סְגִיאִין אֲתַכְּלִילֵן בֵּיהּ, נְהוּרָא דְנְהִיר לְסִיהָרָא אִיהוּ חַד פְּשִׁיטוֹ לְמֵלִיאָא לָהּ. וְאִיהוּ רְזָא דְאֵלֶף, רְשִׁימָא בְּכָל אִינוּן רְזִין. וְכַד נְהִיר לְסִיהָרָא בְּרְזָא דּו' נְהִיר לָהּ.

וּבִסְפָרָא דְאָדָם קְדַמָּאָה, בְּדִיוקְנֵין דְּאַתְוּוֹן, ו' חַד נְקוּדָה לְעִילָא, וְחֲמֵשׁ נְקוּדִין דְלִתְתָּא, וְכֵן שִׁיעוּרָא דִילָהּ כְּגוּוּנָא דָּא, ו' וְכָל נְקוּדָה קִיּוּמָא בְּרְזָא דְעֶשֶׂר, בְּגִין דְלִית לָךְ נְקוּדָה דְלֹא אֲשָׁלִים לְעֶשֶׂר, דְּכָל נְקוּדָה אִית בֵּיהּ תִּשְׁעַ סְמִכִין רְתִיכִין, וְהִיא נְקוּדָה אֲשָׁלִים לְעֶשֶׂר. נְקוּדָה דִּימִינָא תִּשְׁעַ סְמִכִין רְתִיכִין לָהּ, וְאִיהִי עֶשְׂרֵה. וְכֵן לְשֵׁמָאלָא. וְכֵן לְכָל סְטָרִין. וְעַל דָּא, כְּלָהוּ נְקוּדִין אִינוּן כָּל חַד וְחַד כְּלָלָא דְעֶשֶׂר, אִיהִי וְרְתִיכוּי. וְכִלְהוּ

אלו, כל אחת ואחת פלולה מעשר, היא ומרפבותיה. וכלם פלולים בהתפשטות ההיא של האות ו', ועל כן הכל הוא בציור בסוד האות ו'.

וכאשר נכנס השמש בלבנה, (הלכנה) יוצאת מאות ו' הזו התפשטות אחת סוד הברית, כעין אות ג', וזהו להפגס בנקבה. וכאשר נכלל הכל בהתפשטות זו של אות ו', אז עומד לשמש בנקבה. וסוד זה שפתיב, ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך. את לכלל הדרועות בגוף. ואת בניו אתו - אלה כל אלו המרפבות ועמודים שלו. זרוע שמאל אצלו, שפתיב (כמדבר א) קח את הלויים, שתמצא אות ו' שכוללת הכל בהתפשטות אחת להיות אחד. ועד זה נמצא היחוד בזה, ימין ושמאל ואמצע. הכל הוא כאחד. ועל זה נעשית התפשטות אחת, ונקרא אחד, ולא תמצא חוץ מהתפשטות אחת בלבד. וזהו אחד.

אות ה' אחרונה נעשית גוף אחד בזו הנקדה האמצעית. ונכנסת בה אות ו', ונמצאת אות ו' בין שתי נקודות, אחת למעלה ואחת למטה. ואז מתאחד העולם העליון בעולם התחתון, והוא אחד. ובארונה. בא רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידיו. בכה רבי אבא ואמר, אוי לעולם כאשר יאסף השמש ויחשף העולם.

אמר רבי אלעזר, הירכים שלמטה בסוד אות ו', מנין לנו שנכללו באות זו? אמר לו, שפתיב (מלאכי א) זכרו תורת משה עבדי, ולא כתיב נביאי, להראות שהכל נכלל בסוד אות ו'. ואות

ו' נקראת אחד, והיא אחת לבדה והתפשטות אחת, והרי נתבאר.

ואתה הקרב אליך וגו' (שמות כח). אמר רבי שמעון, לא שמש משה (השמש) (שהוא שמש) בלבנה עד

כלילן בההוא פשיטו דאת ו', בגין כף פלא איהו בדיוקנא ברזא דאת ו'.

וכד עייל שמשא בסיהרא, (סיהרא) נפק מהאי ו' חד פשיטו רזא דברית, פגוונא דא ג', ודא איהו לאעלא בנוקבא. וכד אתפליל פלא בהאי פשיטו דאת ו', פדין קיימא לשמשא בנוקבא. ורזא דא דכתיב, ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך, את לאתפללא דרועא בגופא, ואת בניו אתו, אלין כל אינון רתיכין וסמכין דיליה. דרועא שמאלא לגביה, דכתיב, (כמדבר א) קח את הלויים, לאשתפחא ו' דכליל פלא. אחד פשיטו, למהוי חד.

ועד דא אשתכח יחודא בהאי, ימינא ושמאלא ואמצעיתא, פלא איהו חד. ועל דא אתעביד חד פשיטו, ואקרי אחד, ולא תשכח בר פשיטו חד בלחודוי, ודא הוא חד. ה' בתראה, אתעביד חד גופא, בהאי נקודה דאמצעיתא. ואעיל בה ו', ואשתכח ו' בין ב' נקודין, חד לעילא, וחד לתתא. וכדין, אתאחיד עלמא עלאה, בעלמא תתאה, ואיהו חד. ואוקימנא. אתא רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידוי. בכה רבי אבא ואמר, ווי לעלמא כד יתפניש שמשא ויתחשף עלמא.

אמר רבי אלעזר, ירפין לתתא, ברזא דאת ו', מנא לן דאתפלילו בהאי את. אמר ליה, דכתיב, (מלאכי א) זכרו תורת משה עבדי, ולא כתיב נביאי, לאתחזאה דכלא אתפליל ברזא דו', ואת ו' אקרי חד, ואיהו חד בלחודאה, ופשיטו חד ודא אתמר.

ואתה הקרב אליך וגו' (שמות כח). אמר רבי

שְׁמֵעוֹן, לָא שְׁמַשׁ מוֹשֶׁה (נ"א שְׁמַשָּׁא) (נ"א דַּאִיהוּ שְׁמַשָּׁא) בְּסִיְהָרָא, עַד דַּאֲתַפְּלִיל בְּכָל סְטָרִין בְּרִזָּא דְּרִי, כְּמָה דַּאֲוִקִימָנָא. תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנוּ לִי. לְכַהֵן לִי לֹא נֶאֱמַר, אֲלֵא לְכַהֲנוּ לִי, לְשִׁמוּשׁ שְׁלוֹ, לְשִׁמוּשׁ שְׁלֹ, לְשִׁמוּשׁ שְׁלֹ וְדַאִי. זֵו אוֹת ה', לְהַעֲלוֹת וּלְשַׁמֵּשׁ ו' בַּה', לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד. אֲשֶׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁנַכְסוּ וַיִּצְאוּ וַיּוֹדְעִים בְּסוּד הַדְּרָכִים שֶׁל הַתּוֹרָה לְלַכֵּת בְּדַרְךָ אֶמֶת.

מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לְמַה מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? אֲלֵא הַכֹּל לֹא נִקְרָא לְהִיּוֹת אֶחָד כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, אֲלֵא מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁהָרִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִימִים לְמִטָּה, לְפִתּוּחַ דְּרָכִים וְלִהְיֹר שְׁבִילִים וְלַהֲדַלִּיק גִּירוֹת, וּלְקָרֵב הַכֹּל מִמִּטָּה לְמַעֲלָה לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד, וּמִפְּנֵי כֶּף כְּתוּב (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, הַכֹּל הוּא קְרוּב לְמִי שְׁיֹדֵעַ לִיחַד הַיְחִיד וְלַעֲבַד לְאַדְוֹנוּ, שְׁהָרִי בְּזִמְן שְׁנִמְצָא קֶרְפֵּן כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, אֲזִי מִתְקָרֵב הַכֹּל כְּאַחַד, (הַדְּרוֹת בְּלֹן בְּאַחַת) וְהָאֵרַת הַפְּנִים נִמְצָאת בְּעוֹלָם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְנִכְנַע וְנִסְתַּר הַצַּד הַאֲחֹר, וְשׁוֹלֵט הַצַּד שֶׁל הַקְּדוּשָׁה בְּאוֹר וְשִׁמְחָה. וְכַאֲשֶׁר הַקֶּרֶפֶן לֹא נִמְצָא כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, אוֹ שְׁהִיחִיד לֹא הָיָה כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, אֲזִי הַפְּנִים עֲצוּבוֹת, וְאוֹר לֹא נִמְצָא, וּמִתְכַּסֶּה הַלְּבָנָה, וְשׁוֹלֵט הַצַּד הַאֲחֹר בְּעוֹלָם (שְׁלֹא נִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֲלֵא מִפְּנֵי וכו'), מִפְּנֵי שְׁאִין מִי שְׁיֹדֵעַ לִיחַד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא נִסָּה אֶת אִיּוֹב וְלֹא בָּא עִמּוֹ בְּנִסְיוֹן כְּנִסְיוֹן שֶׁל שְׂאֵר הַצַּדִּיקִים, שְׁהָרִי לֹא כְּתוּב בּוֹ וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אִיּוֹב, כְּמוֹ שְׁכְּתוּב בְּאַבְרָהָם (בְּרַאשִׁית כב)

שְׁמֵעוֹן, לָא שְׁמַשׁ מוֹשֶׁה (נ"א שְׁמַשָּׁא) (נ"א דַּאִיהוּ שְׁמַשָּׁא) בְּסִיְהָרָא, עַד דַּאֲתַפְּלִיל בְּכָל סְטָרִין בְּרִזָּא דְּרִי, כְּמָה דַּאֲוִקִימָנָא. תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנוּ לִי. לְכַהֵן לִי לֹא נֶאֱמַר, אֲלֵא לְכַהֲנוּ לִי, לְשִׁמוּשׁ שְׁלוֹ, לְשִׁמוּשׁ שְׁלֹ, לְשִׁמוּשׁ שְׁלֹ וְדַאִי. זֵו אוֹת ה', לְהַעֲלוֹת וּלְשַׁמֵּשׁ ו' בַּה', לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד. אֲשֶׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁנַכְסוּ וַיִּצְאוּ וַיּוֹדְעִים בְּסוּד הַדְּרָכִים שֶׁל הַתּוֹרָה לְלַכֵּת בְּדַרְךָ אֶמֶת.

מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לְמַה מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? אֲלֵא הַכֹּל לֹא נִקְרָא לְהִיּוֹת אֶחָד כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, אֲלֵא מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁהָרִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִימִים לְמִטָּה, לְפִתּוּחַ דְּרָכִים וְלִהְיֹר שְׁבִילִים וְלַהֲדַלִּיק גִּירוֹת, וּלְקָרֵב הַכֹּל מִמִּטָּה לְמַעֲלָה לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד, וּמִפְּנֵי כֶּף כְּתוּב (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, הַכֹּל הוּא קְרוּב לְמִי שְׁיֹדֵעַ לִיחַד הַיְחִיד וְלַעֲבַד לְאַדְוֹנוּ, שְׁהָרִי בְּזִמְן שְׁנִמְצָא קֶרְפֵּן כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, אֲזִי מִתְקָרֵב הַכֹּל כְּאַחַד, (הַדְּרוֹת בְּלֹן בְּאַחַת) וְהָאֵרַת הַפְּנִים נִמְצָאת בְּעוֹלָם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְנִכְנַע וְנִסְתַּר הַצַּד הַאֲחֹר, וְשׁוֹלֵט הַצַּד שֶׁל הַקְּדוּשָׁה בְּאוֹר וְשִׁמְחָה. וְכַאֲשֶׁר הַקֶּרֶפֶן לֹא נִמְצָא כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, אוֹ שְׁהִיחִיד לֹא הָיָה כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, אֲזִי הַפְּנִים עֲצוּבוֹת, וְאוֹר לֹא נִמְצָא, וּמִתְכַּסֶּה הַלְּבָנָה, וְשׁוֹלֵט הַצַּד הַאֲחֹר בְּעוֹלָם (שְׁלֹא נִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֲלֵא מִפְּנֵי וכו'), מִפְּנֵי שְׁאִין מִי שְׁיֹדֵעַ לִיחַד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא נִסָּה אֶת אִיּוֹב וְלֹא בָּא עִמּוֹ בְּנִסְיוֹן כְּנִסְיוֹן שֶׁל שְׂאֵר הַצַּדִּיקִים, שְׁהָרִי לֹא כְּתוּב בּוֹ וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אִיּוֹב, כְּמוֹ שְׁכְּתוּב בְּאַבְרָהָם (בְּרַאשִׁית כב)

מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמַאי מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲלֵא כְּלָא לֹא אֲתַקְרִי לְמַהוּי חַד כְּדָקָא יְאוּת, אֲלֵא מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּהָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִימִי לְתַתָּא, לְאַפְתָּחָא אֲרַחֲיִין, וְלֵאנְהָרָא שְׁבִילִין, וְלֵאדְלָקָא בּוּצִינִין, וְלִקְרָבָא כְּלָא מִתַּתָּא לְעִילָא, לְמַהוּי כְּלָא חַד, וּבְגִינִי כְּף כְּתִיב (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, כְּלָא אִיהוּ קְרִיבָה, לְמַאֲן דִּידַע לִיחַדָּא יְחִידָא, וְלְמַפְּלַח לְמַאֲרִיָּה, דְּהָא בְּזִמְנָא דַּאֲשַׁתְּכַח קֶרְפֵּנָא כְּדָקָא יְאוּת, כְּדִין אֲתַקְרִיב כְּלָא כְּחַדָּא, (נ"א וְרִגִין בְּלִחוּ כְּחַד) וְנִהִירוּ דַּאֲנַפִּין, אֲשַׁתְּכַח, בְּעֵלְמָא בְּבִי מִקְדָּשָׁא, וְאַתְּכַפֵּיא וְאַתְּכַפֵּיא סְטָרָא אַחְרָא, וְשְׁלִיט סְטָרָא דְּקְדוּשָׁא בְּנִהִירוּ וְחִידוּ. וְכַד קֶרְפֵּנָא לֹא אֲשַׁתְּכַח כְּדָקָא יְאוּת, אוֹ יְחִידָא לֹא הוּי כְּדָקָא יְאוּת, כְּדִין אַנְפִּין עֲצִיבוּ. וְנִהִירוּ לֹא אֲשַׁתְּכַח, וְאַתְּכַפֵּיא סִיְהָרָא, וְשְׁלֵטָא סְטָרָא אַחְרָא בְּעֵלְמָא, (נ"א דְּלֵא אֲתַחְרִיב בִּי מִקְדָּשָׁא אֲלֵא בְּגִין וכו') בְּגִין דְּלֵא אִית מַאֲן דִּידַע לִיחַדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא, כְּדָקָא יְאוּת.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא נִסִּי לְאִיּוֹב, וְלֹא אֲתָא עֲמִיָּה בְּנִסְיוֹנָא,

כְּנִסְיוֹנָא דְּשְׂאֵר צַדִּיקָא, דְּהָא לֹא כְּתִיב בֵּיהּ וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אִיּוֹב, כְּמָה

וְהֶאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. שֶׁהוּא בְּיַד הַקָּרִיב אֶת בְּנֵי יַחֲדוֹ אֵלָיו. וְאִיּוֹב לֹא נִתֵּן לוֹ וְלֹא מָסַר לוֹ כָּלֹם, וְלֹא נֶאֱמַר לוֹ. אָבֶל נִמְסַר בְּיַד הַמְּקַטְרֵג בְּדִין שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שֶׁהוּא עוֹרֵר אֶת הַמְּקַטְרֵג עָלָיו מֵה שֶׁהוּא לֹא רָצָה. שֶׁהָרִי כָּכָל זְמַן בָּא הַמְּקַטְרֵג הֵהוּא לְעוֹרֵר עַל בְּנֵי אָדָם, וְכֵאֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹרֵר אוֹתוֹ עָלָיו, שֶׁכְּתוּב (אִיּוֹב א) הִשְׁמַת לִבִּי עַל עַבְדֵי אִיּוֹב. אָבֶל סוֹד עֲמַק הוּא. פָּתַח וְאָמַר, (בְּרֵאשִׁית ד) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קִיץ מִפְּרֵי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה. וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים, סוֹד הוּא. מִקֵּץ יָמִים וְלֹא מִקֵּץ יָמִין. דְּחָה לְקֵץ הַיָּמִין, וְקָרַב לְקֵץ הַיָּמִים. וְכֵכָר פְּרָשְׁנוּ, שֶׁכְּתוּב (דְּנִיאל יב) וְאִתָּה לֶךְ לְקֵץ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדִנְיָאֵל, וְאִתָּה לֶךְ לְקֵץ. אָמַר לוֹ, לֹאִיזָה קֵץ? לְקֵץ הַיָּמִים אוֹ לְקֵץ הַיָּמִין? עַד שֶׁאָמַר לוֹ, לְקֵץ הַיָּמִין.

וְעַל זֶה פָּתַח דָּוִד, שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים לט) הוֹדִיעֵנִי ה' קִצִּי. אוֹ לְקֵץ הַיָּמִים, אוֹ לְקֵץ הַיָּמִין. וְכֵאֵן מֵה פְּתוּב? וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים, וְלֹא מִקֵּץ יָמִין. וּמִפְּנֵי כֵן לֹא הִתְקַבַּל קִרְבָּנוֹ, שֶׁהָרִי מֵהַצַּד הָאֲחֵר הֵיחָל הַכֹּל.

בֹּא וּרְאֵה מֵה פְּתוּב, (בְּרֵאשִׁית ד) וְהִבֵּל הֵבִיא גַם הוּא. מֵהוּ גַם הוּא? לְרַבּוֹת הַכֹּל זֶה בְּזָה. הַקָּרִיב כָּלֹ וְהַעֲקָר שְׁלוֹ הֵיחָל לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְנִתֵּן מִחֻלְקוֹ לְצַד הָאֲחֵר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּמִחֻלְבִּיחֵן. וְכֵיֵן, הַעֲקָר עֲשֵׂה מִקֵּץ יָמִים, וְנִתֵּן חֵלֶק לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה נִדְחָה הוּא וְקִרְבָּנוֹ.

בְּאִיּוֹב מֵה פְּתוּב? (אִיּוֹב א) וְהִלְכוּ בְּנֵי וְעָשׂוּ מִשְׁתֵּה וְגו'. וְכְתוּב וַיְהִי כִּי הִקִּיפוּ יָמֵי הַמִּשְׁתֵּה. וְכְתוּב וְשָׁלְחוּ וְקָרְאוּ לְשִׁלְשֵׁת

דְּכִתִּיב בְּאַבְרָהָם (בְּרֵאשִׁית כב) וְהֶאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. דְּאִיהוּ בְּיַדִּיה אֶקְרִיב לְבָרִיָּה יַחֲדָאֵי לְגַבִּיָּה. וְאִיּוֹב לֹא יָהִיב לִיָּה וְלֹא מָסַר לִיָּה כָּלֹם. וְלֹא אֶתְמַר לִיָּה, אָבֶל אֶתְמָסַר בְּיַדִּיה דְּמְקַטְרָגָא, בְּדִינָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. דְּאִיהוּ אֶתְעַר לְהֵהוּא מְקַטְרָגָא לְגַבִּיָּה, מֵה דְּאִיהוּ לֹא בְּעָא. דְּהָא כָּכָל זְמַנָּא אֶתְא הֵהוּא מְקַטְרָגָא לְאֶתְעַרָא עַל בְּנֵי נְשָׂא, וְהֵכָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְעַר לְגַבִּיָּה, דְּכִתִּיב, (אִיּוֹב א) הִשְׁמַת לִבִּי עַל עַבְדֵי אִיּוֹב. אָבֶל רְזָא עֲמִיקָא אִיהוּ.

פָּתַח וְאָמַר (בְּרֵאשִׁית ד) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קִיץ מִפְּרֵי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה. וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים, רְזָא אִיהוּ, מִקֵּץ יָמִים, וְלֹא מִקֵּץ יָמִין, דְּחָה לְקֵץ יָמִין, וְקָרִיב לְקֵץ יָמִים. וְהָא אוֹקִימָנָא, דְּכִתִּיב, (דְּנִיאל יב) וְאִתָּה לֶךְ לְקֵץ. אָמַר קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְדִנְיָאֵל וְאִתָּה לֶךְ לְקֵץ. אָמַר לִיָּה, לְאֵן קֵץ, לְקֵץ הַיָּמִים אוֹ לְקֵץ הַיָּמִין, עַד דְּאָמַר לִיָּה לְקֵץ הַיָּמִין.

וְעַל דָּא דְחִיל דָּוִד, דְּכִתִּיב, (תְּהִלִּים לט) הוֹדִיעֵנִי יְיָ קִצִּי. אוֹ לְקֵץ הַיָּמִים, אוֹ לְקֵץ הַיָּמִין. וְהֵכָא מֵה כְּתִיב, וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וְלֹא מִקֵּץ יָמִין. וּבְגִינֵי כֵךְ לֹא אֶתְקַבַּל קִרְבָּנִיה דְּהָא מְסַטְרָא אֶחְרָא הָוָה כֹּלָא.

תָּא חֲזִי מֵה כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית ד) וְהִבֵּל הֵבִיא גַם הוּא. מָאֵי גַם הוּא. לְאֶסְגָּאָה כֹּלָא דָא בְּדָא. קִרְבָּנָא כֹּלָא וְעַקְרָא דִּילִיָּה הָוָה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וַיְהִיב חוּלְקִיָּה לְסַטְרָא אֶחְרָא, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר וּמִחֻלְבִּיחֵן. וְכֵיֵן, עַקְרָא עַבְדֵי מִקֵּץ יָמִים, וַיְהִיב חוּלְקָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא אֶתְדַחָא אִיהוּ וְקִרְבָּנִיה.

בְּאִיּוֹב מֵה כְּתִיב, (אִיּוֹב א) וְהִלְכוּ בְּנֵי וְעָשׂוּ מִשְׁתֵּה וְגו'. וְכִתִּיב וַיְהִי כִּי הִקִּיפוּ יָמֵי

הַמִּשְׁתֵּה. וְכִתִּיב וְשָׁלְחוּ וְקָרְאוּ לְשִׁלְשֵׁת אַחִיוֹתֵיהֶם לְאָכּוֹל וְלִשְׁתּוֹת

אחיתיהם לאכל ולשתות עמָהֶם. שֹׁזְהוּ הַעֶקֶר לְצַד הָאֲחֵר. וְאֲחֵר כֶּף הַקְּרִיב עוֹלוֹת, וְעוֹלָה הוּא זָכָר, וְלֹא נִקְבָּה, וְעוֹלָה לְמַעְלָה, וְהַקְּרִיב לֹא הַקְּרִיב לְכֻלָּל אוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף.

וְכֹא רָאָה, אִם הִיָּה נוֹתֵן חֶלֶק לְכֻלָּם, הַמְקַטְרֵג לֹא הִיָּה יְכוּל לֹו לְבַסּוֹף. וְאִם תֹּאמַר, מִדּוּעַ הִרְעֵנוּ לֹו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? אֵלָּא, מִפְּנֵי שֶׁגֵּרַם לְכַסוֹת הָאוֹר וְלִהְעֲלִימוֹ, וְהוּא לֹא הַקְּרִיב קְרִיב אֲחֵר לְזוּן בּוֹ אַחֲרִים, אֵלָּא עוֹלָה, שְׁעוֹלָה לְמַעְלָה, וְעַל זֶה כְּתוּב, כִּכָּה יַעֲשֶׂה אִיּוֹב כָּל הַיָּמִים. שְׁאֵלוֹ הַצַּד הָאֲחֵר הִיָּה גִזוּן בְּחֶלְקוֹ, הִיָּה עוֹבֵר מֵעַל הַמְקַדֵּשׁ וּמִסְתַּלֵּק מִמְּנוֹ, וְצַד הַקְּדוֹשׁ הִיָּה עוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה.

אֲבָרִי הוּא לֹא רָצָה שִׁיְהֵנוּ אַחֲרִים מִקְּרַבְנֵנוּ, וְהִסִּיר עֲצָמוֹ מִמְּנוֹ. מִנֵּיין לָנוּ? שֶׁכְּתוּב (איוב א) וְסָר מֵרַע. וְעַל זֶה הַקְּרִיב תָּמִיד עוֹלָה, שֶׁהִרִי עוֹלָה לֹא נִהְנֶה מִמְּנָה הַצַּד הָאֲחֵר לְעוֹלָם. וּמִפְּנֵי כֵן, כָּל מָה שֶׁנִּטַּל לְבַסּוֹף, מִמְּנוֹ נִטַּל. וְעַל זֶה אִיּוֹב גֵּרַם לְכַסוֹת בְּעַרְלָה עַל בְּרִית הַקְּיּוּם, שֶׁלֹּא הִיָּה מִסְתַּלֵּק מִמְּנוֹ. וּמִפְּנֵי כֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹרֵר אֶת הַמְקַטְרֵג הַהוּא, שֶׁכְּתוּב הַשְּׂמֵת לְבָךְ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב.

בֹּא וּרְאָה, כֹּאֲשֶׁר רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִתְאַחַד בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, לֹא עֲמְדָה לָהֶם הַשְּׁעָה, מִפְּנֵי שֶׁהֶעֱרְלָה מְכַסֶּה הָאוֹר עַד זְמַן שֶׁהַמְקַטְרֵג הַהוּא הִיָּה לּוֹקֵחַ אֶת שְׁלוֹ מֵאִיּוֹב, וְעַל זֶה צִוָּה לֹו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַכֵּל אֶת אוֹתוֹ פֶּסַח בְּחַפְזוֹן, עַד שֶׁהַצַּד הָאֲחֵר הַהוּא הִתְעַסֵּק בּוֹ בְּאִיּוֹב, וְצִוָּה לְהַעֲבִיר עֲרָלָה מֵהֶם, וְאַז הִתְאַחַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, וְהַצַּד הָאֲחֵר נִפְרַד מִן הַקְּדוֹשׁ, וְהִתְעַסֵּק בּוֹ בְּאִיּוֹב

עִמָּהֶם, דָּדָא אִיהוּ עֶקְרָא לְסִטְרָא אַחְרָא. וְלִבְתֵּר אַקְרִיב עוֹלוֹת, וְעוֹלָה אִיהוּ דְכָר, וְלֹא נוֹקְבָא, וְסִלְקָא לְעֵילָא, וְקְרַבְנָא לֹא קְרִיב לְאַכְלָלָא לִיָּה כְּדָקָא יְאוּת.

וְהָא חֲזִי, אֲלִמְלָא חוּלְקָא יְהֵב לְכֻלָּא, מְקַטְרְגָא לֹא יְכִיל לִיָּה לְבַתֵּר, וְאִי תִימָא אֲמַאי אֲבַאיִשׁ לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא. אֵלָּא, בְּגִין דְּגָרִים לְכַסְיָא נְהוּרָא וְלֹא תַחֲפִיָּא, וְאִיהוּ לֹא קְרִיב קְרַבְנָא אַחְרָא, לְאַתְזָנָא בֵּיה אַחְרַנִּין, אֵלָּא עוֹלָה, דְּסִלְקָא לְעֵילָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, כִּכָּה יַעֲשֶׂה אִיּוֹב כָּל הַיָּמִים, דְּאֲלִמְלָא סִטְרָא אַחְרָא אַתְזָנָת בְּחוּלְקָא, אַתְעַבֵּר מֵעַל מְקַדְשָׁא וְאַסְתַּלֵּק מִנִּיָּה, וְסִטְרָא דְקְדוּשָׁה הָוָה סְלִיק לְעֵילָא לְעֵילָא.

אֲבָרִי אִיהוּ לֹא כְּעָא דְאַתְהֵנִי אַחְרָא מִקְּרַבְנֵיה, וְאַעֲדֵי גְרַמִּיָּה מִנִּיָּה. מִנָּא לָן. דְּכְתִיב, (איוב א) וְסָר מֵרַע. וְעַל דָּא קְרִיב תְּדִיר עוֹלָה, דְּהָא עוֹלָה לֹא אַתְהֵנִי מִנִּיָּה סִטְרָא אַחְרָא לְעַלְמִין. וּבְגִין כֵּן, כָּל מָה דְנִטִּיל לְבַתֵּר, מִדִּידִיָּה נְטִיל. וְעַל דָּא אִיּוֹב גָּרִים לְחַפְיָא עֲרָלָה עַל בְּרִית קְיָימָא, דְּלֹא הָוָה אַעֲדֵי מִנִּיָּה. וּבְגִין כֵּן קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אַתְעַר לְהַהוּא מְקַטְרְגָא, דְּכְתִיב הַשְּׂמֵת לְבָךְ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב.

תָּא חֲזִי, כְּדָ כְּעָא (דף קפ"ב ע"א) קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְאַתְאַחְדָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, לֹא קְיָימָא שְׁעָתָא. בְּגִין דְּעֲרָלָה חַפְיָא נְהוּרָא, עַד זְמַנָּא דְהַהוּא מְקַטְרְגָא הָוָה נְטִיל דִּילִיָּה מֵאִיּוֹב, וְעַל דָּא פְקִיד לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְמִיכְלִיָּה לְהַהוּא פֶּסַח כְּבִהִילוֹ, עַד דְּהַהוּא סִטְרָא אַחְרָא אֲשַׁתְּדַל בֵּיה בְּאִיּוֹב, וּפְקִיד לְאַתְעַבְרָא עֲרָלָה מִנִּיָּהוּ, וּכְדִין אַתְאַחַד קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, וְהַהוּא סִטְרָא אַחְרָא אַתְפָּרֵשׁ מִן קְדָשָׁא, וְאַשְׁתְּדַל בֵּיה

בְּאֵיבֹב, וְנָטִיל מְדִילִיָּהּ. וּכְדִין (שמות יב) פֶּסַח הוּא לַיְי וְדָאֵי. דְּעַד הַשְּׁתָּא לָא הָוָה פֶּסַח לַיְי. זַפְאִין אֵינוּן דִּידְעֵי וּמִיַּחְדֵּי יַחֲוּדָא דְמֵאֲרִיהוֹן פְּדָקָא יֵאוּת.

בְּתִיב (שמות לד) אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ, וּכְתִיב בְּתַרְיָה אֶת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר. מָאֵי (עביר) הָאֵי לְגַבֵּי הָאֵי. אֶלָּא הָכֵי אוּקְמוּהָ, מָאֵן דְּאָכִיל חֲמִין בְּפֶסַח (כאילו עביר בוכבים ומזלות למפלח לְגַרְמִיָּה, דְּהָא רְוָא הָכֵי הוּא דְחֲמִין בְּפֶסַח) כְּמָאֵן דְּפִלַּח לְכוּכְבִּים וּמִזְלוֹת אֵיהוּ.

תָּא חֲזִי, פִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם נִפְקוּ מִרְשׁוּ דְלַהוֹן, מִרְשׁוּ אַחְרָא, מִהֵהוּא רְשׁוּ דְאֶקְרִי חֲמִין, נְהֵמָא בִישָׂא. וְעַל דָּא אֶקְרִי כוּכְבִּים וּמִזְלוֹת הָכֵי, וְדָא אֵיהוּ רְזָא דִּיצַר הָרַע, פּוֹלְחָנָא נּוֹכְרָאָה, דְּאֶקְרִי אוּף הָכֵי שְׂאוּר. וְדָא אֵיהוּ יִצַר הָרַע, דְּהָכֵי אֵיהוּ יִצַר הָרַע בְּבַר נֶשׁ, כְּחִמִּיר בְּעִיסָה, עָאֵל בְּמַעוּי דְבַר נֶשׁ זַעִיר זַעִיר, וּלְבַתַּר אֶסְגִּי בֵּיהּ, עַד דְּכָל גּוּפָא אַתְעַרְב בְּהַדִּיָּה. וְדָא אֵיהוּ כוּכְבִּים וּמִזְלוֹת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים פא) לֹא יִהְיֶה בָךְ אֵל זָר. אֵל זָר וְדָאֵי.

אֶת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר, רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (ישעיה
ב) חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ פִּי בְמָה נֶחֱשֵׁב הוּא. הָאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל מָאֵי חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם, וְכִי אַזְהַר לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְאַתְמַנַּע מִשְׂאֵר בְּנֵי נֶשׂא. אוּף אֵינוּן נְמִי לְגַבִּיָּה, יִשְׁתַּכְחוּן בְּנֵי נֶשׂא דְלֹא יִקְרִבוּן אֶלִּין בְּאֶלִּין לְעַלְמִין. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ כְּמָאֵן דְּאֲשֵׁפִים לְפִתְחָא דְחִבְרִיָּה לְמִיָּהֵב לִיָּה שְׁלָם. וְאַנָּא אוּקְמִנָּא לִיָּה בְּקָרָא אַחְרָא, דְּכְתִיב, (משלי
כו) מְכַרְךָ רַעְהוּ בְּקוֹל גְּדוֹל בְּבִקְרַת הַשֶּׁפֶם קָלְלָהּ תַּחֲשֹׁב לוֹ. וְאַף עַל גַּב דְּכָלָא שְׁפִיר. אֲבָל מָאֵי חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ. הָכָא פְּקִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נֶשׁ, וְאַזְהִיר לִיָּה

וְלָקַח מִשְׁלוֹ, וְאַז (שמות יב) פֶּסַח הוּא לַה', וְדָאֵי. שְׁעַד כְּאֵן לֹא הָיָה פֶּסַח לַה'. אֲשֶׁרִי אֵלֶּה שְׂיֻדְעִים וּמִיַּחְדֵּים יַחֲוּד קוֹנֵם כְּמוֹ שְׂצִרְיָךְ. כְּתוּב (שם לד) אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ, וּכְתוּב אַחְרֵי אֶת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר. מַה (עושה) זֶה אֶצֶל זֶה? אֶלָּא כִּף פְּרִשׁוּתָּהּ, מִי שְׂאוּכַל חֲמִין בְּפֶסַח (כאלו עובר בוכבים ומזלות לעבד לְהֵם, שְׁכֵן חֶסֶד כִּף הוּא - שְׁחֲמִין בְּפֶסַח) כְּמִי שְׁעוּבַד לְכוּכְבִּים וּמִזְלוֹת הוּא.

בֵּא וְרָאָה, כְּאֲשֶׁר יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, יֵצְאוּ מִרְשׁוֹת שְׁלָהֶם, מִרְשׁוֹת אַחְרָת, מִהֵרְשׁוֹת הָהִיא שְׁנַקְרָאת חֲמִין, לְחָם רַע. וְעַל זֶה נִקְרָאִים כוּכְבִּים וּמִזְלוֹת כִּף, וְזֵהוּ סוּד שֶׁל יִצַר הָרַע, עֲבוּדָה זְרָה, שְׁנַקְרָאת גַּם כִּף - שְׂאוּר. וְזֵהוּ יִצַר הָרַע, שְׁכָף הוּא יִצַר הָרַע בְּכֵן אָדָם כְּשִׂאוּר שְׂבַעֲסָה, שְׁנַכְנַס בְּמַעוּי שֶׁל אָדָם מַעַט מַעַט, וּלְבַסּוּף מִתְרַבֵּה בּוֹ עַד שֶׁכָּל הַגּוּף מְעַרְב בּוֹ. וְזֵהוּ כוּכְבִּים וּמִזְלוֹת. וְעַל זֶה כְּתוּב, (תהלים פא) לֹא יִהְיֶה בָךְ אֵל זָר. אֵל זָר וְדָאֵי.

אֶת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (ישעיה ב) חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ כִּי בְמָה נֶחֱשֵׁב הוּא. פְּסוּק זֶה פְּרִשׁוּהוּ, אֲבָל מַה זֶה חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם? וְכִי מִזְהִיר לוֹ לְאָדָם לְהִמָּנַע מִשְׂאֵר בְּנֵי אָדָם אֲפִלּוּ הֵם גַּם כֵּן מִמֶּנּוּ יִמְצְאוּ בְּנֵי אָדָם שְׁלֵא יִתְקַרְבוּ אֵלָיו בְּאֵלוֹ לְעוֹלָמִים? אֶלָּא זֶה פְּרִשׁוּהוּ בְּמִי שְׂמִשְׁכִּים לְפִתְחָא חִבְרוּ לְהִבִּיא לוֹ שְׁלוֹם. וְאַנְחִנוּ בְּאַרְנוּ אוֹתוֹ בְּפֶסַח אַחַר, שְׁכַתוּב (משלי
כו) מְכַרְךָ רַעְהוּ בְּקוֹל גְּדוֹל בְּבִקְרַת הַשֶּׁפֶם קָלְלָהּ תַּחֲשֹׁב לוֹ. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַכֵּל טוֹב, אֲבָל מַה זֶה חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ? כְּאֵן צִוָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם וּמִזְהִיר אוֹתוֹ לְהִשְׁמַר מֵאֵלוֹ בְּנֵי

לְאֶסְתִּמְרָא מְאִינוּן בְּנֵי נָשָׂא, דְּסֵטוּ אֶרְחֵייהוּ
מֵאֶרְחַ טָב לְאֶרְחַ בֵּישׁ, וּמִסְאָבֵי נִפְשֵׁייהוּ
בְּהֵוּא מְסֻאָבוּ אַחְרָא.

אדם שנטו דרכם מדרך טוב לדרך
רע, ומטמאים נפשם בטמאה
ההיא האחרת.

שְׁחָרִי, כְּשִׁבְרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא
לְאָדָם, עֲשֵׂה אוֹתוֹ בְּדַמוֹת
עֲלִיוֹנָה, וּנְפַח בּוֹ רוּחַ (נִשְׁמָה)
קְדוּשָׁה, שְׁפִלּוּלָה בְּשֵׁלֶשׁ, כְּמוֹ
שִׁפְרָשְׁנוּ, שֵׁשׁ בּוֹ נִפְשׁ רוּחַ
וּנְשָׁמָה, וְעֲלִיוֹן מֵהַכֹּל הִיא
הַנְּשָׁמָה, שֶׁהִיא פֶתַח עֲלִיוֹן לְדַעַת
וְלִשְׁמֵר צְוֵיֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא.
וְאִם הַנְּשָׁמָה הִיא הַקְדוּשָׁה
מַעֲלָה אוֹתָהּ בְּעִבּוּדָה אַחֲרֵת, זֶה
הוּא שְׁמִטְמָא אוֹתָהּ, וְיוֹצֵא
מֵעִבּוּדֵת קוֹנוֹ. מִפְּנֵי שִׁשְׁלֶשֶׁה
כַּחוֹת אֵלּוּ, כֹּלָם אֶחָד, נִפְשׁ רוּחַ
וּנְשָׁמָה מְשִׁתְּפִים כְּאֶחָד, וְהֵיוּ
אֶחָד, וְהַכֹּל כְּדַגְמַת הַסּוּד הַעֲלִיוֹן.
(ועל זה נאמר (שם י"ג) הולך את חכמים וגו').

וְאִם רְאִינוּ לְזֶה הָאָדָם שֶׁהֵיוּ בּוֹ
אֵלֶּה הַמְּדַרְגּוֹת כְּלָן, עַד שֶׁלֹּא
עוֹמְדִים בְּקִבְעוֹת לְדַעַת מִי
שֶׁהוּא, בְּמָה יִתְבַּדַּע (שְׁלֵא) לְהִתְקַרֵּב
הָאָדָם אֵלָיו אוֹ לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ. (כו)
אדם שיש בו מדרגות אלו כלם ועומדים קנינים,
זהו אדם שלם. עבד נאמן לאדונו וצריך
להשתתף בו ולהתחבר בו ללמד דרכים ממנו.
ובמה יודע בן אדם לדעת מי הוא להתקרב אליו
או להתרחק ממנו? ברגזו ממש ידע לו
האדם ויודע מי הוא. אם הנשמה
היא הקדושה שומר בשעת רגזו
(כא עליה) שלא יעקר אותה
ממקומה, שאז יבא תחתייה אותו
אל זר - זהו בן אדם כמו שצריך,
זהו עבד של אדונו, זהו גבר שלם.
וְאִם הָאָדָם הֵוּא לֹא שֹׁמֵר לָהּ
וְהוּא עָקֵר הַקְדוּשָׁה הֵוּוּ הַעֲלִיוֹנָה
מִמְּקוֹמָהּ לְשִׁכְּן בְּתוֹכָהּ הַצַּד
הָאֲחֵר - וְדָאֵי זֶהוּ אָדָם שְׁמוּרָד
בְּרַבּוֹ, וְאִסּוּר לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו
וְלְהִתְחַבֵּר עִמוֹ, וְזֶהוּ (אִיּוֹב יח) טָרַף
נִפְשׁוֹ בְּאִפּוֹ. הוּא טוֹרֵף וְעוֹקֵר

דְּהָא כַּד בְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְבַר נָשׁ, עֵבֵד
לִיה בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה, וּנְפַח בֵּיה רוּחָא (נ"א)
נִשְׁמָתָא) קְדִישָׁא, דְּכִלִּיל בְּתִלְתַּת כְּמָה דְּאוּקִימְנָא,
דְּאִית בֵּיה נִפְשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה, וְעֵילָא מִכְּפֻלָּא
נְשָׁמָה, דְּאִיהִי חֵילָא עֲלָאָה לְמַנְדַּע, וְלִמְטַר
פְּקוּדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא. וְאִי הִיא נְשָׁמָתָא
קְדִישָׁא אֲעִיל לָהּ בְּפוּלְחָנָא אַחְרָא, הִיא אִיהוּ
מְסֻאִיב לָהּ, וּנְפִיק מִפוּלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה. בְּגִין
דְּתִלְתַּת חֵילִין אֵלִין, כְּלָהּוּ חַד, נִפְשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה
מְשִׁתְּפִי כְּחַדָּא, וְהוּוּ חַד, וְכִלָּא כְּגוּוֹנָא דְּרִזָּא
עֲלָאָה. (על דא נאמר (שם י"ג) הולך את חכמים וגו').

וְאִי חֲזִינוּן לְהֵאִי בַר נָשׁ, דְּהוּוּ בֵּיה אֵלִין דְּרַגִּין
כְּלָהּוּ. עַד לָא קִיַּמָּא בְּקִיּוּמִיהָ לְמַנְדַּע מָאן
אִיהוּ, בְּמֵאִי אֲתִיַּדַּע (דְּלֵא) לְקַרְבָּא בַר נָשׁ
בְּהִדְיָה, אוֹ לְאַתְּמַנְעָא מִנִּיהָ. (ס"א בר נש דאית ביה דרגין
אלין כלהו וקנימא בקיומיה דא איהו גבר שלים עבדא מהימנא דמאריה וכעי
לאשתתפא ביה ולאשתתפרא בהדיה למילף אורחוי מניה. ובמאי אתיידע בר
נש למנדע מאן איהו לקרבא בהדיה או לאתמנעא מניה) בְּרוּגְזִיָּה
מִמֶּשׁ, יָדַע לִיה בַר נָשׁ, וַיִּשְׁתְּמוּדַּע מָאן אִיהוּ.
אִי הִיא נְשָׁמָתָא קְדִישָׁא נָטַר בְּשַׁעֲתָא
דְּרוּגְזוּי, (אֲתֵיא עֲלֵיהָ) דְּלֵא יַעֲקֵר לָהּ מֵאַתְרָהּ, אִיהוּ
בְּגִין לְמִשְׁרֵי תַחוּתָהּ הֵוּא אֵל זָר, דָּא אִיהוּ
בַר נָשׁ פְּדָקָא יְאוּת. דָּא אִיהוּ עֵבֵדָא דְּמֵאֲרִיָּה,
דָּא אִיהוּ גְבַר שְׁלִים.

וְאִי הֵוּא בַר נָשׁ לֹא נָטִיר לָהּ, וְאִיהוּ עָקֵר
קְדָשָׁה דָּא עֲלָאָה מֵאַתְרִיָּה, לְמִשְׁרֵי
בְּאַתְרִיָּה סְטָרָא אַחְרָא. וְדָאֵי דָּא אִיהוּ בַר נָשׁ
דְּמָרִיד בְּמֵאֲרִיָּה, וְאִסּוּר לְקַרְבָּא בְּהִדְיָה
וְלְאַתְחַבְרָא עִמֵּיהָ, וְדָא אִיהוּ (אִיּוֹב יח) טָרַף נִפְשׁוֹ
בְּאִפּוֹ. אִיהוּ טָרִיף וְעָקֵר נִפְשֵׁיהָ, בְּגִין רוּגְזִיָּה, וְאִשְׁרֵי בְּגוּיָה אֵל זָר. וְעַל

וְאִשְׁרֵי בְּגוּיָה אֵל זָר. וְעַל

דָּא כְּתִיב חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאֲדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאָפוֹ, דְּהֵיאִיא נִשְׁמָתָא קְדִישָׁא טְרִיף לָהּ, וְסָאִיב לָהּ, בְּגִין אָפוֹ. אֲשֶׁר נִשְׁמָה (דף קפ"ב ע"א) אַחֲלַף בְּאָפוֹ. כִּי בִמָּה נִחְשָׁב הוּא. כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת אֶתְחַשֵּׁיב הֵהוּא בְּרַ נִשְׁ. וּמָאן דְּאֶתְחַבֵּר עִמִּיהּ, וּמָאן דְּאֶשְׁתַּעֵי (ס"א מִשְׁתַּתְּרִי) בִּהְדִּיָּהּ, כְּמָאן דְּאֶתְחַבֵּר בְּפוֹכְכִים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּפוֹכְכִים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ שְׂאֵרֵי בְּגוּיָהּ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְעַקֵּר קְדוּשָׁה עֲלֵאָה מֵאַתְרֵיהּ, וְשְׂאֵרֵי בְּאַתְרֵיהּ פּוֹכְכִים וּמְזֻלוֹת אֵל זָר. מָה אֵל זָר כְּתִיב בֵּיהּ (ויקרא ט') אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים, כְּגוּוֹנָא דָּא, אָסִיר לְאֶסְתַּכְּלָא בְּאַנְפוּי.

וְאִי תִימָא הָא רּוּגְזָא דְרַבְּנִין. רּוּגְזָא דְרַבְּנִין טַב אִיהוּ לְכָל סְטָרִין, דְּהָא תְּגִינן דְּאוֹרֵייתָא אֲשָׁא אִיהִי, וְאוֹרֵייתָא קָא מְרַתְחָא לֵיהּ, דְּכְתִיב, (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דְבָרֵי כָּאֵשׁ נָאִם יי'. רּוּגְזָא דְרַבְּנִין בְּמִלֵּי דְאוֹרֵייתָא. רּוּגְזָא דְרַבְּנִין לְמִיָּהֵב יְקָרָא לְאוֹרֵייתָא, וְכֹלָא לְפוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי, לְכַךְ נֶאֱמַר (דברים ט) כִּי יי' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָהּ הוּא אֵל קָנָא.

אֲבָל אִי בְּמִלִּין אַחְרַנִּין, לָאו פּוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָאִי, בְּגִין דְּבְכָל חֻטָּאִים דְּקָא עֲבִיד בְּרַ נִשְׁ, לָאו אִיהוּ כּוֹכְכִים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ כְּהָאִי, וְאָסִיר לְקַרְבָּא בִּהְדִּיָּהּ דְּהָאִי. וְאִי תִימָא הָא לְשַׁעְתָּא הוּוּה, דְּעֵבֵר וְהִדֵּר אַהֲדֵר. לָאו הָכִי, דְּכִיּוֹן דְּאֶעְקֵר קְדוּשָׁא דְנִפְשֵׁיהּ מִנִּיהּ וּמֵאַתְרֵיהּ, וְהֵהוּא אֵל זָר, מְקַפָּח הֵהוּא אַתְרַ, אֶתְתַּקַּף בֵּיהּ, וְלֹא שְׂבִיק לֵיהּ. בְּרַ פִּד אֶתְדַּכֵּי בְּרַ נִשְׁ מִפְּל וְכֹל, וְעַקֵּר לֵיהּ לְעֵלְמִין, וְלִבְתֵּר אֶשְׁתַּדֵּל לְאַתְקֻדְשָׁא וְלֵאמְשַׁכָּא קְדוּשָׁה עֲלֵיהּ. כְּדִין וְלוֹאִי דְאַתְקֻדְשִׁי. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסִי, אֶתְקֻדְשִׁי מִמֶּשׁ. (ס"א אָמַי וְהָא אַתְרֵיהּ וְאַתְקֻדְשִׁי).

הַקְדָּשָׁה שֶׁל נִפְשׁוֹ מִמֶּנּוּ וּמִמְקוֹמוֹ, וְאוֹתוֹ אֵל זָר מְקַפָּח הַמְּקוֹם הַהוּא, מִתְחַזֵּק בּוֹ וְלֹא עוֹזֵב אוֹתוֹ, חוּץ מִכָּאֲשֶׁר נִטְהַר הָאָדָם מִכָּל וְכֹל וְעוֹקֵר אוֹתוֹ לְעוֹלָמִים, וְאַחַר כֵּךְ מִשְׁתַּדֵּל לְהַתְקַדֵּשׁ וְלִהְיֶשֶׁת קְדוּשָׁה עֲלָיו, וְאֵז הַלּוֹאִי וְיִתְקַדֵּשׁ. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, מִתְקַדֵּשׁ מִמֶּשׁ. (לְמַד? וְהִי נִדְחָה וְהַתְקַדְשׁ).

נִפְשׁוֹ בְּסִבְת רְגָזוֹ, וּמוֹשֵׁיב בְּתוֹכָהּ אֵל זָר. וְעַל זֶה כְּתוּב חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאֲדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאָפוֹ, שֶׁהִנֵּשְׁמָה הַקְדוּשָׁה הֵיאִיא טוֹרְף אוֹתָהּ וּמִטְמֵא אוֹתָהּ מִשׁוּם אָפוֹ. אֲשֶׁר נִשְׁמָה הַחֲלִיף בְּאָפוֹ. כִּי בִמָּה נִחְשָׁב הוּא - עֲבוּדָה זָרָה נִחְשָׁב אוֹתוֹ בֶּן אָדָם.

וְכִי שְׁמַתְחַבֵּר עִמּוֹ וּמִי שְׁמַדְבֵּר עִמּוֹ, כְּמִי שְׁמַתְחַבֵּר בְּכוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ. מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם שְׁכוֹכְכִים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ שׁוֹרִים בְּתוֹכּוֹ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂעוּקָר קְדוּשָׁה עֲלֵיוֹנָה מִמְקוֹמָהּ, וּמִשְׁפִּין בְּמִקוּמָה עֲבוּדָה זָרָה אֵל זָר. מָה אֵל זָר כְּתוּב בּוֹ (ויקרא ט') אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים - כְּדִגְמַת זֶה אָסוּר לְהִסְתַּכֵּל בְּפָנָיו.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי רְגֹז שֶׁל חֻכְמִים - רְגֹז שֶׁל הַחֻכְמִים טוֹב הוּא לְכָל הַצְּדִידִים, שְׁהֲרִי לְמַדְנּוֹ שְׁהַתּוֹרָה הִיא אֵשׁ, וְהַתּוֹרָה הִיא מְרַתְיָתָהּ אוֹתוֹ, שְׁכְּתוּב (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דְבָרֵי כָּאֵשׁ נָאִם ה'. רְגֹז שֶׁל חֻכְמִים בְּדְבָרֵי תּוֹרָה. רְגֹז שֶׁל חֻכְמִים לְתַת כְּבוֹד לְתוֹרָה, וְהַכֵּל לְעֲבוּדַת הַקְדוּשָׁה בְּרוּף הוּא הוּא הָיָה, לְכַךְ נֶאֱמַר (דברים ט) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָהּ הוּא אֵל קָנָא.

אֲבָל אִם בְּדְכָרִים אַחְרִים, לֹא עֲבוּדַת הַקְדוּשָׁה בְּרוּף הוּא זֶה, לְפִי שְׁכָּל הַחֻטָּאִים שְׁעוּשָׂה הָאָדָם, הִיא לֹא עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ כְּמוֹ זֶה, וְאָסוּר לְהִתְקַרֵּב בְּקַרְבָּתוֹ שֶׁל זֶה. וְאִם תֹּאמַר, זֶה לְפִי שְׁעָה הָיָה, שְׁעֵבֵר וְאַחַר כֵּךְ חֲזַר - לֹא כֵךְ. שְׁכִיּוֹן שְׁעֵקֵר

אמר לו, בא וראה, בשעה שהוא עוקר קדשה של נפשו, ושוכן במקומו האל זר שהוא שנקרא טמא, נטמא האדם ומטמא למי שקרב עמו, והקדשה היא בורחת ממנו. וכיון שבורחת ממנו פעם אחת, כל מה שיעשה האדם עוד, לא תשוב למקומה.

אמר לו, אם כן, כמה טמאים יש שמתהרים? אמר לו, שונה טמאה אחרת שלא יכולה לעשות יותר. אבל זה משנה מכלם, שכל גופו נטמא מבפנים ומבחוץ, ונפשו וכלו נטמא. ושאר טמאות שבעולם לא נטמא אלא גופו מבחוץ בלבד, ולכן פתוב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, שמחליף קדשת רבו משום אפו, שזוהי טמאה שמתמאה הכל. פי כמה נחשב הוא - כמה של עבודה זרה ודאי נחשב הוא.

בא וראה, זהו רגז של עבודה זרה, הצד האחר, כמו שאמרנו, שרוצה האדם להשמר ממנו ולהפריד מעליו, ועל זה פתוב (שמות לד) אלהי מסכה לא תעשה לך. לך - פדי להרע לך. וכתוב אחריו, את חג המצות תשמר. תשמר - זה צד הקדשה שצריך האדם לשמר אותו ולא יחליף אותו בגלל הצד האחר. ואם יחליף אותו, הרי הוא טמא, ומטמא לכל מי שמתקרב אליו.

את חג המצות תשמר - זהו מקום שנקרא שמור. ומפני כן פתוב את חג המצות תשמר, שבעת ימים תאכל מצות פאשר צויתך. שבעת ימים אלו אינם פשבעת הימים של סכות, שהם עליונים, ואלו תחתונים. ועל זה, באלו הלל גמור, ובאלו אין הלל גמור, ועל שהם למטה - שבעת ימים תאכל מצות. מצת פתוב חסר בלי אות

אמר ליה תא חזי, בשעתא דאיהו עקר קדשה דנפשיה, ושריא באתריה ההוא אל זר דאקרי טמא, אסתאב בר נש, וסאיב למאן דקריב בהדיה, וההיא קדשה ערקת מגיה, וכיון דערקת מגיה זמנא חדא, כמה דיעביד בר נש עוד, לא תיתוב לאתרהא.

אמר ליה אי הכי, כמה מסאבין אינון דמתדפאן. אמר ליה שאני מסאבו אחרא, דלא יכיל למעבד יתיר. אבל דא שניא מפלא, דכל גופא סאיב מגו ומבר, ונפשא, וכלא מסאיב. ושאר מסאבו דעלמא, לאו איהו אלא גופא לבר בלחודוי, ובגין כך פתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, דאחלה קדשה דמאריה בגין אפו, דדא איהו מסאבו דמסאיב פלא. פי כמה נחשב הוא. כמה כוכבים ומזלות ודאי נחשב איהו.

תא חזי, האי איהו רוגזא דאיהו כוכבים ומזלות, סטרא אחרא, כמה דאמרן, דבעי בר נש לאסתמרא מגיה ולא תפרשא מעלוי, ועל דא כתיב (שמות לד) אלהי מסכה לא תעשה לך. לך: בגין לאבאשא גרמך. וכתיב בתריה את חג המצות תשמר. תשמר: דא סטרא דקדושה, דבעי בר נש לנטרא ליה, ולא יחלה ליה בגין סטרא אחרא. ואי יחלה ליה הא איהו מסאיב, וסאיב לכל מאן דקריב בהדיה.

את חג המצות תשמר, האי איהו אתר דאקרי שמור. ובגין כך פתיב, את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות פאשר צויתך. שבעת ימים אלין, לאו אינון פשבעת הימים דסכות, דאינון עלאין ואלין תתאין. ועל דא, באינון הלל גמור, ובגין לאו הלל גמור, ועל דאינון לתתא, שבעת ימים תאכל

ו', שְׁטָרִם שׁוֹרִים אֵלּוּ הַיָּמִים
הָעֲלִיּוֹנִים, סוּד אוֹת ו'.

וְאִם תֹּאמַר, כִּיּוֹן שְׁסוּד זֶה שֶׁל חַג
הַמִּצְוֹת הַתְּקַדְּשׁ, מִדּוּעַ יוֹרֵד?
שְׁהָרִי לְמַדְנוּ, מַעֲלִים בְּקֹדֶשׁ וְלֹא
מוֹרִידִים. וּמִדּוּעַ יוֹרֵד לְמִטָּה
בְּאֵלּוּ הַיָּמִים הַפְּחֻתוֹנִים?

בֹּא וְרֵא, כְּתוּב (ויקרא טו) וְכִפֹּר
בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וְגו'. מִי שִׁיכְפֹר
צָרִיף (לְכַפֵּר) עַל עֲצֻמוֹ תַחֲלֶה, וְאַחַר
כֵּף עַל בֵּיתוֹ. כְּדָגְמַת זֶה, מִדְּרַגָּה
זוֹ מִתְחִילָה לְהַתְּקַדֵּשׁ וְלַצֵּאת
בְּקֹדֶשׁ לְכַפֵּר עָלָיו, וְכִיּוֹן שֶׁהוּא
הַתְּקַדֵּשׁ, צָרִיף לְכַפֵּר עַל בֵּיתוֹ
וְלִקְדֹשׁ אוֹתָם, וְעַל זֶה יוֹרֵד לְמִטָּה
לְקַדֵּשׁ בֵּיתוֹ. וּבִמָּה מְקַדֵּשׁ לָהֶם?
בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלִמְטָה, בְּחֻשְׁבוֹן
הָעֵמֶר. וְכִיּוֹן שָׂאלוּ מִתְּקַדְּשִׁים,
צָרִיכִים לְהַעֲלוֹת אוֹתָהּ לְמַעְלָה.
שְׁהָרִי כֹּאֲשֶׁר בֵּית הַמֶּלֶכָה
מִתְּקַדֵּשׁ, אֲזַ עוֹלָה לְמַעְלָה,
לְהַתְּקַשֵּׁר בְּאֵלּוּ הַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים
לְמַעְלָה.

וְעַל זֶה אָנוּ עוֹשִׂים חֻשְׁבוֹן
בְּעֵמִידָה עַל הַרְגָּלִים, לְפִי שָׂאלוּ
הַיָּמִים, יָמִים עֲלִיּוֹנִים הֵם. וְכֵן
בְּכָל זְמַן שֶׁנִּכְנָס אֲדָם לְאֵלּוּ הַיָּמִים
הָעֲלִיּוֹנִים, בֵּין בְּתַפְלָה בֵּין
בְּשִׁבְחָה, צָרִיף לְעַמֵּד עַל רַגְלָיו,
הַיָּרֻכִים וְהַגּוֹף פֹּאֲחָד שֵׁם. יָרֻכִים
וְגוֹף לְעֵמִידָה כְּזֶכֶר שְׁעוֹמֵד בְּכַחוֹ,
וְלֹא כְּנֻקְבָה שֶׁדְּרַפָּה לְשִׁבְתָּהּ. וְעוֹד,
מִשׁוֹם שִׁבְחָה שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן.
וּמִשׁוֹם שֶׁהוּא סוּד הַזְּכָר, נָשִׁים
פְּטוּרוֹת מִחֻשְׁבוֹן זֶה, וְלֹא
מִחֻשְׁבוֹת לְמִנּוּת, רַק הַזְּכָרִים,
לְהַתְּקַשֵּׁר כָּל אֶחָד כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף.
כְּעִין זֶה, (שְׁמוֹת כג) יֵרָאֵה כָּל זְכוּרָה.
זְכָרִים וְלֹא נָשִׁים. מִשׁוֹם שֶׁסוּד
הַבְּרִית בְּזֶכֶר הוּא, וְלֹא בְּנֻקְבָה,
וּמִשׁוֹם שֶׁעֵמִידָה סוּד לְמַעְלָה,
נָשִׁים לֹא מִתְּחַיִּיבֹת.

מִצְוֹת. מִצְוַת כְּתִיב חֶסֶר בְּלֹא ו', דְּעֵד לֹא שָׁרְאן
אֵינּוֹן יוֹמִין עֲלֵאִין, רָזָא דו'.

וְאִי תִימָא, כִּיּוֹן דִּהֵאִי רָזָא דְחַג הַמִּצְוֹת
אֶתְקַדֵּשׁ, אֲמַאי נַחְתָּא, דִּהֵא תְנִינָן מַעֲלִין
בְּקֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין, אֲמַאי נַחְתָּא לְתַתָּא
בְּאֵינּוֹן יוֹמִין תַּתָּאִין.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (ויקרא טו) וְכִפֹּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ
וְגו', מֵאֵן דִּיכְפֹר, אֲצֻטְרִיף (נ"א לְכַפֵּר) עֲלֵיהּ
בְּקֹדֶמִיתָא, וּבְתַר עַל בֵּיתָהּ. כְּגוֹוְנָא דָא, הֵאִי
דְרָגָא, שְׁאֵרִי לְאֶתְקַדֵּשׁ וְלִנְפַקָא בְּקֹדֶשׁהּ,
לְכַפֵּרָא עֲלֵיהּ, וְכִיּוֹן דִּהֵאִהוּ אֶתְקַדֵּשׁ, בְּעֵי
לְכַפֵּרָא עַל בֵּיתָהּ, וְלִקְדֹשׁ לוֹן, וְעַל דָּא
נַחְתָּא לְתַתָּא לְקַדֵּשׁא בֵּיתָהּ. וּבִמָּה מְקַדֵּשׁ
לוֹן, בְּיִשְׂרָאֵל דְלְתַתָּא. בְּחוֹשְׁבְּנָא דְעוֹמֵר וְכִיּוֹן
דְּאֵלִין מִתְּקַדֵּשָׁן, בְּעִינָן לְסַלְקָא לָהּ לְעֵילָא,
דִּהֵא כַּד בֵּיתָא דְמִטְרוּנִיתָא אֶתְקַדֵּשׁתָּהּ, כְּדִין
סַלְקַת לְעֵילָא, לְאֶתְקַשֵּׁרָא בְּאֵינּוֹן יוֹמִין עֲלֵאִין
(דף קפ"ג ע"א) לְעֵילָא.

וְעַל דָּא אָנוּ עֹבְדִין חֻשְׁבְּנָא, בְּקִיּוּמָא עַל
קִיּוּמִין, בְּגִין דְּאֵינּוֹן יוֹמִין, יוֹמִין עֲלֵאִין
אֵינּוֹן, וְכֵן בְּכָל זְמַנָּא דְעָאֵל בְּרַ נֶשׁ לְאֵינּוֹן
יוֹמִין עֲלֵאִין, בֵּין בְּצִלוֹתָא, בֵּין בְּשִׁבְחָא,
אֲצֻטְרִיף לְקִיּוּמָא עַל רַגְלָיו, יָרְפִין וְגוֹפָא
כְּחֵדָא תַּפְּזִין. יָרְפִין וְגוֹפָא לְקִיּוּמָא, כְּדְכוּרָא
דְקִיּוּמָא בְּחִילֵיהּ, וְלֹא כְּנוֹקְבָא דְאַרְחָהּ
לְמִיתָב. וְעוֹד בְּגִין שִׁבְחָא דְעֵלְמָא עֲלָהּ.

וּבְגִין דִּהֵאִהוּ רָזָא דְדְכוּרָא, נָשִׁים פְּטוּרוֹת
מִחוֹשְׁבְּנָא דָא, וְלֹא מִתְּחַיִּיבָן לְמִימְנִי
בְּרַ דְכוּרִין, לְאֶתְקַשֵּׁרָא כָּל חַד כְּדָקָא יְאוּת.
כְּגוֹוְנָא דָא, (שְׁמוֹת כג) יֵרָאֵה כָּל זְכוּרָה, דְכוּרִין,
וְלֹא נָשִׁין. בְּגִין דְרָזָא דְבְרִית בְּדְכוּרָא אִיהוּ,
וְלֹא כְּנוֹקְבָא, וּבְגִין דְקִיּוּמָא רָזָא לְעֵילָא, נָשִׁין
לֹא מִתְּחַיִּיבָן.

וְרָזָא אֹלִיפְנָא הָכָא, דְּבִכָּל שַׁבְעַת יוֹמִין,
מֵאֲלִין יוֹמִין עֲלָאִין, נְטִילָא קְדוּשָׁא
יּוֹמָא חַד (ומתאחד) דְּאֲלִין תַּתְּאִי, וְהֵאִי תַתְּאָה
אֶקְרִי שְׁבוּעָה, דְּאֶתְקַדְּשׁ בְּשַׁבְעָה יוֹמִין עֲלָאִין.
וְכֵן בְּכָל שַׁבְעָה וְשַׁבְעָה מְאִינוּן חֲמִשִּׁין יוֹמִין,
עַד וְלֹא עַד בְּכָלֵל, וְכַד אֲשַׁתְּכָחוּ אַרְבַּעִין
וְתִשַׁע יוֹמִין עֲלָאִין, אֲשַׁתְּכָחוּ לְתַתָּא שְׁבַע
יוֹמִין, דְּאֶתְקַדְּשׁוּ בְּהוּ וְכָל חַד אֶקְרִי שְׁבוּעָה,
דְּעָאֵל בְּאִינוּן שְׁבַע. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ויקרא כג)
שְׁבַע שַׁבְּתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה. בְּגִין דְּאִינוּן
נוֹקְבִין, נִקְטַ קָרָא לִישְׁנָא דְנוֹקְבִין.

וְכַד אֶתְקַדְּשׁוּ בְּהוּ, וּבִיתָא, מִתַּתְּקֻנָּא
לְאֶתְחַבְּרָא אֶתְתָּא בְּבַעְלָהּ, כְּדִין אֶקְרִי
חַג שְׁבוּעוֹת, מְאִינוּן נוֹקְבִי דְשָׂארוּ עֲלֵיהוּ
אִינוּן יוֹמִין עֲלָאִין, דְּאֶתְקַדְּשׁוּ בְּהוּ. וּבְגִין כְּדִין
כְּתִיב בְּשַׁבְּעוֹתֵיכֶם, אִינוּן דְּלִכּוּן, וְלֹא כְּתִיב
בְּשַׁבְּעוֹת, בְּגִין דְּהִכִּי נָמִי מִתְקַדְּשִׁין יִשְׂרָאֵל
לְתַתָּא עֲמָהוּן.

וְעַל דָּא כַד מְטוּן לְתִשַׁע וְאַרְבַּעִין יוֹמִין, הֵהוּא
יּוֹמָא עֲלָאָה דְעֲלֵיהוּ, דְּאִיהוּ יּוֹמָא
דְּחֲמִשִּׁין, דְּשִׁלִּיט עַל תְּשַׁעָה וְאַרְבַּעִין יוֹמִין,
רָזָא דְכָלְלָא דְאֹרִייתָא, בְּתִשַׁעָה וְאַרְבַּעִין
אֲנַפִּין, וְכַדִּין הֵהוּא יּוֹמָא עֲלָאָה, יּוֹמָא
דְּחֲמִשִּׁין, בְּאֶתְעָרוּתָא דְלְתַתָּא, אֲפִיק אֹרִייתָא
כָּלְלָא בְּתִשַׁעָה וְאַרְבַּעִין אֲנַפִּין.

רַבִּי אֱלֶעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פד) גַּם צְפוֹר
מִצָּאָה בֵּית וְדָרוֹר קֵן לָהּ אֲשֶׁר שָׁתָה
אֶפְרוּחֶיהָ אֶת מִזְבַּחוֹתֶיהָ וְגו' . גַּם צְפוֹר מִצָּאָה
בֵּית, אֲלִין צְפָרִי שְׁמִיא, דְּמִנְהוּן שׁוּיִין
מְדוּרִיהוּן לְבַר, וּמִנְהוּן שׁוּיִין מְדוּרִיהוּן
בְּבֵיתָא, כְּגוּן דְּרוֹר, דְּאִיהוּ עוֹפָא דְשׁוּי דְיוֹרִיָּה
בְּבֵיתָא דְכָל בַּר נֶשׁ, וְלֹא דְחִיל. אֲמַאי. בְּגִין
בְּבֵית שֶׁל כָּל אָדָם וְלֹא מִפְּחַד. מַדּוּעַ? מִפְּנֵי שֶׁכֶּלֶם קוֹרְאִים

וְסוּד לְמַדְנוּ כְּאֵן, שְׁבִכָּל שַׁבְעַת
הַיָּמִים מֵאֵלוּ הַיָּמִים הָעֲלִיוֹנִים
נוֹטְלַת הַקְּדֻשָּׁה יוֹם אֶחָד (ומתאחד)
שֶׁל אֵלוּ הַתַּחְתּוֹנִים, וְזוֹ הַתַּחְתּוֹנָה
נִקְרָאת שְׁבוּעָה, שְׁמִתְקַדְּשׁ בְּשַׁבְעָה
יָמִים עֲלִיוֹנִים. וְכֵן בְּכָל שַׁבְעָה
וְשַׁבְעָה מֵאֵלוּ חֲמִשִּׁים יָמִים, עַד
וְלֹא עַד בְּכָלֵל. וְכֹאֲשֶׁר נִמְצְאִים
אַרְבַּעִים וְתִשַׁע יָמִים עֲלִיוֹנִים,
נִמְצְאוּ לְמִטָּה שְׁבַע יָמִים
שְׁמִתְקַדְּשִׁים בָּהֶם, וְכָל אֶחָד נִקְרָא
שְׁבוּעָה שְׁעוֹלָה בְּאֵלוּ הַשְּׁבַע. וְעַל
זֶה כְּתוּב (ויקרא כג) שְׁבַע שַׁבְּתוֹת
תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה. מִשּׁוּם שֶׁאֵלוּ
נִקְבוּת, תַּפְּס הַכְּתוּב לְשׁוֹן שֶׁל
נִקְבוּת.

וְכֹאֲשֶׁר הִתְקַדְּשׁוּ בָהֶם וְהַבֵּית
נִתְקַן לְהִתְחַבֵּר אִשָּׁה בְּבַעְלָהּ, אִז
נִקְרָא חַג הַשְּׁבוּעוֹת, מֵאוֹתָן
נִקְבוּת שְׁשׁוּרִים עֲלֵיהֶן אוֹתָם
יָמִים עֲלִיוֹנִים שֶׁנִּתְקַדְּשׁוּ בָהֶם.
וּמִשּׁוּם זֶה כְּתוּב בְּשַׁבְּעֵיכֶם, הֵם
שְׁלִכְם, וְלֹא כְּתוּב בְּשַׁבְּעוֹת, לְפִי
שֶׁכָּד גַּם מִתְקַדְּשִׁים יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה
עִמָּהֶם.

וְעַל דָּא כַד מְטוּן לְתִשַׁע וְאַרְבַּעִין יוֹמִין, הֵהוּא
יּוֹמָא עֲלָאָה דְעֲלֵיהוּ, דְּאִיהוּ יּוֹמָא
דְּחֲמִשִּׁין, דְּשִׁלִּיט עַל תְּשַׁעָה וְאַרְבַּעִין יוֹמִין,
רָזָא דְכָלְלָא דְאֹרִייתָא, בְּתִשַׁעָה וְאַרְבַּעִין
אֲנַפִּין, וְכַדִּין הֵהוּא יּוֹמָא עֲלָאָה, יּוֹמָא
דְּחֲמִשִּׁין, בְּאֶתְעָרוּתָא דְלְתַתָּא, אֲפִיק אֹרִייתָא
כָּלְלָא בְּתִשַׁעָה וְאַרְבַּעִין אֲנַפִּין.

רַבִּי אֱלֶעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פד) גַּם צְפוֹר
מִצָּאָה בֵּית וְדָרוֹר קֵן לָהּ אֲשֶׁר שָׁתָה
אֶפְרוּחֶיהָ אֶת מִזְבַּחוֹתֶיהָ וְגו' . גַּם צְפוֹר מִצָּאָה
בֵּית, אֲלִין צְפָרִי שְׁמִיא, דְּמִנְהוּן שׁוּיִין
מְדוּרִיהוּן לְבַר, וּמִנְהוּן שׁוּיִין מְדוּרִיהוּן
בְּבֵיתָא, כְּגוּן דְּרוֹר, דְּאִיהוּ עוֹפָא דְשׁוּי דְיוֹרִיָּה
בְּבֵיתָא דְכָל בַּר נֶשׁ, וְלֹא דְחִיל. אֲמַאי. בְּגִין
בְּבֵית שֶׁל כָּל אָדָם וְלֹא מִפְּחַד. מַדּוּעַ? מִפְּנֵי שֶׁכֶּלֶם קוֹרְאִים

שְׁנָאֵמַר (ויקרא כה) וּקְרַאתֶם דְּרוֹר, וְתַגְדּוּמוֹ חֲרוּת. וְזֶהוּ צְפוֹר דְּרוֹר. שְׁהָרִי מֵיּוֹם שְׁעוֹשָׂה קֵן בְּבֵית, מוֹצִיא בָּנִים, מְגוֹדְרֵי בְּבֵית חֲמִשִּׁים יָמִים, וְלֹא חֲרִיָּהִם נִפְרָדִים אִלּוּ מֵאֵלּוּ, וְזֶהוּ עוֹף שְׁנִקְרָא דְּרוֹר - חֲרוּת.

בֵּא וְרָאָה מָה כְּתוּב, וְקִדְשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וּקְרַאתֶם דְּרוֹר בְּאַרְץ. מִכָּאֵן יוֹצֵאת חֲרוּת לְכֻלָּם. וּמִפְּנֵי שְׂיֹצֵאת מִמֶּנּוּ חֲרוּת, תּוֹרָה שְׂיֹצֵאת מִמֶּנּוּ נִקְרָאת חֲרוּת. וְעַל זֶה כְּתוּב (שמות לב) חֲרוּת עַל הַלְחַת, אֵל תִּקְרָא חֲרוּת אֲלֵא חֲרוּת, וְזוֹ הַתּוֹרָה שְׁנִקְרָאת חֲרוּת, שְׁהָרִי מָה שְׂמוֹצִיא יוֹם זֶה הַעֲלִיִן נִקְרָא חֲרוּת, וְהוּא חֲרוּת שֶׁל הַכֹּל. וְזֶה הַיּוֹם הוּא חֲרוּת עֲלִיּוֹנָה, מִשּׁוּם שְׂיֵשׁ חֲרוּת תַּחְתּוֹנָה וְחֲרוּת עֲלִיּוֹנָה. ה"א עֲלִיּוֹנָה, ה"א תַּחְתּוֹנָה. חֲרוּת עֲלִיּוֹנָה. וְחֲרוּת תַּחְתּוֹנָה שְׂמֻטָּה וְיֻבַל כְּאֶחָד הֵם. שְׁנֵי מֵינֵי לַחֵם אֲכָלוּ יִשְׂרָאֵל: אֶחָד כְּאֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם, אֲכָלוּ מִצֶּה, לַחֵם עֲנִי. וְאֶחָד בְּמִדְבָּר, לַחֵם מִן הַשָּׁמַיִם (אֶחָד בְּפֶסֶח וְאֶחָד בְּשִׁבְעוֹת), שְׁכֶתוּב (שמות טו) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לַחֵם מִן הַשָּׁמַיִם. וְעַל זֶה קָרְבָן שֶׁל יוֹם זֶה הוּא לַחֵם. וְעַל לַחֵם מִקְרִיבִים כָּל שְׂאֵר קִרְבָּנוֹת, שֶׁהַלַּחֵם הוּא הָעֶקֶר, שְׁכֶתוּב (ויקרא כב) וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלַּחֵם שְׁבַעַת כִּבְשִׁים וְגו', וְכֶתוּב (שם) מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לַחֵם תְּנוּפָה וְגו'. שְׁזֶהוּ לַחֵם שְׁחֻכְמוֹ בּוֹ יִשְׂרָאֵל, חֻכְמָה עֲלִיּוֹנָה שֶׁל הַתּוֹרָה, וְנִכְנָסוּ בְּדַרְכֶיהָ.

עֲתָה יֵשׁ לָנוּ לְהַתְּבוֹנֵן, בְּפֶסֶח יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִלַּחֵם שְׁנִקְרָא חֻמֵץ. כְּתוּב (שמות יג) וְלֹא יֵרָאֶה לָךְ חֻמֵץ, וְכֶתוּב (שם יב) כִּי כָל אֲכָל מִחֻמְצָת. מָה הַטַּעַם? בְּשִׁבִיל כְּבוֹד שֶׁל הַלַּחֵם הֵהוּא הַנִּקְרָא מִצֶּה. וְעַכְשָׁו

דְּכֻלָּא קְרַאֵן לִיהַ דְּרוֹר. מָאי דְּרוֹר. חֲרוּת, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (ויקרא כה) וּקְרַאתֶם דְּרוֹר, וְתַגְדּוּמוֹ חֲרוּת. וְדָא אִיהוּ צְפוֹר דְּרוֹר. דְּהָא מִיּוֹמָא דְּעֵבִיד קִנָּא בְּבֵיתָא אִפִּיק בְּנִין, מְדוֹרִיָּה בְּבֵיתָא חֲמִשִּׁין יוֹמִין, וְלִבְתֵּר מִתְּפָרְשָׁן אֵלִין מֵאֵלִין, וְדָא אִיהוּ עוֹפָא דְּאִקְרִי דְּרוֹר: חֲרוּת.

תָּא חֲזִי מָה כְּתִיב, וְקִדְשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וּקְרַאתֶם דְּרוֹר בְּאַרְץ. מִהֲכָא נִפְקָא חֲרוּת לְכֻלָּא, וּבְגִין דְּנִפְקָא מִגִּיהַ חֲרוּת, אֲוִרִייתָא דְּנִפְקַת מִגִּיהַ אִקְרִי חֲרוּת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות לב) חֲרוּת עַל הַלְחַת, אֵל תִּקְרָא חֲרוּת, אֲלֵא חֲרוּת, וְדָא אֲוִרִייתָא דְּאִתְקִרִי חֲרוּת דְּהָא מָה דְּאִפִּיק יוֹמָא דָּא עֲלָאָה, אִקְרִי חֲרוּת, וְאִיהוּ חֲרוּת דְּכֻלָּא. וְהָאִי יוֹמָא אִיהוּ חֲרוּת עֲלָאָה, בְּגִין דְּאִית חֲרוּת תַּתָּאָה, וְחֲרוּת עֲלָאָה. ה"א עֲלָאָה, ה"א תַּתָּאָה. חֲרוּת עֲלָאָה. חֲרוּת תַּתָּאָה שְׂמֻטָּה וְיֻבַל כְּאֶחָד אֵינּוּן.

תְּרִין נְהָמֵי אֲכָלוּ יִשְׂרָאֵל, חֵד, כֵּד, נִפְקוּ מִמִּצְרַיִם, אֲכָלוּ מִצֶּה, לַחֵם עוֹנִי. וְחֵד בְּמִדְבָּרָא, לַחֵם מִן הַשָּׁמַיִם. (חֵד בְּפֶסֶח וְחֵד בְּשִׁבְעוֹת) דְּכֶתִיב, (שמות טו) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לַחֵם מִן הַשָּׁמַיִם וְעַל דָּא קִרְבָּנָא דִּיּוֹמָא דָּא נְהָמָא אִיהוּ. וְעַל נְהָמָא, אִתְקִרִיבוּ כָּל שְׂאֵר קִרְבָּנֵין. דְּנְהָמָא אִיהוּ עֶקֶר, דְּכֶתִיב, (ויקרא כג) וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלַּחֵם שְׁבַעַת כִּבְשִׁים וְגו', וְכֶתִיב (ויקרא כג) מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לַחֵם תְּנוּפָה וְגו', דְּדָא אִיהוּ נְהָמָא דְּאִחְפִּימוֹ בֵּיהַ יִשְׂרָאֵל, חֻכְמָתָא עֲלָאָה דְּאֲוִרִייתָא, וְעֵאלוּ בְּאִרְחָהָא.

הַשְׁתָּא אִית לָן לְאִסְתְּפֻלָּא, בְּפֶסֶח נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִנְהָמָא דְּאִתְקִרִי חֻמֵץ, כְּתִיב, (שמות יג) וְלֹא יֵרָאֶה לָךְ חֻמֵץ, וְכֶתִיב (שמות יב) כִּי כָל אֲכָל מִחֻמְצָת (דף קפ"ג ע"ב) מָאי טַעְמָא. בְּגִין יִקְרָא דְּהֵהוּא נְהָמָא דְּאִתְקִרִי מִצֶּה. הַשְׁתָּא דְּזָכוּ

ישראל לנהמא עלאה יתיר לא יאות הוה
 לאתבטלא חמץ, ולא אתחזיא כלל. ואמאי
 קרבנא דא, חמץ הוה, דכתיב סלת תהיינה
 חמץ תאפינה. ותו, דהשתא ביומא דא
 אתבטל יצר הרע, ואורייתא דאתקרי חירו
 אשתכחת.

שזכו ישראל ללחם עליון יותר,
 לא ראוי הנה שיתבטל החמץ ולא
 יראה כלל. ומדוע קרבן זה היה
 חמץ? שכתוב סלת תהיינה חמץ
 תאפינה. ועוד, שעתה ביום זה
 מתבטל יצר הרע, והתורה
 שנקראת חרות נמצאת.

אמא, למלפא דהוה ליה בר יחידאי, וחלש.
 יומא חד הוה תאיב למיכל, אמרו
 ייכול בריה דמלפא (ס"א מיכלא דאסוותא) אסוותא
 דא, ועד דייכול ליה, לא ישתפח מיכלא
 ומזונא אחרא בביתא. עבדו הכי. פיון דאכל
 ההוא אסוותא, אמר מפאן ולהלאה ייכול כל
 מה דאיהו תאיב, ולא יכיל לנזקא ליה.

אמא, למלפא שהיה לו בן יחידי,
 ונחלה. יום אחד היה מתאנה
 לאכל. אמרו, יאכל בן המלפא
 (מאכל של רפואה) רפואה זו, ועד
 שיאכל אותה, לא ימצא מאכל
 ומזון אחר בבית. עשו כן. פיון
 שאכל הרפואה ההיא, אמר,
 מפאן והלאה יאכל כל מה שהוא
 מתאנה ולא יכול להזיק לו.

בך פד נפקו ישראל ממצרים, לא הוי ידעי
 עקרא ורזא דמהימנותא, אמר קדשא
 בריך הוא, יטעמון ישראל אסוותא, ועד
 דייכלון אסוותא דא, לא אתחזי להון מיכלא
 אחרא. פיון דאכלו מצה, דאיהי אסוותא
 למיעל ולמנדע ברזא דמהימנותא. אמר
 קדשא בריך הוא, מפאן ולהלאה אתחזי לון
 חמץ, וייכלון ליה, דהא לא יכיל לנזקא לון.
 ופל שפן דביומא דשבועות, אזדמן נהמא
 עלאה, דאיהו אסוותא בכלא.

בך כאשר יצאו ישראל ממצרים,
 לא היו יודעים עקר וסוד של
 האמונה. אמר הקדוש ברוך הוא:
 יטעמו ישראל רפואה, ועד
 שיאכלו רפואה זו, לא יראה להם
 מאכל אחר. פיון שאכלו מצה,
 שהיא רפואה לעלות ולדעת
 בסוד האמונה, אמר הקדוש ברוך
 הוא: מפאן והלאה ראוי להם
 חמץ ויאכלו אותו, שהרי אינו
 יכול להזיק להם. וכל שפן שביום
 השבועות שנמצא לחם עליון,
 שהוא רפואה לכל.

ועל דא מקרבין חמץ, לאתוקדא על מדבחא.
 ומקרבין תרין נהמין אחרנין פחדא.
 וחמץ אתוקדא בנורא דמדבחא ולא יכיל
 לשלטאה, ולנזקא לון לישראל. ובגיני כה,
 ישראל קדישין אתדבקו ביה בקודשא בריך
 הוא, באסוותא דאורייתא ביומא דא. ואלמלי
 הוו נטרי ישראל תרין סטרין דנהמי אליון, לא
 הוו עיילין בדינא לעלמין.

ועל זה מקריבים חמץ להשרף
 על המזבח. ומקריבים שתי לחם
 אחרים כאחד. וחמץ נשרף באש
 המזבח, ולא יכול לשלט ולהזיק
 להם לישראל. ומשום זה ישראל
 קדושים נדבקים בו בהקדוש
 ברוך הוא, ברפואה של התורה
 ביום זה. ואם היו שומרים ישראל
 שני צדדים של לחם אלו, לא היו
 עולים בדין לעולם.

ביומא דראש השנה, דאיהו יומא דדינא, (בבב)
 דלאו איהו, אלא לאינון דלא נטלו

ביום של ראש השנה, שהוא יום
 הדין, (בבב יום) שאין הוא, אלא
 לאלו שלא לקחו מאכל של
 מיכלא דאסוותא, ושבו

הרפואה, ועזבו את מאכל התורה משום מאכל אחר שהוא חמץ. פי ביום זה של ראש השנה החמץ ההוא עולה, ומקטרג על האדם ומלשין עליו, והוא עומד ביום זה מקטרג על העולם, והקדוש ברוך הוא יושב בדין על כלם ודן את העולם.

ומסבה זו, כאשר נתן הקדוש ברוך הוא את התורה לישראל, הטעים להם מהלחם העליון ההוא של המקום ההוא, ומתוך הלחם ההוא היו יודעים ומסתכלים בסודות התורה ללכת בדרך ישר, והרי בארו הדברים אלו החברים בסודות (אלו שאנחנו

אומרים) אלו כמו שאמרנו.

רבי שמעון ורבי אלעזר בנו היו הולכים בדרך, והיו הולכים עמהם רבי אבא ורבי יוסי. עד שהיו הולכים, פגשו בזקן אחד, והיה אוחז בידו תינוק אחד. הרים עיניו רבי שמעון וראה אותו. אמר לו לרבי אבא, ודאי דברים חדשים יש לנו אצל הזקן. כאשר הגיעו אליו, אמר רבי שמעון, במשא הקשור בגבך אתה בא? מי אתה? אמר לו, יהודי אני. אמר, דברים חדשים ודאי ביום זה אצלך. אמר לו, להיכן הוא דרךך? אמר לו, דירתי היתה באלו פורשי המדבר, שהייתי משתדל בתורה, ועתה באתי לישוב לשבת בצל הקדוש ברוך הוא בימים אלו של החדש השביעי הזה.

שמח רבי שמעון, אמר, גשב, בודאי הקדוש ברוך הוא שלח אותך אלינו. אמר לו, חייך שגשמע דבר מפיד, מאלו הדברים החדשים עתיקים שנטעתם שם במדבר מחדש השביעי הזה, ומדוע נפרדתם עתה מהמדבר לבא לישוב? אמר לו אותו הזקן, בשאלה זו ידעתי שחכמה אצלך ודברך מגיעים

לאסוותא דאורייתא, בגין מיכלא אחרא דאיהו חמץ. דהא ביומא דא דראש השנה, ההוא חמץ סלקא, ומקטרגא עליה דבר נש, ואלשין עליה, ואיהו קיימא ביומא דא מקטרגא על עלמא. וקודשא בריך הוא יתיב בדינא על כלא ודאין עלמא.

ובגין פך פד יהב קדשא בריך הוא אורייתא לישראל, אטעים להו מההוא נהמא עלאה, דההוא אתר, ומגו ההוא נהמא, הוו ידעין ומסתכלין ברזי דאורייתא, למהך בארחה מישר, והא אוקמוה מלה אינון חבריאי ברזין (ס"א אליו וקאמרן) אליון פדקאמרן.

רבי שמעון ורבי אלעזר בריה, הוו אזלי בארחה, והוו אזלין עמהון, רבי אבא ורבי יוסי, עד דהוו אזלי אערעו בחד סבא, והוה אחיד בידיה חד ינוקא, זקף עינוי רבי שמעון וקמא ליה, אמר ליה לרבי אבא ודאי מלין חדתין אית גבן בהאי סבא.

כד מטו לגביה, אמר רבי שמעון, במטול דקופטרוך בגבך קא אתית, מאן אנת. אמר ליה, יודאי אנא. אמר, מלין חדתין ודאי יומא דא לגבך, אמר ליה לאן הוא ארעך. אמר ליה, דיורי הוה באינון פרישי מדברא, דהוינא, משתדל באורייתא, והשתא אתינא לישובא, למיתב בצלא דקודשא בריך הוא, באלין יומי דירחא שביעאה דא.

חרי רבי שמעון, אמר, גתיב, דודאי קדשא בריך הוא שדרך לגבן. אמר ליה, חייך דנשמע מלה מפומך, מאינון מלין חדתין עתיקין, דנטעתון תמן במדברא, מהאי ירחא שביעאה. ואמאי אתפרשתון השתא ממדברא, למיתי לישובא. אמר ליה ההוא עתה מהמדבר לבא לישוב? אמר לו אותו הזקן, בשאלה זו ידעתי שחכמה אצלך ודברך מגיעים

סבא, בשאלתא דא, ידענא דחכמתא גבך, ומילך מטו לרקיעי דחכמתא. (כ"א נטו לתקיעו

דחכמתא).

פתח ההוא סבא ואמר, (דברים א) ובמדבר אשר ראית אשר נשאך יי' אלהיך באשר ישא איש את בנו וגו'. האי קרא הכי מיבעי ליה, ובמדבר אשר נשאך, מהו ראית. אלא קדשא בריך הוא דבר לון לישראל במדברא, מדברא תקיפא, פמה דכתיב, (דברים ח) נחש שרף ועקרב וגו'. ומדברא דאיהו תקיף משאר מדברין בעלמא. מאי טעמא.

בגין דההיא שעתא דנפקו (דף קפ"ד ע"א) ישראל ממצרים ואשתלימו לשתין רבבן, אתתקף מלכותא קדישא, ואסתלק על פלא, וסיהרא אתנהירת וכדין אתכפיא מלכו חייבא סטרא אחרא. ואפיק לון קדשא בריך הוא למיהן במדברא תקיפא. דאיהו אתר ושלטנו דסמא"ל חייבא, דאיהו דיליה ממש, בגין לתברא תוקפיה וחיליה, ולכתתא רישיה, (כ"א וקאסתא ליה) ולאכפיא ליה, דלא ישלוט. ואלמלא דחאבו ישראל, בעא קדשא בריך הוא לאעברא ליה מעלמא, ועל דא אעבר לון באחסנתיה ועדביה וחולקיה ממש.

ביון דחאבו בכמה זמנין, נשיף לון חו"א, וכדין אתקיים (בראשית ג) הוא ישופך ראש וגו'. ישראל מחו רישיה בקדמיתא, ולא ידעו לאסתמרא מיניה, ולבתר איהו מחא בבתרייתא, ונפלו כלהו במדברא, ואתקיים ואתה תשופנו עקב. וארבעין שנין לקו מגיה, לקבל ארבעין מלקות דבי דינא.

ועל דא כתיב אשר ראית, בעינייהו הוי חמאן לההוא מארי דמדברא, אזיל כפית קמייהו, ונטלי אחסנתיה ועדביה. מנלן.

לרקיעי החכמה (נטוים לתקיעת החכמה).

פתח הזקן ההוא ואמר, (דברים א) ובמדבר אשר ראית אשר נשאך ה' אלהיך באשר ישא איש את בנו וגו'. פסוק זה כף היה צריך לומר, ובמדבר אשר נשאך. מהו ראית? אלא הקדוש ברוך הוא הנהיג את ישראל במדבר, מדבר חזק, כמו שכתוב (דברים ח) נחש שרף ועקרב וגו'. ומדבר שהוא חזק משאר מדבריות בעולם. מה הטעם?

משום שבשעה ההיא שיצאו ישראל ממצרים ונשלמו לששים רבוא, התחזקה המלכות הקדושה ועלתה על הכל, והאירה הלכנה, ואז נכנעה מלכות הרשעה, הצד האחר, והוציא אותם הקדוש ברוך הוא ללכת במדבר חזק, שהוא מקום ושלטון סמא"ל הרשע, שהוא שלו ממש, כדי לשבר חזקו וכחו ולכתת ראשו (ולהוריד אותו) ולהכניע אותו שלא ישלט. ואלמלא חטאו ישראל, רצה הקדוש ברוך הוא להעבירו מן העולם, ועל זה העביר אותם בנחלתו וגורלו וחלקו ממש.

בגלל שחטאו בכמה פעמים, נשף אותם הנחש, ואז התקיים (בראשית ג) הוא ישופך ראש וגו'. ישראל הכו ראשו בתחלה ולא ידעו להשמר ממנו, ולבסוף הוא הפה באחרונה, ונפלו כלם במדבר, והתקיים ואתה תשופנו עקב. וארבעים שנה לקו ממנו, כנגד ארבעים מלקות של בית דין.

ועל זה כתוב אשר ראית, בעיניהם היו רואים את אדון המדבר הולך קשור לפניהם, ולקחו נחלתו וגורלו. מנין לנו? שכתוב (שמות טו) אז נבהלו אלופי

אָדוּם, וְאֵלֶּה הֵם (דברים ח) נָחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב. וְאֶנְחִנוּ גַם כִּף נִפְרְדָנוּ מֵהַיִּשׁוּב לַמִּדְבָּר הַחֹזֵק לְעֵין שָׁם בַּתּוֹרָה, כְּדֵי לְהַכְנִיעַ אֶת הַצַּד הָאֲחֵר.

וְעוֹד, שְׁלֵא מִתְּיָשָׁבִים דְּבָרֵי תוֹרָה אֲלֵא שָׁם, שְׂאִין אֹר אֲלֵא אוֹתוֹ הַיּוֹצֵא מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁף. שְׂפָאֲשֵׁר נִכְנַע צַד זֶה, מִתְּעַלָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעַלָּה וּמִתְּכַפֵּד בְּכַבּוּדוֹ, וְאִין עֲבוּדַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲלֵא מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁף, וְאִין הַטוֹב אֲלֵא מִתּוֹךְ הָרַע. וְכֹאֲשֵׁר נִכְנַס בֶּן אָדָם בְּדַרְךָ רָעָה וְעֹזֵב אוֹתָהּ, אִזּוּ מִתְּעַלָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבּוּדוֹ, וְעַל זֶה שְׁלֵמוֹת הַכֹּל - טוֹב וְרַע כְּאֶחָד, וְלַעֲלוֹת אַחֵר כִּף בְּטוֹב, וְאִין טוֹב אֲלֵא הוּא שְׂיֵצֵא מִתּוֹךְ הָרַע. וּבְטוֹב זֶה מִתְּעַלָּה כְּבוֹדוֹ, וְזוֹהֵי עֲבוּדָה שְׁלֵמָה.

וְאֶנְחִנוּ עַד עַכְשָׁו יוֹשְׁבִים שָׁם כֹּל יְמֵי הַשָּׁנָה כְּכֵדֵי לְהַכְנִיעַ בַּמִּדְבָּר לְצַד הָאֲחֵר. עַכְשָׁו שְׁהִגִּיעַ זְמַן עֲבוּדַת הַקְּדוּשׁ שֶׁל צַד הַקְּדוּשָׁה, חֲזַרְנוּ לַיִּשׁוּב, שְׂשָׁם הִיא עֲבוּדַתוֹ. וְעוֹד, שְׁעַתָּה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה הִגִּיעַ זְמַן שֶׁל הַנְּחֹשׁ הַהוּא לְתַבַּע דִּין מִלְּפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשָׁם הוּא שׁוֹלֵט, וּמִפְּנֵי כִף יֵצְאָנוּ מִשָּׁם וּכְאֵנוּ לַיִּשׁוּב.

פְּתַח הַזֶּקֶן הַהוּא וְאָמַר, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגְנוּ. עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לְהַתְּעוֹרֵר הַדִּין הַעֲלִיּוֹן הַחֹזֵק, וְכֹאֲשֵׁר הוּא מִתְּעוֹרֵר, הַצַּד הָאֲחֵר מִתְּחַזֵּק כְּנִגְדּוֹ. וּמִכִּיּוֹן שֶׁהוּא מִתְּחַזֵּק, עוֹלָה וּמִכֶּסֶה לְלִבְנָהּ, שְׁלֵא מְאִירָה אֹר, וּמִתְּמַלֵּאת מִצַּד הַדִּין. אִזּוּ כֹל הָעוֹלָם הוּא בְּדִין, עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְכַרוּז קוֹרָא בְּכָל הָרְקִיעִים: הַתְּקִינוּ כֶּסֶף שֶׁל דִּין לְאֶדוֹן הַכֹּל, שֶׁהוּא רוֹצֵה לְדוֹן.

מִדְּכַתִּיב (שמות טו) אִזּוּ נִבְהָלוּ אֱלֹהֵי אָדוּם, וְאֵלִין אִינוּן (דברים ח) נָחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב. וְאֶנְן אוֹף הָכֵי אֲתַפְּרֹשְׁנָא מִיִּשׁוּבָא לַמִּדְבָּרָא תְּקִיפָא, וְלַעֲיִינָא תַמָּן בְּאוֹרֵייתָא, בְּגִין לְאַכְפִּיָּא לְהַהוּא סְטָרָא. וְתוּ דִּלָּא מִתְּיָשָׁבֵן מְלִי דְאוֹרֵייתָא, אֲלֵא תַמָּן. דְּלִית נְהוּרָא אֲלֵא הוּא דְנִפְיָא מְגוּ חֲשׂוּכָא, דְכַד אֲתַפְּפִיָּא סְטָרָא דָא, אֲסַתְּלַק קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעִילָא, וְאֲתִיַּקֵּר בִּיקְרִיָּה. וְלִית פּוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲלֵא מְגוּ חֲשׂוּכָא, וְלִית טוֹבָא אֲלֵא מְגוּ בִישָׁא. וְכַד עָאֵל בַּר נֶשׁ בְּאוֹרַח בִּישָׁא, וְשָׁבִיק לִיָּה, כְּדִין אֲסַתְּלַק קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִיקְרִיָּה, וְעַל דָּא שְׁלִימוּ דְכֹלָא טוֹב וְרַע כְּאֶחָד, וְלֵאֲסַתְּלַקָּא לְבַתֵּר בְּטוֹב, וְלִית טוֹב אֲלֵא הוּא דְנִפְיָא מְגוּ בִישָׁא. וּבִהַאי טוֹב, אֲסַתְּלַק יְקָרִיָּה, וְדָא אִיהוּ פּוֹלְחָנָא שְׁלִים.

וְאֶנְן, עַד הַשְּׂתָא יְתִיבְנָא תַמָּן, כֹּל יוֹמֵי שְׂתָא, בְּגִין לְאַכְפִּיָּא בַּמִּדְבָּרָא לְהַהוּא סְטָרָא. הַשְּׂתָא דְמֵטָא זְמָנָא דְפּוֹלְחָנָא קַדִּישָׁא, דְסְטָרָא דְקְדוּשָׁא, אֲהַדְרִנָּא לַיִּשׁוּבָא דְתַמָּן אִיהוּ פּוֹלְחָנָא דִּילִיָּה. וְתוּ, דְהַשְּׂתָא בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה מֵטָא זְמָנָא דְהַהוּא חוּיָא, לְמַתְּבַע דִּינָא מִקְמִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתַמָּן אִיהוּ שְׁלִיט. וּבְגִין כִּף נִפְקָנָא מִתַּמָּן וְאֲתִינָא לַיִּשׁוּבָא.

פְּתַח הַהוּא סְבָא וְאָמַר, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגְנוּ, הַשְּׂתָא אִיהוּ זְמָנָא, לְאַתְּעָרָא דִינָא עֲלָאָה תְּקִיפָא, וְכַד אִיהוּ אֲתַעֵר סְטָרָא אַחֲרָא אֲתַתְּקַף בְּהַדִּיָּה, וְכִיּוֹן דְאִיהוּ אֲתַתְּקַף, סְלִיק וְחִפְיָא לְסִיחָרָא, דִּלָּא נְהִיר נְהוּרָא, וְאֲתַמְלֵא מִסְטָרָא דְדִינָא. כְּדִין כֹּל עֲלָמָא אִיהוּ בְּדִינָא, עֲלָאִין וְתַתְּאִין, וְכַרוּזָא כְּרִיז בְּכֹלְהוּ רְקִיעִין, אֲתַקִּינוּ כּוֹרְסִיָּא דְדִינָא, לְמֵאֲרִיָּה דְכֹלָא, דְאִיהוּ בְּעֵי לְמִידָן.

וְסוּד פֶּאֶן, וְהָאִיר לָנוּ בְּמִדְבָּר, מְדוּעַ מִתְעוֹרֵר דִּין עֲלִיּוֹן בְּיוֹם זֶה. אֲלֵא כֹל סוּדוֹת וְכֹל הַקְּדָשׁוֹת הַנִּכְבְּדוֹת, כָּלֵם תְּלוּיִים בְּשִׁבְעָא. וְהַשְּׁבִיעִי הֵהוּא הַעֲלִיּוֹן, עוֹלָם הַעֲלִיּוֹן, שְׁנִקְרָא עוֹלָם הַבָּא. מִמֶּנּוּ מְאִירִים כֹּל הַנְּרוֹת וְכֹל הַקְּדָשׁוֹת וְכֹל הַבְּרָכוֹת. וְכֹאֲשֶׁר מְגִיעַ הַזְּמַן לְחִדּוֹשׁ הַבְּרָכוֹת וְהַקְּדָשׁוֹת לְהָאִיר, צָרִיךְ לְהַשְׁגִּיחַ בְּכֹל תְּקוּנָתוֹ שֶׁל הָעוֹלָמוֹת כָּלֵם, וְכֹל הַתְּקוּנָיִם הֵם לְקִיּוֹם כָּלֵם עוֹלָיִם מִתּוֹךְ הַתְּחַתּוּנִים, אִם הֵם פְּשָׁרִים. וְאִם אֵינֵם פְּשָׁרִים, אֲזַי עוֹמְדֵת, (דְּבַר) שְׁלֵא מְאִירָה, עַד שֶׁנִּפְרָדִים הַתְּחִיבִים מִתּוֹךְ הַזְּכָאִים, אֲזַי מִתְעוֹרֵר הַדִּין.

וּמִהֲרִין הֵהוּא מִתְחַזֵּק הַצַּד הָאֲחֵר, וְנִמְצָא מְקַטְרָג, כְּדִי שִׁנְתָנוּ לוֹ אֵלּוֹ הַתְּחִיבִים, מִפְּנֵי שְׁפָתוֹב (אִיּוֹב כח) וְלְכֹל תְּכִלִּית הוּא חוֹקֵר. וּמִכֶּסֶה לְלִבָּנָה. מְדוּעַ (לא מוֹסְרֵת אוֹתָם בִּיד הַמְּקַטְרָג)? מִפְּנֵי שְׁאִין רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאֲבֹד אֶת מַעֲשֵׂי יָדָיו.

וְהַצַּד הָאֲחֵר הֵהוּא עוֹמֵד כְּקִלְפָה חֲזָקָה, שְׂאִינָה יְכוּלָה לְהַשְׁבֵּר חוּץ בְּאוֹתָהּ עֲצָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן לְיִשְׂרָאֵל, שְׁפָתוֹב תְּקַעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בְּכֶסֶה לְיוֹם חַגְנוּ. כְּדִי לְשַׁבֵּר הַכֶּסֶה הֵהוּא שְׁמִכְסָה אֶת הַלִּבָּנָה, וְלֹא מְאִירָה.

וְכֹאֲשֶׁר מִתְעוֹרְרִים יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה בְּשׁוֹפֵר, הַקּוֹל הֵהוּא שְׂיֹצֵא מִהַשׁוֹפֵר מִכָּה בְּאִוִיר, וּבֹקֵעַ אֶת הַרְקִיעִים, עַד שֶׁעוֹלָה לְגַבִּי הַסֹּלֵעַ הֵהוּא הַחֲזָק, (הַצַּד הָאֲחֵר) שְׁמִכְסָה לְלִבָּנָה, מְשַׁגִּיחַ וּמוֹצֵא הַתְּעוֹרְרוֹת הַרְחָמִים, אֲזַי הֵהוּא שְׁעוֹלָה וְעוֹמֵד לְמַעְלָה, מִתְעַרְבֵב. אֲזַי הַקּוֹל הֵהוּא עוֹמֵד וּמַעֲבִיר הַדִּין הֵהוּא, וְכִיּוֹן שְׁלֵמְטָה

וְרוּזָא הַכָּא, וְאִתְנַהֵיר לָן בְּמִדְבָּרָא, אֲמַאי אִתְעַר דִּינָא עֲלָאָה בְּיוֹמָא דָּא. אֲלֵא כֹל רְזִין וְכֹל קְדוּשִׁין יְקִירִין, כְּלָהוּ תְלִיין בְּשִׁבְעָאָה. וְהֵהוּא שְׁבִיעָאָה עֲלָאָה, עֲלָמָא עֲלָאָה, דְּאִקְרִי עֲלָמָא דְּאִתִּי. מִנִּיה נְהִרִין כֹּל בּוֹצִינִין, וְכֹל קְדוּשִׁין, וְכֹל בְּרַפְּאֵן. וְכַד מְטִי זְמַנָּא, לְחִדּוֹתֵי בְּרַפְּאֵן וְקְדוּשִׁין לְאַנְהָרָא, בְּעָא לְאַשְׁגָּחָא בְּכֹל תְּקוּנָא דְּעֲלָמִין כְּלָהוּ, וְכֹל אֵינּוֹן תְּקוּנָיִם לְאַתְקִימָא כְּלָהוֹן סְלִקִין מְגוֹ תְּתָאִי, אִי אֵינּוֹן פְּשָׁרָאֵן. וְאִי לֹא פְּשָׁרָאֵן, כְּדִין קִימָא (ס"א מִלָּה) דְּלֹא נְהִיר, עַד דְּאַתְפְּרָשׁוֹן חֲתִיבִין מְגוֹ זְכָאִין, כְּדִין אִתְעַר דִּינָא.

וּמִהֲהוּא דִּינָא, אִתְתַּקַּף סְטָרָא אֲחֵרָא, וְאַשְׁתַּכַּח מְקַטְרָגָא, בְּגִין דִּינִתְנַוֵּן לִיה אֵינּוֹן, חֲתִיבָא. בְּגִין דְּעֲלִיה פְּתִיב, (אִיּוֹב כח) וְלְכֹל תְּכִלִּית הוּא חוֹקֵר. וְחִפְיָא לְסִיְהָרָא, אֲמַאי (ד"א לֹא מְסָרָא לֹן בִּידָא דְּמַקְטְרָגָא). בְּגִין דְּלִית תִּיאֻבְתִּיה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאוּבְדָא לְעוּבְדֵי יָדָיו.

וְהֵהוּא סְטָרָא אֲחֵרָא, קִימָא קְלִיפָה תְּקִיפָא, דְּלֹא יְכִיל לְאַתְבָּרָא, בַּר בְּהֵהוּא עִיטָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לְיִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב תְּקַעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בְּכֶסֶה לְיוֹם חַגְנוּ. בְּגִין לְתַבָּרָא הֵהוּא כֶּסֶה דְּאַתְחַפְיָא סִיְהָרָא, וְלֹא נְהִיר.

וְכַד מִתְעַרֵי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּשׁוֹפֵר, הֵהוּא קָלָא דְּנִפְיָא מְשׁוֹפֵר, בְּטַשׁ בְּאִוִירָא, וּבִקְעַרְקִיעִין, עַד דְּסִלְקָא לְגַבִּי הֵהוּא טְנָרָא תְּקִיפָא, (כ"א סְטָרָא אֲחֵרָא) דְּחִפְיָא לְסִיְהָרָא, וְאַשְׁפַּח אִתְעַרוּתָא דְּרַחֲמִי, כְּדִין הֵהוּא (דף קפ"ד ע"ב) דְּסִלְקָא וְקִימָא לְעִילָא, אִתְעַרְבֵב. כְּדִין הֵהוּא קָלָא קִימָא, וְאַעֲבַר הֵהוּא דִּינָא, וְכִיּוֹן דְּלְתַתָּא אִתְעַרוּ רַחֲמִי, הָכִי נְמִי לְעִילָא, אִתְעַר שׁוֹפָרָא

אֲחֵרָא עֲלָאָה, וְאַפִּיק קָלָא

מתעוררים הרחמים, כִּף גַם לְמַעַל מִתְעוֹרֵר שׁוֹפֵר אַחַר עֲלִיּוֹן וּמוֹצֵיא קוֹל שֶׁהוּא רַחֲמִים, וּמִתְעַרְבִּים קוֹל בְּקוֹל, רַחֲמִים בְּרַחֲמִים, וּבִהֲתְעוֹרְרוֹת שֶׁל לְמִטָּה מִתְעוֹרֵר כִּף גַם לְמַעַל.

וְאִם תֹּאמַר, אֵיךְ יִכּוֹל קוֹל שֶׁל לְמִטָּה אוֹ הֲתְעוֹרְרוֹת שֶׁל לְמִטָּה לְהִתְעוֹרֵר - כִּמוֹ כֵּן? בֵּא וּרְאֵה, עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן עוֹמֵד לְקַבֵּל תְּמִיד, וְהוּא נִקְרָא אֲבָן טוֹבָה, וְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן לֹא נוֹתֵן לוֹ, אֲלֹא כִּמוֹ שֶׁהוּא עוֹמֵד. אִם הוּא קִיֵּם בְּהֶאֱרַת פְּנִים מִלְמַטָּה, כִּמוֹ כֵּן מֵאִירִים לוֹ מִלְמַעַל. וְאִם הוּא עוֹמֵד בְּעֶצְבוֹת, נוֹתֵנִים לוֹ דִּין כְּנִגְדּוֹ.

כִּמוֹ זֶה, (תהלים ק) עֲבַדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה. שְׂמֵחָה שֶׁל בֶּן אָדָם מוֹשֵׁף לְעֶצְמוֹ שְׂמֵחָה אַחֲרַת עֲלִיּוֹנָה. כִּף גַם זֶה הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן - כִּמוֹ שֶׁהִיא מִתְעוֹרֶרֶת, כִּף מוֹשֵׁף מִלְמַעַל. מִשׁוּם כִּף מִקְדִּימִים יִשְׂרָאֵל וּמִתְעוֹרְרִים בְּשׁוֹפֵר קוֹל שֶׁהוּא (סוד של רחמים) כְּלוֹל בְּאֵשׁ וּרְמִים וְרוּחַ, וְנִעֲשֶׂה אֶחָד, וְעוֹלָה לְמַעַל, וּמִכָּה בְּאֲבָן הַטּוֹבָה הַזֶּה, וְנִצְבַּע בְּגוֹנִים אֵלָיו שֶׁל הַקּוֹל הַזֶּה, וְאֵז כִּמוֹ שְׂמֵחָה, כִּף מוֹשֵׁף מִלְמַעַל.

וְכִיּוֹן שֶׁנִּתְקַנְתָּ בְּקוֹל זֶה, רַחֲמִים יוֹצֵאִים מִלְמַעַל וְשׁוֹרִים עֲלֶיהָ, וְנִכְלָלֶת בְּרַחֲמִים מִלְמַטָּה וּמִלְמַעַל. וְאֵז מִתְעַרְבֵב הַצַּד הָאֲחֵר, (מסתכל ורואה בהארת הפנים) וְנִחְלַשׁ כַּחוֹ וְלֹא יִכּוֹל לְקַטְרֵג. וְהָאֲבָן הַטּוֹבָה הַזֶּה קִיֵּמַת בְּהֶאֱרַת הַפְּנִים מִכָּל הַצְּדָדִים - בְּהֶאֱרַח שֶׁל לְמִטָּה וּבְהֶאֱרַח שֶׁל לְמַעַל.

כִּתִּי עוֹמֵד בְּהֶאֱרַח שֶׁל לְמַעַל? הֲיֵה אוֹמֵר בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. וְכִיּוֹם הַכַּפּוּרִים מֵאִירָה הָאֲבָן הַטּוֹבָה הִיא בְּאוֹר שֶׁל לְמַעַל מִתּוֹף הָאוֹר שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, (ומתערבב

דֵּאִיהוּ רַחֲמִי, וְאַתְּעָרְעוּ קָלָא בְּקָלָא, רַחֲמִי בְּרַחֲמִי, וּבְאַתְּעָרוּתָא דְלִתְתָּא, אַתְּעָר הָכִי נְמִי לְעִילָא.

וְאִי תִימָא, הֵיךְ יִכּוֹל קָלָא דְלִתְתָּא, אוֹ אַתְּעָרוּתָא דְלִתְתָּא לְאַתְּעָרָא, הָכִי נְמִי. תָּא חֲזִי, עֲלֵמָא תַתָּאה, קִיֵּמָא לְקַבְּלָא תְדִיר, וְהוּא אִקְרִי אֲבָן טָבָא. וְעֲלֵמָא עֲלָאָה לָא יְהִיב לֵיה, אֲלָא כְּגוֹוֹנָא דֵּאִיהוּ קִיֵּמָא. אִי אִיהוּ קִיֵּמָא בְּנִהִירוֹ דְאַנְפִּין מִתְתָּא, כְּדִין הָכִי נְהִרִין לֵיה מְלַעֲיָלָא. וְאִי אִיהוּ קִיֵּמָא בְּעֶצְבוֹ, יְהִיבִין לֵיה דִּינָא בְּקַבְּלֵיה.

בְּגוֹוֹנָא דָּא, (תהלים ק) עֲבַדוּ אֶת יי' בְּשִׂמְחָה. חֲדוּה דְבַר נֶשׁ, מְשִׁיךְ לְגַבִּיּה חֲדוּה אַחֲרָא עֲלָאָה. הָכִי נְמִי הִיא עֲלֵמָא תַתָּאה, כְּגוֹוֹנָא דֵּאִיהִי אַתְּעָרְתָּ, הָכִי אִמְשִׁיךְ מְלַעֲיָלָא. בְּגִין כִּף מְקַדְמִי יִשְׂרָאֵל, וְאַתְּעָרִי בְּשׁוֹפֵר קָלָא דֵּאִיהוּ (הוא רחמי) כְּלוֹל בְּאֵשׁ וּמִנָּא וְרוּחָא, וְאַתְּעָבִיד חַד, וְסִלְקָא לְעִילָא, וּבִטְשׁ בְּהִיא אֲבָן טָבָא, וְאַצְטַבַּע בְּאִינוֹן גּוֹוֹנִין דֵּהִיא קָלָא, וּכְדִין כְּמָה דְאַתְּחִזִּיאַת, הָכִי מְשִׁיךְ מְלַעֲיָלָא.

וְכִיּוֹן דְאַתְקַנַּת בְּהִיא קָלָא. רַחֲמִי נִפְקִי מְלַעֲיָלָא, וְשִׁרְיִין עֲלָה, וְאַתְפְּלִילָא בְּרַחֲמִי, מִתְתָּא וּמְלַעֲיָלָא. וּכְדִין אַתְּעָרְבֵב סְטָרָא אַחֲרָא. (אסתכל ורחמי בנהירו דאנפין) וְאַתְחַלַּשׁ תְּקִפִּיה, וְלֹא יִכּוֹל לְקַטְרֵגָא. וְהִיא אֲבָן טָבָא, קִיֵּמָא בְּנִהִירוֹ דְאַנְפִּין, מְכַל סְטָרִין, בְּנִהִירוֹ דְלִתְתָּא, וּבְנִהִירוֹ דְלַעֲיָלָא.

אִימְרִי קִיֵּמָא בְּנִהִירוֹ דְלַעֲיָלָא, הוּי אוֹמֵר בְּיוֹמָא דְכַפּוּרִי. וּבְיוֹמָא דְכַפּוּרִי אַתְּנִהִיר הֵהוּא אֲבָן טָבָא, בְּנִהִירוֹ דְלַעֲיָלָא, מִגּוֹ נְהִירוֹ דְעֲלֵמָא דְאַתִּי, (ואתערבב ההוא דלסטרא) וּכְדִין מִתְקַנֵּין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא חַד שְׁעִיר,

המקסרג (ההוא), ואז מתקנים ישראל למטה שעיר אחד, ושולחים למדבר הנה החוק שהוא שולט עליו.

והצד האחר ההוא הוא נקדה אמצעית של העולם החרב, משום שכל חרבה ושממה (הוא ממנו, מהצד האחר ההוא השולט) ממנו, הצד האחר ההוא שולט עליו, ונקדה האמצעית של כל הישוב, צד הקדשה הוא. ועל זה עומדת ירושלים באמצע כל הישוב של העולם.

בשתי נקודות נבדלת מלכות שמים, צד הקדשה - אחת שלה, ואחת של העולם הבא. נקדה עליונה נעלמת, ועל זה נקמת בשתי נקודות. נקדה שלה עומדת תחתיה, ירושלים, אמצע של כל הישוב. נקדה שלוקחת מאמא עליונה וסתומה, היא גן עדן של הארץ, שעומדת באמצע של כל העולם לכל הצדדים, של החרבה והישוב וכל צדדי העולם.

ועל זה באמצע גן עדן עומדת נקדה אחת עליונה נעלמת וסתומה שלא נודעת. ועמוד אחד נעוץ מלמטה למעלה תוף הנקדה היא, ומשם נובעים מים שנפרדים לארבעת צדדי העולם. נמצאו שלש נקודות בעולם שעומדות זו על זו, כדגמת שלש נקודות של התורה.

בא וראה, השעיר ההוא ששולחים ישראל לעזאזל למדבר ההוא, כדי לתת חלק לצד האחר ההוא להתעסק אתו. ואם תאמר, שני שעירים למה כאן? אחד לה, ואחד לצד האחר ההוא. ניחא השעיר ההוא של הצד האחר, אף לה מדוע?

אלא, למלך שהיה פועם על בנו, קרא לשוטר, זה שעושה דין בבני אדם תמיד, כדי שיתכונן לעשות

ומשדרין להאי מדברא תקיפא, דאיהו שלטא עליה.

וההוא סטרא אחרא, איהו נקודה אמצעיתא דחריבו דעלמא, בגין דכל חריבו ושמוין (ס"א מניה, הוא מההוא סטרא אחרא רשליט) מניה, ההוא סטרא אחרא שליט עליה. ונקודה אמצעיתא דכל ישובא, סטרא דקדושה איהו, ועל דא, קיימא ירושלים באמצעיתא דכל ישובא דעלמא.

בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמיא, סטרא דקדושא, חד דילה, וחד דעלמא דאתי, נקודה עלאה טמיראה, ועל דא קיימא בתרין נקודין: נקודה דילה קיימא תחותה, ירושלים, אמצעיתא דכל ישובא. נקודא דנטלא מאימא עלאה טמירא, איהו גן עדן דארעא, דקיימא באמצעיתא דכל עלמא, לכל סטרין, דחריבו וישובא, וכל סטרין דעלמא.

ועל דא, באמצעיתא דגן עדן, קיימא נקודה חדא עלאה טמירא וגניזא, דלא ידיע. וחד עמודא, נעיין מתתא לעילא, גו ההיא נקודה, ומתמן נבעי מיא, דאתפרישו לארבע סטרי עלמא. אשתכחו תלת נקודין בעלמא, דקיימאן דא על דא, פגוונא דתלת נקודין דאורייתא.

תא חזי, ההוא שעיר דמשדרין ישראל לעזאזל, לההוא מדברא, בגין למיהב חולקא לההוא סטרא אחרא, לאתעסקא בהדיה. ואי תימא, תרין שעירין אמאי הבא, חד לני' וחד לההוא סטרא אחרא. תינח ההוא שעיר דסטרא אחרא. לני' אמאי.

אלא למלכא דהוה ארגיז על בריה, קרא לסנטירא, ההוא דעביד דינא בבני נשא תדיר, בגין דיזדמן למעבד דינא בכריה.

דין בכנו. השוטר ההוא שמח, ונכנס לבית המלך לאכל שם. פינן שראה אותו בנו, אמר, ודאי לא נכנס השוטר כאן בבית אבי אלא משום שפעם המלך עלי. מה עשה? הלך והתפייס עמו. ומשום שהתפייס עמו, צוה המלך לעשות סעודה עליונה לו ולבנו, וצוה שלא ידע בו השוטר ההוא.

לכסוף נכנס השוטר ההוא. אמר המלך, עתה אם ידע זה מהסעודה העליונה שהכנתי לי ולבני, יתבלבל השלחן. מה עשה? קרא לממנה על הסעודה ואמר לו, תכין משהו ותשים לפני, ותשים לפני השוטר ההוא, כדי שיחשב שסועד לפני משלי, ולא ידע מהסעודה החשוכה ההיא של שמחה שלי ושל בני, וינחח החלק ההוא וילך לו, ויתרחק מהשמחה של הסעודה שלנו. ואם לא שעשה המלך כך, לא יתרחק השוטר ההוא מבית המלך.

כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, תזמינו שני שעירים, אחד לי ואחד למקטרג ההוא, כדי שיחשב שמסעודה שלי הוא אוכל, ולא ידע בסעודת השמחה האחרת שלנו, וינחח החלק ההוא וילך לדרכו ויתרחק מביתי. פינן שאמא העליונה, עולם הבא, באה לשרות תוף ההיכל של העולם הפתוח למצא אור (להשיג עליה בהארה) של הפנים, דין הוא שלא ימצא המקטרג ההוא, ולא בעלי הדין לפניו, פאשר מוציא כל הברכות ומאיר לכלם. וכל שפע חרות ההוא נמצא, וישראל נוטלים מאלו הברכות.

שהרי פאשר העולם הבא נכנס להיכל של העולם הפתוח ומוצא ששמת העולם הפתוח עם בניו בסעודה העליונה ההיא, אז הוא מברך השלחן, והעולמות

ההוא סנטירא חדי, ועאל בבי מלפא למיכל תמן, פינן דאשגח ביה בריה, אמר, ודאי לא עאל סנטירא דא בבי אבא, אלא בגין דארגיז מלפא עלי. מה עבד, אזל ואתפייס בהדיה. פינן דאתפייס בהדיה, פקיד מלפא למעבד סעודתא עלאה ליה ולבריה, ופקיד דלא ידע ביה ההוא סנטירא.

לבתר עאל ההוא סנטירא. אמר מלפא השתא אי ינדע דא, מסעודתא עלאה (דף קפ"ה ע"א) דאתקינית לי ולברי, יתערבב פתורא. מה עבד. קרא לממנא על סעודתא, אמר ליה, אתקין מדי, ותשוי קמאי, ותשוי קמיה דההוא סנטירא, בגין דיחשיב דסעיד קמאי מדילי, ולא ינדע בהיא סעודתא יקירא דחדוה דילי ודברי, ויטול ההוא חולקא ויזיל ליה, ויתפרש מחדוה דסעודתא דילן. ואי לאו דמלפא עביד הכי, לא יתפרש ההוא סנטירא מבי מלפא.

כך אמר קדשא בריך הוא לישראל, אזמינו תרין שעירין, חד לי וחד לההוא דלטורא, בגין דיחשיב דמסעודתא דילי קאכיל, ולא ינדע בסעודתא דחדוה אחרא דילן, ויפב ההוא חולקא, ויזיל לארחה, ויתפרש מביתי. פינן דאמא עלאה, עלמא דאתי, אתי למשרי גו היכלא דעלמא תתאה, לאשפחא נהירו (נ"א לאשפחא עלה בנהירו) דאנפין, דין הוא דלא ישתפח ההוא דלטורא, ולא מארי דדינין לקמיה, פד אפיק פל ברכאן, ואנהיר לכלא. וכל ההוא חירו ישתפח, וישראל נטלי מאינון ברכאן.

דהא פד עלמא דאתי, עאל להיכלא דעלמא תתאה, ואשפח דחדי עלמא תתאה עם בנוי בהיא סעודתא עלאה, כדין איהו בריך

פתורא, ועלמין פלהו מתברכין, וכל חידו וכל נהירו דאנפין אשתכחו תמן. הדא הוא דכתיב, (ויקרא טז) לפני יי' תטהרו.

בתיב (ויקרא טז) ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד ליי' וגורל אחד לעזאזל. דא איהו ההוא חדוה דההוא דלטורא, בגין דקודשא בריהו הוא יטיל עמיה גורל, וזמין ליה, ולא ידע דנור דליק אטיל על רישיה, ועל עמא דיליה, פמה דאת אמר (משלי כה) כי גחלים אתה חותה על ראשו.

וסימנך, (אסתר ה) אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשחה אשר עשתה כי אם אותי. וכתיב, ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב. בההוא חולקא דנטיל, ואזיל ליה. ולבחר פד אתי מלכא עלאה, לבי מטרוניתא, מטרוניתא תבעת עלהא, ועל בנהא, ועל עמא מן מלכא.

ואפילו בזמנא דישראל בגלותא, וצלו צלותין בכל יומא, איהי סלקת ביומא דא, לקמי מלכא עלאה, ותבעת על בנהא. וכדין אתגזרו, כל אינון נוקמין, דזמין קדשא בריהו הוא למעבד עם אדום, ואתגזר הין זמין דלטורא דא לאתעברא מעלמא, פמה דאת אמר (ישעיה כה) בלע המות לנצח.

וסימנך, בזמנא דגלותא (אסתר ז) כי נמפרנו אני וגו'. כי אין הצר שוה בגזק המלך. מאי בגזק המלך. פמה דאת אמר, (יהושע ז) והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול. פמה דאת אמר, (יהושע ז) לא מתקים בקיומו, וזהו בגזק המלך.

ואז, והמן נבעת מלפני המלך והמלכה. אז אור הפנים וכל שמחה נמצאת, וישראל יוצאים לחרות ביום ההוא. ואז, מהיום וישראל נפקי לחירו, בההוא יומא. פדין מההוא יומא ולהלאה, חירו

כלם מתברכים, וכל שמחה וכל הארת הפנים נמצאות שם. זהו שכתוב (ויקרא טז) לפני ה' תטהרו. בתיב (ויקרא טז) ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. זוהי השמחה ההיא של המקטרג ההוא, כדי שהקדוש ברוך הוא יפיל עמו גורל, ומזמין אותו, ולא ידע שאש דולק שם על ראשו ועל העם שלו, כמו שנאמר (משלי כה) כי גחלים אתה חותה על ראשו.

וסימנך - (אסתר ה) אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשחה אשר עשתה כי אם אותי. וכתיב, ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב. בחלק ההוא שנוטל, והולך לו. ובסוף, כאשר בא המלך העליון לבית המלכה, המלכה מבקשת עליה ועל בניה ועל עמה מן המלך.

ואפילו בזמן שישראל בגלות ומתפללים תפלות בכל יום, היא עולה ביום זה לפני המלך העליון ומבקשת על בניה, ואז נגזרות כל אותן נקמות שעתידי הקדוש ברוך הוא לעשות עם אדום, ונגזר איך עתיד המקטרג הזה לעבר מן העולם, כמו שנאמר (ישעיה כה) בלע המות לנצח.

וסימנך - בזמן הגלות (אסתר ז) כי נמפרנו אני וגו'. כי אין הצר שוה בגזק המלך. מה זה בגזק המלך? כמו שנאמר (יהושע ז) והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול. שהרי השם העליון לא מתקים בקיומו, וזהו בגזק המלך.

ואז, והמן נבעת מלפני המלך והמלכה. אז אור הפנים וכל שמחה נמצאת, וישראל יוצאים לחרות ביום ההוא. ואז, מהיום

וישראל נפקי לחירו, בההוא יומא. פדין מההוא יומא ולהלאה, חירו

ההוא והלאה, חרות ושמחה בגלוי לשלט עליהם, ואז צריך לשמח עמיהם. מפאן והלאה, כמו שנתנו לו חלק להתרחק מהם, כך גם נותנים לשאר העמים להתרחק מהם למטה.

בא וראה, מה הוא סוד הקרבנות להקריב שיעיר (פננד שיעיר) ולא דבר אחר? ומדוע שיעיר בראש חדש, וכאן גם פן שיעיר? אלא, אם תאמר משום שהוא צד שלו - טוב. מדוע לא היה עז?

אלא דבר זה צריך, והוא נמצא לבעלי כשופים, שכל מעשיהם במה שלא (מתחבר) יהיה בנקבה. ועל זה שיעיר, שלא התחבר בנקבה בכל הצדדים שלו. עז, כאשר התחבר בנקבה. ומשום שהוא מלך, נותנים לו משום הפבוד שלו, זה שלא התחבר בנקבה ולא נתן פחו לאחר. וזה ידוע לאותם המכשפים שמשפמשים במעשים אלה. ומפני כך שורים על השעיר ההוא כל אותם החטאים.

בא וראה, אף על גב שהוא חלק לצד האחר ההוא - סוד פאן. כל אלו צדדים אחרים שלמטה (שנקראים מצולות ים), כלם טמאים יותר. וכל מה שיורדים מדרגות תחתונות, כך הטמאה שלהם יותר. ומפני כן בעז, חלקם יותר, משום שהשערות שלו תלויות יותר מבהמה אחרת, כמו שדין שלהם תלוי למטה בטמאה. אבל מלכות הרשעה הזו האחרת, מלך של הכל בצד ההוא, הטמאה שלו היא יותר מבחרת, ולא טמאה שלמה כאלה הפחתונים. ועל זה שיעיר, שהשער שלו לא תלוי ולא חלק. לא חלק, מפני הטמאה ההיא שלו. ולא תלוי, כדי שלא תתחזק בו טמאה כאלה הפחתונים,

וחדוה באתגליא, לשלטאה עליהו, פדין בעי למחדי עמהון, מפאן ולהלאה, כמה דיהבו ליה חולקא לאתפרשא מנהון, הכי נמי יהבין לשאר עמין, לאתפרשא מנהון לתתא.

תא חזי, מה הוא רזא דקרבנא, לקרבא שעיר, (לקבל שיעיר) ולא מלה אחרא. ואמאי שיעיר בראש חדש, והכא נמי שיעיר. אלא אי תימא בגין דאיהו סטרא דיליה יאות. אמאי לא הוי עז.

אלא מלה דא אצטריף, ואיהי אשתכחת למאריהון דחרשין, דכל עובדייהו במה דלא (מתחבר) יהא בנוקבא. ועל דא שיעיר לא אתחבר בנוקבא, בסטרין דיליה פלהו. עז פד אתחבר בנוקבא. ובגין דאיהו מלפא, יהבין ליה בגין יקרא דיליה, האי דלא אתחבר בנוקבא, ולא יהיב חיליה לאחרא. ודא אשתמודע לאינון חרשין, דמשפמשיין בהני עובדי. ובגיני כך, שרין על ההוא שעיר, כל אינון חטאיהון.

והא חזי, אף על גב דאיהו חולקא לההוא סטרא אחרא, רזא הכא, פל הני סטרין אחרנין דלתתא, (דאקרון מצולות ים) פלהו מסאבין יתיר. וכל מה דנחתין דרגין תתאין, הכי מסאבו דלהון יתיר. ובגין כך, בעז יתיר חולקיהון, בגין דשערא (דף קפ"ה ע"ב) דיליה תליא יתיר מבעירא אחרא, כמה דדינא דלהון תלי לתתא במסאבו. אבל האי מלפו חייבתא אחרא, מלפא דכלא בההוא סטרא, ברור איהו יתיר מסאבו דיליה, ולא מסאבו שלים כהני תתאי. ועל דא שיעיר, דשער דיליה לא תליא, ולא שעיע. לא שעיע, בגין דההוא מסאבו דיליה. ולא תליא, בגין דלא יתפקף ביה מסאבו כהני

תתאי, ועל דא ודאי שעיר ולא אחר. כפור, אמאי אקרי כפור, אלא בגין דנקי כל מסאבו, ואעבר ליה מקמיה, בההוא יומא. ועל דא, יום כפור: יומא דנקיותא, והכי קרינא ליה. כתיב (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, כי היום הזה מיבעי ליה, מאי כי ביום הזה. אלא בגין דאתדפי מקדשא לעילא, ואתנגי (נ"א ואתנהיר) כתיב כי ביום הזה יכפר עליכם, יכפר וינקי בקדמיתא ביום הזה, בגין דיתדכי, ולבתר עליכם.

ועל זה ודאי שעיר, ולא אחר. כפור, מדוע נקרא כפור? אלא מפני שמנקה כל טמאה ומעביר אותה מלפניו ביום ההוא. ועל זה יום כפור יום של נקיזון, וכף קוראים לו, שכתוב (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם. כי היום הזה צריך לו לכתב! מה זה כי ביום הזה? אלא משום שמטהר מקדש למעלה ומתנקה (ומאיר), כתוב כי ביום הזה יכפר עליכם. יכפר וינקה בתחלה ביום הזה, כדי שיטהר, ולבסוף עליכם.

עוד, יכפר ביום הזה, וינקה לו בתחלה. וכל זה עליכם, בסבתכם צריך לנקות אותה, ולטהר אותה תחלה. יכפר - מי יכפר? אלא זהו עולם העליון שמאיר ומנקה לכלם. ועל זה כל צדדים רעים, שנקראים מצולות ים, עוברים. וכמו שאותן מצולות ים תלויות, כך גם תלויות שערות (שלו, שהוא צד) שלו, שהוא צד שלהם, ושער של הצד ההוא לא חלק.

כמו זה כתוב, (שם) וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם. וכל חטאתם צריך לו לומר! אלא להנאה שלהם. מכאן והלאה לכל חטאתם, שלא יכול המקטרג לשלט עליהם (ועל זה) ביום כפור, שהוא העברת כל החובות ונקוי שלהם. צריכים ישראל לנקות עצמם וללכת יחפי רגלים כמלאכי עליון. חמשה ענויים כדי להעזר בחמשה צדדים עליונים שיום הכפורים מוציא אותם, והם שערים שלו.

ואם שתיה מחשיב, שהיא מצד של יצחק, הרי ששה. ואף על גב שבכלל אכילה היא, ואז הם ששה, וענוי אחרון תשמיש המטה הוא, ובדגה ששית

תו, יכפר ביום הזה, וינקי ליה בקדמיתא, וכל דא עליכם, בגינכון אצטריך לנקאה ליה, ולדכאה ליה בקדמיתא. יכפר, מאן יכפר. אלא דא הוא עלמא עלאה, דנהיר ונקי לכלא. ועל דא כלהו סטרין בישין, דאקרוזן מצולות ים, אתעברו. וכמה דאינון מצולות ים תליין, הכי נמי תלייא שערא (ס"א דילות, רחוא סטרא וכו') דיליה כל ההוא סטרא דלהון, ושערא דההוא סטרא לא שעיע.

בגוונא דא כתיב, (ויקרא טז) וכפר על הקדש מטומאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם. וכל חטאתם מבעי ליה, אלא להנאה להון, מכאן והלאה לכל חטאתם דלא יכיל מקטרגא לשלטאה עלייהו (ועל דא) ביומא דכפור, דאיהו קנוחא דכל חובין, ונקיו דלהון. בעאן ישראל לנקאה גרמיהו, ולמהך יחפי רגלין, כמלאכי עליון. חמש ענויין, בגין לאסתיעא בחמש סטרין עליון, דיומא דכפורי אפיק לון, ואינון תרעין דיליה.

ואי שתיה קא חשיב, דאיהו מסטרא דיצחק, הא שית, ואף על גב דבכלל אכילה איהו, וכדין אינון שית, וענויא בתראה תשמיש

נמצא, וכנגדה אנו עושים ענוי זה.

כתוב (במדבר כט) ובַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה, וְכַתּוּב (ויקרא כג) אַף בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ. בַּעֲשׂוֹר - בַּעֲשִׂירֵי צִרְיָף לוֹ לומר! מה זה בַּעֲשׂוֹר? אלא משום שַׁעֲתָה בְיוֹם זֶה, כֹּל מִדְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת בָּאוֹת אֵלָיו עַל אֵלָיו לְשֵׁרוֹת עַל הַלְּבָנָה וְלִהְיֶיךָ אוֹתָהּ, וְכֵן בְּסוּד שֶׁל עֶשֶׂר, עַד שְׁעוּלָה לְמֵאָה. וְכֹאֲשֶׁר עוֹמֶדֶת בְּסוּד שֶׁל מֵאָה, אִזּוֹ הַכֹּל אַחַד, וְנִקְרָא יוֹם הַכַּפּוּרִים. וְעַל זֶה בַּעֲשׂוֹר, כְּמוֹ שֶׁאֵתָּה אוֹמֵר זְכוּר, שְׁמוֹר, שְׁכֹלֶם בְּאִים כְּדֵי לַעֲשׂוֹר וְלִהְיֶיךָ בְּסוּד שֶׁל עֶשֶׂר.

הַחֲזוֹר הַזֶּקֶן הַזֶּה רָאֵשׁוּ כַּנֶּגֶד רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר לוֹ, (רבי שמעון) הֲרִי יִדְעֵתִי שֶׁשְׂאֵלָה תִקְשֶׁה בְּכֶאֱנָן, בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. אָמַר לוֹ

רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדָאִי, (זה בעשירי נכון הוא וכן הוא, אבל בעשור מדוע וכו') בַּעֲשׂוֹר נִכּוֹן הוּא. אִם כֵּן הוּא, מִדּוּעַ עוֹלָה לְמֵאָה? וְהֲרִי מִהֶפְסוּק לֹא נִרְאָה, אֲלֵא שְׁעוּלָה לְשִׁבְעִים, מִמִּשְׁמַע שְׁכַתּוּב בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. וְכֹאֲשֶׁר מְעַשְׂרִים לְשִׁבְעִי עֶשֶׂר פְּעָמִים, הֲרִי וְדָאִי עוֹלָה לְשִׁבְעִים. אָמַר לוֹ, עַל זֶה הַחֲזוֹרֵתִי רָאֵשִׁי כְּלִפְיָד, שֶׁהֲרִי יִדְעֵתִי שְׁחַכֶּם אֶתָּה. בָּא וְרָאָה, שְׁנֵי סוּדוֹת כָּאֵן. אַחַד, שֶׁהֲרִי הַלְּבָנָה נִקְרָאת חֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, וּמִפְּנֵי כֵן נִקְרָא חֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי עֶשֶׂר, מִפְּנֵי שְׁכַשְׁמֵאִירִים לָהּ עֶשֶׂר פְּעָמִים - הֲרִי מֵאָה. וְעוֹד, דְּבַר זֶה שְׁאֵמַרְתָּ, וְדָאִי לְשִׁבְעִים עוֹלָה בְיוֹם זֶה

(ובמדברגה של שבעים היא, ובמדברגה של מאה היא, לדרגה של מאה להשלים ולהאיר). ובדרגה זו של שבעים, שהרי ביום זה נוטל לכל עם ישראל לדון, וכלם עומדים בנשמה יותר מהגוף, שהרי ביום זה ענוי של הנפש הוא, ולא של הגוף, כמו

הַמִּטָּה אִיהוּ, וּבִדְרָגָא שְׁתִּיתָאָה שְׁכִיחַ, וְלִקְבֻלֵיה אָנָן עֲבָדִין עֲנוּיָא דָא.

כתוב (במדבר כט) ובַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה, וְכַתּוּב (ויקרא כג) אַךְ בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ. בַּעֲשׂוֹר, בַּעֲשִׂירֵי מִיבְעִי לִיָּה, מָאִי בַּעֲשׂוֹר. אֲלֵא, בְּגִין דְּהִשְׁתָּא בְיוֹמָא דָא, כֹּל דְּרָגִין עֲלֵאִין, אֲתִיִּין אֲלִין עַל אֲלִין, לְמִשְׁרֵי עַל סִיְהָרָא, וְלֵאֲנִהְרָא לָהּ. וְכִלְהוּ בְרוּזָא דְעֶשֶׂר, עַד דְּסִלְקָא לְמֵאָה. וְכֵד קִיִּימָא בְרוּזָא דְמֵאָה, כְּדִין כֹּלָא חַד, וְאִקְרִי יוֹם הַכַּפּוּרִים. וְעַל דָּא בַּעֲשׂוֹר, כְּמָה דְאֵתָּה אָמַר זְכוּר, שְׁמוֹר, דְּכִלְהוּ אֲתִיִּין בְּגִין לַעֲשָׂרָא וְלֵאֲנִהְרָא בְרוּזָא דְעֶשֶׂר.

אֲהֲרָר הָאִי סְבָא רִישִׁיָּה לִקְבֻלֵיה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר לִיָּה, (רבי שמעון) הָא יִדְעֵנָא דְשְׂאֵלְתָא תַבְעִי בְהָאִי, בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. אָמַר לִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדָאִי, (ס"א דא בעשירי יאות הוא, והכי הוא, אבל בעשור אמאי וכו') בַּעֲשׂוֹר יֵאוֹת הוּא. אִי הָכִי הוּא, אָמַאי סְלִיק לְמֵאָה, וְהָא מִקְרָא לָא אֲתַחֲזִי, אֲלֵא דְסִלִּיק לְשִׁבְעִין, מִשְׁמַע דְּכַתּוּב בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, וְכֵד מְעַשְׂרֵי לְשִׁבְעָאָה עֶשֶׂר זְמַנִּין, הָא וְדָאִי סְלִיק לְשִׁבְעִין. אָמַר לִיָּה, עַל דָּא אֲהֲדַרְנָא רִישָׁא לְגַבְדָּא, דְּהָא יִדְעֵנָא דְחַפִּימָא אֲנָתָּה.

תָּא חֲזִי, תְרִין רִזִּין הָכָא, חַד דְּהָא סִיְהָרָא חֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי אִקְרִי, וּבְגִין כֵּן אִקְרִי חֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי עֶשֶׂר, בְּגִין דְּקָא מְנַהֲרִין לָהּ עֶשֶׂר זְמַנִּין, הָא מֵאָה. וְתוּ, הָאִי מְלָה דְקָאֲמַרְתָּ, וְדָאִי לְשִׁבְעִין סְלִיקָא בְהָאִי יוֹמָא, (ובדרגה דשבעין איהו, ובדרגה דמאה איהו, לדרגה דמאה לאשקמא ולאנהרא). וְכֵהָאִי דְרָגָא דְשִׁבְעִין, דְּהָא בְיוֹמָא דָא נָטִיל לְכֹל עֲמָא דִישְׂרָאֵל לְמִידָן, וְכִלְהוּ קִיִּימִין בְּנִשְׁמַתָּא יִתִּיר מִגּוּפָא, דְּהָא בְיוֹמָא דָא עֲנוּיָא דְנִפְשָׁא אִיהוּ, וְלֹא מִגּוּפָא, כְּמָה דְאֵתָּה אָמַר וְעֲנִיתָם אֶת

שנאמר ועניתם את נפשתיכם. פי כל הנפש אשר לא תענה. ויום זה לוקח לכל הנפשות ונמצאות ברשותו. ואם לא עומדת בסוד (ברשות) של שבעים, אין לה רשות בנפשות (לעמוד שם), שעמידת הנפשות בסוד של שבעים, כמו שנאמר (תהלים צ) ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו'.

ואם תאמר, נפשות הילדים שלא השלימו לשבעים שנה לא שולטת בהם - ודאי ששולטת בהם, אבל לא בשלמות, כמי שזכה לימים הרבה למצוות התורה, ועם כל זה, בכל שבעים שנה היא הולכת. ועל זה למדנו, אחד המרבה ואחד הממעט. מה זה אחד? ביחוד של שבעים שנה, מי שמרבה ומי שממעט.

ועד זה ביום הפפורים עוברת בכל השבעים, ונשלמת דרגה זו בכלם, וכל הנשמות עולות לפניו, ודן את כלן בדין, והקדוש ברוך הוא מרחם על ישראל ביום זה. מי שלא העביר טנוף מרוחו לכפר עליו, (ביום זה) כאשר עולה תפלתו ביום זה, טובע במקום ההוא שנקרא רפש וטיט, והוא מצולות ים, ולא עולה להיות עטרה בראש המלך.

ביום זה לא צריך בן אדם לפרש חטאיו בפני אחר, משום שכמה הם שולוקחים הדבור ההוא ומעלים אותו למעלה, ויש עדים בדבור ההוא. ומה (מיכה ז) משכבת חיקך שמר פתחי פיך - כל שפן אלו שהולכים ומסתכלים לקטרג עליהם ומעידים עליהם, וכל שפן שעזות הוא לפני הכל וחלול שמו של הקדוש ברוך הוא. ועל זה כתוב, (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטאי את בשרך. (מכאן והלאה סוד

באופן אחר)

פתח ואמר, (שמות יב) החדש הזה

נפשותיכם כי כל הנפש אשר לא תעונה. והאי יומא נטיל לכל נפשאן והווי ברשותיה, ואי לא קיימא ברזא (נ"א ברשותא) דשבעין, לית ליה רשו בנפשאן, (ס"א לקיימא תמו) דקיימא דנפשאן ברזא (דף קפ"ו ע"א) דשבעין, כמה דאת אמר (תהלים צ) ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו'.

ואי תימא נפשאן דרביי דלא אשלימו לשבעין שנין לא שלטא בהו. ודאי שלטא בהו, אבל לא בשלימו, כמאן דזכי יומין סגיאין לפקודי אורייתא, ועם כל דא בכלהו שבעין שנין אזלא. ועל דא תנינן אחד המרבה ואחד הממעט. מאן אחד. ביחודא דשבעין שנין, מאן דאסגי, ומאן דאמעט.

ועד דא, ביומא דכפורי אעבר בכלהו שבעין, ואשתלים האי דרגא בכלהו, וכל נשמתין סלקין קמיה, ודאין להון בדינא, וקודשא בריך הוא חייס עלייהו דישראל ביומא דא, מאן דלא אעבר טינא מרוחיה לכפרא עליה, (ביומא דא) כד סליק צלותיה בהאי יומא, טבע בההוא אתר דאקרי רפש וטיט, ואיהו מצולות ים ולא סליק לאתעטרא ברישא דמלכא.

ביומא דא לא אצטריך בר נש לפרשא חטאוי קמי אתרא, בגין דכמה אינון דנטלי ההיא מלה, וסלקי לה לעילא, ואית סהדין בההיא מלה. ומה (מיכה ז) משכבת חיקך שמר פתחי פיך, כל שפן אינון דאזלי ועייני לקטרגא לון, וסהדי עליה. וכל שפן דחציפו איהו לקמי כלא, וחלול שמא דקודשא בריך הוא. ועל דא כתיב, (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. (מכאן והלאה רוא בנון אחרא).

פתח ואמר, (שמות יב) החדש הזה לכם ראש חדשים וגו', וכי כלהו זמנין וחדשין

לְכֶם רֹאשׁ חֲדָשִׁים וְגו'. וְכִי כֹל הַזְמַנִּים וְהַחֲדָשִׁים אֵינָם שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? (אֵלֶּא חֲדָשִׁים לֹא כְתוּב) אֵלֶּא הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם, שְׁלִי הוּא, אֲבָל אֲנִי מְסַרְתִּי אוֹתוֹ לְכֶם. שְׁלֶכֶם הוּא בְּנִגְלָה, אֲבָל שְׁבִיעֵי שְׁלִי הוּא, וְעַל זֶה הוּא בְּכֶסֶה וְלֹא בְּגִלוּי. חֲדָשׁ שְׁלֶכֶם הוּא מְסַדֵּר כְּסֵדֶר אוֹתִיּוֹת אֲבִיב, שֶׁהוּא א' ב' ג'. י"ב הוּא סוּד אוֹת ג' (וְהוּא א' ב' ג' כְּסֵדֶר הָאוֹתִיּוֹת). אֲבָל הַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, שְׁלִי הוּא מְסוּפָה הָאוֹתִיּוֹת (תְּשַׁרְי). מַה הַטַּעַם? אַתֶּם מְמַטֵּה לְמַעְלָה, וְאֲנִי מְמַעְלָה לְמַטָּה.

זֶה שְׁלִי. בְּרֹאשׁ הַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא, בְּכֶסוּי, וּבַעֲשֶׂרָה לַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא, מְשׁוּם שְׁאֲנִי בְּחֶמֶשׁ רֵאשׁוֹנוֹת, וּבְחֶמֶשׁ אַחֲרוֹנוֹת, וּבְחֶמֶשׁ שְׁלִישִׁיּוֹת. בַּתְּחִלַּת הַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא מְשׁוּם חֶמְשָׁה יָמִים. בַּעֲשֶׂרָה לַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא מְשׁוּם חֶמְשָׁה יָמִים אַחֲרֵים. בְּחֶמְשָׁה עֶשֶׂר לַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא מְשׁוּם חֶמֶשׁ שְׁלִישִׁיִּים.

מַה הַטַּעַם כֹּל זֶה? מְשׁוּם שְׁכָל חֲדָשׁ זֶה הוּא מְעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן, וְעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן כְּסוּד חֶמֶשׁ הוּא, בְּכָל זְמַן וְזְמַן, וּמְשׁוּם כִּף חֲדָשׁ זֶה הוּא בְּכֶסוּי וְלֹא בְּגִלוּי, מְשׁוּם שְׁעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן בְּכֶסוּי הוּא, וְכָל דְּבָרָיו בְּהֶסְתֵּר. וְחֲדָשׁ זֶה הוּא שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ. כִּיּוֹן שְׁמִינֵי יוֹם הַטָּוִי לַחֲדָשׁ, אֲזַי מְתַגַּלָּה. הַכֹּל הוּא מְגִיעַ בְּהַתְּחַדְּשׁוֹת הַלְּבָנָה, וְנִשְׁלַמַּת הַלְּבָנָה וּמֵאִירָה מֵאֵמָּה הַעֲלִיּוֹנָה, וְעוֹמְדָתָה לְהֵאִיר לַתְּחַתּוֹנִים מִתּוֹךְ הָאוֹר הַעֲלִיּוֹן, וְעַל זֶה נִקְרָא רֵאשׁוֹן, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ויקרא כג) וְלִקְחֶתֶם לְכֶם בְּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן. עַד עַכְשָׁיו עוֹמְדִים כֹּל הַיָּמִים כְּסוּד עֲלִיּוֹן. מִכָּאן יוֹרְדִים לְסוּד תְּחַתּוֹן. בֹּא וְרֵא, מִיּוֹם הַעֲלִיּוֹן הָיוּ יָמִים

לְאוֹ אֵינּוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (אֵלֶּא חֲדָשִׁים לֹא כְתוּב) אֵלֶּא הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם, דִּילִי אִיהוּ, אֲבָל אֲנָא מְסַרְתִּי לֵיהּ לְכוּן, דְּלְכוּן אִיהוּ בְּאַתְגַּלְיָא, אֲבָל שְׁבִיעֵאָה דִּילִי אִיהוּ, וְעַל דָּא אִיהוּ בְּכֶסֶה, וְלֹא בְּאַתְגַּלְיָא. יִרְחָא דְלְכוּן, אִיהוּ כְּסֵדֶר דְּאַתּוּן אֲבִיב, דְּאִיהוּ אב"ג. י"ב אִיהוּ רְזָא דְג'. (ס"א וְאִיהוּ אב"ג כְּסֵדֶר דְּאַתּוּן) אֲבָל יִרְחָא שְׁבִיעֵאָה דִּילִי אִיהוּ מְסוּפָא דְּאַתּוּן. (ס"א תְּשַׁרְי) מָאִי טַעְמָא. אַתּוּן מְתַתָּא לְעִילָא, וְאֲנָא מְעִילָא לְתַתָּא.

הָאִי דִּילִי. בְּרִישָׁא דִּירְחָא, אֲנָא אִיהוּ בְּאַתְפְּסִיָּא. בַּעֲשֶׂרָה דִּירְחָא, אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין דְּאֲנָא בְּחֶמֶשׁ קְדָמָאִי, וּבְחֶמֶשׁ אַחֲרָנִין, וּבְחֶמֶשׁ תְּלִיתָאִי. בְּקִדְמִיתָא דִּירְחָא אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין חֶמְשָׁא יוֹמִין. בַּעֲשֶׂרָה דִּירְחָא אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין חֶמֶשׁ יוֹמִין אַחֲרָנִין. בְּחֶמְשָׁה עֶשֶׂר דִּירְחָא אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין חֶמֶשׁ תְּלִיתָאִי.

מָאִי טַעְמָא כּוּלִי הָאִי. בְּגִין דְּכָל יִרְחָא דָּא מְעַלְמָא עֲלָאָה אִיהוּ, וְעַלְמָא עֲלָאָה בְּרִזָּא דְּחֶמֶשׁ אִיהוּ, בְּכָל זְמָנָא וְזְמָנָא, וּבְגִינִי כִּף יִרְחָא דָּא אִיהוּ בְּכֶסֶה, וְלֹא בְּאַתְגַּלְיָא, בְּגִין דְּעַלְמָא עֲלָאָה בְּכֶסֶה אִיהוּ, וְכָל מְלוּי בְּאַתְפְּסִיָּא. וְיִרְחָא דָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ בְּלַחֲדוּי. כִּיּוֹן דְּמָטָא יוֹמָא דְּחֶמֶסֶר, כְּדִין גְּלִיָּא. כִּיּוֹן אִיהוּ מְטָא בְּחַדְתּוֹתָא דְּסִיְהָרָא, וְסִיְהָרָא אֲשֶׁתְּלִימָתָא, וְאַתְנַהֲרִיתָא מֵאִימָא עֲלָאָה, וְקִיִּימָא לְאַנְהָרָא לְתַתָּאִי מְגוֹ נְהוּרָא דְּלְעִילָא, וְעַל דָּא אֲקָרִי רֵאשׁוֹן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא כג) וְלִקְחֶתֶם לְכֶם בְּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן. עַד הַשְּׁתָּא קִיִּימִי כְּלָהוּ יוֹמִין בְּרִזָּא עֲלָאָה, מִכָּאן נַחְתִּין לְרִזָּא תְּתָאָה.

תָּא חֲזִי, מִיּוֹמָא עֲלָאָה הָווּ אֵלִין יוֹמִין קְדָמָאִין, רְזָא דְּעַלְמָא עֲלָאָה, מָאֵן דְּאִין

אלו הראשונים, סוד של העולם העליון, מי דן דין של העולם, שהרי דין לא נמצא בזה העולם אלא מדין התחתון? (סוד) שנה - (ישעיה נד) אלהי כל הארץ יקרא. שאם תאמר דין העולם דן למעלה, אם כן לא היה נקרא עולם החרות, עולם שהוא אור של כל העולמות, עולם של כל החיים, עולם של כל החרות. ואם תאמר מדין של יצחק - אם הוא מעורר דין לגבי העולם הזה, לא יכולים כל העולם לסבל, שהאש העליון התקף ההוא, אין מי שסובל אותו, אלא אש שלמטה, שהוא אש שסובל אש.

אלא, כמו שהעולם הזה עולם התחתון של כל העולמות, כך גם כל דיניו מעולם התחתון, של אלקים שופט. וזה נקרא דין עליון על העולם הזה, ומשום שהוא דרנה שביעית, לא גוזרים גזרה על בן אדם אלא מעשרים שנה ומעלה.

הסתבר הזקן הזה ברבי שמעון, וראה אותו שזולגות עיניו דמעות. אמר רבי שמעון, אם היא שביעית, מדוע מעשרים שנה ומעלה? אמר לו, אשרי מי שמדבר על אוננים שומעות.

בא וראה, בית דין שלמטה בארץ לא גוזרים דין על בן אדם עד שלש עשרה שנה. מה הטעם? משום שעוזבים שבע שנים לשביעית, אלהי כל הארץ יקרא. ואין רשות לאדם באלו השבע. ואלו השבע לא נמצאות אלא על שלש עשרה שלמטה (בארץ), שאלו כסא לגביו, ומשום זה כל גזרות וכל הדינים שלמטה, מאלו השבע שנים שלמטה, כוללות של עשרים שנה הם.

ודין העולם בראש השנה הוא על כדי להטהר לגבי העולם העליון,

דינא דעלמא, דהא דינא לא אשתכח בהאי עלמא, אלא מדינא תתאה, (ס"א ר"א) דדא (ישעיה נד) אלהי כל הארץ יקרא. דאי תימא דינא דעלמא דאין לעילא, אי הכי לא אתקרי עלמא דחירו, עלמא דנהירו דכל עלמין. עלמא דכל חיין, עלמא דכל חירו. ואי תימא מדינא דיצחק. אי איהו אתער דינא לגבי האי עלמא, לא יכלין כל עלמא למסבל, דההוא אשא תקיפא עלאה, לא אית מאן דסביל ליה, אלא אשא דלתתא, דאיהו אשא דסביל אשא. אלא, כמה דעלמא דא עלמא תתאה דכלהו עלמין. הכי נמי כל דינוי מעלמא תתאה, דאלהים שופט. ודא אקרי דינא עלאה על האי עלמא, ובגין דאיהו דרגא שביעאה, לא גזיר גזרה על בר נש, אלא מעשרין שנין ולעילא.

אשגח האי סבא ברבי שמעון, וחקא ליה דזלגין עינוי דמעין. אמר רבי שמעון, אי היא שביעאה, אמאי (דף קפ"ו ע"ב) מעשרין שנין ולעילא. אמר ליה, זכאה מאן דמליל על אודנין דשמעין.

תא חזי, בי דינא דלתתא בארעא, לא גזרין דינא על בר נש, עד תליסר שנין. מאי טעמא. בגין דשבקין שבע שנין לשביעאה, אלהי כל הארץ יקרא. ולית רשו לבר נש באינון שבע. ואינון שבע, לא שראן אלא על תליסר דלתתא, (בארעא) דאינון פורסייא לגביה, ובגין כך, כל גזרין, וכל דינין דלתתא, מאינון שבע שנין דלתתא, כללא דעשרין שנין איהו. ודינא דעלמא בראש השנה, על ידא דהאי דרגא איהו, דאיהו ממש קיימא בדינא על בנוי בהאי עלמא, בגין לאתדכאה לגבי

די זו המדרגה, שהוא ממש עומד בדין על בניו בעולם הזה

משום שאין לו סיוע לעלות ולהטהר אלא מתוך התחיתונים. וכאשר ישראל הם בחמשה עשר יום, אז נוטל לבניו לפרש כנפיו עליהם ולשמח עמיהם. ועל זה כתוב וילקחתם לכם ביום הראשון. פרי זה הוא אילן שנקרא עץ פרי, ונמצא בו פרי. עץ הדר - כמו שנאמר (תהלים צ) הוד והדר לפניו. מה הטעם נקרא הדר, ומי הוא הדר? אלא זה צדיק.

מהו נקרא הדר, והרי מקום מסתור הוא שאין לו גלוי, וצריך להתפסות תמיד, ואין הדר אלא מי שמתגלה ומתראה? אלא, אף על גב שהוא דרגה מסתרת, הדור הוא של כל הגוף, ולא נמצא הדר לגוף אלא בו. מה הטעם? מי שאין עמו מדרגה זו, אין בו הדר לבא בבני אדם. קולו אין עמו בדבורו (פנור), והדור (דבור) של קול נפסק ממנו. זקנו והדר זקנו לא עמו, ואף על גב שמתכסית הדרגה ההיא, כל הדור הגוף תלוי בו, ומתכסה ומתגלה. ומפני כן עץ הדר הוא, עץ שכל הדור הגוף תלוי בו, וזהו הוא עץ עשה פרי.

כפת תמרים - כאן נכללת אשה בכעלה בלי פרוי, כפת תמרים כאחד. וענף עץ עבת - שלשה. ועלים שלו - זה בצד זה, וזה בצד זה, ואחד ששולט עליהם. וערבי נחל - שנים, שאין להם ריח וטעם, כשוקים בכך אדם. (ומפני כך לולב נוטל כלם, כחוט השדרה שמעמיד את הגוף. ומה שיוצא החוצה טפח - כך הוא, כדי להשלים ולהוציא הכל ולשמש כמו שצריך.)

(ומפני כך) במינים אלו צריך בן אדם

עלמא עלאה, בגין דלית ליה סיוע לסלקא ולא תדפאה אלא מגו תתאי.

וכד ישראל אינון בחמיסר יומין, כדין נטיל לבנוי, לפרשא גדפוי עלייהו, ולמחדי עמהון. ועל דא כתיב וילקחתם לכם ביום הראשון, פרי, דא איהו אילנא דאקרי עץ פרי, ואשתכח ביה פרי. עץ הדר: כמה דאת אמר (תהלים צ) הוד והדר לפניו. מאי טעמא אקרי הדר, ומאן איהו הדר. אלא דא צדיק.

אמאי אקרי הדר, והא אתר טמירא איהו דלית ליה גלויא, וצריכא לאתפסיי תדיר, ולית הדר אלא מאן דאתגליי ואתחזי. אלא, אף על גב דאיהו דרגא טמירא, הדורא איהו דכל גופא, ולא אשתכח הדורא לגופא, אלא ביה. מאי טעמא. מאן דלית עמיה האי דרגא, לית ביה הדורא, למיעל בבני נשא. קלא לאו עמיה בדבורא, (מ"א בדבורא) והדורא (מ"א ודבורא) דקלא אתפסק מניה. דיקנא, והדורא דדיקנא לאו עמיה, ואף על גב דאתפסיי ההוא דרגא, כל הדורא דגופא ביה תליא. ואתפסי ואתגליי. ובגין כך עץ הדר איהו, עץ דכל הדורא דגופא ביה תליא, ודא איהו (בראשית א) עץ עושה פרי.

כפת תמרים, הכא אתפלילת אתתא כבעלה בלא פרויא, כפות תמרים כחדא. וענף עץ עבות, תלתא. ועלין דיליה, דא בסטרא דא, ודא בסטרא דא, וחד דשליט עלייהו. וערבי נחל, תריין. דלית להו ריחא וטעמא, כשוקין בבני נשא. (ובגין כך) לולב נטיל פלהו, כחוטא דשדרה קיימא דגופא. ומה דנפיק לבר טפח, הכי הוא, בגין לאשלמא ולאפקא כלא, ולשמשא כדקא חזי.

(ובגין כך) בהני זינין, בעי בר נש לאתחזאה קמי קדשא בריה הוא. עלין

וטרפין דהני תמרים, אינון כל שאר חילין דאתאחדן באינון פנויין דקודשא בריה הוא אקרי בהון. בגין דבעינן (ס"א לאתחדתא) לתתא כגוונא דלעילא, דלית לה מלה בעלמא, דלא אית לה דוגמא לעילא, כגוונא דלעילא הכי אית לתתא, ובעו ישראל לאתאחדא ברזא דא דמהימנותא, קמי קדשא בריה הוא.

בתיב (ויקרא כג) בפסכת תשבו שבעת ימים, דא הוא רזא דמהימנותא, והאי קרא על עלמא עלאה אתמר, והכי תנינן, פד אתברי עלמא, אתמר האי קרא.

בר שרא חכמה לנפקא, מאתר דלא ידיע ולא אתחזי, פדין נפיק חד משחתא, ובטש, וההיא חכמתא עלאה, נציץ ואתפשט לכל סטרין, ברזא דמשפנא עלאה. וההיא משפנא עלאה, אפיק שית סטרין, וכדין ההוא נציצו דמשחתא נהיר לכלא, ואמר בפסכת תשבו שבעת ימים.

מאן ספת חסר ו'. דא משפנא תתאה, דאיהו כעששיתא, לאחזאה לכל נהוריין, וכדין אמר, בפסכת תשבו שבעת ימים. מאן שבעת ימים. מעלמא עלאה לתתאה, דכלהו קיימי בקיומא, לאנהרא להאי ספת. ומאן איהי. דא (עמוס ט) ספת דוד הנופלת. ספת שלום. ובעי עמא קדישא למיתב תחות צלהא, ברזא דמהימנותא, ומאן דיתב בצלא דא, יתיב באינון יומין עלאין.

ועל דא כלהו בפסכת בפסכת וחד בסופות שלים, חד שלים, לאחזאה דמאן דיתב בצלא דא, יתיב באינון יומין עלאין לעילא, דקיימין על האי תתאה, לאנהרא ליה, לחפיא עליה, ולאגנא עליה, בשעתא דאצטריף.

להראות לפני הקדוש ברוך הוא. עלים של אלו התמרים, הם כל שאר חילות שמתאחדים באלו הפנויים שהקדוש ברוך הוא נקרא בהם, מפני שצריכים (להתאחד) למטה פדגמת למעלה. שאין לה דבר בעולם שאין לו דגמא למעלה. פדגמא של למעלה כף יש למטה. וצריכים ישראל להתאחד בסוד זה של האמונה לפני הקדוש ברוך הוא. **בתוב** (ויקרא כג) בפסכת תשבו שבעת ימים. זהו סוד האמונה, וסוד זה נאמר על העולם העליון. וכך למדנו, כאשר נברא העולם נאמר פסוק זה.

כאשר התחילה חכמה לצאת ממקום שלא ידוע ולא נראה, אז יוצאת מדה אחת ומפכה, והחכמה ההיא העליונה מאירה ומתפשטת לכל הצדדים בסוד המשפן העליון. והמשפן העליון ההוא מוציא ששה צדדים, ואז הניצוץ ההוא של המדה מאיר לכלם, ואמר בפסכת תשבו שבעת ימים.

מי הוא ספת חסר ו'? זה משפן תחתון, שהוא כעששית, להראות את כל האורות. ואז אמר בפסכת תשבו שבעת ימים. מי הם שבעת ימים? מעולם העליון לתחתון, שכלם עומדים ומזמנים להאיר לזו הספת. ומי היא? זו (עמוס ט) ספת דוד הנפלת. ספת שלום. וצריך העם הקדוש לשבת תחת הצל שלה, בסוד האמונה. ומי שיושב בצל זה, יושב באלו הימים העליונים.

ועל זה כלם בפסכת בפסכת, ואחד בפסכות שלם. אחד שלם, להראות שמי שיושב בצל זה, יושב באלו הימים העליונים למעלה, שעומדים על זה התחתון להאיר לו, לכסות עליו ולהגן עליו בשעה שצריך.

ועוד, פלם נקראים ספות בשלמות, וכתוב סכת חסר, זה העולם התחתון שצריך באלו השבעה ימים קדושים לזון לשאר הממנים הגדולים של העמים, בשעה שהיא לוקחת שמחה בבעלה, ולא יקלקלו שמחתה, כדי שיתבלבלו (שיתעדרו) במזון ההוא, הקרבנות שלהם רבים יותר משאר ימים, כדי שיתעסקו בהם ולא יתערבו לבסוף בשמחה של ישראל. ומי היא שמחה של ישראל? זה יום שמיני עצרת.

ובא ראה, בעוד שאלו שאר הממנים שמחים ואוכלים במזון ההוא שמתקנים להם ישראל, הם מתקנים כסא לקב"ה מלמטה, ולהעלות אותו למעלה באלו המינים, ובשמחה, ובהלל, ולהקיר המזבח. אז היא עולה ולוקחת ברכות ושמחה בבעלה. ושאר חיות גדולות ממנות העמים, אוכלות ושוחקות ורומסות ונזונות. והיא נוטלת נפשות בענג למעלה, כמו שאמרנו. כיון שירדת, והיא לוקחת כל הברכות וכל הקדשות וכל הענוגים, וישראל כל אלו השבעה ימים היו מושכים אותה באלו המעשים שהם עושים ומקריבים לה, אז ירדת לה הקרב בבינה ולשמח אותם יום אחד. והיום ההוא הוא יום שמיני, משום שכל שבעה ימים אחרים אפה. ועל זה הוא שמיני, ושמונה ימים כאחד. ומפני זה נקרא עצרת - פנוי. מהכנסים פלם ביום זה. ונקרא שמיני, ואין שמיני אלא מתוך שבעה.

כתוב (איוב א) 'יהי שם ה' מבורך. מהו מבורך? (אלא הכל ידוע) אבל סוד אחד ידע אחד מחברנו, במדבר הראו לו בחלום, ושמו רבי יצחק

ותו, פלהו אקרון ספות בשלימו, וכתוב ספת חסר, דא עלמא תתאה, דבעא בהני שבעה יומין (דף קפ"ו ע"ב א) קדישין, למיזן לשאר ממנן רברבן דעמין, בעוד דאיהי נטלא חדוה בבעלה, ולא יקטרגון חדותא, בגין דיתערבבון (כ"א דיתעדרו) בההוא מזונא, קרבנין דלהון סגיאין יתיר משאר יומין, בגין דיתעסקון בהו, ולא יתערבבון לבתר בחדוה דישראל. ומאן חדוה דישראל, דא יומא תמינאה דעצרת.

ותא חזי, בעוד דאינון שאר ממנן חדאן, ואכלין בההוא מזונא דמתקני לון ישראל. אינון מתקני כורסייא לקודשא בריה הוא מתתא, ולסלקא ליה לעילא, באינון זינין, ובחדוה, ובהלולא, ולאקפא מדבחא. כדן איהי סלקא, ונטלא ברפאן וחדוה בבעלה.

ושאר חיוון רברבן ממנן דעמין, אכלן ומדקן ורפסן ואתגנו. ואיהי נקטא נפשא בענוגין לעילא, כמה דאתמר. כיון דנחתא, ואיהי נקטא כל ברפאן וכל קדושין וכל ענוגין, וישראל כל הני שבעה יומין הוו משכין לה באינון עובדין דקא עבדין ומקרבין בהדיה, כדן נחתא לקרבא בבנהא, ולמחדי לון יומא חד, וההוא יומא איהו יומא תמינאה, בגין דכל שבעה יומין אחרנין בהדיה. ועל דא איהו תמינאה, ותמינא יומין פחדא. ובגין פך אקרי עצרת: פנישין. פנישין פלהו בהאי יומא. ואקרי שמיני, ולית שמיני אלא מגו שבעה.

כתוב (איוב א) 'יהי שם יי' מבורך. מאי מבורך. (אלא בלא דעו), אבל רזא חדא ידע חד מחברנא, במדברא אחזיאו ליה בחלמא, ורבי

יִצְחָק פִּפְתּוֹרָא שְׁמִיה. מָאי מְבוֹרָךְ. שִׁירוּתָא קָשָׁה, וְסוֹפִיָּה רַךְ. מ"ב קָשָׁה, וְדִינָא אִיהוּ וְדָאִי. (ולכתר כף) כְּגוֹוָנָא דָּא, יוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה מ"ב, דְּהָא בְּאַרְבַּעִין וּתְרִין (וכרוא דמ"ב) אֲתוּוֹן אֲתַבְרִי עַלְמָא, וְעַל דָּא אֲתַבְרִי בְּדִינָא. לְבַתָּר רַךְ, וְעַל דָּא תְּנִינֹן, כָּל שִׁירוּתִין קָשִׁין, וְסוֹפָא דְלֵהוֹן רַכִּין. (ס"א דא כמ"ב וכרוא דארבעין ותריין אתוון אתברי עלמא ועל דא אתברי כדינא לכתר כף כגוונא דא) בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה מ"ב קָשָׁה בְּדִינָא. בְּיוֹמָא דְעֶצְרַת רַךְ בְּחֻדְוָה.

תָּא חֲזִי, מָה בֵּין דִּינָא עַלְאָה, לְהֵאִי דִינָא. דִּינָא עַלְאָה שִׁירוּתָא וְסוֹפָא קָשָׁה, וְלִית מָאן דִּיקוּם בֵּיה, וְכָל מָה דְאֵזִיל אֲתַתְקַף, וּבַתָּר דְשִׁאֲרִי, לָא סְלִיק מְנִיָּה, עַד דְאָכִיל וְשַׁעֲי כָּלָא, דְלָא אֲשַׁתָּאר כְּלוּם. אֲבָל דִּינָא אֲחֵרָא דְתַתָּא, שִׁירוּתָא קָשָׁה, וְכָל מָה דְאֵזִיל אֲתַחְלֵשׁ, עַד דְנִהִיר אֲנִפִּין, כְּגוֹוָנָא (ס"א דא דינא דנוקבא) דְנוֹקְבָא דְחֵלְשׁ חִילָּהָא.

אִימְרִי אֲתַעַר דִּינָא דְלַעֲיֵלָא לְמִשְׁרֵי עַל עַלְמָא. בְּיוֹמָא דְטוֹפְנָא. וְעַל דָּא לָא אֲשַׁתָּאר כְּלוּם בְּעַלְמָא, כִּרְהוּא תְבוּתָא דְנַח, דְאִיהִי כְּגוֹוָנָא עַלְאָה, דְסָבִיל לְהֵהוּא תוֹקְפָא. וְאִי לָאו דְזַמִּין קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאֲשַׁתְּכַח בְּרַחֲמֵי עַל עַלְמָא, כָּל עַלְמָא אֲתַאבִּיד, דְכִתִּיב, (תהלים כט) יְי' לְמַבּוּל יִשָּׁב, וְעַל דָּא לָא שְׂרִיא דִינָא דְלַעֲיֵלָא עַל עַלְמָא, דְלָא יְכִיל עַלְמָא לְמַסְבַּל לֵיה, אֲפִילוּ רִגְעָא חָדָא.

אֲדַהְבִּי הוּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּכִי וְחֲדִי. זְקַפּוּ עֵינַיִן, וְחַמּוּ חֲמֻשָּׁה מְאִינוֹן פְּרוּשִׁים, דְהוּוּ אֲזִלִּי אֲבַתְרִיָּה, לְמַתְבַּע לֵיה. קָמוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִכָּאן וּלְהַלָּאָה מָה שְׁמָךְ. אָמַר, נְהוֹרָאִי סָבָא, בְּגִין דְנִהוֹרָאִי אֲחֵרָא אִית גַּבְּן. אֲזִלוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאִינוֹן חֲבַרְיָא עֲמִיָּה תַלְת

מִכְפַּתּוֹר. מָהוּ מְבוֹרָךְ? רֵאשִׁיתוּ קָשָׁה וְסוֹפּוֹ רַךְ. מ"ב קָשָׁה, וְדִין הוּא וְדָאִי. (ואחר כף) כְּעֵין זֶה יוֹם שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה מ"ב, שֶׁהָרִי בְּאַרְבַּעִים וּשְׁתַּיִם (ובסוד מ"ב) אוֹתִיּוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם, וְעַל זֶה נִבְרָא בְּדִין. לְבַסּוֹף רַךְ. וְעַל זֶה לְמַדְנֹה, כָּל הַהֲתַחֲלוֹת קָשׁוֹת, וְסוֹף הַכָּל רַךְ. (זה מ"ב ובסוד של ארבעים ושנים אוֹתִיּוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם, וְעַל זֶה נִבְרָא בְּדִין לְבַסּוֹף כְּדָגְמַת זֶה) בְּיוֹם שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה מ"ב קָשָׁה, בְּדִין. בְּיוֹם שֶׁל עֶצְרַת רַךְ, בְּשִׁמְחָה.

בֵּא וְרֵאָה מָה בֵּין דִּין עֲלִיוֹן לְדִין זֶה. דִּין עֲלִיוֹן תַּחֲלֹתוֹ וְסוֹפּוֹ קָשָׁה, וְאִין מִי שֵׁיַעֲמַד בּוֹ, וְכָל מָה שֶׁהוֹלֵךְ מִתְחַזֵּק, וְלְבַסּוֹף שְׂשׁוּרָה, לֹא זֶה מִשֵּׁם עַד שֶׁמְכַלָּה וּמְכַרִּית הַכָּל שְׂלֵא נִשְׂאָר כְּלוּם. אֲבָל דִּין אַחַר שְׁלֻמְטָה, רֵאשִׁית קָשָׁה, וְכָל מָה שֶׁהוֹלֵךְ - נַחֲלֵשׁ, עַד שְׁמַאִיר פְּנִים, כְּדָגְמַת (זה דין של הנקבה) הַנְּקֵבָה שֶׁנַּחֲלֵשׁ כְּפָהָה.

מִמְרֵי הַתְּעוּרָר דִּין שְׁלַמְעֵלָה לְשֵׁרוֹת עַל הָעוֹלָם? בְּיוֹם הַמְּבוּל. וְעַל זֶה לֹא נִשְׂאָר כְּלוּם בְּעוֹלָם חוּץ מִהַתְּכָה הַהִיא שֶׁל נֹחַ, שֶׁהִיא כְּדָגְמַת הָעֲלִיוֹן שֶׁסְּבָלָה לַכַּח הַדִּין הַהוּא. וְאֵלּוּלֵי שֶׁהַזְּמִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִמְצָא בְּרַחֲמִים עַל הָעוֹלָם, כָּל הָעוֹלָם הִיָּה נֶאֱבָד, שֶׁפְּתוּב (תהלים כט) ה' לְמַבּוּל יִשָּׁב. וְעַל זֶה לֹא שׁוּרָה דִּין שְׁלַמְעֵלָה עַל הָעוֹלָם, שְׂלֵא יְכוּל הָעוֹלָם לְסַבַּל אוֹתוֹ אֲפִילוּ רִגְעָא אַחַד.

בְּתוֹךְ כֶּף הִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בּוֹכָה וְשִׁמַּח. נִשְׂאוּ עֵינַיִם וְרֵאוּ חֲמֻשָּׁה מְאֵלָה הָאֲנָשִׁים הַפְּרוּשִׁים שֶׁהִיוּ הוֹלְכִים אַחֲרָיו לְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ. עֲמַדוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִכָּאן וְהַלָּאָה מָה שְׁמָךְ? אָמַר, נְהוֹרָאִי סָבָא, מִשׁוּם שֵׁישׁ נְהוֹרָאִי אַחַר

מִיֵּלִין, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,

אֶצְלוּנוּ. הִלְכוּ רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְהַחֲבֵרִים הָאֵלֶּה עִמּוֹ שְׁלֹשָׁה מִיָּלִין. אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן לְאֵלּוּ הָאֲחֵרִים, מַה דְּרָף זֶה אֶצְלָכֶם? אָמְרוּ, לְבַקֵּשׁ אֶת הַזֶּקֶן הַזֶּה, שְׁמַמִּימוּ אָנוּ שׁוֹתִים בַּמִּדְבָּר. בָּא רַבֵּי שְׁמַעוֹן וּנְשָׁקוּ. אָמַר לוֹ, שְׁמַךְ נְהוֹרָאִי, וְאוֹר אֶתָּה, וְאוֹר עִמָּךְ נִמְצָא.

פְּתַח רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (דניאל ב) הוּא מְגַלֶּה עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת, יוֹדֵעַ מַה בַּחֲשֵׁף, וְהָאוֹר שׁוֹרֵה עִמּוֹ. הוּא גֵּלָא עֲמִיקְתָּא וּמִסְתָּרְתָּא - הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְגַלֶּה עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת, שְׁכַל הַדְּבָרִים הַעֲמֻקִּים וְהַסְתוּמִּים הַעֲלִיּוֹנִים הוּא מְגַלֶּה לָהֶם. וְמָה הַטַּעַם מְגַלֶּה לָהֶם? מִשּׁוּם שְׂיַדַע מַה בַּחֲשׂוֹכָא. שְׂאֵם לֹא הִיָּה הַחֲשֵׁף, לֹא נוֹדַע הָאוֹר. וְהוּא יוֹדֵעַ מַה בַּחֲשֵׁף, וּמִפְּנֵי כֵּף מְגַלֶּה עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת. שְׂאֵם לֹא הַחֲשֵׁף, לֹא יִתְגַּלוּ הַדְּבָרִים הַעֲמֻקִּים וְהַנִּסְתָּרוֹת. וְנְהוֹרָא עִמָּה שְׂרָא - מֵהוּ אוֹר זֶה? אוֹר שְׁמַתְגַּלֶּה מִתּוֹךְ הַחֲשֵׁף.

וְאָנוּ, מִתּוֹךְ הַחֲשֵׁף שְׁהִיָּה בַּמִּדְבָּר, מִתְגַּלֶּה לָנוּ אוֹר זֶה. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁרֶה עִמָּךְ אוֹר בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. הִלְכוּ רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְהַחֲבֵרִים שְׁלֹשָׁה מִיָּלִין אֵלּוּ אַחֲרָיו. אָמַר לוֹ, מִדּוּעַ לֹא הוֹלְכִים אֵלּוּ עִמָּךְ כְּכֹרָא שׁוֹנָה? אָמַר לוֹ, לֹא רְצִיתִי לְהִטְרִיחַ לְבָן אָדָם עִמִּי. עֲכָשׁוּ שְׂבָאוּ, גִּלְף כְּאֶחָד. הִלְכוּ, וְרַבֵּי שְׁמַעוֹן הִלְף לְדַרְכּוֹ. אָמַר רַבֵּי אַבָּא, הָרִי אָנוּ יוֹדְעִים אֶת שְׁמוֹ, וְהוּא לֹא יוֹדֵעַ אֶת שְׁמוֹ שֶׁל מַר? אָמַר לוֹ, מִמְּנוּ יוֹדְעִי שֶׁלֹּא לְהִתְרַאוֹת. בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם אָמֵן. וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת כִּי תִשָּׂא

וְיַדְבֵּר הוּא אֵל מִשָּׁה לֹאמַר. כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים מִטְּבַרְיָה לְצַפּוּרִי. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים,

לְאֵינּוֹן אַחֲרֵינּוּן, מַה אֶרְחָא דָּא גְבִיּוּכוּ. אָמְרוּ, לְמַתְבַּע לִיָּה לְהָאִי סְבָא, דְּמִימּוּי אָנָן שְׁתַּאֲן בְּמִדְבָּרָא. אֶתָּא רַבֵּי שְׁמַעוֹן וּנְשָׁקִיָּה, אָמַר לִיָּה, נְהוֹרָאִי שְׁמָךְ, וְנְהוֹרָא אָנְתָּה, וְנְהוֹרָא עִמָּךְ שְׂרִי.

פְּתַח רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (דניאל ב) הוּא גֵּלָא עֲמִיקְתָּא וּמִסְתָּרְתָּא יוֹדֵעַ מַה בַּחֲשׂוֹכָא וְנְהוֹרָא עִמָּה שְׂרָא. הוּא גֵּלָה עֲמִיקְתָּא וּמִסְתָּרְתָּא, קִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא גְּלִי עֲמִיקְתָּא וּמִסְתָּרְתָּא, דְּכָל עֲמִיקִין סְתִימִין עֲלֵאִין אִיהוּ גְּלִי לוֹן. וּמֵאִי טַעֲמָא גְּלִי לוֹן. בְּגִין דִּידַע מַה בַּחֲשׂוֹכָא. דְּאֵלְמָלָא חֲשׂוֹכָא לֹא אִתִּידַע נְהוֹרָא. וְאִיהוּ יוֹדֵעַ מַה בַּחֲשׂוֹכָא. וּבְגִין כֵּף גְּלִי עֲמִיקְתָּא וּמִסְתָּרְתָּא, דְּאִי לָאו חֲשׂוֹכָא לֹא יִתְגַּלִּיין עֲמִיקִין וּמִסְתָּרָאן. וְנְהוֹרָא עִמָּה שְׂרָא. מֵאֵן נְהוֹרָא דָּא. נְהוֹרָא (דף קפ"ז ע"ב) דְּאִתְגַּלִּיָּא מִגּוֹ חֲשׂוֹכָא.

וְאָנָן מִגּוֹ חֲשׂוֹכָא דְהוּהוּ בְּמִדְבָּרָא, אִתְגַּלִּי לָן נְהוֹרָא דָּא. רַחֲמֵנָא יִשְׂרִי עִמָּךְ נְהוֹרָא, בְּעֵלְמָא דִין, וּבְעֵלְמָא דְאִתִּי. אֶזְלִי רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְחַבְרַיָּא, אֵלִין תְּלַת מִיָּלִין אַבְתְּרִיָּה, אָמַר לִיָּה, אָמַי לֹא אֶזְלִי אֵלִין עִמָּךְ כְּקַדְמִיתָא. אָמַר לִיָּה, לֹא בְעִינָא לְאַטְרַחָא לְבַר נֶשׁ עִמִּי, הַשְׁתָּא דְאִתּוּ גִזִּיל כְּחָדָא. אֶזְלוּ, וְרַבֵּי שְׁמַעוֹן אֶזְלַל לְאַרְחִיָּה. אָמַר רַבֵּי אַבָּא, הָא אָנָן יוֹדְעֵנָא שְׁמִיָּה, וְאִיהוּ לֹא יוֹדֵעַ שְׁמִיָּה דְמוֹ, אָמַר לִיָּה, מִנִּיָּה יוֹדְעֵנָא דְלֹא לְאַתְחַזְזָאָה. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרֻשַׁת כִּי תִשָּׂא

וְיַדְבֵּר יְיָ אֵל מִשָּׁה לֹאמַר. (שמות ל) כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְפָקוּדֵיהֶם וְגו', רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי אַחָא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ אֶזְלִי מִטְּבַרְיָה לְפָקוּדֵיהֶם וְגו'. רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי אַחָא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים מִטְּבַרְיָה לְצַפּוּרִי. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים,

ראו את רבי אלעזר שהיה בא, ורבי חייא עמו. אמר רבי אבא, ודאי שנשתתף עם השכינה. חפון להם עד שהגיעו אליהם. כיון שהגיעו אליהם, אמר רבי אלעזר, ודאי פתוב עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם. פסוק זה הנו קשה וכו'.

בא וראה, הרי פרשוה, אין הברכה שלמעלה שורה על דבר שנמנה. ואם תאמר, איך ישראל נמנה? אלא כפר נטל מהם, והרי פרשוה, והחשבון לא היה עד שפנסו את כל אותו הכפר ועלה לחשבון. ובראשונה היו מברכים את ישראל, ואחר כך את המנין של אותו הכפר, ואחר כך חזורים ומברכים את ישראל. נמצאו ישראל מברכים בראשונה ובסוף, ולא עולה בהם המות.

למה המות עולה במנין? אלא בשביל שהברכה לא שורה במנין. כיון שהסתלקה ברכה, הצד האחר שורה עליו ויכול להנזק. משום כך נוטלים כפר ופדיון לעלות (מעליהם) עליו מנין, והרי פרשוה ונתבאר.

רעיא מהימנא

מצוה לתת מחצית השקל בשקל הקדש. רועה הנאמן מה זה מחצית השקל? זהו כמו חצי ההין, וזו ו', ממצע בין שתי ההי"ן. אכן לשקל בה, זו י'. עשרים גרה השקל - זו יו"ד. העשיר לא ירבה - זה העמוד האמצעי, לא ירבה על י'. וכך נאמר בספר יצירה, עשר ספירות בלימה, עשר ולא אחד עשר. והדל לא ימעט - זה צדיק, לא ימעט מעשר, כמו שנאמר עשר ולא תשע. ממחצית השקל - שהוא י'. (מחצית השקל עשר הוא).

י'. (נ"א מחצית השקל עשר הוא).

לצפרי. עד דהוו אזלי, חמו ליה לר' אלעזר דהוה אתי, ורבי חייא עמיה. אמר רבי אבא, ודאי נשתתף בהדי שכינתא. אורכו להו, עד דמטו לגבייהו. כיון דמטו גבייהו, אמר רבי אלעזר, ודאי פתיב, (תהלים לד) עיני יי' אל צדיקים ואזניו אל שועתם. האי קרא קשיא וכו'.

תא חזי, הא אוקמוה, לית ברכתא דלעילא שרייא על מלה דאתמני. ואי תימא, ישראל הוה אתמנון. אלא כופרא נטיל מנייהו, והא אוקמוה, וחושפנא לא הוי עד דאתפניש כל ההוא כופרא, וסליק לחושפנא. ובקדמיתא מברכין להו לישראל, ולבתר מנין ההוא כופרא, ולבתר אהדרן ומברכין לון לישראל. אשתכחו ישראל מתברכאן בקדמיתא ובסופא, ולא סליק בהון מותנא. מותנא אמאי סליק במנינא. אלא בגין דברכתא לא שריא במנינא, כיון דאסתלק ברכתא, סטרא אחרא שריא עליה, ויכיל לאנזקא, בגין כך נטלין כופרא ופדיונא לסלקא (ס"א מעליהו) עליה מנינא, והא אוקמוה, ואתמר.

רעיא מהימנא

פקודא ליתן מחצית השקל בשקל הקדש. רעיא מהימנא מאן מחצית השקל איהו כגון חצי ההין, ודא ו', ממוצע בין שני ההי"ן. אבנא למשקל בה, דא י', עשרים גרה השקל: דא יו"ד. העשיר לא ירבה, דא עמודא דאמצעיתא, לא ירבה על י'. והכי אתמר בספר יצירה, עשר ספירות בלימה, עשר ולא אחד עשר. והדל לא ימעט, דא צדיק, לא ימעט מעשר, כמה דאת אמר עשר ולא תשע. ממחצית השקל, דאיהו

לוח זוהר ש"ס דף היומי מסכת נדרים

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ד רמא-רמב	נדרים דף טב
ח"ד רמג-רמד	נדרים דף סג
ח"ד רמה-רמו	נדרים דף סד
ח"ד רמז-רמח	נדרים דף סה
ח"ד רמט-רנ	נדרים דף סו
ח"ד רנא-רנב	נדרים דף סז
ח"ד רנג-רנד	נדרים דף סח
ח"ד רנה-רנו	נדרים דף סט
ח"ד רנז-רנח	נדרים דף ע
ח"ד רנט-רס	נדרים דף עא
ח"ד רסא-רסב	נדרים דף עב
ח"ד רסג-רסד	נדרים דף עג
ח"ד רסה-רסו	נדרים דף עד
ח"ד רסז-רסח	נדרים דף עה
ח"ד רסט-רע	נדרים דף עו
ח"ד רעא-רעב	נדרים דף עז
ח"ד רעג-רעד	נדרים דף עח
ח"ד רעה-רעו	נדרים דף עט
ח"ד רעז-רעח	נדרים דף פ
ח"ד רעט-רפ	נדרים דף פא
ח"ד רפא-רפב	נדרים דף פב
ח"ד רפג-רפד	נדרים דף פג
ח"ד רפה-רפו	נדרים דף פד
ח"ד רפז-רפח	נדרים דף פה
ח"ד רפט-רצ	נדרים דף פו
ח"ד רצא-רצב	נדרים דף פז
ח"ד רצג-רצד	נדרים דף פח
ח"ד רצה-רצו	נדרים דף פט
ח"ד רצז-רצח	נדרים דף צ
ח"ד רצט-ש	נדרים דף צא

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ד קפא-קפב	נדרים דף לב
ח"ד קפג-קפד	נדרים דף לג
ח"ד קפה-קפו	נדרים דף לד
ח"ד קפז-קפח	נדרים דף לה
ח"ד קפט-קצ	נדרים דף לו
ח"ד קצא-קצב	נדרים דף לז
ח"ד קצג-קצד	נדרים דף לח
ח"ד קצה-קצו	נדרים דף לט
ח"ד קצז-קצח	נדרים דף מ
ח"ד קצט-ר	נדרים דף מא
ח"ד רא-רב	נדרים דף מב
ח"ד רג-רד	נדרים דף מג
ח"ד רה-רו	נדרים דף מד
ח"ד רז-רח	נדרים דף מה
ח"ד רט-רי	נדרים דף מו
ח"ד ריא-ריב	נדרים דף מז
ח"ד ריג-ריד	נדרים דף מח
ח"ד רטז-רטז	נדרים דף מט
ח"ד ריז-ריח	נדרים דף נ
ח"ד ריש-רכ	נדרים דף נא
ח"ד רכא-רכב	נדרים דף נב
ח"ד רכג-רכד	נדרים דף נג
ח"ד רכה-רכו	נדרים דף נד
ח"ד רכז-רכח	נדרים דף נה
ח"ד רכט-רל	נדרים דף נו
ח"ד רלא-רלב	נדרים דף נז
ח"ד רלג-רלד	נדרים דף נח
ח"ד רלה-רלו	נדרים דף נט
ח"ד רלז-רלח	נדרים דף ס
ח"ד רלט-רמ	נדרים דף סא

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ד קכא-קכב	נדרים דף ב
ח"ד קכג-קכד	נדרים דף ג
ח"ד קכה-קכו	נדרים דף ד
ח"ד קכז-קכח	נדרים דף ה
ח"ד קכט-קל	נדרים דף ו
ח"ד קלא-קלב	נדרים דף ז
ח"ד קלג-קלד	נדרים דף ח
ח"ד קלה-קלו	נדרים דף ט
ח"ד קלז-קלח	נדרים דף י
ח"ד קלט-קמ	נדרים דף יא
ח"ד קמא-קמב	נדרים דף יב
ח"ד קמג-קמד	נדרים דף יג
ח"ד קמה-קמו	נדרים דף יד
ח"ד קמז-קמח	נדרים דף טו
ח"ד קמט-קנ	נדרים דף טז
ח"ד קנא-קנב	נדרים דף יז
ח"ד קנג-קנד	נדרים דף יח
ח"ד קנה-קנו	נדרים דף יט
ח"ד קנז-קנח	נדרים דף כ
ח"ד קנט-קס	נדרים דף כא
ח"ד קסא-קסב	נדרים דף כב
ח"ד קסג-קסד	נדרים דף כג
ח"ד קסה-קסו	נדרים דף כד
ח"ד קסז-קסח	נדרים דף כה
ח"ד קסט-קע	נדרים דף כו
ח"ד קעא-קעב	נדרים דף כז
ח"ד קעג-קעד	נדרים דף כח
ח"ד קעה-קעו	נדרים דף כט
ח"ד קעז-קעח	נדרים דף ל
ח"ד קעט-קפ	נדרים דף לא

